УКРАЇНСЬКА
НАРОДНА
ТВОРЧІСТЬ

Колядки та щедрівки

торрент-толока
оцифровано
ГУРТОМ
toloka.to

АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНСЬКОЇ РСР

ІНСТИТУТ
МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА
ФОЛЬКЛОРУ
ТА ЕТНОГРАФІЇ
ІМ. М.Т. РИЛЬСЬКОГО

Українська народна творчість

ВИДАВНИЦТВО «НАУКОВА ДУМКА
КИЇВ — 1965

Колядки та щедрівки

ЗИМОВА ОБРЯДОВА ПОЕЗІЯ ТРУДОВОГО РОКУ

ВИДАВНИЦТВО «НАУКОВА ДУМКА»
КИЇВ — 1965

УФ
К 62

«Колядки і щедрівки — чергова книга в серії «Українська народна творчість». До збірки ввійшли найкращі з ідейного й художнього боку зразки обрядово-величальної народної поезії, зібрані на всій території України протягом майже 150 років. Багато з них друкуються вперше. В колядках і щедрівках, що відносяться до найдавнішого шару народної поезії, знайшли відгомін побутові, суспільні й духовні умови життя українського народу минулих епох. Ці твори відзначаються високою поетичністю. До багатьох текстів подані мелодії. Окремим розділом друкуються радянські колядки народного й літературного походження.

Книга розрахована на широкі кола читачів і фахівців.

Упорядкування,
передмова і примітки

О. І. ДЕЯ

Нотний матеріал упорядкував

А. І. ГУМЕНЮК

Відповідальний редактор

М. Т. РИЛЬСЬКИЙ

ВІД УПОРЯДНИКА

Наукове видання українських колядок і щедрівок окремою збіркою вперше здійснив видатний український фольклорист Володимир Гнатюк у Львові 1914 р. в XXXV і XXXVI томах «Етнографічного збірника».

Наше зібрання колядок і щедрівок — друга за всю історію української науки про народну творчість спроба наукового видання творів цього жанру. Щодо джерел і охоплення колядкового матеріалу це видання істотно відрізняється від двотомної праці В. Гнатюка. Свою збірку В. Гнатюк укладав із рукописних записів, включивши до неї лише одну перед тим надруковану Я. Головацьким збірку колядок і щедрівок — Ів. Вагилевича. Опубліковані твори цього жанру він враховував лише при бібліографічних вказівках на паралелі до поданого ним тексту. Крім збірки І. Вагилевича, твори з друкованих джерел Н. Гнатюк брав до свого видання тільки як виняток, головно ті, що додавали до наявних у нього рукописних зразків новий мотив. В цьому виявилося закономірне його прагнення опублікувати якомога більше рукописних джерел. Це — одна з цінних рис цього видання.

Зважаючи на підсумковий та узагальнюючий характер серії нині здійснюваного видання «Українська народна творчість», упорядник на однакових правах включав до збірки твори друковані й рукописні. Головний критерій добору текстів — їх народність, художня досконалість і сюжетна своєрідність. Використано основні публікації колядок і щедрівок (у фольклорних збірках М. Максимовича, В. Залеського, А. Метлинського, Я. Головацького, П. Чубинського, Б. Грінченка, В. Шухевича, А. Малинки, П. Іванова й ін.) та багаті рукописні фонди, головно Києва і Львова. Поряд із цим упорядник звернувся до збирачів фольклору, які подали найновіші записи. В примітках вони позначені словами: «З нових надходжень».

З численних варіантів кожного колядкового сюжету до збірки взяті найдосконаліші, істотно відмінні між собою у передачі певної теми, або такі, що виграють оригінальними художніми деталями. Варіантів з незначними, дрібними й нетиповими текстовими розбіжностями не було змоги навести, бо їх часто набиралося кілька десятків.

Цілком поділяючи погляд М. Коробки, Ф. Колесси, В. Гнатюка та інших вчених про безпідставність поділу єдиного за своїми функціональними, ідейними й художніми особливостями жанру на колядки й щедрівки, ми ці терміни вживаємо як рівноцінні, а всі твори, незалежно від того, записані вони під час колядування чи щедрування (на різдвяні свята чи на новорічні), систематизуємо на основі їх сюжетів та відповідно до об'єкту величання (господаря, господині, сина, дочки). До збірки введені також дитячі, пародійні

та жартівливі колядки. Окремо подано тексти й описи народних вистав — «Кози» та «Маланки».

На відміну від усіх попередніх публікацій колядок і щедрівок (в тому числі й збірки В. Гнатюка, який, рішуче відмежовуючи церковні коляди від народних, все ж як виняток надрукував групу колядок на християнські теми), в даному виданні представлені лише твори народного походження і тільки світського змісту. Складання духовних письменників XVII—XVIII ст. на релігійні теми в жанрі колядки, що набули поширення й збережені в численних записах та публікаціях, не могли ввійти в це видання, бо вони далекі від народних як темами й персонажами, так і тенденцією.

Назви колядок і щедрівок подані за першим рядком пісні. Систематизовано їх за провідними мотивами. Ми намагалися визначити й сформулювати типові колядкові мотиви. Вперше так робив О. Потебня, а пізніше В. Гнатюк у згаданому вище виданні. Проте вони подавали всуміш і провідні і другорядні, дрібні мотиви. Особливо цим відзначається систематизація В. Гнатюка. Інакше виділяв мотиви колядок та щедрівок І. Свенціцький (у книзі «Різдво Христове в поході віків», Львів, 1933), але він взяв до уваги тільки колядки і щедрівки зі збірника Я. Головацького «Песни Галицкой и Угорской Руси». Систематизація ж тем у пропонованому збірнику враховує матеріал з усіх українських земель.

Зразки добиралися, виходячи з трьох моментів: змісту, художньої краси і часу запису (серед однотипних варіантів перевага надавалася найдавнішим). В межах певного мотиву колядки та щедрівки подаються, як правило, за хронологією їх запису, але враховувались і наявні у змісті та мові творів дані хронологічного характеру. Тобто, упорядник послідовно дотримувався хронологічного принципу подачі матеріалу, орієнтуючись як на час запису, так і на зміст, реалії твору, мову.

Деякі теми й мотиви повторюються в різних розділах книги, що пояснюється специфікою жанру: схрещенням і поєднанням різних мотивів в одну епічну цілість та адресуванням одних і тих же тем до різних людей (господаря і парубка, парубка і дівчини). Під кожним типовим мотивом дано пісні-варіанти спорідненого змісту. В примітках вказано, де читач може знайти варіанти зразків даного мотиву.

В окремому розділі книги зібрані колядки та щедрівки народного й літературного походження, що набули поширення серед трудящих деяких місцевостей України в післяжовтневу добу. Вони свідчать про можливості використання традиційних поетичних засобів і старої канви цього жанру в нових історичних умовах, про його життєвість не лише як величального, але й як агітаційного народнопоетичного жанру. Колядки та щедрівки пожовтневого часу впорядковані за хронологічно-територіальним принципом. Залежно від тематики вони розділені на три групи: нові колядки Радянської України періоду 1920—1930 років, колядкові новотвори Західної України і Закарпаття цього періоду та колядки періоду Великої Вітчизняної війни і повоєнного часу. Частину з них створили в 1920-х роках письменники. Побутували ці колядки та щедрівки завдяки численним пісенникам і комсомольській ініціативі. Деякі з них по кілька разів записані фольклористами в різних місцевостях України. Твори цього і попередніх розділів книги можуть згодитися як зразок вітальної пісенності при створенні сучасних звичаїв святкування Нового року.

Як правило, кожна колядка і щедрівка складається з трьох частин: власне колядки, приспіву і поколяді-поздоровлення. Приспів і поколядь-поздоровлення мають небагато форм, що мандрують від колядки до колядки. Щоб заощадити місце і подати в книзі якнайбільше власне колядок і щедрівок, типові зразки поколяді вміщуємо в окремому розділі. Приспів подається тільки один раз у кожній пісні, а повторюється на протязі всієї колядки за

тією кількістю рядків, яка йому передує. Зразки, надруковані тут без приспіву, виконувалися з типовим для цього жанру дуже поширеним приспівом: «Ой дай, боже», що повторювався за кожним рядком колядки.

В цій книзі порівняно з попередніми виданнями найповніше представлені мелодії колядок та щедрівок. Вони друкуються в кінці книги, а не при текстах з таких міркувань: по-перше, на одну й ту ж мелодію, як правило, співають різні колядкові та щедрівкові тексти, чому сприяє сталість їх розмірів вірша (5+5 і 4+4) і музично-ритмічної форми; по-друге, багато мелодій були записані з малохудожніми, часом релігійного змісту, текстами, друкувати які недоцільно.

Виходячи з цього принципу, мелодії систематизовані за алфавітом їх назв. Заодно в алфавітному покажчику мелодій подано і примітки до них. Після назви мелодії в дужках надруковано слово «текст». Це означає, що в книзі опубліковано й текст колядки з таким же початковим рядком, як під мелодією (він записаний або ж разом з мелодією, або й окремо). Цей зразок і примітку до нього читач легко знайде за «Алфавітним покажчиком текстів». До окремих мелодій подано найближчі варіанти їх тексту (при записі мелодії в цих випадках тексти були або не повністю зафіксовані, або ж виявилися художньо невиразними). Назви текстів цих варіантів наводимо в дужках поруч із назвами мелодій в алфавітному покажчику мелодій. Відповідно в алфавітному покажчику текстів при назві колядки, повністю тотожній назві мелодії, в дужках надруковано «мел.», а в тих випадках, коли текст співають на мелодію одного з своїх варіантів, в дужках дано назву мелодії цього варіанту.

Оскільки даний збірник не може охопити всіх варіантів мелодій колядок і щедрівок, а містить лише найхарактерніші, то вказівки на мелодії, наявні в друкованих і рукописних першоджерелах, зроблені і в примітках до текстів (словами «з мелодією» відразу ж після назви тексту або в кінці назви джерела в показнику варіантів колядок і щедрівок певного мотиву).

Окремо друкується група характерних мелодій колядок і щедрівок без текстів: їх або не було у записувача, або ж народна мелодія була записана при тексті релігійного змісту, привнесеного в колядки церквою. Мелодії пісень народних вистав «Коза» і «Маланка» зібрані в окремі групи.

У колядках і щедрівках збережено лексику діалектних форм і деякі діалектні фонетичні особливості. Через непослідовність у передачі таких діалектних рис вимови, як дифтонги північних говорів, чергування ненаголошених голосних, дзвінких і глухих приголосних, пом'якшення шиплячих, тверде закінчення дієслів третьої особи множини в західних говорах, тверде закінчення прикметників у називному відмінку множини тощо, залишали форму, найближчу до літературної вимови.

В покажчику мелодій показані сторінки, де вони друкуються в книзі; в алфавітному покажчику текстів на першому місці вказано сторінку, де знаходиться текст, а на другому,— примітка до нього.

В примітці зазначено час і місце запису та прізвища записувачів і співаків (якщо вони зафіксовані).

ВЕЛИЧАЛЬНІ ПІСНІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

В скарбниці української народної творчості від найдавніших часів збереглися величальні пісні — колядки та щедрівки. Вони відзначаються своєрідною жанровою природою і художньою романтично-піднесеною красою, багатим і різноманітним змістом. Об'єктом їх величання є переважно селянська родина, окремі її члени, їх життя і праця, їх врода й характери.

Супроводжуючи давні зимові різдвяні та новорічні обряди, колядки й щедрівки на крилах поетичної фантазії переносили своїх слухачів з реальних досить складних обставин життя в світ бажаного і вимріяного, ідеалізуючи його щедрими кольорами поетичного домислу.

Колядки, як писав Іван Франко, радували селян, брали за душу, хвилювали до сліз. «Чому? А тому, бо колядка переносила їх думку в якийсь світ близький і рідний їм, а при тім зовсім відмінний від того, серед якого минає їх убоге, клопітливе життя. Пісня виповідає простими словами їх найглибші, сердечні бажання, показує їх не як бажання, а як дійсність. Слухаючи колядки, такий бідолаха хоч на хвилю бачить себе заможним господарем, у якого подвір'я чисто заметене, хата гарна, світла, в хаті прибрано по-празничному, недостатку нема, а натомість за столом сидять гості славні та величні на весь світ, і він рад, що може чесно і відповідно приняти їх. Пісня радує його, а глухе почуття дійсних життєвих клопотів хоч на хвилю уступає на бік, випливає сльозами,— не гіркими, але такими, що облегшують душу. Оце й єсть сила і суть поезії» [1].

---

[1] І. Франко, Що таке поезія? Передмова до зб. «Вибір декламацій для руських селян і міщан», Львів, 1902, стор. 10—11.

Винести на хвилях поезії пригніченого злиднями і безправ'ям трудівника в соціально справедливий широкий світ добробуту і успіхів, що виблискує святково й велично,— така функція колядкової пісенності. Універсальна значимість змісту й образів колядок та щедрівок давала змогу піднести в ідеальну сферу будь-кого із слухачів (господаря, господиню, дівчину, парубка чи й дитину). Соціальна гіпотеза цих пісень виникла на грунті жагучого бажання змінити тяжкі умови дійсності, досягнути кращого життя. Святкове романтично-піднесене оптимістичне звучання колядок та щедрівок викликало мрійливо-бадьорий світлий настрій. Поетичні малюнки їх, контрастуючи з дійсним станом речей, імпонували прагненням трудової людини, співпадали з її постійними мріями та пориваннями. Тому колядки та щедрівки завжди відзивалися в серцях слухачів, будячи врочистий світлий настрій. Своєю витонченою й граціозною поетичною формою вони якнайкраще відповідали святковій атмосфері, сповненій якоїсь «урочистої» радості.

Співані зимою, коли вся природа скована й холодно-одноманітна, вони контрастують з нею своїм змістом і образністю, малюючи щедру панораму весни й літа, повну цвітіння і соковитої природи. Герої колядок і щедрівок, уособлюючи й величаючи звичайних селян і селянок, подані тут в епічно-монументальних образах, в зеніті можливої краси і слави.

В цій поетичній фанзатії — ключ до розуміння соціальної суті колядок і щедрівок. Дуже влучно описав їх суспільну роль М. Сумцов «Все важке і сумне, що тривожить селянську душу в довгі осінні ночі, коли на солом'яну стріху падають буйні краплини холодного дощу, в повітрі стоїть сира мряка і шумливий вітер вривається в похилений набік димник, гнітючі турботи, сумніви й побоювання зникають, забуваються під принадним впливом веселої святкової пісні. Колядка зачаровує уяву рисами і образами неземного щастя, наповнює бідне життя фантастичними статками, із одинокої і похмурої хатини веде в чертоги багача, де всюди виблискує золото і срібло, підіймає слухача в осяйні надзоряні простори... В різдвяних піснях, колядках і щедрівках милосердне і співчутливе божество спускається на землю, відвідує бідні оселі і щедрою рукою роздає достаток і щастя. Сонце виявляє батьківську турботу про селянське господарство. Місяць дружелюбно розмовляє з людьми і відкриває їм, в якій хаті в наступному році буде весілля. Добрий хлопець в колядках — не простий парубок, а богатир, що нехтує воронними кіньми й червінцями і любить лише милу дівчину. Дівчина в колядках — не звичайна селянська дівчина:

В хату прийшла — пани стрічають,
Пани стрічають, шапки знімають,
Шапки знімають, її питають:
— Чи ти царівна? Чи ти королівна?

Селянський двір оточений білокам'яними стінами; ворота зроблені з жовтої міді. В хаті столи накриті дорогими килимами; на столах стоять келихи, повні вина. Дарунки, що їх парубок вручає дівчині,— великої вартості: золотий перстень блищить, як вогонь, намисто з буйних перлин обтяжує шию. Навіть кінь в колядках не простий, звичайний сільський кінь, малосильний, з перепалими боками, якого прийняв один іноземний мандрівник за тварину своєрідної породи — «коняку». Золота грива вкриває його широкі груди; срібні копита розбивають камінь, що попадає під ноги; очі, як тернові ягоди, читають всякі написи.

Цей пісенний ідеалізм чогось та вартий! Вікова особиста і майнова залежність, що знижувалась часом до ступеня рабства, зламала б в духовному відношенні темного, неписьменного селянина, якби його не підтримувала постійно чарівниця-пісня, що переносила думку і почуття кудись далеко-далеко, де і ясно, і тепло, й затишно...»[2].

Такого соціального й естетичного звучання колядки та щедрівки набули в процесі свого довговікового розвитку. Первісне ж їх призначення було чисто практичним, як і інших жанрів обрядової поезії,— полегшити працю людини, сприяти досягненню максимальної користі в її стосунках з природою.

* * *

Питання про час та умови виникнення колядної обрядності та пісенності, про переростання їх первісної аграрно-магічної функції у величальну давно обговорюється в фольклористиці. Оскільки колядування відоме багатьом народам Європи, а особливо розквітало в українців, румунів, болгар і білорусів, то приблизно з другої половини XIX ст. вивчення його стало предметом славістичної науки. Фундаментальні порівняльні дослідження колядок і щедрівок провадили відомі вчені: І. Снєгірьов, О. Веселовський, В. Чичеров, О. Потебня, В. Гнатюк, М. Коробка, І. Свенціцький, болгарський вчений Д. Марінов, румунський — П. Караман, польські — С. Добжицький, В. Клінгер, сербо-хорватський — Милчетич та ін.

---

[2] М. Сумцов, Научное изучение колядок и щедривок, КС, 1885, лютий, стор. 239.

Вже саме пояснення терміна «коляда» виявило різні погляди на старовинність жанру колядки та її місце в національних фольклорах.

Цим терміном більшість народів Європи означає час, заповнений новорічною обрядовістю або сукупність пісень та обрядів, зосереджених навколо різдва та нового року. Походження слова «коляда» пояснювалося по-різному. О. Афанасьєв вважав батьківщиною його Візантію (kalandai — назва нового року у візантійців), звідки воно нібито прийшло до слов'ян разом з апокрифічними (забороненими церквою) книгами. Я. Грімм, а потім О. Веселовський, пов'язували його з назвою нового року в римлян — «calendae januarine», розглядаючи новорічні святкові обряди слов'ян як запозичення з греко-римського світу через румунів [3]. О. Веселовський відносив цей процес до передхристиянських, язичницьких часів. Але наступні вчені внесли в ці твердження серйозні корективи. Зміст обряду й пісень, їх образна система, а також наявність таких термінів, як «щедрівка» на Україні (на Холмщині — «щедровниця»), «овсень» і «виноградье» в Росії, як давня назва різдвяного свята в західноукраїнських землях — «корочун», дали деякі підстави твердити про слов'янську автохтонність цього обряду та пісень, що його супроводять, про глибоку язичницьку старовинність їх зародження. Тому вже 1902 р. О. Коробка, а потім В. Гнатюк, Ф. Колесса та П. Караман дотримувались тієї думки, що «грецько-римські впливи стрінулися на східно-слов'янському грунті вже з виробленою новорічною обрядовістю й величальними піснями місцевого походження» [4]. Назву «колядка» вони розглядали як синонім збереженої тільки на Україні місцевої назви «щедрівка» [5], що походить, очевидно, від щедрого вечора, відображаючи зміст пісень, в яких пророчили багатство й добробут господарям. Саме свято різдва на Волині подекуди називали святом «білої радості», маючи на увазі певно зимовий його характер (назва новіша).

Ймовірність такого погляду на колядки та щедрівки підтверджується багатьма елементами їх змісту й форми. Змішання це підтверджується й тим, що між колядками та щедрівками не виробилося принципової різниці. В XIX—XX ст. між поняттями, що означають ці два слова, як зазначив пильний дослідник об-

---

[3] По-грецьки це свято зветься «колянта», по-болгарськи «коленде», по-румунськи — «колінда». Абхазці новий рік звуть «коланда».

[4] Ф. Колесса, Українська усна словесність, Львів, 1938, стор. 39.

[5] В Луцькому повіті щедрівки називали також «щодрухами» і «щедрухами».

рядової поезії О. Потебня, не можна було відшукати якоїсь демаркаційної лінії. В. Гнатюк і Ф. Колесса теж не знаходили суттєвої різниці між колядками й щедрівками щодо їх змісту та обрядової функції. Правда, Ф. Колесса на основі типової будови вірша (колядки 5+5, щедрівки 4+4) висловлював припущення, що в старовину це могли бути два окремі цикли пісенності. В народі ж на час, коли ці пісні записувалися, тобто в XIX і XX ст., їх розрізняли за датою виконання, незалежно від віршового розміру: пісні, що співалися напередодні різдва, називали колядками, а ті, що виконувалися проти нового року,— щедрівками. Колядували звичайно парубки, а щедрували дівчата й діти. Пісні, що співалися як щедрівки, супроводили типовим приспівом: «Щедрий вечір, святий вечір!» [6].

Слід пам'ятати, що колядки та щедрівки — це чисто народні поетичні твори світського змісту, які співалися під вікнами або в хаті, вільні від будь-яких євангельських і апокрифічних мотивів та образів. В народі їх звали ще старосвітськими колядками. На відміну від цих колядок і щедрівок штучні пісні на теми Христового різдва та пов'язаних з ним подій, створені книжниками, церковниками й виконувані в церкві, а то й попід хатами, мали назву «коляди». Вони не мали нічого спільного з народною творчістю, тому-то вже в дожовтневий період деякі передові вчені (І. Франко, В. Гнатюк, Ф. Колесса) вилучали їх із сфери обрядово-календарного циклу народної поезії.

Обряд колядування і звичаї, пов'язані з святкуванням нового року, як і численні інші вірування та обряди (купальський вогонь, дерево марени і под.), дуже схожі в багатьох слов'янських народів. Ця спорідненість яскраво свідчить про спільність їх походження, про те, що «в давнину,— як говорив М. Костомаров,— слов'янські племена в основах свого духовного життя мали однакові вірування, звичаї і релігійні обряди» [7].

Колядки та щедрівки є одним із небагатьох жанрів того найдавнішого шару народної творчості, з якого виростала усна поезія в усіх слов'ян. Поки що важко датувати час їх виникнення. Проте є підстави гадати, що цей жанр належав до тієї спадщини, яку перенесли наші далекі предки із вищого ступеня варварства в цивілізацію. Деякі колядки та щедрівки, записані в XIX—XX ст. у найглухіших українських місцевостях (на Поліссі, Прикарпатті та в Карпатах), ще зберігали атмосферу патріархально-родового суспільно-економічного устрою. Від них

---

[6] Саме за цими формальними ознаками (часом виконання і приспівом) відрізняли колядки від щедрівок і багато їх збирачів і публікаторів, зокрема А. Метлинський та Д. Яворницький.

[7] «Основа», 1861, кн. I, стор. 137.

віє ароматом далекої доби натурального способу життя. В цих колядах та щедрівках знаходимо багато рис, що відзначені Ф. Енгельсом у праці «Походження сім'ї, приватної власності і держави» як характерні саме для даного устрою. Так, у деяких з них надзвичайно яскраво відображені типові патріархально-родові громадські та сімейні відносини. Хоч редакції записаних колядок і щедрівок текстуально сягають щонайдалі середньовіччя, проте багато їх образів і мотивів типологічно незрівняно стародавніші. Зокрема, у порівнянні жінки з красним сонцем (чоловік порівнюється з місяцем), у великій повазі до жінки чується далекий відгомін матріархату. Це ж можна сказати й про веснянки, які за традицією були здобутком одних дівчат (хлопці не сміли навіть підспівувати).

Сила фольклорної традиції змогла пронести ці старовинні образи й відгуки ідеології родового ладу через століття саме тому, що вони знаходили певний грунт і в нових історичних умовах. Скажімо, боротьба з степовими наїзниками в додержавний період Київської Русі й пізніше, боротьба з татаро-монгольською ордою, а потім — на Україні та на Балканах — постійні війни з турецькими загарбниками висували жінку на чільне місце в господарстві. Без чоловіка, який постійно перебував у походах і боях, вона вирішувала багато громадських і родинних справ. Тим-то жінка посідає таке почесне місце в епічній народній поезії.

Збереження найстаровинніших рис у фольклорі пояснюється також і такою його внутрішньою якістю, як полістадіальність, тобто нашаровування поетичних традицій та образів різних епох, рівнобіжне, органічно спаяне існування старого поряд з новим. У колядках це виявилося в суміші понять та образів язичницьких і християнських часів, відфільтровувати які одні від одних і визначити їх генетичний грунт дуже важко. Відгомони родового ладу в колядках підтверджуються правом кожного пересічного господаря-селянина «раду радити» і «суди судити». Щоправда, для записаних колядок воно є виявом бажання відновити втрачене в умовах феодально-кріпосницьких відносин. Але ж первісно такий образ міг виникнути аж ніяк не на згадці про нього, а тільки на реальній основі, тобто в період панування цього права в суспільному житті. Подібно ж відгомоном дофеодальних часів є надзвичайна демократичність, простота і безпосередність відносин між верхівкою і масою (господарем и слугами, воєначальником і воїнами), властиві періодові виборності верхівки в роді.

Картини сімейних стосунків, змальовані в деяких старосвітських українських колядках, також несуть на собі відбиток доби

розквіту патріархальної домашньої общини, коли всі важливі справи вирішувалися на сімейній нараді, коли ще не було безроздільного панування в родині найстаршого, «господаря», коли жінка була повноправним членом сім'ї. Слід, правда, мати на увазі, що на українських землях форми родинного ладу такого типу зберігалися порівняно довго, рештки їх дожили аж до XIX ст. Проте нема будь-якого сумніву в тому, що колядки відображали саме явище, а не його залишки, тобто відносини періоду розквіту родового ладу, а не часу його занепаду. Більше того, в українських колядках проглядає навіть архаїчний, первісно-демократичний тип сімейної громади. В аналогічних же творах російського народу відображено пізніший етап розвитку суспільства, коли глава великої патріархальної сім'ї, незважаючи на колективне виробництво, стає деспотичним розпорядником майна, безроздільним господарем [8].

Виходячи з цього визначення двох типів сім'ї, даного М. О. Косвеном [9], В. І. Чичеров встановив типову різницю між обрядами колядування в різних слов'янських народів. «Є всі підстави припустити,— писав він,— що особливості родового ладу в росіян та інших слов'ян визначили різницю в них обряду колядування. Двом типам сімейної общини відповідають два типи цього обряду: узагальнений і диференційований. Оформившись у період повного розвитку повнокровного існування родового ладу в слов'ян, ці обрядові типи (в силу відомої консервативності обряду) зберегли свої особливості в період розкладу і навіть зникнення у деяких народів сімейних общин. Зазначені два типи обряду колядування такі:

1. Диференційований тип обряду. Обряд проводиться із врахуванням кожної індивідуальності, що входить до складу сімейної общини... Зовнішньою ознакою цього типу обряду є колядування коло хати та в хаті і диференційовані колядки, з якими звертаються до кожної окремої особи, бажаючи їй особистого добра і щастя її сім'ї.

2. Узагальнений тип обряду. При проведенні обряду мається на увазі сімейна община в цілому (велика сім'я), обряд звернений до глави сім'ї (останні члени її згадуються за зв'язком з ним)» [10].

---

[8] Характерним показником цього процесу є вживання слова «челядь» (особливо на західноукраїнських землях) на означення всієї сім'ї, крім господарів. Первісно ця назва стосувалась до рабів.

[9] М. О. Косвен, Очерки по этнографии Кавказа, «Советская этнография», 1946, № 2.

[10] В. И. Чичеров, Зимний период русского народного земледельческого календаря XVI—XIX веков, М., 1957, стор. 120—121. Далі цитуємо за цим виданням.

До диференційованого типу обряду В. І. Чичеров відносить насамперед колядування українців, болгар і румунів, а також «кликання коляди» в інших слов'ян, до узагальненого типу — російське колядування.

Беручи початок у первісно-общинному періоді життя слов'ян, цей обряд проіснував майже до наших днів, видозмінюючись у деталях і в тематичному та мовному оформленні пісенності, що його супроводжувала, постійно вбираючи в себе нові, продиктовані ходом історичного розвитку мотиви й образи. Життєвість колядкового обряду й пісенності пояснюється його надзвичайною поетичністю, з одного боку, і наявністю суспільно-економічного грунту для його існування протягом ряду століть — з другого. Як продукт первісно-общинних патріархальних суспільних відносин, він переходив і в наступні формації (феодалізм, капіталізм), де ще були сильними відносини патріархального суспільно-економічного устрою. Колядування було популярним і відразу після Жовтневої революції, бо життя того часу мало в собі елементи як нової, соціалістичної, так і старих формацій.

Важливим показником старовинності походження жанру колядок і щедрівок є збережені в них окремі риси, що ведуть до язичницького світогляду — віри в магічну силу слова і дії, поклоніння явищам природи, виявляючи практичне початкове призначення цих пісень. Все це — якості первісного мистецтва. «Я твердо переконаний в тому,— писав про цю особливість Г. В. Плеханов,— що ми не зрозуміємо нічогісінько в історії первісного мистецтва, якщо ми не проймемося тією думкою, що праця старша за мистецтво і що взагалі людина спочатку дивиться на предмети і явища з точки зору утилітарної і тільки пізніше стає в своєму відношенні до них на естетичну точку зору» [11].

Як відомо з археологічних даних, вже в І тисячолітті до нашої ери головним заняттям всіх стародавніх слов'янських племен було землеробство. На це вказують і пам'ятки матеріальної культури, і порівняльно-лінгвістичні дані. Своєрідно свідчить про це й обрядова творчість, яка в період розкладу первісно-общинного ладу, в добу початкового територіального об'єднання слов'янських племен (перша половина І тисячоліття), вже, безперечно, існувала і навіть була досить розвиненою. Вся суть цієї творчості — передусім обрядів і повір'їв, які дійшли до нас у своїх язичницьких дохристиянських уламках і магічному значенні (чого не можна сказати про пісенний супровід, що за-

[11] В. Г. Плеханов, Литература и эстетика, т. I, М., 1958, стор. 75.

знав змін у процесі розвитку мов і багато потерпів від церковних переслідувань) — зв'язана із землеробською працею.

Магія цього свята була спрямована до практичної мети — напророчити добрий урожай, чарами, заклинаннями та чаклуваннями викликати допомогу природи в праці трудівника. Вже саме свято коляди в давню язичницьку епоху, як здогадувалося чимало вчених, було пов'язане з культом сонця, уславленням його відновлювальної сили і благодатного впливу на землю (деякі дослідники й назву «коляда» намагалися пов'язати з сонячним колом). Щоб запобігти в сонця ласки, йому в день коляди приносились жертви, на що натякає обряд водіння кози, який, очевидно, пов'язаний з язичницькими пережитками жертвенних обрядів. І. Снєгірьов у книзі «Русские простонародные праздники» (1838) навів навіть російську колядку, де оспівано процес принесення в жертву цапа під спів «пісень-кольодушок» [12], а автор «Историко-статистического описания Черниговской епархии» пов'язував з святилищем язичницького божества назву містечка Красний Колядин [13].

Представники міфологічної теорії в фольклористиці ладні були вбачати в коляді язичницьке божество. Проте, ця гадка не стверджується документальними даними. Серед язичницьких богів східних слов'ян Нестор-літописець не називає ні Коляди, ні Купала. Далеко певнішим є зв'язок колядування як обряду з язичницьким богом сонця — Хорсом, на що в якійсь мірі натякає збережена в Галичині похідна від цього імені назва посту перед різдвом — «корочунський» та назва колядок — «крачуни», зафіксована в Бачці. Можливо, що й типовий колядковий приспів «Ой дай, боже» мав первісне язичницьке озвучення — «Ой Дажбоже». В усякому разі обрядові дії на честь язичницьких божеств і відлуння їх в колядній пісенності виникали на практичному грунті землеробського життя. Вступаючи в новий хліборобський рік, люди прагнули обрядами та піснями завербувати собі на допомогу сили природи. «Чим далі в старовину,— писав О. О. Потебня,— тим звичніше й міцніше віра в здатність слова однією своєю появою творити те, що ним означено. На такій вірі грунтуються всі поздоровлення і прокляття» [14]. Саме ця віра в слово стала основою для виникнення

[12] Без будь-яких застережень її наводить також М. Костомаров у своїй праці «Славянская мифология» (К., 1847, стор. 100—101), хоч, на наш погляд, від цієї колядки віє не стільки язичницькою давниною, скільки певною штучністю.

[13] Историко-статистическое описание Черниговской епархии, кн. 6, Чернігів, 1874, стор. 388.

[14] О. Потебня, Объяснения малорусских и сродных народных песен, т. II, Варшава, 1883, стор. 59.

перших художніх мистецьких творів утилітарного призначення. М. Горький рішуче твердив, що «мистецтво слова повинно було з'явитися на десятки сторіч раніше від усіх первісних релігій,— на це вказує той факт, що старовинні люди надавали слову магічної сили впливу на диких звірів і на явища природи» [15].

Колядки та щедрівки до наших днів зберегли деякі риси від тих найдавніших часів. Природа в них змальована в органічній єдності з людиною і виступає по-язичницькому життєрадісною, світлою, щедрою. Все це було викликане саме прагненням напророчити майбутній рік таким, яким він змальований у колядках. Особливо яскраво виступає аграрно-магічна основа в обрядових діях і звичаях, що супроводили це свято. Як невід'ємний атрибут в них постійно фігурує зерно та хліб. Так, на святвечір вносили в хату сіно, солому, снопи, готували дванадцять страв, серед яких наскрізь обрядове значення мала кутя. Новорічні привітання й колядки були сповнені картин хліборобської праці і завершувалися побажаннями врожаю та здоров'я. Оспівувались місяць, сонце і дощ — ті сили, що сприяли землеробству і перед якими запобігала людина. Обходи хат з плугом і козою, яка часто мала вуха з колосків, «засівання» (на Чернігівщині), чи «посипання» (на Волині) на Новий рік, обв'язування дерев у різдвяний вечір (на Волині), обтанцьовування пчіл (на Гуцульщині), широкий розмах драматизованих ігрищ з наряджанням господарсько-символічного значення, ворожіння і гадання,— все це є відображенням аграрної магії та магії добробуту, відгомони первісних магічних ритуалів, підпорядкованих культур землеробства. Вони зберігалися в колядковій обрядовості довгі віки, завжди залишаючись живими, бо мали міцну соціально-економічну основу в сільськогосподарському виробництві. Коли в XIX ст. на Поділлі співали на Новий рік:

Сійся, родися, жито, пшениця,
Жито, пшениця, всяка пашниця,
Часник, як бик, цибуля, як дуля,—

то щиро вірили, що такі словесні побажання обернуться в новому році буйним, ще не баченим урожаєм [16].

Звичайно, з часом первісне магічне значення обрядів і пісень, які їх супроводили, завдяки новим умовам життя й збагаченню людського пізнання, вивітрюється. Химерні формули замовлянь і чаклувань починають уже передавати не віру в ма-

[15] М. Горький, Собрание сочинений, т. 27, М., 1953, стор. 442.
[16] Див. Материалы по истории возрождения Карпатской Руси, Львів, 1906, стор. 177.

гічну дію слова, а побажання. Метафора первісного магічного змісту переростає в гіперболу, що стає мистецьким засобом відтворення ідеалів трудової людини.

Винятково цікавими пам'ятками глибокої старовини є колядки про створення світу й вирішальні сили життя — сонце, дощ, місяць. В них чітко проглядають сліди язичницької слов'янської космогонії. Символ світового дерева і птахів — творців світу — є дуже старовинним. Самою своєю образною системою ці колядки відрізняються від величальних, перебуваючи в площині своєрідної реальної констатації дійсності, а не в гіперболічно ідеалізованому її зображенні. Щоправда, на них накладала свій відбиток християнська міфологія, і вони записані в формі двоєвірної космогонії, проте це — пізніші нашарування, і християнські кольори порівняно легко відокремлюються від первісної основи.

Говорячи про походження колядок та щедрівок, їх початкову аграрно-магічну функцію, слід пам'ятати, що елементи її в текстах, які зазнали на протязі віків величезних змін, проступають в надзвичайно дрібних частках. Більше про це свідчать здавна законсервовані звичаї та обряди.

В помітнішій мірі колядки та щедрівки зберегли нашарування пізніших епох. Характеризуючи колядкові пісні за їх віковими ознаками й змістом, І. Франко накреслив такі основні групи: «Найстарші колядки, заховані переважно в глухих кутах Галичини, оповідають про створення світу в дусі не християнської, а властиво двоєвірної міфології, і не виявляють слідів богумильських вірувань. Трохи пізніша верства колядок малює нам досить вірно князівсько-дружинні часи з їх вербованим військом і походами в далекі краї, за Дунай і до Царгорода. За ними йдуть численні колядки побутового характеру, що малюють спокійне хліборобське життя великих родин у дворищах, з принагідними радощами стрілецтва або рибальства. Ще пізніші колядки містять неясні спомини про татарські напади та козацькі війни» [17].

* * *

З прийняттям християнства в Київській Русі створились важкі умови для існування язичницьких народних обрядів. Християнське духівництво і церква, прокладаючи собі дорогу, спустошували й псували споконвічні народні пісні та звичаї, насильно насаджували свої догми і віру. В часи хрещення Русі

[17] І. Франко, Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р., Львів, 1910, стор. 68.

новорічні обряди перебували в повному розквіті. Хвала коляді неслася з площ усіх міст і стольного Києва. Як свідчить західний письменник Олаф Тригвассон, навіть мати князя Володимира Малуша в свято Коляди гадала і віщувала перед троном свого сина [18].

Християнству були ворожі життєрадісні бадьорі й практичні народні забави та пісні, що суперечили його проповіді аскетизму й зречення усього мирського. І воно почало уперту війну проти народної обрядовості. Вже перші літописці як представники освіти в християнському дусі зафіксували ненависть пануючої верхівки і церкви до колядування і «бісівських пісень», закликали викорінювати забави «простої чаді», що й далі «кликала коляду», «вихиляла хребтами», вела «бісівські ігрища» на честь Коляди, тура й «інші бридкі речі вимисляла», про які християнський автор навіть не наважувався говорити.

Переслідування не припинялися протягом століть, велися невпинно й гостро, заборони йшли за заборонами. Так, у 1628 р. московська влада в своєму указі вимагала, щоб «календы б и овсеня и плуги не кликали». Проти обряду колядування виступали деякі письменники — виразники офіційно-церковного ставлення до язичницької старовини. В кінці XVI ст. Іван Вишенський в посланні до князя Острозького теж вимагав: «Коляди з мест и сел учением вижените... Щедрий вечер из мест, из сел в болота зажените, нехай з дъяволом седит, а не с християн ся ругает» [19].

До самого Великого Жовтня йшов наступ на народні обряди з боку духовної і світської влади, яка заподіяла величезну шкоду народній творчості. Наприкінці XIX ст. М. Лисенко з болем писав про обрядово-календарний цикл пісень, «вимираючих на наших очах через поліцію, попів і свою старшину» [20]. Більшовицька «Правда» 5 лютого 1913 р. вмістила спеціальну статтю «Пісня під забороною», що розвінчувала місцеву адміністрацію в містечках і селах Полтавщини, де «за спів колядок і пісень на Купала співаки попадають... в холодну» [21].

Відчуваючи, що викорінити народні звичаї та обряди адміністративно-насильницьким методом все ж не вдається, церковники пішли іншим, підступним шляхом: скористались обрядом колядування в інтересах церкви, прагнучи витиснути народну

---

[18] Див. Историко-статистическое описание Черниговской епархии, кн. VI, Чернігів, 874, стор. 214.

[19] КС, 1885, квітень, стор. 657.

[20] «Музика», 1927, № 2, стор. 26.

[21] Дооктябрьская «Правда» об искусстве и литературе, М., 1937, стор. 33—34.

колядку церковною колядою. Взагалі, як влучно писав М. Коцюбинський, люди, «які ставлять церкви, монастирі і каплиці в найкращих диких місцях,... знають, що роблять,— вони промовляють не стільки до нас, як до живих в нас пращурів наших, що віками справляли священні грища по гаях, дібровах та палили там жертви»[22]. Крім численних церков і монастирів, духівництво використало друкарський верстат. У XVII ст. з'являються друковані збірники церковних коляд — «Богогласники», що їх церква поширювала серед народу особливо активно.

Оскільки авторами їх, на думку І. Франка, були переважно «прості братчики та послушники монастирські, світські духовні та дяки»[23], то вони внесли в церковні коляди деякий соціальний елемент, що імпонував народові. Тому окремі з цих коляд набували поширення, їх співали в народі, що зафіксував і Тарас Шевченко в драмі «Назар Стодоля», де козаки під вікном сотника співають коляду із «Богогласника». Дяківські школи теж поширювали церковні коляди. Від самого Шевченка дізнаємося, що в дитинстві він, сидячи в бур'яні, списував «Сковороду» або «Три царіє со дари» (це слова із коляди «Радость нам ся являє» із «Богогласника»). Ні змістом, ні формою народні колядки не впливали на церковні твори, тому вони й «відрізняються від пісень народних більш тусклим колоритом»[24], догматизуванням, риторичністю, «штучністю форми при браку мелодійності та граціозності самої мови»[25]. Такі ж риси притаманні і духовному віршу, що теж протиставляв народній колядці. Не в силі знищити звичай колядування, церковники прагнули прибрати його до своїх рук[26].

І все ж насаджувані церквою колядки та мотиви колядкової пісенності були, за невеликими винятками, далекі народові й незрозумілі. Про це свідчать часті текстуальні перекручення[27], гострі пародії на церковні коляди. Ці церковні твори побутували в усній традиції тільки завдяки контролю попівства і великій кількості друкованих видань. Народні ж співці, сповнені тонкого поетичного чуття, ввесь час уникали цих сухих, художньо немічних, безбарвних і чужих змістом і формою творів і прагнули співати художньо квітучих, щирих, простих і рідних мовою світських колядок. І тому, як підкреслив І. Свєнціцький,

---

[22] М. Коцюбинський, Твори в шести томах, т. 2, К., 1961, стор. 287.
[23] І. Франко, Наші коляди, стор. 18.
[24] Там же, стор. 27.
[25] Там же, стор. 50.
[26] Див. розпорядження архієпіскопа Модеста в КС, 1901, жовтень, стор. 17—18.
[27] Див., напр., цікаві з цього погляду записи Н. Коробки (ЖС, 1901, стор. 262 та ін.).

«для досвідченого берези (ватажка колядників у селі.— *О. Д.*) усі церковні мотиви колядок і щедрівок є тільки заспівом і переходом до самого важного змісту — господарсько-сімейного поводження» [28].

Народні співці інтуїтивно відчували те, що потім відзначила й наука,— «перевагу людських колядок над церковними», як висловився М. Лисенко. Прогресивні вчені дожовтневої доби — М. Драгоманов, О. Потебня, І. Франко, М. Лисенко, В. Гнатюк, Ф. Колесса та інші — рішуче відмежували народну колядку від церковної коляди, підносячи авторитет першої. Драматурги-реалісти XIX ст. вивели народну колядку на театральний кін, де вона стала складовою частиною етнографічно-побутового тла сюжету багатьох п'єс. Демократична українська література й наука підняли престиж народної колядки та щедрівки, що вже почала відступати перед натиском церкви. Невпинні переслідування протягом віків не знищили народної колядкової обрядовості й пісенності, в яких пульсували справжні народні думи і почуття, бажання і мрії. Все справді народне, як і сам народ — безсмертне.

* * *

Колядування та щедрування — найцікавіші річні обряди, що користувалися найбільшою любов'ю населення слов'янських країн і Румунії. В науці досі немає матеріалів, які свідчили б про зміст і характер цих обрядів у дохристиянську і ранньохристиянську добу. Відомо тільки, що архаїчне літочислення у слов'ян було березневим і панувало до XIV ст. Отже, й новорічні обряди пов'язувалися з передоднем весни, що й знайшло своє відображення в тематиці, а також в образній системі колядок і щедрівок. У XIV ст. вже почався перехід до вересневого літочислення, а 1505 р. московський собор його декретував.

Під впливом християнської релігії числення нового року від різдва прийшло на Україну через Польщу. В одній галицькій купчій 1351 р. вже зафіксовано цю тенденцію, хоч січневе літочислення офіційно запроваджено тільки 1700 р. Петром І. Разом з новорічною датою пересувалися й обряди. В останні століття обряд колядування справляли з 24 по 31 грудня за старим стилем (від різдва), а щедрування — 31 грудня, під Новий рік. Спостерігалося, проте, незначне коливання дат колядування в деяких місцевостях України. Першого січня відбувалося «за-

---

[28] І. Свєнціцький, Різдво Христове в поході віків, Львів, 1933, стор. 132. Далі цитуємо за цим виданням.

сівання», тобто вітання з Новим роком,— привілея дітвори. Найкраще зберігся обряд колядування в Західній Україні, на Закарпатті, а також на Поліссі й Волині.

Дружина колядників звичайно збирається заздалегідь до свят, готується до них, вивчає колядки. До гурту входить «береза» (ватажок), скрипаль, цимбаліст, трембітар (на Гуцульщині), «кінь» або «міхоноша», а також ще кілька парубків. На Гуцульщині, де складовим елементом колядування були танці перед хатою і в хаті («пляс»), група колядників мала ще й трьох «плясунів». Ходячи від хати до хати, колядники з дозволу господарів колядують їм, за що одержують відповідні подарунки та гроші. В Карпатах існують колядки надвірні (підвіконні) й хатні. Де є дівчата, там колядники ще й «пляшуть» з приспівуванням жартівливих пісень, за що ті кидають їм у шапку гроші. Першого дня після колядування відбувається товариська «бесіда», або «діленицяя», на якій, крім гостини, розподіляють заколядовані гроші та подарунки (зерно, борошно, полотно й ін.) [29]. В XIX і на початку XX ст. в ряді місцевостей значну частину заколядованого забирала собі церква.

Разом з співанням колядок часто відбувалися народні вистави: «Коза», «Плуг», «Зірка», «Вертеп». Всю організацію колядування деякі вчені (напр. Ф. Колесса, І. Свєнціцький та ін.) пов'язували з традиціями бродячих професіоналів-скоморохів (глумців, ігрецїв, плясунів) [30]. У формулах поздоровлень при колядках і випрошування подарунків також чуємо відгомін скоморошиx жартів.

Щедрування, як свідчать записи XIX—XX ст., відбувалося простіше. Під Новий рік ходили групи дівчат з піснями попід хатами й співали під вікнами щедрівки (а подекуди, як на Чернігівщині, Київщині, Полтавщині — й колядки), за що одержували певні подарунки. В західній частині українських земель часом щедрували й парубки (водили «Маланку»).

В день Нового року зранку в селах і містах України діти йшли поздоровляти господарів, засіваючи зерном і приказуючи вірші. Найціннішими з цих творів є ті, що мають гумористичний характер. Вони тісно перегукуються з дитячими жартівливими щедрівками, які розвинулися останнім часом у зв'язку з

[29] Докладно про обряд див. ЕЗ, т. XXXV, Львів, 1914, стор. XV—XXXIV; В. Доманицкий, Современные колядки и щедровки, К., 1905; П. А. Нестеровский, Бессарабские русины, Варшава, 1905, стор. 127—128; КС, 1906, кн. I, стор. 7—8; П. Караман, Obrzed koledowania u Słowian i u Rumunów, Краків, 1933; «Життя і знання», Львів, 1937, № 1, стор. 5 (далі цитуємо за цим виданням).

[30] І. Свєнціцький, цит. праця, стор. 111—121.

поступовим переходом обряду щедрування до дитячої святкової забави, що свідчить про його занепад.

Для колядок і щедрівок як величальних пісень характерна однорідність композиційної та метричної будови (І. Свєнціцький вважав це доказом зв'язку їх з професіональною традицією). Розрізняються ж вони між собою сюжетами й мотивами, залежно від об'єкту (адресата) величання. Існують колядки господареві, господині, парубкові, дівчині, вдові, невісткам, зятям, дітям і навіть померлим. Поодинокі колядки адресовані за професійною ознакою — попові, рибалці, купцеві, пасічникові, мельникові. Останнім часом завдяки працям В. Гнатюка, Ф. Колесси, П. Карамана та інших цей народний поділ твердо ввійшов у науку. Основних же груп колядок чотири: господареві, господині, парубкові та дівчині.

Композиційна структура повної колядки має чотири самостійних частини: заспів, власне колядку, поколядь (або поспів) та приспів. Це класична форма колядки часів її розквіту. Центр її — власне колядка, а решта частин є прикрасою, обрамленням. Причому в процесі довговікового життя жанру це обрамлення вилилося в кілька закам'янілих варіантів, які легко супроводять колядку будь-якого сюжету, їх без шкоди можна змінювати й пропускати. В XIX ст. в багатьох місцевостях України записано чимало текстів, які співались без заспіву й поколяді. Подекуди поколядь відривалася від колядки й починала існувати як своєрідне привітання, «віншування». Майже в усіх колядках збережений приспів, що супроводжує кожний рядок колядки. В давніших текстах приспів являє собою поетично-образний супровід, акомпанемент до сюжету колядки, як правило, образно пов'язаний з її темою. Найкраще він зберігся в багатьох західноукраїнських колядках та на Чернігівщині. В ряді інших місцевостей приспів перетворився на короткий рефрен-вигук типу «Ой дай, боже!» або мелодійне «Щедрий вечір, добрий вечір!»

Яке життя адресатів, такий зміст і діапазон колядок та щедрівок. Найбагатші мотивами колядки — господареві й парубкові, дещо бідніші — дівчині, коло ж мотивів колядок господині зовсім вузьке. Це обумовлено характером участі їх в громадському житті та питомою вагою у важливих родинних справах.

Теми й мотиви колядок господареві зосереджені навколо хліборобської праці. Вони оспівують багатство, щастя й ідеальну гармонію в родині та в господарстві хлібороба. Мешкає господар у мармуровій світлиці, двори його обгороджені білокам'яною стіною (відгук феодальних укріплень); в нього повно худоби, що множиться рік у рік; вся родина — при бажаній роботі: сам він золото віє, сини рахують табуни коней, череди

корів, отари овець, дочки шиють чудовий одяг, господиня пече калачі, накриває тисові столи. Особливо частий і докладно розроблений в колядках мотив множення худоби поданий то в формі побажання, то в формі здійсненого й повідомленого ластівкою чину. Колядки цього змісту, як зазначив П. Караман, «виявляють нам дивовижну спільність мотиву, яка виявляється в майже ідентичних формах від Балкан до Балтики» [31]. В українських колядках він виражений дуже мальовничо, з щедрим вживанням складних колористичних епітетів, властивих давнім епічним творам:

А тото стадо а сріблороге,
А сріблороге, золотогриве,
Золотогриве, сріблокопите.
А ті овечки а сріблорогі,
А сріблорогі, золотововні,
А тото шати а все блавати...

Велику питому вагу в колядках господареві займає мотив багатого врожаю, що теж дуже поширений в слов'янському фольклорі. Колядники полюбляють малювати хліборобську працю від орання «в чистенькім полі» золотим плужком до збору небаченого урожаю. Як і в обжинкових піснях, картини жниз у колядках з особливою любов'ю і гордістю передані щедрим вживанням емоційно-ласкавої зменшувальної лексики і гіпербол- порівнянь:

Буде там стебельце саме тростове,
Будуть колосойки, яко билинойки,
Будуть ми женці, самі молодці,
А в'язальнички, самі молодчики.
Будуть копойки, яко звіздойки,
Будуть стогойки, яко горойки,
Зберуться возойки, як чорні хмаройки...

Поряд з оспівуванням худоби і врожаю, що є ознакою хлі боробського добробуту, в колядках господареві поширені мотиви, які змальовують його домашнє життя в статках, прийняттям славних гостей, громадську його службу («суди судить») і т. д. Подаючи господарські мрії голови родини як реальну дійсність, що перевершила всі його сподівання, колядки тим самим славили господаря, викликали в його душі почуття гордості й поваги до важкої селянської праці. Поезія праці, що пишно розцвітає в колядках і щедрівках господареві та його родині, є одним з наріжних каменів народної естетики.

---

[31] П. Караман, цит. праця, стор. 41.

Мотиви колядок для господині не відзначаються різноманітністю. Домашнє коло її інтересів не давало простору для поетичної фантазії: господиня стереже сон чоловіка, пече хліб, пере білизну, вишиває, радіє з успіхів дітей. Проте образ господині як жінки й матері змальований з надзвичайною теплотою і захопленням. Вона овіяна справжньою поезією: символ її домовитості — ключі (тільки золоті!), якими вона потихеньку подзвонює, її вишивання оживає червоними квітами, гостинність її — особлива, і все, до чого доторкаються її руки, облагороджується:

По дрова пішла — золото внесла,
По воду пішла — мед-вино внесла.

Особливим багатством мотивів відзначаються колядки парубкові. Тут він виступає то при хліборобській чоловічій праці як справжній господар, то виявляє себе непереможним богатирем на війні, то вмілим і щасливим мисливцем. Багато мотивів колядок парубкові відображають почуття кохання.

Одним з яскравих прийомів змалювання богатирської слави парубка є вихваляння його коня і зброї, що символізують відвагу та хоробрість. У болгарських колядках кінь змагається з самим сонцем, у румунських — з соколом, в українських — вороний кінь змальований в казково-епічних кольорах, мов якась неземна істота:

Що храпойками звірейка страшив,
Що оченьками звіздойки читав,
Що ушейками гірлойки слухав,
Що копитцями біл камінь лупав,
Що огонейком (хвостиком) слідки замітав,
Що гривойкою все поле вкривав.

Через коня хвала переходить на вершника, на самого молодця. Як правило, колядки парубкові сповнені динаміки дії, що часто передається в діалогах. Саме такою композицією відзначаються колядки про облогу міста воїном-молодцем, колядки про непереможного героя, що долає вороже військо в єдинборстві. Його приймають то за королевича, то за князя, аж поки мати по вишиваній сорочці не пізнає в ньому свого сина.

Рицарська хоробрість як одна з головних ознак парубочої доблесті виступає також у колядках з мисливськими мотивами. Ці твори барвисто розписують полювання на оленів, вепрів і турів. Наявність тура в колядках свідчить про їх давність, бо вже в XVI ст. на українських землях він вважався вимерлою твариною. Полювання на нього описане в «Науці дітям» Володимира Мономаха (XII ст.). Образ золоторогого тура зустрічає-

ться в билинах київського циклу (про Добриню). Переодягання в тура було поширене під час різдвяних свят у давнину (проти цього звичаю виступив Інокентій Гізель у своєму «Синопсисі») [32].

Значне місце в парубочих колядках посідають любовні мотиви, починаючи від зальотів та сватання до заручин і весілля. Коханою парубка завжди виступає найкраща дівчина — королівна або царівна(в румунів і болгар — сестра сонця). Це — теж художній прийом посереднього величання й майоризації парубка, що в колядках завжди є втіленням краси та хоробрості. Змалювання його постаті й дій в колядках щедро переливається через вінця реальності в сферу ідеалу.

Дівочі колядки та щедрівки йдуть головно по трьох лініях вихваляння дівчини: оспівують її незрівнянну красу (і безпосередньо й частіше через одяг та оздоби), її майстерність у веденні домашнього господарства, її почуття кохання. Причому всі мотиви дівочих колядок огорнуті прозорим і легким серпанком ніжності, освітлені передчуттям кохання і майбутнього щасливого заміжжя. «Героїня коляд, — як вірно зауважив П. Караман,— є також типом жіночої краси» [33]. Як і в інших піснях, вона порівнюється з червоною калиною, з сонцем, яке сходить, або зорею. Портрет дівчини — чисто пісенний, переданий через враження інших, зачарованих її красою, працьовитістю, поставою. Це — типовий епічний прийом фольклорного змалювання позитивних образів. Домінуючими ознаками образу дівчини в колядках і щедрівках є її вродливість, розум, працьовитість.

В колядках про сватання і заміжжя особливо поширений прийом триразової градації в змалюванні подій з постійним збагаченням якості в напрямі наближення її до народного ідеалу. Дівочим колядкам властива символіка (будування чарівного мосту милому, сіяння розуму і краси), яка споріднює їх з весільними обрядовими піснями.

Взагалі величальний зміст колядкової пісенності обумовив своєрідну художню палітру, наскрізь перейняту світлом і блиском. Недарма саме побутові малюнки колядок і щедрівок передані гіперболічно освітленими в золотих, срібних, червоних і білих тонах, властивих естетиці раннього феодалізму. З князівсько-дружинної та церковної обстановки культ золота, срібла і яскравих кольорів перекочував з метою величання в художню народну словесність, зокрема в колядки та щедрівки. Вища чис-

---

[32] Докладно про це див. М. Сумцов, Тур в народной словесности, КС, 1887, січень.

[33] П. Караман, цит. праця, стор. 82.

тота й чесність в Київській Русі символізувалася золотом, що зафіксовано й у договорі Святослава з греками 945 р. словами «да будем золоте яко же золото».

Широкий розлив золотисто-срібних тонів у колядковій пісенності не дає, одначе, підстав прив'язувати її виникнення і розквіт до епохи Київської Русі, як це роблять деякі вчені. Золото й срібло, як і жемчуг, паволоки й ін. атрибути були додані цією епохою до вже існуючих в колядках та щедрівках переливів світла, зелені, сонця, зорі, вогню, блиску, органічних для величальної пісенності, яка зображувала світлу, омріяну сторону людського життя. В гармонійному зв'язку з цими зоровими образами, а також як їх наслідок виступають у колядках почуттєві образи радості й слави та хвали. Весь цей колорит при розробці героїчного або трудово-величального мотиву сприяв витворенню піднесено-монументального стилю колядкової пісенності [34].

Величальний стиль вимагав подачі кожного предмета в найвищій його якості, в найдорожчому і найціннішому його варіанті. Саме тому герої колядок змальовані за найприємнішими заняттями: господар — червоні числить, гроші міряє, золото віє, срібло леліє, привозить подарунки, суди судить; господиня — золото пряде, калачі пече; парубок — пасе коні, ловить дивного коня, струже стріли, ходить у походи й перемагає ворога, полює, садить сади; дівчина — шитінько шиє, ломить калину, плете віночок, стереже виноград, збирає малину, танцює, співає, білить, збирає золоту кору, шинкує, перевозить людей. Все взято з світлого, парадного боку, забуто про важку працю й постійні злигодні життя.

Так і все оточення героїв подане у вищому ступені досконалості й привабливості: в господаря кам'яні двори, світлі світлоньки, нові тереми, столи кедровії, дверейка оріховії, віконця кришталевії, чаші срібні, золоті, обруси китайовії, килими все новії. В колядках постійно виступає епітет «новий», передаючи світлі відтінки й означаючи безжурне та повне статку життя. Подібне бачимо й у змалювані одягу. В господаря — шапка соболева, шуба королева, кошулька, як сніг біленька, шапочка, як мак, дрібненька, «дорогі шати чом на плеченька, дорогі шуби на лідвиченька, а червін чобіт та й на ноженька, дорогу шаблю та й до боченька». В господині — черевики саф'янові, злоті чобітки, шовкова сукня, перлова тканка, кований пояс, срібная

[34] Ширше про це див. М. М. Плісецький, О стилях героического эпоса различных эпох (поэтика как средство исторического приурочения эпических произведений), у зб. «Основные проблемы эпоса восточных славян», М., 1958, стор. 250—260.

згарда, «перстенець тліє, як сонце гріє», «хусточка горить без поломені». Ще щедріше й багатше змальовано одяги дівчини.

Образна й мовна палітра колядок та щедрівок багато в чому перегукується з билинами. Відзначаючи цей момент, І. Свєнціцький писав: «Цей близький зв'язок поетичних засобів, отож основних рис стилю... є тільки лишнім доказом похідного зв'язку між билинною епікою західно-північної Русі і святочною словесністю як білоруських волочобників і колядників, так і українських, особливо галичо-волинських і карпатських колядників» [35].

Вивчення стилю й образної системи колядок та щедрівок дає підстави твердити про їх спорідненість із іншими давніми жанрами народної поезії. Про зв'язки з весільною та обжинковою поезією вже згадувалося. Не можна ігнорувати й спорідненості їх з билинами, хоч функціональне призначення билин і колядок — різне. Так, типовий для українських колядок пісенний розмір часто зустрічається і в билинах (5+5).

Ф. Колесса вважає ознакою дуже давньої фази в розвитку пісенності й те, що «текст пісні імпровізував провідник хору («береза», «запевало»), а після кожного вірша хор співав постійну коротку приспівку і повторював проспіваний провідником вірш; рефрени і повторення пособляли витворенню й переведенню постійної ритмічної схеми протягом усієї пісні» [36].

Подібність до билин відчувається також у деяких типових ознаках художньої форми — алітераціях, асонансах, риторичних римах, паралелізмі, повторенні другої частини одного вірша в першій половині наступного. Характерними ознаками стилю, властивими обом жанрам, є тавтології (суди судити, мости мостити, гаті гатити, стріли стругати, в труби трубити і т. ін.), гіперболи (від війська аж землі важко, дивний надприродний кінь), специфічна лексика (паволока, камка, жуковина і т. п.).

Дуже подібні картини військового життя удільної княжої доби зустрічаємо в колядках і в билинах київського циклу.

Про давність виникнення українських колядок і щедрівок свідчить спорідненість типового для них двоколінного силабічного вірша з постійною формою фінських рун (4+4), які вже в XII ст. переживали період розквіту, а зародились вони значно раніше, десь в X ст.

Колядка споріднена і з деякими іншими давніми пісенними жанрами. Так, у старовину великою популярністю користувались величальні пісні, що прославляли князів за їх походи, муж-

---

[35] І. Свєнціцький, цит. праця, стор. 124.
[36] ЗНТШ, 1922, т. 133, стор. 47.

ність, доброту. Співали їх київським князям. Як гадає М. Сумцов [37], ці пісні й звалися славою. Закінчувалися вони подібно до «Слова о полку Ігоревім» XII в. — «Слава Игорю Святославличу, буй-туру Всеволоду, Владимиру Игоревичу, здрави князя и дружина».

Ці величальні пісні та їх кінцівки безперечно споріднені з колядковими та щедрувальними величаннями й, очевидно, від них походять. Адже колядки теж мають такі ж поздоровчі кінцівки, а слава — в усьому сюжеті їх, часто підкреслена ще й епітетом «славен».

Козацькі думи також завершувалися славою, побажанням добра та многоліття — тільки вже не певній особі, а цілому народові, всьому військові. Недарма ж Запорізька Січ нагадувала собою демократичну республіку:

Слава не вмре, не поляже!
Буде слава славна
Поміж козаками,
Поміж друззями,
Поміж рицарями,
Поміж добрими молодцями.
Утверди, боже, люду царського,
Народу християнського,
Війська запорізького.
На многія літа,
До конця віка [38].

Ще глибші корені споріднюють колядку із замовляннями. Величально-магічне звучання образності деяких колядок іде в близькому ключі до типової символіки та образної системи замовлянь. Ось для прикладу одне з них:

«Добрий день тобі, сонечко яснеє! Ти святе, ти ясне — прекрасне; ти чисте, величне й поважне; ти освіщаєш гори і долини і високії могили,— освіти мене, рабу божу, перед усім миром: перед панами, перед попами, перед царями, перед усім миром християнським добротою, красотою, любощами й милощами. Яке ти ясне, величне, прекрасне, щоб і я така була ясна, велична, прекрасна перед усім миром» [39].

Отже, колядки та щедрівки як жанр усією своєю поетичною формою й образною системою перебувають у колі інших фольклорних жанрів давнього походження.

---

[37] М. Сумцов, Старі зразки української народної словесності, Х., 1910, стор. 5.

[38] Антонович і Драгоманов, стор. 113.

[39] П. Ефименко, Сборник малороссийских заклинаний, М., 1874, стор. 5.

* * *

Яскравою сторінкою колядкової обрядовості та пісенності є театралізована їх частина, що відображає своєрідне спілкування людини з природою через маскарадне уподібнення їй, через рядження. Це такі народні театральні видовища, як «Коза», «Ведмідь», «Маланка», «Кінь». Подібні маски й театралізовані вистави властиві новорічним обрядам й інших слов'ян, а також румунів. Як слушно відзначив В. Гнатюк, вже сама «колядка в цілості як вона ще доховалася на Гуцульщині, се ніщо інше, як народна опера, в якій побіч співу значне місце займає також музика й танці та декламація (віншівки). А що кожна опера ділиться на акти, то й тут поодинокі розділи відповідають немов актам опери» [40].

Народні ж новорічні видовища з масками — це вже справжні зародки драми й театру. В своїх старовинних початках водіння кози, ходіння з плугом і т. д. мало ту ж практично-магічну мету, що й колядка взагалі, — напророчити добрий урожай і статок. Пізніше всі ці видовища перетворилися на звичайні розваги з побутовими сюжетами й деталями, з відчутним елементом соціальної сатири. Очевидно, в «Козі», як і в російському обрядовому печиві «коровки», яке роздавали колядникам, в звичаях водити коня (кобилу), тура («бесовскую турицю») чи ведмедя (звичай був відомий у Галичині, звідки перейшов на Закарпаття) не можна не почути далекого й глухого відгомону первісних жертовних обрядів [41]. Дехто з дослідників вбачав у козі навіть символ тваринного бога, який сприяє врожаю й достатку («Де коза ходить, там жито родить»). І. Галька та І. Верхратський висловили здогад, що й «Маланка» — це відгомін язичницького обожнення тварин, первісно вона символізувала корову.

«В декотрих селах, як мені розказувано,— писав І. Верхратський,— і досі прибирають бика або корову як жінку і вводять так у хату; декуди мають прибирати в цілу волову шкіру або украшати його воловими рогами і так пристроєного водити як «Маланку»... Іменно в Чортківщині часто зовуть білого вола «Балан» або й «Малан», а корову такої масті «Маланка» або «Баланка» [42].

Проте в тих виявах, що дійшли до нас, народні новорічні видовища мають розважально-побутовий характер з сатирично-викривальним відтінком. Вже те, що в групі, яка водила «козу»,

---

[40] ЕЗ, т. XXXV, стор. V.
[41] Див. В. И. Чичеров, цит. праця, розділ V.
[42] «Правда», Львів, 1876, стор. 70.

був дід, циган, часом лікар, солдат, а «Маланку», образ незугарної господині, виконуваний молодим дотепним хлопцем) і діда — її чоловіка — супроводжували єврей-орендар, жандарми, цигани, сажотруси й т. п., — свідчить за чисто злободенний характер цих народних видовищ в ближчі до нас часи [43].

Хоч аграрний момент і властивий «Козі» та «Маланці» (в першій — заклинання на врожай, в другій — «чепіги», що їх носили часто з хати до хати, імітуючи оранку), все ж головне місце в них займають побутові персонажі й розробка побутових тем. Як писав дослідник «Маланки» Б. М. Яцимірський, «первісний зміст обряду затемнений привнесенням пізніших нашарувань у вигляді улюблених побутових типів (напр., цигана, єврея, козаків, солдатів і т. п.)» [44]. Народні видовища тісно зв'язані з вертепом, де під впливом «Кози» з'явилася навіть соціальна сцена — «Клим з свинею і козою». В 1858 р., описуючи «Маланку», Є. Дульський відзначив, що на Поділлі ця народна вистава мала на меті «цілий вечір напередодні Нового року розвеселяти і звертати увагу дівчат цілого села невідповідною своєю парою, бо гожу Маланку вів під руку старий, горбатий, кульгавий і лахманами вкритий Василь» [45]. В образі ж напівобдертої вовком кози, як зазначили ще в першій половині XIX ст. деякі польські автори, селяни «виставляли нужду пригнічуваного села» [46].

Отже, народні видовища, висміюючи вади навколишнього життя, своєрідно підсилювали загальний святковий настрій і атмосферу, в яких домінував порив до справедливості, добробуту й щастя.

* * *

В багатьох покладах народної культури й творчості, як писав І. Франко, «завжди лежали могутні зароди майбутнього, спочивали сімена, котрі й по тисячах літ не втратили своєї плодючої сили» [47]. Колядки та щедрівки, незважаючи на своє багатовікове існування, зберегли в собі такі плодючі поетичні зерна, що в нових історичних та соціальних умовах розрослися і дали свої плоди. Йдеться про нові колядки та щедрівки, створені після перемоги Жовтня. В перше десятиліття радянської влади

---

[43] Докладний опис «Маланки» див. у журналі «Правда», Львів, 1877, стор. 339—340; опис «Кози» див. у кн.: І. О. Волошина «Джерела народного театру на Україні», К., 1960.

[44] Див. Б. М. Яцимирский, «Маланка» как вид святочного обрядового ряжения, ЭО, 1914, № 1—2, стор. 46—47.

[45] «Biblioteka warszawska», т. III, 1858, стор. 298—299.

[46] «Piosenki gminne ludu pinskiego...», стор. 38.

[47] І. Франко, Твори в двадцяти томах, т. XVII, К., 1955, стор. 49.

на Україні форма, мелодія та величальна образна система колядок були використані рядом українських письменників для вславлення здобутків Жовтня в жанрі «червоних колядок». Разом з тим ця ж форма стала досить продуктивною і для агітаційних творів, які виспівували комсомольці по селах Радянської України в новорічні свята, збагачуючи свідомість трудящих новими думками й витісняючи таким чином церковні коляди та обряди.

В Західній Україні, яка перебувала під пануванням польської шляхти, жанр колядки використовувався в 1920—1930 рр. для поширення революційних ідей і відображення боротьби з експлуататорами. Багато прогресивних газет Західної України й Закарпаття з агітаційною метою і для боротьби з церковними обрядами передруковували й поширювали створені на Радянській Україні червоні колядки. В номерах газет «Карпатська правда», «Працююча молодь», в «Календарі правди» тощо напередодні різдва друкувалися нові колядки, що мали на меті революціонізувати молодь, відвернути її від релігійних і привернути до червоних колядок, які розповідали про Жовтневу революцію і нове, вільне життя на радянській землі. Комуністи Закарпаття створювали свої колядки, з якими ходили по селах, поширюючи революційні ідеї. Зібрані гроші вони повертали або на революційну роботу, або посилали борцям проти фашизму в Іспанії.

Під час Великої Вітчизняної війни з'явилося кілька творів у жанрі колядки, несподіваний для величальних пісень сумовитий настрій яких підкреслено відображав тяжку долю трудящих на окупованій землі.

В останні роки починається відродження на новій основі поетичного обряду колядування, який сповнюється сучасним змістом. Величальне спрямування колядок і щедрівок якнайкраще відповідає духові нашого часу. Створення нової святковості й обрядовості не може відбуватися без творчого засвоєння та використання кращих традицій минулого.

Одну із спроб відновлення щедрування зробили 1960 р. студенти Київської консерваторії, які за ініціативою композитора П. О. Козицького вивчили ряд високохудожніх колядок і щедрівок і під Новий рік пішли з ними по місту. Поновлення цього стародавнього обряду знайшло живий відгук. Про це заговорили на сторінках газет і журналів. Вдалий почин студентів консерваторії підхопили студенти Київського університету, громадськість Вінницької та інших областей. У 1961 р. у Вінниці поети В. Л. Юхимович та В. В. Горбатюк написали сценарій під назвою «Щедрий, добрий вечір», до якого композитор

Р. А. Скалецький створив ряд пісень-щедрівок. У сценарії використано колядки та щедрівки в обробці К. Стеценка з деякою зміною традиційного тексту. За сценарієм «Щедрий, добрий вечір» створено чудову радіопередачу, яка знайшла живий відгук у слухачів. Обряд щедрування поступово набирає дедалі більшого громадського значення. Згодом до проведення цього народного свята підключається самодіяльний музично-хореографічний ансамбль Київського університету — «Веснянка».

Щедрівників можна вже побачити в багатьох селах і містах України. Новорічні колядки та щедрівки поряд з іншими народними обрядами (весілля, свято врожаю і т. д.) знайшли широке схвалення нашої громадськості й преси («Радянська Україна», «Літературна Україна»).

Починаючи з 1962 р. студенти київських вузів, учні багатьох шкіл Хмельниччини, Вінниччини, Тернопільщини, Полтавщини проводять щедрування під Новий рік новими піснями. Із зірками, макетами супутників, у святковому вбранні виспівують вони передовим людям наших днів побажання щастя, здоров'я та добра. Рік у рік щедрування дедалі більше входить у наш соціалістичний побут як вияв пошани й уваги до людини, будівника нового світу.

* * *

Колядування та щедрування — обряди й пісні — зайняли почесне місце в літературі та мистецтві. Як своєрідний політ у красу, в сферу опоетизованого бажання і як барвистий, життєрадісний момент народного життя вони вабили до себе малярів і поетів, композиторів, драматургів і кінорежисерів. Одним митцям підказували теми й матеріал для полотен, театральних вистав і реалістично-етнографічних картин, другим — художній досвід і щедрі соковиті кольори, щоб звеличити людину та поетично реалізувати її світлу мрію про щастя, третім — дали творчий поштовх, словесно-мелодійну закваску для оригінальних мистецьких творів. «Фольклор,— твердив великий художник слова Максим Горький,— потрібний нам як показник гідної подиву майстерності уособлювати, образно мислити»[48]. Колядування та щедрування належать до тих жанрів усної творчості, де мистецький хист народу досяг справжньої досконалості. Саме тому естетика величально-обрядової народної поезії животворно вплинула на багато професійних літературних і мистецьких творів, починаючи від «Слова о полку Ігоревім» і аж до «Повісті полум'яних літ» О. Довженка. У невпинній вічній ди-

[48] М. Горький, Собрание сочинений, т. 27, стор. 497.

фузії поетичних засобів, образів і тем між фольклором і літературою активну участь брали колядки та щедрівки.

«Слово о полку Ігоревім», що духом вславлення героїчного руського воїнства перекликалося з величальною настроєністю колядок, разом з цим духом ввібрало в себе й цілу гаму ідеально мальовничих опуклих образів-реалій з колядкової пісенності. Вони настільки органічно влилися в тканину «Слова», що відчути їх колядкове походження без пильного зіставлення з народнопісенними аналогіями не завжди вдається. Для прикладу наведемо сценку втечі половецьких дівчат, описану в «Слові». «Помчаша красныя девки половецкыя, а с ними злато и паволоки и драгие оксамиты. Ор'тьмами и япончицами и кожухи начаша мосты мостити по болотам и грузивым местом и всякими узорочьи половецкими».

Що в художньому оформленні цієї реальної події брала участь колядкова образна система, може засвідчити хоч би такий уривок із старовинної колядки про дівчину, яка жде свого милого:

Із-під гіренька, із-під соненька
Надіялася свого милого:
Гатила гати — дорогими шати,
Мостила мости жуковинами,
Садила сади все виногради,
Вбирала ліси паволоками,
Сіяла поле дрібнов жемчугов.

Після староруського «Слова о полку Ігоревім» не скоро колядки та щедрівки знову стали об'єктом художнього зацікавлення письменників. Церковні переслідування народних обрядів і пісень протягом ряду століть перешкоджали ідейно-естетичному збагаченню літератури з народнопоетичних джерел. Визнання художньо-естетичної цінності колядок та щедрівок, як і фольклору взагалі, пов'язане з становленням нової, реалістичної літератури в Росії та на Україні в кінці XVIII й на початку XIX ст. Так, одним з перших в описі українських вечорниць не забуває згадати колядки І. Котляревський. В «Енеїді» хлопці й дівчата на вечорницях

У ворона собі іграли,
Весільних пісеньок співали.
Співали тут і колядок;
Палили клоччя, ворожили,
По спині лещатами били,
Загадували загадок [49].

[49] І. П. Котляревський, Повне зібрання творів у двох томах, т. I, К., 1952, стор. 153.

Цим побіжним переліком письменник засвідчив широке побутування колядок, що не обмежувалося різдвяними та новорічними святами.

Ширше колядування й щедрування описують у першій половині XIX ст. російські письменники, які розробляли українські теми в романтично-етнографічному дусі. Не цураються таких описів також українські автори (Г. Квітка-Основ'яненко). Найяскравішу панораму обряду колядування та щедрування створив М. Гоголь у повісті «Ніч перед різдвом», яка пізніше стала основою для створення опери «Різдвяна ніч». Талановите лібретто її належить М. Старицькому, а чудова музика, створена на мелодичній основі українського фольклору, в тому числі й колядкових мотивів,— М. Лисенку.

Винятковим майстром пишного колядкового зображення життя і вславлення героїв показав себе О. Пушкін в поемі «Полтава». Його опис маєтків Кочубея, завершений протиставним малюнком краси дочки Кочубея — Марії, проведений в дусі й стилі колядок, навіть з деякими характерними для них побутовими реаліями — художніми деталями. Поет мусив пильно вслухатися в українські колядки про пана господаря з його незміряними полями, табунами худоби, соболевими шубами, срібними та золотими багатствами, славною жінкою й зірками — дочками та синами, щоб знайти такі чудові й рельєфні, трохи гіперболізовані, як і в колядках, образи на славу Кочубеєві:

Богат и славен Кочубей;
Его поля необозримы,
Там табуны его коней
Пасутся вольны, нехранимы...
И много у него добра —
Мехов, атласа, серебра...
Но Кочубей богат и горд
Не долгогривыми конями,
Не златом, данью крымских орд,
Не родовыми хуторами,—
Прекрасной дочерью своей
Гордится старый Кочубей.

Особливо щедро скористалася різдвяними й новорічними обрядами та піснями українська драматургія другої половини XIX — початку XX ст. В п'єсах класиків драматургії — М. Кропивницького, І. Карпенка-Карого, М. Старицького — народні сцени колядування та щедрування органічно входять у тканину творів як відображення народного побуту й поетично-етнографічної атмосфери, в якій відбуваються події, виникають соціальні й психологічні конфлікти. Колядування із традиційною зіркою в руках, а то й з вертепом, засівання, розваги з «Козою»

та «Маланкою» — ці сцени часто з'являлися в п'єсах українських драматургів. В одних авторів вони були всього-навсього натуралістичним копіюванням народних звичаїв [50], в інших — ланкою драматургічної дії. Щоб природніше впліталась вона в загальну канву сюжету, окремі з драматургів, як М. Старицький в «Різдвяній ночі», компонували навіть власні тексти колядок на чисто народній композиційно-образній основі. Однією з найцікавіших в українській драматургії є сцена з «козою» в п'єсі М. Старицького «Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці».

Голосне відлуння колядок і щедрівок чути і в українській поезії. Юрій Федькович, який милувався цим жанром народної поезії і закликав плекати його [51] та готував збірки народних буковинських колядок (окремі з яких так і не побачили світу [52]), вдавався й до творчого його використання. Крім оригінального вірша «Колядка», він створив цикл поезій «Маланка». «Федькович, — писав І. Франко, — типом народних щедрівок зложив свою поетичну міфологію на живих іще народних віруваннях, але переважно черпаних із власної фантазії» [53].

Серед віршів та оповідань, що поетизують цей обряд, варті згадки також «Святий вечір» І. Яковенка (І. Рудченка) [54], «Колядка» Я. Щоголіва (у зб. «Ворскла»), «Свят-вечір» А. Є-вої (О. Єфименко) [55] та ін. В одному з своїх віршів «Ой в раю, в раю, близько Дунаю» Леся Українка дала блискучий зразок наслідування народної колядки. Весь цей вірш досконало витриманий в колядковій поетичній образності й ритміці [56].

Історії української літератури відомі спроби опанування й самого жанру колядки та щедрівки з агітаційно-викривальною та пропагандистською метою, а обряду колядування — для сприяння визвольному рухові. Однією з них була брошура 1876 р. «Из малороссийской современной колядки», видана в Петербурзі «жителем Конотопа» С. Пономарьовим для збору коштів на допомогу південним слов'янам, які боролися проти турків.

У 1880—1890 рр. західноукраїнський гумористичний журнал «Зеркало» і газета «Батьківщина», а пізніше газета «Громадський голос» в новорічних номерах вміщували поздоровлення

---

[50] До речі, такі твори з'являлись і в наш час, напр., п'єса Молнара «Дед-мороз и бабушка-зима», видана в Ужгороді 1942 р.

[51] Див. «Правда», Львів, 1872, ч. V, стор. 255.

[52] Див. Від. рук. ін-ту л-ри, ф. 58, од. зб. 66 і 76; Від ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 263.

[53] І. Франко, Твори в двадцяти томах, т. XVII, стор. 267.

[54] «Правда», 1867, № 47.

[55] Брошура видана в Харкові 1888 р.

[56] Див. Леся Українка, Твори в п'яти томах, т. І, К., 1951, стор. 272.

в стилі щедрівкових побажань, часто порушуючи в цих поезіях животрепетні соціальні питання. Так, у привітанні «З Новим роком», написаному селянином Павлом Думкою і вміщеному в № 1 газети «Батьківщина» за 1891 р., говорилося:

Благослови всяким добром
Та зрости нам ниви,
Давай сили і здоров'я
До нового жнива!

Щоби злидні поламати,
Дійти ліпшой цілі,
Щоби скиба не маліла,
П'явки їй не їли.

Щоби рідня розросталась
По рідному полю
І гаразду доробилась,
І долі, і волі.

В Коломиї 1909 р. з метою агітації були видані «Політичні колядки», зібрані одним із провідників радикальної партії — К. Трильовським.

Дуже активно з метою революційної агітації та антирелігійної пропаганди жанр колядки почали використовувати на початку 1920-х років. В багатьох місцевостях України комсомольці включилися в традиційне колядування для збирання коштів на допомогу голодуючим. В тодішніх газетах цей обряд підтримувався навіть на грунті традиційних колядок і щедрівок. «...У колядках, так і у всій нашій обрядовості, — писала газета «Молоде село» 26 листопада 1922 р., — крім деяких слів про бога, господа Ісуса Христа, майже нічого немає релігійного». Все ж старі колядкові тексти не відповідали настроям і потребам нової доби. Тому ряд поетів, зокрема членів організації «Плуг» — А. Панів, П. Панч, І. Сенченко, С. Пилипенко, І. Шевченко, а також В. Поліщук, почали складати червоні колядки та щедрівки, дотримувались традиційної образно-поетичної канви. Ці колядки друкували «Селянська правда», «Молоде село» та інші газети. Згодом почали з'являтися збірники таких колядок («Різдвяний вечір», 1922; «Сорок пісень та колядок», 1925). Важливе місце їм відводилося в пісенниках для молоді («Пісні боротьби», 1923; «Народна поезія», 1927). Щоправда, в більшості цих літературних колядок і щедрівок домінувало агітаційне звучання з дещо штучною величальною настроєністю, без яскравого образу-гіперболи, без вміння уявити бажане в ідеальному його виражені. Вони не відривалися від реально звершеного в про-

цесі революції, не заглядали в майбутнє, через те й не набули значного поширення.

В українській радянській літературі звертання до колядки та щедрівки нерідко випливало з ідейно-художніх завдань письменників. Так, Ю. Яновський епіграфом до свого роману «Чотирі шаблі» поставив рядки колядки:

Пустимо стрілку, як грім по небу.
Пустимось кіньми, як дрібен дощик.
Блиснем шаблями, як сонце в хмарі.

Ця народнопоетична образність була своєрідним камертоном для письменника й читача, настроювала їх (одного — творити, а другого — сприймати) епічні картини класової боротьби за радянську владу на Україні.

В 1920-х роках зустрічаємо описи обряду колядування, іноді з передачею навіть уривків пісень в авторів, які, змальовуючи життя села, торкалися й новорічного обряду. Зате в 1930-х роках, коли й обряд і колядкова пісенність одержали хибну вульгарно-соціологічну оцінку, художники слова до них не звертаються. І тільки після Великої Вітчизняної війни в літературі знову вряди-годи з'являються спроби тонкого творчого використання народних колядок і щедрівок. З цього погляду заслуговують на особливу згадку сценарії О. Довженка «Зачарована Десна» і «Повість полум'яних літ», а також історичний роман С. Скляренка «Святослав».

Надзвичайно містке ідейно-художнє навантаження несе колядка в О. Довженка. То її образність дає змогу авторові звеличено відобразити вчинки героїв, символізуючи в конкретних персонажах велич всього народу. То колядковим текстом він єднає різні життєві площини, а також різні покоління, показуючи їх виняткове душевне благородство. То описом власного сприйняття колядок розкриває свою вірність рідному народові, своє ідейне кредо [57].

С. Скляренкові щедрівки прислужилися як чудовий матеріал для розкриття духовного світу і звичаїв дохристиянської Русі. Змальовуючи обряд щедрування перед теремом князя Святослава, письменник дуже влучно вибрав для цієї сцени з усього багатства колядкової пісенності найбільш язичницьку колядку з космогонічною тематикою — «Коли не було з нащада світа». Нею він вміло вводить читача в атмосферу вірувань і світогляду тієї далекої доби.

---

[57] Див. замітку до публікації «Материні пісні», «Народна творчість та етнографія», 1964, № 5.

Можливості для творчого засвоєння колядки в нашій літературі ще далеко не вичерпані. «Професійна поезія, — писав М. Сумцов, — може багато чого почерпнути в колядках і щедрівках, при умові попереднього вивчення колядок і щедрівок, попередньої начитаності в них поетів» [58].

Обряд колядування знайшов певне відображення також у музичному та образотворчому мистецтві України. Окремі його моменти й деякі пісенні мелодії опрацьовані в згадуваній уже опері М. Лисенка «Різдвяна ніч», а також в операх «Черевички» П. Чайковського, «Ніч перед Різдвом» М. Римського-Корсакова, «Назар Стодоля» К. Данькевича.

В жанрі побутового живопису найчастіше зображали колядників із зіркою на тлі сільського пейзажу зимової ночі. Промені від зірки колядників, освітлені вікна хаток, сизий вечірній сніг і темне небо створювали хвилююче поєднання контрастних, але в той же час гармонійних кольорів, що відчутно передавали атмосферу врочистості й радості. Особливо цікаві малюнки художників К. Трутовського й М. Пимоненка.

Колядки та щедрівки — обряди й пісні — це невичерпне джерело поезії і духовної краси, творче використання якого може ще довго збагачувати художню культуру українського радянського народу.

ОЛЕКСІЙ ДЕЙ

---

[58] КС, 1885, лютий, стор. 266.

Колядки та щедрівки господарю і його родині

ПОЧАТОК СВІТА

КОЛИ НЕ БУЛО З НАЩАДА СВІТА

Коли не було з нащада світа,
Тогди не було неба, ні землі,
А но лем було синеє море,
А серед моря зелений явір.
На явороньку три голубоньки,
Три голубоньки радоньку радять,
Радоньку радять, як світ сновати:
— Та спустимеся на дно до моря
Та дістанеме дрібного піску,
Дрібний пісочок посієме ми:
Та нам ся стане чорна землиця.
Та дістанеме золотий камінь,
Золотий камінь посієме ми:
Та нам ся стане ясне небонько,
Ясне небонько, світле сонінько,
Світле сонінько, ясен місячик,
Ясен місячик, ясна зірниця,
Ясна зірниця, дрібні звіздочки.

ОЙ ЯК ТО БУЛО З ПОЧАТКУ СВІТА

Ой як то було з початку світа,
Ой як не було святої землі,
Ой но на морі павутиноньки.
Ой там братоньки радоньку радять:
— Якби нам, брате, в глибокі води,
Тогди ми, брате, світ обснуємо,
Світ обснуємо і наситимо,
Світ наситимо і наповнимо.

СОНЦЕ, МІСЯЦЬ І ДОЩ — ТРИ СИЛИ СВІТУ

Є СВІТ ВЕЛИКИЙ, Є ЩЕ Й СИНЄ МОРЕ

Є світ великий, є ще й синє море,
На тих синіх морях росте чемерушка,
На тій чемерушці три голуби сидять,
Три голуби сидять та радочку радять.
Єден голуб каже: — Я сі пущу в море.
Другий голуб каже: — Винесу пісочку.
Третій голуб каже: — Я єго розсію.
Я єго розсію на штири часточки:
Перша часточка — світаннячко раннє,
Другая часточка — сонце праведненьке,
Третяя часточка — ясен місяченько,
Четверта часточка — дробен дощик сіє.
Світаннячко каже: — Нема понад мене;
Як я засвітаю, ввесь мир утішаю.
А сонечко каже: — Нема понад мене:
Ой бо як я зійду в неділю раненько,
Обгрію же я гори та й долини,
Гори та й долини, та й всі полонини,
Й а всі лляні дзвони, а в церквах престоли.
Місяченько каже: — Нема понад мене:
Ой бо як я зійду темненької ночі,
Темненької ночі аж по опівночі,
Обсвічу же я войсько у залозі,
Войсько у залозі, гості в дорозі,
Й а всю звірку в лісі, й а всю птицю в стрісі.
Дробен дощик каже: — Нема понад мене:
А й бо як я спаду й а три рази в маю,
Та мнов взрадує ся жито, пшениця,
Жито та й пшениця, всякая пашниця.

ОЙ У ПОЛІ, ПОЛІ ТРИ ТОВАРИШІ

Ой у полі, полі три товариші.
Первий товариш — яснеє сонечко.
Другий товариш — ясен місяче.
Третій товариш — дрібен дощик іде.
Сонечко каже: — Не понижай мене,
А місяць каже: — Не понижай мене,
А дощик каже: — Не понижай мене.
— Як ізійду я рано поутру,
Возрадується весь мир хрещений.
— Як ізійду я пізно вечера,
Возрадується звір у полі,
Весь звір у полі, чумак у дорозі.
— Як упаду я тричі у маю,
Возрадується хліб у полі,
Яра пшениця, всяка пашниця.

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ

Ой за горою, за кам'яною
Там собиралось три товариші.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір.

Один товариш — то сонце красне,
Другий товариш — то місяць ясний,
Третій товариш — то дрібний дощик.
А сонце каже: — Як ізійду я,
Як ізійду я в неділю рано,
То возрадується всякий хрещений.
А місяць каже: — Як ізійду я,
Як ізійду я звечера рано,
То возрадується риба в морі,
Гість у дорозі, звір у полі.
А дощик каже: — Як упаду я,
Як упаду я тричі на землю,
То возрадується жито, пшениця,
Жито, пшениця, всяка пашниця.

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ ТА ЗА КАМ'ЯНОЮ

Ой там за горою та за кам'яною,

Приспів:

Щедрий вечір!

Ой там виходило та три товариші.
Що перший товариш — ясне сонце,
А другий товариш — ясен місяць.
А третій товариш — дрібен дощик.
Що сонечко каже: — Як я зійду,
То зрадується старе й мале.
Місяць каже: — Як я зійду,
То зрадується весь звір у полі.
Ой звір у полі, чумак у дорозі,
Чумак у дорозі, хазяїн у домі.
Дощик каже: — Як я зійду,
То зрадується жито і пшениця,
Жито і пшениця, і всяка пашниця.

СТОЇТЬ ЖЕ, СТОЇТЬ НОВА СВІТЛОНЬКА

Стоїть же, стоїть нова світлонька,
А в тій світлоньці тисовий столик.
При тім столику три гості сидять,
Три гості сидять, три товариші
Єден товариш — ясне сонічко,
Другий товариш — та місяченько,
Третій товариш — та дробен дощик.
Сонце же мовить: — Нема над мене.
Як же я зійду в неділю рано,
(В)огрію ж бо я гори й долини,
Гори й долини, поля й дуброви,
Морози спадуть, а роси стануть.
Місяць же мовить: — Нема над мене.
Як же я зійду разом з зорями,
Урадуються гості в дорозі,
Гості в дорозі, войська в обозі.
Дробен дощ мовить: — Нема над мене.
Як же я піду три рази мая,

А зрадуєся жито, пшениця,
Жито, пшениця, всяка пашниця,
Будуть снопоньки, як повозоньки,
Будуть копоньки, яко звіздоньки.

ОЙ ЧИ ВИ СПИТЕ, ГОСПОДАРЕНЬКУ

Ой чи ви спите, господареньку?
А як не спите, говоріть з нами,
Говоріть з нами, з колядниками.
На вашім мості троякі гості:
Єден гостенько — ясне сонінько,
Другий гостенько — ясен місяченько,
Третій гостенько — дрібен дождженько.
Сонінько мовить: — Нема над мене.
Ой як я зійду в неділю рано,
Я вбігрію гори, долини,
Гори, долини, всі западини.
А місяць мовить: — Нема над мене.
Та як я зійду з вечера пізно,
То ся врадує гість у дорозі,
Гість у дорозі, волики в возі.
А дожджик мовить: — Нема над мене.
Та як я спаду місяця мая,
То ся врадує жито, пшениця,
Жито, пшениця, всяка пашниця,
Всяка пашниця і вся землиця.

ОЙ ТРЕБА, ТРЕБА

Ой треба, треба, дощу треба.
Де дощик пройшов — і хліб ізійшов.
Сонечко ясне упору блисне.
Сонце пригріло, жито поспіло.
Радіють люди, що хліб нам буде.
Бог поколосив, ниву сокрасив.
Колос похиливсь, а жнець похваливсь,
Похвалився жнець —
Щедрівці кінець.

РОЗМОВА МІСЯЦЯ З ЗОРЕЮ

ІШОВ, ПЕРЕЙШОВ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ

Ішов, перейшов місяць по небу;

Приспів:

Святий вечер!

Да стрівся місяць з ясною зорьою.
— Ой зоря, зоря! Де в бога була?
Де в бога була, де маєш стати?
— Де маю стати? У пана Івана,
У пана Івана, да на його дворі,
Да на його дворі, да у його хаті.
А у його хаті да дві радості:
Першая радость — сина женити,
А друга радость — дочку оддавати.
Сина женити — молодця Євминка,
Дочку оддавати — молоду Настусю.

ХОДИТЬ, ПОХОДИТЬ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ

Ходить, походить місяць по небу.
Кличе, покличе зорю до себе:
— Ходімо, зоре, з нами гуляти,
З нами гуляти, колядувати.
Да пійдемо ми до пана господаря,
А пан господар в кінці стола сидять.
В кінці стола сидять, три кубка держать.
В першому кубку кудрявеньке вино,
В другому кубку хмельненьке пиво.
А в третім кубку солоденький медок,
Солоденький медок, добрий вечорок!

СІМ'Я В ОБРАЗАХ СОНЦЯ, МІСЯЦЯ І ЗІРОК

ОЙ СИВАЯ ТА ЗОЗУЛЕНЬКА

Ой сивая та зозуленька

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!

Усі сади та і облітала,
А в одному та і не бувала.
А в тім саді три тереми:
А в першому — красне сонце,
А в другому — ясен місяць,
А в третьому — дрібні зірки.
Ясен місяць — пан господар,
Красне сонце — жінка його,
Дрібні зірки — його діти.

ОСТРОЖЕ, ОСТРОНОШ ДВІР

Остроже, остронош двір.
В тім остроженці три віконці:
В першім віконці — ясний місяць,
В другім віконці — ясне сонце,
В третім віконці — ясні зорі.
Не єсть же то ясний місяць,
А єсть же то пан господар.
Не єсть же то ясне сонце,
А єсть же то жона його.
Не єсть же то ясні зорі,
А єсть же то дітки його.
Сидить собі кінець стола,

Їсть кутицю пшеничную.
Коло його жона його,
Коло жони дітки його,
Коло діток челядонька.

ЩО Й У НАШОГО ПАНОТЦЯ

Що й у нашого панотця
Золотії ворітця,
А за тими ворітьми
Стоять стовпи золоті,
А за тими стовпами
Стоять столи заслані,
А за тими столами
Сидить батько з синами.
Сидить батько з синами,
Пише листа перами.
Що на небі молодик —
Да то сам чоловік,
Що на небі зоря —
Да то його жона,
Що на небі зірочки —
Да то його діточки.

ТЕЧЕ РІЧКА НЕВЕЛИЧКА

Тече річка невеличка,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

На тій річці плине листочок.
Плине листочок яблуньовий,
На тім листку написано,
Написано сонце й місяць,
А що місяць — то господар,
Ясне сонце — господиня,
Ясні зірки — його дітки.

ОЙ НА РІЧЦІ, НА СИТНИЦІ

Ой на річці, на Ситниці,
Там плаває з клена листок.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на цей вечір!

А в тому листку — три письмечка.
Одне письмо — ясен місяць,
Друге письмо — ясне сонце,
Третє письмо — ясні зірки.
Ясен місяць в своєму домі —
Сам господар, щедрий вечір!
Ясне сонце — його жона,
Дрібні зірки — його дітки.
Пане господарю,
В тебе товару повна обора,
В тебе жінка — чорноброва,
Як чашечка в меду потопає,
Так твоя жона в саду походжає.

РОДИНА, ЯК ПИШНЕ ДЕРЕВО

ОЙ ДОЛІВ, ДОЛІВ, ДОЛІВ ЛУЖЕНЬКИ

Ой долів, долів, долів луженьки,
Ой плинуть туди бистрі річеньки.
Наднесли собі райськоє древо,
Райськоє древо з трьома вершечки.
В єднім вершечку сив соколонько,
В другім вершечку сива кунонька,
В третім вершечку ластовлятонька.
Не був же тото сив соколонько,
А й був же тото господаренько.
Не була ж тото сива кунонька,
А й була ж тото господинонька.
Не були ж тото ластовлятонька,
А й були ж тото їх дитятонька.

А В ПАНА, В ПАНА, В ПАНА ІВАНА

А в пана, в пана, в пана Івана

Приспів:

Святий вечер!

Стояла яблоня посеред двора,
На той яблоні золотая кора.
Золотая кора — то його жона,
А що почечка — то його донечка,
А що віточки — то його діточки,
А що сучочки — то його синочки.

А В ПАНА ЙВАНА ЗОЛОТА ВЕРБА

А в пана Йвана золота верба,
А на тій вербі золота кора,
А на тій вербі рожеві квіти.
Ой то ж не верба — Йванова жона,
Ой то ж не кора — Йванова неня,
Ой то ж не квіти — Йванові діти.
А в пана Йвана три столи стоїть:
На першім столі — гірка горілка,
На другім столі — вино зелено,
На третім столі — медок солодок.
Гірка горілка — для чоловіка,
Вино зелено — для жони його,
Медок солодок — для його діток.

В ЦЬОМУ ДВОРКУ, ЯК У ВІНКУ

В цьому дворку, як у вінку.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!

Там господар, як виноград,
Там господиня, як калина,
Його сини, як соколи,
Її дочки, як панночки,
По саду ходили, сад садили.
Сад садили, сад поливали —
Вищий мене, кращий мене.

ПОСТАТЬ ГОСПОДАРЯ, БАГАТОГО І ЩЕДРОГО

ПРИЛІТАЛА ЛАСТІВОНЬКА

Прилітала ластівонька,
Прилітала, щебетала,
Чи є в дому пан господар?
Я ж бо знаю, що є вдома,
Сидить собі в конець стола,
Пише листоньки дрібненькі.
Коло нього — жона єго,
Ближше єго — діти єго,
Дальше єго — слуги єго...
На нім поясок щирозлотий,
В тім пояску калитонька,
В калитоньці дев'ять гривен,
Десятая золотая.
Як не даси нам теє золотоє,
Украдемо у вас красную панну,
Занесемо єї далеченько,
Що батенько конем не доїде,
Що матінка пішки не дійде,
А братейко з лучка не дострілить,
А сестронька перстенцем не докотить,
А миленький піде, возьме.

ЦИ ДОМА, ДОМА ГОСПОДАРЕНЬКО

Ци дома, дома господаренько?
А й знаємо ми, що він є дома,
Сидить же собі по конець стола,
По конець стола краще сокола.
На нім шапочка, як мак, дрібненька,
На нім кошулька, як біль, біленька
Як біль, біленька, як лист, тоненька.

Туркинька брала, ткаленька ткала,
Шевкинька шила, пралечка прала.
Де ж вона прана? — В краю Дунаю.
Де вна кручена? — В тура на розі.
Де вна сушена? — В верху явора.
Де вна тачана? — В Львові на столі.
Де вна вбирана? — В світлій світлоньці,
В світлій світлоньці против оконця.
Ой убирав ї можний панонько,
Можний панонько, господаренько.

ЧИ ДОМА, ДОМА ПАН ГОСПОДАР

Чи дома, дома пан господар?

Приспів:

Щедрий вечір! Добрий вечір!
Добрим людям на здоров'я!

А я знаю, що він дома,
Сидить же він в кінець стола.
А на йому шуба люба,
А на шубі поясочок,
А на поясочку калиточка,
А в тій калиточці сім шеляжечків.
Сьому, тому — по шеляжечку,
А нам, братці, — по пиріжечку.
А старим бабам — паляниці,
Щоб плодились бики і телиці,
Барани і ягниці.
Скільки кочечок, стільки дочечок;
Скільки дубочків, стільки синочків.

ЧИ Є ДОМА ПАН ГОСПОДАР

Чи є дома пан господар?

Приспів:

Щедрий вечір, святий вечір!

Ой я знаю, що є вдома:
Сидить собі конець стола.

Коло його жена його,
Коло неї дітки її.
А їсть кутю пшенишную,
А п'є воду кринишную.

А Я ЗНАЮ, ЩО ПАН ДОМА

А я знаю, що пан дома,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на весь вечір!

Сидить собі кінець стола. (2)
А на ньому шуба люба. (2)
А в тій шубі калиточка, (2)
В тій калитці сім червінців, (2)
Усім дітям — по червінцю.

ЧИ ДОМА, ДОМА ПАН ГОСПОДАР

Чи дома, дома пан господар?

Приспів:

Щедрий вечер на святий вечер.

Ой сидить дома по конець стола,
На нім шуба соболева,
А шапочка королева.
А в шапочці калиточка,
В тій калитці сто червоних.
Сему, тому — по золотому,
А нам, хлопцям, — по буханцям,
А старим дідам — по цілим хлібам,
А старим бабам — по сухарям,
А молодицям — по паляницям,
А попові — по друкові,
А дякові — по батогові.
Виходить конець, виносіть буханець!

ОЙ ЧИ ДОМА ПАН ГОСПОДАР

Ой чи дома пан господар?

Приспів:

Щедрий вечір, на святий вечір!

Ой я знаю, що він дома,
Сидить собі конець стола,
На нім шуба, шуба львова
Та і шапка корольова.
А в тій шапці сім червінців.
Сему, тому — по червоному,
А нам, хлопцям, — по боханцю,
А дівчатам — по віночку,
Молодицям — по паляниці,
А попові — по дрюкові,
А дякові — по колові.
Дайте ковбасу,
Бо вам хату рознесу.

В ГОСПОДАРЯ — ХОРОША ДРУЖИНА

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ГОСПОДАРЮ

Добрий вечір тобі, господарю!
Стережи, боже, твойого товару.
Твойого товару від всякого спадку,
Щоб не було якого припадку.
Хорошеньку господиню маєш,
Хорошенько її поважаєш:
Як чашечка у меду,
Як соловейко у саду.
Там барвінок в саду процвітає,
Там чоловік жону вихваляє.

ГОСПОДАР ЧЕКАЄ ПОТОМКА

ЧИ ДОМА, ДОМА СЕЙ ЖЕ ПАН ХАЗЯЇН

Чи дома, дома сей же пан хазяїн?

Приспів:

Рай розвився,
Ой рай розвився
Та в його дому.

Нема ж його дома, він в царя самого
Сидить за скамнею, усе листи пише,
Усе листи пише та до милої шле:
— Коли б же я знав, що то син буде,
То я б коня купував, сіделечко змалював,
Сіделечко змалював та й у службу віддав.
Коли б же я знав, що то дочка буде,
То я б скриню купував, худібоньку готував,
Худібоньку готував та й заміж би віддав!

ДВІР І МАЙНО ГОСПОДАРЯ

В СЕГО НАШОГО ПАН ГОСПОДАРЯ

В сего нашого пан господаря,

Приспів:

Ой раненько!

Пан господаря на ім'я Йвана,
На дворі єму нова світлонька,
Нова світлонька з мрамор-каменя,
А в тій світлоньці а все столове,
А все столове, все тисовії,
Все тисовії, позастилані,
Ой обрусами все шовковими,
Все шовковими, китаєвими.
Поза столове сидять панове,
Ой межи ними найстарший панок.
Найстарший панок, господаречко.
Поперед него діточки єго,
Слухають ради своєго пана,
Своєго пана, свого батенька:
— Ви, перші діте, стадо лічіте.
Ви, другі діте, вівці лічіте.
Ви, треті діте, шати лічіте.
Першії кажуть, що стадо в ціли,
Другії кажуть, овечки в ціли,
Третії кажуть, що шати в ціли.
А тото стадо а сріблороге,
А сріблороге, золотогриве,
Золотогриве, сріблокопите.
А тото овечки а сріблорогі,
А сріблорогі, золотововні.
А тото шати а все блавати,
А тото шати, чом не блавати?

В НАШОГО ПАНА ГОСПОДАРЕНЬКА

В нашого пана господаренька

Приспів:

Біг му дав! Не заздростіте, панове браття,
дасть і вам!

Стоїть соснонка серед ринонька:
В корені сосни перепілоньки,
А в пні сосновім ярі пчолоньки,
В вершеньку сосни чорні куноньки.
Перепілоньки пану на обід,
Ярі пчілоньки пану на медок,
Чорні куноньки пані й на шубу.

ГОЙ ТИ, НАШ ПАНЕ, ПАНЕ ІВАНЕ

Гой ти, наш пане, пане Іване,
У тебе в домі, так як у раю:
У тебе верби й а груші родять,
У тебе сини у царя служать
А царевичку все собі дружать.
Ой в царя дочку все заручили
Та й додомочку все пригостили.
У тебе воли все половії,
У тебе плуги все золотії,
У тебе двори все кедровії,
У тебе столи калиновії,
На них скатерті все шовковії,
На них тарелі все циновії.
У тебе лани, як загаї,
У тебе хліби, як тихий Дунай.
На них жита, як жир, ситі,
На них пшениця, як стояниця.
У тебе вівси жебровані,
У тебе ячмені золотії,
У тебе коні все турецькії,
У тебе стрільби все стрілецькії,
У тебе воли, як стодоли,
А корови, як обороги.
У тебе вівці гори покрили.

У тебе худоби без рахуби,
У тебе скрині все кованії,
У них червінці не рахованії.
У тебе шуби соболевії,
А горностаї коралевії,
У тебе жупани, як у пана,
А кунтуші, як скочусі.

ГОРДИЙ, ПИШНИЙ ТА НАШ ПАНОНЬКО

Гордий, пишний та наш панонько
Та й наш панонько, господаренько!
Ой сидить собі в новій світлоньці,
В новій світлоньці та на кріслоньці.
Слугоньки єго коло него ходять,
Доносять єму дорогий напій,
Дорогий напій, зелене вино.
Він сі ба й того та й напиває,
До своїх слугів та й промовляє:
— Слугоньки мої, служіть ви мені,
Я вам заплачу по червоному,
По червоному, сукні до того.
Слуги то взяли, подзінькували,
Подзінькували своєму пану,
Своєму пану за заплатоньку.

ІД ЦЕМУ ДВОРУ ІД ВЕСЕЛОМУ

Ід цему двору ід веселому
Прийшли гостеве у рік до тебе.
Ци дома, дома наш пан господар?
Ой бо ми знаєм, що він є дома.
В нашого пана побита брама,
Брама побита, срібні ворота,
Срібні ворота, біле задвір'я,
Біле задвір'я, білі овечки,
Білі овечки та й коровочки,
Та й коровочки, сірі волики.
Ой бо ми знаєм, що газда дома,
Він сидить по конець стола,

По конець стола яворового!
Ой тоті столи красно покриті,
Красно покриті йолчі скатерті,
На тих скатертях круті колачі,
Круті колачі, пиво варене,
Пиво варене, вино зелене.
Вставай з постелі, отворяй двері,
Уставай з лавки, розмикай замки,
Пускай до хати, не дай стояти,
На дворі мороз, стояти не мож.

ЛАСТІВОЧКА-ЩЕБЕТУШКА

Ластівочка-щебетушка,

Приспів:

Добрий вечір!

Щебетушка щебетала,
Під віконцем припадала:
— Ой устань, устань пан господар!
Засвіти свічу восковую,
Побуди челядь молодую.
Нехай походить по дворочку,
Як бджілочка по медочку.

ОЙ ПОЗВОЛЬ, ПАН ХАЗЯЇН

Ой позволь, пан хазяїн,
Нам колядочку сказать.

Приспів:

Свят, свят вечір,
Нам колядочку сказать
І весь двір звеселить.

Навкруги твого двора
Та залізнії тина.
Посеред твого́ двора
Стоїть стовп золотий.
А на тім же стовпі
Сидить птиця орел.

У НАШОГО Ж ХАЗЯЇНА

У нашого ж хазяїна
Хорошенько у дворі.
Стоять стовпи золоті,
А за тими стовпами
Стоять столи з коврами,
А за тими ж столами
Сидять батько з синами.

ПОЛЕ ГОСПОДАРЯ — НЕЗМІРЯНЕ

В НАШОГО ХАЗЯЇНА ЗОЛОТІЇ ГОРИ

В нашого хазяїна золотії гори,
Золотії гори, високії дуби.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір
Добрим людям на здоров'я.

Дуби порубати, землю попахати
Та й поволочити.
Землю попахати, дочку віддати,
Пива наварити.
Пива наварити, сина оженити
Да й гарно погуляти.
Гарно погуляти, ой дай боже,
На той рік дождати!

ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ ТА НА ДУНАЮ

Ой в чистім полі та на Дунаю,
Та на Дунаю, на береженьку,
Стоїть ми наміт білий, шовковий.
А в тім наметі золотий столик,
На тім столику гордий пан сидить.
Гордий пан сидить на ім'я Іван.
Ой сидить, сидить, лічбоньку лічить,
Лічбоньку лічить незліченную.
Поперед него служеньки єго.
Держать шапочки поза вершечки:
— Ой наш паночку, господаречку,

Ой поплати ж нам за заслужечку:
Ой дай же ти нам гроші нелічені,
Гроші нелічені, коні неїжджені,
Коні неїжджені, поля не мірені.
Ой ми ж бо гроші перелічимо,
Вороні коні попроїздимо,
Широкі поля переміримо.
Ой засієме золотими стрілки,
Заволочимо тугими луки,
Тугими луки, вороними кіньми.
Все ж тото буде пан господарю,
Пан господарю та на похвалу.

ТАМ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ

Там за горою, за кам'яною
Стоїть світлонька оріховая.
Там в тій світлоньці тисовії столи,
За тими столами сидять панове.
Коло них ходить найстарший паночок,
Коло них ходить, шапку низько носить:
— Або ми заплать, або ми подаруй.
— Подарю я вам незміряне поле,
Будете орати трьома плугами,
Трьома плугами, шістьма волами,
Будете волочити шістьма конями,
Шістьма конями, шістьма боронами.
Буде пшениця, як тростиця,
Будуть полільнички все молодички,
Будуть женчики все молодчики,
Будуть в'язальнички все парубочки,
Будуть копоньки, як дробен дощик,
Будуть копоньки а в три рядоньки,
Будуть возове, як повозове.

ЧИ Є ВИ ДОМА, ГОСПОДАРЕНЬКУ

Чи є ви дома, господареньку?
Ой видиме ж ми, що є вни дома,
Та сидять собі по конець стола,
По конець стола, краще сокола.

А коло него служеньки його
Держать шапочки все за вершечки,
Кланяют му ся низьким уклоном,
Низьким уклоном, ангельським словом:
— Ой пане, пане, ходіть із нами
В чистоє поле не ораноє,
Не ораноє, не міряноє.
Та най ми його поміряємо,
Поміряємо та й пооремо.
Жито, пшеницю ми посіємо,
Ворон коником заволочимо.
Спросимо женців сімсот молодців,
Сімсот молодців дівок та хлопців.
Та й ізіжнемо в дрібні снопоньки,
Та й іскладемо в густі копоньки.
Та й ізвеземо над тихий Дунай,
Над тихий Дунай, над крутий берег.
Та й ізложимо в круглий стожочок,
В круглий стожочок, оборожочок.
А завернемо сив соколочком.
Сив сокіл сидить далеко видить,
Ой видить, видить рибочку в морі,
Рибочку видить, з рибков говорить:
— Ой рибко, рибко, я тебе виджу,
Я тебе виджу та й тебе їмлю
Господарьові на вечеречку.

ХУДОБА ГОСПОДАРЯ — НЕЗЛІЧЕНА

ОЙ З-ЗА ГОРИ МІСЯЦЬ СХОДИТЬ

Ой з-за гори місяць сходить,
Дуже рано й а в дзвін дзвонять.
Як заграли, задзвонили
По всіх церквах, в монастирі.

Приспів:

Щедрий вечер! Добрий вечер,
Добрим людям на свят вечер! *

Ой встань, газдо, підоймися,
До стаєнки подивися!
Кобили ти ся вжеребилися:
Самі коники злотокопиті.
Ой встань, газдо, підоймися,
До обори подивися!
Корови ти ся положилися:
Самі бичечки-злоторіжечки.
Ой встань, газдо, підоймися,
До кошари подивися!
Овечки ти ся покотилися:
Самі ягниці-злотокосиці.
Ой сидить газда по конець стола,
На нім шапочка з самого злота.
А нам, хлопчикам, по шеляжкові,
По шеляжкові, по пиріжкові!

---

* Далі приспів повторюється через кожні два рядки

НАДЛЕТІЛА ЛАСТІВОЧКА

Надлетіла ластівочка,
Сіла, впала в віконечко.
Як зачала щебетати,
Господаря викликати:
— Вийди, вийди, господарю,
Подивися на обору:
Корови ти ся поплодили,
Все по бичкові поприводили.

Надлетіла ластівочка,
Сіла, впала в віконечко.
Як зачала щебетати,
Господаря викликати:
— Вийди, вийди, господарю,
Подивися на кошару:
Всі ти ся вівці покотили,
По баранцеві поприводили.
Все баранці — на кожушки,
А ягнички — на сардачки.

Надлетіла ластівочка,
Сіла, впала в віконечко,
Як зачала щебетати,
Господаря викликати:
— Вийди, вийди, господарю,
Подивися на обору:
Воли ти ся повривали,
Ми, добрі хлопці, повпинали.

ЦИ СПИШ, ЦИ ЧУЄШ, ГОСПОДАРЕЧКУ

Ци спиш, ци чуєш, господаречку?
Отвори собі ба й кватиречку,
Бо прилетіла ба й зозулечка
Та й сіла собі верх віконечка,
Яла кувати ба й щебетати:
— Господаречку, вийдіть із хати,
Вийдіть із хати гостей звітати.
Коровки ж вам ся уположили,
Самі телички ба й починили!

Господаречку, вийдіть із хати,
Вийдіть із хати гостей звітати.
Овечки ж вам ся всі покотили,
Самі ягнички ба й починили:
Золотововні, білоголові,
На них рунечка самі шовкові!
Господаречку, вийдіть із хати,
Вийдіть із хати гостей звітати:
Кобилки ж вам ся пожеребили,
Самі коники ба й починили:
Золотогриві ще й звіздочолі,
Самі біленькі та сивоногі!
Газдинько наша, вийдіть із хати,
Вийдіть із хати гостей звітати:
Бо бджілки ж вам ся всі пороїли,
По три роїки усі пустили,
А на рік будуть чом по чотири,
Дадуть медочку повні судини!

ОЙ УСТАНЬ, НЕ СПИ, ГОСПОДАРЕЧКУ

Ой устань, не спи, господаречку,
Утвори ж на двір нам воротечка:
Гонимо тобі стадо воликів,
Тоті волики все голубії,
На них яремці все золотії.

Ой устань, не спи, господаречку,
Утвори ж на двір нам воротечка:
Гонимо тобі стадо коників,
Тоті коники все воронії,
На них сідельця все золотії.

Ой устань, не спи, господаречку,
Утвори ж на двір нам воротечка:
Гонимо тобі стадо коровок,
Тоті коровки все бокутськії,
Під ними бички все прянистії.

Ой устань, не спи, господаречку,
Утвори ж на двір нам воротечка:
Гонимо тобі турму овечок,
Тоті овечки все беркатії,
Під ними ярки все біленькії.

ОЙ ГОСПОДАРЮ, ГОСПОДАРЕЧКУ

Ой господарю, господаречку,
Ой отвори нам та й воротечка,
Заженемо ж ти стадочко коней.
А всі коні воронії,
А всі коні воронії,
На них сідла золотії.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на сей вечір!

Ой господарю, господаречку,
Ой отвори нам та й воротечка,
Заженемо ж ти стадочко волів.
А всі воли голубії,
А всі воли голубії,
На них ярма золотії.

Ой господарю, господаречку,
Ой отвори ж нам та й воротечка,
Заженемо ж ти стадочко коров.
А всі корови чабанистенькі,
А всі корови чабанистенькі,
Під ними бички букулистенькі.

Ой господарю, господаречку,
Ой отвори ж нам та й воротечка,
Заженемо ти стадочко овець.
А всі вівці щиборігці,
А всі вівці щиборігці,
Під ними баранці круторігці.

ПРИЛЕТІЛА ЛАСТІВОНЬКА

Прилетіла ластівонька,
Сіла собі край віконця,
Стала собі щебетати,
Господаря викликати:
— Вийди, вийди, господарю,
Подивися на кошару,
Чи всі вівці покотились,

Чи ягнушки породились.
А ягнушки-карнаушки
Та скакали вище грушки,
А баранці круторогі
Та скакали вищ' обори.

ПРИЛЕТІЛА ЛАСТІВОНЬКА

Прилетіла ластівонька,
Сіла собі край віконця.

Стала собі щебетати,
Господаря викликати:

— Вийди, вийди, господарю,
Подивися на кошару:

Чи всі вівці покотились,
Чи баранці породились?

А баранці — круторожки
Скачуть собі край дорожки,

А ягнушки — клаповушки
Скачуть собі кругом грушки.

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОЧКА

Щедрик, щедрик, щедрівочка
Прилетіла ластівочка
Стала собі щебетати,
Господаря викликати:
— Вийди, вийди, господарю,
Подивися на кошару,
Там овечки покотились,
А ягнички народились.
В тебе товар весь хороший,
Будеш мати мірку грошей.
Хоч не гроші, то полова,
В тебе жінка чорноброва.
Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка.

ПЧОЛИНІ РОЇ — ГОСПОДАРЕВІ

ПОНАД БУКОВИМ ЛІСОМ

Понад буковим лісом громоньки греміли,
Не хмароньки летіли, три роєньки летіли.
Найперші пали на калиноньці,
Другії сіли на пасіченьці,
Третії сіли на ялиноньці.
Що в пасіченьці — господареві,
На калиноньці — господиноньці,
На ялиноньці — його доненьці.
Зародь же, боже, густії меди,
Густії меди, жовтії воски.
Густі медоньки — до горілоньки,
Жовтії воски — до церковоньки.

ОЙ ШУМИТЬ, ГУДЕ, ДІБРОВОЮ ЙДЕ

Ой шумить, гуде, дібровою йде.
Пчолонька-мати пчолоньки веде:
— Пчолоньки мої, дітоньки мої,
Ой де ж ми будем при саду мати,
Рої роїти і меди носити?
Будемо при саду рої роїти
І меди носити у пана господаря,
У його бортах і у його новицях:
Медок сладок — пану господарю,
Жовтії воски — богу на свічу.

ОЙ ШУМИТЬ, ГУДЕ, ДУБРОВОЮ ЙДЕ

Ой шумить, гуде, дубровою йде,

Приспів:

Дай, боже, добрий вечер!

Пчелиная мати ройочки веде.
Ой веде, веде да й розпитує:
— Дітки, дітки, де нам посісти?
— У пана Івана, на його дворі,
На його дворі вишневі сади,
Вишневі сади, нові улії.
— Садітесь, дітки, у нових уллях,
А я, старая, сяду у старім.
Несіть, дітки, медок солодок,
А я, старая,— жовтненький вощок.
Медок солодок — дочок оддавать,
Жовтенький вощок — да свічі сукать.

В САДУ-ВИНОГРАДУ НЕПРОХАНІ ГОСТІ

ЩО В ПАНА ДЯДЬКА ДА НА ЙОГО ДВОРІ

Що в пана дядька да на його дворі,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Там сад-виноград да посажений,
Райські пташки да принажені.
Наїхали гості да непрохані —
І непрохані, несподівані.
Попускали коні непутані —
І непутані й негнуздані.
Вони сад-виноград да поламали,
Райськії пташки да розігнали.
— Не гнівайся, пане господарю!
Ми сад-виноград да посадимо,
Райські пташки да принадимо.

В НАШОГО ГАЗДИ НОВА СВІТЛОНЬКА

В нашого газди нова світлонька,
Нова світлонька та й оборонька,
Та й оборонька, та й сад-виноград.
А в тім садочку-виноградочку
Соловієнько красно співає,
Нову світлоньку розвеселяє.
Нову світлоньку та й обороньку,
Та й обороньку та й сад-виноград.
Та й сад-виноград та й пана газду,
Та й пана газду та й газдинечку.

Ой збрикалися буйні волоньки,
Садок-виноград та й поламали,
Соловієнька повідганяли.
Ой ізбігли ж ся близькі сусіди:
Воли-сивани позаганяли,
На обороньці поприпинали,
Садок-виноград знов посадили,
Соловієнька знов принадили.
Соловієнько красно співає,
Нову світлоньку розвеселяє,
Нову світлоньку та й обороньку,
Та й обороньку та й сад-виноград,
Та й сад-виноград та й пана газду,
Та й пана газду та й газдиночку.

ГОСПОДАР І РОДИНА ПРИ ДОМАШНІЙ РОБОТІ

ЦИ ДОМА, ДОМА, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ

Ци дома, дома, пане господарю?
Ой єсть він дома, в новій стодольці.
Що ж він там робить? — Пшеницю віє.
Ходімо ми му заколядуймо,
Чей же він дасть нам хоч відвійочки,
Хоч відвійочки на підсівочки.

Ци дома, дома господинечка?
Єсть вона дома, в новій світлоньці.
Що ж вона робить? — Колачі плете.
Ходімо ми їй заколядуймо,
Чей вона дасть нам по колачеві,
По колачеві і по книшеві.

Ци дома, дома єго синонько?
Ой єсть він дома, в новій стаєньці.
Що ж він там робить? — Коники чеше.
Ходімо ми му заколядуймо,
Чей же він дасть нам хоть по конику.

Ци дома, дома доненька єго?
Єсть вона дома в новім теремі.
Що ж вона робить? — Шитінко шиє.
Ходімо ми їй заколядуймо,
Чей вона дасть нам хоч по хусточці.

ЧИ ДОМА, ДОМА СЕЙ ПАН ГОСПОДАР

Чи дома, дома сей пан господар?
Кажуть діточки, що нема дома.
Ой ми знаємо, що вни є дома.

А де вни є? — На обороньці.
А що ж вни діють? — Волонькам дають.

Ходімо, хлопці, ізберімося,
Ізберімося, поклонімося,
Та чей нам дадуть хоть по волові,
Хоть по волові, по сиванові,
По сиванові, по чабанові.

Чи дома, дома сей пан господар?
Кажуть слугоньки, що нема дома.
Ой ми знаємо, що вни є дома.
А що вни діють? — Дають коровкам.
Та чей нам дадуть хоть по коровці,
Хоть по коровці, по тій сивоньці.

Чи дома, дома сей пан господар?
А що вни діють? — Пшеницю віють.
Та чей нам дадуть хоть по ділетці,
Хоть по ділетці, по тій четверці,
Хоть позадічко, на насіннячко.

Чи дома, дома сей пан господар?
А що вни діють? — Гроші міряють,
Міряють гроші полумисками,
Білими грішми все окремішні.
Ходімо, хлопці, ізберімося,

Ізберімося, поклонімося,
Та чей нам дадуть хоть по єдному,
Хоть по єдному, по червоному,
По червоному, по золотому.

ЧИ Є, ЧИ НЕМА ГОСПОДАР ДОМА

Чи є, чи нема господар дома?
В стодолойці є, житейко віє.
Ходімо ми му заколядуймо,
Чи не дасть він нам по коробойці.

Чи є, чи нема господинейки дома?
В світлойці є, хлібойко пече.

Ходімо ми їй заколядуймо,
Чи не дасть вона нам по кукілойці.

Чи суть, чи нема єго синойків дома?
В стаєнойці суть, коники чешуть.
Ходімо ми їм заколядуймо,
Чи не дадуть нам по коникові.

Чи суть, чи нема єго донейків дома?
В світлойці суть, золото прядуть.
Ходімо ми їм заколядуймо,
Чи не дадуть нам по золотій нитці.

ЧИ ДОМА, ДОМА ХАЗЯЇН ДОМА

Чи дома, дома хазяїн дома?
Ой вже він дома, нам не сказали.
Ой що він робить? — Червінці лічить.
Ой чи не дасть нам хоч по червінцю?

Чи дома, дома хазяйка його?
Вже ж вона дома, нам не сказали.
Що ж вона робить? — Мед-вино мірить.
Ой чи не дасть нам по кубочку?

А ЦИ ДОМА-СТЕ, ЗЯТЬОВЕ МОЇ

А ци дома-сте, зятьове мої?

Приспів:

Зятьове, зятьове ж мої,
Тих дев'ять зятів, зятьове!

— Ей дома, дома, у маштарні суть,
У маштарні суть, конічка чешуть.
— Подьме лем ми к ним, колядничкове,
Ми колядничкове, добрі людкове,
Ачей нам дадуть по конічкові,
По коникові, по срібній гриві.

НА ТИХІМ ДУНАЮ СТОЇТЬ ДВОРОЙКО

На тихім Дунаю стоїть дворойко,
Тот дворойко — то наш млинойко,

Приспів:

Дзвеніла,
Дзвеніла вода по каменейку,
Все помалейку, дзвеніла.

А в тім дворойку господарейко,
Господарейко — ремесничейко.
То ремесничейко — наш мельничейко,
Овес меле — мито не бере,
А й ячмінь меле — мито не бере,
Жито меле — мито не бере,
Пшеницю меле — вже мито бере.
То мито — на проскуройки.

ОЙ ЧИ Є, ЧИ НЕМА ПАН ГОСПОДАР ВДОМА

Ой чи є, чи нема
Пан господар вдома?
Щедрий вечір, добрий вечір,
Пан господар вдома?

Ой нема, ой нема,
Та й поїхав до млина.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Та й поїхав до млина.

Та й муки спетлювать,
Меду-пива купувать.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Меду-пива купувать.

Меду-пива купувать,
Щедрівників частувать.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Щедрівників частувать.

КАРТИНИ ХЛІБОРОБСЬКОЇ ПРАЦІ В ПОЛІ

ПОЗА СТОЛОВЕ СИДЯТЬ ПАНОВЕ

Поза столове сидять панове,
Заколядуймо ми цему газдові,
Цему газдові й єго столові.
Поза столове сидять панове,
Сидять панове та й раду радять.
Та й раду радять за святу весну,
За святу весну, за сиві воли,
За сиві воли, за срібні плуги.
Сивії воли впрягати в плуги,
В плуги впрягати, лани орати,
Жито, пшеницю та й засівати,
Жито, пшеницю, всяку пашницю.

В ЧИСТІМ ПОЛЮ КРИЖ МАЛЬОВАНИЙ

В чистім полю криж мальований,
На тому крижу зозуля рябая,
Раненько встала, защебетала,
Славного пана да й попугала:
— Устань раненько, умийся біленько!
Ой пойди собі до нової стайні,
Ой вибери собі коня вороного,
Ой поїдь собі в чистеє поле!
В чистім полі ратаї твоє,
Ратаї твоє всьо молодиє,
Волики твоє всьо половиє,
Яремця твоє всьо буковиє,
Ой сохи твоє да й золотиє,
Сошнички твоє всьо мідзяниє,

Подвої твоє всьо дротяниє,
Полиці твоє всьо срібраниє,
Поводки твоє всьо шовковиє!

ЧИ ДОМА, ДОМА, ПАН ГОСПОДАРЮ

Чи дома, дома, пан господарю,
До тебе!
Ой чи позволиш защедрувати
У себе?
Чи дома, дома, пан мати газдине,
До тебе!
Ой чи позволиш защедрувати
У себе?
Ой чий то плужок найранше іде.
Ой його!
Господаронька нашого,
Господаронька нашого!
Ой чий то садок найраньше цвіте?
Ой його!
Господаронька нашого,
Господаронька нашого!
Ой чий же то двір і великий збір?
Ой його!
Ой чий же то двір, як божий весь мир?
Ой його!
Господаронька нашого!

А В ЧИСТІМ ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ

А в чистім полі, близько дороги,
Оре(т) ми плужок четвірничкою,

Приспів:

Жич, боже, на рік шестірничкою!

А все волове, все половії,
На них роженьки все золотії.
А воловоди все шовковії,
На них ярма все тисовії,

На них снісочки все кедровії,
А занісочки все мідянії.
— Оріть же, синки, а здовга нивки,
А здовга нивки а здрібна скибки.
Ой посіємо яру пшеницю,
Та вродить же ся що стебло сребро,
Що стебло сребро, золотий колос.
Зберемо женці дівки-панянки,
А носільнички хлопці-молодці,
А в'язальнички середні люде,
А пораднички старії люде.
Накладемо ж кіп, як на небі звізд,
Стане господар межи копами,
Як ясен місяць межи звіздами.
Зберемо вози на три обози,
Звезем пшеницю в господарське гумно
І складемо ж ї а в три стирточки,
А в три стирточки, а в три рядочки.
Ой іскладемо а в спід широко,
А в спід широко, а в верх високо
Та завершимо сив соколоньком.
Сив сокіл сидить, далеко видить,
Ой видить же він чистоє поле,
Чистоє поле, синьоє море.

ЩО В ПОЛІ, ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОЗІ

Що в полі, полі, близько дорозі,
Ой там Іван орлами оре.
Орлами оре, стрілкою сіє,
Стрілкою сіє, лучком волочить,
Лучком волочить да й бога просить:
— Й уроди, боже, жито густеє,
Жито густеє, волосистеє.
Поставим женців сімсот молодців,
Нажнемо кіпок, як на небі зірок,
Поставим стожок, золотенький вершок.

ЧИЙ ТО Ж МИ ПЛУЖОК ПО ГОРІ ОРЕ

Чий то ж ми плужок по горі оре?
Нашого пана господаренька.
Найстарший синок за плужком ходить,
Правов рученьков волики гонить,
Лівов рученьков за плужок держить.
Надойшли туди татуньо єго:
— Ори ж ми, синку, здрібонька ниву
Та й посіємо яру пшеницю.
Та вродиться нам пшеничне стебло,
Пшеничне стебло, пшеничне зерно.
Та й ізберемо женці молодці,
Та й ізіжнемо в дрібонькі сніпки,
Та й ізложимо в золоті кіпки,
Та й заїдемо шістьма волами,
Шістьма волами, трьома возами.
Та й заберемо ковані вози,
Та й заберемо, та й повеземо,
Та й повеземо на тихий Дунай,
На тихий Дунай, на крутий беріг.
Та й ізложимо на білий камінь,
Та й завершимо сив соколоньком.
Сив сокіл сидить в Дунай ся дивить,
В Дунай ся дивить, з рибков говорить:
— Ой рибко, рибко, я тебе йму
Свому паноньку на вечероньку,
На вечероньку свят-вечерову.

ГОСПОДАР СУДИ СУДИТЬ

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ЧИ Є ВИ ДОМА

Пане господарю, чи є ви дома?
Служечки кажуть, нема вас дома,
Нема вас дома, пішли на судоморе,
Там суди судять, там діло радять.
Та й за се їм заплачено, три селі дано:
Перше село а з старими людьми,
Друге село а з парубочками,
Третє село а з дівочками.
А з старими людьми село розумне,
А з парубочками село буйненьке,
А з дівочками село веселеньке.

ОЙ ХОДИЛИ ТА БЛУДИЛИ ТА КОЛЯДНИЧКИ

Ой ходили та блудили та колядничкн

Приспів:

Виноградь красно-зеленая!

Та шукали та питали у пана двора.
А де того пана двір,
Що високий частокіл,
Кришталеві ворітечка одчиняються?
— Оце ж того пана двір,
Пана дома нéмає,
Десь суди суде, ради раде.
Він за суд бере та по сто рублів,
А за ради бере та по тисячі.
Передав жені золоту тканку,

А своїй дочці золотий перстень,
А свому сину вороного коня.
А жена в тканці та погаркує,
А дочка в перстені та похвастує,
А Петречко на конику викрашається,
Його батенько утішається:
— Ой ти, синку мій та чадо моє,
Та піди в Москву, послужи царю.
А чим тебе цар та пожалує:
Чи рублем, чи полтиною,
Чи золотою ружиною,
А чи вірною дружиною?
— Не хочу ні рубля, ні полтини я,
Ні золотої ружини, а хочу я вірної дружини.

А В ПАНА ІВАНА ВЕСЬ ДВІР НА ПОМОСТІ

А в пана Івана весь двір на помості, *
Весь двір на помості, світлоньки новії,
Світлоньки новії, столи тисовії.
А в пана Івана хорошая жінка,
По світлоньці ходе, ключі в руках носе:
— Ключі мої, ключі, ключі золотії,
Нема дома пана, десь у гетьмана,
Суди судить, ради радить.
А за тії суди — золотії шуби,
А за тії ради — коника в наряді.

---

* Приспів «Великдень та лілія!» повторюється за кожним рядком

ПАН КРАЙНИК ПОВЕРНУВСЯ З ВІЙНИ

В НАШОГО ПАНА, ПАНА КРАЙНИКА

В нашого пана, пана крайника

Приспів:

Писано, ей, писано,
Золотом му терем писано.

Тисові сходи, яворові сіни;
По сходах ходить молода пані,
Молода пані ключами дзвонить:
— Помалу дзвоніть, золоті ключі,
Помалу дзвоніть, пана не збудіть!
Бо наш панойко з війни приїхав,
З війни приїхав, з угорськой землі.
Прийшли до нього та браття його,
Сталися в нього вивідувати:
— Ой брате, брате, що там слихати,
Що там слихати в угорській землі?
— В угорській землі добре слихано,
Ой бо там вже є преч поорано,
Злотом засіяно, заволочено.
Заволочено, преч погороджено.

ДО ПОСЛУГ ГОСПОДАРЯ — ПТАХИ, РИБА

В НАШОГО ПАНА ТРИ СОКОЛОНЬКИ

В нашого пана три соколоньки:

Приспів:

Соколе! Не літай рано,
Рано-раненько на поле!

Єдин полетів в чистеньке поле,
Другий полетів в бистрі потоки,
Третій полетів в темні лісоньки.
Той, що полетів та в чисте поле,
Приніс на обід та перепілоньку.
Той, що полетів в бистрі потоки,
Приніс рибоньку та на снідання.
Той, що полетів в темні лісоньки,
Приніс він пану чорну куноньку,
З чорної куноньки — пані шубонька.

НАД МОРЕМ ГЛИБОКИМ

Над морем глибоким стояв явір високий.

Приспів:

Грай, море, радуйся, земле,
Вік до віку!

А на тім яворі сиз орел сидить,
Сиз орел сидить да в воду глядить,
У воду глядить, з рибою говорить:
— Ой бути нам, рибо, у одного пана,
У одного пана, пана Івана.
Тобою, рибо, гості вітати,
А моїм пером — листи писати!

СВЯТКОВІ НАПОЇ В ГОСПОДАРЯ

А В СЬОГО ПАНА СКАМ'Я ЗАСЛАНА

А в сього пана скам'я заслана,

Приспів:

Святий вечір!

Да на сій скам'ї три кубки стоять:
У першому кубці — медок солодок,
У другім кубці — кріпкеє вино,
У третім кубці — зелене вино.
Зелене вино — для пана сього,
Кріпкеє вино — для жінки його,
Медок солодок — для його діток.

ЦИ ДОМА, ДОМА ГОСПОДАРЕНЬКО

Ци дома, дома господаренько,
Господаренько на ім'я Петро?
Служеньки кажуть, що нема дома.
А ми знаємо, що є він дома.
Ой сидить собі поконець стола,
Перед ним колачі з ярої пшениці,
Помежи колачі воскові свічі,
Помежи свічі золоті кубки.
Що ж ми в тих кубках? — Зелене вино.
Зелене вино служби служило,
За господаря та й за газдиню,
За всю челядку, за всю громадку.

А В СЬОГО ПАНА СКАМ'Я ЗАСЛАНА

А в сього пана скам'я заслана.

Приспів:

Розвивайся, раю, у сього пана.

У його дворі на його столі,
На його столі три кубки стоїть.
Що первий кубок — медок солодок,
А другий кубок — зелене вино,
А третій кубок — гіркеє пиво.
Медок солодок для його діток,
Зелене вино для гостей його,
Гіркеє пиво для жони його.

ПОПІД ХОТИНЕЦЬ БИТИЙ ГОСТИНЕЦЬ

Попід Хотинець битий гостинець.
Хто єго убив? — Ой наш пан Власій!
Чим він його вбив? — Зелізним возом.
Що він ним возить? — Трояке питтє.
Перше питтєчко — медок солодок,
Друге питтєчко — червоне пиво,
Третє питтєчко — зелене вино.

У ПАНА, ПАНА ЗАСЛАНА СКАМ'Я

У пана, пана заслана скам'я.

Приспів:

Розвився рай, розвився рай
У пана цього в домі його.

А на тій скам'ї три чаші вина.
Що перва чаша — зелене вино,
А друга чаша — червоне вино,
А третя чаша — солодок медок.
Зелене вино для пана цього,
Червоне вино для жони його,
Солодок медок для його діток.

ОЙ ЧИ Є, ЧИ НЕМА ПАН ГОСПОДАР ВДОМА

Ой чи є, чи нема пан господар вдома?

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Пан господар вдома *.

Ой нема, ой нема, поїхав до ліса.
Поїхав до ліса, лупати каміння.
Каміння лупає, три столи ставляє.
А на тих трьох столах три келихи стоять.
Три келихи стоїть, щоб гостей гостить.

ЩО В САДУ, САДУ ДА Й ВИНОГРАДУ

Що в саду, саду да й винограду.

Приспів:

Святий вечор! Добрий вечор!

Там молодий Петро п'яненьким лежить,
А його жона в головках стоїть,
Держить водицю на вмиваннейко,
Держить хусточку на втираннейко.
Винне яблучко на похміллейко.

---

* Приспів повторюється з другою половиною рядка.

ГОСПОДАР ВІТАЄ РОКОВИХ ГОСТЕЙ

ОЙ УСТАНЬ, УСТАНЬ, ГОСПОДАРЕНЬКУ

Ой устань, устань, господареньку,
Побуди свою всю челядоньку.
Ой най же она раненько встає,
Світлі світлоньки позамітає,
Тисові столи позастилає,
Пшеничним хлібом позакладає.
Бо прийдуть до вас врічні гостеньки,
Врічні гостеньки колядниченьки.

ВОЙ ЗАБАРИВ СИ МІСЯЦЬ У КРУЗІ

Вой забарив си місяць у крузі, *
Місяць у крузі, гість у дорозі.
Ой ішло ж тудов ба й дев'ять купців,
Ба й дев'ять купців, хлопців-молодців.
Ой питали си та й десятого,
Отсего газди та й і гречного.
Тут ми єго си ба й допитали.
Він собі сидить у своїм дому,
А в своїм дому вой коло стола,
Вой коло стола яворового.
Попередь него білі колачі,
Білі колачі з ярого жита;
Ой є із жита та й із пшениці.
Він собі сидить та й раду радить,
Та й раду радить й а із газдинев,
Й а із газдинев, із діточками:

* Цю колядку співали під вікнами.

Що до нас прийшли й а в рік гостеве,
Як би й удати, відвінувати?
Відвінуємо сріблом, золотом,
Сріблом, золотом, яров пшеницев.

ОЙ ВЕЧЕР ДОБРИЙ, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ

Ой вечер добрий, пане господарю.

Приспів:

Святий вечір!

Чи рад же ти роковим гостям?
— Ой рад же я рад, бардзо веселий!
Прошу, гостоньки, до себе в господу.
В мене столики позастилані,
В мене в господі всього доволі.
Всього доволі — хліба і солі,
Лежать калачі з ярой пшениці,
І пирожки з ярої гречки,
А паляниці з ярого жита.

МИ ВСЮ НІЧКУ ТА Й НЕ СПАЛИ

Ми всю нічку та й не спали,
Ми ходили, сумували.
Питали ми си доброго газди,
Допитали си гречного пана,
Гречного пана, ба й пана Петра.
Ци ж ти дома, гречний пане,
Гречний пане, пане Петре?
Ой ми знаєм, що ти є дома
Сиди(ш) собі в чолі стола,
В чолі стола яворового.
Ходить бог ба й по домові,
Ой роздаючи щастя, здоров'я.
У дім здоров'я на челядочку,
По двору щастя на худобочку,
На худобочку, на роговую,
На роговую та й на дрібную.

Коли єс дома, вийди ід нам,
Вийди ід нам, подякуй же нам,
А що ми ко вам сколядували,
Щастям, здоров'ям повінчували.

ОЙ У ПАНА, В ПАНОВЦЯ ЗОЛОТІЇ ВОРІТЦЯ

Ой у пана, в пановця золотії ворітця,
А за тими ворітьми стоять стовби золоті,
А за тими стовбами стоять столи заслані,
А за тими столами сидять ченці з книгами.
Ой служили службоньку та за пана дядька,
Ой служили другу та за його жінку,
Ой служили трейтю та за його діток.

РОЗДУМИ ПРО НЕПРАВДУ В СВІТІ ТА ЗЛІ ВЧИНКИ

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску
Росте деревце високе, тонке.
Високе, тонке в корінь глибоке,
В корінь глибоке, в листок широке,
В вершок кудряве а в цвіт багряне.
А на тім кудрі сам сокіл сидить,
Ой сидить, сидить далеко видить.
Далеко видить до краю Дунаю.
А на тім Дунаї кораблі плавають.
А в тих кораблях самі панове і старі люди
Судочку судять, радочку радять,
Та й раду радять первовічную,
Первовічную, довговічную,
Що не так тепер, як стародавно.
Похилилося, посмутилося.
Що син на вітця руку здіймає,
Донька матері не послухалася.
Що брат на брата міч витягає,
Сестра на сестру чарів шукає.
Що кум до кума звечора не йде,
Сусід сусіда в біду тягне.
Ой уся правда тепер погасла,
Правда пропала, кривда постала.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, СПИШ, НЕ ЧУЄШ

Пане господарю, спиш не чуєш,
Нічого не знаєш!
За твоїм столом сидять три королі,
Три королі з чужої землі,

Смоквини їдять і раду радять,
Що правда пропала, а кривда настала.
Сусід з сусідою жиють кривдою,
Мати на діти з свічі капає,
Батько з сином до справи стає,
Брат на брата меч помикає,
Сестра на сестру чарів питає.

І ТИ, ПЕТРЕ, І ТИ, ПАВЛЕ

І ти, Петре, і ти, Павле.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Та возьміте срібні ключі,
Та одімкніть рай і пекло,
Та випустіть грішні душі.
Тільки теї не випускать,
Що в неділю рано їла,
А в п'ятницю пісні піла,
А в суботу не вмивалась,
З матінкою поругалась.

ЛИШ ОДНУ ДУШУ НЕ ВИПУСКАТИ

Лиш одну душу не випускати,
Що зневажає отца і мати,
Що зневажала, словом вкорила,
Словом вкорила, судом судила.
Ще другу душу та й не пускати,
Що не приймала бідного в хату,
Що не приймала, не приоділа,
Нікому добра не приобріла.

Колядки та щедрівки господині

КРАСА ГОСПОДИНІ ТА ЇЇ ВБРАННЯ

ОЙ НАД ДУНАЄМ, НАД БЕРЕЖЕНЬКОМ

Ой над Дунаєм, над береженьком
Стоїть ми, стоїть світлонька нова,
Світлонька нова, гей, оріхова.
А в тій світлоньці саме столове,
Поза столове сидять особе,
Сидять особе, все ремісничкі,
Все ремісничкі, самі шевцеве.
Ой ладять, ладять червін-сафіян,
Ой газдиненьці на ім'я Анні.
Ой над Дунаєм, над береженьком,
Стоїть ми, стоїть світлонька нова,
Світлонька нова, гей, оріхова.
А в тій світлоньці саме столове,
Поза столове сидять особе,
Сидять особе, все ремісничкі,
Все ремісничкі, самі кравцеве,
Ой ладять, ладять дорогу шубу,
Ой газдиненьці на ім'я Анні.
Ой над Дунаєм, над береженьком,
Стоїть ми, стоїть світлонька нова,
Світлонька нова, гей, оріхова.
А в тій світлоньці саме столове,
Поза столове сидять особе,
Сидять особе, все ремісничкі,
Все ремісничкі, самі ткачеве.
Ой ладять, ладять дорогий завій,
Ой газдиноньці на ім'я Анні.

А В ТІМ ДВОРІ КРАСНА ПАНЯ

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих сукня на ній,
За сто злотих, за сто червоних.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!
Стиха, браття, приступайте
До того двора високого!

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих хусточка на ній,
За сто злотих, за червоних.

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих спідниця на ній,
За сто злотих, за сто червоних.

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих панчішки на ній,
За сто злотих, за сто червоних.

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих черевички на ній,
За сто злотих, за сто червоних.

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих коралі на ній,
За сто злотих, за сто червоних.

А в тім дворі красна паня,
За сто злотих ковточки на ній,
За сто злотих, за червоних.
Щедрий вечір, добрий вечір!

ОЙ ДЕ Ж ТИ БУВАВ, СИВ СОКОЛОНЬКУ

Ой де ж ти бував, сив соколоньку?
Ой бував же я на Залісеньку!
А що ж ти видів, сив соколоньку?
А видав же я заліські жони.
Нема кращої понад нашую,
Понад нашую статечну жону,

Статечну жону, пані Янову.
Пані Янова, пані братова,
Пані Янова нашого брата.
Ой як ся стала рано вбирати,
Рано вбирати, до церкви іти,
В новій комірці при ясній зірці,
Протів звірцадла, ци дуже ладна,
Протів віконця, ясного сонця.
Чобітки з козла земленьку коплють,
Кований пояс ледвоньки ломить,
Срібний перстенець пальчики щипле,
Тоненький рубок головку клонить,
Головку клонить на тисові столи,
Дорогі корали шию вгинають.
Статечна жона, пані Янова,
Пані Янова, пані братова,
Пані Янова нашого брата.

ОЙ СЕРЕД СЕЛА НОВА СВІТЛОНЬКА

Ой серед села нова світлонька,
А в тій світлоньці тисові столи,
Тисові столи й все кедровії,
На них обруси китайовії.
За тими столами самі кравцьове:
Ой шиють шуби чесній газдині,
Чесній газдині на неділеньку.

Ой серед села нова світлонька,
А в тій світлоньці тисові столи,
Тисові столи й все кедровії,
По них обруси китайовії.
За тими столами самі ткачове:
Роб'ять завоєць чесній газдині,
Чесній газдині на неділеньку.

Ой серед села нова світлонька,
А в тій світлоньці тисові столи,
Тисові столи все кедровії,
На них обруси китайовії.
За тими столами самі шевцьове:
Шиють чобітки чесній газдині,
Чесній газдині на неділеньку.

А ДЕ Ж ТИ БУВАВ, МИЛИЙ, МИЛЕНЬКИЙ

— А де ж ти бував, милий, миленький?
— А й бував же я на Залісеньку.
— Що ж ти там видав, милий, миленький?
— А й видав там господиненьку.
Перед всім водить наша братова,
Наша братова, паня Дмитрова.
Ой як ся вбрала в неділю рано,
Та як ся вбрала, до церкви пішла,
Сами ся звони пороздвоняли,
Сами ся двері порозтворяли,
Сами ся свічки позажигали,
Сами ся святі поодслоняли,
Сами ся книги поотворяли.
Сам господь ходить, службоньку править.
Тота службонька заздоровная,
Заздоровная нашій братові,
Нашій братові, пані Дмитровій,
Заздоровная за худобоньку,
За худобоньку та й челядоньку.

А В ЛУЗІ, В ЛУЗІ Й А В КАЛИНОВІМ

А в лузі, в лузі й а в калиновім,

Приспів:

У неділю, в неділю рано
Ясне сонінько сходить.

Наші поважна й а вбираєся,
Й а вбираєся в дорогий саят.
А в лузі, в лузі й а в калиновім,
Наші поважна й а вбуваєся,
Й а вбуваєся в злоті чобітки,
Єї паховці в кармазиноньці,
Хусточка горить без поломені,
Перстенець тліє, як сонце гріє,
Дорогий саят хату замітат,
Злоті чобітки тиснуть пальчики.

Й А В ЦЕГО ГАЗДИ ГРЕЧНА ГАЗДИНЯ

Й а в цего газди гречна газдиня,
Видимо на ній файні чоботи.
Коштують її й один золотий,
Й один золотий, а все червоний.
Вна собі ходить, як кукулечка,
Як кукулечка, як зозулечка.

Й а в цего газди гречна газдиня,
Видимо на ній шовкову сукню.
Коштує ж її два золотії,
Два золотії, все червонії.
Вна собі ходить, як кукулечка,
Як кукулечка, як зозулечка.

Й а в цего газди гречна газдиня,
Видимо на ній мудрий киптарик.
Коштує її три золотії,
Три золотії, все червонії.
Вна собі ходить, як кукулечка,
Як кукулечка, як зозулечка.

Й а в сего газди гречна газдиня,
Видимо на ній срібную згарду.
Коштує її штири золоті,
Штири золоті, а все червоні.
Вна собі ходить, як кукулечка,
Як кукулечка, як зозулечка.

Й а в цего газди гречна газдиня,
Видимо на ній шовкову хустку.
Коштує її п'ять золотії,
П'ять золотії, все червонії.
Вна собі ходить, як кукулечка,
Як кукулечка, як зозулечка.

Й а в цего газди гречна газдиня,
Видимо на ній злотні ковточки.
Коштують її шість золотії,

Шість золотії, все червонії.
Вна собі ходить, як кукулечка,
Як кукулечка, як зозулечка.
Й а в цего газди гречна газдиня,
Видимо на ній вой срібний перстінь.
Коштує її сім золотії,
Сім золотії, все червонії.
Вна собі ходить, як кукулечка,
Як кукулечка, як зозулечка.

У НАШОГО ХАЗЯЇНА ХОРОША ЖОНА

У нашого хазяїна хороша жона: *
Раненько встає, по двору походжає,
По двору ходить, як зоря сходить,
По дрова пішла — золото внесла,
По воду пішла — мед-вина внесла,
В світлоньку ввійшла — все панове встало,
Все панове встало, шапочку ізняло.
Один каже: — Царівна увійшла,
Другий каже: — Королівна увійшла,
А третій каже: — Це не царівна і не королівна,
Це бо жона пана хазяїна.

ЩО В ПАНА ДЯДЬКА СЛАВНАЯ ЖЕНА

Що в пана дядька славная жена:
І нарядная, і пригожая *.
Носила вона три нарядочки:
Первий нарядок — золотий серпанок,
Другий нарядок — дорогеє сукно,
Трейтій нарядок — золотий персничок.
Золотий серпанок голівку клонить,
Дорогеє сукно слід замітає,
Золотий персничок рученьку зяє.

---

* Приспів: «Ой біг йому дав хорошу жону в його дому».

А В ДЯДЬКА ТИМКА ГАРНАЯ ЖОНА

А в дядька Тимка гарная жона:
На дворі ходить, як місяць сходить,
У хату ввійшла, як зоря зійшла.
За стіл сідає, як золото сяє.
Не садіть, дядьку, жінки коло віконця,
Коло віконця, коло дірочки,
Бо вкрадуть дядину замість дівочки.

ГОСПОДИНЯ — БАГАТА І ЩЕДРА

ОЙ ЗНАТИ, ЗНАТИ, ЩО ЗА ГОСПОДИНЯ

Ой знати, знати, що за господиня,
Щедрий вечір, що за господиня.
В неї челядка вся в золоті ходить,
Щедрий вечір, вся в золоті ходить.
В неї коники все воронії,
Щедрий вечір, все воронії.
В неї возики все кованії,
Щедрий вечір, все кованії.

ЧИ ВДОМА, ВДОМА ЯКОВОВА ЖОНА

— Чи вдома, вдома Яковова жона?
— Ой вдома, вдома Яковова жона.
— Що ж вона діє? — Золото віє.
Прийшла до неї сестриця її.
— Дай мені, сестро, хоч одвійочку,
Хоч одвійочку, хоч одмірочку.
— Не дам я тобі ні одвійочки,
Ні одвійочки, ні одмірочки,
А дам я тобі чистого срібла,
Понесеш його до золотаря,
Він зробить обручку на твою ручку,
А в тій обручці будеш вінчатись.

НА ДУНАЄЧКУ КРАЙ БЕРІЖЕЧКУ

На Дунаєчку край беріжечку
Статечна жона там чаші мила.
Гой мила, мила та й говорила:

— Гей, чаші мої горіховії!
Не буду ж я вас так дуже мити,
Не буде із вас мій милий пити.

На Дунаєчку край беріжечку
Статечна жона там чаші мила.
Гой мила, мила та й говорила:
— Гей, чаші мої кришталевії!
Не буду ж я вас так дуже мити,
Не буде із вас мій милий пити.

На Дунаєчку край беріжечку
Статечна жона там чаші мила.
Гой мила, мила та й говорила:
— Гей, чаші ж мої срібні, золоті!
Гей, буду ж я вас так дуже мити,
Бо буде із вас мій милий пити.

МАЛА ГАЗДИНЯ ТРОЄ НАСІННЯ

Мала газдиня троє насіння

Приспів:
Весела, весела світлойка,
Коли газдиня здорова.

Перше насіння — яра пшеничейка,
Друге насіння — жовтий воскойко,
Третє насіння — пахнячий ладан.
Яра пшеничка — се на проскурки,
Жовтий воскойко — на поставники,
Пахнячий ладан — до кадильниці.

А ЦИ ДОМА-СТЕ, НЕВІСТИ МОЇ

— А ци дома-сте, невісти мої,
Невісти, невісти мої,
Тих дев'ять невіст, невісти?
— Ой дома, дома, у світлоньці суть,
У світлоньці суть, рубки качають.
— Ой ходьме же ми, ходьме ми до них,
Може нам дадуть хоц по єдному.
Они нам дали, ми подяковали.

ДІМ І ДВІР ГОСПОДИНІ, ЯК ПОВНА ЧАША

А В НАШОЇ ПАНІ ШИРОКЕ ПОДВІР'Я

А в нашої пані широке подвір'я,

Приспів:

Гей, вілія, вілія!

Широке подвір'я, камінна стежечка,
На тій стежечці льняненькі обруси.
Пєц кахльовий, стіни маймурові,
Стіни маймурові, лавки восковані,
Двері гатаманські прибиті, як панські.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ

Щедрий вечір, пане господарю!
Стережи, боже, твойого товару,
Твойого товару, твойого достатку!
Хорошеньку господиньку маєш,
Хорошенько в хаті поряджає,
Як чашечка у меду,
Як барвінок у саду.
Як чашечка з меду виринає,
Так барвінок в саду процвітає!

ГОСПОДИНЯ ЧЕКАЄ ГОСПОДАРЯ ДОДОМУ

ГЕЙ, В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ

Гей, в полі, в полі, близько дороги
Стоїть керничка мурованая,
Над тов керничков наша газдиня
Личко вмиває, там ся збирає,
На господаря вна ся сподіває.
Гей, як і газда надійде садом —
Світять сади та й виногради.
Гей, як і газда надійде польом —
Зрадуєся му жито, пшениця.

СПОДІВАЛАСЯ ГОСПОДИНЕНЬКА

Сподівалася господиненька
Свого милого господаренька
Та клала мости з дорогої кості.
Чей же мій милий к дому над'їде,
К дому над'їде, на мости з'їде,
Щоби ся мости не заломили,
Миленького не затопили.
Сподівалася господиненька
Свого милого господаренька
Та клала шати довкола хати.
Чей же мій милий к дому над'їде,
К дому над'їде, на шати з'їде,
Щоби ся шати не заломили,
Мого милого не затопили.
Сподівалася господиненька
Свого милого господаренька,
Поклала плоти з білого полотна.

Чей же мій милий к дому над'їде,
К дому над'їде, на полотна з'їде,
Щоб ся полотна не заломили,
Мого милого не затопили.

Сподівалася господиненька
Свого милого господаренька,
Садила сади, все виногради.
Чей же мій милий к дому над'їде,
К дому над'їде, у сад заїде,
В садок заїде, з коника злізе,
З коника злізе, до хати ввійде.

ГОСПОДАР ПРИВОЗИТЬ ПОДАРУНКИ ДРУЖИНІ

НАША ПАНЕЧКА ГОСПОДИНЕЧКА

Наша панечка господинечка,
Господинечка на ім'я Анна.
По двору ходить, ключами дзвонить:
— Ой ключі ж мої та й золотії,
Ой не дзвоніте, не голосіте!
Ой тепер мій пан з Угор приїхав,
Ой привіз мені три подарунки:
Перший дарунок — шовкова шуба,
Другий дарунок — золотий кубок,
Третій дарунок — тоненький рубок.
Шовкова шуба слід замітає,
Золотий кубок братство частує,
Тоненький рубок головку склонив.

А В НОВИХ СІНЯХ, А В БУДОВАНИХ

А в нових сінях, а в будованих
Ай ходить у них статечна жона,
Статечна жона пані Марія.
Ой носить ключі при правій руці,
Щоби ключики не побриняли,
Щоби милого не пробуджали.
Бо мій миленький дуже трудненький,
А вночі зночі з війни приїхав.
Привіз він мені трої дарунки:
Єдна дарунка — перлова тканка,
Друга дарунка — кований пояс,
Третя дарунка — срібний перстенець.

Перлова тканка головку клонить,
Головку клонить на тисовий столик;
Кований пояс лідвиньки ломить,
Срібний перстенець пальчики щипле.

Й А В ГАЗДИНЕНЬКИ, КРАСНЕНЬКО В НЕЇ

Й а в газдиненьки, красненько в неї,
Красненько в неї, в світлоньках єї.
В неї підлоги вивосковані,
Вна собі в ній лиш ба й походжує
Та й ключиками ще й подзвонює:
— Ключі срібні, ключі дрібненькі,
Та й помаленьку все подзвонюйте,
Миленького ми та й не збудіте.
Бо мій миленький дуже трудненький,
Бо він приїхав з Україноньки.
Привіз він мені подаруночок,
Подаруночок та й коралики,
Щоби я сі в них та й убирала,
В неділю рано до церковці йшла.

ОЙ ЯСНА, КРАСНА НА НЕБІ ЗОРЯ

Ой ясна, красна на небі зоря,
А ще найкраща у дядька жона.
По двору ходе, ключики носе,
До ключиків говоре, ключиків просе:
— Ключики мої ясні, голосні,
Не дзвоніть же ви та й голосненько,
Бо мій миленький стурбований
Вчора звечора з торгу приїхав.
Привіз мені три подарочки:
Перший подарок — тонкий серпанок,
Другий подарок — лисяна шуба,
Третій подарок — шовковий пояс.
Тонкий серпанок від сонця сяє,
Лисяна шуба слід замітає,
Шовковий пояс клуби встеляє.

ГОСПОДИНЯ СТЕРЕЖЕ СОН ЧОЛОВІКА

ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ КАМІНЕЦЬ СТОЇТЬ

Ой в чистім полі камінець стоїть,

Приспів:

Калино! Калино, вино, винная моя ягода!

На тім камінці три прутки ростуть:
Єден ми пруток чом калиновий,
Другий ми пруток чом малиновий,
Третій ми пруток (й а) горіховий.
На калиновім сив соколенько,
На малиновім сива зозулька,
На горіховім ярі пчілочки.
Зорчи словечко, господинечко,
Господинечко чом Марунечко!
— Сив соколочку, не квили рано.
Не пробуджай ми господаренька:
Тепер приїхав з ярмарівочки
Так ми вторговав не великий торг,
Не великий торг, три коровиці,
Три коровиці, всі три сивії.
Зорчи словечко, господинечко,
Господинечко чом Марунечко!
— Сива зозулько, не куй раненько,
Не пробуджай ми господаренька:
Тепер приїхав з ярмарівочки,
З ярмарівочки, з Ходорівочки,
Так ми вторговав не великий торг,
Не великий торг, чотири воли,
Чотири воли а все сивенькі.
Зорчи словечко, господинечко,
Господинечко чом Марунечко!

— Ярі пчілоньки не бриніть рано,
Не пробуджайте господаренька:
Тепер приїхав з ярмарівочки,
З ярмарівочки, з Ходорівочки,
Так ми вторговав барз великий торг,
Барз великий торг, жовті чобітки,
Жовті чобітки, золотий перстінь,
Золотий перстінь, стучковий рантух.
Жовті чобітки стиха ступають,
Стиха ступають, огню дають.
Золотий перстінь пальчика красить,
Стучковий рантух головку клонить.
За здоровлячко господаренька!

ОЙ СІНИ МОЇ, МУРОВАНІЇ

Ой сіни мої, мурованії,
Світлочко моя, мальованая!
Ходить ми по ній статечна жона,
Статечна жона ой Марунечка.
Ой ходить, ходить, ключі си носить,
Носить си ключі при правім боці:
— Ой ключі мої, дрібні, золоті!
Ой ви стихенька та подзвоняйте,
Мого милого не побуджайте!
Бо мій миленький барзо трудненький,
Ходив ми в гори за воликами,
Пригнав волики половенькії,
На них рожечки золотенькії.

Ой сіни мої, мурованії,
Світличко моя, мальованая!
Ходить ми по ній статечна жона,
Статечна жона ой Марунечка.
Ой ходить, ходить, ключі си носить,
Носить си ключі при правім боці:
— Ой ключі мої, дрібні, золоті!
Ви помаленьку ой подзвоняйте,
Мого милого не побуджайте!
Бо мій миленький бардзо трудненький,
Ходив ми в гори за коничками,
Привів коники вороненькії,
Мають гривочки золотенькії.

Ой сіни мої, мурованії,
Світличко моя, мальованая!
Ходить ми по ній статечна жона,
Статечна жона ой Марунечка.
Ой ходить, ходить, ключі си носить,
Носить си ключі у правій руці:
— Ой ключі мої, дрібні, золоті!
Ой ви стихенька ми подзвоняйте,
Мого милого не побуджайте.
Бо мій миленький бардзо трудненький,
Ходив ми в гори за овечками,
Пригнав овечки все біленькії,
Все біленькії та й буренькії.
Воли полові на жито оруть,
Коні вороні жито волочуть,
Білі овечки газдині доять,
Ой доять, доять, пастушки строять.
За сим же словом будьте здорові,
Не самі собов, з господаречком.

ПОКОТИЛАСЯ СНІЖНАЯ ГРУДКА

Покотилася сніжная грудка.
Не була ж тото сніжная грудка,
Але ж то була наша братова.
Наша братова на йм'я Маріка.
Горі ходила, ключі носила,
Ключі носила, все золотила:
— Ой ви, ключики, ви є золоті,
Ой не гриміте та й не дудніте,
Мого милого та й не будіте.
Бо мій миленький дуже трудненький,
Зночі звечера й а з ловів прийшов,
Й а вбити убив аж дев'ять лисів,
Аж дев'ять лисів, десяту куну,
Десяту куну матці на хвалу,
Матці на хвалу, на зарукав'я!

В СЛАВНОЇ ГОСПОДИНІ — ХОРОШІ ДІТИ

ПРИЙШЛИ МИ, КУМО, КОЛЯДУВАТИ ДО ТЕБЕ

Прийшли ми, кумо, колядувати до тебе,
Ой кажуть люде — хороші сини у тебе.
— А моїх синів та й дома нема.
А мої сини у чистому полі,
Борси борсають, рої збирають.
Пошли ж їм, боже, рої частії,
Рої частії й меди густії!

ЩО В ПАНА ДЯДЬКА ХОРОША ЖЕНА

Що в пана дядька хороша жена,
І хороша, і наряжена.
По двору ходить, як зоря сходить.
В новому серпаночку у церковку йде,
А в церкві стоїть, як свіча горить,
А з церкви ішла, як ясний місяць,
Під двір підішла, як ясне сонечко,
У двір увішла і двір засяяв,
У хату ввійшла, діток дождала.
Діти зросли, в школу пішли,
Із школи прийшли — як через поріг,
Книжечки на стіл, батеньку до ніг.
За сим же словом бувай здорова,
І хорошая, і наряженая.

ЩО У ПАНА ВАСИЛЯ ХОРОША ЖЕНА

Що у пана Василя хороша жена,
У її намиста — рублів на триста.

Садила синки у три рядки,
Садила дочки в чотири рядочки.
Синочки зросли — у класи пошли,
Дочечки зросли — в швачечки пошли.
Синочки ідуть, книжечки несуть.
Донечки ідуть, хусточки несуть.
Книжечки на стіл, батеньку до ніг,
Хусточки на стіл, матюнці до ніг.

ГОСПОДИНЯ БУДИТЬ РОДИЧІВ

ТУДИ НАМ БУЛА ДАВНО СТЕЖЕНЬКА

Туди нам була давно стеженька,
Тов стежков ішла господинонька, *
Жовтим чобітком потупуючи,
Срібним ключиком вибренькуючи,
Свого батенька побуджуючи:
— Й а устань, батеньку, уже день біленький,
Уже день біленький, уже світ ясненький.

Туди нам була давно стеженька,
Тов стежков ішла господинонька,
Жовтим чобітком потупуючи,
Срібним ключиком вибренькуючи,
Свою матінку побуджуючи:
— Й а устань, матінко, уже день біленький,
Уже день біленький, уже світ ясненький.

Туди нам була давно стеженька,
Тов стежков ішла господинонька,
Жовтим чобітком потупуючи,
Срібним ключиком вибренькуючи,
Свою сестрицю побуджуючи:
— Й а устань, сестрице, уже день біленький,
Уже день біленький, уже світ ясненький.

Туди нам була давно стеженька,
Тов стежков ішла господинонька,
Жовтим чобітком потупуючи,
Срібним ключиком вибренькуючи,
Свого милого побуджуючи:
— Й а устань, миленький, уже день біленький,
Уже день біленький, уже світ ясненький.

* Варіант перших двох рядків: Й а уже заросли тоті стеженьки, Куда ходила господиненька.

ГОСПОДИНЯ ВИРЯДЖАЄ НА ПОЛЮВАННЯ

ОЙ РАНО, РАНО ЗОРІ ЗОРЯЮТЬ

Ой рано, рано зорі зоряють,

Приспів:

В неділю рано зелене вино!

Але ще ранше газдиня встала,
Она устала, косу чесала,
Косу чесала, браття бужала!
— Ви, мої браття, сонно не спіте,
Сонно не спіте, стрільби стріляйте,
Стрільби стріляйте, соколи пійте,
Соколи пійте, хорти годуйте,
Бо в моїм ділю май много звіра.
Меже тов звіров сивий оленець,
На тім олені сім-дев'ять ріжків,
А на десятім терем із рублів,
А в тім теремі золотий стільчик,
А на стільчику гречна газдиня.
Она там сидить, далеко видить,
Ой она видить на край Дуная.
Края Дуная качурик плавле,
На тім качурі золота павка
Сподобалася гречній газдині,
Она бо просить своєго газду:
— Ой ти, Іванку, послужи мені,
Іди ко ти же на край Дуная,
Качура убий, павку ми здойми.
Ой Іван узяв свій кріс на плечі
І зараз пішов на край Дуная,
Качура не вбив, лиш го підстрілив,
Він ся вхилив, павку здоймив.

Приносить павку він додомочку:
— Прошу тебе, моя Анночко,
На сюю павку на поклоночку.
— Дякую тобі, мій Іваночку,
За твою павку, за поклоночку.

СТОЇТЬ МИ, СТОЇТЬ СВІТЛОНЬКА НОВА

Стоїть ми, стоїть світлонька нова,
А в тій світлоньці, гей, газдиненька,
Гей, газдиненька на ім'я Анна.
Вна собі ходить, з челяддю говорить,
З челяддю гворить, в кватирку ся дивить.
Дивить ся, дивить в чистеє поле,
В чистеє поле, під темний лісок.
Ой висмотріла дивнеє звіря,
Дивнеє звіря тура-оленя,
На голівці ж му дев'ять рожечків.
Ой крикнула ж вна на свої слуги:
— Служеньки мої найвірнішії,
Беріть же собі шовкові сіті,
Другі заберіть ясненькі стріли,
Ой виходіте в чистеє поле,
В чистеє поле під темний лісок.
Єдні ж завержте шовкові сіті,
Другі застрійте яснії стріли,
Чей спіймаєте дивнеє звіря,
Дивнеє звіря тура-оленя.
Як спіймаєте, відразу вб'єте,
Відразу вб'єте, роги зщибете,
Роги зщибете, шубу здіймете,
Ой принесете та повісите.
Та повісите в новій світлоньці,
В новій світлоньці та на стіноньці.
Все ж тото буде, гей, газдиноньці,
Гей, газдиноньці на ім'я Анні.

ГОСПОДИНЯ — МАЙСТЕРНА ШВАЧКА

ОЙ РАНО, РАНО КУРОНЬКИ ПІЛИ

Ой рано, рано куроньки піли,
Ой єще раньше газдиня встала,
Ой ходить собі по комороньці,
По комороньці, по обороньці.
Та взяла собі три круги воску
Та усукала три свічі ярі:
При єдній свічі личко вмивала,
При другій свічі личко втирала,
При третій свічі роботу взяла.
Роботу взяла, шитенько шила,
Шитенько шила свому мужеві,
Свому мужеві, господареві.
Ой як ізшила та й істачала,
Муженька вбрала, попротягала,
Біле личенько поцілувала.
Та взяла єго за білу ручку,
Повела єго перед матінку:
— Ой нене, нене, ци хвалиш мене?
— Хвалю тя гоже, хвали тя, боже,
Убрала-с мужа богу на хвалу,
Богу на хвалу, людям на славу,
Людям на славу, собі на гонор.

ОЙ ЯСНА, ЯСНА НА НЕБІ ЗОРЯ

Ой ясна, ясна на небі зоря,
Ой красна, красна у Сашка жона.
І красовита, і грошовита,
По двору ходить, як сонце сходить.
А в хату ввійде — як зоря зійде.

А заговорить, як дзвін задзвонить,
Як засміється, сад-виноград в'ється.
Як зажартує — коня дарує,
А вдома нема — десь у короля.
Шиє кожуха самому крулю.
А на рукавці сиві голубці,
А на пазусі — різнії цвітки,
А на комірці — райськії пташки.
Сиві голубці як не загудуть!
Різнії квітки як не зацвітуть!
Райськії пташки в поле полинуть!

ПРОТИ ВІКОНЦЯ НАПРОТИ СОНЦЯ

Проти віконця напроти сонця
Ой сидить собі гречна газдиня,
Ой сидить, сидить, шиттячко шиє,
Сидить газдиня шиттячко шиє!
А в лузі в тузі чом розігрався
Ой сивий олень дев'ятирогий!
Ой іграй, іграй, шиття не топтай,
Бо як потопчеш, сам ти загинеш!
Там на десятім злот терем стоїть,
Й а в тім теремі злотне кріселко,
А в тім кріселку шиттячко шиє,
Шиттячко шиє, злотом фарбує.
В вишневім садку дві зозулечці,
Дві зозулечці файно співають,
Файно співають все за здоров'я,
Все за здоров'я сеї газдині.

ГОСПОДИНЯ ШИНКУЄ І ЗБИРАЄ МИТО

ЩО КОЛО МОСТА КАЛИНОВОГО

Що коло моста калинового

Приспів:

Зоріло! Зоріли зорі дуже раненько по горі!

Стоїть світлонька мурованая.
А у тій світлоньці жовті підлоги,
Жовті підлоги, тисові столи.
А по тих столах стоять напої,
А за сим столом гречна невіста.
Ой сидить собі, шиттячко шиє,
Ой сидить собі, питтям шинкує,
Питтям шинкує, мита стереже.
А в неділеньку дуже раненько
Та встала собі гречна невіста.
Як собі встала та личко вмила,
Та личко вмила, бога просила,
Бога просила за здоров'ячко.
Та й вийшла собі на подвір'ячко
Та й подивитися в широке поле,
У широке поле за тихе море.
Та висмотріла дорогі купці,
Дорогі купці, три крамарики.
Та й сі крунула ба й до світлоньки,
Ой до світлоньки, до челядоньки.
Та побудила усю челядоньку,
Дороге пиття усе розкладає,
Тих сі гостеньків ісподіває,
Ой тих гостеньків, трьох крамареньків.
А над'їхали та й не ставали,
Ой бо не стали, не повертали,

Ой не ставали, мито не дали.
Ой крикне она ба й на служеньки:
— Що слуги мої, ловіте коні,
Срібні зубельці позакладайте,
У кирниці студні понапувайте,
Понапувайте, оброку дайте,
Оброку дайте, старницайте.
Дорогий напій повипивайте,
По пару стрільбів позабирайте,
По пару стрільбів, по одні шаблі,
А на коники ба посідайте,
Ой посідайте, у поле бігайте,
За здобичами, за крамарями.
За крамарями, що не вступали,
Не повертали, мито не дали,
Мито не дали і поїхали.
Як здоганяйте, не постріляйте,
Не постріляйте, поодбирайте.
Заберіть у них все здобиченьки,
Ой здобиченьки, сив кониченьки.
У другого озьміть ясну шабельку,
У третього озьміть шапку-матирку.
Що то нам буде тото подібне:
Сив кониченько ба й до стаєнки,
А до стаєнки, до услугоньки.
Ясна шабелька моєму брату
Ой до війноньки, оборононьки.
Шапка-матирка мому милому
На головоньку все про славоньку.
А за сим словом була (б) здорова!
Була (б) здорова, бідна удовонько!
Була (б) здорова, не сама собов,
Не сама собов, а з дітоньками,
А й з усім родом довкола двором,
Що на много літ та на другий вік,
Від цего року аж до другого,
Поможи, боже, діждати єго.

ОЙ СЕРЕД СЕЛА СВІТЛОНЬКА НОВА

Ой серед села світлонька нова,
А в тій світлоньці пишная жона.
Держить она си троякий напій:

Єдно ж ми напій — червоне пиво,
Другий же напій — добреє вино,
Третій же напій — медок солодок.
Єден же там пив червоне пиво,
Другий же там пив добреє вино,
Третій же там пив медок солодок.
Війтович як пив, коника пропив,
Попович як пив, шабельку пропив,
Миленький як пив, та й шубу пропив.
Той коник буде пану до їзди,
А шабля буде пану на війну,
А шуба буде господиненьці,
Господиненьці чом Маруненьці.

ГОСПОДИНЯ ПРИДБАЛА ТРОЄ МІСТ (СІЛ)

Й А В ІВАНОНЬКА КРАСНА ЖОНОЧКА

Й а в Іванонька красна жоночка.

Приспів:

Не завидуй! Не завидуйте, браття, молодці,
Біг єму дав!

Просила жона своєго мужа:
— Закупи, муже, хоть зо три села.
Єдно селенько з парубочками,
Друге селенько з паняночками,
Третєє село з виноградойком.
Ми парубочки а поженимо,
Ми паняночки замуж видамо,
Виноградойко самі вип'ємо.

А В ПАНА ЙВАНА СЛАВНАЯ ЖОНА

А в пана Йвана славная жона. *
Закупила вона три городочки:
Перший городок все з рибалками,
Другий городок все з чумаками,
Третій городок все з крамарями.
Рибалки їдуть — все рибу везуть,
Чумаки їдуть — та все сіль везуть,
Крамарі їдуть — всякий крам везуть.

---

* Приспів у цій колядці і наступних двох:
«Біг йому дав, ой біг йому дав славную жену у його дому (у веселому). Святий вечір!»

У ПАНА ІВАНА УМНАЯ ЖЕНА

У пана Івана умная жена,
Умная жена сінечки мела,
Сінечки мела, шажок ізнайшла.
Закупила вона да три города:
Що первий город, то все з панами,
А другий город — із козаками,
А третій город — із мужиками.
А із панами пити, гуляти,
А з козаками на війну іти,
А з мужиками діло робити.

ГОСПОДИНЯ ЇДЕ РИДВАНОМ

ЧЕРЕЗ НАШЕ СЕЛО, ЧЕРЕЗ КУРОЗВАНИ

Через наше село, через Курозвани,
Котився ридван малий, невеличкий,
А в тому ридвані славная пані,
Славная пані, пані Оксана.
В неділю рано убиралася,
Клала на себе срібло да злото.
На вороніі коні золотіі шори,
А на слугоньки оксамитоньки.
Як сідала в нову карету,
Як шаснула сріблом да злотом,
Вороніі коні попужалися,
Молодіі слуги полякалися.
— Ой пане ж мій, пане, пане Дем'яне,
Дав мені коні неученіі,
Дав мені слуги незвичайніі!
— Пані моя, пані, пані Оксано,
Дай же, боже, за рік дождати,
Дам тобі коні все ученіі,
Дам тобі слуги все звичайніі.

ГОСПОДИНЯ ЗУСТРІЧАЄ ГОСТЕЙ

ОЙ ПОМАГАЙ БІГ, НАША КУМОНЬКО, В ТЕБЕ

— Ой помагай біг, наша кумонько, в тебе.
Ой (в)отвори нам двір, воротоньки до себе.
— Чекай, кумонько, хоть годиноньку малую,
Ой най же си та в спідниченьку вбриндую.
— Ой добре тобі, наша кумонько,
В новій світлоньці вбирати,
А нам на лютім на морозоньку
Недобре ту стояти.
— Чекай, кумонько, хоть годиноньку малую,
Ой най же си та в чоботоньки вбриндую.
— Ой добре тобі, наша кумонько,
В новій світлоньці вбирати,
А нам на лютім на морозоньку
Недобре ту стояти.
— Чекай, кумонько, хоть годиноньку малую
Ой най же ся хоть в хвартушок вбриндую.
— Ой добре тобі, наша кумонько,
В новій світлоньці вбирати,
А нам на лютім на морозоньку
Недобре ту стояти.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

Ой рано, рано кури запіли,
А господиня ще раній встала.
— Господинейко, одчиняй двері,
Маєш гостойки в свойому дворі.
Одчиняй двері все тесовії,
Стели килими та все новії.

Маєш гостойки вельми світлії.
До тебе іде свята п'ятінка,
Дарує тебе от, як матінка.
В комори іде замиканії,
Одчиня скрині мальованії.
У одну кладе тонке прядиво,
У другу кладе біле полотно,
У третю кладе добреє сукно.
Свята п'ятниця дари давала,
Бо господиня мудрая була,
Що у п'ятницю кужіль не пряла,
Хустя не прала, в золу не клала.

КОЛЯДКИ ВДОВІ

ЦИ ДОМА, ДОМА ХОРОША ВДОВА

Ци дома, дома хороша вдова?
Кажуть служеньки, що нема дома,
А ми знаємо, що є она дома.
Ой ходить собі в новій світлоньці
Та й носить ключі при лівій руці.
Єдні ключики та від світлоньки,
Другі ключики — від комороньки.
Носить ключики все дрібненькії,
Все дрібненькії, не єднакії.
На подвір'ячку грушечка щепка
Красно зацвіла, та не зродила.
Як з грушки щепки цвіточок паде,
То ж так удовин світочок іде.

НА ГОРІ, ГОРІ, ПРИ МОНАСТИРІ

На горі, горі, при монастирі
Ой стоїть, стоїть нова капличка,
Коло каплички бідна вдовичка.
Ой стоїть, стоїть богу ся молить,
Богу ся молить, в землю ся дивить,
В землю ся дивить, з землев говорить:
— Ой земле, земле, ой муравая!
Взяла-сь у мене господаречка,
Ой озьми ж мене, бідну вдовочку,
Бідну вдовочку, ой сиріточку,
Най ся не мучу на сім світочку.
В мене діточки все дрібненькії,
Тяжко мені їх вигодувати,
Ще тяжче прийде їх вінувати.

Ввійшла вдовичка до косцьолочка:
Котра мужева при передочку,
Бідна вдовичка все на задочку!
Як із щепочки цвіт обпадає,
Так бідна вдова вік коротає.

ЧИ ВДОМА, ВДОМА БІДНАЯ ВДОВА

Чи вдома, вдома бідная вдова?
Немає вдома, пішла до бога.
— Ой дай же, боже, хоч три голочки.
Хоч три голочки на сироточки!
— Іди ж ти, вдово, іди ж ти додому.
Прийде до тебе аж троє гостей —
Аж троє гостей, троє радостей.
Ой іден гостю — ясне сонечко,
А другий гостю — ясен місяцю,
А третій гостю — дробен дощику.
— Замітай двори, застилай столи,
Клади калачі з ярої пшениці.
— А чим хвалишся, ясне сонечко?
— Ой як я зійду в неділю рано,
Возрадується весь мир хрещений,
До церкви йдучи, свічі несучи.
— Чим похвалишся, ясен місяцю?
— Ой як я зійду пізно звечора,
Возрадується весь звір у полі,
Весь звір у полі, чумак в дорозі.
— Чим похвалишся, дробен дощику?
— Ой як я зійду тричі у маю,
Возрадується жито, пшениця,
Жито, пшениця, всяка пашниця!

В САДУ, САДОЧКУ, ПІД КЕДРИНОЧКОВ

В саду, садочку, під кедриночков,
Там сидів голуб із голубочков.
Цілувалися, обіймалися,
Золотим крильцем загорталися.
Закрався стрілець з темного луга,
Змірив у дуба, убив голуба.

Голуба вбивши, голубку ймивши,
За тихий Дунай запровадивши,
За тихий Дунай, за крутий берег,
Дає ї їсти яру пшеницю,
Дає ї пити зимну водицю.
Ой она не їсть, ой она не п'є,
В вишневий садок плакати іде.
— Чому ти не їш, чому ти не п'єш,
В вишневий садок плакати ідеш?
— Як мені їсти, як мені пити,
Який світ милий, нема з ким жити.
— Ой маю я там сімсот голубів,
Вибери собі, котрий ти любий.
— Хоть най їх буде сімсот чотири,
Нема й не буде, як був мій милий.
Який був милий, золотокрилий,
Золотокрилий, в лице білявий,
В лице білявий, сам чорнобривий!

В ЛІСІ, В ЛІСІ, ПІД ДУБИНОЮ

В лісі, в лісі, під дубиною
Кохався голуб з голубиною.
Вни ся кохали та й ся любили,
Все під дуба спати ходили.
Надійшов туди хлопець-молодець,
Хлопець-молодець, хороший стрілець.
Стрілив у дуба, забив голуба.
Голуба забив, голубку си взяв.
А він її взяв у свій садочок,
У свій садочок, виноградочок.
Дав їй їсти яру пшеницю,
А дав їй пити зимну водицю.
А вна то не їсть, а вна то не п'є
А все під дуба плакати йде.
— Чому ж ти не їш, чому ж ти не п'єш,
А все під дуба плакати йдеш?
А вна ходила та й ся дивила:
— Ой нема того, що я любила.
Мій був миленький, крильця сивенькі,
Крильця сивенькі, дзюб солоденький.
— Ой у мене є сорок голубів,
Йди си вибирай, котрий ти любий.

А В ЛУЗІ, В ЛУЗІ, А В КАЛИНОВІМ

А в лузі, в лузі, а в калиновім
Зажурилася перепілонька,
Перепілонька, бідна вдовонька:
— Де ж би я мала гніздочко звити?
Вивила ж бим го а в темнім лузі!
Там люди зайдуть луги рубати,
Луги зрубають, гніздочко знайдуть,
Гніздонько знайдуть, діти розженуть,
Діти розженуть, жалю нароб'ять.

Зажурилася перепілонька.
Перепілонька, бідна вдовонька:
— Де ж би я мала гніздочко звити?
А звила ж бим го в буковиноньці!
Рубачі зайдуть ліси рубати,
Ліси зрубають, гніздочко знайдуть,
Гніздочко знайдуть, діти розженуть,
Діти розженуть, жалю нароб'ять.

Зажурилася перепілонька,
Перепілонька, бідна вдовонька:
— Де ж би я мала гніздочко ввити?
А звила ж бим го в каменній горі!
Там люди підуть гору лупати,
Гору злупають, гніздочко знайдуть,
Гніздочко. знайдуть, діти розженуть,
Діти розженуть, жалю нароб'ять.

Зажурилася перепілонька,
Перепілонька, бідна вдовонька:
— Де ж би я мала гніздочко ввити?
А звила ж бим го в шовковій траві,
Косарі зайдуть, траву іскосять,
Траву іскосять, гніздочко знайдуть,
Гніздочко знайдуть, діти розженуть,
Діти розженуть, жалю нароб'ять.

Зажурилася перепілонька,
Перепілонька, бідна вдовонька:
— Де ж би я мала гніздочко звити?
А звила ж бим го при новій стрісі,
При новій стрісі, в новій стодолі!

Ластівки злетять, гніздочко знайдуть,
Гніздочко знайдуть, діти розженуть,
Діти розженуть, жалю нароб'ять.

Зажурилася перепілочка,
Перепілочка, бідна вдовочка:
— Де ж би я мала гніздочко ввити?
Хіба го зів'ю в світлій світлоньці,
В світлій світлоньці, в свого милого,
В свого милого, в білій постільці.
Перепілонька, бідна вдовонька,
Бідна вдовонька чом Павлінонька,
Вінчуємо ж тя річними святи.

А ЧИ ВДОМА, ВДОМА БІДНАЯ ВДОВА

— А чи вдома, вдома бідная вдова?
— Та немає вдома, десь у короля.
— А що вона діє? — Золото віє.
За ту полову купить корову,
А за тії одвійки купить горілки.

Колядки та щедрівки парубкові

ВЕЛИЧАННЯ ПАРУБОЧОЇ КРАСИ

ОЙ ПАСЕСЬ СТАДЦЕ ВОРОНЕНЬКОЄ

Ой пасесь стадце вороненькоє,
Межи тим стадцем барзо сив коник.
Ой ходять за ним два-три панове,
Ані єден пан коня не спіймав.
Василько погнав і коня спіймав.
Поклав на него золоту узду,
Золоту узду, срібне сідельце,
Та й сів на него і поїхав ним,
Ой горі містом, горі Галичем.
А там міщане з церковці вийшли.
Міщане кажуть, що сонце сходить,
А ненька каже: — То мій син їде!
Пізнала-м єго по коникові,
По коникові, по білім личку.

ОЙ ПАНИЧ ГОРДИЙ, МОЛОДЕЦЬ ПАВЛУСЬ

Ой панич гордий, молодець Павлусь,
Він задумав змолоду, задумав жениться,
Засідлав собі коника гетьманського,
Коника гетьманського, сідла королевського.
Ой люди кажуть: — Пан гетьман їде!
А мати каже: — Стійте, добрі люде!
Стійте, добрі люде, та не вгадуйте,
Я свого сина сама вгадаю
По стрілці, пірці, по красній дівці.

Й А В ПОЛІ ТА НА СУХОДОЛІ

Й а в полі та на суходолі,
Там ходило стадо коників,
Поміж ними сиві, булані.
Ніхто того коня не може зловить.
Молодець Йванко коня уловив,
Уловив коня та за гривочку,
Закинув ножечку та на спиночку.
Поїхав він в нові городи,
Зустрічає він панів трьох городів.
Другий пан каже: — Місяць сяє,
Другий пан каже: — Сокол літає,
Третій пан каже: — Мій син гуляє.
Місяць сяє поміж зорками,
Сокол літає поміж галками,
Мій син гуляє поміж дівками.

ОЙ ТИ, ПАНЕ ІВАНЕ, ГОРДЕЄ ДИТЯ

Ой ти, пане Іване, гордеє дитя,
Да згорда зайшов в королевський двір,
Їхав полечком — полечко сяє.
Що мені міщани говорять: — Сонечко сходить!
А селяни говорять: — То вже луна світить.
Його отець говорить: — То вже мій син їде,
То вже мій син їде, короговку везе,
Короговку везе королевськую
Да за свою службу молодецькую.

ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ НА ОБОЛОНІ

Ой в чистім полі на оболоні

Приспів:

Гей, грай, море, радуйся, земле!

Військо стояло, ладу не знало.
Богданко прийшов, лад війську знайшов.
Загадав Богданко плужком орати,
Плужком орати, жито сіяти.

Уродило жито буйне, високе,
Буйне, високе, листом широке.
Та наставляв женців — попів та ченців.
Ох і жнуть же вони снопи густенькі,
Та ставлять же вони кіпки частенькі.
Їздить Богданко поміж копами,
Як ясен місяць поміж зорями.
На воронім коні, на золотім сідлі,
На золотім сідлі, в голубому жупані.

ПРИЛЕТІЛО ТРИ СОКОЛОЙКИ

Прилетіло три соколойки,
Впали, сіли в оконейки,
Вийшла до них стара мати,

Приспів:

Святий вечер, вечеронько!

Сталася й а питатоньки:
— Чи-сте не чули о моїм синойку?
— Не так чули, як виділи.
Ваш синочок служить при пану,
Ой при пану, при гетьману.
На нім сукенка, як мак, цвіте,
На нім шапочка, як маківочка,
На нім чобітки кізловії,
Під ним коник вороненький
І сам панич молоденький.
І сам панич молоденький,
Під ним сідло, саме срібло,
При нім шабелька дуже яснейка.

СТОЇТЬ СВІТЛОНЬКА ГОРІХОВАЯ

Стоїть світлонька горіховая,

Приспів:

Світи, світи, місяченьку!

А в тій світлоньці тисові столи,
За тими столами сидять панове,

Межи тими панами гойний панич,
Гойний панич чом Іванонько.
На нім кошуленька, як день, біленька,
На нім ремінець золотом оббитий,
На нім чобітки — срібні підківки,
На нім кожушок, як мак, дрібненький.

ЦИ ДОМА, ДОМА, БІЛИЙ МОЛОДЧЕ

Ци дома, дома, білий молодче?

Приспів:

Щедрий, добрий, святий вечір.

Сидить він дома по конець стола,
На нім шапонька, як мак, дрібонька,
На нім чобітки, срібні підківки,
На нім кошулька дуже тоненька.
Де вна сі прала? — У тихім Дунаю.
Чим сі крутила? — Кінським копитом.
Де сі сушила? — У стозі на розі.
Де сі убирала? — У світлій світлоньці.

ГОРДИЙ ТА ПИШНИЙ, ПАНЕ ІВАНЕ

Гордий та пишний, пане Іване,
Що ж ти ой собі згорда счинаєш,
Згорда счинаєш, коником граєш,
Попід Хотинці коником граєш?
Слуги ба й кажуть: — Це наш пан їде?
Матінка каже: — Це мій син їде!
— По чім ти єго ба й розпізнала?
— Розпізнала-м го по сорочечці.
На нім сорочка, як день, біленька,
Як день, біленька, як лист, тоненька.
Де ж вна ой шита? — В сонці, в віконці.
Де ж вна золена? — В злоті зільниці.
Де ж вна ба й прана? — Края Дуная.
Де ж вна кручена? — В коня стремені.
Де ж вна сушена? — В тура на розі.
Де ж вна тачана? — В Львові на столі.
Де ж вна вбирана? — В царськім обозі.

ПАРУБОК УМИВАЄТЬСЯ

ПОВІВ ІВАНЬО КОНЯ НА ЯРДАНЯ

Повів Іваньо коня на Ярданя,

Приспів:

Ярдань вода студеная.

А сам припав личком до леду.
Прийшов до него єго батенько,
— Й а встань, й а встань, мій синочку,
Мій синочку, любе серденько,
На ти рушничок, втри си личенько!

СЕРЕД СЕЛА КЕРНИЧЕЙКА

Серед села керничейка,

Приспів:

Святий боже з вечеройка!

Там Івасюнейко личейко вмивав,
Личейко вмивав, коня напував.
Прийшов до него батейко його:
— Не вмивайся, мій синойку,
Бо то вода врікливая,
Вріче тебе молодого
Й твого коня вороного.

Серед села керничейка,
Там Івасюнейко личейко вмивав,
Личейко вмивав, коня напував.
Прийшла до него матінка його:

— Не вмивайся, мій синойку,
Бо то вода врікливая,
Вріче тебе молодого,
Твого коня вороного.

Серед села керничейка,
Там Івасюнейко личейко вмивав,
Личейко вмивав, коня напував.
Прийшла до него милейка його:
— Ой вмивайся, мій милейкий,
Бо то вода не врікливая,
Не вреча тя молодого
Ані коня вороного.

ПАРУБОК ГАРНО ГРАЄ І СПІВАЄ

А В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

А в ліску, ліску, на жовтім піску
Виросла сосна золоторясна.
Золоторясна, тонка, висока,
Тонка, висока, в корінь глибока,
В корінь глибока, а в лист широка.
У лист широка, в кору багрова,
В кору багрова, а вверх кудрява.
Ой у тім кудрі є колисочка,
В тій колисочці гордоє дитє,
В кості іграє, краще співає.
Учули ж тото великі пани,
Приходять близько, клоняся низько,
Ще прийшли близше, клоняся низше:
— Хто ж тебе навчив у кості грати,
У кості грати, краще співати?
— Навчила мене ненька рідненька,
Ненька рідненька, сестра маленька
У кості грати, краще співати,
По тричі в ночі та й устаючи,
Винним яблучком та й хитаючи.

СТУКОТИТЬ, ГУРКОТИТЬ

Стукотить, гуркотить, коляска біжить.
А у тій колясці пан-хазяїн сидить.
На дудочку грає, хороше співає.
— Да хто тебе научив? — Гожая мати
На дудочку грати, хороше співати.

ЩО В ПАНА ХАЗЯЇНА ДА НА ЙОГО ДВОРІ

Що в пана хазяїна да на його дворі,
Да на його дворі, під оконечком,
Там стояла калина, сильне родила.
Під тією калиною все столи стоять,
Все столи стоять позастилані.
Поза тими столами все панове сидять,
Все панове сидять, усе раду радять.
Між тими панами Андрійко сидить,
Андрійко сидить, скрипочку держить.
Стали ті пани да випитувати:
— Молодець Андрійку, хто тебе навчив,
Хто тебе навчив у скрипочку грати?
— Навчила мене рідна матінка
У скрипочку грати, хороше співати,
Темної ночі не всипаючи,
На білих руках вихитуючи!

ОЙ З ГОРИ, З ГОРИ ВІТРЕЦЬ ПОВІВАВ

Ой з гори, з гори вітрець повівав;
Гой синє море ба й висихає,
Зіллям васильком та й заростає,
Зілля васильок олень спасає,
Ой ти, оленю дев'ятирогий,
Гой на десятім терем збудован.
Й а в тім теремі нова світлиця,
Й а в тій світлиці гречний пан сидить.
Ой сидить, сидить й а в кита * грає,
Й а в кита грає, красше співає.
Перед ним скаче подоляночка,
Подоляночка, крулева дочка.
Ой скаче, скаче, вихитується,
Гречного пана випитується:
— Хто ж тебе навчив й а в кита грати,
Й а в кита грати, красше співати?
— Мене навчила ненька старенька,
Ненька старенька ще й хорошенька,
Й а в мід, й а в вині купаючися,
На білих руках хитаючися.

---

* На гітарі.

А В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ

А в полі, в полі, близько дороги
Стоїть наметець з самого шовку.
На тім наметці золотий стільчик,
На тім стільчику легініночка,
Легініночка Василиночка.
Ой сидить, сидить а в карти грає,
А в карти грає, красно співає.
Хто тебе навчив та в карти грати?
Мене навчила ненечка мила,
Ненька, ненечка, мамка рідненька,
З ночі, в півночі повиваючи,
Червоним юпком покриваючи.

РОЗМОВА ЩЕДРОГО МОЛОДЦЯ З СЛУГАМИ (КОЛЯДНИКАМИ)

ОЙ НА МОРІ ДА НА СИНЬОМУ

Ой на морі да на синьому,

Приспів:

Щедрий вечор, добрий вечор!

Ой там пливе кленовий листочок,
А на тому листу да написано,
І написано, намальовано,
На пана Прокіпа подаровано
Із його слугами, із його словами.
Що й у його слуги да прохалися
Й а й у тую землю да не ораную,
І не ораную, і не сіяную:
— Ми ж тую землю лучком зоремо,
Лучком зоремо, жемчугом засіємо.
Як уродить жито густе та велике,
Наставляєм женців — дівок да молодців.
Ой жнуть наші женці — дівки да молодці,
Й а за їми снопки й у чотири рядки.
Наста̀вляєм кіпок, як на небі зірок,
Наста̀вляєм стожків (як у церкві божків).

КРАСНИЙ МОЛОДЧЕ, В КРЕСЛИЧКУ СИДИШ

Красний молодче, в кресличку сидиш,
В кресличку сидиш, листочки пишеш.
Прийшло до него три кавалери,
Держать шапочки попід рученьки
І просять його як пана свого:

— Пане ж наш, пане, подаруй же нам,
Подаруй же нам цю ниву землі,
Бо ми цій землі та й не віримо.
— Не дарую вам цю ниву землі,
Но дарую вам стадце вороне,
Стадце вороне й сивця-воронця.
Він оченьками листоньки пише,
А ушеньками радоньку слише,
Золотий копит камень лупає,
Шовковий ôгон слід замітає.

ОЙ В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ

Ой в полі, в полі, близько дороги,
Ой стоїть, стоїть шовковий наміт,
А в тім наметі золотий столик,
Коло столика гордий пан сидить,
Гордий пан сидить та й пан Михайло.
Ой сидить, сидить та й в кита й грає,
Ой в кита й грає, ще краще співає.
А коло него служечки єго,
Носять шапочки у загиночки.
Ой ходять, ходять та все пана просять,
Та все пана просять, та пана Михайла:
— Ой ти пане, наш та добродію,
Ой просим тебе о заплаточку,
О заплаточку та невеликую.
Ой як ми тобі вірно служили,
Від молодості аж до старості.
Та вже нас жінки не поприймають,
Та вже нас діти не попізнають!
— Всі мої слуги, всі вірненькії,
Ой є у мене три міста славні:
У першім місті богу ся молити,
У другім місті та й їсти, пити,
У третім місті касу робити,
Касу робити, слугам платити!

ПАРУБОК ПЕРЕБИРАЄ ДОБРО

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ

Ой за горою, за кам'яною,

Приспів:

Ой дзвін дзвонить, місяць сходить!

Там паниченько-перебірниченько
Коники перебирає:
Котрі кращі, собі бере,
Котрі бридші, служенькам дає.

Ой за горою, за кам'яною,
Там паниченько-перебірниченько
Волики перебирає:
Котрі кращі, собі бере,
Котрі бридші, служенькам дає.

Ой за горою, за кам'яною,
Там паниченько-перебірниченько
Коровиці перебирає:
Котрі кращі, собі бере,
Котрі бридші, служенькам дає.

Ой за горою, за кам'яною,
Там паниченько-перебірниченько
Гусочки перебирає:
Котрі кращі, собі бере,
Котрі бридші, служенькам дає.

Ой за горою, за кам'яною,
Там паниченько-перебірниченько
Качечки перебирає:

Котрі кращі, собі бере,
Котрі бридші, служенькам дає.

Ой за горою, за кам'яною,
Там паниченько-перебірниченько
Курочки перебирає.
Котрі кращі, собі бере,
Котрі бридші, служенькам дає.

ОЙ НАШ ПАНОНЬКУ-ПЕРЕБІРНИЧКУ

Ой наш паноньку-перебірничку,
Перебираєш вороні коні.
Ой воронії все собі береш,
А гніденькії служенькам даєш.
Ой наш паноньку-перебірничку,
Перебираєш волоньки в стаді.
Ой сивенькії все собі береш,
А неліпочки служенькам даєш.
Ой наш паноньку-перебірничку,
Перебираєш коровки в стаді.
Ой сивенькії все собі береш,
А неліпочки служенькам даєш.
Ой наш паноньку-перебірничку,
Перебираєш овечки на струнці.
Ой чорненькії все собі береш,
А буренькії служенькам даєш.
Ой наш паноньку-перебірничку,
Перебираєш пчілки на лавці.
Ой перваченьки все собі береш,
А другаченьки служенькам даєш.

ПАРУБОК-ВІВЧАР ТРЕМБІТАЄ

ЗАЧОРНІЛАСЯ ЧОРНАЯ ГОРА

Зачорнілася Чорная гора,
Вийшла з-за неї чорная хмара.
Але не є то чорная хмара,
Але є то овець турмонька.
Наперед овець гордий молодець,
Гордий молодець, бутеєць овець.
Заперезався чорнов ожинов,
За тов ожинов дві-три трубоньки.
Єдна трубонька та роговая,
Друга трубонька та мідяная,
Третя трубонька та зубровая.
Та як затрубить та в роговую,
Та врадуєся всяк звір у полі.
Та як затрубить а в мідяную,
Та врадуєся вся риба в морі.
Та як затрубить в зубровую,
Та врадуєся весь мир на землі.

ОЙ ІЗ ГІР, ІЗ ГІР А З ПОЛОНИНИ

Ой із гір, із гір а з полонини
Вийшли ж ми відти турма овечок,
А й а за ними три вівчарики
Винесли собі дві-три трубоньки.
Ой єдин виніс ба й роговую,
А другий виніс ба й костяную,
А третій виніс ба й золотую.
Ой як затрубить й а в роговую,
То чути ж було й а в Московщину.

Ой як затрубить й а в костяную,
То чути ж було й а в Угорщину.
Ой як затрубить й а в золотую,
То чути ж було попід небеса,
Попід небеса аж на небеса.

ОЙ ІЗ-ЗА ГОРИ, З-ЗА ВИСОКОЇ

Ой із-за гори, з-за високої,
Ой із-за тої гори — білоє стадо,
Межи тим стадом а й білий вівчар,
Опасався він шарим поясом,
За тим поясом мосяжна балта,
Носить він, носить по три трумбетки.
Ой як ми затрубить у мосяжную,
Чути ми, чути по всему світу.
Як ми затрубить у золотую,
Чути ми, чути по долинках і зворинках.
Як ми затрубить у скаляную,
Чути ми, чути попід небеса та й на небеса.

ПОЛОНИНКАМИ, СТРОМИНКАМИ

Полонинками, строминками
Ходять парубки з овечками,
Носять собі три трубочці,
Три трубочці при правім боці.
Одна трубка й мідяная,
Друга трубка й берестова,
Але третя золотая.
Як затрубить в берестову,
Б'є голосами всіма полями.
Як затруби(ть) в мідяную,
Б'є голосами всіма лісами.
Як затруби(ть) в злотистую,
Б'є голосами під небесами.
Загонять вівці в нові кошарки,
Самі приходять до світлоньки:
— Треба нам, татку, дружиноньки!
— За дружиноньку, синку, заждіте,
Білії вівці ба й попасіте!

ІЗ-ЗА ГОРИ, З-ЗА ВИСОКОЇ

Із-за гори, з-за високої,
А з-за другої, як з-за вищої,
Виходить з жини * чорна хмаронька,
А з-за другої овець гурбонька,
Наперед овець хлопець-молодець.

Заперезався ремениною,
Поверх ременю чом ужинкою.
За тов ужинков чом три трубочки.
Єдна ми трубка чом ціневая,
Друга ж ми трубка чом роговая,
Третя ж ми трубка чом золотая.

А як він зішов на першу гору
І як затрубить і в ціневую,
Пустить голоса по чистім полю.

Ой як затрубить і в роговую,
Пустить голоса в гори-долини,
В гори долини, усі верховини.

А як затрубить й а в золотую,
Пустить голоса попід небеса.

Дослухалася гречная панна:
— Коби ж я знала, чий то син трубить,
Зазвала ж би я на вечерочку,
На вечерочку, на пшеничечку,
А на обідець на різдво рано,
На полуднічко на василічко,
На різдво рано кошулю дала,
Кошулю дала, гарна го вбрала,
Як день, біленьку, як лист, тоненьку.

Та й она прана в краях Дунаях,
Як вна кручена? — В тура на розі,
Де вна сушена? — На яворечку,
На яворечку, в самім вершечку.

Де вна качана? — В Львові на столі.
Хто її качав? — Львівка-дівка,
Львівка-дівка чом королівка!

---

* Значення слова незрозуміле (прим. записувача).

З-ЗА ОНТОЇ ГОРИ БІЛА ХМАРКА

З-за онтої гори біла хмарка,

Приспів:

Дзвеніла, дзвеніла вода по камінічку дрібному.

То не хмарка — біле стадо овець.
А сперед овець пишне вівчаря
І носить собі по три трубойки,
Вівці валує, трубки сортує.
Єдна трубка з дзюба рожок,
А другая — мідяная,
А третяя — ціновая.
Як затрубить у мідяную,
Піде голос до майдануую.
А як затрубить у ціновую,
Піде голос у дубровую.
А як затрубить із дзюба рожок,
Ой най тим козам ріжки, а нам — пиріжки.

ПАРУБОК-ПЛУГАТАР

А У ПОЛІ, В ПОЛІ ДА Й КРАЙ ДОРОГИ

А у полі, в полі да й край дороги,
Ой там Василько коп'єм орає,
Коп'єм орає, стрілкою сіє,
Стрілкою сіє, лучком волочить,
Лучком волочить да й бога просить:
— Да вроди, боже, густеє жито,
Густеє жито, золотий стебель,
Золотий стебель, срібрений колос!
Да й уродило густеє жито,
Густеє жито, золотий стебель,
Золотий стебель, срібрений колос.
Молодий Василько став думать-гадать,
Став думать-гадать, як жито зобрать.
Зобрав же женців сімсот молодців,
Сімсот молодців, подорожніх людців,
А наставляв копок, як на небі зірок.
Поставив стожок — золотенький вершок,
А на тім стожку орличок сидить,
Орличок сидить, далеко глядить.
Молоденький Василько став думать-гадать,
Став думать-гадать, як орла зогнать.
Лук натягає, орла стріляє,
До його орличок да й промовляє:
— Молодий Василе, не стріляй мене,
Не стріляй мене, спогадай на себе.
Буду я тобі в великій пригоді
Буде на тебе дрібен дощик іти,
Я твою дружину накрию крилом,
А тебе з жоною сизеньким пером.

ОЙ ТАМ ЗА ЛІСОМ, ЗА ДУБИНОЮ

Ой там за лісом, за дубиною
Штири воли плужок оре.
Виходить д'него батенько єго:
— Ори, синоньку, мілко, дрібонько,
Будем сіяти яру пшеницю.

Ой там за лісом, за дубиною
Штири воли плужок оре.
Виходить д'него матінка єго:
— Ори, синоньку, мілко, дрібонько,
Будем сіяти яроє жито.

Ой там за лісом, за дубиною
Штири воли плужок оре.
Виходить д'него братенько єго:
— Ори, братоньку, мілко, дрібонько,
Будем сіяти ярий ячменець.

Ой там за лісом, за дубиною
Штири воли плужок оре.
Виходить д'него сестричка єго:
— Ори, братоньку, мілко, дрібонько,
Будем сіяти ярий горошок.

Ой там за лісом, за дубиною
Штири воли плужок оре.
Виходить д'него миленька єго:
— Ори, миленький, мілко, дрібонько,
Будем сіяти яроє просо.

В ПОЛІ, В ПОЛІ ПЛУЖОК ХОДИТЬ

В полі, в полі плужок ходить.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!
Добрим людям на весь вечір!

— Ори, синку, цюю нивку.
Та посієм пшениченьку.

З колосочка — то жменьочка.
А з снопочка — четверточка.
А з другого — жита много.

А В МЕНЕ ПОЛЕ БЛИЗЬКО ДОРОГИ

А в мене поле близько дороги,
Там оре плужок осьмеричкою,
А за ним ходить та наш Іван.
Приходить д'нему єго пан отець:
— Ой ори, синку, іздрібна нивку,
Посієм на ній яру пшеницю.
А вроди ж, боже, серебро-стебло,
Серебро-стебло, женцеві зерно.
Зберемо женців — хлопців-молодців,
А в'язальничок — файних дівочок.
Зберемо вози на три обози,
Завезем єго края Дуная,
Там скидаєм стіг, як на небі звізд,
Завершим єго сивим соколом,
Сив сокіл сидить, в Дунай ся дивить,
В Дунай ся дивить, з визов говорить:
— Ой визо, визо, славная рибо!
Де би нам бути з тобою укупі?
— Ой будемо ж ми в пана Івана,
В пана Івана та й на обіді.
— Ой тобов, визо, стрільби костити,
А мнов, соколом, стрільби перити.

ЧИЙ ТО МИ ПЛУЖОК НАЙРАНШЕ ВИЙШОВ

Чий то ми плужок найранше вийшов?

Приспів:

Рано, раненько світи, зоренько!

Синочків плужок найранше вийшов.
Вийшов до него батенько єго:
— Час вже, синоньку, йти додомоньку.
— Я зараз там прийду, но з борозни вийду.

З борозни вийшов, додому не йшов.
Чий то ми плужок найранше вийшов?
Синочків плужок найранше вийшов.
Вийшла до него миленька єго:
— Час вже, миленький, йти додомоньку.
— Я зараз там прийду, но з борозни вийду.
Но борозни дійшов, додомоньку прийшов.

ПАРУБОК-МИСЛИВЕЦЬ

Й А В ЧИСТІМ ПОЛЮ БІЛ ТЕРЕМ СТОЇТЬ

Й а в чистім полю біл терем стоїть,

Приспів:

Подзвонюй! Подзвонюй, коню,
Своїми уздельцями злотними!

А в тім теремі білоє ложе,
А на тім ложу красний молодець,
Красний молодець, премудрий стрілець.
Премудрий стрілець та Івасенько
Трима хортонька на правій руці,
Трима коника за поводойка,
А соколонька за ретяжейку.
Пустив коника в чистоє поле,
Пустив хортонька в темнії ліси,
А соколонька на озерейка.
Коничок ірже, стадонько жене,
Хортонько бреше, лисойка несе,
Соколонько пищить, утінку тащить.
Стадейко буде батейку на обхід,
Лисонько буде матінці на шубу,
Утінка буде пану на снідання.

СТОЯЛА ТОПОЛЯ КРАЙ ЧУЖОГО ПОЛЯ

Стояла тополя край чужого поля,
А на тій тополі чотири соколи.
Перший сокіл полинув в виноград,
А другий сокіл полинув на Дунай,
А третій сокіл полинув на чисте поле,

А четвертий сокіл полинув під небеса.
З винограду летить, куропатку несе,
З Дунаю лине, срібний перстень несе,
З чиста поля лине, стадного коня жене,
З-під небес лине, красуню панну веде.

ОЙ ПІД ЛІСОМ, ПІД ВИСОКИМ

Ой під лісом, під високим,

Приспів:

Щедрий вечор, добрий вечор!

Ой там коней стадо ходить,
А в тім стаді кінь говорить:
— Ніхто ж мене не зіймає, не осідлає.
Одозвався молодий Янусько:
— Я ж того коня зіймаю і осідлаю,
І поїду в чистоє поле на польовання,
І виполюю дев'ять лисів,
Десятую кунху матері на шубку.
Огнівалася його милая.
— Ой не гнівайся, моя милая!
Ти ж мене не годувала.
Годувала мене моя матонька,
Темной ночі не досипала,
Ясной свічі не потушала,
Очіпок з ножок не спущала.

ОЙ ШУМИТЬ, ШУМИТЬ, ГЕЙ, ДУБРОВОНЬКА

Ой шумить, шумить, гей, дубровонька,
Зійшла ж ся ід ній вся громадонька.
— Чого ж ти шумиш, гей, дубровонька?
— Ой то ж я знаю, чого я шум'ю,
Бо в мені є чудноє звіря.
Чудноє звіря, сиве оленя.
В того оленя сімдесят рогів.
Ой ходить за ним можний панонько,
Можний панонько чом Іванонько.
Воно ж йому каже: — Ти за мнов не йди,

Не труди собі рожну лаєньку,
Не смугай собі ясну зброєньку.
Ой зійду ж бо я а в туги-луги,
А в туги-луги, на бистрі води;
Там ти мене ймеш, там ти мене вб'єш!
Здоймеш із мене сиву шубоньку,
Сиву шубоньку та й і роженьки,
Та й і роженьки та й пароженьки.
Приб'єш роженьки в новій світлоньці,
А пароженьки й а в пекароньці.
Ой на роженьки будеш вішати,
Будеш вішати дорогі шати,
На пароженьки — ясні зброєньки.
Сива шубонька пану на хвалу.

ЗАЧОРНІЛАСЯ ЧОРНА ГОРА

Зачорнілася Чорна гора,
Що не зродила жито, пшеницю.
Але зродила жемчужну траву,
Жемчужну траву, золоту росу.
Над'їхав нею гордий молодець,
Гордий молодець на ім'я (Йванко),
Та пустив коня в жемчужну траву,
Ой а сам припав а д сирій землі.
Як скоро припав, так борзо заснув.
Ой десь ся взяли буйні вітрове,
Буйні вітрове, шаркі дожджове
Та й зашуміли в жемчужній траві,
Та задзвеніли в золотій росі.
Гордий молодець в тім прохопився,
Як прохопився, коня вхопився.
Коня сідлає, гадку гадає:
— Коню ж мій сивий, будь ми щасливий.
Поїдемо ж ми в чистеє поле,
В чистеє поле, під темний лісок
За чорним туром, за грубим звіром.
Та як надибав чорного тура,
Чорного тура, грубого звіря,
І сніпок стрілок не долітає
І тупий лучок не дострілює
(Ясна шабелька не дорубає)

Та й сивий коник із ніг спадає.
(Гордий) молодець з страху вмліває,
А чорний турець до него промовляє:
— Гордий молодче, не бійся мене!
Не бійся мене, заб'єш ти мене.
Поїдеш же ти в неділю рано,
Тогди ж ти мене та постріляєш,
Яснов шабельков та й порубаєш,
А за славоньку панну дістанеш.

ОЙ ШУМИТЬ, ГУДИТЬ ЗЕЛЕН ДУБИНА

Ой шумить, гудить зелен дубина,
Ой має ж вона чого гудіти,
Бо вна зачула дике звіреня,
Дике звіреня — дикого вепра.
Ой за ним слідить стрілець-молодець,
Подибається й а з диким вепрем:
— Ой вепре, вепре, що в ті за зброя?
— У мене зброя — золоті ікла,
Золоті ікла а саляний бік.
— Ой стрільче, стрільче, що в ті за зброя?
У мене зброя — срібна стрільбонька,
Срібна стрільбонька, золотий лучок,
Золотий лучок, срібний курочок.
— Ой вепре, вепре, де б ми боролись?
— На тих рівнинах, на тих долинах.
Ой як стрілець втяв дикого вепра,
Тогди ся вепер в ритвини ся впер.
— Ой видиш, вепре, що в мні за зброя?
Не помогли ти золоті ікла,
Ні золоті 'кла, ні саляний бік.

ПТАХИ (ЗМІЯ) ПРОСЯТЬ ПОЩАДИ В СТРІЛЬЦЯ-МОЛОДЦЯ І ОБІЦЯЮТЬ СТАТИ ЙОМУ В ПРИГОДІ

СТОЇТЬ МИ, СТОЇТЬ ЗЕЛЕНИЙ ЯВІР

Стоїть ми, стоїть зелений явір,

Приспів:

Повійни й повійни, вітре,
Прихили явір до землі!

На тім яворі сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить, гніздечко виват,
Обкладає го острим тернячком,
Острим тернячком, сухим билячком,
А в серединку цвіт та калинку,
А на вершечку щироє злото.
Туда ми пала гладка стежечка,
До сив сокола натираючи.
Надійшов нею гайний молодець,
Гайний молодець чом Іванонько,
Золотим луком потрясуючи,
Яснов шабельков вививаючи,
Та яв сокола стрілков стріляти,
Стрілков стріляти, шаблев рубати.
Сив сокіл каже: — Не стріляй мене,
Не стріляй мене, не рубай мене.
Коли ти будеш та женитися,
Я тобі стану а в пригодоньці:
Срібними підківки вибрязкуючи,
Яснов шабельков вививаючи,
Сивов шапоньков насуваючи,
Рясними суконьці потрясуючи,
Тебе молодця сам перепроваджу,
Твою молоду на крильці візьму,
А твої гроші возьму на ноші.

ПОПІД САДОЧОК ХОДИВ ПАНОЧОК

Попід садочок ходив паночок,

Приспів:

Зелена, зелена мурава,
А по ній роса студена!

Черевичками витупуючи,
Дрібними ключми вибренькуючи,
Золоту стрільбу набиваючи,
До соколонька вимірюючи.
Сокіл до него стиха промовив:
— Ой не бий мене, гречний паничу,
Стану я тобі й а в пригодоньці,
Й а в вигодоньці на славнім місті.
Як ти поїдеш на славне місто,
Я ти поможу вистаростити,
Вистаростити, до дому взяти,
До дому взяти господарити,
Господарити, много літ жити.
Дай же ти, боже, дівчатко гоже,
Чорнобривоє, бесідливоє.

ОЙ ЩО В БОРИСА ТА НА ЙОГО ДВОРІ

Ой що в Бориса та на його дворі

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на ввесь вечір!

Стояла береза тонкая, висока,
А на тій березі та сиз орел сидить.
А туди та вийшов молодий Іванко,
Лучок натягає та в орла стріляє,
А орел же йому на те промовляє:
— Не стріляй же мене, молодий Іванко,
Не стріляй же мене, спогадай на себе.
Ой як будеш, молодий, жениться,
Тобі, молодому, орел знадобиться.
Бо тоді на тебе дрібен дощ ітиме,
Дрібен дощ ітиме і сніжок местиме,
Розпустю широко орлячії крила,

Орлячії крила, золотії пера
Та тоді накрию я твій увесь поїзд.
І всі візниченьки, і всі музиченьки,
І всі свашечки, і всі світилочки,
Коня вороного і тебе, молодого.

СТОЇТЬ ЯВОРЕЦЬ ТОНКИЙ, ВИСОКИЙ

Стоїть яворець тонкий, високий,
Тонкий високий, в корінь глибокий.
А в коріненьку чорні куноньки,
А в середині ярі пчіленьки,
А на вершечку сив соколенько.
Сив соколенько гнізденце он в'є,
Гнізденце он в'є, біл камінь бере,
Біл камінь бере, все на спід кладе,
В серединоньку цвіт-калиноньку,
Вершок виводить, сріблом, золотом.
Попід яворець здавна стеженька,
Над'їхав нею гречний панонько,
Гречний панонько чом Іванонько.
Під ним коничок темносивенький,
Темносивенький, барзо бутненький.
На тім конику гречний панонько,
Гречний панонько чом Іванонько.
На нім сукеньки кармазинові,
На нім чобітки сафіянові,
На тих чобітках срібні підківки.
На нім шапочка магеровая,
А за плечима тугий лученько,
Тугий лученько, дрібні стрілоньки.
Ой верг він оком на зелен явір
Та й ізиздрів він сива сокола.
Взяв добувати дрібні стрілоньки,
Взяв наміряти з туга лученька:
— Ци під горленько, ци під криленько?
Сив соколенько рік му словенько:
— Ой пане, пане, не стріляй мене,
Не стріляй мене, не рубай мене,
Стану я тобі а в вислуженьці.
Як ти поїдеш за тихий Дунай,
За тихий Дунай по гречну панну, —
Твоїм боярам броди покажу,

Броди покажу, мости поставлю.
Твою панночку сам перенесу,
Сам перенесу, вінка не зроню.
Тебе самого на золотий міст,
На золотий міст, на срібну лавку.

ЩО НА ДУНАЄЧКУ ДА НА БЕРЕЖЕЧКУ

Що на Дунаєчку да на бережечку,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Там стояло тонкеє древо,
Тонке, високе, листям широке.
На тім древі сокіл сидить,
Сокіл сидить, моря глядить.
Як забачив молодець Петро,
Ружже заряжає, сокола стріляє;
Йому сокіл промовляє:
— Молодець Петро, не стріляй мене,
Не стріляй мене, погадай на себе.
Як будеш ти женитися
Да будеш ти з двора виїжджать,
Будеш з двора виїжджать,
Буде хмарка наступать (2),
Буде дощик да накрапать,—
Дак розпущу я сизії крила,
Укрию тебе своїми крилами,
Своїми крилами, сизими перами,
Щоб не замочив ти красного поїзду.
Ні свашечок, ні світилочок,
Ні себе молодого, ні коня вороного,
Коня вороного, сідла золотого.
Що діточки, як квіточки,
Господиня, як калина,
Господар, як виноград!

НА ЗАВОРОТТЮ ТРАВА-МУРАВА

На завороттю трава-мурава,
Туди ж нам здавна стежечка злягла.
Ой ішов нею гречний молодець,

Утяв же собі три калин стрілки,
Видів-завидів на яворочка,
Мірив-замірив в сиз соколочка.
Сокіл до него чом промовляє:
— Ой стій, не зміряй, в мене не стріляй.
Стану я тобі й а в пригодоньці,
Як ти ся будеш, молод, женити,
Як меш їхати в ляцькую землю,
В ляцькую землю по гречну панну,
По королівну, по свою рівню.
Споряджу мости дорогим каменем,
Загачу гати ляцькими шати,
Зволочу ліса паволоками,
Засію поля дрібнов жемчугов.
З'їдеш на мости, задзвенять мости,
Задзвенять мости дорогим каменем.
З'їдеш на гати, зашум'ять гати,
Зашум'ять гати ляцькими шати.
З'їдеш на ліса, зашум'ять ліса,
Зашум'ять ліса паволоками.
З'їдеш на поля, засвітять поля,
Засвітять поля дрібнов жемчугов.
Привезеш паненку перед свою неньку:
— На тобі, мамко, чом невісточку,
Вчи її собі, як сама знаєш,
Шити, білити, красно ходити.

ОЙ У ПОЛІ ТАМ ЯВОР СТОЯВ

Ой у полі там явор стояв,
А на явору сокол сидів.
Вийшов Іван явора рубать,
Явора рубать, сокола стрілять.
Явор каже: — Не рубай мене!
Сокол каже: — Не стріляй мене!
Бо як будеш ти женитися,
Помощу мости все персньовії,
Повішу ленти все шовковії:
Мости зазяють, ленти замають.
Твоєї княжни та й не спізнають.

В ЧИСТІМ ПОЛІ ДА СТОЯВ ЯВОР

В чистім полі да стояв явор
Тонкий, високий, листом широкий.
На тому яворі сиділа тетерка,
Там Михайло похожав,
Тугий лучок направляв,
Хотів тетерку застрілити.
У його тетерка просилася:
— Не стріляй мене, молодець Михайло,
Як будеш ти женитися,
Пущу сина в бояре,
А донечку в світилочки,
А старого в старости,
А сама пійду в куховарки,
Пущу з себе все пір'ячко,
Скрию твоє весіллячко.

ТАМ ПО СНІЖКОВІ, ПО ПОРУШКОВІ

Там по сніжкові, по порушкові,
Там походило три лебедойці.
То їх послідив пан Іванейко.
Як їх послідив, хтів постріляти.
— Не стріляй ти нас, пане Іванейко,
Маємо для тебе аж три радості.
Першая радість — бог тебе кличе,
Бог тебе кличе, здоровля ті дає.
Другая радість — кріль тебе кличе,
Кріль тебе кличе, крілевство ті дає.
Третяя радість — пан тебе кличе,
Пан тебе кличе, панну ті дає,
Панну ті дає, коника в сідлі,
Коника в сідлі, нагайку в руці.

А В РОМАНІВЦІ, В СЛАВНОМУ ГОРОДІ

А в Романівці, в славному городі
Зібралася рада — стариків громада,
А другая рада — молодців громада.

Радять вони раду малу й невеличку:
— А зладимо, браття, золотий човничок,
Золотий човничок, срібнеє весельце,
Та пустимо, братця, на Дунай глибокий.
Посадимо, браття, гречнеє дитятко,
Гречнеє дитятко, пана Івана,
Та й пустимо, браття, на Дунай глибокий,
На Дунай глибокий стрілок рубати:
Котора кривая — на Дунай пускати,
Котора прямая — у човничок класти.
Аж тут пливе вутка, сивая голубка.
Він приціляється, він приміряється,
Він приміряється, хоче її вбити.
— Ой не приціляйся, ой не приміряйся,
Ой не приміряйся, пане Іване,
Бо я тобі стану в великій пригоді.
Ой як будеш їхать дівчину сватати,
То помощу гатки з кудрявої м'ятки,
Та помощу мости із тонкої трости,
Та поставлю стовпи та все золотії,
Та повішу хусти та все шовковії.
Як будеш їхати назад з дружиною,
Та й запахнуть гатки з кудрявої м'ятки,
Та затріщать мости із тонкої трости,
Та засяють стовпи та все золотії,
Та забренять шнури та все дротянії,
Та замають хусти та все шовковії.

ТАМ НА РІЧЦІ ТА НА СИНІМ МОРІ

Там на річці та на синім морі,
Там Бориско коня напуває, ружжо заряжає.
Ружжо заряжає, вутінку стріляє,
Вутінка пливе, промовляє:
— Не стріляй мене, молодий козаче,
Як будеш ти та женитися,
Буде на тебе дрібен дощик іти,
Дрібен дощик іти і метіль мести
Та й помочить тебе молодого,
Тебе молодого, коня вороного
І свашечки, і світилочки.
Як розпустимо свої сизі крильця

Та й покриємо тебе молодого,
Тебе молодого і коня вороного,
І свашечки, і світилочки.

РАННЯ ПТАШЕЧКА ЖАЙВОРОНОЧКА

Рання пташечка жайвороночка

Приспів:

Святий вечір, щедрий вечір!

Що рано з вир вилітає,
Ще по горах сніженьки лежать,
По долинах річеньки бринять.
В тій річеньці буків човен,
В тім човнику красний молодчик,
Красний молодчик, молодий Стефасюньо
Стрілоньку струже і малює,
Хоче пострілити сивую зозулю.
— Стефасюню, молодчику,
Не стріляй ми в головоньку.
Не стріляй ми в головоньку,
Не вибивай розумоньку.

БЛАГОСЛОВИ НАМ, ХАЗЯЇН

Благослови нам, хазяїн,
Колядку проспівати,
Сей дом звеселять.
Ой чий же то дом
На сто двадцять верстов,
На дванадцять саженей?
Пан Ілля походжає,
Нову шубу надіває
І ружечко заправляє,
На жар-птицю направляє.
— Ой молодий Ілля,
Не стріляй ти мене,
Погадай сам на себе
Я ж твій поїзд
Крилом помашу.

ОЙ ТАМ В ПОЛІ СМЕРЕКА СТОЇТЬ

Ой там в полі смерека стоїть,

Приспів:

Ой не шуми, смереченьку.

Під тим смереченьком біле ложе стоїть,
На білім ложу гречний панич лежить,
Гречний паниченько, красний Петрусенько.
Готує стрілоньку та на змійоньку,
Хоче забити люту змійоньку.
До него змійонька та промовляє:
— Не стріляй же мі, гречний паниченьку,
Гречний паниченьку, красний Петрусеньку.
Дарую я ти три городи вкупі.
В єднім городі — коня попасти,
В другім городі — коника сідлати,
В третім городі — гречну панну взяти.

ПТАХИ І РИБА — ДО ПОСЛУГ ПАРУБКОВІ

ОЙ У ТУРОВІ, ОЙ У МУРОВІ

Ой у Турові, ой у Мурові,
Стоїть церковка недорублена.
На тій церковці голубок сидить.
Голубок сидить да пшеницю глядить,
Щоб на горі не вилягало,
А у долині не вимокало.
Що на горі — то на весілля,
А у долині — то на родини.

ЩО В НАШОГО ІВАНА ДА Й ДВІР НА ГОРІ

Що в нашого Івана да й двір на горі,
Да й двір на горі, явор у дворі.
На тім яворі сив голуб сидить,
Сив голуб сидить, на море глядить.
Ой набачив він рибу чечеру:
— Рибо, чечеро, посватаймося,
Посватаймося, побратаймося.
З твоїх костячок сплетем лучечок,
А моїм пером поперуємо,
Молоду Івану подаруємо.

ГРОМАДА МОЛОДЦІВ ІДЕ НА СЛУЖБУ ДО ЩЕДРОГО ПАРУБКА

ІШЛИ МОЛОДЦІ РАНО З ЦЕРКОВЦІ

Ішли молодці рано з церковці,

Приспів:

В неділю! В неділю рано
Зелене вино саджено!

Ой ішли, ішли раду радити:
— Ой ходім браття, до ковальчиків,
До ковальчиків, до золотників,
Най нам покують мідяні човни,
Мідяни човни, золоті весла
Та ми ся пустим на Чорно море,
На Чорно море, під Царів-город.
Там ми чуєме доброго пана,
Доброго пана чом Стефанонька,
Що на рік дає по сто червоних,
По сто червоних, по парі чобіт.
По парі чобіт, по парі суконь,
По парі суконь та й по шапочці,
Та й по шапочці, по коникові,
По коникові, по бичикові.
Ой як си пішов а по риночку,
Підківочками вицюпкуючи,
Рясними суконьці потрясуючи,
Ясними стрілки виблискуючи.
Міщане мовлять, що сонце сходить,
А мати вийшла — що мій син іде,
Що мій син іде, корогов несе,
Корогов несе королівськую.

ОЙ ПІД ВЕРБОЮ, ПІД ЗЕЛЕНОЮ

Ой під вербою, під зеленою

Приспів:

Добрий вечір!

Стояла рада, хлопців громада.
Радили ж вони добрую раду —
Не єднакую, а троякую:
— Ой ходімо ж ми до ковальчика,
До ковальчика, до золотника.
Покуймо ж собі мідяні човна,
Мідяні човна, золоті весла.
Ой пустимося на тихий Дунай,
Краєм Дунаєм під Цар-город.
Ой чуємо там доброго пана,
Що платить добре та за служеньку.
Ой дає на рік по сто червоних,
По сто червоних, по коникові,
По коникові та й по шабельці,
Та й по шабельці, по парі суконь.
По парі суконь та й по шапочці,
Та й по шапочці, та й по панночці.

А В ЧИСТІМ ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ

А в чистім полі, близько дороги
Стояли намети білі, шовкові,
А в тих наметах все громадове,
Радоньку радять, коби врадити:
— Ой не справляймо на жони шуби,
На жони шуби, на дочки злото,
Але справляймо мідяні човна,
Мідяні човна, срібнії весла
Та пускаймося края Дуная,
Края Дуная, за тихий Дунай.
Чуємо ж ми там доброго пана,
Доброго пана та пана Петра,
Що платить добре за заслугоньку.
Ой дає на рік по сто червоних,

По коникові по вороному,
По жупанові китаєвому,
По ясній стрілці, по хорошій дівці.

ВИЙШЛИ МОЛОДЦІ РАНО З ЦЕРКОВЦІ

Вийшли молодці рано з церковці
Та радять раду старосвітськую:
— Не купуймо, браття, на дівки вінки,
Але купуймо, браття, золоті човни,
Золоті човни, срібні весельця
Та пустимся ми краєм Дунаєм,
Краєм Дунаєм й а в чужую землю.
Чуємо ми там доброго пана,
Дарує дари да й по коникові,
Да й по коникові, да й по вороному,
По угорській стрілці, по хорошій дівці!

ІШЛИ МОЛОДЦІ РАНО З ЦЕРКОВЦІ

Ішли молодці рано з церковці
Та й стали собі раду радити,
Невеличкую, старосвіцькую:
— Ой скуймо, браття, золотий човен,
Золотий човен та й срібні весла
Та пустимося а в край Дуная,
Бо там чуємо доброго пана.
Ой він служенькам та й добре платить:
По коникові, по вороному,
Та й по шапочці, по соболевій,
Та й по сукманьці, по атласовій,
Та й по чобітках, по обцасових,
Та ще й до того три села нові.
Єдно ж ми село з старими людьми,
Другеє село із дівочками,
А третє село з парубочками.
Старії люди — для порадочки,
А ті дівочки — для гуляночки,
А парубочки — для забавочки.

МАНДРІВКА ПАРУБКА В СВІТ

ПАВЛЕЧКО КОНИКА СІДЛАЄ

Павлечко коника сідлає,
Павлечко з дворика з'їжджає,
Павлечка батенько питає:
— Що ти, сину, гадаєш?
Нащо коня сідлаєш?
Куди з двору з'їжджаєш,
Синочку мій?
— Таточку мій, що ж тобі до сього?
Осідлаю коня вороного
Та поїду до царя
Добиватись лицарства.
Хоч лицарства не доб'юсь,
Так я ума наберусь,
Таточку мій!

МИХАЙЛО КОНИКА СІДЛАЄ

Михайло коника сідлає,
Його батенько хороше питає:
— Синочку! Нащо коня сідлаєш,
Куди з двору з'їжжаєш, синочку?
— Таточку! Осідлаю я коня,
Сам поїду до царя
Добувати царства.
Я хоч царства не доб'юсь,
Так хоч ума наберусь, таточку!
Михайло коника сідлає,
Його матінка хороше питає:
— Синочку, нащо коня сідлаєш,

Куди з двору з'їжжаєш, синочку?
— Мамочко! Осідлаю я коня,
Сам поїду до царя
Добувати царства.
Я хоч царства не доб'юсь,
Так хоч ума наберусь, мамочко! *

ПІШОВ ЖЕ ІВАСЬО В ЧУЖУЮ СТОРОНУ

Пішов же Івасьо в чужую сторону,

Приспів:

Жаль же єго, боже!

В чужій стороні люд не гадає,
День ся не робить, сонце не сходить,
Місяць не світить, зоря не сходить,
Зоря не сходить, когут не піє.
Прийшов Івасьо з чужої сторони:
І люд гадає, і нарікає,
І день ся робить, і сонце сходить,
І місяць світить, і зоря сходить,
І зоря сходить, і когут піє.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

Ой рано, рано кури запіли,
Ой іще раньше наш панонько встав,
Ой устав, устав, три свічі ссукав.
При єдній свічі шатоньки вбирав,
При другій свічі личенько вмивав,
При третій свічі коника сідлав.
Ой сідлав, сідлав, в поле виїжджав,
В поле виїжджав, з конем розмовляв:
— Ти коню сивий, будь ми щасливий,
Будь ми щасливий на три дороги,
На три дороги та у три землі.
Єдна дорога в волоську землю,
Друга дорога в турецьку землю,
Третя дорога в німецьку землю.

* Далі співають «сестронько», «братенько».

Із Волох їде, волики веде,
Із Турок їде, коники жене,
Із Німець їде, грошики несе.
То воликами на хліб робити,
А кониками в війську служити,
А грошиками військо платити.

ЦИ ДОМА НАШ ІВАНОНЬКО

Ци дома наш Іванонько?

Приспів:

Щедрий вечір! Добрий вечір!

Ой є він дома, сів конець стола,
Сів конець стола, три свічі зсукав,
Три свічі зсукав ярого воску.
При першій свічі личенько вмивав,
При другій свічі сукманьці вбирав,
При третій свічі коника сідлав:
— Коню мій сивий, будь ми щасливий,
Будь ми щасливий та в три дорозі.
Єдна дорога та у Литвоньку,
Друга дорога на Україноньку,
Третя дорога в Волощиноньку.
З Литвоньки йде, коника веде,
З України йде, зброївку несе,
З Волощини йде, волики жене.
Ой кониками — в війську служити,
А ясним мечом — врага рубати,
А воликами — на хліб робити.

ПАРУБОК-ПРОВІДНИК ОДЕРЖУЄ В ДАРУНОК ТРОЄ СІЛ

БЛУДИЛО БЛУДЦІВ СІМСОТ МОЛОДЦІВ

Блудило блудців сімсот молодців
Та й приблудило до бра́та Івана:
— Брате Іване, виведи нас,
Виведи нас й а з сего ліса.
Й а з сего ліса й а з медобора,
Та дамо тобі великий дар.
Великий дар: дві-три селоньці.
Й а в першім селі — все люди старі,
Й а в другім селі — самі молоді,
Й а в третім селі — самі дівочки.
З-за старих людей добра порада,
А з-за молодих село огрядне,
А з-за дівочок село весело.

Й А В ЛІСІ, В ЛІСІ ТА Й В НЕДОБОРІ

Й а в лісі, в лісі та й в Недоборі
Блудило блудців сімсот молодців.
Наблудили вни до пана Дмитра:
— Ой пане Дмитре, виведи ти нас
Й а з цего ліса та й з Недобора.
Дамо ми тобі три селі славні:
Й а в першім селі — їсти та пити,
Й а в другім селі — красно ходити,
А в третім селі — дівки любити.
Любили ж мене три дівчиноньці:
Одна любила, коня купила,
Друга любила, шапку купила,
Третя любила, пірце му дала.
Й а з-за коника зорі зоріють,
Й а з-за шапочки місяць сіяє,
А з-за перочка сонечко сходить.

ПАРУБОК ОПИСУЄ (ВИСУДЖУЄ) ТРОЄ МІСТ

ДОБРИВЕЧІР, ПАНЕ ДЯДЕЧКУ, ДО ТЕБЕ

— Добривечір, пане дядечку, до тебе!
Ми навідали хорошого сина у тебе.
Хорошого сина, сина Миколку.

Приспів:

Соколе ясний, паничу красний, Миколко!

— Нема його дома, десь у короля,
Десь у короля, пише города.
Іписав же він три городочки.
Перший городок — славнії Лубни,
Другий городок — славная Полтава,
Третій городок — славний Києвок.
Із Лубен ідуть — все коні ведуть,
Із Полтави йдуть — образи несуть,
А з Києва йдуть — усе панов'я.

ЧИ ДОМА, ДОМА НАШ ПАН ГОСПОДАР

— Чи дома, дома наш пан господар?

Приспів:

Грай, коню, грай, кониченьку воронесенький,
Під Юрасечком молодесеньким!

— Немає дома, в царя при дворці.
— Що він там робив? — Три суди судив.
Висудив собі три городочки:
Первий город що слава Глухов,

Другий город що слава Київ,
Третій город що слава Ніжин.
Що із Глухова вивели йому коня в наряду.
Він той дар приняв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не поклонився.
А із Києва винесли йому блюдо червонців.
Він той дар прийняв, знов шапочки не зняв.
А із Ніжина вивели йому дівку в наряду.
Він той дар прийняв, шапочку ізняв,
Шапочку ізняв ще й поклонився.

ЧИ ДОМА, ДОМА ПАНИЧ АНДРІЙКО

Чи дома, дома панич Андрійко?

Приспів:

Соколе, соколе ясний,
Паничу красний,
Андрійко!

Немає дома, десь у короля,
Десь у короля да й за писаря.
Та й записує три городочки:
Перший городок — славен Києвок,
Другий городок — славен Ніженок,
Третій городок — славен Козелець.
Славен Києвок да все панами,
Славен Ніженок да все крамами,
Славен Козелець да все купцями.

ПАРУБОК-ВИТЯЗЬ ХВАЛИТЬСЯ КОНЕМ І ЗБРОЄЮ

ПОЗА ЛІСОМ, ЛІСОМ ТЕМНЕНЬКИМ

Поза лісом, лісом темненьким,
Виступала чорная хмара.

Приспів:

Святий вечір!

Ой то не хмара, то з війська пара.
Там Карпо коником іграв,
Коником іграв, мечом воєвав,
Мечом воєвав та й вихвалявся:
— Нема в короля такого коня.
А в мого коня золота грива,
Золота грива, срібні копита,
Срібні копита, жемчужний хвостик.
Золота грива стайню світила,
Срібні копита камінь рубали,
Жемчужний хвостик слід замітав.

ОЙ СЛАВЕН КОЗАК ДА СТАРШИЙ ПАВЛО

Ой славен козак да старший Павло
Хвалився конем перед королем,
Хвалився лучком перед гайдучком,
Хвалився мечем перед паничем,
Хвалився стрілкою перед дівкою:
— Немає у короля такого коня,
Немає у гайдучка такого лучка,
Немає у панича такого меча,
Немає у дівки такої стрілки.

Як я схочу, Дунай перескочу,
Як я схочу, весь ліс потопчу,
Як я схочу, море перепливу,
Море перепливу, ноги не вмочу,
Море перепливу, стременечка не вмочу.

ЧИ ТИ СПИШ, ЧИ ЛЕЖИШ

Чи ти спиш, чи лежиш,
Чи ти стружки стружеш?
Я не сплю, не лежу
І стружок я не стружу.
Ой ти спиш та дрімаєш,
А про ворога не знаєш,
Що вже турки вороги
І наш город обняли,
Наш городок обняли,
Наших діток забрали.
Та я уже ж устаю,
Коня свого сідлаю,
Осідлавши свого коня,
Їду в чисте поле.
Та нема такого коня
І в самого короля,
Та нема такого меча
І в самого панича.
Я конем потопчу,
А мечем я посічу,
А коником, як заграю,
Врагів турків ізлякаю,
А мечем, як заблищу,
Назад турків ворочу.

У ПОЛІ, ПОЛІ, БЛИЗЬКО ПРИ ДОРОЗІ

У полі, полі, близько при дорозі

Приспів:

Грай, коню, грай, кониченьку,
Перед молоденьким Іваньком.

Стоїть намета з червоної китайки,
А в тій наметі все столи стоять,

А за тими столами все пани сидять.
Перед тими панами Іванько стоїть,
Іванько стоїть, кониченька держить,
Кониченька держить, з конем говорить:
— Ой коню, коню, ти хвала моя,
Чи вихвалиш мене ти перед панами,
Чи перескочиш три перекопи,
Три перекопи, царськії врата?
Царськії врата мечом розсічу,
Батьку й матюнці хвали нароблю.

РІДНЯ МОЛОДЦЯ-ВОЇНА — ЗБРОЯ, СОНЦЕ І МІСЯЦЬ

ЇХАВ ПАВЛЕЧКО ЧЕРЕЗ ГУСТИЙ ЛІСОК

Їхав Павлечко через густий лісок.
Соколю ясний, паниче красний, Павлечко!
Зустріло його сімсот козаків.
Не чорне перо по кониченьку полягло.
Питають його, чи є в його батенько?
— Не був я дома, гуляв я в пана, в гетьмана.
В мене батенько — вороний кониченько.
Соколю ясний, паниче красний, Павлечко!
Зустріло його сімсот козаків.
Не чорне перо по кониченьку полягло.
Питають його чи є в його матінка?
— Не був я дома, гуляв я в пана, в гетьмана.
В мене матінка — гостра шабелька.
Соколю ясний, паниче красний, Павлечко!
Зустріло його сімсот козаків.
Не чорне перо по кониченьку полягло.
Питають його, чи є в його братічок?
— Не був я дома, гуляв я в пана, в гетьмана.
В мене братічок — золотий лучок.
Соколе ясний, паниче красний, Павлечко!
Зустріли його сімсот козаків,
Не чорне перо по кониченьку полягло.
Питають його, чи є в його миленька?
— Не був я дома, гуляв я в пана, в гетьмана.
В мене миленька — постіль біленька.
Соколю ясний, паниче красний, Павлечко!

ЇХАВ ІВАСЕЙКО ТА ЧЕРЕЗ ЛІСОНЬКО

Їхав Івасейко та через лісонько.

Приспів:

Не сам я, молодий,
В темнім лісоньку загину.

Надибали єго та два розбійники,
Зачали вони єго та випитувати:
— Гарний молодче, чи маєш батенька?
— А в мене батенько — ясний місяченько.
Їхав Івасейко та через лісонько,
Надибали єго та два розбійники,
Зачали вони єго та випитувати:
— Гарний молодче, чи маєш матінку?
— А в мене матінка — то ясноє сонце.
Їхав Івасейко та через лісонько,
Надибали єго та два розбійники,
Зачали вони єго та випитувати:
— Гарний молодче, чи маєш миленьку?
— А в мене миленька — при боці шабелька.

ВІЙСЬКОВА ДРУЖИНА МОЛОДЦЯ-ВИТЯЗЯ ПРАГНЕ В ПОХІД

А В ПОЛІ, В ПОЛІ Й У ВИДНОКОЛІ

А в полі, в полі й у видноколі
Стоять намети з білого шовку.
А в тих наметах все столи стоять,
Все столи стоять позастилані,
Позастилані все килимами.
А на тих столах все кубки стоять,
Все кубки стоять понаповнені.
Поза столами все пани сидять,
Між тими панами красний паничу,
Красний паничу, пане Іване.
Перед паничем вірнії слуги,
Просяться вони у невір-землю:
— Пусти нас, пане, у невір-землю!
Пустимо стрілу, як грім по небу,
Пустимось кіньми, як дрібен дощик,
Блиснем шаблями, як сонце в хмари!

В ЧИСТІМ ПОЛІ ТА НА МЕСТОЛІ

В чистім полі та на местолі.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на ввесь вечір.

А на тім местолі золотеє кресло,
А на тому креслі славен козак сидить,
Держить хорта та на ретязі,
А соколонька та на правій руці.

А коло його та все слуги його,
Та все слуги його та просяться в його,
Просяться в його та в невір-землю,
У невір-землю, у Туреччину,
У Туреччину, у Німеччину:
— Ми ж ту землю копієм зіб'єм,
Стрілками засієм, кіньми заволочим!

ЩО В МУТИНІ НА РИНОЧКУ

Що в Мутині на риночку,
Там стояли часті намети.
А на тих наметах золотеє кресло,
А на тому креслі молоденький Іван.
Да просяться у молодця Івана:
— Да пусти нас, молодче Іване
У тую землю, у турецькую.
Ми ж тую землю да розоримо,
Буланими кіньми розіб'ємо,
Гострими копитами та ізоремо,
Гострими стрілками та засіємо,
Тугими лучками заволочимо.
Возьмем за сю немиряночку,
Немиряночку — красну паняночку.
Тобі, молодцю, на погулянне,
Отцю, матці — на посиланне.

ВІД КИЄВА ТА ДО МИРГОРОДА

Від Києва та до Миргорода,

Приспів:

Щедрий вечір!

Там лежали снігові намети,
А в тих наметах золотоє крісло,
На тому кріслі сидить пан Іван.
На правій руці голубая лента,
Тонкою тросткою підпирається,
Голубою лентою украшається,
Золотим яблучком підкидається.

Перед ним же його вірні слуги,
Його вірні слуги його вірно просять:
— Ой пане, пане, пане капітане!
Ой та пусти ж нас на мирову землю.
Ми ж тую землю коп'єм зоремо,
Коп'єм зоремо, пшениці насіємо,
Грабельками заволочимо,
Слізоньками та й примочимо.
Виберемо паню, паню-лимирянку,
Паню-лимирянку, Настю-панянку.
Тобі молодому та й на погуляння,
Отцю, неньці та й на посилання,
Отцю, неньці білу постіль слати,
Тобі молодому в головоньці ськати.

ОЙ РАНО, РАНО ЗОРІ ЗОРІЛИ

Ой рано, рано зорі зоріли,
Та єще раньше господар устав.
Господар устав, три свічі всукав,
Три свічі всукав, то йому біг дав.
При єдній свічі ніженки вбував,
При другій свічі та личко вмивав,
Й а личко вмивав та бога просив,
А бога просив за здоровлячко,
На подвір'ячку за імінячко.
При третій свічі служеньки зганяв:
— Ай слуги мої, вставайте д'горі.
Вставайте д'горі, зоріють зорі,
Зоріють зорі, ловіте коні,
Срібні зубельці позакладайте,
В кирниці студній понапувайте.
Понапувайте, оброку дайте,
Оброку дайте, отарницайте,
Дорогий напій повипивайте,
По пару стрільби позабирайте.
По пару стрільби, по мечикові
А на коники ба посідайте,
Я вас виправлю та й сам поїду.
Та поїдемо на першу гору,
На першу гору, на високую,
На високую, на німецькую.

Грянемо кіньми, як грім на небі,
Лиснемо мечем, як ясен місяць,
Пустимо стріли, як дробен дощик,
Пустимо стріли в німецьку землю.
Німецьку землю та звоюємо,
Ой звоюємо та зрабуємо,
Та наберемо все здобиченьки:
Злота не міру, срібла не ліку.
Ой слуги мої бардзо вірнії,
Коні втискайте, далі ступайте,
Ми поїдемо на другу гору,
На високую, на волоськую.
Лиснемо мечем, як ясен місяць,
Грянемо кіньми, як грім у небі,
Пустимо стріли, як дробен дощик,
Пустимо стріли в волоську землю,
Волоську землю завоюємо
Та звоюємо та зрабуємо.
Там заберемо сиві волики,
Самі сивії ба й рогатії
Та рогатії ба й сивенькії

МОЛОДЕЦЬ-ВОЇН НЕ СЛУХАЄ ПОРАД БАТЬКІВ І ВИКЛИКАЄ ЗАХОПЛЕННЯ В САМОГО КОРОЛЯ

ЕЙ, ЗАКАЗАНО І ЗАРАДАНО

Ей, заказано і зарадано
Приспів:
Святий вечір!

Всім козаченькам у військо іти,
Пану Івану коругів нести.
А у його ненька вельми старенька,
Випровожала і научала:
— Ой сине мій, синку!
Не попережай уперед війська
І не оставайся позаду війська.
Держися війська все середнього
І козаченька все статечного.
Молодий не послухав нені своєї —
Уперед війська конем грає,
А позад війська мечем махає.
Угляне се сам цар на креслі:
— Ой коли б я знав, чий то син гуляв,
То я б за нього свою дочку оддав,
Половину царства йому би віддав.

ДА ПАНЕ ІВАНЕ ОБМУРУВАВ ДВІР

Да пане Іване обмурував двір,
Приспів:
Святий вечір!

Обмурував двір білим каменем,
А ворітечка з жовтої міді.

А по тій міді стоять намети,
Стоять намети, як біль, біленькі.
А в тих наметах сидить пан Іван,
Стрілочки струже да в лучок кладе,
А з лучка бере да й заправляє.
Ой стучить, гремить з поля сторожа,
Да вдариться в жовтії ворота:
— Пане Іване, чи спиш, чи не спиш?
Ой коли ж ти спиш, господь з тобою!
А коли не спиш, промов зо мною,
Що в наші города турки вступили,
Турки вступили пополам з татарми,
Пополам з татарми, з кіньми з сто парми.
— А я ж тих турків да й не боюся.
Ой я з ними в пил переб'юся!
Ой дайте мені коня воронця,
Коня воронця й гострого меча!
Його матінка випроводжала,
Випроводжаючи да й научала:
— Сину Івасю! Як підеш на войну,
То не вихвачуйся поперед війська,
Да зоставайся позаду війська!
А він матінки да не послухав —
Поперед війська конем грає,
А позад війська мечем рубає,
Хвалиться конем перед королем,
Перед панною — гострою шаблею.
— Ой чий то синок, синок Іванок
Поперед війська конем грає,
А позад війська мечем рубає,
Хвалиться конем перед королем,
Перед панною — гострою шаблею?
Ой дам я йому половину царства,
Половину царства і свого панства,
І свою дочку-королівночку.

ЩО В ПАНА ФЕДОРКА ДА ОДИН СИНКО

Що в пана Федорка да один синко,
Да один синко — синко Андрійко.
Ой він того синка в військо виряджає,
В військо виряджає да ще й научає:

— Як будеш ти, синку, в війську служити,
То попереду війська не вихватайся
І позаду війська не зоставайся,
Держись війська да середнього.
От він свого батька та ще й не послухав —
Попереду війська на конику грає,
На конику грає угору стріляє.
Ой вийшов до його да цар турецький:
— Ой коли б я знав, хто військо завоював,
То я б за його дочку свою віддав.
— Ой спасибі, царю, за такую дару.

ГОЙ В НЕДІЛЕЧКУ ТА Й ПОРАНОЧКУ

Гой в неділечку та й пораночку
Та й заказано та й на війночку.
Хто сина має, най в військо дає,
А хто не має, то най наймає.
Гой мала вдова одного сина,
Одного мала та й в військо дала.
Як го давала, наповідала:
— Поперед війська не видавайся,
Позаді, синку, та й не лишайся,
Посередині завше тримайся.
А син неньки та й не послухав,
Та й не послухав, вперед поїхав,
Коником грає, мечем ввиває,
Мечем ввиває, турка рубає,
Турка рубає, з гармат стріляє.
Як вдарив з гармат в Цареград-город,
Й а всіх міщанів позалякали,
Во дворах віконця повилітали.
Вийшов до него сам цар турецький
Та виніс єму полумис злота.
Він на тото не подивився,
Не зняв шапочки, не поклонився.
— Чий же то синок та й войовничок?
Я ж би за него свою дочку дав.
— Гой твоя дочка не мені рівня,
Моя рівня в Польщі королівна.

ОЙ РАНО, РАНО ВСІМ ЗАГАДАНО

Ой рано, рано всім загадано:

Приспів:

Святий вечор!

В кого сини є, нехай в військо шле.
В пана Оксентія й один синок є,
Й один синок є, того в військо шле.
Його матюнка журлива була.
Вона молоденька всю ніч не спала,
Всю ніч не спала, сина научала:
— Ой мій синочку, мій єдинчику!
Ой як підеш ти царю служити,
То не їдь, синку, поперед войська
І не зоставайсь позаду війська,
А їдь, синочку, посеред війська.
І не становись під ялиною,
Бо ялина — дерево незродливеє,
Незродливеє, нещасливеє.
Становись, синку, під калиною:
Калина — дерево і зродливеє,
І зродливеє, і щасливеє.
І врадить тебе молоденького
І коня твого вороненького.
А він матюнки ніт, не послухав —
Поперед війська конем виграє,
А ясна шабелька при боці сяє.
Цар його не знав та в війська питав:
— Коли б же я знав, чий син конем грав,
То б я за його дочку свою оддав.
Дав би я йому половину царства,
Половину царства ще й государства.

ТО НЕ ЛАСТОЧКА ЩЕБЕТАЛА

То не ласточка щебетала,

Приспів:

Щедрий вечер! Добрий вечер!

Мати сина в військо виряжала:
— Мій синочку Іваночку,

Да не їдь, синку, поперед війська
І не зоставайся да позаду війська,
А їдь, синку, посеред війська.
Попереду їхать — корогов нести,
А позаду війська в барабан бити.
Син матусі не послухав
Да й поїхав попереду війська.
Він теє війско і посік, порубав,
І посік, порубав, на загніт поклав.
А король каже: — Чиє се дитятко,
Умне, розумне ще й догадливе,
Що він теє війско і посік, порубав?
Дав би я йому півкоролівства,
Півкоролівства, дочку королівну.

ОЙ ЯК ЗАГАДАНО, ЗАПОВІДАНО

Ой як загадно, заповідано
Усім козаченькам та у військо йти.

Приспів:

Святий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на ввесь вечір!

А в кого сина немає, нехай наймає,
А в пана господаря один синочок,
Та один синочок — соколочок.
Він того одного в військо виряджає,
В військо виряджає ще й научає:
— Ой будь же, синочку, умен-розумен,
Умен-розумен та ще й звичайненький.
І звичайненький та ще й покірненький.
Що вперед війська та не вихопляйся,
А позад війська та не зоставайся,
А держись війська та о половині,
О половинці та посерединці.
А він свого батька та й не послухав —
Що вперед війська та на коні грає,
А позад війська та мечем махає.
Як углядів його та турецький цар:
— Ой якби я знав, чий то син воював,
Ой якби я знав, свою дочку дав,

Свою дочку дав, півцарства оддав,
Ой півцарства та півкоролевства.
Як внесли йому та пучок стрілочок,
Він того не взяв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, поклону не дав.
Як внесли йому миску червонців,
Він того не взяв та й шапки не зняв,
Шапочки не зняв, поклону не дав.
Як ввели ж йому та й королівну,
Він з коня схопивсь, царю уклонивсь:
— Ой спасибі, царю, за твою дару,
За твою дару, за королівну!

ОЙ ПО ГОРОДУ ВСЕ МАКИ ЦВІТУТЬ

Ой по городу все маки цвітуть,

Приспів:

Святий вечір!

А по долинах все вода біжить.
Ой був у батька їден синочок,
Ой його батько в військо виряджає,
В військо виряджає ще й научає:
— Ой їдь, синочку, на ту війночку,
Поперед війська не поспішайся,
А ззаду війська не зоставайся,
Їдь посередині при всій старшині.
Син батька не слухав, вперед поїхав.
А вдарив мечем перед паничем,
А виграв конем перед королем.
Король питає: — Чий син виграє?
Ой якби я знав, чий то син гуляв,
То я б за його свою дочку дав.
Ой свою дочку, королівночку,
Дав би я поля не згораного,
Дав би я коня не з'їзджаного,
Дав би я грошей незлічаного,
Дав би я війська незгляняного.

ЩО В ПАНА ХАЗАЇНА ДА ОДИН СИНОК Є

Що в пана хазяїна да один синок є,

Приспів:

Святий вечор!

Да один синок є, і той в військо йде
Да його матюнка да й випроводжала,
Випроводжаючи да й навчала:
— Ой їдь, синочку, мій голубочку,
Да поперед війська не вихвачуйся,
А позаду війська не зоставайся.
Да держися війська все середнього,
Да за товариша, за сердешного.
Бо поперед війська січуть-ріжуть,
А позаду війська в плін займають!
Ой він матюнки да й не послухав.
Да грає конем да перед королем,
Да й грає стрілкою да перед дівкою.
Да король питає: — Чий син воює?
Да коли б же я знав, чий син воював,
То б я за його свою дочер оддав,
Свою дочер оддав, королевство одписав!
— Ой королю, королю, да бодай не дождав,
Щоб я за себе твою дочер узяв!

МОЛОДЕЦЬ ЗНІМАЄ ОБЛОГУ МІСТА, ТІЛЬКИ ОДЕРЖАВШИ ДІВЧИНУ В ДАНИНУ

ОЙ ВОДА, ВОДА ЧОВНОМ ХИТАЄ

Ой вода, вода човном хитає.

Приспів:

Воїн бо, воїн над усе військо подобен!

— Що ж у тім човні? — Гайноє паня.
— Що за панятко? Що ж він там діє?
Що ж він там діє? — Стружічко струже,
Стружічко струже, огника кладе,
Огника кладе, золото топить,
Золото топить, зброїцю злива.
Зброїцю злива, на слуги вола:
— Ой слуги мої, котрі вірніі,
Коні сідлайте, зброї збирайте.
Беріть же собі та сніпки стрілок,
Та сніпки стрілок, тугії луки,
Тугії луки, острії мечі,
Бо поїдемо та на Львів-город.
Гайноє паня коником грає,
Коником грає, мечем звиває,
Мечем звиває, військо збирає.
Ой вижше, вижше та під Львів ближше,
Пустив стрільбойки попід муройки.
Ой вдарив же ми а в кам'яницю,
А в кам'яницю старшого пана.
А зійшли ми ся та всі міщане,
Та всі міщане а й всі вірмяне.
Стали ж вони си раду радити:
— Який маєме дарунок дати?
Раду радили, дарунок дали,

Дарунок дали сив кониченька.
Увели йому сив кониченька,
На то не гадано, далі войовано.
Ой вода, вода човном хитає.
— Що ж у тім човні? — Гайноє паня.
Що за панятко? Що ж він там діє?
Що ж він там діє? — Стружічка струже,
Стружічка струже, огника кладе,
Огника кладе, золото топить,
Золото топить, зброїцю злива.
Зброїцю злива, на слуги вола:
— Ой слуги мої, котрі вірнії,
Коні сідлайте, зброї збирайте.
Беріть же собі та сніпки стрілок,
Та сніпки стрілок, тугії луки,
Тугії луки, острії мечі,
Бо поїдете та на Львів-город.
Гайноє паня коником грає,
Коником грає, мечем звиває,
Мечем звиває, військо збирає.
Ой вижше, вижше та під Львів ближше.
Пустив стрільбойки попід муройки,
Ой вдарив же ми а в кам'яницю,
А в кам'яницю старшого пана.
Ой зійшли ми ся а всі міщане,
А всі міщане а й всі вірмяне.
Стали ж бо вони си раду радити,
Раду радити, дарунок дати,
Дарунок дати — мису червоних.
На то не гадано, далі войовано.
Ой вода, вода човном хитає.
— Що ж у тім човні? — Гайноє паня.
Що за панятко? Що ж він там діє?
Що ж він там діє? — Стружічка струже,
Стружічка струже, огника кладе,
Огника кладе, золото топить,
Золото топить, зброїцю злива.
Зброїцю злива, на слуги вола:
— Ой слуги мої, котрі вірнії,
Коні сідлайте, зброї збирайте,
Беріть же собі та сніпки стрілок,
Та сніпки стрілок, тугії луки,
Тугії луки, острії мечі,
Бо поїдете та на Львів-город.

Гайноє паня коником грає,
Коником грає, мечем звиває,
Мечем звиває, військо збирає.
Ой вижше, вижше та під Львів ближше.
Пустив стрілойки попід муройки,
Та вдарив же ми а й в кам'яницю,
А й в кам'яницю старшого пана.
Ой зійшли ми ся та всі міщане,
Та всі міщане а й всі вірмяне.
Стали вони си раду радити,
Який маєме дарунок дати.
Раду радили, дарунок дали,
Дарунок дали — красну панночку,
Красну панночку в рутянім віночку.
За то дякував, шапочку знімав,
Шапочку знімав, собі панну взяв.

ОЙ СИВИЙ ОРЛЕ, ВИСОКО ЛІТАШ

Ой сивий орле, високо літаш,
Високо літаш, далеко видаш.
Ци видів ти, орле, корабель на морі?
Ой я там видав, я сам там бував.
А в тім кораблі усе столове.
Поза столове сидять панове.
А межи ними найстарший панок,
Найстарший панок чом Івасенько.
Поперед него служеньки єго
Шапочки носять, в него ся просять:
— Пусти ж нас, пане, в Польщу на війну,
В Польщу на війну під королівну.
— Я вас не пущу, сам з вами піду.
Все сам наперед коником грає
Та на Львів-город все повертає.
Ой як навернув, аж Львів ся здригнув,
Аж Львів ся здригнув, весь мир ся жахнув.
Взяли гадати, що за дар дати,
Виводять єму ворон коника.
А він на тоє ані глядає.
Ані глядає, ані дякує:
— Ви, моє військо, ступайте різко!
Виносять єму полумис злота.

А він на тоє ані глядає,
Ані глядає, ані дякує:
— Ви, моє військо, ступайте різко!
Виводять єму гречную панну.
А він на тоє бардзо глядає,
Бардзо глядає, шапку знімає:
— Ви, моє військо, цофніться різко!

ТАМ ВІЙСЬКО ЙШЛО І ЛАДУ НЕ НАЙШЛО

Там військо йшло і ладу не найшло.

Приспів:
Святий вечір!

Іванко йшов, лад війську найшов,
Велів гармати порихтовати,
На Вирвин-город стріли пускати.
Всі міщаночки полякалися,
По ринку ходять, рученьки ломлять,
Рученьки ломлять й радоньку радять:
— Що цьому паняті за дару дати?
Винесли йому мису червонців,
А він на той дар і не споглянув.
Не поклонився, не покорився,
Шапочки не зняв, не подякував.
Велів гармати порихтовати,
На Вирвин-город стріли пускати.
Всі міщаночки полякалися,
По ринку ходять, рученьки ломлять,
Рученьки ломлять й радоньку радять:
— Що цьому паняті за дару дати?
Вивели йому коня в наряді,
А він на той дар і не споглянув.
Не поклонився, не покорився,
Шапочки не зняв, не подякував.
Велів гармати порихтовати,
На Вирвин-город стріли пускати.
Всі міщаночки полякалися,
По ринку ходять, рученьки ломлять,
Рученьки ломлять, радоньку радять:
— Що цьому паняті за дару дати?

Вивели йому панну в наряді,
А він на той дар да і споглянув,
Шапочку зняв і подякував,
І поклонився, і покорився.

У НЕДІЛЮ РАНО ПІВЕНЬ ЗАСПІВАВ

У неділю рано півень заспівав,
А ще раніше пан Порхвирко встав,
Коня осідлав, в поход виступав.
Ой то й б'є та й б'є на Видлив-город,
На Видлив-город, на королів двір.
Видливські стіни зодвинулися,
Видливські пани зострахнулися,
Вивели єму коня в наряді,
А він на теє та й не поглянув,
Шапочки не зніме, не поклониться,
Не поклониться й не покориться.
Та все б'є та й б'є на Видлив-город,
На Видлив-город, на королів двір.
Видливські стіни зодвигнулися,
Видливські пани зострахнулися,
Вивели єму панну в наряді,
А він на теє та й подивився,
Шапочку ізняв, поклонився,
Поклонився і покорився.

ЩО НА БУЛОНІ ПУТАНІ КОНІ

Що на булоні путані коні.

Приспів:

Грай, коню,
Грай, кониченьку,
Грай, вороненький,
Під Іваночком,
Під молоденьким
Грай, коню!

Поїхав же він дівки сватати.
Вивели йому коня в наряді,

Він коня не взяв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не подякував.
Винесли йому пучок стрілочок,
Стрілочок не взяв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не подякував.
Вивели йому дівку у вінку,
Він дівочку взяв, шапочку ізняв,
Шапочку ізняв ще й подякував:
— Спасибі тобі, мій татусеньку,
За твою дочку, за паняночку,
За теє личко, за біленькеє,
За її словце, за вірненькеє.

ОЙ СЛАВЕН ВОЇН НАШ ПАН ІВАНКО

Ой славен воїн наш пан Іванко.

Приспів:

Святий вечор!

Набрав військо — аж землі важко.
Ой все б'є, все б'є під Білюв-город.
Білювці-купці здивувалися:
— Що ж сему паняті за дар послати?
Послати йому червінців мису.
Він сей дар прийняв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не поклонився,
Із своїм військом не примирився.
А все шле та шле стрілки да лучки.
— Що сему паняті за дар послати?
Пошлімо йому вороного коня:
— Ти сей дар прийми, військо одверни.
Він сей дар прийняв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не поклонився,
Із своїм військом не примирився,
А все шле да шле стрілки та лучки.
Білювці-купці здивувалися:
— Що ж сему паняті за дар послати?
Пошлімо йому красну панію.
Він сей дар прийняв, шапочку ізняв,
Шапочку ізняв і поклонився,

Із своїм військом да примирився.
— Ой благодару за сюю дару,
За сюю дару, за красну паню!

ЩОСЬ ТАМ СЯ СВІТИТЬ У НОВИХ СІНЯХ

Щось там ся світить у нових сінях,

Приспів:

Щедрий вечер,
добрий вечер!
Там Влодзьо войсько збирає,

Войсько збирає Львів воювати,
Львів воювати, панни шукати.

Як виїхали на першу гору,
Як ударили з туга лученька,
Всі ся львов'яне задивували.
Винесли єму миску червінців,
Він той дар бере та й не дякує,
Та й не дякує, за дар не має.

Щось там ся світить у нових сінях,
Там Влодзьо коня сідлає,
Коня сідлає, войсько збирає,
Войсько збирає Львів воювати,
Львів воювати, панни шукати.

Як виїхали на другу гору,
Як ударили з туга лученька,
Всі ся львов'яне задивували.
Вивели йому коника в сідлі,
Коника в сідлі, шабельку в сріблі.
Він той дар бере та й не дякує,
Та й не дякує, за дар не має.

Щось там ся світить у нових сінях,
Там Влодзьо коня сідлає,
Коня сідлає, войсько збирає,
Войсько збирає Львів воювати,
Львів воювати, панни шукати.

Як виїхали на третю гору,
Як ударили з туга лученька,
Всі ся львов'яни задивували,
Вивели єму гречную панну,
Гречную панну та й Настусю.
Він той дар бере, дуже дякує,
Дуже дякує, за дар тримає.

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ ТА Й ЗА КАМ'ЯНОЮ

Ой там за горою та й за кам'яною.

Приспів:

Щедрий вечір, та й за кам'яною.

Ой там Іван коника сідлає,
Коника сідлає, з двору виїжджає.
З двору виїжджає, на гору ступає.
На гору ступає, військо собирає.
Зібрав військо — стало землі тяжко.
Військо собирає, місто обступає,
Місто обступає, з гармати стріляє.
Як б'є та палить по царському двору.
Вийшли до нього царі, городяни,
Царі, городяни і славні міщани.
— Чим це дитятко та й надарувати?
Винесли йому полумисок злота.
Він на сей дар ані подивився,
Шапочки не зняв, низько не вклонився.
Вивели йому коня вороного.
Він на сей дар ані подивився,
Шапочки не зняв, низько не вклонився.
Вивели йому ще й царську дочку.
Він на сей дар мило подивився,
Шапочку ізняв, низько уклонився.

ЩО У ВЕЛЬБОВІ НА ОБОЛОНІ

Що у Вельбові на оболоні,

Приспів:

Звеніла, звеніла вода
З-під каменеві холодна.
Грай, коню, грай, кониченьку,
Під молоденьким Іванком.

Ой там Іванко конем іграє,
Конем іграє, військо збирає,
Він зібрав військо, аж землі важко,
Та й повів військо під Краків-город.
Вийшли до його всі краковщане,
Винесли йому миску червінців.
Він теє прийняв шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не подякував,
Не поклонився, не покорився,
Повів він військо під Ніжин-город,
Вийшли до його всі ніжинщане,
Вивели йому коня в наряді.
Він теє прийняв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не подякував,
Не поклонився, не покорився.
Повів він військо під Київ-город,
Вийшли до його всі київляне,
Вивели йому красную панну.
Він її прийняв, шапочку ізняв,
Шапочку ізняв ще й подякував:
— Спасибі, братці, за вашу шану,
За вашу шану, за красную панну.

ЩО КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР КОНИКА СІДЛАЄ

Що князь Володимир коника сідлає,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Коника сідлає, на гору ступає,
На гору ступає, на царів стріляє!
Ой винесли йому полумисок злота.

А він на той дар а не подивився,
І шапочки не зняв, і не поклонився.
Ой винесли йому золотої зброї,
А він на той дар а не подивився,
І шапочки не зняв, і не поклонився.
Ой вивели йому панночку-царівну.
Він на той дар і подивився,
Шапочку зняв, низенько вклонився.

ЦИ ДОМА, ДОМА, МОЖНИЙ ПАНОЧКУ

Ци дома, дома, можний паночку,
Можний паночку на ймня Йваночку?
Ой піді Львовом, під славним містом
Стоїть стадечко все вороненьке.
Межи тим стадом кінь сиваченько,
Ані спійманий, ані сідланий.
Ой нема того, щоби го спіймав,
Щоби го спіймав, щоби го сідлав.
А найшовся можний паночок,
Можний паночок на ймня Йваночок,
Що єго спіймав, що єго сідлав.
Як на него сів, як грім загримів.
Казав усе войско шерегувати,
Казав гармати понабивати,
Піді Львів-місто понавертати.
Мечиком звійнув, аж Львів ся здригнув.
Вийшли д'нему а всі ірляне,
Й а всі ірляне-передміщане,
Винесли єму миску золота.
Він тото взяв та й не дякував,
Казав усе войсько шерегувати,
Казав гармати понабивати,
Піді Львів-місто понавертати.
Мечиком звійнув, аж Львів ся здригнув.
Вийшли д'нему а всі ірляне,
Й а всі ірляне-передміщане,
Винесли єму дві миски злота.
Він тото взяв та й не дякував.
Сказав усе войсько шерегувати,
Казав гармати понабивати,
Піді Львів-місто понавертати.

Мечиком звійнув, аж Львів ся здригнув.
Вийшли д'нему а всі ірляне,
А всі ірляне-передміщане,
Винесли єму три миски злота,
Він тото взяв та й не дякував.
Казав усе військо шерегувати,
Казав гармати понабивати,
Піді Львів-місто понавертати.
Мечиком звійне, аж Львів ся здригне.
Вийшли д'нему а всі ірляне,
А всі ірляне-передміщане.
Вивели єму панну молоду,
Панну молоду чом як ягоду.
Він тото взяв та й подякував,
Шапочку здоймив, знизька ся вклонив.
Сказав войсько розшерегувати,
Сказав гармати порозбивати
З-піді Львів-міста повідвертати.

СЕРЕД СЕЛА СВІТЛА СВІТЛОНЬКА

Серед села світла світлонька,
Коло світлоньки нова вборонька.
На тій вбороньці вороне стадо,
Межи тим стадом кінь неспійманий,
Кінь неспійманий та й не всідланий.
Та обобрався хлопець-молодець,
Що го спіймає та й го всідлає,
Та й на войночку ним помахає.
Ой єму братчик коня їмає,
Єму сестриця коня тримає,
Єму таточко коня сідлає,
Єго матінка вже виправляє:
— Іди, синочку, та й на війночку,
Наперед войська не видавайся,
Позаду войська не оставайся.
А вже синочку позбоку войська.
Хлопець-молодець про то не дбає,
Поперед війська сив конем грає.
Ой стукнув, крикнув на військо своє:
— Ой військо моє, бардзо слушноє!
Сказав си військо зшерегувати,
Сказав гармати понабивати,

Понад Львів-місто понавертати.
Та як ударив у першу браму,
Всі ся вершеньки понадхиляли,
І всі ся львівці задивували:
— Ой що ж тото у нас за такий воїн,
Ой воїн, воїн, хлопець-молодець,
Хлопець-молодець, хороший стрілець,
На Львів воює, Львів розбиває,
Львів розбиває, ні в чім не дбає.
Та зібралися, та й ізійшлися,
З села селяни, з міста міщани.
Радять радочку, що єму дати,
Що єму дати в подаруночок.
Дамо ми єму мисочку срібла,
Мисочку срібла, а в другу злота.
Виходять д'єму, виносять єму:
— Пане молодче, що потребуєш,
Дамо ти дари, не псуй нам мури.
Дамо ти уклін, не псуй нам і Львів.
Він тото бере та й не дякує,
Все на Львів-місто ся відхвалює.
Та й стукнув, крикнув на військо своє:
— Ой військо моє, бардзо слушноє!
Сказав си військо зшерегувати
Сказав гармати понабивати,
Понад Львів-місто понавертати.
Та як ударив й а в другу браму,
Всі ся брамочки порозтворяли,
Всі ся мурочки порозбивали,
Усі ся львівці задивували:
— Ой що ж тото в нас за такий вояк,
Ой вояк, вояк хлопець-молодець,
Хлопець-молодець, хороший стрілець,
На Львів воює, Львів розбиває,
Львів розбиває, ні в чім не дбає.
Та й ізійшлися, та й зібралися
З села селяни, з міста міщани.
Радять радочку, що єму дати,
Що єму дати в подаруночок.
Дамо ми єму срібненьку бричку,
А у тій бричці царськую дочку.
Виходять д'нему, вивозять єму
Срібненьку бричку, царськую дочку.
Він її бере та й їм дякує.

Й А В ТІМ ДВОРКУ, НОВІМ ЗАМКУ

Й а в тім дворку, новім замку
Наш Іваненько, молод паниченько,
Молодий пан.
В молодої пані всьо в картоньки грає.
Вивели єму коня вороного.
Він то приймує, за то не дзінькує,
Молодий пан.
Винесли єму пару черевичок.
Він то приймує, за то не дзінькує,
Молодий пан.
Винесли єму пару кошулечек.
Він то приймує, за то не дзінькує,
Молодий пан.
Вивели єму кжечную панну.
Він то приймує, за то дзінькує,
Молодий пан.

ВАСИЛЬ ГРЕЧНИЙ, ПИШНИЙ, ГОРДИЙ

Василь гречний, пишний, гордий,
Проси собі свойого тата,
Свойого тата, свою мамочку!
Збирай собі гречні бояре,
Іди собі в верхи по панну,
В верхи по панну, ще й по багату.
Клади й мости калинові,
Сідлай коні все вороні,
Клади й сідла крижевії,
А уздочки шовковії,
А стремена золотії.
В єго коня золота грива,
Золота грива землю покрила,
Золота грива, срібні копита,
Грає й конем Криворівнев.
Як він їде, мости дуднять,
Мости дуднять, ліси шумлять,
Винесли єму ба й кубок злота!
Ні подивився, ні ввеселився,
Не зліз із коня, не поклонився.
Грає й далі Криворівнев.

Винесли єму миску срібла —
Миска срібла й мисочка срібна.
Не подивився, не ввеселився,
Не зліз із коня, не поклонився.
Вивели єму гречную панну,
Гречну панну, молоду дівчину.
Ой подивився, ой поклонився.

ПАРУБОК-ВОЇН ПЕРЕМАГАЄ ОРДУ І ПОЛОНИТЬ ТУРЕЦЬКОГО ЦАРЯ

ЦИ СПИШ, ЦИ ЧУЄШ, ПАН ГОСПОДАРЮ

— Ци спиш, ци чуєш, пан господарю.
Пан господарю на ім'я Йванку?
Ой як же ти спиш, біг із тобою,
А як ти не спиш, підняй головку,
Побуди собі всю челядоньку.
Вияви ж личко на оконічко,
А з оконічка на подвір'ячко.
Твоє подвір'я орда забрала,
Орда забрала, татаре взяли,
Татаре взяли, в полон займили,
Ой займили ж вни а у свою землю.
Ой ісхопився, перехрестився
Та крикнув же він на свої слуги:
— Служеньки мої найвірнійшії!
Єдні виведіть коня перського,
Другі винесіть меча острого.
Най я поїду, орду догоню,
Моє подвір'я назад оберну,
Назад оберну, краще збудую.
Як орду догонив та й ї розгонив,
Своє подвір'я назад обернув,
Побудував го краще, як було.
Побудував го а в три сторони,
А в три сторони, а в три перії.
А на четвертій церков збудував,
Церков збудовав з трьома вершечки,
З трьома вершечки, з двома оконці.
Єдним оконцем сонінько сходить,
Другим оконцем місяць заходить,
Райськими дверми господар ходить.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ТИ СПИШ, БУЯЄШ

Пане господарю, ти спиш, буяєш,
Ти спиш, буяєш, а нічо не знаєш,
Же на твоє подвір'я турки зайшли,
Же турки зайшли й а в твою землю.
Ой устав, крикнув на свого цурю:
Ой цурю, цурю, ти вірний слуго!
Всідлай ми коня, коня в стременах,
Вбери ми хорта, хорта в ремеза
Та най поїду за тими турки.
Де їх здогоню, там їх розгромлю,
В своє подвір'я назад оберну,
Назад оберну й а в свою землю.
Й а в своїй землі три селі садю,
Три селі садю, а всі три ревних.
Й а перше село — самих стариків,
Й а друге село — самих парубків,
Й а третє село — самих дівочок.
Там, де старики, село зраджене,
Там, де парубки, село збуйнене,
Там, де дівочки, село веселе.

ОЙ ПОЗА ГОРОВ, БА ТАМ ЗА ДРУГОВ

Ой поза горов, ба там за другов
Там наш Іванко коника пасе,
Коника пасе та й твердо заснув.
Приходить д'нему ще рідна мати:
— Встань-ко, Іванку, а вставай, не спи,
Твоє подвір'я турки займили!
Так наш Іванко ба й прудко устав,
Ба й прудко устав, коника всідлав:
— Най-ко їх женуть, я їх здогоню.
Сів на коника, як вітрець линув
Ба й заднє войсько й а здоганяти.
Як іздоганяв, конем потоптав,
Середнє войсько мечем постинав,
Переднє войсько вогнем попалив,
Своє подвір'я назад відобрав,
Назад відобрав, краще осадив.
Перше осадив ба й дівочками,

Друге осадив ба й молодцями,
Третє осадив ба й стариками.
Із-за дівочок — село весело,
Із-за молодців — село огрядне,
А з-за стариків — порада в селі!

ГРЕЧНИЙ МОЛОДЧЕ, СЕРГІЙКУ-ХЛОПЧЕ

Гречний молодче, Сергійку-хлопче!
Ти п'єш, гуляєш, гадки не маєш,
Що твою Вкраїну турки зайняли,
Турки зайняли в полон забрали.
— Ой дайте мені коня косача,
Коня косача, гострого меча,
Гострого меча, пучечок свічечок,
То я тих турків конем дожену,
Мечем висічу, огнем випечу,
Свою Вкраїну назад заверну,
Назад заверну краще обсажу.
Обсажу її аж на три селі:
Першеє село все старими людьми,
Другеє село все парубками,
Третєє село все дівоньками.
Старії люди — для порадоньки,
Молоді хлопці — для охотоньки,
Молоді дівчата — для колядоньки.

ОЙ ГОРДИЙ, ПИШНИЙ, ГРЕЧНИЙ МОЛОДЧЕ

Ой гордий, пишний, гречний молодче,
Гречний молодче, Іване-хлопче!
Ти п'єш-гуляєш, ні об чім не дбаєш,
Вже ж твій Поділ турки заняли,
Турки заняли, в свій край погнали.
— Виведіть мені вороного коня,
Винесіть мені гострого меча,
Я тої турки сто гін дожену,
Я в них свій Поділ назад заберу.
Зібрав військо, аж землі тяжко,
Повів військо під Царський город,

Міщани вздріли аж всі ззуміли,
Стали гадати, який дар дати.
Вивели йому великі дари.
Він дари не взяв, шапочки не зняв,
Конем повернув, військо привернув,
Сам поїхав під Царський город,
Пустив стрілку повище ринку.
Міщане взділи аж всі ззуміли,
Стали гадати, який дар дати.
Винесли йому великі дари,
Великі дари — полумисок злота.
Він дари не взяв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не подякував,
Конем повернув, військо привернув,
Сам поїхав під Царський город,
Пустив стрілку повище ринку.
Міщани вздріли аж всі ззуміли,
Стали питати, який дар дати.
Вивели йому великі дари,
Великі дари — панну Ганну.
Він панну взяв, шапочку ізняв,
Шапочку ізняв, ще й подякував,
Конем повернув, військо відвернув.

ОЙ НА ТОЛОЦІ ТА НА МУРАВЦІ

Ой на толоці та на муравці,

Приспів:

Ой раненько!

Ой король руський коником грає,
Коником, грає, військо збирає,
Турського царя все визирає:
— Ой виїдь, виїдь, ти, турський царю,
Та на толоку, та на мураву,
Покажи славу ти, турський царю!
Якби я не знав, війська не збирав!
Ой все наш панок коником грає,
Коником грає, мечем звиває.
Як панок наш тяв, то тур-царя стяв.

Ой взяв же його попідлі коня
А повів його й а в чеську землю.
Й а в чеській землі королем будеш!
А взяв же його по пожареві,
Чорний пожарець ножечки коле,
Ножечки коле, все підбуджає,
Що сліди кровця все залітає,
А чорний ворон усе займає,
А з слідів кровцю все випиває.

ОЙ ЩО Ж ТО В ПОЛІ ЗАБОВВАНІЛО

Ой що ж то в полі забовваніло?

Приспів:

Ой дай, боже!

Ой що ж то в полі забовваніло?

Приспів:

Святий вечер!

То ж Павлечко з войни їде,
З войни їде, коника веде,
Побіля коня — турського царя.
А за ним біжить турецький мужик:
— На тобі коня, верни нам царя!
— Коня не озьму, царя не верну.
Поведу царя в свою сторону,
Отцю на хвалу, панам на славу. (2)

ЩО ІЗ-ЗА ГОРИ, ІЗ-ЗА КАМЕННОЇ

Що із-за гори, із-за каменної,
Там виступала сильна хмара.
Ой то не хмара, то війська слава.
Поміж тим військом молодеє дитя,
Молодеє дитя — молодець Андрійко.

Да вибив ворога у чужі города,
Да й поймав собі турського короля.
Да король у його сильно проситься:
— Хоч мене пусти, хоч голівку зніми!
— Я тебе й не пущу й голови не зніму,
Поведу я тебе у свою землю,
У свою землю, до свого царя,
А мені у царя да велика дара,
А моїй матюнці до віку хвала!

ОЙ КРАЄМ, КРАЄМ, КРАЄМ ДУНАЄМ

Ой краєм, краєм, краєм Дунаєм,
Їздить, поїздить гордоє паня,
Турського царя барзо викликає:
— Ой вийди, вийди, турецький царю,
Нехай ми собі поговоримо,
Свої коника випробуємо
А ясні мечика вимоцуємо,
Чий коник швидший і мечик твердший?
— Нашого пана, ой пана Івана
Ой коник швидший і мечик твердший.
Турського царя барзо позневажив,
Ой позневажив, під меч положив.
Стяв головочку на купієчку
Та й приніс її у свої краї
Людям на хвалу, собі на славу.

А З ПОЛЯ, ПОЛЯ ДА ТУМАН УСТАЄ

А з поля, поля да туман устає,

Приспів:

Святий вечер!

А з-за того туману Іванко їде
Да й під'їжджає під Царев-город,
Да й викликає царя з города:
— Турецький царю, вийди на війну

Воюватися, муштруватися!
Як із'їхались, так і вдарились:
Ударив копитами, як грім на небі,
Засяяли саблі, як сонце з хмари.
Під ними коні поприпадали,
Золотії гриви поприлягали.
Турецький цар другим наказав:
— Коли б я знав, чий то син воював,
То я б за його свою дочер оддав,
Свою дочер оддав, царство одписав,
Половину царства, третину щастя!

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

Ой рано, рано кури запіли,
А ще раніше пан Платон устав,
Пан Платон устав, три свічі спалив.
Одну спалив, умиваючись,
Другу спалив, обуваючись,
Третю спалив — по двору походив,
По двору походив, лучком подзвонив,
Лучком подзвонив, челядь побудив:
— Вставайте, братці, коней сідлайте,
Коней сідлайте, хортів скликайте
Та поїдемо у чисте поле,
У чисте поле на погулянне!
Як угляділи у полі намет,
Барзо високо, видно далеко.
Ой обозвався сличний панич,
Сличний панич, панич Платонко:
— Ой я той намет лучком прострелю,
А турецький замок мечем посічу,
А турецького царя у плін заберу.
А турецький цар теє узнає:
— Та покличте його до замку мойого!
Та чи ти царевич чи королевич?
— Я отецький синок, сам собі царьок.
— Я маю за тебе свою дочку оддать.
Королевським дочкам да подарки слати,
А королевські сини — по коню дати.

ОЙ У ЛУЗІ ДОРОГОЮ

Ой у лузі дорогою

Приспів:

Соколе, соколе ясний,
Паничу красний, Івашку!

Їде турок на воронім коню,
А за ним їде молодий Івашко,
Хоче турка порубати.
Ой став турок проситься:
— Не рубай мене, молодий Івашку,
Стану тобі у пригоді.
Ой як будеш жениться,
Пущу сина у бояри,
Пущу дочку у світилочки,
Невісточку у свашечки,
А сам поїду у старости.

ПАРУБКА ВИКРАДАЮТЬ, ЩОБ ЗРОБИТИ КОРОЛЕМ

ЧИ ТИ В ДОМОЧКУ, ГОСПОДАРОЧКО

— Чи ти в домочку, господарочко?
— Нема го дома, поїхав долів,
Поїхав долів стеречи бродів.
Стереже нічку, стереже другу,
А як в третюю хтось єго злапав.
Як єго злапав, так го присилив,
Так го присилив до свого коня,
До свого коня та й до стремена.
— Або мі пусти, або мі зітни.
— Я ті не пущу та й ті не зітну,
Я ті поведу в турськую землю,
А в турській землі королем будеш,
Королем будеш, миру наповниш.
До того миру треба церковці,
Треба церковці з трьома верхами,
З трьома верхами, з трьома вікнами.
В одно віконце ісходить сонце,
У друге віконце — в полудню сонце,
У третє віконце — на захід сонце.

ВИЙШЛИ МОЛОДЦІ РАНО З ЦЕРКОВЦІ

Вийшли молодці рано з церковці

Приспів:

В неділю, в неділю рано
Зелене вино саджено!

І стали собі раду радити.
Раду радили все єднакую:

Дай же ми си (по сто червоних)
На ковальчики і слюсарчики.
І покуймо си мідяні човна,
Мідяні човна і золоті весла,
І пустімеся на тихий Дунай.
Чуєме ми там доброго пана,
Доброго пана на ім'я Івана.
Ми єго відтам перепливеме,
Сукеньки на нім не замочиме,
Бо у нашій землі короля нема,
Короля нема і згоди нема.
Шифи тягніме, в гори женіме,
Дасть він нам дорогу плату —
По сто червоних і по срібрених.
Ізгодуєте — корольом буде,
Корольом буде і згода буде.

ПАРУБОК ЇДЕ В УГОРЩИНУ

ОЙ У САДОЧКУ А В ЧЕРЕШНЕВІМ

Ой у садочку а в черешневім,
А в черешневім та й у вишневім
Стоять жовніри збуйна всі вбрані.
Виїздить ід ним пан Заведович,
Став з ними в плече та й до них рече:
— Жовніри мої, збуйна убрані,
Ой поїдемо в Угорь на війну,
В Угорь на війну по вгорську панну.
Ой поїдемо за першу й гору,
Блиснем мечами, як луна в хмарі.
Ой поїдемо за другу й гору,
Гримнемо з гверів, як дрібен дощик.
Ой поїдемо за третю й гору,
Гримнемо з гармат, як грім на небі.
Аж си й вугренці поналякали,
Поналякали, до землі впали.
Виносять йому капелюх грошей,
Гой він на тоє не подивився,
Шапки не здіймив та й си не вклонив.
— Ой будем бити, мури ломити.
Що мур уломить, сім брам утворить.
Аж си й вугренці поналякали,
Поналякали, до землі впали.
Виводять йому коня сивого,
Коня сивого й нарядженого.
Гой він на тоє не подивився,
Шапки не здоймив та й си не вклонив.
— Жовніри мої, збуйна убрані,
Ой будем бити, мури ломити.
Що мур уломить — сім брам утворить.
Виводять йому угорську й панну,

Виводять йому а два й вугринці,
А два й вугринці, його шуринці.
Гой він на тоє барзо вдивився.
Шапочку здоймив й знизька си вклонив.
— Гой стій погоди, наш милий зятю,
Бо у нас сестра барзо й маленька.
Не вміє вона шити й робити,
Шити, робити, золотом ткати.
— Ой бо ж у неї ненька старенька,
Ненька старенька в бога вірненька.
Гой навчить її шити, робити,
Шити, робити, золотом ткати.

ЕЙ, В ПОЛІ, В ПОЛІ, В ЧИСТЕНЬКІМ ПОЛІ

Ей в полі, в полі, в чистейкім полі,

Приспів:

Гей, воли, гей, сивейкії, гей, воли!

Там же ми стоїть загородойка,
В тій загородойці нова світлойка,
А в тій світлойці округлий столик,
При нім ми сидить пан перемисльний,
Перед ним пляше молоде паня.
На тім паняті рудая сукня,
На ножейках ма'т шнуровані бітки,
На бочейках ма'т кований пояс.
На тім поясі жовті ретязьки,
На тих ретязьках золотії ключі,
На голові ма'т пав'яний вінок,
На ручейці ма'т золотий перстінок.
Рудая сукня ізбу заміта(т),
Шнуровані бітки землицю точат,
Кований пояс бочки підпера(т),
Пав'яний вінок брез вітру шумить,
Золотий перстінок брез оґня горить.
А наш панойко з війни приїхав,
З війни, з війнойки, з вгорськой сторонойки.
Поз'їжджалися к ньому панове,
К ньому панове, його братове,

Стали ся його вивідовати:
— Що там доброго в уграх слишати?
— Добре слишано, бо юж поорано,
Юж поорано, злотом засіяно,
Пав'яним перцом заволочено,
Золотим мечом загороджено.

МОЛОДЕЦЬ ПРОДАЄ КОНЯ

ОЙ ТОРГОМ, ТОРГОМ, ТОРГОВИЦЕЮ

Ой торгом, торгом, торговицею,
Ой ходить, ходить білий молодець,
Білий молодець чом Василенько.
Ой ходить, ходить, коника водить,
Коника водить, з конем говорить:
— Ой коню, коню, я тебе продам,
Я тебе продам за сто золотих,
За сто золотих та й за червоних,
— Ой пане, пане, стань же ти собі,
Стань же ти собі, розгадай собі,
Розгадай собі, чи не жаль тобі!
Я тебе виніс а з трьох побоїв.
Коли-м тя виніс а з німецького,
За нами стріли землю пороли.
Коли-м тя виніс а з турецького,
За нами стріли, як дробен дожджик.
Коли-м тя виніс а з татарського,
Блиснули мечі, як сонце в хмарі.

КОНЮ МІЙ, КОНЮ, КОНЮ ВОРОНЕНЬКИЙ

Коню мій, коню, коню вороненький!
Чи я тобі тяжкий, хлопець молоденький?
Чи я тобі тяжкий, чи моя зброя,
Чи моя зброя, чи моє здоров'я?
— Ти мені не тяжкий, ні твоя зброя,
Ні твоя зброя, ні твоє здоров'я,
Тільки мені тяжка натуронька твоя:
Як під гору їдеш, нагайкою краєш,
Як з гори їдеш, мене не тримаєш,
На битому шляху коршом не минаєш.
— Коню мій, коню, запродам я тебе,
Запродам я тебе в чужу сторону,

В чужу сторону пшияцелю свому.
— Ой пане мій, пане, не продавай мене!
Не продавай мене, спогадай за себе,
Спогадай-но теє: як ми воювали,
Як ми воювали турецькії землі,
Як за нами гнали турки з поляками,
То ми втікали битими шляхами (2),
То мої копита огонь кресали.
Я, кінь вороненький, море перескочив,
Море перескочив, копита не вмочив,
Ані копитечка, ані сіделечка,
Ні ружа, ні меча, ні тебе, панича.

ОЙ ПО ТОРГУ, ТОРГУ ІВАНОЧКО ХОДИВ

Ой по торгу, торгу Іваночко ходив,

Приспів:
Святий вечір!

Іваночко ходив, коника водив,
Коника водив, з конем говорив:
— Ой коню, коню, ти порадо моя,
Та порадь ти мене, та продам я тебе
За малую ціну, за сто червінців.
— Молодець Іваночко, не продавай мене,
Не продавай мене спогадай на себе.
Та чи ти ж не забув, як у войську був,
Як ми з тобою билися з ордою,
Та як же за нами турки влягали,
Та не самі турки, пополам з татарами.
Та догнали ж бо нас та на тихий Дунай,
К тихому Дунаю та крутому берегу.
Ой як я скочив та Дунай перескочив,
Дунай перескочив, копита не вмочив,
Та ні шаблі кінця, ні тебе молодця,
Ні поли жупана, ні чобіт-сап'яна.

У ПАНА ЙВАНА ДВОР ОГОРОЖЕН

У пана Йвана двор огорожен,
Двор огорожен білим заметом.
Під тим заметом Іванько сидить,

Іванько сидить з конем говорить:
— Коню мій, коню, да продам тебе,
Да продам тебе за дев'ять земель.
— Молодець Іванько, стань погадай,
Стань погадай, мене не продай.
Як ми з тобою у Турщині були,
У Турщині були, Дунай переплили.
Дунай переплив, сідло не вмочив,
Да привіз тебе до пана Йвана.
Золотая грива двір освітила,
Золотими копитами двір ізтоптали,
Шовковим хвостом слід замітали.

ОЙ В ЛЬВОВІ, ЛЬВОВІ ТА Й НА ТОРГОВІ

Ой в Львові, Львові та й на торгові,

Приспів:

Щедрий вечір!

Там Петро ходить, коника водить,
Коника водить, до коня говорить:
— Ой коню, коню, продам я тебе,
Продам я тебе за сто червоних,
За сто червоних, за чашу вина,
За чашу вина, за другу пива.
— Ой пане Петре, не продай мене,
Не продай мене, спогадай на те,
Як за нами гнались турки й татари.
За нами піки землю пороли,
За нами стріли, як дрібний дощик.
Ой як я та скочу, Дунай перескочу,
Дунай перескочу й копитця не вмочу.
Ані копитця, ані стремінця,
Ані стремінця, ні тебе молодця.

ОЙ У ВІЛЬГОВІ ТА Й НА ТОРГОВІ

Ой у Вільгові та й на торгові,
Там пан Іван ходить, коника воде.
Коника воде, до коника говорить:

— Ой коню, коню, я тебе продам
За сто червоних, за бутель вина,
За бутель вина, за колоду сукна.
— Пане Іване, не продай мене,
Не продай мене, спогадай на те,
Як я тебе ніс через чорний ліс,
А за нами турки з татарами,
А я, як скочив, Дунай перескочив,
Дунай перескочив, копитця не вмочив.
Не вмочив ні копитця, ні стременця,
Ні тебе молодця, ні твого жупана,
Ні твого жупана, ні тебе, пана Івана.

ОЙ ОРЛЕ, ОРЛЕ, ЯСНИЙ СОКОЛЕ

Ой орле, орле, ясний соколе!

Приспів:

Грай, море, грай, море,
Радуйся, земле, вік од віку!

Ти високо літаєш, ти далеко видаєш,
Чи не бачив же ти да синочка мого,
Да синочка мого, да панича Іванка?
— Ой як же я не бачив, що по місту ходив,
Що по місту ходив і з конем говорив:
— Ой коню ж, мій коню, да продам я тебе.
Да продам я тебе да далеко й од себе
Й у чужу землю за дешеву ціну,
За дешеву ціну, за сто червонців.
— Не продавай мене, спогадай на теє,
Да як же я тебе ніс через тихий Дунай,
Й а не вмочив тобі да ні сіделечка,
Й а ні сіделечка, да ні стременечка,
Ні чобота-сап'янця, ні тебе молодця.

В ЗЕЛЕНІМ САДУ НА ВИНОГРАДУ

В зеленім саду на винограду,
Ой там Хведорко коника пасе,
Коника пасе, на поводу водить,

На поводу водить, з конем говорить:
— Ой косю, косю, продам я тебе! —
— Не продай мене, сідлай-но мене!
Як мій кінь скочить, копит не вмочить,
А в мого коня золота грива,
Золота грива перси покрила.
А в мого коня шовкові хвости.
Шовкові хвости слід замітають,
Слід замітають, дівки питають.

ЦИ РАНО, РАНО КУРОНЬКИ ПІЛИ

Ци рано, рано куроньки піли,
Ей, бо ще раньше наш панок устав,
Ей, устав, устав, три свічки всукав.
При єдній свічці личенько вмивав,
При другій свічці в сукні ся вбирав,
При третій свічці з коньом розмовляв:
— Коню мій, коню, продам я тебе,
За сніп пшениці, за два суржиці.
— Пане мій, пане, не продай мене,
Я ти укажу мівкії броди,
Мівкії броди і три городи.
В єдинім городі коня попасеш,
В другім городі коня напоїш,
У третім городі красну панну озьмеш.

МАВ ІВАСЬО КОНЯ ВОРОНОГО

Мав Івасьо коня вороного,

Приспів:

Потупай, потупай, коню
По тім скарбовім камені!

Тримав він його у військовій стайні,
Стелив під него шовкове сіно,
Годував його яров пшеницев,
Напував його червоним вином,
Накривав його шовковим коцом.
— Ой коню, коню, продам я тебе!

Лиш його вигнав, зараз го продав.
Лиш його продав, зараз кінь заржав:
— Ліпше ми було й а в свого пана!
Тримав він мене в військовій стайні,
Напував мене червоним вином,
Годував мене яров пшеницев,
Укривав мене шовковим коцом,
Стелив під мене шовкове сіно.
А тепер стою по боки в гною,
Дають ми їсти голу солому,
Дають ми пити студену воду.

ОЙ МАВ МИРОНЕНЬКО КОНЯ ВОРОНОГО

Ой мав Мироненько коня вороного,

Приспів:

Там на траві, на мураві.

Повів він єго на ярмарок,
Взяв він за него сто золотих червінців.
— Ліпше ж мені було в Мироненька!
Ой тримав він мене в обрубленій стайні,
Стелив він під мене житні воколоти.
Давав він мені голого ячменю,
Давав він ми пити зеленого вина.
А тепер я стою по коліна в гною,
Дає він ми їсти житную солому,
Дає він ми пити студеную воду.

ЖУРБА ПАРУБКА ЗА НЕЗВИЧАЙНИМ КОНЕМ, ЩО ВТОПИВСЯ

БУВ У БАТЕНЬКА ГОРДИЙ ПАНОНЬКО

Був у батенька гордий панонько,

Приспів:

Подзвонюй! Подзвонюй, коню,
Своїми уздельцями злотними!

Гордий панонько чом Івасенько,
А в чистім полі стадонько пасе.
Й а взяв він гнати на мости з злости,
Взяли ся мости заламовати,
Взявся панонько барзо журити:
— Жаль ми і не жаль того стадонька,
Як лише ми жаль того коника,
Того коника та вороного,
Що оченьками стадонько пасе,
Що ушеньками радоньку радить,
Що підківками огника креше.

УГНАВ ІВАНКО ВОРОНЕ СТАДО

Угнав Іванко вороне стадо,

Приспів:

Не чорно! Не чорно перо
По коничейку на стайні лежить.

Ой угнав єго на золотий міст.
Став ся мостойко заламовати,
Стало стадейко затоповати.

Став Іванонько та й задумався:
— Ой не так ми жаль ворон стадейка,
Ох но мені жаль того єдного,
Того єдного коня вороного,
Що храпойками звірейки страшив,
Що очейками звіздойки читав,
Що ушейками гірлойки слухав,
Що копитцями біл камінь лупав,
Що огоняйком слідки замітав,
Що гривойкою все поле вкривав.

МОЛОДЕЦЬ ІВАНКО ДА ПОСТАВИВ СТАНЮ

Молодець Іванко да поставив станю,

Приспів:

Святий вечір!

Да поставив станю ще й рубленую,
Помостив мостиноньку ще й золотую,
Да поставив стадо ще й воронеє.
Золотая мостинонька провалилася,
Воронеє стадочко потопилося.
— Ой не жаль мені воронова стадечка,
Ой жалко мені сірогривого коня.
Як я на йому із трьох войсків утікав,
З первої войни — із татарщини,
З другої войни — із німещини,
З третьої войни — із полящини.
Що за нами турки, як на небі зурки.
За нами татари, як чорні хмари,
А за нами поляки, як чорні галки.

ПАС ІВАСУНЬ СТАДО КОНЕЙ

Пас Івасунь стадо коней,

Приспів:

Геюм, геюм, геюм, геюм!

Пігнав він їх по Дунаю.
Ой всі коні утонули,

Іно їден не утонув,
Що сі на нім напроїжджав
До батенька по шапочку.
Пас Івасунь стадо коней.
Пігнав він їх по Дунаю.
Ой всі коні утонули,
Іно їден не утонув,
Що сі на нім напроїжджав
До матінки по кошулю.
Пас Івасунь стадо коней,
Пігнав він їх по Дунаю.
Ой всі коні утонули,
Іно їден не утонув,
Що сі на нім напроїжджав
До братіка по поясок.
Пас Івасунь стадо коней,
Пігнав він їх до Дунаю.
Ой всі коні утонули,
Іно їден не утонув,
Що сі на нім напроїжджав
До сестроньки по квіточок.
Пас Івасунь стадо коней,
Пігнав він їх до Дунаю.
Ой всі коні утонули,
Іно їден не утонув,
Що сі на нім напроїжджав
До милої по віночок.

МАТИ РАДИТЬ СИНУ ЇХАТИ СЛУЖИТИ НЕ В ОРДУ, А В МОСКВУ

ОЙ НЕ ВОЛГА-РІКА РОЗЛИВАЄТЬСЯ

Ой не Волга-ріка розливається,

Приспів:

Виноградь, красно-зеленая.

То ж Ванічка на конику вигравається.
Його матінка утішається:
— Ой ти, синку ти мій, ой ти, чадо моє,
Ой не їдь ув орду, не служи ти королю!
А поїдь у Москву, послужи ти царю!

МАТИ РОЗПИТУЄ У ПТАХІВ ПРО СИНА

ОЙ У ПОЛІ, ПОЛІ ДВІР ПРИ ДОРОЗІ

Ой у полі, полі двір при дорозі.
Біля того двора золоті ворота,
Золоті ворота із щирого злота,
На тих воротях аж три голуба,
Аж три голуба, всі три сивесенькі.
Приходить до них Семенова мати,
Приходить мати за сина питати:
— Ой ви, соколи всі три сивенькі,
Чи не бачили мого синонька?
Один каже, що я не бачив,
Другий каже, що я забачив,
А третій каже: при крулю служить.

ПРИЛЕТІЛО ТРИ СОКОЛОЙКИ

Прилетіло три соколойки,
Впали, сіли в оконейки.
Вийшли до них стара мати,

Приспів:

Святий вечер, вечеронько!

Сталася й а питатоньки:
— Чи-сте не чули о моїм синойку?
— Не так чули, як виділи.
Ваш синочок служить при пану,
Ой при пану, при гетьману.

На нім сукенька, як мак цвіте,
На нім шапочка, як маківочка,
На нім чобітки кізловії,
Під ним коник вороненький
І сам панич молоденький. (2)
Під ним сідло — саме срібло,
Під ним шабелька дуже яснейка.

СЛУЖБА В ЦІСАРСЬКІЙ АРМІЇ

Й А В НЕДІЛЕНЬКУ ТА Й ПОРАНЕНЬКУ

Й а в неділеньку та й пораненьку,
Як виряжала гречна газдиня,
Гречная паня та й засмучена,
Та й засмучена — рідная мати.
Як виряжала свойого сина,
Свойого синка засмученого.
Розчесала 'му та й головочку,
Та й дала йому білу сорочку.
Та й головочку 'му розчесала
Та й сльозочками все покапала.
Як виряжала, а все просила:
— Ані наперед си не видавай,
Ані на заді си не вилишай.
— Ой царю, царю, німецький княже,
А пусти ж мене в Підгір'я наше.
— Ой підеш, підеш, підеш, дружино,
Але як вип'єш черлене вино.
А гречний панич, хлопець-молодець
Написав письмо до своєй мами:
— Не журіть ко си та ви за мене,
Бо мені си тут добре поводить.
Я так си маю, як калиночка,
Як калиночка — сім рік не цвіла,
Зелену траву гіллям укрила,
Гіллям укрила а все низенько.
А я си клоню до свої мамки,
До свої мамки та й до дєдика.

А В ЧИСТІМ ПОЛІ ДВА ЯВОРОЧКИ

А в чистім полі два яворочки,
А межи ними світла світлонька,
А в тій світлоньці жовнір молодий,
Ой в ліжку лежить а в лучок грає.
Казали войсько шерегувати,
Шерегувати, коня всідлати
Та й поїдемо в пруськую землю,
Пруськую землю та й ізоремо,
Та й посіємо дрібне насіння,
Дрібне насіння, червоний мачок.
Та й зіжнемо го шабельочками,
Та й змолотимо нагайочками,
Та й повеземо пруському царю,
Пруському царю в подаруночку.
Подарунок дали, голову втяли,
Голову втяли, на шаблі взяли,
На шаблі взяли, вгору підняли,
Вгору підняли, пісні співали.

КОЛЯДКА ЖОВНІРУ-СИРОТІ

БУЛИ В МАМОЧКИ ШТИРИ СИНОЧКИ

Були в мамочки штири синочки,
Два ся вженили та й газдували,
А два мамочка на войну дали.
Та як давали — наказували,
Щоби синочки не забували,
Щоби за рочок домів вертали.
Жде мамка рочок — не йде синочок.
Тогди мамочка пожурилися,
Пожурилися, ісплакалися.
Жде мамка два — синочків нема,
На третій рочок вмерла сама.
Тогди синочок з війночки прийшов,
З війночки прийшов, до хати ввійшов.
До хати ввійшов, по хаті ходить,
По хаті ходить та й не говорить.
Єго ся братчик ніц не питає,
Єму невістка їсти не дає.
Ой тогди братчик сів си на лаву,
Нагадав собі за рідну маму:
— Моя мамочка під муравочков,
Нічим не жура, лише сорочков,
Бо нікому зшити, ані зробити,
Бо в невісточки дрібонькі діти, —
Мені немило з ними сидіти.
Він з лави встав, ревно заплакав:
— Будь, братцю, здоров та й невісточко,
Я ся вертаю знов на войночку.
Ой вийшов братчик на першу гору,
Подибав братця, що йде додому:
— Вертайся, братцю, вертаймося вба,

Бо вже нашої мамочки нема.
Наша мамочка під муравочков,
Нічим не жура, лише сорочков.
Нікому шити, ані зробити,
Бо в невісточки дрібонькі діти,—
Буде немило з ними сидіти.

РОЗБІЙНИКИ РОЗПИТУЮТЬ ПАРУБКА ПРО РІДНИХ І МИЛУ

ІШОВ ІВАН ЧЕРЕЗ УГРОНЬКИ

Ішов Іван через Угроньки.

Приспів:

Не сам я, не сам я, молод,
На тім лісочку погину!

Перейшли єго три розбійнички.
— Біг, помагай біг, три розбійнички!
— Бодай здоровий, білий молодче!
Яли ж єго ся й а звідувати,
Й а звідувати, й а спитувати:
— Ой ци є в тебе в Русі батенько?
— В мене батенько, гей, ясний місяць!
Ішов Іван через Угроньки,
Перейшли єго три розбійнички.
— Біг, помагай біг, три розбійнички!
— Бодай здоровий, білий молодче!
Яли ж єго ся й а звідувати,
Й а звідувати, й а спитувати:
— Ой ци є в тебе в Русі матінка?
— В мене матінка — ясне сонінько!
Ішов Іван через Угроньки,
Перейшли єго три розбійнички.
— Біг, помагай біг, три розбійнички!
— Бодай здоровий, білий молодче!
Яли ж єго ся й а звідувати,
Й а звідувати, й а спитувати:
— Ой ци є в тебе в Русі братійчик?
— В мене братійчик — ясний топірчик.
Ішов Іван через Угроньки,
Перейшли єго три розбійнички.

— Біг, помагай біг, три розбійнички!
Бодай здоровий, білий молодче!
Яли ж єго ся й а звідувати,
Й а звідувати, й а спитувати:
— Ой чи є в тебе в Русі сестриця?
В мене сестриця — ясна зірниця.

ЇХАВ МАРОЧКО ОД ПОЛКУ ДО ПОЛКУ

Їхав Марочко од полку до полку,

Приспів:

Сам красен,
Під ним коничок увесь у злоті —
Аж пляше!

Зустріло його три розбойники,
Стали його сікти, рубати,
Сікти, рубати, розпитувати:
— Чи єсть у тебе рідний батенько?
Чи єсть у тебе рідна матінка?
Чи єсть у тебе рідна сестриця?
— В мене батенько — ясний місяць,
В мене матінка — ясне сонечко,
В мене сестриця — ясна зірниця.

МОЛОДИЙ ІВАСЕНЬКО, ЧИ Є В ТЕБЕ БАТЕНЬКО

Молодий Івасенько, чи є в тебе батенько?

Приспів:

Не був я дома, служив я в пана гетьмана.

Молодий Івасенько, чи є в тебе матінка?
Молодий Івасенько, чи є в тебе братічок?
Молодий Івасенько, чи є в тебе сестриця?
Молодий Івасенько, чи є в тебе миленька?
— В мене батенько — кінь вороненький,

Приспів:

Не чорне перо по кониченьку полягло!

В мене братічок — тугенький лучок,
В мене сестриця — ясна рушниця,
В мене миленька — постіль біленька.

ІШОВ ВАСИЛЕНЬКО ЧЕРЕЗ СМЕРЕЧИНОНЬКУ

Ішов Василенько через смеречиноньку.
Не шуми дуже, смеречинонько!
Здибали го три розбійники,
Стали го ревідувати, випитувати:
— Чи маєш ти рідного батенька?
— Ой маю я рідного батенька — соколонька.
Ішов Василенько через смеречиноньку.
Не шуми дуже, смеречинонько.
Здибали го три розбійники,
Стали його ревідувати, випитувати:
— Чи маєш ти рідную матінку?
— Ой маю матінку — сиву зозуленьку.
Ішов Василенько через смеречиноньку.
Не шуми дуже, смеречинонько.
Здибали го три розбійники,
Стали го ревідувати, випитувати:
— Чи маєш ти рідного братенька?
— Маю братенька — ясного місяченька.
Ішов Василенько через смеречиноньку.
Не шуми дуже, смеречинонько.
Здибали го три розбійники,
Стали го ревідувати, випитувати:
— Чи маєш ти рідную сестроньку?
Ой маю я рідную сестроньку — ясну зореньку.
Ішов Івасенько через смеречиноньку.
Не шуми дуже, смеречинонько.
Здибали го три розбійники,
Стали го ревідувати, випитувати:
— Чи маєш ти свою миленьку?
— А моя миленька — остра шабелька.

СТРІЛЯЙ, АНДРУНЮ, З ВЕНГЕР НА ПОЛЬЩУ

Стріляй, Андруню, з Венгер на Польщу.

Приспів:

На коню,
Гей, злоте п'юречка суть в полю.

Надибали го три розбійники:
— Чи маєш, Андруню, свого татенька?
— Маю татенька сам місяченька.
Стріляй, Андруню, з Венгер на Польщу.
Надибали го три розбійники:
— Маєш, Андруню, свою матінку?
— Маю матінку, як ластівочку.
Стріляй, Андруню, з Венгер на Польщу.
Надибали го три розбійники:
— Чи маєш, Андруню, свою родину?
— Маю родину, як калину.
Стріляй, Андруню, з Венгер на Польщу.
Надибали го три розбійники:
— Чи маєш, маєш, свою миленьку?
— Маю миленьку в своїм серденьку.

ЇХАВ МИХАСЬО Й А З ГІР ДО НІМЕЦЬ

Їхав Михасьо й а з гір до Німець.

Приспів:

Дунаєм, Дунаєм морем,
Михасю, зорі ясної.
Не сам я, не сам я, молод,
В темнім лісочку
Загину.
Здибали єго три розбійники:
— Ой чи маєш з роду батенька?
— В мене батенько, як місяченько.
Їхав Михасьо й а з гір до Німець.
Здибали єго три розбійники:
— Ой чи маєш ти з роду матінку?
— В мене матінка, яко ластівка.
Їхав Михасьо й а з гір до Німець.

Здибали єго три розбійники:
— Чи маєш ти рідного братчика?
— В мене братчик, як горобчик.
Їхав Михасьо й а з гір до Німець.
Здибали єго три розбійники:
— Ой чи маєш ти рідну сестричку?
— В мене сестричка, яко зірничка.
Їхав Михасьо й а з гір до Німець.
Здибали єго три розбійники:
— Ой чи маєш ти рідну миленьку?
— Маю миленьку чорнобривеньку.
(В мене) миленька, як голубонька.

БАТЬКО, МАТИ І МИЛА — НАЙДОРОЖЧІ

ПАС ІВАНЕЙКО ВОРОН КОНЯ

Пас Іванейко ворон коня.

Приспів:

Гей, на траві, на мураві.

Коника пасучи, твердо заснувши.
Прилетіли до него три ластівойці.
Одна сіла в головойці,
Друга сіла й а в ножейка,
А третя сіла просто серденька.
Та, що сіла в головойці,— то татунейко,
Та, що сіла в ножейка,— мамунейка.
Та, що просто серденька,— то єго миленька.

ЧИ Є, ЧИ Є ВАШ СИНОК ВДОМА

Чи є, чи є ваш синок вдома?

Приспів:

Заспівай, співай, соловію,
Перед віконцем на зіллю!

— Ой є він дома, в новій світлойці,
В новій світлойці листойко пише,
Листойко пише, гадки гадає:
«Біз кого би то передатойки?
Передам його біз соколика,
А соколойко — то мій батейко».
Чи є, чи є ваш синок вдома?
— Ой є він дома, в новій світлойці,
В новій світлойці листойко пише,
Листойко пише, гадки гадає:

«Біз кого би то передатойки?
Передам його біз зозулейку,
А зозулейка — то моя матінка».
Чи є, чи є ваш синок вдома?
— Ой є він дома, в новій світлойці,
В новій світлойці листойко пише,
Листойко пише, гадки гадає:
«Біз кого би то передатойки?
Передам його біз ластівойку,
А ластівойка — то моя милейка».

ТАМ ПІДІ ЛЬВОВОМ НА БУЛАНЕНЬКУ

Там піді Львовом на буланеньку,
Ой там Івасенько коником грає,

Приспів:

Грай, коню, грай, кониченьку,
Під молоденьким паничу!

Коником грає, мечом звиває.
Вийшов до нього батенько єго,
Ой виніс йому таріль золотих.
Там піді Львовом на буланеньку,
Ой там Івасейко коником грає,
Коником грає, мечем звиває.
Вийшла до нього матінка єго,
Винесла йому таріль червоних.
Там піді Львовом на буланеньку,
Ой там Івасенько коником грає.
Коником грає, мечом звиває.
Вийшов до нього братенько єго,
Ой виніс єму шаблю золоту.
Там піді Львовом на буланеньку,
Ой там Івасенько коником грає,
Коником грає, мечем звиває.
Вийшла до нього сестронька єго,
Винесла йому злоцістий сегнат.
Там піді Львовом на буланеньку,
Ой там Івасенько коником грає,
Коником грає, мечем звиває.
Вийшла до нього миленька єго,
Винесла єму зелений вінок.

ПАРУБОК СПОРЯДЖАЄ КОНЯ В ТРИ ДОРОГИ — ДО БАТЬКА, МАТЕРІ Ґ МИЛОЇ

ТАМ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ

Там за горою, за кам'яною
Світить місяць з ясною зорою.
Там Семенонько сіно косить,
Сіно косить, під коня носить:
— Ой їж, коню, ой їж сіно,
Будем мати три дорожечки.
Одну дороженьку — до батенька,
Другу дороженьку — до матоньки,
Третю дороженьку — до милої.
До батенька — по шапочку,
До матінки — по сорочку,
До милої — по хусточку.

ОЙ У ПОЛІ ПРИ ДОРОЗІ

Ой у полі при дорозі.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Там Василько сіно косить,
Сіно косить, коню носить.
— Ой їж, коню, ой пий, коню,
Буде тобі три дорозі:
Що першая — до батечка,
А другая — до матінки,
А третяя — до дівчини.

В СІНЦЯХ, СІНЦЯХ МІСЯЦЬ СХОДИТЬ

В сінцях, сінцях місяць сходить.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!

Там пан Роман сіно косить,
Сіно косить, коням носить:
— Ой їж, коню, наїдайся,
Три дороги сподівайся:
Одна доріженька — до батенька,
А другая — до матінки,
А третяя — до дівчини.
Там дівчина полюбила,
Хусточкою подарила,
А якою? — Шовковою,
А братіка — шапочкою,
А сестрицю — биндочкою.

МАВ ІВАСЕНЬКО ВОРОНА КОНЯ

Мав Івасенько ворона коня.

Приспів:

Сам молоденький, кінь вороненький.

Ой дав він єму шовкову траву:
— Ой їж, мій коню, шовкову траву!
Ой пий, мій коню, з Дунаю воду!
Чую на тебе три дорожейки:
Одна дорожейка та аж до божейка,
Друга дорожейка та аж до королейка,
Третя дорожейка та аж до панойка.
Та до божейка — по здоровлейко,
Та до королейка — по королівство,
Та до панойка — по миленькую.
Здоровля бере — ніт, не дякує,
Королевство бере — ніт, не дякує,
Милейку бере — знизька ся кланяє.

ПОДАРУНКИ ПАРУБКА ДЛЯ РІДНИХ І МИЛОЇ

ОЙ ІЗ ГІР, ІЗ ГІР А З ПОЛОНИНИ

Ой із гір, із гір а з полонини
Їхав молодець з Угор до Русиць
Та віз же собі троякий напій:
Єден напоєць — медок солодкий,
Другий напоєць — кудроє пиво,
Третій напоєць — шумна горілка.
Кудроє пиво сам буду пити,
Медок солодкий — любку поїти,
Шумна горілка — отцю та й матці.

ТАМ У САДОЧКУ ПРИ КЕРНИЧЕНЬЦІ

Там у садочку при керниченьці

Приспів:

Щедрий, добрий, святий вечер!

Білий молодчик коня напував,
Коня напував, личенько вмивав.
Єму батенько рушничок держить.
— Ой держи, держи ти, мій батеньку,
Як я поїду за тихий Дунай,
Привезу я ти дорогі дари,
Дорогі дари — дрібну шапочку.

Там у садочку при керниченьці
Білий молодчик коня напував,
Коня напував, личенько вмивав.
Єму матінка рушничок держить.
— Ой держи, держи, моя матінко.

Як я поїду за тихий Дунай,
Привезу я ти дорогі дари,
Дорогі дари — дрібну сукманьку.

Там у садочку при керниченьці
Білий молодчик коня напував,
Коня напував, личенько вмивав.
Єму сестриця рушничок держить.
— Ой держи, держи, моя сеструню,
Як я поїду за тихий Дунай,
Привезу я ти дорогі дари,
Дорогі дари — грубі коралі.

Там у садочку при керниченьці
Білий молодчик коня напував,
Коня напував, личко умивав.
Ой єму братчик рушничок держить.
— Ой держи, держи, ти мій братчику,
Як я поїду за тихий Дунай,
Привезу я ти дорогі дари,
Дорогі дари — дрібну шапочку.

Там у садочку при керниченьці
Білий молодчик коня напував,
Коня напував, личко умивав.
Єму миленька рушничок держить.
— Ой держи, держи, моя миленька,
Як я поїду за тихий Дунай,
Привезу я ти дорогі дари,
Дорогі дари — срібний перстенець.
Рости великий, білий молодче,
Білий молодче чом Гринуненьку.

ЇХАВ ІВАСЕНЬКО ЧЕРЕЗ ЛІСЕНЬКО

Їхав Івасенько через лісенько.

Приспів:

На коню,
Гей, же на коню,
Золоте пір'я по ньому.

Здибала єго гречная панна:
— Ой де ж ти їдеш, гречний паничу?

— Ой їду ж бо я аж до батенька.
— Що ж ти му везеш за даруночок?
— Ой везу ж єму красну шапочку.

Їхав Івасенько через лісенько,
Здибала єго гречная панна:
— Ой де ж ти їдеш, гречний паничу?
— Ой їду ж бо я аж до матінки.
— Що ж ти їй везеш за даруночок?
— Ой везу її красну хусточку.

Їхав Івасенько через лісенько,
Здибала єго гречная панна:
— Ой де ж ти їдеш, гречний паничу?
— Ой їду ж бо я аж до братенька.
— Що ж ти му везеш за даруночок?
— Ой везу ж єму гарну скрипочку.

Їхав Івасенько через лісенько,
Здибала єго гречная панна:
— Ой де ж ти їдеш, гречний паничу?
— Ой їду ж бо я аж до сестрички.
— Що ж ти їй везеш за даруночок?
— Ой везу ж її гарну спідницю.

Їхав Івасенько через лісенько,
Здибала єго гречная панна:
— Ой де ж ти їдеш, гречний паничу?
— Ой їду ж бо я до миленької.
— Що ж ти їй везеш за даруночок?
— Ой везу ж її злоті перстені.

ТАМ НА СТАВУ, НА СТАВОНЬКУ

Там на ставу, на ставоньку
Ярдань воду розливає. (2)
Там Івасенько коня напуває,
Коня напуває, сам сі вмиває,
Йому батенько коника сідлає.
— Сідлай, батеньку, сідлай, душенько,
Бо я поїду на Вкраїноньку.

Як я приїду з Україноньки,
Привезу я ти дорогу шубоньку.

Там на ставу, на ставоньку
Ярдань води розливає. (2)
Там Івасенько коня напуває,
Коня напуває, сам сі вмиває,
Йому матінка коника сідлає.
— Сідлай, матінко, сідлай, душенько,
Бо я поїду на Вкраїноньку.
Як я приїду з Україноньки,
Привезу я ти дорогу хустоньку.

Там на ставу, на ставоньку
Ярдань воду розливає. (2)
Там Івасенько коня напуває,
Коня напуває, сам сі вмиває,
Йому братонько коника сідлає.
— Сідлай, братоньку, сідлай душенько,
Бо я поїду на Вкраїноньку.
Як я приїду з Україноньки,
Привезу я ти дорогу шапоньку.

Там на ставу, на ставоньку
Ярдань воду розливає. (2)
Там Івасенько коня напуває,
Коня напуває, сам сі вмиває,
Йому сестронька коника сідлає.
— Сідлай, сестронько, сідлай, душенько,
Бо я поїду на Вкраїноньку.
Як я приїду з Україноньки,
Привезу я ти дорогу квітоньку.

Там на ставу, на ставоньку
Ярдань воду розливає. (2)
Там Івасенько коня напуває,
Коня напуває, сам сі вмиває,
Йому миленька коника сідлає.
— Сідлай, миленька, сідлай, душенько,
Бо я поїду на Вкраїноньку.
Як я приїду з Україноньки,
Привезу я ти дорогий віночок.

УЧОРА ІЗВЕЧОРА З МОСКВИ ПРИЇХАВ

Учора ізвечора з Москви приїхав,

Приспів:

Соколе ясний, паничу красний, Карпо!

Ой привіз же він три радості у двір:
Першую радість — зелений жупан,
Другую радість — золотий пояс,
Третюю радість — боброву шапку.

ІШОВ ЮРОЧКО ДО МАМКИ В ГОСТИНУ

Ішов Юрочко до мамки в гостину.

Приспів:

На коню,
Ей, на коню, злате перечко на ньому.

Ой кунь ся урвав, на морі зіграв,
Стуй, коню, не грай, шовковий повід не вривай.
— Що ти юй несеш за подаруночок?
— А я юй несу златий кестеман.

В НЕДІЛЮ РАНО, ДУЖЕ РАНЕЙКО

В неділю рано, дуже ранейко
Садив садок Федунейко.
Садок садив, бога просив:
— Зароди, боже, ранських яблук,
Буду я мати на неділейку,
Свому батейку на дарунойку.

В неділю рано, дуже ранейко
Садив садок Федунейко.
Садок садив, бога просив:
— Зароди, боже, ранських яблук,
Буду я мати на неділейку,
Своїй матінойці на дарунойку.

В неділю рано, дуже ранейко
Садив садок Федунейко.
Садок садив, бога просив:
— Зароди, боже, ранських яблук,
Буду я мати на неділейку,
Своїй милейкій на дарунойку.

ДІВОЧІ ПОДАРУНКИ ЛЮБОМУ МОЛОДЦЕВІ

ОЙ ІЗ-ЗА ГОРИ, З-ЗА ПОЛОНИНИ

Ой із-за гори, з-за полонини,
Відтіль димове стовпами стали.
То не димове, кінські духове.
А у тім димі два люди славні.
Одно ми славний коню вороний,
Інший славніший та гречний пане,
Та гречний пане, ой пане Петре.
Їде він полем вороним конем.
— Ой де ж ти бував, як тобі біг дав?
— Ой я ходив тричі в післах
Від нашої королечки
До вгроської цісаречки.
Мене влюбили три угорочці.
Одна любила — коня ми дала,
Друга любила — шапку купила,
Третя любила — пірце взлотила.
Від коника — місяцьо світить,
А від шапочки — зорі зоріють,
А від пірця — сонце сіяє.
Ой тото перо перевиване,
Сріблом та злотом покитичене.
В гречного пана, у пана Петра,
У пана Петра ба й за шапочков.
Се й колядочка не є шляхоцька,
Се й колядочка чом парубоцька.

ОЙ НА ГОРІ, НА ГОРІ, В ШОВКОВІЙ ТРАВІ

Ой на горі, на горі, в шовковій траві,

Приспів:

Святий вечер!

Ой там Андрійко коника пасе,
Коника пасе, в кобзоньку грає,
В кобзоньку грає, гарно співає.
Прийшла до його ненька старенька,
Ненька старенька, його матінка:
— Ой синку, синку, синку Андрійку!
Хто тебе навчив в кобзоньку грати,
В кобзоньку грати, гарно співати?
— Любили ж мене три любляночки,
Три любляночки, всі паняночки.
Перва любила — грати навчила,
Друга любила — співать навчила,
Третя любила — собі судила.

ТРИ БРАТИ ЛЮБЛЯТЬ ДІВЧАТ З РІЗНИХ МІСТ

ЗІЙШЛО, ЗІЙШЛО ТРИ МІСЯЦІ

Зійшло, зійшло три місяці,

Приспів:

Гей, коляда, коляда!

Три місяці, всі три ясні.
Було в матки три синочки,
Повставали, повмивались,
Повмивались, повчесались,
Поїхали аж на місто.
А на місті три таночки,
Три таночки, всі дівочки.
Один любить берестянку,
Другий любить кобринянку,
Третій любить камінчанку.

ПАРУБОК ДЯКУЄ ТІЛЬКИ ЗА ДІВЧИНУ

СВІТИТЬ МІСЯЧИК ПОМЕЖИ ЗВІЗДИ

Світить місячик помежи звізди,
Світячи.
Їздить Іваньо на коничейку, на вороненькім,
Помежи панни їздячи.
Вийшли паннойки на порадойку
До него.
Що му маємо подарувати на даруночок
Для него?
Подаруймо му пару чобіток
Для него.
Він тото бере і не дякує
За него.

Світить місячик помежи звізди,
Світячи.
Їздить Іваньо на коничейку, на воронейкім,
Помежи панни їздячи.
Вийшли паннойки на порадойку
До него.
Що му маємо подарувати на даруночок
Для него?
Подаруймо му пару свиточок
Для него.
Він тото бере і не дякує
За него.

Світить місячик помежи звізди,
Світячи.
Їздить Іваньо на коничейку, на воронейкім,
Помежи панни їздячи.
Вийшли паннойки на порадойку
До него.

Що му маємо подарувати на даруночок
Для него?
Подаруймо му красну шапочку
Для него.
Він тото бере і не дякує
За него.

Світить місячик помежи звізди,
Світячи.
Їздить Іваньо на коничейку, на воронейкім,
Помежи панни їздячи.
Вийшли паннойки на порадойку
До него.
Що му маємо подарувати на даруночок
Для него?
Подаруймо му красну паннойку
Для него.
Він тото бере, низько ся кланяє
За него.

ЩО НА БУЛОНІ ПУТАНІ КОНІ

Що на булоні путані коні.

Приспів:

Грай, коню, грай, кониченьку,
Грай, вороненький, під Іваночком,
Під молоденьким, грай, коню!

Поїхав же він дівки сватати,
Вивели йому коня в наряді.
Він коня не взяв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не подякував.
Винесли йому пучок стрілочок.
Стрілочок не взяв, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не подякував.
Вивели йому дівку в вінку.
Він дівочку взяв, шапочку ізняв,
Шапочку ізняв ще й подякував:
— Спасибі тобі, мій татусеньку,
За твою дочку, за паняночку,
За теє личко, за біленькеє,
За її словце, за вірненькеє.

НАЙКРАЩА ДОПОМОГА МОЛОДЦЕВІ — ВІД МИЛОЇ, НАЙВАЖЛИВІШЕ СЛОВО — МИЛОЇ

ГОНИВ ВАСИЛЬЦЬО КОНЯ ДО ВОДИ

Гонив Васильцьо коня до води,

Приспів:

В неділю,
В неділю рано ясне сонечко сіяло.

Кінь сі розірвав, по воді пішов.
— Піди, батеньку, коня ми знайди.
Батенько пішов, коня не знайшов.
Гонив Васильцьо коня до води,
Кінь сі розірвав, по воді пішов.
— Піди, матінко, коня ми знайди.
Матінка пішла, коня не знайшла.
Гонив Васильцьо коня до води,
Кінь сі розірвав, по воді пішов.
— Піди, братчику, коня ми знайди.
Братичок пішов, коня не знайшов.
Гонив Васильцьо коня до води,
Кінь сі розірвав, по воді пішов.
— Піди, сестронько, коня ми знайди.
Сестронька пішла, коня не знайшла.
Гонив Васильцьо коня до води,
Кінь сі розірвав, по воді пішов.
— Піди, миленька, коня ми знайди.
Миленька пішла, коника знайшла.

ПО КОНЕЦЬ МОСТА КАЛИНОВОГО

По конець моста калинового
Стоїть світлонька горіховая.
А в тій світлоньці столове,

Приспів:

На новая літа, на здоровля!

А за столами сидять панове,
Межи панами гречний панич сидить.
— Чом, Івасеньку, гречний паниченьку,
Дрібні листи пишеш?
— Листи пишу, до батенька шлю:
Дай, батеньку, срібла-злота.
— Я срібло даю, бо злота не маю.
Батенько дає та й не додає.
По конець моста калинового
Стоїть світлонька горіховая.
А в тій світлоньці столове,
А за столами сидять панове,
Межи панами гречний панич сидить.
— Чом, Івасеньку, гречний паниченьку,
Дрібні листи пишеш?
— Листи пишу, до матінки шлю:
Дай, матінко, срібла-злота.
— Я срібла даю, бо злота не маю.
Матінка дає та й не додає.
По конець моста калинового
Стоїть світлонька горіховая.
А в тій світлоньці столове,
А за столами сидять панове,
Межи панами гречний панич сидить:
— Чом, Івасеньку, гречний паниченьку,
Дрібні листи пишеш?
— Листи пишу, до милої шлю:
Дай, миленька, срібла-злота.
Аж миленька дає та й передає.

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ

Ой за горою, за кам'яною,

Приспів:

Де дзвін дзвонить, там місяць сходить!

Там пан Іванко камінь лупає,
Камінь лупає, церкву мурує,
Церкву мурує, злотом гафтує.
Прийшов же він до дядичка:
— Давай, дядичку, срібла, злота!
Дядичко каже: — Злота не даю,

Злота не даю, бо сам не маю.
Прийшов же він до ненички:
— Поїдь, неничко, по срібло, злото!
Неничка каже: — Я не поїду,
Я не поїду, бо не заїду,
В мене коні не ковані,
Та й залубні поламані.
Прийшов же він до миленької:
— Поїдь, миленька, по срібло, злото!
Миленька каже: — Ой я поїду,
Ой я поїду, бо я заїду,
В мене коні поковані
Та й залубні поскладані.

ТАМ У ЛУЖЕНЬКУ, КРАЙ БЕРЕЖЕНЬКУ

Там у луженьку, край береженьку,
Плило ж там, плило липове човненько,
А на тім човненьку гречний паниченько
Ріже стрілоньки а все з калиноньки.
Єму стрілонька все висихає,
Єму батенько вином підливає.
Там у луженьку, край береженьку,
Плило ж там, плило липове човненько,
А на тім човненьку гречний паниченько
Ріже стрілоньки а все з калиноньки.
Єму стрілонька все висихає,
Єму матінка вином підливає.
Там у луженьку, край береженьку,
Плило ж там, плило липове човненько,
А на тім човненьку красний паниченько
Ріже стрілоньки а все з калиноньки.
Єму стрілонька все висихає,
Єму братенько вином підливає.
Там у луженьку, край береженьку,
Плило ж там, плило липове човненько,
А на тім човненьку красний паниченько
Ріже стрілоньки а все з калиноньки.
Єму стрілонька все висихає,
Єму сестронька вином підливає.
Там у луженьку, край береженьку,
Плило ж там, плило липове човненько,

А на тім човненьку красний паниченько
Ріже стрілоньки а все з калиноньки.
Єму стрілоньки все висихають,
Єму миленька вином підливає.

ІШОВ СТЕФАНИК ГУСЛІ РУБАТИ

Ішов Стефаник гуслі рубати.

Приспів:

Не в нашім, не в нашім краю,
А й у волоськім Дунаю,
Гуслі урубав, перстик порубав.

Завий ми, мамко, мій мизирничок.
Мамка завила, не загоїла.
Ішов Стефаник гуслі рубати,
Гуслі урубав, перстик порубав.
— Завий ми, няньку, мій мизирничок.
Нянько завив, не загоїв.
Ішов Стефаник гуслі рубати,
Гуслі урубав, перстик порубав.
— Завий ми, сестро, мій мизирничок.
Сестра завила, не загоїла.
Ішов Стефаник гуслі рубати,
Гуслі урубав, перстик порубав.
— Завий ми, мила, мій мизирничок.
Мила завила і загоїла.

СТАВИТЬ ІВАСЕЙКО НОВУ СВІТЛОЙКУ

Ставить Івасейко нову світлойку
Там в городейку при барвінойку.

Приспів:

Щедрий вечір, святий вечір,
Добрим людям на весь вечір.

Ставить дверейка оріховії,
Ставить віконця криштальовії,
Ставить столойки во три рядойки.
За столойками кравченьки крають,

Кравченьки крають дорогі сукна.
Коло них ходить пан Івасейко,
Коло них ходить, мід, вино носить:
— Мід, вино пийте, хороше шийте,
Бо мені треба на неділейку.
Мід, вино пили, хорошо шили.
Не стає йому крайньой полойки,
Листойко пише та й до батейка:
— Не стає мені крайньой полойки.
— Є в сусідойка красна дівойка,
Тая ти буде крайня полойка.
Ставить Івасейко нову світлойку.
Не стає йому крайньой полойки.
Листойко пише до матінойки:
— Не стає мені крайньой полойки.
— Є в сусідойка красна дівойка,
Тая ти буде крайня полойка.
Ставить Івасейко нову світлойку.
Не стає йому крайньой полойки.
Листойко пише до милейкої:
— Не стає мені крайньой полойки.
Милейка дає ще й ся зістає
Там в городейку, при барвінойку.

КОСИВ ІВАНЕЙКО РАННЮ ГРЕЧЕЙКУ

Косив Іванейко ранню гречейку.

Приспів:

Бриніла, бриніла коса
Дуже ранейко з покоса.

Прийшов там до него татунейко єго:
— Час вже, синойко, на обідойко.
— Зараз, татунь, піду, но покоса дійду.
І покоса дійшов, додому не пішов.
Косив Іванейко ранню гречейку.
Прийшла там до него матунейка єго:
— Час вже, синойко, на обідойко.
— Зараз, мамуню, піду, но покоса дійду.
І покоса дійшов, додому не пішов.
Косив Іванейко ранню гречейку.
Прийшов там до него братунейко єго:

— Час вже, братунейко, на обідойко.
— Зараз, братунь, піду, но покоса дійду.
І покоса дійшов, додому не пішов.
Косив Іванейко ранню гречейку.
Прийшла там до него сеструнейка єго:
— Час, братунейко, на обідойко.
Зараз, сеструню, піду, но покоса дійду.
І покоса дійшов, додому не пішов.
Косив Іванейко ранню гречейку.
Прийшла там до него миленька єго:
— Час вже, миленький, на обідойко.
— Зараз, мила, піду, но покоса дійду.
Покоса не дійшов і додому пішов.

ТАМ КОЛО МОСТА ОРІХОВА КОРШМА

Там коло моста оріхова коршма,
Коршма новая, оріховая.
Там Івасенько танці виводить.
Прийшов до него батенько єго:
— Івасю, дитя, час додому іти.
— Зараз піду, іно танець дійду.
Танця дійшов, додому не йшов.
Там коло моста оріхова коршма,
Коршма новая, оріховая.
Там Івасенько танці виводить.
Прийшла до него матінка єго:
— Івасю, дитя, час додому іти.
— Зараз піду, іно танець дійду.
Танець дійшов, додому не йшов.
Там коло моста оріхова коршма,
Коршма новая, оріховая.
Там Івасенько танці виводить.
Прийшла до него сестронька єго:
— Братоньку, дитя, час додому іти.
— Зараз піду, іно танець дійду.
Танець дійшов, додому не йшов.
Там коло моста оріхова коршма,
Коршма новая, оріховая.
Там Івасенько танці виводить.
Прийшла до него мила єго:
— Івасю, милий, час додому іти.
— Зараз піду, іно танець дійду.
Танець дійшов, додому пішов.

ОЙ РЕМЕЗЕ, РЕМЕЗОНЬКО

Ой ремезе, ремезонько,
Не клади гнізда на ледонько.

Приспів:

Святий вечір, щедрий вечір!

Ледонько ся розтопляє,
Твоє гніздо забирає.
Ой Іване, Іваноньку,
Не став світлоньки
Просто батенька:
Батенько ся розгніває,
Твою світлоньку порозкидає. *
Ой ремезе, ремезонько,
Не клади гнізда на ледонько,
Ледонько ся розтопляє,
Твоє гніздо забирає.
Ой Іване, Іваноньку,
Став же світлоньку
Просто милої.
Миленька ся не гніває,
Твої світлоньки не порозкидає.

ТАМ НА РІЧЦІ, НА ЮРДАНІ

Там на річці, на Юрдані
Юрдан воду розливає,
Юрдан воду розливає,
Іван коня напуває, (2)
До коника промовляє:
— Ой коню мій вороненкий,
Будь в дорозі щасливенький.
Будь ми щасливий на липовім мості,
Як я поїду до батенька в гості.
Батенько мня не приймає,
Двір, ворота замикає *.
Іван коня напуває, (2)
До коника промовляє:

---

* Далі так само про матінку, братенька, сестроньку.

— Ой коню мій вороненький,
Будь в дорозі щасливенький.
Будь ми щасливий на липовім мості,
Як я поїду до милої в гості.
Миленька мня вже приймає,
Двір, ворота отворяє.
Взяла коня за вудила,
По подвір'ю поводила.
Взяла коня за уздечку,
Мене взяла за ручечку.
Дала коню вівса, сіна,
А милому меду, вина.
Дала коню вівса, оброку,
А милому хусточку до боку.

ОЙ НА РІЧЦІ, НА ЙОРДАНІ

Ой на річці, на Йордані
Пливе човен мальований,
А в тім човничку гречний паничок

Приспів:

Пливе човен мальований.

Пише листи до батенька:
— Продай, батеньку, штири воли,
Викупи мня із неволі.
— Не буду волів спродавати,
Тебе з неволі викупляти. *
Ой на річці, на Йордані
Пливе човен мальований,
А в тім човничку гречний паничок

Приспів:

Пише листи до миленької:
— Продай, миленька, штири воли,
Викупи мня із неволі.
Продала миленька штири воли,
Викупила мня з неволі.

---

* Далі так само про матінку, братика, сестричку.

ТАМ ПІД САМБОРЕМ, ВЕЛИКИМ ДВОРЕМ

Там під Самборем, великим дворем,

Приспів:

Лілія, гей, гей, лілія,
Там панич Іван на кониченьку вивія.

Прийшов до него батенько єго,
Ой приніс єму красний капелюх.
Він одвічає, й а не дзенькує.
Там під Самборем, великим дворем,
Прийшла до него матінка єго,
Принесла єму черевиченьки.
Він одвічає, й а не дзенькує.
Там під Самборем, великим дворем,
Прийшов до него братенько єго,
Привів до него та кониченька.
Він одвічає, й а не дзенькує.
Там під Самборем, великим дворем,
Прийшла до него сестричка єго,
Принесла єму остру шабельку,
Він одвічає, й а не дзенькує.
Там під Самборем, великим дворем,
Прийшла до него миленька єго,
Принесла єму перстень золотий.
Він одвічає, слічно дзенькує.

УВ'ЯЗНЕНИЙ ПАРУБОК СУМУЄ ЗА МИЛОЮ

А ТАМ НА ЛУКАХ, НА БАРЗ ШИРОКИХ

А там на луках, на барз широких,
Там же мі горить терновий огник.

Приспів:

Сам молод, ей, сам молод!
Сам молодейкий на коничейку,
Сам молод!

Кол' огня ходить широкий танець,
А в танці ходить княгня Іванко,
На головойці сокола носить,
В правій ручейці конічка водить,
В лівій ручейці гуселки носить.
Ніхто не видів, лем панські слузі.
Скоро ввиділи, пану доповіли:
— Ой їдьте, їдьте, Іванка зв'яжіте,
Іванка зв'яжіте, ту го приведіте.
Соколойка пусьте до сокілниці,
Гуселки шмарте до гусельниці,
Конічка вставте до кінничейки,
Іванка всадьте до темничейки.
Соколик квилить, головойки хоче,
Гуселки грають, Іванка споминають,
Конічок гребе, до поля хоче,
Іванко плаче, до милейкої хоче.

ПАРУБОК ХОЧЕ ЖЕНИТИСЯ

В ВІШНІМ САДКУ СОКІЛ ЩЕБЕЧЕ

В вишнім садку сокіл щебече,
Мамка синочку кучері чеше.
Та й розчесала кучері красні,
А понад чоло косиці ясні.
І внесла єму білий кожушок,
Білий кожушок, так як рантушок.
І внесла єму жовті чобітки,
Жовті чобітки на білі ніжки.
І внесла єму білу сорочку,
Як день, біленьку, як лист, тоненьку.
І внесла єму дрібну шапочку,
Дрібну шапочку, як маківочку.
Синочок пішов у вишний садок
Та й ся подибав з гречнов панноньков.
І взяв до неї чом промовляти,
Вна ся узяла взад уступати.
— Чи дав би тебе батько за мене?
— Сама не знаю, тобі не скажу.
Від татка чула, мамця казали,
Що вни би мене за тебе дали.
Синочок прийшов, по хаті ходить,
По хаті ходить та й не говорить,
І не сідає, й не вечеряє.
— Чого ти, синку, по хаті ходиш,
По хаті ходиш та й не говориш,
Та й не сідаєш, не вечеряєш?
— Не хочу, мамко, ні їсти-пити,
Бо я ся хочу, мамко, женити.

МОЛОДЕЦЬ БУДИТЬ БРАТІВ НА ПОЛЮВАННЯ-СВАТАННЯ

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

Ой рано, рано кури запіли.

Приспів:

Святий вечер!

Ще раніш того Іванко устав,
Лучком подзвонив, братів побудив:
— Ой вставайте, братці, коней сідлайте,
Коней сідлайте, хортів скликайте!
Ми поїдем на лови в зелені діброви.
Ой там навідав я куну в дереві,
Куну в дереві, дівку в теремі.
Хай же вам, братці, всім по куниці,
А мені, молодому, дівка в теремці.
Вечор добрий!

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

Ой рано, рано кури запіли

Приспів:

Святий вечор, кури запіли!

А ще найраній Хведорко устав.
Хведорко устав, в дзвони задзвонив,
В дзвони задзвонив, браття побудив:
— Вставайте, браття, бо вже й не рано,
Та поїдемо в чистеє поле,
В чистеє поле, на полювання.
Уполюємо в полю сокілку,
В полю сокілку, Хведоркові дівку!

БАТЬКИ ПРОВОДЖАЮТЬ СИНА ЗА НЕВІСТКОЮ

ЗА ГОРОЮ НЕ ДЗВІН ДЗВОНИТЬ

За горою не дзвін дзвонить,
Не дзвін дзвонить, місяць сходить.
А на новій стайні огонь сяє,
Там Грицуненько коника сідлає,
Єму матенька свічечки тримає,
Свічечки тримає і єго питає:
— Куди ж поїдем, мій синоньку,
Мій синоньку Грицуноньку?
— Поїду, матінко, на Україноньку
Собі по дівоньку, вам по невістоньку.
Там дівонька багатая,
В будень ходить у блаваті,
А в суботоньку в оксамиті,
А в неділеньку в щирім злоті.

ОЙ ПІЙТЕ, ПІЙТЕ РАНО, КУРОЙКИ

Ой пійте, пійте рано, куройки,

Приспів:

Рано, рано, дуже ранейко!

А Василейко якнайранше встав,
Якнайранше встав, три свічі зсукав.
При першій свічці личейко вмивав,
При другий свічці рушником стирав,
При третій свічці коника сідлав.
— Ой їдж, конику, дрібнейке сіно,
Ой пий, конику, студену воду,

Бо поїдемо на Вкраїнойку,
На Вкраїнойку по дівчинойку,
А батейкові по невістойку.
Ой щоби пряла той лен тонейко,
А батейкові на кошулейку. *

У СТАЄНЬЦІ, У НОВЕЙКІЙ

У стаєньці, у новейкій
Стоїть коник воронейкий.
Там Степанко осідлає,
Із татойком розмовляє:
— Ой синойку, голубойку,
Куди їдеш? — За горойку,
За горойку по дівойку.
Світи, світи, місячейку,
Світи, світи, зоре ясна,
Вийди, вийди, панно красна!
Світи, світи, найясніша,
Вийди, вийди, найкрасніша.

ОЙ У ПОЛІ ОВЕС РЯСНИЙ

Ой у полі овес рясний,
Там Василько коня пасе.
Пасе, пасе, припасає,
Кінь до нього промовляє:
— Ти, Василю, Василечку.
Візьми мене під уздечку
Та поїдьмо до дівчини.
— В мене коні не ковані,
В мене сани поломані.
Добрий вечір!

---

* Далі матіноньці на хвартушок, сестроньці і братикові на кошулейку.

ПАРУБОК ПОСИЛАЄ МИЛІЙ ЗВІСТКУ, ЩОБ ГОТУВАЛА ВЕСІЛЬНІ ПОДАРУНКИ

ПЛАВАЄ ПО ВОДІ ЗОЛОТИЙ ЧОВНОК

Плаває по воді золотий човнок,
А в тім човнику красний молодець
Струже стрілоньки маленькії,
Струже, малює, на Дунай пускає:
— Пливіте, стрілоньки, до моєї дівоньки.
Нехай готує тонкі подарки:
Моєму батеньку тонку кошулю,
А моїй матері тонкий рубочок,
Сестриці моїй з рути віночок,
А братіку шовкову хустку,
А мні, молодому, сама молодая,
Скриня новая а постіль білая.

ХЛОПЕЦЬ ЗАГАДУЄ НАРЕЧЕНІЙ ЗАГАДКИ

ОЙ ПЛАВЛЕ, ПЛАВЛЕ МАЛЬОВАН ЧОВНОК

Ой плавле, плавле мальован човнок,

Приспів:

Святий вечер!

А в тім човночку злишний паничу,
Злишний паничу — молодий Михалю
Струже стрілочки усе з калиночки.
Которії прямії, ле себе кладе,
Которії кривії, на Дунай пускає.
— Пливіте, стрілки, до мої дівки,
Загадайте їй три загадочки:
Що ж то росте да й без кореня?
Що ж то горить да й без полум'я?
Що ж то цвіте боровим цвітом?
Як одгадає, то моя буде,
Не одгадає, не моя буде.
— Ой бодай же я не панна була,
Сих трьох загадок да й не одгадала:
Камень росте да й без кореня,
Злотечко горить да й без полим'я,
Житечко цвіте боровим цвітом.

БЛУДЦІ-МОЛОДЦІ ОБІЦЯЮТЬ ПАРУБКОВІ ЗА ДОПОМОГУ СТАТИ В ПРИГОДІ ПІД ЧАС ЙОГО ВЕСІЛЛЯ

ОЙ В ЛІСІ, ЛІСІ ТАМ МЕДОБОР

Ой в лісі, лісі там медобор.

Приспів:

Святий вечер!

Блудило блудців сімсот молодців,
А приблудили к білому наметі.
В тому наметі красний молодець.
— Красний молодче, виведь нас з ліса,
Виведь нас з ліса і з медобору,
То ми тобі станем в великій пригоді.
Як ти будеш, молод, женитися,
Поб'ємо палі всі кам'янії,
Положим мостниці всі золотії,
Повісим китайку на синім морі,
Посієм пшеницю на чистім полі.
Як ти будеш дівоньку вести,
Забряжчать палі всі кам'янії,
Засіяють мостниці всі золотії,
Замає китайка на синім морі,
Зійде пшениця у чистім полі.

БЛУДИЛО БЛУДЦІВ СІМСОТ МОЛОДЦІВ

Блудило блудців сімсот молодців.
Приблудилися к темному лісі,
К темному лісі, к білому наметі.
А в тім наметі гречний молодець Михайло,
— Гречний молодче Михайло,
Виведи ти нас з темного лісу,

З темного лісу, з білого намету.
Ми ж тобі станем в великій пригоді.
Як ти будеш їхати із-за гір по дівку,
Із-за гір по дівку, по королівну,
Помостим мости із жовтої трості,
Погатим гатки з ярої м'ятки,
Поставим стовпи все золотії,
Почепим ковра все шовковії.
Як будеш їхати із-за гір з дівкою,
Із-за гір з дівкою, з королівною,
Зашумлять мости з жовтої трості,
Зашумлять гатки з ярої м'ятки,
Забринять стовпи все золотії,
Замають ковра все шовковії.
Вийшов батенько — діброва шумить,
Вийшла матінка — це мій син їде,
Це мій син їде, невістку везе.
— На ж тобі, ненько, невісточку в двір,
Невісточку в двір і щастячко в дім.
Научай її, як сама знаєш,
Щоб шовком шила — не покошлала,
Щоб гаптувала — не поламала.

Й А В БОРУ, В БОРУ ТА МЕДОБОРУ

Й а в бору, в бору, та медобору,

Приспів:

Святий вечор!

Там ходило-блудило сімсот молодців,
Сімсот молодців все запорожців.
Приблудилися к тихому Дунаю,
К тихому Дунаю, к славному пану,
К славному пану — пану Василю:
— Пане Василю, перевези нас,
Перевези нас через тихий Дунай,
Ми ж тобі станем у великій пригоді.
Ой як будеш ти, молод, женитися,
Висватаєм тобі в короля дочку,
Короля дочку — дівку Марточку.
Помостим мости все перстневії,
Погатим гатки з зеленої м'ятки,

Поставляєм стовпи все золотії,
Повішаєм короговки все шовковії.
Ой як будеш ти королівну везти,
Забряжчать мости все перстневії,
Засяють стовпи все золотії,
Замають короговки все шовковії,
Запахнуть гатки з зеленої м'ятки,
Закричать орли в чистому полі.

МОЛОДЕЦЬ ЇДЕ ПО НЕВІСТКУ-КОРОЛІВНУ

ПОНАД РІЧКОЮ, ПОНАД БИСТРОЮ

Понад річкою, понад бистрою,

Приспів:

Щедрий вечор, добрий вечор!
Добрим людям на здоров'я!

Ой там ходило стадо булане,
Поміж тим стадом кінь вороний.
Ніхто того коня та не піймає,
Та не піймає, не осідлає.
Обізвався молодий Іванко:
— Я спіймаю, я й осідлаю,
Я поїду у Мир, у город,
У Мир, у Миряночку,
Візьму собі короляночку.
Батьку, матері слуга буде,
Мені молодому жінка буде.

ОЙ В ПОЛІ, В ПОЛІ ДА НА РОЗДОЛІ

Ой в полі, в полі да на роздолі,

Приспів:

Святий вечор!

Ой там стояла вороная стада.
Між тоєю стадой сив конь маленький,
Сив конь маленький білогривенький.
Ніхто того коня да й не споймає,
Да не споймає, не осідлає.
Ой де не взявся молодий Іванко,
Коня іспоймав, сідлом осідлав.

Сів на коня, поїхав до короля.
Дав йому король голубий жупан,
Королева дочка — з-під золота квітку.
Нема у пана такого жупана,
Як у панича, панича Івана.
Нема у дівки такої квітки
Як у панича, панича Івана.

ОЙ У САДУ, САДУ-ВИНОГРАДУ

Ой у саду, саду-винограду,
А у тому саду сивий коник грає.
А до того коня ніхто не приступить,
А тільки приступить молодий Іванко.
Іванко приступив, сіделечко наклав,
Сіделечко наклав, сам сів та й поїхав,
Сам сів та й поїхав аж до королівни.
Сидить королівна, дрібні листи пише,
Дрібні листи пише, важким духом дише.
— Ой здорова дівко, дівко-королівно!
Ой чи будеш мені вірною жоною,
Вірною жоною, матінці слугою?

ЗА ЖИТОМ, ЖИТОМ ТА Й ЗА ЧЕРЕТОМ

За житом, житом та й за черетом,

Приспів:

Святий вечір!

Там ходило воронеє стадо.
Поміж тим стадом сірий кінь грає.
Усі ловили да й не вловили,
Іван припав — коника піймав
Да й сів, поїхав до царівни в двір.
— Чи ти царівна, чи королівна?
— Я не царівна, не королівна,
Я батькова дочка, дівка Наталка.

ПОСЕРЕД ДВОРА СТОЇТЬ КОМОРА

Посеред двора стоїть комора,
На тій коморі сиз орел сидить,

Сиз орел сидить, сокола держить.
Вийшов з хати молодий Бориско,
Вийшов з хати орла стріляти,
А за ним вийшла старая мати:
— Не стріляй орла та сідлай коня,
Та сідлай коня, їдь до короля.
Дасть тобі король вороного коня,
А королиха — шиту хустину,
А королівна — золотий перстеньок.

СЛАВЕН, СЛАВЕН МОЛОДЕЦЬ ПЕТРО

Славен, славен молодець Петро.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

— Ой чим же він славен? — Трьома городами,
Трьома городами, своїми слугами.
— Слуги мої молодії,
Запрягайте коні вороніі,
Поїдемо у Мир-город,
У Мир-город, у Мир-землю.
Візьмем собі помиряночку,
Помиряночку, королівничку,
Отцю, матері на послужечку,
Мені, молодому, на подружечку,
Отцю, матері слуга буде,
Мені, молодому, пара буде.
Отцю, матері діло робити,
Мені, молодому, в гості ходити.

У ЧИСТОМУ ПОЛІ ДА НАМЕТ СТОЇТЬ

У чистому полі да намет стоїть,

Приспів:

Щедрий вечор! Вечор добрий!

А коло намету сивий кінь стоїть,
А на тому коні да козак сидить,
Да козак сидить, да пан Іванко,
Да пише листоньки до отця, матінки:
— Як поїду я у Немир-землю,

У Немир-землю, у Турешчину,
Возьму собі немиряночку,
Немиряночку, красну панночку.
Отцю, матері да на посилання,
Мені, молодому, да на розмовляння.
Отцю, матері да діло робити,
Мені, молодому, да поговорити.

НЕМА НІ В КОГО СИНА ТАКОГО

Нема ні в кого сина такого,

Приспів:

Святий вечір!

А у пана Івана да хороший син,
Небагато пожив, славоньки нажив.
Білим залізом двір обгородив,
Поставив ворота з щирого злота,
Да побив же палі з золотими перстнями,
Да повішав коври шовком до землі,
Да помостив мости битим таляром,
Засіяв поле дрібним жемчугом,
Позаймав ліса поголоснії,
А сам поїхав на горду войну,
На горду войну, по королівну.
А покіль верне з гордої войни,
З гордої войни з королівною,
Да забіліє двір білим залізом,
Да зазяють ворота з щирого злота,
Замигтять палі золотими перстнями,
Замають коври шовком до землі,
Зацвіте поле дрібним жемчугом,
Зашумлять ліси поголоснії.
Да зачули люде, що король їде,
Що король їде, нам слава буде.
Його мамочка да й промовляє:
— Ой то не король, то синочок мой,
Собі жену везе, мені невіхна буде.
— Оце ж тобі, мамочко, да й невіхночка,
Як самі знайте, так научайте:
Мед-вино точить, щоб не перелить,
Ширинoчку шить, щоб не помилить,
Кросенця ткать, щоб не порвать.

ДІВЧИНА ОБІЦЯЄ САМА ПРИЇХАТИ ДО ПАРУБКА

ЗАХОТІВ ІВАНКО ЖЕНИТИСЯ

Захотів Іванко женитися,

Приспів:

Гей, Дунаю!

Шле листоньки до царівноньки.
Йому царівна відписує:
«Не шли до мене, не пиши до мене,
Я до тебе сама буду,
На твій двір дрібним дощем,
А в твою хату любим гостем».
Вийшла статечная жона, Іванкова мати:
— Чи не бачили сина мого єдиного?
Єден каже: — Я не бачив,
Другий каже: — Я не знаю,
Третій каже: — Я сам бачив
У тещеньки на подвор'єчку,
Водить танець на увесь дворець.
В правій рученьці дівоньку водить,
В лівій рученьці шапочку носить.
В тій шапочці тройзіллячко.
Перше зілечко — змовляннячко,
Друге зілечко — вінчаннячко,
Третє зілечко — весіллячко.

НА НЕБЕСАХ ЯСЕН МІСЯЦЬ

На небесах ясен місяць
Освітив небо і землю,
Небо і землю і двор при дорозі,
Двор при дорозі й нові воротечка.

На тих воротечках соколонько,
Коло соколонька золотая корогвонька.
Туди ішла Іванкова мати,
Ялася свого синонька питати.
— Не так бачив, як добре знаю,
Служив же він при королю,
Да пише листоньки до дівоньки.
А вона йому одписує і одказує:
«Не присилайся, не утрачайся,
Я до тебе сама буду.
Я до тебе на двор — дробним дощем,
А в сіни — ясним сонцем,
В хату — панянкою,
А за стол — миленькою».

СЛАВЕН, СЛАВЕН МОЛОДЕЦЬ МИХАЙЛО

Славен, славен молодець Михайло,
Як був славен да й прославився,
Написав листа до королівни.
Вона йому одписує:
«Ой гордуй, не гордуй, коня не мордуй,
Та я до тебе сама прибуду.
Буду йти лісом та з лютим звірем,
Буду йти полем та з буйним вітром,
Буду йти водою та з ютонькою,
А під село прийду — чорною хмарою,
В село войду з дрібним дощиком,
На подвір'я зійду з ясним сонечком,
А в сінечка войду з ясним місяцем,
У світилку войду з ясною зорею,
За столом сяду красною панною
Та допіро буду твоєю жоною».

А В СІНОЧКУ НА ГАНОЧКУ

А в сіночку на ганочку,
Приспів:
Добрий вечір!

Там стоїть кінь ба й вороний,
На тім коні сідло ясне,

На тім сідлі панич красний.
Пише листи до дівчини,
Вона йому одписує:
«Через море рибонькою,
Через лісок пташенькою
Я до тебе! Не бий коня,
Не бий коня, не трать грошей,
Я до тебе сама буду».

ОЙ СЕРЕД СЕЛА СВІТЛА СВІТЛОНЬКА

Ой серед села світла світлонька,
А коло неї нова вборонька.
На ті вбороньці стоять коники.
Стоять коники поприпинані,
До них жовнярі поприбирані.
А єден коник найвороніший,
До него жовнір найприємніший.
Хоче їхати й а в Львів по дівку,
Й а в Львів по дівку, по королівку.
А вна до него переказала,
Переказала, лист написала:
— Коня не томи, людей не труди,
Бо я до тебе сама прилину,
Через моренько — дрібним дождженьком,
А через лісок — зозуленькою,
А через поле — ластівочкою,
А на подвір'я — невісточкою.
Через сіни йшла, сіни сіяли,
Ввійшла до хати, стіни палали,
Стіни палали, пани вставали,
Пани вставали, шапки знімали,
Шапки знімали та й ся кланяли,
Та й ся кланяли, та й ся питали:
— Ци то царівна, ци королівна?
— Ні то царівна, ні королівна,
То наша дочка, гречна панночка.

НАЙКРАЩА ПАРА МОЛОДЦЕВІ — РІВНЯ

ТАМ ЗА ВОРОТИ, ЗА НОВЕЙКИМИ

Там за вороти, за новейкими,

Приспів:

Трава-мурава зеленейкая
Там за вороти, за новейкими.

Там Івасенько коника пасе,
Коника пасе, на скрипки грає,
На скрипки грає, сукеньки крає.
Не стало йому першої поли.
Перша полойка — в попа дівойка.
— Не моя рівня в попа дівойка!
Там за вороти, за новейкими,
Там Івасенько коника пасе,
Коника пасе, на скрипки грає,
На скрипки грає, сукеньки крає.
Не стало йому другої поли.
Друга полойка — в дяка дівойка.
— Не моя рівня в дяка дівойка.
Там за вороти, за новейкими,
Там Івасенько коника пасе,
Коника пасе, на скрипки грає,
На скрипки грає, сукеньки крає.
Не стало йому третьої поли.
Третя полойка — в війта дівойка.
— То моя рівня в війта дівойка!

ОЙ РАНО, РАНО КУРОЙКИ ПІЛИ

Ой рано, рано куройки піли,

Приспів:

Гей, коляда!

А єще раньше Николайцьо встав.
Ой встав же він, встав, три свічі всукав.
При першій свічі личко умивав,
При другій свічі сам ся убирав,
При третій свічі коника всідлав.
Поїхав же він під царівни двір,
Вийшов до нього й аж найстарший цар:
— Щоби то я знав, чий ти синонько,
Дав би я тобі свою царівну.
Не дівка рівня, дівка царівня,
Но дівка — рівня, дівка — хлопівна.

ПІД КАЛИНОЮ, ПІД ЧЕРВОНОЮ

Під калиною, під червоною,

Приспів:

Святий вечір!

Ой там Михальок умивається,
Із своїм таточком наражається:
— Ой тато, тато, ожени мене!
— Ой синку, синку, кого ти любиш?
— Я ж тую люблю, що по небі ходить,
Що по небі ходить, із місяцем говорить.
— Синку, то не наша рівня, то королівна.
Тая ходить поза замками,
Поза замками, поза ключами.
— Я тії замки огнем попалю,
Я тії ключі мечом помечу,
Таки королівну за себе озьму.

ОЙ ОРЛЕ, ОРЛЕ, ЧИ ВИСОКО ЛЕТИШ

Ой орле, орле, чи високо летиш?
Чи високо летиш? Чи далеко бачиш?
Чи ти бачиш, орле, синєє море?

А на тім морі корабель пливе,
А на тім кораблі Іванько сидить
Та письмо строчить, до батеньки шле:
— Батенько мій, просю я тебе, ожени мене!
Та скажи мені, яку мені брать:
Чи попівну, чи королівну?
— Ой то нам не рівня. А то нам рівня,
Що з сонцем встає і з сонцем ляга.

Й А В ЧИСТІМ ПОЛЮ, Й А В БОЛОНІЙКУ

Й а в чистім полю, й а в болонійку,
Там же ми лежить давня стежейка.
Над'їхав над ню білий молодець,
Виломив собі квітку-галузку,
Притулив д'собі, д'свому личейку:
— Дай же ми, боже, личко такоє,
Поїхав би я преч на Поділля,
Полюбив би я три милейкії.
Єдну милейку — замужатую,
Другу милейку — білу вдовойку,
Третю милейку — гречну паннойку.
Ой мовить єму матінка його:
— Ой сину, сину, білий молодче,
Не люби ж тії три милейкії.
Замужатая — то не здоровля,
То не здоровля, то безголовля.
Біла вдовойка — не рівня твоя,
Гречна паннойка — то рівня твоя!

ПЕРЕД ДВЕРИМА СТОЇТЬ КАЛИНА

Перед дверима стоїть калина.

Приспів:

Святий вечір, добрий вечір!

Під тією калиною Семенко ходе,
Семенко ходе, коника воде,
Коника воде, рученьки ломе.
Рученьки ломе, батечка просе:

— Ой батюшко мій, ожени ти мене,
Ожени ж ти мене, звесели ж ти себе!
— Ой синку, синку, да яку ж ти любив,
Да яку ж ти любив, таку і візьмеш.
— Я тую люблю, що з сонцем ходе,
Що з сонцем ходе, з місяцем говоре,
— Да то ж нам не рівня, то ж королівна.
А візьмемо ми у Івана дочку,
У Івана дочку, дівку Варочку,
Тобі буде парочка, мені буде славочка!

ОЙ НА РІЧЦІ, НА ОРДАНІ

Ой на річці, на Ордані

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Щось то світить в новій стайні.
Там Іван коня сідлає,
А батенько просвіщає,
Просвіщає і питає:
— Куди їдеш, мій синоньку?
— За гороньку, по дівоньку,
За гороньку кам'яную,
По дівоньку молодую.
— Не бери ту, що в атласі,
Бери тую, що в сермязі:
Що в атласі — королівна,
Що в сермязі — твоя рівня.

ЗАЧАВ НАШ ФЕДЬКО РАНО ВСТАВАТИ

Зачав наш Федько рано вставати
Та й починає ярма шукати.
Ой пішов собі воли впрягати,
Поїхав волми поле орати.
Оре він поле та на три нивці,
Сіє він собі всяку сівбину.
Ой перша нивка — яроє жито,
А друга нивка — яра пшениця,
А третя нивка — все кукурудза.

Бога він просив, хліб му си вродив.
— Час мені, тату, женці наймати.
— Ой не час, синку, женці наймати,
Час собі, синку, дівки шукати.
— Ой я би ішов по царівночку! —
— Тобі не зіпру, лиш іди, синку,
Іди до тої, що-с сам сподобав.

ОЙ ПОХИЛИВСЯ ДУБ ДУБОЙКОВІ

Ой похилився дуб дубойкові.

Приспів:

Діброва, дуб зеленейкий
Й а зеленейкий, діброва!

— Ци ся позволиш, тату, женити,
Ци ся женити, ци на війну йти?
— Женися, сину, на війну не йди.
Я ти запишу всьо подвіренько,
Всьо подвіренько, всьо поділенько.

ПАРУБОК ЛОВИТЬ КОНЯ І ЇДЕ ДО ЗАСВАТАНОЇ ДІВЧИНИ

ЩО ЗА ГАЄМ, ГАЄМ, ГАЄМ ЗЕЛЕНЕНЬКИМ

Що за гаєм, гаєм, гаєм зелененьким

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Та ходив коник вороненький.
Ніхто того коника не спіймає,
Тільки спіймає молодець Іван.
Він спіймає й осідлає
Та й поїде та до тестя в двір.
Тесть вибігає, коня розпрягає,
А теща у хаті столи застеляє.

ЩО ІЗ-ПІД ГАЮ, ГАЮ ЗЕЛЕНОГО

Що із-під гаю, гаю зеленого

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!

Вибігає коник вороненький.
Ніхто його не піймає.
Да піймає молодець Іванко,
Да піймає, осідлає,
До тещеньки поїзжає.
Теща каже: — мій зять їде,

Мій зять їде, дівку везе!
Да взяла його за рученьку,
Повела його у світлоньку,
Посадила його на скамейку,
Піднесла йому меду, вина,
А конику овса ще й сіна.

ЩО З-ПІД ГАЮ, ГАЙ ЗЕЛЕНЕНЬКИЙ

Що з-під гаю, гай зелененький,
Вибігає кінь вороненький.
Ніхто його не поймає,
Тільки поймає молодець Андрійко.
І поймає й осідлає,
До тещеньки поїжджає.
Теща каже: — Мій зять їде,
Мій зять їде, дочку везе!
Взяли його під рученьки,
Увели його у світлоньку,
Посадили його конець стола,
Стали його привітати,
Медом-вином частовати.
Первая дара — калачів пара,
Другая дара — кінь вороненький,
Третяя дара — сам молоденький.

ІЗ-ЗА ҐАЮ ЗЕЛЕНОГО

Із-за гаю зеленого

Приспів:

Щедрий вечор, добрий вечор!
Добрим людям на здоров'я!

Вибігає кінь вороний,
Ніхто коня не спіймає,
Не спіймає, не ссідлає.
Обізвався пан Михайло:
— Ой я коня іспіймаю,
Іспіймаю, іссідлаю,

Да проїду за гіроньку,
За гіроньку по дівоньку!
Да привезем батьку слугу,
Батьку слугу, матці другу,
Собі жену, як калину.

ЩО НА ЛЕДУ ДА НА ЙОРДАНІ

Що на леду да на Йордані,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Там ходило стадо коней,
Поміж тим стадом один вороненький.
Ніхто його не піймає,
Не спіймає, не ссідлає.
Обізвався молодець Боречка:
— Я його спіймаю, я його ссідлаю,
Да й поїду у руськую землю,
Возьму собі да русяночку,
Русяночку-городяночку,
Городяночку — дівку Машечку.

В НОВІЙ СТАЄНЬЦІ СВІЧКА ГОРИТЬ

В новій стаєньці свічка горить,
Свічка горить, не згасає,
Там Івасенько коника сідлає.
Прийшов до него батенько єго:
— Що ж ти, сину, та й ділаєш,
Нащо коника сідлаєш?
— Я поїду за гороньку
По красную паняноньку,
Та вам буде невісткою,
А для мене миленькою *.
І поїхав за гороньку,
Привіз собі паняноньку.

* Далі питає матенька («та вам буде невісткою»), братенько і сестронька («тобі буде братовою»).

ЗА ВОРІТЬМИ НА МУРАВЦІ

За ворітьми на муравці,
Приспів:
Щедрий вечор, святий вечор!

Там ходило стадо коней,
Між тими кіньми сивий коник.
Ловили люде — не зловили.
Десь узявся красний панич:
— Стійте, люде, не полоште,
Я сам його іспоймаю,
Іспоймавши — осідлаю,
До Марусі заїзжаю.
До Марусі — до дівоньки,
На білії подушеньки.
Вийшов батько — мій син їде,
Вийшла мати — мій син їде,
Вийшов братик — мій брат їде,
Вийшла сестра — мій брат їде,
Вийшла мила — мій милий їде.

ЇХАВ ІВАНЕЙКО

Їхав Іванейко божов дорожейков.
Поставив коника серед огродика,
Вийшла до него милейка єго,
Взяла коничейка за поводика,
Взяла єго, молодого, за білу ручейку.
Дала коникові дрібнейкого сінця,
Єму, молодому, пшеничного хлібця,
Дала коникові дрібнейкого овса,
Єму, молодому, білейкого сирця.
Дала коникові води з-під леду,
Єму, молодому, солодкого меду.

МОЛОДЕЦЬ ВЕЗЕ СОБІ ДРУЖИНУ, МАТЕРІ — НЕВІСТКУ

ОЙ ІЗ-ЗА ГОРИ, З-ЗА ВИСОКОЇ

Ой із-за гори, з-за високої,
Ой десь ся взяла чорная хмара.
Але не єсть то чорная хмара,
Але но єсть то два сив коники.
Ой їде ними гречний молодче,
Гречний молодче, на ім'я Йванко.
Післав післочки навперед себе,
Навперед себе до свої неньки,
Щоби ся ненька прилагодила,
Для свого синка меду вситила,
Для челядочки пива зварила.

МОЛОДЕЦЬ ДМИТРУСИК ДА ЗАДУМАВ ЖЕНИТЬСЯ

Молодець Дмитрусик да задумав жениться.
— Тепер я, братці, да жениться буду,
Да возьму дівочку да задунаєчку,
Да задунаєчку — королеву дочку.
Да виорю поле сизими орлами,
Да засію поле золотим жемчугом.
Да помощу мости все чугуннії,
Да повішу короговки да все шовковії.
Да поставлю свічі да все восковії,
Да позастилаю коври да все червонії,
Буду везти дівочку да задунаєчку!
Да полями їхали — поля мигтіли,
Да лісами їхали — ліса шуміли,
Да мостами їхали — мости дзвеніли.
Мости дзвеніли, стовпи сяяли,

Стовпи сяяли, коври маяли,
Коври маяли, свічі палали.
Городами їхали — пани стрічали,
Пани стрічали, шапки знімали,
Шапки знімали, поздоровляли:
— Ой хто се їде, королівну везе?
— Молодець Дмитрусик королівну везе!

СЛАВЕН, СЛАВЕН ГОРОД ЧЕРНІГОВ

Славен, славен город Чернігов!

Приспів:

Святий вечір!

А славній того Михаль у батька.
Не багато пожив да й слави нажив:
Білим залізом двір обгородив,
Поставив ворота з щирого злота.
Помостив мости все чугуннії,
Поставив стовпи все золотії.
Поклав же жердя все срібранеє,
Повішав коври все шовковії.
Сам поїхав на горду войну,
На горду войну по королівну.
Да вернувся ж він з гордої войни,
З гордої войни з королівною.
Застукали мости все чугуннії,
Заззяли стовпи все золотії,
Забряжчало жердя все срібранеє,
Замаяли коври все шовковії.
Що люде кажуть: — Королевич їде,
Королевич їде, королівну везе.
Мамочка каже: — Мій синок їде,
Мій синок їде, невіхну везе.
Увіз він її та й у новий двір,
Посадив її за тесовий стіл:
— Оце ж вам, мамко, невіхна ваша,
Невіхна ваша, а жона моя.
Ой як знайте, так і навчайте:
Мед-вино точити, щоб не пролити,
Шовком шити, щоб не помщити.
Кросенця ткати, щоб не порвати.

ЧИ ДОМА, ДОМА МОЛОДЕЦЬ БОРИСКО

Чи дома, дома молодець Бориско?

Приспів:

Святий вечір!

Нема дома, на погулянні між молодцями
Вихваляється, викрашається:
— Ой як буду я та женитися,
Намощу мости все перстневії,
Погачу гатки все вінковії,
Поставлю стовпи все золотії,
Повішаю коруговки все шовковії.
Виорю поле сизими орлами,
Насію жемчугу близько дороги.
Ой як буду я Ганечку везти,
Забряжчать мости все перстневії,
Зашумлять гатки все вінковії,
Засяють стовпи все золотії,
Закричать орли у чистом полі,
Зацвіте жемчуг близько дороги.

СМЕРТЬ МОЛОДЦЯ (КОЛЯДКИ-БАЛАДИ)

ЗАЙМИВ МОЛОДЕЦЬ КОНЯ ДО ВОДИ

Займив молодець коня до води,
Ой став молодець на біл камінець,
Камінь ся хибнув, молодець втонув.
— Ой не стій, коню, ти надо мною,
Лиш біжи, коню, борзо додому.
Стопчи копити перед вороти,
Ой вийде д'тобі старенька жона,
Старенька жона — то мати моя.
Не кажи, коню, що я утонув,
Лиш кажи, коню, що я ся женю.
Мені молода — бистрая вода,
Мені дружбочки — круті бережки,
Мені світелки — куці ластівки,
Мені вереті — нересть та слижі,
Мені подушки — клені та пстружки.

ЕЙ, ВЕРХ БЕСКИДА, ВЕРХ ЗЕЛЕНОГО

Ей, верх Бескида, верх зеленого

Приспів:

Синя мгла, ей, синя мгла,
Полонинойки залягла!

Ходить вдовойка, глядат синойка,
Ей, стрічат єї ясне сонейко.
— Ой помагай бог, світле сонейко!
— Боже, дай здоров'я, бідна вдовице.
— А ти, сонейко, яснейко світиш,
Яснейко світиш, далеко видиш,
Ци-сь не видало мого синойка,

Мого синойка, ей, Іванойка?
Ніт, я не видало, ніт, я не слихало
Твого синойка, ей, Іванойка.
Ой пошла она дале стежейков,
Стрічає же ся ясен місячок.
— Ой помагай бог, ясен місячок.
— Боже, дай здоров'я, бідна вдовице.
— А ти, місячку, високо світиш,
Високо світиш, далеко видиш,
Ци-сь ти не видав мого синойка,
Мого синойка, ей, Іванойка?
— Ніт, я не видав, ніт, я не слихав
Твого синойка, ей, Іванойка.
Ой пошла она дале стежейков,
Стрічат же єї ясна зорничка.
— Ой помагай бог, ясна зорничка.
— Боже, дай здоров'я, бідна вдовице.
— А ти, зорничко, яснейко світиш,
Яснейко світиш, далеко видиш,
Ци-сь не виділа мого синойка,
Мого синойка, ей, Іванойка?
— Ой я видала, ой я слихала,
Твого синойка, ей, Іванойка,
Йому сваткове — в лісі пташкове,
Йому музики — в лісі словіки,
Йому женойка — дробна рибойка,
Йому дружина — в воді лозина.

У ВИШНЕВІМ САДКУ ЗОЗУЛЬКА КУЄ

У вишневім садку зозулька кує,
Ходить матінка та все сумує.
А все сумує, а все заводить,
Що вна своєго синка не видить.
— Відки-с, зозулько, в сад надлетіла,
Де ж ти моєго синка виділа?
— Я надлетіла з поля, із моря,
Синка-м виділа, що впав із коня.
Під ним ся коні порозривали,
За ним криваві річки іграли.
Вдарила куля зверху в голову,
Він з себе пустив всю ясну зброю.
Вдарила куля зверху у плечі,

Він з себе пустив всі ясні мечі.
Вдарила куля аж із канона.
Вже твого синка не буде дома.
Вдарила куля аж із гармати,
Вже твого синка ту не видати.
Єдна з канона, друга з гармати,
Вже твого синка ту не видати.
Не плач, матінко, та й не журися,
Бо твій синочок уже вженився:
Взяв він собі у царя дочку,
У царя дочку — підмуравочку.

В ПОЛІ, В ПОЛІ РОСТЕ ДУБОЧОК

В полі, в полі росте дубочок,
Був у мамочки один синочок.
Одного мала та й того дала,
Та й того дала та й на войночку:
— Іди, синочку, не забавляйся,
За рочок, за два домів вертайся.
Жде мамка рочок — синочка нема,
Жде мамка другий — йде синок любий.
Ой не сам іде, невістку веде.
— Чи рада-с, мати, що йде нас двоє,
Що йде нас двоє в подвір'я твоє?
— Рада-м ти, синку, бо-с моя дитинка,
А невісточка — чужа чужинка.
Ой вийшла мати з нової хати,
Сина й невістку перепивати.
До синка пила винцем та й пивцем,
До невісточки — гірким полинцем.
Син вино не пив, під коня вилляв,
Гірким полинцем поділилися,
Поділилися, потруїлися.
— Знала-с, мати, як напоїти,
Тепер знай, мати, як поховати.
Синка сховала під віконцями,
А невісточку — за ворітцями.
На синку ростуть два яворочки,
На невісточці — дві берізочки.
Ой ростуть, ростуть, розростаються,
Листок до листка злипаються.
Ой як ся ізріс явір з берізков,
Так ся любив син із невістков.

Колядки та щедрівки дівчині

20—143

ВЕЛИЧАННЯ ДІВОЧОЇ КРАСИ

ОЙ КРАСНА, РЯСНА В ЛУЗІ КАЛИНА

1

Ой красна, рясна в лузі калина,
А ще красніша дівка Уляночка.

Приспів:

Святий вечір!

По двору ходить, як сонце сходить,
У сінечки ввійшла, як зоря зійшла,
У світлоньку ввійшла, світлонька сяє,
Світлонька сяє — пани встають,
Пани встають, шапки знімають.
То вони кажуть:— Королівна ввійшла,
Королівна ввійшла, корольова дочка,
Корольова дочка, дівка Уляночка!

2

Ой красна, рясна в лузі калина, (2)

Приспів:

Святий вечір!

А ще красніша дівка Мар'янка
До церковці йшла наряжалася:
Крамне скидала, золоте брала,
До церкви йшла, як зоря зійшла.
В церковці стоїть, як свіча горить.
Із церковці йшла красною панею,
У двір увійшла — двір закрасила.
В сінечки ввійшла — паничі встають,
Паничі встають, шапки здіймають,
Шапки здіймають, її питають:

— Чи ти царівна, чи королівна?
— Я не царівна й не королівна.
Я одиничка батькова дочка,
Батькова дочка, дівка Мар'янка.

3

Ой рясна, красна в лузі калина,

Приспів:

Добрий вечір!

А ще найкраща в батька дитина.
По воду ішла, як зоря зійшла,
А з водою йшла, як місяць зійшов,
В сінечки ввійшла, там люди сидять,
Там люди сидять, радочку радять.
Радочку радять, шапки здіймають,
Шапки здіймають, її питають:
— Чи ти царівна, чи королівна?
— Я не царівна, не королівна,
Батькова дочка, гречна дівчина.

4

Красна, рясна у лузі калина,
Та ще красивіша у батька дочка,
У батька дочка — дівка Настушка.
Не ходить вона ні в чім ледачім:
У будень ходить у оксамиті,
А в свято ходить у сріблі й злоті.
По двору ходить, як місяць сходить,
В сіноньки ввійшла, як зоря зійшла,
В світлоньку ввійшла — свічі палають.
Свічі палають, пани гуляють.
Пани гуляють і в карти грають
Та ще й дівочок вони питають:
— Ой чия це дівка, чи царівна,
Чи королівна, чи королева дочка?
А батько й каже: — Це не царівна,
І не королівна, це моя дочка.
Це моя дочка — дівка Настушка.

5

Ой рясна, красна в лузі калина,
А ще найкраща й у батька дочка —
Гречна панночка, панна Ганнуся.
По двору ходить, як місяць сходить,
В сінечки зайшла, як зоря зійшла,
В хату вступає, як дзвін заграє,
За стіл сідає, як злото сяє.
А до неї пани з'їжджають,
Пани з'їжджають, шапки знімають,
Шапки знімають, її питають:
— Чи ти царівна, чи королівна?
— Я не царівна й не королівна,
А батькова дочка — гжечна панночка —
Пана Ганнуся.

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ

Ой за горою, за кам'яною,
А за другою, за золотою
Дівка Ланпушка вимивалася,
Вимивалася, наряжалася.
На себе брала все золотеє,
А з себе скидала все голубеє.
До церковці йшла, вже й зоря зайшла.
В церковці стояла, як свіча палала.
Од церковки йшла — вже й зоря зійшла.
Паничі стрічали й шлички здіймали,
Шлички здіймали, її питали,
Її питали, ще й величали:
— Чи ти царівна, чи королівна?
— Я й не царівна, ні королівна,
Я дівка Ланпушка, Никифорова дочка.

У МІСТІ, МІСТІ, У КРАЙНІЙ СВІТЛОНЬЦІ

У місті, місті, у крайній світлоньці,
Там ранесенько засвітилося.

Приспів:
Святий вечір!

Дівка Ганнечка наряжалася:
Лляне скидала, шовкове брала,

До церковці йшла, як зоря зійшла.
У церковці стала з красною паннею,
З красною паннею, з ясною свічою.
Паничі стояли, шапки поскидали,
Шапки поскидали, її питали:
— Чи ти попівна, чи королівна?
— Я ні попівна, ні королівна,
Батькова дочка — дівка Ганнечка.

РАНО Ж ТІЇ ПІВНІ В ЯТЦІ ЗАСПІВАЛИ

Рано ж тії півні в ятці заспівали,
До нашого пана гості наїжджали.

Приспів:

Святий вечір!

У нашого пана великі кімнати:
Є де походити, є де погуляти.
А ще ж наша пані ніченьку не спала:
Вина готувала, страву припасала.
Та й не так та страва вдивовижу стане,
Як вийде панянка та ясно погляне.
Бо в тії панянки білі рученята,
Кращі срібних зірок карі оченята.
Хай же там гуляють та ті пишні гості,
А нам на крилечко вишлють челяденцем
Та по пиріжечку.

ОЙ ЗА СТІНОЮ, ЗА ЗОЛОТОЮ

Ой за стіною, за золотою
Не червон мачок все процвітає,
Дороге пання шубу вбирає,
Дорогу шубу під самим злотом.
Виходить на двір, двір ся леліє,
Входить до сіней, сіни сниюють,
Сіни сниюють, аж но палають.
Входить до хати, панове встають,
Панове встають, шапки здіймають,
Шапки здіймають та й ся кланяють.
Кажуть панове: — Крілівна зійшла!

Каже їм ненька: — То моя дочка!
— А по чім же їй, ненько, пізнала?
— Ой ізпізнала-м по росі косі,
По росі косі, по кошуленьці,
По кошуленьці, по білім личку.
Слово по слову до татуненька:
— Ой мій татуньку, мій татунечку,
Ой купи мені дві міста нові,
Дві міста нові, три села старі.
Єдно ж ми село — з старими людьми,
Друге ми село — із дівочками,
Третє ми село — з парубочками,
З старими людьми добра порада,
Грозноє село з парубочками,
Село весело ой з дівочками.

ДІВЧИНА ХВАЛИТЬСЯ СВОЇМ СЛАВНИМ РОДОМ

А У ЛЬВОВІ В ПЕРШІМ ДОМІ

А у Львові в першім домі

Приспів:

Щедрий вечер, святий вечер!

Стоять столи тисовії,
При тих столах писарчуки
Пишуть листи на папері.
Прийшла до них красна панна,
Красна панна Маринуня:
— Мої милі писарчуки,
Не пишіть ми на паперах,
Пишіть листи на китайці,
Бо я роду славненького
І батенька рідненького.

ЧОГО, РОЖЕНЬКО, САМА В ГОРОДІ

Чого, роженько, сама в городі?

Приспів:

Щедрий вечор, добрий вечор,
Добрим людям на здоров'я!

— А я не сама, а я не одна.
Єсть коло мене троє зіллячок,
Троє зіллячок ще й корень його.
Перве зіллечко — барвіночок,

Друге зіллечко — василечки,
А третє зіллечко — любисточок,
Шо барвіночок для дівочок,
А любисточок для невісточок,
А василечки для запаху.
— Чого, дівочка, сама в батенька?
— Єсть у мене три братики,
Три братики і три сестриці.
Один братичок на женіннечко,
А дві сестриці на оддаваннечко.
Сама, молода, зарученая,
Зарученая, невінчаная.

ЧИ ТИ, РОЖА, САМА У ГОРОДІ

Чи ти, рожа, сама у городі,

Приспів:

Святий вечір, добрий вечір!

Рожа моя, повна, червона?
— А я не сама та ще й не одна:
Є коло мене рута м'ята,
Хрещен барвінок, пахуч васильок.
— Чи ти, Сонечко, сама у матері?
— Я не сама та ще й не одна:
Є у мене батько, мати,
Батько й мати, сестра й два брати.
Є у мене брат, холост, неженат,
Є у мене сестра ще й заміж не йшла.

ОЙ ІЗ-ЗА ГОРИ, З-ЗА ЗЕЛЕНОЇ

Ой із-за гори, з-за зеленої
Річка виплива, плавиння несе.
Й а в тім плавинню сивий оленю,
Йому на ріжках хитай-колиска,
И а в тій колисці гречная панна!
— Ой пливи, пливи, мене не втопи.

Як мене втопиш, самий загинеш!
В мене братчики все писарчики,
В мене сестрички й а все паннички,
В мене братове й а все війтове!

У СЬОМУ ДВОРУ, ЯК У ВІНКУ

У сьому двору, як у вінку.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!
Добрим людям на здоров'я!

(А) господар, як виноград,
Господиня — як калина,
А діточки, як квіточки.
Там Уляночка сад садила,
Сад поливала да й промовляла:
— Рости, саде, вищий мене,
Рости, саде, кращий мене!

ОЙ РАНО, РАНО, КУРОЙКИ ПІЛИ

Ой рано, рано куройки піли,
Ой а ще раньше Ганнуся встала.
Ще раньше встала, сад підмітала,
Сад підмітала, вино садила,
Вино садила, слово мовила:
— Ой рости, вино, тонко, високо,
Тонко, високо, корні глубоко.
А тоє вино синьо заквіло,
І не зродило, 'но три ягодойці.
Перша ягодойка — єї матейка,
Друга ягодойка — єї батейко,
Третя ягодойка — сама молода,
Сама молода, зарученая,
Зарученая аж до Люблина.
Аж до Люблина (за попового сина,
За попового сина), щоб не робила.
Щоб не робила, мід, вино пила,
Мід, вино пила, ключем звонила.

СІЯЛА ГАНУСЯ ВИНО ЗЕЛЕНЕ

Сіяла Ганусся вино зелене.

Приспів:

Вино ж моє зеленоє!

Сіяла знизенька, мовила стихенька:
— Рости, вино, тонке, високе,
Тонке, високе, в листя широке.
Зацвіло вино й а в п'ять цвіточків:
Перший цвіточок — то мій батенько,
Другий цвіточок — то моя матінка,
Третій цвіточок — то мій братенько,
Четвертий цвіточок — то моя сестричка,
П'ятий цвіточок — то мій миленький!

ЧЕРЕЗ САД-ВИНОГРАД СТЕЖЕЧКА ЛЕЖИТЬ

Через сад-виноград стежечка лежить,
А по тій стежечці ходила гречна панна,
Гречна панна, панна Марина.
Сад садила, поливала,
До нього промовляла:
— Не цвіти буйно, не роди сильно,
Більш не зроди, як три яблучка.
Перше яблучко — її батенько,
Друге яблучко — її матінка,
Третє яблучко — сама молода.
По двору ходить, як сонце сходить,
В сінечки ввійшла, як зоря зійшла,
Стрічають її, питають її:
— Чи ти царівна, чи королівна?
— Я не царівна, не королівна.
Батькова дочка, як паняночка.

ДІВЧИНУ КЛИЧУТЬ ЗНАЙОМІ ГОЛОСИ: БАТЬКА, МАТЕРІ І МИЛОГО (АБО БРАТА)

ДА ДІВКА ПРІСЕЧКА ОДНА В БАТЕЧКА

Да дівка Прісечка одна в батечка.

Приспів:

Святий вечір!

Да вийшла ж вона да за воротечка,
Да почула ж вона да три голосочки:
Що первий голосочок — батенько кличе,
А другий голосочок — матюнка кличе,
А третій голосочок — братічок кличе.
Да батенько кличе в терему мести,
А матінка кличе кужелю прясти,
А братічок кличе коня напувати.

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску,
Там росте явір, тонкий, високий,
Тонкий, високий, а в гілля широкий.
На першій гілці висить колиска,
Й а в тій колисці гречная панна,
Гречна панна, панна Маланя.
Кличе її три родиночки,
Три родиночки — дєдик та й ненька,
Дєдик та й ненька, та й рідний братчик.
Ой дєдик кличе — пшеничку жати,
Й а ненька кличе — куділку прясти,
Й а братчик — мід, вино пити.
— Жати не буду, прясти не буду,
На вино піду, пити го буду.

ОЙ В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ

Ой в полі, в полі, близько дороги
Стоїть грушечка тонка, висока,
Тонка, висока, вверху широка.
На тій грушечці срібна колиска,
А в тій колисці гречна панночка.
Колишуть її два братця її.
— Та й погодіте, не колишіте,
Заносять мене три голосочки.
Єден голосок: татко мня кличуть,
Другий голосок: мамка мня кличуть,
Третій голосок: миленький кличе.
Татко мня кличе воликам дати,
Воликам дати та й напоїти.
Мамка мня кличуть водицю нести,
Водицю нести, хату замести.
Миленький кличе горівку пити,
Горівку пити, з ним говорити.

НА ГОРІ СОСНА ЗОЛОТОРЯСНА

На горі сосна золоторясна,
Під тов сосною срібна колиска.
Колише ся в ній гречная панна,
Гречная панна на 'мня ї Анна,
Колишуть єї три молодчики,
Заносять єї три голосочки:
Один голосок — батенько кличе,
Другий голосок — матінка кличе,
Третій голосок — миленький кличе.
Батенько кличе води винести,
Матінка кличе хату вимести,
Миленький кличе коня вивести.
— Ой вода буде не винесена,
Ой хата буде не заметена,
Ой піду, піду, коня виведу,
Коня виведу аж до Дунаю,
Бо я з тобою жити гадаю.

ТАМ НА ГІРОНЬЦІ ДВІ ЗОЗУЛЕНЬЦІ В ЯЧМЕНІ

Там на гіроньці дві зозуленьці в ячмені,
А третя Талюня під гіроньками льон бере:
— Ой зрівняй, боже, гори, долини рівненько,
Щоби ся було аж до братіка видненько.
Ой чи видненько, чи не видненько, не дбаю,
Я свого братіка по голосочку пізнаю.

Там на гіроньці дві зозуленьці в ячмені,
А третя Талюня під гіроньками льон бере:
— Ой зрівняй, боже, гори, долини рівненько,
Щоби ся було аж до сестроньки видненько.
Ой чи видненько, чи не видненько, не дбаю,
Я свою сестроньку по голосочку пізнаю.

Там на гіроньці дві зозуленьці в ячмені,
А третя Талюня під гіроньками льон бере:
— Ой зрівняй, боже, гори, долини рівненько,
Щоби ся було аж до милого видненько,
Ой чи видненько, чи не видненько, не дбаю,
Я свого миленького по голосочку пізнаю.

ДІВЧИНА БУДИТЬ БРАТІВ НА ПОЛЮВАННЯ

ОЙ РАНО, РАНО КУРОНЬКИ ПІЛИ

Ой рано, рано куроньки піли,
Й а ще ж бо раньше Гануся встала,
Гануся встала, три свічки всукала:
При одній свічці личко вмивала,
При другій свічці в сукні ся вбирала,
При третій свічці пішла по воду,
Пішла по воду в вишневий садок.
Надибав її ба й дробен дощик,
Стала она си під калиночку,
На тій калинці сива зозулька.
— Ой куй, зозулько, ой куй раненько,
Би-с мої браття й а побудила.
Й а встаньте, брати, та й не лежіте,
Озьміть топірці й а в гай підіте
Та й пощибайте турові роги,
Та й занесіть їх до мої світлоньки,
Та й прибийте їх та й до стіноньки.
Й а буду на них шати вішати,
Дорогі вінці Ганусі-дівці.

ГЕЙ, БІГ ПОМАГАЙ, ГОСПОДАРЕНЬКУ

Гей, біг помагай, господареньку.

Приспів:

Раненько,
Гей, заходила ясна зоронька пізненько.

В господаренька новий дворойко,
На тім дворойку новая світлонька,

У тій світлоньці красна дівонька.
Красна дівонька раненько встала,
Раненько встала, личенько вмивала,
Личенько вмивала, косоньки чесала.
Сіла се она конець столойка,
Конець столойка, близько окенка,
Глянула вона та у кватироньку,
Узріла она дивного звіря,
Кликнула она та й на своє брати:
— Вставайте, брати, беріть стрілоньки,
Беріть стрілоньки, ідіть на полювання.
Там сполюєте дивного звіря,
Дивного звіря — (в)олівниченька.
Як здогонили, ріжки ущербили,
Принесли єго додомойку,
Повісили єго, гей, на світлоньці.
Прийде батенько пізно з коршмоньки.
Повісить на нім вовнюю шапочку.
Прийде матінка, гей, із бесідоньки,
Повісить на нім ленний завоєць.
Прийдуть брати, гей, із полювання,
Повісять на нім яснії стрілоньки.
Прийде сестричка рано з церковці,
Повісить на нім зелений вінець,
Зелений вінець, золотий перстінець.

БРАТИ ПРИВЕЗЛИ СЕСТРІ ПОДАРУНКИ З ВІЙНИ

ДА ЧОМУ ТИ, ДІВЧИНО, ГУЛЯТИ НЕ ЙДЕШ

Да чому ти, дівчино, гуляти не йдеш?

Приспів:

Святий вечір!

Ой як же мені гуляти пійти,
Що мої братики з війська приїхали?
Привезли мені три подарочки:
Перший подарок — золотий перстень,
Другий подарок — зеленая сукня,
Третій подарок — перлова нитка.
Золотий перстень, як огонь сяє,
Зеленая сукня слід замітає,
Перлова нитка головку обв'язує.

ДІВКА ОРИНОЧКА ПЕРЕВІЗ ДЕРЖАЛА

Дівка Ориночка перевіз держала:

Приспів:

Святий вечір!

Перевозила царів та панів,
Царів та панів і отецьких синів.
Наїхало до неї сімсот молодців:
— Перевези ж нас, дівко Оришечко!
— Коли ж мені вас та перевозить?
Приїхав до мене братік з війська-дороги,
Він привіз мені та три радості:
Першая радість — зелена сукня,

Другая радість — золотий перстень,
Третяя радість — перлова камка.
Зелена сукня слід замітає,
Золотий перстень на руці сяє,
Перлова камка голову клонить!

А В ДНІСТРІ, В ДНІСТРІ ТА В ПЕРЕВОЗІ

А в Дністрі, в Дністрі та в перевозі,
Там перевозить гречная панна,
Гречная панна, панна Маруся.
Ой приходить д'ній сімсот молодців,
Сімсот молодців, самих вибранців,
Самих вибранців, ой русовичів:
— Май бог, помагай бог, гречная панна!
— А бодай здоров, гречні молодці!
— Просимо тебе, гречная панно,
Гречная панно, панно Марусе,
Панно Марусе, перевези нас!
— Не перевезу, не маю часу.
Тепер ми братчик з війни приїхав,
Та привіз ми три даруночки,
Три даруночки — три радосточки:
Одну ми радість — срібний перстенець,
Другу ми радість — пав'яний вінець,
Третю ми радість — золотий шаєць.
Срібний перстенець пальчики ломить,
Пав'яний вінець головку клонить,
Золотий шаєць слід замітає.
Ввійду до сіней — сіни сіяють,
Ввійду до ізби — пани повстають,
Пани повстають, панну вітають.
Панну вітають, шапки здіймають,
Шапки здіймають, низько кланяють,
Низько кланяють та й промовляють:
Ой один каже — Чи се попівна?
А другий каже: — Чи се царівна?
А Семен каже: — Се моя дочка,
Се моя дочка, як ягодочка,
Як ягодочка, гречная панночка,
Гречная панночка як Марусечка.

ЩО ДІВКА ГАЛЯ ПЕРЕВІЗ ДЕРЖАЛА

Що дівка Галя перевіз держала,

Приспів:

Святий вечір!

Перевіз держала, перевозила.
Прийшло до її сімсот молодців.
— Дівко Галю, перевези нас.
— Нема ні часу, ні перевозу.
Мій братко з походу прийшов,
Приніс він мені три гостинчики:
Первий гостинчик — павин віночек,
А другий гостинчик — золотий перстньочек,
Трейтій гостинчик — зелена суконька.
Павин віночек од вітру має,
Золотий перстньочек на руці зяє,
Зелена суконька слід замітає.

ПРИЙШЛИ ДІВОЧКИ ДО МАРУСЕЧКИ

Прийшли дівочки до Марусечки.

Приспів:

Марушко, Марушко-пані,
Говори з нами стихенька!

— Дівочки мої, ніколи мені:
Приїхав братик з войська, з дороги
Да привіз мені три подарочки,
Три подарочки, три нарядочки:
Первий подарок — шовкове плаття,
Другий подарок — черевиченьки,
Третій подарок — золоте кольце.
Шовкове плаття слід замітає,
Черевиченьки землю копають,
Золоте кольце рученьку сяє.

ПОКОТИЛАСЯ СНІЖНАЯ ГРУДКА

Покотилася сніжная грудка
А вкотилася у нові двори.
Не є ж бо тото сніжная грудка,
Але є тото файна дівчина,
Файна дівчина на 'мня Анниця.
Вна собі сидить, думку думає,
Братчика з войська ся надіває.
Братчик з войська йде, три дарі несе,
Три даруночки ще й чоботочки:
Перший дарунчик — золотий вінчик,
Другий дарунчик — срібний перстінчик,
Третій дарунчик — шовків поясок,
А чоботочки — до гуляннячка.

ПРИЙШЛИ ДО МАРИНИ УСІ ДІВОЧКИ

Прийшли до Марини усі дівочки.

Приспів:

Марино, Марино-пані,
Говори з нами стихенька.

— Ніколи мені з вами говорить
Прийшов до мене мій братко у гості.
Приніс він мені три подарочки:
Первий подарок — шовковий платок,
Другий подарок — золоте кольце,
Третій подарок — голуба лента.
Шовковий платок голівку в'язать,
Золоте кольце рученьку зяє,
Голуба лента по плечах має.

МАР'ЄЧКА-ПАНІ, ХОДІМО З НАМИ

Мар'єчка-пані, ходімо з нами,

Приспів:

Святий вечір!

Ходімо з нами колядувати!
— Ніколи ж мені, мої подружечки.

Ой приїхав мій братик з полку,
Ой привіз мені та три радощі:
Первая радість — зелена сукня,
Другая радість — дорогий кубок,
Третяя радість — золотий перстень.
Зелену сукню к вінцю надівать,
Дорогим кубком сватів частовать,
Золотим перстнем шлюб шлюбовать.

НА КРУТІЙ ГОРІ СИВ СОКІЛ СИДИТЬ

На крутій горі сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить, далеко видить.
Гой дивиться він краєм Дунаєм,
Краєм Дунаєм на гуслі грають,
На гуслі грають, коляд співають.
А по Дунаю корабель плавле,
А в тім кораблі гречная панна,
Гречная панна, пишна Марійка.
В кораблі сидить, соколи бавить,
Братчика з войска вна си надіє.
А братчик іде, три дари несе:
Перший дарунчик — ой чоботочки,
Другий дарунчик — пав'ян віночок,
Третій дарунчик — срібний перстінчик.
Та й чоботочки для гуляночки,
Для гуляночки на весіллячку.
Срібний перстенець для заручення,
Пав'ян віночок для вінчаннячка.

ДІВЧИНА КУПУЄ ПОДАРУНКИ РІДНИМ І МИЛОМУ

ВИСОКО СИДЖУ, ДАЛЕКО ВИДЖУ

Високо сиджу, далеко виджу,

Приспів:

Ой калино, калино!

Споглядаюся на глибоке море.
А по тім морі корабель пливе,
А у тім кораблі є три віконці,
Є три віконці, всі три кришталеві:
В першім віконці сіяє сонце,
В другім віконці місяць сіяє,
В третім віконці сама молодейка,
Сама молодейка й а Теклюнейка.
Там вона купує, там вона торгує.
Купує шапочку на свого батейка.
А батейко бере та й її дякує:
— Дякую ти, доню, за той подарунок.

Високо сиджу, далеко виджу,
Споглядаюся на глибоке море.
А по тім морі корабель плине,
А у тім кораблі є три віконці,
Є три віконці, всі три кришталеві:
В першім віконці сіяє сонце,
В другім віконці місяць сіяє,
В третім віконці сама молодейка,
Сама молодейка й а Теклюнейка.
Там вона купує, там вона торгує:
Купує хусточку своїй матінці,
А матінка бере та й її дякує:
— Дякую ти, доню, за той подарунок.

Високо сиджу, далеко виджу,
Споглядаюся на глибоке море.
А по тім морі корабель плине,
А у тім кораблі є три віконці,
Є три віконці, всі три кришталеві:
В першім віконці сіяє сонце,
В другім віконці місяць сіяє,
В третім віконці сама молодейка,
Сама молодейка й а Теклюнейка.
Там вона купує, там вона торгує.
Купує хусточку своїй матінці,
А матінка бере та й її дякує:
— Дякую ти, доню, за той подарунок

Високо сиджу, далеко виджу,
Споглядаюся на глибоке море.
А по тім морі корабель плине,
А у тім кораблі є три віконці,
Є три віконці, всі три кришталеві:
В першім віконці сіяє сонце,
В другім віконці місяць сіяє,
В третім віконці сама молодейка,
Сама молодейка й а Теклюнейка.
Там вона купує, там вона торгує.
Купує хвартушок своїй сестриці,
А сестричка бере та й її дякує:
— Дякую ти, сестро, за той подарунок

Високо сиджу, далеко виджу,
Споглядаюся на глибоке море.
А по тім морі корабель плине,
А у тім кораблі є три віконці,
Є три віконці, всі три кришталеві:
В першім віконці сіяє сонце,
В другім віконці місяць сіяє,
В третім віконці сама молодейка,
Сама молодейка й а Теклюнейка.
Там вона купує, там вона торгує,
Купує милому зелений вінок,
А милий бере та й їй дякує:
— Дякую ти, мила, за той подарунок.

ДІВЧИНА-ШИНКАРКА ВІДБИРАЄ В МАНДРІВНИХ МОЛОДЦІВ ПРОПИТЕ МАЙНО І ДАРУЄ ЙОГО СВОЇМ РІДНИМ

А В МОСТА, В МОСТА КАЛИНОВОГО

А в моста, в моста калинового
Стоїть коршмонька оріховая,
А в тій коршмоньці гречная панна,
Гречная панна на ім'я Анна.
Шинкує ж вона медом та й вином,
Медом та й вином, кудрявим пивом.
Ой пили в неї три козаченьки,
Ой пили, пили та не платили,
Коні всідлали та поїхали.
Вона за ними далі в погоні.
Як здогонила, в той раз спинила.
В єдного взяла срібний перстенець,
В другого взяла тугенький лучок,
Тугенький лучок до білих ручок.
В третього взяла сив кониченька.
Сив кониченька братові дала,
Тугенький лучок милому дала,
Срібний перстенець самій, молодій,
Самій, молодій, от як ягоді.

ПО КОНЕЦЬ МОСТА ГОРІХОВА КОРШМА

По конець моста горіхова коршма,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

А в тій коршмі шинкарочка,
Шинкарочка гречная панна,
Гречная панна, панна Матрона.

А в тої шинкарочки три волохи.
Єдин пропив коня вороного,
Другий пропив шовкову хустку,
Третій пропив золотий перстінь.
Коника взяла, братові дала,
Хустку взяла, сестриці дала,
Золотий перстінь взяла, сама ся вбрала.

ПО КОНЕЦЬ МОСТУ КАЛИНОВОГО

По конець мосту калинового,

Приспів:

В неділю, в неділю рано
Зелене вино зацвіло.

Там стояла світлиця оріхова,
А в тій світлиці молода шинкарка,
Молода шинкарка дівка Галя.
Шинкувала вона медом і вином,
Приїхали к ній три волошини.
Три волошини, всі хорошії.
Пили, їли та й не платили.
Стали вони від'їжджать,
Стала вона грабувать:
З першого взяла вороного коня,
З другого взяла гостру шабельку,
З третього взяла золотий перстень.
Вороного коня батьку віддала,
Гостру шабельку братові дала,
Золотий перстень сама наділа.
До церкви йшла, як зоря зійшла,
У церкві стоїть, як свічка горить.

ПО ГОРАХ, ГОРАХ СНІЖОНЬКИ ЛЕТЯТЬ

По горах, горах сніжоньки летять,

Приспів:

Добрий вечір!

А по долинах річеньки бренять,
А по огрудах мак процвітає.
Через той мачок там битий шляшок,

Туди ходила дівка Гануся.
Вирвала квітку з макового цвіту
Та прикладає до свого личка:
— Щоб я була така, як ця квіточка,
Не пішла б же я за вір'янина,
А пішла б же я за шинкарика,
Торгувала б я пивом та медом!
А приїхали три вір'янини,
Їли й пили й не заплатили,
Сіли на коні та й поїхали.
Дівка Гануся в погонь послала,
Ой як догнала, обграбувала:
В одного взяла боброву шубу,
В другого взяла коня вороного,
В третього взяла перстень золотий.
Боброву шубу — собі до шлюбу,
Вороного коня братові дала,
Перстень золотий сестриці дала.

ОЙ НЕ ШУМ, НЕ ШУМ Й А ДУБРОВИЦЕ

Ой не шум, не шум й а дубровице!
Гой шумлю, шумлю, погоду чую,
Дикоє звіря, тура-оленя.
На тім оленю дев'ять рожейків,
А на десятім терем збудован,
На тім терем'ю нова світлонька,
А в тій світлоньці гречная панна,
Гречная панна на ім'я Ганна,
Гречная панна за шинкарочку.
Тримає собі троякий напій:
Ой оден напій — медок солодок,
Другий ми напій — зелена кава,
Третій ми напій — зелене вино.
Ой пили ж бо в ней три крамарчики,
Три крамарчики, всі три братчики.
Ой пили, пили та й не платили.
А она ж бо їх порабовала:
В одного взяла сивого коня,
В другого взяла ясную зброю,
В третього взяла дорогу шубу.
Сивого коня дала братові,
Ясну шабельку свому милому,
В дорогій шубі, гей, сама ходить.

В ПОЛІ КОРШОМКА ГОРІХОВАЯ

В полі коршомка горіховая,

Приспів:

Калино, калино рясна,
Галино красна в батенька.

Прийшло до неї три колядничкі.
А вони пили, не заплатили.
Вона молода заарештувала,
З одного взяла вороного коня,
З другого взяла гостру шабельку,
З третього взяла дорогу шубу.
Вороного коня батькові дала,
Гостру шабельку братику дала,
Дорогу шубу собі до шлюбу.
До шлюбу ішла, як зоря зійшла,
Чи то попівна, чи королівна?
То не попівна, не королівна,
Батькова дочка, як паняночка.

ДІВЧИНА — ДОБРА РОБІТНИЦЯ

ОЙ ЗІРКО, ЗІРКО, ЗІЙДИ РАНЕНЬКО

Ой зірко, зірко, зійди раненько,
Зійди раненько, постій пізненько,
Покіль наша Наташа чаши помиє.
А помивши чаши, на Дунай пускала,
На Дунай пускала ще й промовляла:
— Пливи, пливи, чашечка, ік новому двору,
Ік новому двору, к батеньку мому,
А в новому двору аж троє гостей,
Аж троє гостей, троє радостей.

ЧИКУ, ЧИКУ, МІСЯЧИКУ

Чику, чику, місячику,
Зойди рано, постій прямо,
Поки я свої воли позапрягаю.

Приспів:

Щедрий вечор, добрий вечор,
Добрим людям на здоров'я.

Волів позапрягаю, коней посідлаю
Та й поїдем у чистеє поле,
Де дівчинонька — люба Марусенька
Та й пшениченьку поле.
Ой як полола, бога просила,
Щоб пшениченька весь вік так родила.

ОЙ ТАМ КОЛО ДВОРА КАМ'ЯНА ГОРА

Ой там коло двора кам'яна гора.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір
Добрим людям на здоров'я.

Там Галя пшеницю жала,
Пшеницю жала, снопи в'язала.
Снопи в'язала, батенька слухала:
— Вставай, доню, раненько,
Роби в полі гарненько,
Люби мужа миленько,
Щоб було жити добренько.

ЗОЗУЛЕНЬКА ЛУГОВАЯ

Зозуленька луговая

Приспів:

Щедрий вечор, добрий вечор
Добрим людям на здоров'я.

Усі луги облітала,
Облітала, обкувала,
А в одному не бувала.
А в тім лузі терем стоїть,
А в теремі красна панна,
Красна панна Маруся.
Тонко пряла, дзвінко ткала,
Свойому батькові на рубашку,
А матері на серпанки,
Собі, молоденькій, на подарки.

ДІВЧИНА ГАРНО ГРАЄ І СПІВАЄ

А В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ

А в полі, в полі, близько дороги,
Там стоїть наміт з білого шовку.
Під тим наметом дорогий стільчик,
На тім стільчику гречная панна,
Гречная панна на ім'я Анна.
Ой сидить собі, в косточки грає,
В косточки грає, красно співає.
Ой бував туди здавна гостинець,
Над'їхав туди гречний молодець:
— Що ж там такого так красно грає?
Та повертає ід наметові,
Ой рече слівце ід гречній панні:
— Біг помагай біг, гречная панна!
Хто ж тебе навчив так красно грати,
Так красно грати, красно співати?
Навчила мене моя ненечка,
І ніч від ночі не досипляла,
На білих ручках похитувала,
Злотим яблучком покачувала.

ОЙ ОРЛЕ, ОРЛЕ, ВИСОКО ЛЕТИШ

Ой орле, орле, високо летиш,
Високо летиш, далеко видиш,
Чи видиш, орле, за синє море?
За синє море стоя(ть) намети,
А в тих наметах золотий стільчик,
На тім стільчику гречная панна,
Сидючи сидить у виргани грає,
В виргани грає, краще співає.

Прийшло до неї три риболовці,
Три риболовці, всі три молодці,
Взяли її ся вірне й питати:
— Хто ж тебе навчив у виргани грати?
Навчила мене ненька старенька,
Ненька старенька, мати рідненька,
В виргани грати, краще співати.

ДІВЧИНА САДИТЬ САД, СІЄ РОЗУМ І КРАСУ

ОЙ В КИЄВІ ДА НА РИНОЧКУ

Ой в Києві да на риночку,

Приспів:

Святий вечір!

Да на жовтім пісочку,
Там дівочка сад сажала,
Сад сажала — поливала,
Поливаючи промовляла:
— Рости, саду, вище мене,
Вище мене — краще мене!
В тому саду три користоньки:
Перша користь — то орішеньки,
Друга користь — то вишеньки,
Третя користь — то яблучки.
Орішками чечоватися,
Вишеньками забавлятися,
Яблучками підкидатися.

ОЙ НА ДУНАЮ ТА НА БЕРЕЖКУ

Ой на Дунаю та на бережку,
Та на бережку, на жовтім піску,
Красна дівойка чом Ганусейка
Садок саджала та поливала,
Поливаючи а промовляла:
— Ой рости, саде, а вижше мене,
А й вижше мене, а краще мене.
А й у тім саді три користойки:

Першая користь — а орішейки,
А друга користь — червоні вишні,
А третя користь — червоні ябка.
Ой орішейки а й для братчика,
Червоні вишні для милейкого,
Червоні ябка та для дівойки.

ТАМ УВІ ЛЬВОВІ, В ВИННОГОРОДЦІ

Там уві Львові, в винногородці,

Приспів:

Видів я! Видів я, браття,
Ту паняночку в віночку!

Там Настуненька по саду ходила,
По саду ходила, сад обмітала,
Сад обмітала в винногородці.
Виноград садила — купки нагортала,
Купки нагортала — на столик ставляла,
На столик ставляла — гостей забавляла.

ОЙ ПО ГОРІ, ПО ВИСОКІЙ

Ой по горі, по високій,

Приспів:

Щедрий вечір, о святий вечір!

Там Ольжечка по горі ходила,
По горі ходила, сад садила,
Сад садила, поливала,
Поливала, промовляла:
— Рости, садочку, вище мене,
Вище мене, краще мене.
А листочки зеленесенькі,
Ягідочки червонесенькі,
А яблучка все крутесенькі.
Листочками квітчатися,
Ягідочками красуватися,
Яблучками підкидатися.

ЩО В КИЄВІ ДА НА РИНОЧКУ

Що в Києві да на риночку,

Приспів:

Щедрий вечор, добрий вечор!

Там Вірочка сад садила,
Сад садила, говорила:
— Рости, саду, вище мене,
Щоб яблучки буйнесенькі,
І ягодки краснесенькі,
І орішки повнесенькі.
Яблучками підкидатися,
Ягодками красоватися,
Орішками налузатися.

ДІВКА ОЛЕНА САДИ САДИЛА

Дівка Олена сади садила
Ще й поливала, ще й примовляла:
— Ростіть, яблуньки, все кудрявенькі,
А ви, яблучка, все червоненькі!
Прийдуть до мене миленькі гості,
Треба їм дати по подарочку,
По подарочку ще й по яблучку.
По подарочку, по шовковому
Ще й по яблучку, по червоному.

В НЕДІЛЮ РАНО ЗЕЛЕНЕ ВИНО САДЖЕНО

В неділю рано зелене вино саджено,

Приспів:

В неділю рано зелене вино саджено!

Ой як саджено, так остроженo.
Хто ж єго садив? — Гречна панонька.
Ой як садила, так промовила:
— Рости ж ти, вино, а в три рядоньки,
Розвивай же ся в чотири рясти.
Роди ж виноград дробний, рясненький,
Дробний, рясненький, все солоденький.

Сподіваюся любії гості,
Любії гості — отець і мати;
Що ж би я мала чим трактувати,
Чим трактувати і вінчувати.

МОЛОДЕНЬКА ГАЛОЧКА САД ПОСАДИЛА

Молоденька Галочка сад посадила,

Приспів:

Святий вечір!

Сад посадила да й поливала,
Да й поливала, да й примовляла:
— Уроди, боже, в моєму саду,
В моєму саду золотую кору,
Золотую кору, жемчужний листок.
Золотая кора — таточку хвала,
Жемчужний листок — мені на вінок!

ДІВКА ГАННОЧКА ПО ГОРОДУ ХОДИЛА

Дівка Ганночка по городу ходила.

Приспів:

Рожа ж моя, все червоная,
Боровая.

По городу ходила, рожу садила.
Ой рости, рости та все розцвітай,
Висотою висока ще й красою красива,
Дівка Ганночко, будь здоровая!

ОЙ У ГОРОДІ, У ЧАСТОКОЛІ

Ой у городі, у частоколі,

Приспів:

Щедрий вечор! Добрий вечор!
Добрим людям на здоров'я!

Ой там Улянка да й похожає,
Красоту сіє і розум садить.

Ой сіє вона, приговорює:
— Ой як пойду я да за нелюба,
То ти, красота, да не сходь рясна,
А ти, розумець, да не примайся.
Ой у городі, у частоколі,
Ой там Улянка похожає,
Красоту сіє і розум садить.
Ой сіє вона, приговорює:
— Ой як пойду я та за милого,
То ти, красота, да посходь рясна
Й а ти, розумець, да попримайся.

ДІВЧИНА ПИШАЄТЬСЯ СВОЄЮ КОСОЮ-КРАСОЮ

ОЙ ХВАЛИЛАСЯ БІЛА БЕРЕЗА

Ой хвалилася біла береза
Своїми вітками перед дубками.
Ой обізвався зелений дубок:
— Ой не хвалися, біла береза,
Своїми вітками перед дубками.
Не сама ж ти вітку кохала.
Кохали вітку буйнії вітри,
Білили кору дрібнії дощі.
Ой хвалилася гречная панна
Своїми косами перед молодцями.
Ой обізвався гречний молодець:
— Ой не хвалися, гречная панно,
Своїми косами перед молодцями,
Не сама ж ти косу кохала,
Кохала косу ненька старенька!

ОЙ ХВАЛИЛАСЯ БЕРЕЗА ПОМІЖ ДУБАМИ

Ой хвалилася береза поміж дубами,
Що в неї гілля аж до кореня.
— Хто ж тобі, березо, це гілля кохав?
— Кохали мені вітри буйнії, дощі дрібнії.
Хвалилась Марія між парубками,
Що в неї коса аж до пояса.
— Хто ж тобі, Маріє, цю косу кохав?
— Кохала мені ненька старенька.
Ненька старенька й сестриця рідненька.
Щосуботоньки вимивала, щонеділеньки убирала.
До церкви ішла, як зоря зійшла.
А на неї мир не надивиться:
— Чия це дочка? А батько каже:
— Це моя дочка, а я її вбрав,
А я її вбрав, що й сам не впізнав.

ДІВЧИНА ХОЧЕ БУТИ КРАСИВОЮ, ЯК НАВКОЛИШНЯ ПРИРОДА

ПІШЛА ПАННОЧКА, ГЕЙ, ПОПІД ЛІСОК

Пішла панночка, гей, попід лісок
Та посадила терновий садок.
Пішла панночка, гей, попід млачок
Та посіяла червоний мачок.
Пішла панночка в чистоє поле
Та посіяла білоє тіло.
Пішла панночка в терновий садок,
Урвала собі чорного терну
Та приложила т'своїм оченькам:
— Коби у мене такі оченька,
Годила ж би-м ся та паничеві,
Та паничеві панієв бути.
Пішла панночка, гей, попід млачок,
Урвала собі червоний мачок
Та приложила т'свому личеньку:
— Коби у мене таке личенько,
Годила ж би-м ся та поповичеві
Поповичеві попадев бути.
Пішла панночка в чистоє поле,
Урвала собі білоє тіло
Та приложила т'своїм косонькам:
— Коби у мене такі косоньки,
Годила ж би-м ся кмітському сину,
Кмітському сину кметицев бути.

ОЙ В ГОРАХ, ГОРАХ СНІГИ ЛЕЖАТЬ

Ой в горах, горах сніги лежать,
А по долинах річки бринять,
А по городах маки цвітуть
Ой туди ішла грешная панна,

Вирвала квітку з макового цвітку:
— Якби я такая, як квітка цяя,
То б я здалася князьовому двору,
Князьовому двору, князю самому,
То б я носила дрібнії ключі,
То б я замикала тугії замки.

ОЙ УВ ГОРОДІ Й А В ЧАСТОКОЛІ

Ой ув городі й а в частоколі,

Приспів:

Зелено вино,
Рано в недільку саджено.

Ой там Ганночка рожу щипала,
Рожу щипала да й промовляла:
— Коли б я така, як цяя рожа,
Як цяя рожа червоная,
То б я пойшла за крулевича,
За крулевичем діла не робить,
Діла не робить, а в сукнях ходить,
В сукнях ходить, червонці лічить,
Червонці лічить, мед-вино пить.

ПО ГОРІ, ГОРІ ЗЕЛЕНЕ ВИНО

По горі, горі зелене вино,

Приспів:

В неділю! В неділю рано
Зелене вино саджено.

Стерегла ж єго гречна панночка,
Гречна панночка на ім'я Анна.
Як стерегла го та й обривала,
Та й обривала, та й прикладала,
Ой прикладала до свого личка:
— Коби я таке личенько мала,
Ой годна ж би я панського сина.

По горі, горі достиг терночок,
А стерегла го гречна панночка,
Гречна панночка на ім'я Анна.
Як стерегла го та й обривала,
Та й обривала, та й прикладала.
Ой прикладала та й до оченьків:
— Коби я такі оченька мала,
Ой годна ж би я панського сина.
По горі, горі зацвів косатень,
Ой стерегла го гречная панна,
Гречная панна на ім'я Анна.
Як стерегла го та й обривала,
Та й обривала, та й прикладала.
Ой прикладала геть до косочки:
— Коби мені так косочка цвіла,
Ой годна ж би я панського сина.

БІГЛА МАРУСЯ РАНО ПО ВОДУ

Бігла Маруся рано по воду

Приспів:

Квіте мій, квіте мій,
Повна червона рожа Маруся.

Та й заскочила в сад-виноград,
Вирвала цвіток собі на вінок
Та й притулила к свойому личеньку:
— Якби я така, як квіточка ця,
Ой пішла б уже я за поповича.
За поповичем важке діло:
Проскурки пекти, у церкву нести.
Бігла Маруся рано по воду
Та й заскочила в сад-виноград,
Вирвала цвіток собі на вінок
Та й притулила к свойому личеньку:
— Якби ж я така, як квіточка ця,
Ой пішла б же я за царевича,
У царевича легке діло —
По світлицях ходити та мед-вино пити.

ЩО Й В ГОРОДІ, ГОРОДОЧКУ

Що й в городі, городочку

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я.

Та стояла рожа-квітка.
Там ходила панна Анна,
Рожиночку общипала,
К свойому личку прикладала:
— Коли б в мене таке личко,
Не пішла б за міщанина,
А пішла б за дворянина.
В міщанина борщ-ботвина,
В дворянина — осятрина.

ГОЙ САДОМ, САДОМ ЗА ВИНОГРАДОМ

Гой садом, садом за виноградом
Була там стежка із давніх-давен.
Ой ішла ж нею гречная панна,
Гречная панна на 'мя Анна.
Мак-цвітку врвала, до личка клала:
— Коби я така, як квітка цеся,
Не пішла би я за русанина,
А пішла ж би я за міщанина.
За русанином — на хліб робити,
За міщанином — файно ходити.

У САДУ, В САДУ РОЗОНЬКА ЦВІЛА

У саду, в саду розонька цвіла.

Приспів:

Святий вечір!

Пішла Катречка розочки щипати,
Вирвала квіточку, приложила к личеньку:
— Коли б я такая, як роза сяя!
Не пішла б же я та й за пахаря,

А пішла б же я за диякона,
Бо за пахарем рано вставати,
Рано вставати, житечко жати.
За дияконом пізно вставати,
Пізно вставати, книжки читати.

ГЕЙ, МИ В МАРІЇ Й ПЕРЕД ВІКОНЦЕМ

Гей, ми в Марії й перед віконцем
Стоїть садочок найосажений,
Найосажений, новострижений.
Й а в тім садочку й мак процвітає.
— Хто си по нім ходить? — Гречная й панна,
Гречная й панна й на йм'я Марія.
Та й урвала квітку з макового й цвітку,
Та й понесла зілля й перед мамочку.
— Гей, й мамко ж й моя, й коби й я й така,
Й коби й я й така, як квітка й цеся.
Я би й була й я й за шинкаречку,
Я би й тримала й троякий напій.
Й перший ми напій чом солодкий мід,
Другий ми напій й кудряве й пивце,
Третій ми напій зелене й вино.
Зелене й вино горов си й вило,
Горов си й вило, г'лубо й зацвіло,
Г'лубо й зацвіло й сильно й зродило.

ПО ГОРАХ, ГОРАХ СНІГИ ПОЛЯГЛИ

По горах, горах сніги полягли,
По долинках води потекли,
По городочках маки зацвіли.
Да туди йшла дівка Мар'єчка,
Виламала квіточку з макового цвіточку,
Притулила вона к своєму личеньку:
— Якби я такая, як сей маков цвіт,
То я б не пошла ні за короля, ні за міщанина,
А за того коваля, що служив у короля,
Заслужив у короля вороного коня,
Золоту стрілку і Мар'єчку-дівку.

ПОПІД ГОРУ ДОРІЖЕНЬКА

Попід гору доріженька,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір.
Добрим людям на ввесь вечір.

Туди бігла гжечна панна,
Панна Надійка щедрувати.
Туди бігла, мак сіяла,
Назад бігла — пощипала,
До личенька прикладала:
— Ой щоб була я такая,
Як ця квітка маковая,
То я б пішла за такого,
Що з коника не злізає,
З нурів ніжок не виймає.

ТАМ В'ПАНУНЕЙКИ ТРИ ГОРОДЕЙКИ

Там в панунейки три городейки:

Приспів:

Зелене вино барзо рясненько зацвіло!

В першім городці жовта лілія,
В другім городці й а чорний терен,
В третім городці червона рожа.
Скочила вона в перший городець,
Вирвала собі жовту лілію,
Притулила си та й до косойки:
— Дай ми, божейку, таку косойку,
Таку жовтейку, таку грубейку.
Скочила вона в другий городець,
Вирвала собі й а чорний терен,
Притулила си та й до вочейка:
— Дай ми, божейку, такі вочейка,
Такі чорнейкі, такі малейкі.
Скочила вона в третій городець,
Вирвала собі червону рожу,
Притулила си та й до личейка:
— Дай ми, божейку, таке личейко,
Таке червоне, таке рум'яне.

ТАМ НА ГОРОЙЦІ, НА ВИСОКОЙЦІ

Там на горойці, на високойці
Чом панна, чом паняночка
З рути віночка не вила?
— Ой вила, вила, зілля садила:
Рости, зіленько, тонке, високе,
Тонке, високе, в землі глибоке,
В землі глибоке, в листі широке.
Ой мала вона три городоньки:
В першім городці червона рожа,
В другім городці жовтенький ленок,
В третім городці чорненький терен.
Червона рожа — личенько єї,
Жовтенький ленок — косонька єї,
Чорненький тернок — оченька єї.

ПІШЛА ГАНУСЯ ДО ГОРОДЕЙКА

Пішла Гануся до городейка,

Приспів:

Проквітай, проквітай, рожейка,
Троє зілейка проквітай!

Вирвала собі та шалвієйку:
— Дай же, божейку, таку кісойку,
Як та шалвія.
Гей, була ж би я всім людям добра
І дуже оздобна.

Пішла Гануся до городейка,
Вирвала собі чорний терничок:
— Дай же, божейку, такі вічейка,
Як той терничок.
Гей, була ж би я всім людям добра
І дуже оздобна.

Пішла Гануся до городейка,
Вирвала собі й а калинойку:
— Дай же, божейку, таке личейко,
Як калинойка.
Гей, була ж би я всім людям добра
І дуже оздобна.

Пішла Гануся до городейка,
Вирвала собі та березину:
— Дай же, божейку, таке тілейко,
Як березина.
Гей, була ж би я всім людям добра
І дуже оздобна.

ПОПІД ЛУЖЕНЬКИ КАЛИНОВИЙ ЛІС

Попід луженьки калиновий ліс.

Приспів:

Калина мала,
Вода луженьки забрала, калина.

Коби ми бог дав такі косоньки,
Такі косоньки, як пшениченька.
Коби ми бог дав такі оченька,
Такі оченька, як чорний терен.
Коби ми бог дав такі личенька,
Такі личенька, як калинонька.

ПТАХИ — ПОСЛАНЦІ ДІВЧИНИ

А В САДУ, САДУ ДА Й ВИНОГРАДУ

А в саду, саду да й винограду,

Приспів:

Святий вечір!

Тудою текла річенька бистра,
По тій річеньці огалю пливе.
Вишла, вибігла слична панночка,
Стала огалю да й промовляти:
— Пливи, пливи, огалю, к славному городу,
Да й накажи, огалю, царям да панам,
Царям да панам да міщанським синам:
А у пана Івана хороша дочка,
Хороша дочка — премудра швачка.
Шиє, малює, злотом гаптує:
Що й у подоли ясні соколи,
На рукавцях райськіє пташечки,
А на ковнірцях сизиє голубці.
Сизиє голубці як не загудуть,
Райськіє пташечки як не зацвілять,
Ясниє соколи як не полетять!

КОЛО ДВОРА РІЧЕНЬКА БИСТРА

Коло двора річенька бистра,

Приспів:

Святий вечір!

На тій річеньці логаля плила.
Дівка Маруся по бережку ходила,
По бережку ходила, логаля просила:

— Пливи, логалю, к мойому берегу,
Я тебе вряжу, як сама хожу.
Я твою головоньку да й позолочу,
Я твої ніженьки шовком уверчу,
Я твої крилечка да й пожемчужу,
Я тебе, логалю, да й назад пущу.
Пливи, логалю, к царському городу,
Хвались, логалю, царям да панам,
Царям да панам, корольовим синам:
— У пана Івана хороша дочка,
Вона мене врядила, як сама ходила,
Мою головоньку да й позолотила,
Мої ніженьки шовком увертіла,
Мої крилечка да й пожемчужила,
Вона мене, логаля, да й назад пустила.

ПО ДУНАЮ, ДУНАЮ ТАМ ПЛАВАЄ ГОГОЛЮ

По Дунаю, Дунаю там плаває гоголю.
По берегу ходить красная панна,
Молода Вольгочка, молода Вольгочка
По берегу ходить, гоголя просить:
— Прошу тебе, гоголю, к своєму двору,
Я ж тебе, гоголю, хорошенько зряжу,
Я ж твою голівоньку жемчугом вложу,
Я ж твої крилечка позолочу,
Я ж твої ніженьки шовком увів'ю,
Я ж тебе, гоголю, на Дунай спущу.
Ти не будеш, гоголю, ще і допливати,
Будуть тебе, гоголю, кияне питати.
Ти знай, гоголю, що одказати:
Що в нашому селі славен чоловік,
Є в його дочка молода Вольгочка,
Вона ж мою голівоньку жемчугом вложила,
Вона ж мої крильця позолотила,
Вона мої ніженьки шовком увила,
Вона мене, гоголя, на Дунай одвезла.

ОЙ РАНО, РАНО КУРОНЬКИ ПІЛИ

Ой рано, рано куроньки піли,
Ой ще найранше гречна панна встала,

Ой встала, встала, по воду пішла,
По воду пішла під буковину.
Надибав її дробен дощичок,
Вна собі стала під калиночку.
На тій калині зозулечка кує.
Ой кує, кує, днює та й ночує.
— Ой коби я мала братню шабельку,
Калинку стяла, зозульку взяла.
Занесла би-м ї в батьків садочок,
В батьків садочок, в виноградочок,
Щоби кувала, батька збуджала,
Батька збуджала та й паніматку,
Та й паніматку, та й всю челядку.

А В ЛІСІ, ЛІСІ, В БУКОВИНОЙЦІ

А в лісі, лісі, в буковинойці,

Приспів:

Чи чуєш, гей, чуєш,
Моє серденько, чи чуєш?

Там же ми кукала сива зозулейка.
Вислухала єї красна дівойка:
— Ей, коби я мала ясну шабельку,
Вистинала би я ліс-буковину,
Ліс-буковину, вшитку ялину.
Же би-м поймала сиву зозулейку,
Пустила б єї до свого садойка,
Жеби она ми ранейко кукала,
Ранейко кукала, газду забуджала:
— Встань, газдо, горі, білий день на дворі,
Встань волойкам дати, час пойти орати.
Час піти орати чорну земличку,
Чорну земличку на яру пшеничку,
На яру пшеничку, на озиме житце.
Буде там стебельце саме тростове,
Будуть колосойки, яко билинойки,
Будуть там женці, самі молодці,
А вязальники самі молодчики,
Будуть снопойки, як на небі звіздойки,
Будуть стогойки, яко горойки,
Будуть возойки, як чорні хмаройки,
Звезуть вони, звезуть з поля до стодоли.

ІШЛА ДІВОЧКА РАНО В НЕДІЛЬКУ

Ішла дівочка рано в недільку,
Рано в недільку на водиченьку,
На водиченьку у кирниченьку,
Слухат ми, слухат — зозулька кукат.
— Та що ти, мила зозулько, кукаш,
В зеленім гаю весело літаш?
— Ой я літаю та й ізвіщаю,
Што я принесла веселу весну
І праславляю силу небесну.
А ти, дівочко, по гаю ходи,
По гаю ходи і квіток нарви!
І як сих нарвеш, віночок сплети,
Красни віночки домув понеси.
Бо пойдуть до тя в свати молодці,
Будуть видіти твої віночки,
Будуть просити твоєї ручки.
Із тих вибери собі милого,
Котрий промовить до серця твого.
Із тим ти будеш весело жити,
Весело жити й богу служити.

ЩО В САДУ, В САДУ ДА Й ВИНОГРАДУ

Що в саду, в саду да й винограду
Стоїть церковка нова зрублена.
На той церковці золотий кружочок,
На тому кружочку сива зозуля.
Тудою йшла молода дівонька
Махнула на її рукавцьом.
— Не махай на мене, не боюсь я тебе!
І скажу я тобі три вістоньки
Да й три вістоньки, ще й повістоньки.
Перва вістонька — бог тебе кличе,
Друга вістонька — цар тебе кличе,
А трейтя вістонька — тато кличе.
Бог тебе кличе — доленьку дає,
Цар тебе кличе — за сина хоче,
Таточко кличе на порадочку.

ДІВЧИНА ПЛЕТЕ СОБІ ПИШНИЙ ВІНОК

ПО ГОРІ, ПО ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ

По горі, по горі пави ходили,
Пави ходили, пір'я губили.
Красная панна пір'я збирала,
Пір'я збирала, в рукавець клала.
З рукавця брала, віночок плела.
При одній свічці умивалася,
А при другій — утиралася.
А убравшись до церкви ішла,
До церкви ішла, як зоря зійшла.
Здибають її пани королі,
Її здибають, її питають:
— Чи ти царівна, чи королівна?
— Ні я царівна, ні королівна,
Батькова дочка, як паняночка.

ОЙ В ПОЛЮ, В ПОЛЮ, ПО КРАЙ ДОРОГИ

Ой в полю, в полю, по край дороги,
Там стоїть явір тонкий, високий,
Тонкий, високий в листю широкий.
Там на нім сидить гречная панна,
Гречная панна а то Лукерця.
Листя збирає в рукав складає,
З рукава бере, на столик кладе,
Зо стола бере, віночок плете.
Віночок плете, на себе кладе,
На себе кладе, до церковки йде.
Ой десь ся взяла райська пташина,
Здула, звіяла рутяний вінець.
— Котрий молодець, най йде по вінець,
— Котра молода, то буде моя.

ТАМ НА ГОРОНЬЦІ, В НОВІЙ КОРШМОНЬЦІ

Там на гороньці, в новій коршмоньці,

Приспів:

Зіллє ж моє, зеленоє!

Ой там Касуня зіллє зривала,
Зіллє зривала, вінки звивала.
Прийшов до неї батенько єї:
— Кому Касуня зіллє зриває,
Зіллє зриває, вінки звиває?
— Ой тому, тому, свому милому.
Там на гороньці, в новій коршмоньці,
Ой там Касуня зіллє зривала,
Зіллє зривала, вінки звивала.
Прийшов до неї миленький єї:
— Кому миленька зілля зриває,
Зілля зриває, вінки звиває?
— Ой тому, тому, свому милому.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ

По горі, горі пави ходили,

Приспів:

Святий вечір!

Пави ходили, пір'я губили,
А за ними йшла гжечная панна,
Пір'я збирала, в рукавець клала,
З рукавця брала, віночок плела.
Як сплела вінець, то й пішла в танець.

ДІВЧИНА-ВІДДАНИЦЯ ЩЕДРО ОБДАРОВУЄ РИБАЛОК, ЩО ПЕРЕЙНЯЛИ ЇЇ ВІНОК

ІШЛА МАРИСЯ РАНО ПО ВОДУ

Ішла Марися рано по воду

Приспів:

Ой рано! Ой рано, рано
Барзо ранейко на зорях!

З горіховими коновочками,
Ой з золотими накривочками.
Ой на ній вінець, що єсть з трьох квітець.
Десь ми ся взяли буйні вітрове,
Звіяли з неї золотий вінець,
Занесли єго на тихий Дунай.
Ой пішла ж она до риболовців:
— А риболовці, всі три молодці!
Сідайте ви в золотий човен,
Поїдете ви на тихий Дунай,
Привезіть мені золотий вінець,
Золотий вінець, що єсть з трьох квітець.
Єдному буде золотий вінець,
Золотий вінець, що єсть з трьох квітець,
Другому буде золотий перстень.
Третьому буде сама молода,
Сама молода, яко ягода.

У ПОДВІРЕНЬКУ КРАСНО МЕТЕНО

У подвіреньку красно метено,
Красно метено, горіх саджено.
Попід той ґоріх паночок ходить,
Паночок ходить, паноньку водить,

На тій паноньці вінок-зелінок.
Десь нам сі узяли буйні вітрове
Та зайфайнули вінок-зелінок
За тихий Дунай, за Чорне море.
Надійшло ж туди три рибаченьки,
Перейшла же їх гречная панна:
— Ци не знайшли ви вінок-зелінок?
За то вам буде ой заплатонька,
Ой заплатонька, надгородонька.
Єдному буде ой заплатонька,
Другому буде вінок-зелінок,
Третьому буде гречная панна.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВОНЬКИ ХОДЯТЬ

По горі, горі павоньки ходять,
Павоньки ходять, пір'їнько ронять.
За ними ходить гречная панна,
Гречная панна чом Марусенька.
Пір'я збирає, в рукавець пхає,
З рукавця бере, на столик кладе,
З столика бере, віночок плете,
Віночок плете, на гол'ву кладе.
Ой як сі вбрала в неділю рано,
В неділю рано та й до церковці.
Злотий перстенець пальчики щипеть,
Жовті чобітки — скриплять зап'ятки,
Кован пояс підбочки ломить,
Соєва сукня слід замітає.
— Дивися, ненько, чи подібненько!
— Ой подібненько, моя доненько.
Підсіньом ішла — підсінє сіяло,
Пани ставали, шапки знімали.
Шапки знімали, всі сі питали:
— Чия то дочка, чи не крілевочка?
Ой позаду її — матінка її:
— Моя то дочка, не крілевочка.
Як сі схопили буйнії вітри,
Зірвали вінець, вінець-бав'янець,
Занесли єго в тихий Дунаєць.
Там сі знайшли три риболовці,
Три риболовці — всі три молодці.

Не ймили риби ані штучоньки,
Лише ймили вінець-бав'янець.
— А що нам буде за перев'янець?
Одному буде вінець-бав'янець,
Другому буде — злотий перстенець,
Третьому буде — сама молода,
Сама молода чом Марусенька.
Вінець-бав'янець — лиш по обідець,
Золотий перстенець — лиш по обідець,
Сама молода — до конца віка.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВА ЛІТАЛА

Вой день, добрий день, пишна дівочко, *
Пишна дівочко, гречна Анночко!
Просимо тебе на бесідочку,
На вислухане, на колядочку!
На горі, горі пава літала,
Пава літала, пір'я роняла.
Гречна дівочка вой туди ішла,
Вой туди ішла, пір'ячко найшла.
Пір'я збирала, в рукавець клала,
З столика брала, віночок плела,
Віночок плела, та й приміряла,
Та й приміряла, на голов клала:
— Дивіться, мамко, ци хорошенько,
Дивіться, люди, ци яло буде.
Ізвіялися буйні вітрове
Та й зашайнули пав'яний вінчик,
Та й зашайнули в краї Дунаї.
Вой туди ішли три рибарьове,
Три рибарьове, панські синове,
Ой туди ішли та й вінчик найшли.
Як го спіймали та й го узяли,
Та й зустрічають гречну дівочку,
Файну Анночку, як голубочку.
Ай бо вна їм ся файно вклонила:
— Вой біг помагай, три риболове,
Три риболове, панські синове,
Ци сте не найшли пав'яний вінчик?

* Як приспів буває після кожного рядка: «Добрий вечір на святий вечір» або: «На Дунай! На Дунай панна зрана по воду ходила!».

— Ой ми го найшли, ми го возьмили.
А що ж нам буде за переємець?
— Вой добрий же вам переєм буде.
Одному буде шовк-хустиночка,
Шовк-хустиночка на завиваннє.
Другому буде золот перстенець,
Золот перстенець на средний палець.
Третьому буде сама молода,
Сама молода а як ягода.

В ДІВЧИНИ ПИШНІ І БАГАТІ УБОРИ

ОЙ ЗЗАДІЛЬСЬКОЄ СОЛОВ'ЯТОЙКО

— Ой ззадільськоє солов'ятойко,
Дівойко!
Ой де ж ти ся ой літовало?

— Літовало (м) ся ой поза море.
— Що жесь видала? — Танок дівочок.
Нема кращої та від нашої,
Та від нашої чом Марусеньки,
Коли ся вбере рано в неділю:
Червоний саян землицю мете,
Перлова тканка головку клонить,
Золотий пояс лідвиці ломить,
Червоні чіжми ніжки стискають,
Золотий перстінь пальчики світить.

ОЙ ДЕ Ж ТИ БУВАВ, СИВ СОКОЛОНЬКУ

— Ой де ж ти бував, сив соколоньку?
— Ой бував же я на заріноньку.
— Що ж ти там видав, сив соколоньку?
— Ой видав же я гречні панєнки.
Не було кращої по сесю панну,
По сесю панну, по Аннуненьку.
Ой як сі вбрала в неділю рано,
В неділю рано до церкви йдучи!
Срібні підківки землю копають,
Шовкова шуба слід замітає,
Шовковий пояс криж, боки ломить,
Срібні перстінці пальці ламають,

Рутяний вінок головку клонить.
Ой вийшла на двір, двір ся розлягає,
Ввійшла до сіней, сіни сняють.
Ой війшла до хати, пани вітають,
Пани вітають, все ся питають.
Все ся питають, чия то дочка,
Чия то дочка, не крулівночка?
Матінка каже: — То моя дочка,
То моя дочка, не крулівночка.

ПО ГОРІ БУЙНИЙ ВІТЕР ВІЄ

По горі буйний вітер віє,

Приспів:

Щедрий, добрий, святий вечір!

Тамка Марисенька срібло віє,
Срібло віє, в золоті ходить.
Прийшов ід нії батенько її.
Батенько каже, що то цурка моя,
А круль каже, що крульова.
По горі буйний вітер віє,
Тамка Марисенька срібло віє,
Срібло віє, в золоті ходить.
Прийшла ід нії матінка її.
Матінка каже, що то цурка моя,
А круль каже, що крульова.

ЗА ГОРОЮ ЗОРЯ СХОДИТЬ

За горою зоря сходить,
Там Параня в злоті ходить.
Ой Параню, Параненько,
Хто тя прибрав хорошенько?
— Прибрав мене мій батенько,
Святий вечер, вечеренько! *
За горою зоря сходить,
Там Параня в злоті ходить.

* Далі прибирає дівчину матінка, братенько, сестричка.

Ой Параню, Параненько,
Хто тя прибрав хорошенько?
— Прибрав мене мій миленький,
Святий вечер, вечеренько.

СТИХА, БРАТТЯ, ПРИСТУПАЙТЕ

Стиха, браття, приступайте:
Ідемо к двору веселому.
А в тім дворі гречна панна,
Гречна панна, слічне вбрана.
На ній черевички за сто злотих,
За сто злотих, за червоних
І за пару коней вороних. *

ПІШЛА ГАНУСЯ РАНО ПО ВОДУ

Пішла Гануся рано по воду,
Я за нев, яко слуга за паном.
На ній черевички з самого злота —
Я їй дав,
Бо ся вірнейко в єї сердейку
Закохав **.

ПІШЛА КСЕНУСЯ Й А В ЛІС ПО ВОДУ

Пішла Ксенуся й а в ліс по воду,
Я за нев, за нев, яко служечка за панев.
А на Ксенусі файна сорочка.
А хто дав? — Хто си Ксенусю сподобав.
Пішла Ксенуся й а в ліс по воду.
Я за нев, за нев, яко служечка за панев.
А на Ксенусі файний кафтаник.
А хто дав? — Хто си Ксенусю сподобав ***.

---

* Далі колядка весь час повторюється тільки замість «черевички» співають «панчішки», «спідничка», «крайочка», «кошуля», «коралі», «хусточка».

** Далі все повторюється, тільки на місці «черевички» співають «кошуля», «спідничка», «запаска», «поясок», «хусточка» тощо.

*** Далі співають «файна спідниця», «файні коралі», «файні чобітки» тощо.

ДІВЧИНА ПИШАЄТЬСЯ СВЯТКОВИМ ОДЯГОМ ПЕРЕД ЗАЗДРІСНИМИ ЛЮДЬМИ

КРАЙ ДУНАЄЙКУ, БЛИЗЬ БЕРЕЖЕЙКУ

Край Дунаєйку, близь бережейку,
Там ся зродила яра пшенойка,
Гей, жала її красна дівойка.
Тамтуди лежить здавну стежейка,
Стежейков ішов завидовище,
Гей, позавидів ярій пшенойці,
Не так пшенойці, як тій дівойці.
— Гей, чудовищу-завидовищу,
Позавидів-єсь ледачому.
Ой ледачому, не било кому,
Якби-с ня увидів а й рано в неділю,
Як я ся вберу, на вулицю йду.
Жовті ціжемки землицю топчуть,
Дорогі сукні стежейку метуть,
Срібні перстенці пальчики щиплють,
Золотий вінок головойку гне.

ПО ГОРІ, ГОРІ ЯРА ПШЕНИЦЯ

По горі, горі яра пшениця,

Приспів:

Камінная!
Камінная там світличенька стояла!

Ой жала ж єї молодиченька,
Ой на ім'я чом Марисенька.
Надійшов же д'ній завидь-завидько,
Позавидовав же на пшеницю,
Ой на пшеницю, на молодицю,

На молодицю на Марисеньку.
Завидь-завидько, не завистуй же!
Коби ти прийшов в неділю рано,
Як мене мати яне вбирати!
Ой червін-чобіт на білі ніжки,
Злоті перстінці на білі ручки,
Тонкий завоєць на головочку.
Червін-чобітки стискають ніжки,
Злоті перстінці рученьки світлять,
Тонкий завоєць головку тисне.

НА ЗАРІЧЕНЬКУ, НА ЗАТОЧЕНЬКАХ

На заріченьку, на заточеньках,
Тамтуди йшла здавна стеженька,
Коло стеженьки яра пшеничка.
Стерегла її гречна паннонька.
Гречна паннонька чом Марисенька,
Шитєнько шиє барз дорогоє.
Надійшли нею три крамарчики,
Три крамарчики, три молодчики.
Позавиділи ярій пшеничці,
Не так пшеничці, як тій дівоньці,
Не так дівоньці, як одіненьку.
— Вражі синове, завидовичі,
Позавиділи не знати чому!
Коби ви вздріли у неділеньку,
Як я ся вберу та до службоньки!
Як я си возьму чом панчішечки,
Як я си вбую чом черевички,
Як я си возьму сеясен рясен,
А на шиєньку чом коралики.
Як си загорну лисю шубоньку,
Як си впережу золотий пояс,
Як я си возьму перлову камку.
Чом панчішеньки ноженьки гріють,
А черевички слідоньки роб'ять,
Сеясен рясен сліди замітат,
Золотий пояс клубоньки стискат.
Чом коралики шиєньку вгнули,
Лися шубонька все тіло гріє,
Перлова камка низько ся кланят,

Низько ся кланят вітцю, матінці,
Вітцю, матінці, всій родиноньці,
Всій родиноньці, всій челядоньці.
Сама си сяду по конець стола,
Сама молода, яко ягода:
— Прошу, гостеньки, та до світлоньки!
Посаджу ж я вас за тисовий стіл,
За тисовий стіл, за лляний обрус,
Буду гостити пшеничним хлібом.
Буду поїти вином і медом
І дарувати сріблом, золотом.
Ой єдному дам білу хусточку,
А другому дам срібний перстенець,
А третьому дам білу рученьку.
Білу рученьку, себе молоду,
Себе молоду, яко ягоду.

ОЙ БІЖУТЬ, ТЕЧУТЬ БИСТРІ РІЧЕНЬКИ

Ой біжуть, течуть бистрі річеньки.

Приспів:

Бриніла, бриніла вода
По каміненьках дрібненько!

Винесли собі всьо сплавененько.
На тім сплавеню біл камінь лежить,
На тім каменю золотий стільчик.
На тім стільчику біла постілька,
На тій постільці гречная панна,
Гречная панна чом Марусенька.
Гречная панна косоньку чеше,
Косоньку чеше, на Дунай мече.
А гречний панич коня напував
Та й гречній панні позавидував.
— Ой ти, паничу, завидовичу,
Ой дурному ти позавидував.
Коби ти мі вздрів в неділю рано,
Як я сі вберу та й до церковці,
Не так до церкви, як до коршмоньки.
Як си затягну білі панчошки,
Як я си взую черевиченьки,

Як я си возму білу кошульку,
Як я си возму красну спідницю,
Як я си припну червону запаску,
Як си застегну рожову стяжку,
Як си зав'яжу дорогі коралі,
Як си заложу перлову ганку,
Як я си вгорну в дорогу шубу,
Як си впережу дорогий пояс,
Як си заложу срібний перстенець!
Білі панчошки ноженьки гріють,
Черевиченьки слідоньки топчуть,
Біла кошулька тіленько гріє,
Дорога спідниця стеженьку мете,
Червона запаска од сонця горить,
Дорогі коралі шию ми угнуть,
Червона стяжка мене прикрасить,
Перлова ганка голову стисне,
Дорога шуба тіленько гріє,
Дорогий пояс боченьки стисне,
Срібний перстенець у пальчик щипне.

АЛЕ ПАННОЧКО, ВСЕ ЯК КВІТОЧКО

Але панночко, все як квіточко,
Скажемо тобі та й новиночку.
Та й новиночку, все веселеньку,
Розвеселимо твою головку.
Ой як ми тобі заспіваємо,
Заспіваємо красну пісночку.
Гречна панночко, на ім'я Анно,
Мочи-ко, синку, та й сорочечку,
У срібнім цебрі, в золот зільниці
А золи хусти в золот зільниці.
Красная панна та й на ім'я Анна
Запрягла коня та й в колясочку,
Узяла з собов золот зільничку,
Та й поїхала у край Дуная.
Там вона красно хусти випрала,
В коня в копиті їх викрутила,
В тура на розі їх висушила,
А на престолі їх витачила.
Ой ішов туда все гречний панич,

Та й позавидів на гречну панну,
Що вона красно біль убілила,
Більцу білила та й хусти прала.
Тогди сказала гречная панна:
Ні на шо ти тут та й позавидів.
А вздриш ти мене у неділеньку,
Як я си вберу у неділеньку.
У неділеньку та й пораненько
Сонце сіяє, а панна встає,
А панна встає, личко вмиває,
Личко вмиває, господа молить.
Взяла сорочку на біле тільце,
Як біль, біленька, як лист, тоненька.
Поверх сорочки красну суконьку,
Поверх суконьки красні хустоньки,
На білі ніжки красні чобітки,
На білу шию злотні дудочки,
А на голові пав'яний вінчок.

НА ЗАГУМЕНЮ ДОВГА НИВОЙКА

На загуменю довга нивойка,

Приспів:

Цвіте рожа червонейка!

Ходила нею грешная панна,
Грешная панна й а Волюнейка.
Ішли за нею два дворянини,
Два дворянини, (в)оба панини.
— Не ходіть за мною, два дворянини,
Я в свого батейка краще ходила:
А в суботойку в діяментойку,
А в неділейку в самім золотейку *.

ОЙ ПО ГОРОНЬЦІ ВСЕ ПШЕНИЧЕНЬКА

Ой по гороньці все пшениченька,
Все пшениченька, все дівчинонька;
Попри пшеницю стежечка вбита.

* Далі все повторюється зі зміною: в матінейки, сестройки, милого.

А хто єї вбив? — Гречная панна,
Гречная панна чом Катерина.
Надходить же д'ній попович єї,
Позавистував на пшениченьку,
На пшениченьку, на дівчиноньку.
— Ой коби ж ти знав, мій поповиче,
Як мене мати стане вбирати:
Ясного сонця против віконця,
Ясної зорі в новій коморі,
А ясного дня та против вікна,
Темної нічки напротив свічки.
В жовті чобітки на білі ніжки,
В срібний перстенець на білий палець,
В жовтий поясок на поперечок,
В пав'яний вінець на русу косу,
В дорогу шубу сама сі вбрала,
А вбрала, вбрала, до шлюбу стала,
До шлюбу стала гречная панна,
Гречна панна чом Катерина.
До шлюбу стала із поповичем,
Із поповичем, із дяковичем.

НА ГОРІ НИВКА, ЯРА ПШЕНИЧКА

На горі нивка, яра пшеничка,
Та жне ї женчик — красна дівочка.
Надійшов туди завидованець,
Та позавидів ярій пшениці,
Не так пшениці, як робітниці.
Ци тобі, всина, завидованцю,
Коби ти прийшов в неділю рано,
Як мене мати стане вбирати,
Дорогі сукні на мя давати,
А поверх суконь срібло та й злото,
А на головку пав'яний вінок,
Пав'яний вінок, чеснок, барвінок.

РЕМІСНИКИ ТРЬОХ МІСТ, ЗАКУПЛЕНИХ ДІВЧИНОЮ, НЕСУТЬ ЇЙ НОВИЙ ОДЯГ

У НАШОГО ПЕТРА ОДНАЯ ДОЧКА

У нашого Петра одная дочка,

Приспів:

Усташка, Усташка паня,
Говори з нами й стихенька!

Через міст ішла та кошик несла,
Кошик на руці, горщик у руці.
Та й закупила три городочки:
Перший городок — та всі кравчики,
Другий городок — та все шевчики,
Третій городок — та все крамарі.
Та кравці ідуть — кожушки несуть,

Приспів:

Усташці та все Усташці
К святому різдву!

Шевчики ідуть — чобітки несуть,
Крамарі ідуть — платочки везуть.

ДІВЧИНА РОЗГНІВАЛАСЯ ЗА ОДЯГ

ІЗЛЕТІВ СОКІЛ ТА НА ВІКОНЕЧКО

Ізлетів сокіл та на віконечко.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір
Добрим людям на здоров'я.

Ой сів же він та й на віконечку.
Ой він заглядає та у світлоньку.
Ще світлонька там не метена,
Ще дівчинонька там нечесана,
Не чесалася, не вмивалася,—
На батенька розгнівалася:
Краяли сукні та вкоротили,
Черевички шили, помалили.

ЛЕТІВ, ЛЕТІВ ТА СОКОЛЕНЬКО

Летів, летів та соколенько,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!

Сів же він на віконечко,
Заглядає у світлоньку.
Світлонька ще не метена
І Марійка ще не чесана.
А кравці шубку та укоротили,
Укоротили і Марійку прогнівили.

Соколонько в шибочку дзьобає,
Марійку розвеселяє й щедрувати підмовляє.
В новом годку все буде в порядку:
Кривочки підуть на подарочки,
А обрізочки та на квіточки.

ЩО ПОСЕРЕД МОРЯ СТОЇТЬ ГОГОЛЯ

Що посеред моря стоїть гоголя,

Приспів:

Щедрий вечір!

На тій гоголі утонька сидить,
Утонька сидить, на море глядить.
А на тім морі кораблик пливе,
А в тім кораблику швея сидить.
Вона на батенька розгнівалась:
Їй курточку шили та й укоротили.
Обрізочки — на квіточки,
А окрайчики — на подарчики.

РЕМІСНИКИ ШИЮТЬ ДІВЧИНІ ОДЯГ НА ВЕСІЛЛЯ

А ВО ЛЬВОВІ В КАМ'ЯНИЧЕНЬЦІ

А во Львові в кам'яниченьці

Приспів:

По зорі, по зорі,
По ясненькому місяцю!

Стоять варстатки все тисовії
А сидять ткачики все молодії
Да роблять ручнички все шовковії
А золотом все перетикають.
Во Львові в кам'яниченьці
Сидять кравчики все молодії,
Шиють сукні все дорогії.
Во Львові в кам'яниченьці
Стоять столи тисовії
Да сидять шевчики все молодії,
Шиють черевички все дорогії.
Во Львові в кам'яниченьці
Сидять золотарчики все молодії,
Роблять перстенчики все золотії.

ОЙ ТАМ НА ГОРІ В РОГОВІМ ДОМІ

Ой там на горі в роговім домі
Марисі.

Приспів:

Марисю, душко, ласкаве твоє серденько.

Там ремісничкн шиють сорочки
Марисі.

Марися ходить, мід-вино носить.
Мід-вино носить, усе їх просить:
— Мід-вино пийте, красно ми вшийте.
Мед-вино пили, красно пошили.
Ой там на горі в роговім домі
Марисі.
Там ремісничкн шиють спіднички
Марисі.
Марися ходить, мід-вино носить.
Мід-вино носить, усе їх просить:
— Мід-вино пийте, красно ми вшийте.
Мід-вино пили, красно пошили *.

ОЙ У СВІТЛИЦІ ТА В КАМ'ЯНИЦІ

Ой у світлиці та в кам'яниці,
Там стоять столи мурмуровані,
Мурмуровані, позастилані,
Позастилані все килимами.
Поза столлєчком все ремісничкн,
Все ремісничкн та все кравчики.
Ой шиють, кроять дороге сукно
Та все Марусі на красний посаг.

Приспів:

Марусю-пані, говори з нами стихенька.

Ой у світлиці та в кам'яниці,
Там стоять столи мурмуровані,
Мурмуровані, позастилані,
Позастилані все килимами.
Поза столлєчку все ремісничкн,
Все ремісничкн-золотарничкн.
Ой кують і ллють золотий перстень
Та все на красний посаг Марусі.

Приспів.

Ой у світлиці та в кам'яниці,
Там стоять столи мурмуровані,

* Далі все повторюється, тільки замість «сорочки» чи «спіднички» співається «чобітки», «плащики», «хусточки».

Мурмуровані, позастилані,
Позастилані все килимами.
Поза столлєчком все ремісничкі,
Все ремісничкі та все шевчики,
Ой шиють, краять черевиченьки
Та все Марусі на красний посад.

Приспів.

Ой у неділю рано, раненько
Та йшла Маруся рано до церкви,
Дороге сукно слід замітає,
Золотий перстень на руці зяє,
Черевиченьки на ножках риплять.

У ДІВЧИНИ ТА ЇЇ СЛУГ — ВИШУКАНІ СТРАВИ

А ЧИ ДОМА, ДОМА ВАШАЯ ДОЧКА

А чи дома, дома вашая дочка,

Приспів:

Вашая дочка, красная панночка,
Молодая Мотечка.

Сама пишно ходить, ще й челядь водить.
Сама панна пошла в садок-теремок,
А челядочки в нову світлоньку.
Сама панна пила вино зелено,
А челядочки медок солодок.
Сама панна їла все лебедину,
А челядочки все гусятину.

ДІВЧИНА ПРИГОШАЄ ХЛОПЦІВ

ІШЛА МАРІЙКА ОРІШКИ РВАТИ

Ішла Марійка орішки рвати,

Приспів:

У гору, гору, в шовкову траву,
В шовкову траву, у гору.

Орішки рвала, в тайстринку клала.
В тайстринку клала, домів носила.
Домів носила, хлопців гостила.
Хлопців гостила, котрих любила,
Ей, на новий рік та й на довгий вік!

ДІВЧИНА ГАДАЄ ПРО СВОГО СУДЖЕНОГО

ТАМ НА ГОРОНЬЦІ ДВІ ПАНЯНОНЬЦІ

Там на гороньці дві паняноньці
Жито жнуть, жито жнуть, жито жнуть,
Сокіл літає, копи складає.
Чей діжнуть, чей діжнуть, чей діжнуть.
— Сив соколоньку, вповідж правдоньку,
Который мій, котрий мій, котрий мій?
— Там на долині, що пасе свині!
— Той не мій, той не мій, той не мій!
— Той чорновусий, що жупан куций!
— Той не мій, той не мій, той не мій!
— То той хороший, з кишенев грошей.
— Аж то мій, аж то мій, аж то мій!

ДІВЧИНА ВОРОЖИТЬ ПРО СВОЄ ЗАМІЖЖЯ

ОЙ ЧЕРЕЗ ГОРУ БИТА СТЕЖЕЙКА

Ой через гору бита стежейка,

Приспів:

В неділю! В неділю рано
Зелене вино саджено!

Ой ішла ж нею красна паняйка,
Красна паняйка (чом Марисейка).
Переняв єї красний молодець:
— Ой де ж ми ідеш, красна паняйко?
— Іду до саду, до винограду.
Виломлю собі суху різочку,
Понесу єї а до світлойки,
Посаджу єї край віконейка.
— Коли ся прийме, то люблю тебе,
А як зацвіте, заручу тебе,
А як ізродить, то возьму тебе.

ПАРУБОК ЖАДАЄ РОЗМОВЛЯТИ З ДІВЧИНОЮ

ЗАЦВІЛИ ВИШНІ, ЧОРНІ ЧЕРЕШНІ ВІД СОНЦЯ

Зацвіли вишні, чорні черешні від сонця.
— Ухиляй же нам, гречна Марисю, віконця!
— Як же я маю ухилятоньки, як маю,
Хоть від батенька дозволіненька не маю?
— Проси, Марисю, свого батенька від мене,
Най же ті пустить хоть на словечко до мене!
Випала ж мені через подвір'я дорога,
Випала ж мені з-під кониченька підкова!
Не жаль же мені з-під кониченька підкови,
Іно мені жаль Марисиної розмови! *

* Далі повторюється колядка, тільки замість «батенька» співають «матінки», потім «братенька» і «сестроньки».

ДІВЧИНА ГОСТИННО ЗУСТРІЧАЄ МОЛОДЦЯ

ЗА ГОРОДЕЙКИ, ЗА ВОРОТЕЙКИ

За городейки, за воротейки,

Приспів:

Зорейко! ясна зорейко,
Не заходи ж ти ранейко!

Ой тамой лежить здавна стежейка.
Над'їхав нею красний молодець,
Красний молодець, премудрий стрілець.
Перейняла го красна панянка,
Красна панянка чом Марисенька.
Взяла конейка за поводойки,
А молодчика за білу ручку.
Взяла конейка а до стаєнки,
А молодчика а до світлойки.
Дала конику жовтого вівса,
А молодчику пшенична хліба.
Дала конику з Дунаю води,
А молодчику зелена вина.

ДІВЧИНА МАНИТЬ ЖЕНИХА ВІНОМ

А В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

А в ліску, в ліску, на жовтім піску
Росте деревце тонко, високо,
Тонко, високо, в корінь глубоко,
В корінь глубоко, листом широко.
На тім деревці гуси, лебеді
Ой сидять, сидять, далеко видять.
Ой видять же вни чистоє поле,
Чистоє поле, синьоє море.
На синім морі корабель пливе,
А в тім кораблі гречна панночка,
Гречна панночка чом Ганусечка.
Озиваєся до паниченька,
Ой паниченька, поповиченька:
— Ой паниченьку, поповиченьку,
Ой возьми мене та з кораблика,
Бо є у мене сімдесят братів,
Сімдесят братів а три рідненькі.
Ой держать мені та парть велику,
А як мня візьмеш, все тото дадуть.

МАТИ СВАРИТЬ ДОЧКУ ЗА СУКНЮ — СИМВОЛ ДІВОЧОЇ ЗРІЛОСТІ

ТАМКИ ДІВОЧКА ЧОРНОБРИВАЯ

Тамки дівочка чорнобривая,
Чорнобривая чом Марисенька,
Що красно ходить, що борзо робить.
Поза вороти трава-мурава,
Туди ходила гречная панна.
Ой походила, сукню зросила,
Ой на ню ненька та й посварила.
— Ой нене, нене, не свари ж мене.
Блисне сонічко й а в окінічку,
Шнури розвішу, сукню висушу,
Сукню висушу, ще кращу зрішу.
Занесу єї в теремовий ліс,
В теремовий ліс, близько дороги,
Будуть їхати гості міщане,
Гості міщане та й вірмянини.
Будуть їхати та й куповати,
Мене, молоду, будуть сватати.
Не піду ж бо я за міщанина,
Але бо піду за вірмянина.
За міщанином тяжко робити,
За вірмянином гроші лічити,
Гроші лічити, красно ходити.

ПОЗА ВОРОТИ ТРАВА-МУРАВА

Поза вороти трава-мурава,
Ой ходить нею гречная панна,
Ой ходить вона, сукеньку росить,
А ї матінка, ей, дуже сварить.

— Ой нене, нене, не свари ж ти мене,
Сонце пригріє, вітер повіє,
Шнури прокину, сукню повішу,
Сукню повішу, найкраще зрішу.
Понесу я ї у славне місто,
У славне місто, до Коломиї.
Ой тамки купці, хороші хлопці,
Будуть сукеньку та й торгувати,
Ой торгувати й мене сватати.

ДІВЧИНА-ПЕРЕВІЗНИЦЯ МУДРО ВІДПОВІДАЄ НА ВИГАДКУ ПРО ДИВО ДИВНЕЄ

ОЙ У ТИХОМУ ДУНАЄЧКУ, У КРУТОГО БЕРЕЖЕЧКА

Ой у тихому Дунаєчку, у крутого бережечка,

Приспів:

Святий вечір!

Там Наталка перевоз держала,
Перевоз держала — перевозила.
Ой прийшов ік ній злічний панич,
Злічний панич королевич:
— Дівиця Наталко! Перевези мене,
Скажу я тобі диво дивнеє:
Що у нас о Петрі Дунай замерзав.
Хорошая панна, повіриш мені?
Коли ж не ймеш віри, я сам там бував,
Я сам там бував, коником гуляв,
Коником гуляв, Дунай пробивав.
— Злічний паничу королевичу,
Скажу я тобі іще дивнійше:
Що в нас об різдві рожа зацвіла.
Злічний паничу королевичу,
Коли не ймеш віри, я сама там була,
Сама там була, рожу щипала.

ДІВКА МАР'ЄЧКА НАД МОРЕМ ЖИЛА

Дівка Мар'єчка над морем жила,
Святий вечор!
Над морем жила, перевоз держала,
Перевоз держала, перевозилася.
Ой прийшло ік її три волошини,
Три волошини, всі три хорошії.

— Дівко Мар'єчко, перевези нас,
Перевези нас через тихий Дунай.
Ми ж тобі скажем диво дивнеє,
Диво дивнеє, а чудо чуднеє,
Що в нас об Петрі Дунай замерзав.
Не ймеш ти віри? Я ж там сам бував,
Я й сам там бував, мечем лід рубав,
Мечем лід рубав, коня наповав.
— А я іскажу ще й дивнішеє,
Ще й дивнішеє, ще й чуднішеє:
Що в нас об роздві роженька цвіла.
Не ймеш ти віри? — Сама там була,
Сама там була, рожу щипала,
Рожу щипала, віночок вила,
Віночок звила, на головку клала,
Звивши віночок, пошла у таночок.

ЩО В БРОДА, В БРОДА ТА ВЕЛИКА ВОДА

Що в брода, в брода та велика вода,
А там у брода Ганночка стоїть.
Ганна стояла, перевіз держала.
Од перевозу дорого брала:
По сто червоних ще й по чотири.
Прийшло до її сімсот молодців,
Сімсот молодців-переяславців:
— Да пані Ганочка, перевези нас.
— Не перевезу, бо не маю часу.
— Ми ж тобі за цеє даром не схочем,
Ми ж тобі за це дорого заплотим,
Ми тобі скажем диво дивнеє,
Диво дивнеє, чудо чуднеє:
Що в нас ік Петру Дунай замерзав.
Коли віри не ймеш, я й сам там бував,
Мечем лід рубав і коня напував.
— А я вам скажу ще й дивнішеє,
Ще й дивнішеє, ще й чуднішеє:
Да що в нас ік різдву рожа зацвіла.
Коли віри не ймете, я й сама там була,
Рожу щипала, на скам'ю клала,
А з скам'ї брала, віночок звила.
Звила віночок, пошла в таночок,
Пошла в таночок поперед панночок.

ДІВЧИНА САМА ВІДГАДУЄ ЗАГАДКИ І ВИПРОБОВУЄ НИМИ МОЛОДЦЯ

ОЙ У ЛЬВОВІ НА ТОРГОВИЦІ

Ой у Львові на торговиці

Приспів:

В неділю! В неділю рано,
Ой як сонянько сходило!

Ходить Аннуня по торговиці.
За нею ходить красний молодець,
Красний молодець, премудрий стрілець.
— Ой де ж ми ідеш, красна панянко?
Загану тобі дві загадойці.
— Хіба ж би я була не татунева,
Щоби я того не відганула?
— Ой як відганеш, то моя будеш! *
Ой у Львові на торговиці,
Ходить Аннуня по торговиці.
За нею ходить красний молодець,
Красний молодець, премудрий стрілець.
За нею ходить, стихонька мовить:
— Ой де ж ми ідеш, красна панянко?
Загану тобі дві загадойці.
— Хіба би я була не миленького,
Щоби я того не відганула?
— Ой як відганула, то єго була.

---

*Далі повторюється вся строфа із заміною «татунева» на «мамунина».

ОЙ СОСНО, СОСНО, НЕ ШУМИ ТАК ТОСКНО

Ой сосно, сосно, не шуми так тоскно.
Бо по мені ходять тури та олені,
Од мене чинять дев'ять стежечок.
На тих стежечках нова світлонька,
А в тій світлоньці гречная панна,
Гречная панна чом Маруненька.
А в тій світлоньці стоять столове,
Стоять столове а все тисовії.
По тих же столах все обрусове,
По тих обрусах а все хлібове,
А все хлібове, а все пшеничні,
А все пшеничні, в бога величні.
За тими столами рокові гості,
Рокові гості, все колядники,
Все колядники, все молодцеве.
Ой межи ними гречная панна,
Гречная панна чом Маруненька.
Загадали їй три загадочки:
— Як одгадаєш, то наша будеш,
Не одгадаєш, батькова будеш.
А що ж нам росте без корінняка?
А що ж нам горить без поломене?
А що ж нам шумить без буйного вітра?
Она ж бо знала та й одгадала:
— Біл камінь росте без корінняка,
Золото горить без поломене,
Сосночка шумить без буйного вітра.

ПОШЛА КАСУНЯ ПО ВОДУ НА ДУНАЙ

Пошла Касуня по воду на Дунай

Приспів:

На Дунай, Касуню,
Рано по воду на Дунай!

Із вишньовими коновочками,
Із золотими накривочками.
Здибали єї три рибалоньці,
Загадали єй три загадоньці:
— А що то цвіте без синього цвіту?

А що то шумить без буйного вітру?
А що то горить без поломені?
—Папороть цвіте без синього цвіту,
Соснина шумить без буйного вітру,
Золото горить без поломені.

ОЙ СЕЛОМ, СЕЛОМ ТА КРОПИВНОЮ

Ой селом, селом та Кропивною
Їхала карита, золотом вбита.
А в тій кариті грешная панна.
Біжить за нею вірне пахоля:
— Почекай, підожди, грешная панно,
Загадаю тобі три загадочки,
Як відгадаєш — батькова будеш,
Не відгадаєш, то моя будеш.
Ой що то горить без полом'ячка?
Ой що то росте без корінняччка?
Ой що то цвіте без синього цвіту?
— Золото горить без полом'ячка,
А камінь росте без корінняччка,
Папороть цвіте без синього цвіту.

ЧЕРЕЗ НАШЕ СЕЛО, ЧЕРЕЗ КУРОЗВАНИ

Через наше село, через Курозвани
Котилась коляска шестірма кіньми.
А у той коляски красна панна їде,
За тою панною красний панич іде.
— Зажди, зажди, красная панночка,
Да я загадаю да три загадочки:
— Що горить без полум'я?
А що росте без коріння?
А що шумить без буйного вітра?
— Хіба ж би я да й не батьківська,
Щоб я сих загадок не одгадала?
Срібло горить без полум'я,
Камінь росте без коріння,
Стрілка шумить без буйного вітра.
Зажди, зажди, красний паничу,
То я загадаю да ще дві мудріших:

— На святого Петра Дунай замерз,
На святе рожество рожа зацвіла.
— Щоб я сих загадок да й не одгадав?
Я ж там бував, лід мечем рубав,
А рожечку щипав, за шапочку тикав.

ДІВКО ЄЛЕНО, ВИЙДИ Ж ТИ ІД НАМ

Дівко Єлено, вийди ж ти ід нам,
Вийди ж ти ід нам та й відгадай нам,
Та й відгадай нам дві-три загадці.
Як нам відгадаш та й наша будеш,
Як не відгадаш, батькова будеш.
— Що ж би я була ба й за дівчина,
Що ж би я вам це не відгадала?
А вна лиш стала та й відгадала:
— Ой вода іде без опроводу,
Папороть цвіте без синьо-цвіту,
А місяць світить ба й без узору,
Каменець росте без корінняча.
Ой там у лісі зелені осини,
Ой не єсть тото зелені осини,
Але єсть тото штири стовпочки.
Ой не єсть тото штирі стовпочки,
Але єсть тото по штирі неділочки.
Ой не єсть тото штири неділочки,
Але єсть тото по семій днинці.

ПАРУБКАМ НЕ ПІДМОВИТИ ДІВЧИНИ, ВОНА БАЖАЄ ВЕСІЛЛЯ

ДІВКА НАТАЛОЧКА ПШЕНИЧЕНЬКУ ЖАЛА

Дівка Наталочка пшениченьку жала.

Приспів:

Святий вечір!

Пшениченьку жала, в три рядочки клала,
В три рядочки клала да не в'язала.
Прийшло до її три козаченьки:
— Годі, годі, Наталочко, пшениченьки жати,
Маємо тебе з собою взяти.
— Не беріте мене в чистому полі,
Заберіте мене в батенька в домі.
В батенька в домі три сторожі стоїть:
Перва сторожа — батенько за столом,
Друга сторожа — матюнка у порога,
Третя сторожа — братик в воротях.
Батенько за столом частує вином,
Матюнка в порога подарочки крає,
Братик в воротях коня сідлає,
Коня сідлає, сестру виряжає.

Й А В КОСОВІ НА РИНОЧКУ

Й а в Косові на риночку
П'ють легіні горівочку.
Ой п'ють вони, наливають,
Білявочку підмовляють:
— Білявочко, їхай з нами,
Молодими легінями!

— Як я з вами му їхати,
Ме дєдичок нарікати.

Й а в Косові на риночку
П'ють легіні горівочку.
Ой п'ють вони, наливають,
Білявочку підмовляють:
— Білявочко, їхай з нами,
Молодими легінями!
— Як я з вами му їхати,
Ме ненечка нарікати *.

* Далі подібно ж співають про братчика, сестричку, миленького.

ДІВЧИНА СЛУХАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ СВОГО МИЛОГО

ОЙ ЗАПЕРЛАСЯ МАРИСЕНЬКА

Ой заперлася Марисенька
Й а в яворовій коморі.

Приспів:

Ой на дворі над воротеньки
Щебетали ластівоньки!

Прийшов до неї батенько:
— Ой отворися, донейко!
Ой не отворюся, батейко,
Бо ся бою вітройку.
Сонце личейко й а впече,
Вітрець косойку усіче *.
Ой заперлася Марічка
Й а в яворовій коморі.
Прийшов до неї милейко:
— Ой отворися, милейка!
— Ой отворюся, милейкий,
Бо ся не бою вітройку,
Сонце личейко не впече,
Вітрець косойку не всіче.

ХОДИЛА АННА ЗЕЛЕНИМ ЛІСОМ

Ходила Анна зеленим лісом.

Приспів:

Ой лісом! Ой лісом,
Зеленим барвінком!

* Далі строфа повторюється із заміною «батейка» на «матійку», «братійка», «сестройку».

Єї батейко додому кличе:
— Анно, донейко, йди додомойку!
— Ой ніт, не піду, вітру ся бою,
Вітру ся бою, сонця ся хроню.
Вітер повине, косу розвине,
Сонце пригріє, личко змарніє *.
Ой ходила Анна зеленим лісом,
Єї милейкий додому кличе:
Анно милейка, йди додомойку!
— Ой піду, милий, вітру ся не бою,
Вітру ся не бою, сонця ся не хроню.

ОЙ НА ГОРІ, НА ВИСОКІЙ

Ой на горі, на високій
Пряла Маруня куделю в шопі.
Ой пряла, пряла та й допрядала,
Та й все в кватирку зазирала.
Прийшов ід нії татунько її:
— Втвори, Марунько, дверці срібнії!
— Ой я не втворю, вітру сі бою.
Вітер повіє, косу розвіє,
Сонце пригріє, личко змарніє **.
Ой на горі, на високій,
Пряла Маруня куделю в шопі.
Ой пряла, пряла та й допрядала,
А все й в кватирку зазирала.
Прийшов ід нії миленький її:
— Втвори, Марунько, дверці срібнії!
Тепер я втворю, вітру сі не бою.
Вітер повіє, косу не розвіє,
Сонце пригріє, личко не змарніє.

ОЙ ТАМ ПАННА В ВІКНІ СТОЯЛА

Ой там панна в вікні стояла,
В вікні стояла, косоньку чесала.
Прийшла до неї матінка єї:
— Втвори ми, панєнко, дверцятка срібненькі.

* Далі строфа повторюється із заміною «братейка» на «матейка», «бра тойка», «сестройка».
** Далі приходить «матінка», «братенько», «сестронька».

— Я не втвору, бо ся вітру бою,
Бо вітер повіє, косоньку розвіє,
Сонінько пригріє, личенько зблідніє *.
Ой там панна в вікні стояла,
В вікні стояла, косоньку чесала.
Прийшов до ней миленький єї:
— Втвори ми, паненко, дверцятка срібненькі.
— Ой я втворю, вітру ся не бою,
Вітру ся не бою, сонця ся не хороню.
Як вітрець повіє, коси не розвіє,
Сонінько пригріє, личко зрум'яніє.

ПРОЦВІТАЛИ ВИШНІ, ЧЕРЕШНІ ВІД СОНЦЯ

Процвітали вишні, черешні від сонця.
Розтвори нам, гречна Касуню, воротця.
— Не втворяю, не відчиняю, не дбаю,
Бо від татуненька позволіненька не маю **
Процвітали вишні, черешні від сонця.
Розтвори нам, гречна Касуню, воротця.
— Втворяю, відчиняю, дбаю,
Бо від миленького позволіненько маю.

НА ЗАГУМЕНЮ, НА ЗАЗУЛЕНЮ

На загуменю, на зазуленю
Зелене вино а в три ряди саджене.
Садила єго панна Марися.
Вийшов до неї батенько її:
— Ой час, Марисю, час додому!
— Зараз піду, йно ряда дійду.
Ряда дійшла, додому не йшла ***.
На загуменю, на зазуленю
Зелене вино а в три ряди саджене.
Садила єго гречна панна Марися.
Вийшов до неї миленький її:
— Ори, миленька, і йди додому.
— Ой зараз піду, йно ряда дійду.
Ряда не дійшла, додому пішла.

---

* Далі приходить «батенько», «братенько», «сестронька».
** Далі замість «татунейка» співається «мамуненьки», «братенька», «сестроньки».
*** Далі додому кличе дівчину «матінка», «сестронька», «братенько».

ПАСЛА МАРИНІ ЧОТИРИ ВОЛИ В ЯЛИНІ

Пасла Марині чотири воли в ялині,

Приспів:

Гей, же в ялині,
При зелененькій дубині!

Волойки пасла, шитійко шила,
Шитійко шила, воли згубила.
Прийшов до неї батенько єї:
— Йди, Маринейко, час додомойку!
— Я зараз іду, 'но воли знайду.
Волів не знайшла, додому не йшла *.
Пасла Марині чотири воли в ялині,
Волойки пасла, шитійко шила,
Шитійко шила, воли згубила.
Прийшов до неї миленький єї:
— Ой йди, милейка, час додомойку!
— Я зараз іду, 'но воли знайду.
Та й воли знайшла, додому пішла.

ПЛИЛА ЗОФІЙКА КРАЄМ ДУНАЄМ

Плила Зофійка краєм Дунаєм,

Приспів:

Дунаю, Дунаю, море ти,
Зофійко, зоре ясная!

Приплила она до беріжечка.
Ой прийшла ід ній матінка єї:
— Зофійко-донько, перевези мні!
— Не перевезу, човничком схибну.
Ой прийшов же д'ній татуньо єї:
— Зофійко-донько, перевези мні!
— Не перевезу, човничком схибну.
Ой прийшла же д'ній сестричка єї:
— Зофійко-сестро, перевези мні!
— Не перевезу, човничком схибну.

---

* Далі приходить «матінка», «братенько», «сестронька».

Ой прийшов же д'ній братійко єї:
— Зофійко-сестро, перевези мні!
— Не перевезу, човничком схибну.
Прийшов же ід ній миленький єї:
— Зофійко-любко, перевези мні!
Ой перевезла, човном не схибла.

ЩО В БОРУ, БОРУ СОСЕНКА СТОЇТЬ

Що в бору, бору сосенка стоїть,

Приспів:

Святий вечер!

На тій сосенці колисочка висить.
А в тій колисочці сличная пані лежить,
Сличная пані, пані Маруся.
Її кликали три голосочки.
Первий голосок — татко старенький,
Другий голосок — мамка старенька,
Третій голосок — Сашко молоденький.
Таточко кличе терему мести,
А мамка кличе води принести,
А милий кличе коня вивести.
— Не пойду терему мести,
Не пойду води принести,
Пойду милому коня виведу,
Коня виведу да й засідлаю.

ТАМ ФЕСУНЕЙКА РОЗМАРИН ПОЛЕ

Там Фесунейка розмарин поле.

Приспів:

Розмарин, розмариночки,
Розмарин — зіллє, віночки!

Прийшов до неї батейко єї:
— Час, Фесунейко, час додомойку!
— Чекай, батейку, зілля наломлю,
Зілля наломлю, додому піду.
Зілля наламала, додому не пішла *.

Прийшов до неї миленький єї:
— Час, Фесунейко, час додомойку!
— Чекай, милейкий, зілля наломлю,
Зілля наломлю, додому піду.
Зілля наламала, додому пішла.

ГЕЙ, ЛУГИ, ЛУГИ СНІЖЕНЬКИ ВКРИЛИ

Гей, луги, луги сніженьки вкрили,

Приспів:

Білая, гей, же калинонько,
То-сь нам біленько зацвіла!

Там під калином Мариня сиділа.
Прийшов до неї батенько єї:
— Мариню-доню, ходи додому!
— Калини вломлю, додому прийду.
Калини вломала, додому не йшла **.
Прийшов до неї миленький єї:
— Мариню-серце, ходи додому!
— Калини вломлю, додому прийду.
Калини вломала, додому прийшла.

У САДОЧКУ ПРИ БАРВІНОЧКУ

У садочку при барвіночку

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Ой там дівчина віночок вила,
Вила вна, вила та й золотила.
Прийшов же ід ній батенько єї:
— Ой доню, доню, ходи додому.
— Ой піду, піду, як вінка дів'ю.

* Далі замість «батейка» співається «матінка», «братонько», «сестронько».
** Далі приходить «матінка», «братенько», «сестронько», все повторюється.

Вінка довила додому не йшла *.
Прийшов же ід ній миленький єї:
— Миленька ж моя, ходи додому!
— Ой піду, піду, як вінка дів'ю,
Вінка довила, з миленьким пішла.

ТАМ НА ГОРОНЬЦІ, В НОВІЙ КОРШМОНЬЦІ

Там на гороньці, в новій коршмоньці,

Приспів:

Іграли! Іграли угри,
По червоному метали!

Там же ми ходить танок дівочок,
Там єдна панна всім перед водить.
Виходить ід ній батечко єї:
— Ой час би тобі, ма доню, домів,
— Най танку дійду, додому піду!
Таночку дійшла і в другий пішла *.
Там на гороньці, в новій коршмоньці,
Там же ми ходить танок дівочок,
Там єдна панна всім перед водить.
Виходить ід ній миленький єї:
— Ой час би тобі, миленька, домів.
Танку не дійшла та й домів пішла.

ТАМ У ДІХТИНЦІ ТА Й ПРИ ГОСТИНЦІ

Там у Діхтинці та й при гостинці,
Та й при гостинці нова коршемка.
У тій коршемці сім танців іде.
— Хто перед веде? — Ой Парасочка!
Приходить ід ній її дєдичко:
— Ой час, синку, час додомочку.
Додому не йшла, у другий пішла **.

---

* Далі замість «батенько» співають «матінка», «братенько», «сестронька».

** Далі замість «дєдичко» співають «ненечка», «братичок», «сестричка», «тіточка».

Там у Діхтинці та й при гостинці,
Та й при гостинці нова коршемка.
У тій коршемці сім танців іде.
— Хто перед веде? — Ой Парасочка!
Приходить ід ній її миленький:
— Ой час, миленька, час додомочку.
Танцю не дійшла, додому пішла.

ПО ГОРАХ, ГОРАХ ПАВИ ХОДИЛИ

По горах, горах пави ходили,
Пави ходили, пір'я губили.

Туди ходила гречная панна,
Гречная панна, панна Маруся.

Пір'я збирала, в рукавець клала,
З рукавця брала, віночок плела.

Сплела віночок, пішла в таночок.
Прийшов до неї батенько єї:

— Ой доню, моя, додому пора.
— Таночка дойду, додому прийду.

Таночка дойшла та в другий пішла.
Прийшла до неї матінка єї:

— Ой доню моя, додому пора.
— Таночка дойду, додому прийду.

Таночок дойшла та в третій пішла.
Прийшов до неї миленький єї:

— Марусю моя, додому пора.
— Таночка дойду, додому піду.
Таночка дойшла, додому пішла.

НА МІСТОЧКУ, НА РИНОЧКУ

На місточку, на риночку
Пили молодці мід, горілочку.
Пили, пили, напивали
І Марисю підмовляли:
— Марись, Марись, іди з нами
На тен возик мальовани.
— Я не сяду, не поїду,
Татунечка не від'їду *.
На місточку, на риночку
Пили молодці мід, горілочку.
Пили, пили, напивали
І Марисю підмовляли:
— Марись, Марись, сідай з нами
На тен возик мальовани.
— Ой я сяду, ой поїду
І з миленьким се від'їду.

---

* Далі замість «татунечка» співають «мамуненьки», «сестриченьки».

ДІВЧИНА ТРИМАЄ І БЕРЕЖЕ ВСЕ НАЙКРАЩЕ ТІЛЬКИ ДЛЯ МИЛОГО

А В ГОРОДЕЧКУ ЧЕРВОНА РУЖА

А в городечку червона ружа.

Приспів:

Процвітай!
Процвітай червона ружа рано в неділю!

Стерегла єї гречна панночка,
Гречна панночка чом Ганусенька.
Вийшов до неї єї батенько:
— Ой донько ж моя, зірви ми ружу!
— Ой ніт, не зірву, милому держу *.
Вийшов до неї єї миленький:
— Ой мила ж моя, зірви ми ружу!
— Ой зірву, зірву, бо тобі держу.

А В МАРУСЕНЬКИ НА ПОДВІРОНЬКУ

А в Марусеньки на подвіроньку

Приспів:

Зелений розмарин,
Розмариновий зелений віночок.

Прийшов до неї батейко єї:
— Мариню-душку, вирви галузку.
— Но одну маю, собі тримаю.
Прийшла до неї матінка єї:

* Далі замість «батенько» співають «матінка», «братенько», «сестричка».

— Мариню-душку, вирви галузку.
— Но одну маю, собі тримаю.
Прийшов до неї братейка єї:
— Мариню-душку, вирви галузку.
— Но одну маю, собі тримаю.
Прийшла до неї сестройка єї:
— Мариню-душку, вирви галузку.
— Но одну маю, собі тримаю.
Прийшов до неї миленький єї:
— Мариню-душку, вирви галузку.
Но одну маю і то тобі даю.

В РАЙСЬКІМ САДОЧКУ РОСЛА ЛЕЛІЯ

В райськім садочку росла лелія.
— Хто ж її садив? — Панна Марися.
Як садила, так садила
Лелія ся розвила,
Красна лелія.
Прийшла до неї матінка єї:
— Дай мені, Марисю, листок лелії.
— Не дам, не дам ні листочка,
Бо мені висохне лелійочка,
Красна лелія *.
Прийшов до неї миленький єї:
— Дай мені, Марисю, листок лелії.
— Ой дам, ой дам хоч листочок,
Бо мій, бо мій коханочок,
Красна лелія.

ОЙ В ПОЛІ, В ПОЛІ МЕЖИ ДОРОГИ

Ой в полі, в полі межи дороги,
Ой стоїть же там золота ряска.
Стерегла ж єї красна дівочка,
Ой стережучи твердо заснула.
Надійшов ід ній батенько єї:
— Урви ми, донько, золоту ряску,

* Далі приходить «батенько», «братенько», «сестричка».

Золоту ряску, красную краску!
— Ой бігме не врву, милому держу *.
Надійшов ід ній миленький єї:
— Урви ми, мила, золоту рясу,
Золоту рясу, красну прикрасу.
— Ой бігме урву, бо давно держу.

Й А В ВИННІМ, В ВИННІМ, В ВИННІМ ГОРОДІ

Й а в виннім, в виннім, в виннім городі,

Приспів:

Ой раненько́!

Ой там дівчина чом Ганусейка
Сам бір садила, вина стерегла.
Надійшов же д'ній батенько єї:
— Моя дитина, продай ми вина!
— Ой ти не продам та й дурно не дам,
Бо ся в неділю гостей надію **.
Й а в виннім, в виннім, в виннім городі,
Ой там дівчина чом Ганусейка
Сам бір садила, вина стерегла.
Надійшов же д'ній миленький єї:
— Ой мила моя, ти чорнобрива,
Ти чорнобрива, продай ми вина.
— Тобі не продам, такой дурно дам,
Бо ся в неділю тебе надію!

ПІШЛА МАРУСЕНЬКА В ЛІС ПО ЯГОДИ

Пішла Марусенька в ліс по ягоди,

Приспів:

Ягодо ж моя червоная.

---

* Далі надходить «матінка», «братенько», «сестричка».
** Далі надходить «матінка», «братенько», «сестричка».

Ягоди щипе в торбинку сипе.
Прийшов до неї батенько єї:
— Марусю-душко, дай ми ягодушку,
— Я но одну маю, миленькому тримаю *.
Прийшов до неї миленький єї:
— Марусю-душко, дай ми ягодушку.
Я но одну маю, то тобі даю.

ПІШЛА ГАНУСЕЙКА В ЛІС НА МАЛИНИ

Пішла Ганусейка в ліс на малини,
Малини рвала, в рукавець зсипала.
Прийшов до неї батейко єї:
— Ганусю-дочку, дай малиночку.
— Даю, не даю, милому тримаю.
Малини рвала, в рукавець зсипала.
Пішла Ганусейка в ліс на малини,
Малини рвала, в рукавець зсипала.
Прийшла до неї матінка єї:
— Ганусю-дочку, дай малиночку.
— Даю, не даю, милому тримаю.
Малини збирала, в рукавець зсипала.
Пішла Ганусейка в ліс на малини,
Малини збирала, в рукавець зсипала.
Прийшов до неї миленький єї:
— Ганусю-сердце, дай малиночку.
— Даю, не даю, бо тобі тримаю
Малини мої солодкії.

ПІД ВІКОНЦЕМ ЧЕРЕШЕНЬКА

Під віконцем черешенька,
Садила ї Марусенька.
Садила ї, підливала,
Пташенята відганяла:
Сіга, сіга, пташенята,
Не дзьобайте черенята,
Най ягідки пристигають
Милого ся дочекають.

* Далі приходить «матінка», «братейко», «сестричка».

ЗБИРАЛА ДІВОЙКА ЖОВТІ ЯБЛОЙКА

Збирала дівойка жовті яблойка.

Приспів:

Жовтая!
Ей жовтая яблінь
Жовті яблочка зродила.

Стерегла же їх красна дівойка.
Прийшов до неї батейко єї:
— Дай ми, дівойко, з єдно яблойко,
Або ми го дай, або ми продай.
— Ані ти не дам, ані не продам.
Прийшла до неї мамойка єї:
— Дай ми, дівойко, з єдно яблойко,
Або ми го дай, або ми продай.
— Ані ти не дам, ані не продам.
Прийшов до неї братейко єї:
— Дай ми, сестричко, з єдно яблочко,
Або ми го дай, або ми продай.
— Ані ти не дам, ані не продам.
Прийшов до неї милейкий єї:
— Дай ми, милейка, з єдно яблочко,
Або ми го дай, або ми продай.
— Ані ти не дам, ані ти не продам,
Ой ти милейкий, не чини си сміхом,
Не чини си сміхом, бери си із міхом.
Ліпший милейкий, як брат ріднейкий.

ДУНАЮ-МОРЕ, ДІВОНЬКО-ЗОРЕ

Гречная панна раю стерегла,

Приспів:

Дунаю,
Дунаю-море,
Дівонько-зоре, Марусю.

Прийшов до неї батенько єї:
— Дай мені, дочко, золоте яблучко.
— Ой не дам, не дам, не звелів Адам.
Гречная панна раю стерегла,
Прийшла до неї матінка єї:
— Дай мені, дочко, золоте яблучко.

— Ой не дам, не дам, не звелів Адам.
Гречная панна раю стерегла,
Прийшов до неї миленький єї:
— Дай мені, Марусю, золоте яблучко.
— Ой віддам, віддам, бо звелів Адам.

ОЙ У ЛЬВОВІ, В РАДОВІМ ДОМІ

Ой у Львові, в радовім домі,

Приспів:

На ринку!
Вили віночки все паняночки з барвінку!

Там дівчинойка віночки вила,
Ой вила, вила, позолотила.
Прийшов до неї батейко єї:
— Дай ми, донейко, хоть єдин вінок!
— Татуню, не дам, бо ся ти не здам.
Ой у Львові, в радовім домі,
Там дівчинойка віночки вила,
Ой вила, вила, позолотила.
Прийшла до неї матінка єї:
— Дай ми, донейко, хоть єдин вінок!
— Мамуню, не дам, бо ся ти не здам.
Ой у Львові, в радовім домі,
Там дівчинойка віночки вила,
Ой вила, вила, позолотила.
Прийшов до неї милейкий єї:
— Дай ми, милейка, хоть єдин вінок!
— Милейкому дам, бо ся єму здам.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ

По горі, горі пави ходили.

Приспів:

Ясная зоренько, дівчино серденько,
Говори з нами, з колядничками, стихенька.

Пави ходили, пір'я губили.
За ними ішла гречная панна,
Пір'я збирала, у фартух складала,
З фартуха брала, по столу клала,

А з стола брала, вінки увивала.
Вінки увивала, на голов клала,
На голов клала, щоб ладна була.
Надійшов ід ній батенько єї:
— Кому, доненько, вінки увиваєш?
— Ой тому, тому, свому милому.
Надійшла ід ній матенька єї:
— Кому, доненько, вінки увиваєш?
— Ой тому, тому, свому милому.
Надійшов ід ній миленький єї:
— Кому, миленька, вінки увиваєш?
— Ой не тому, тому, тобі самому.

ШИЛА МАРІКА ЗЛАТУ КОРУНУ

Шила Маріка злату коруну.

Приспів:

Коруну,
Коруна-руна з самого злата золпята.

— Продай, Маріко, свому ненькові.
— Ой я не продам, ані дармо дам.
— Продай, Маріко, своїй матері.
— Ой я не продам, ані дармо дам.
— Продай, Маріко, свому браткові.
— Ой я не продам, ані дармо дам.
— Продай, Маріко, своїй сестриці.
— Ой я не продам, ані дармо дам.
— Продай, Маріко, свому милому.
— Йому не продам, а й удармо дам.

НАЙПЕВНІША І НАЙВІРНІША ДОПОМОГА ТА ПОРЯТУНОК — ВІД МИЛОГО

ТАМ В ГОРОДІ ПРИ ЗІЛЕНЬКУ

Там в городі при зіленьку
Сіяла Мариня руту зелененьку.
— Ой батеньку-голубоньку,
Позбирайте же мені зелену рутоньку.
— А я тобі не позбираю.

Приспів:

Зацвіла рожа в широкім Дунаю.

Там в городі, при зіленьку,
Сіяла Мариня руту зелененьку.
— Ой матінко-голубоньку,
Позбирай же мені зелену рутоньку.
— А я тобі не позбираю.

Приспів.

Там в городі, при зіленьку,
Сіяла Мариня руту зелененьку.
— Ой миленький-голубоньку,
Позбирай же мені зелену рутоньку.
— А я тобі позбираю ще й насіння поховаю,
Ще й насіння поховаю.

Приспів.

ОЙ ПОЇХАВ МИХАСЕНЬКО

Ой поїхав Михасенько
Аж за Дунай по дівоньку.
Ой заїхав в долиноньку
Й а в густую калиноньку.

Там Гануся сіно косить,
І під коня усе носить:
— Сіно ж моє (д)зеленоє,
Личко ж моє рум'яноє!
Нема кому поїхати
До батенька дати знати,
Аби їхав сіно брати.
Батенько ся відмагає:
— В мене коні не ковані (2),
В мене сани не складані *.
Ой поїхав Михасенько
Аж за Дунай по дівоньку
Й а в густую калиноньку.
Там Гануся сіно косить
І під коня усе носить:
— Сіно ж моє (д)зеленоє,
Личко ж моє рум'яноє!
Нема кому поїхати
До милого дати знати,
Аби їхав сіно брати.
Милий ся не відмагає:
В мене коні кованії (2),
В мене сани складанії.

ТАМ ЗА ЛІСОМ, ЗА ТЕМНЕНЬКИМ

Там за лісом, за темненьким
Брала Ганя лен дрібненький.
Не так брала, як стелила,
До батенька говорила:
— Мій батеньку, голубоньку,
Поїдь, поїдь по леноньку!
— В мені коні не ковані,
В мене сани не ладжені **.
Там за лісом, за темненьким
Брала Ганя лен дрібненький.
Не так брала, як стелила,
До милого говорила:
— Мій миленький, голубоньку,

* Далі співають усю строфу з заміною «батенько» на «матінку», «братика», «сестричку».
** Далі так само співають про «матінку», «братчика», «сестроньку».

Поїдь, поїдь по леноньку.
— В мене коні поковані,
В мене сани поладжені!

ЩЕДРІВОЧКА-ДОБРІВОЧКА, НЕ ВИСПАЛАСЯ МАРІЙОЧКА

Щедрівочка-добрівочка, не виспалася Марійочка.
Шовки ткала, кудрі пряла, до батечка відсилала:
— Хай батечко приїжджає, шовки, кудрі забирає.
Батечко пише й відписує: — Я не піду й не поїду.
Не мої шовки, не мої кудрі, не моя дочка Марійочка.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір, добрим людям на весь вечір! *

Щедрівочка-добрівочка, не виспалася Марійочка.
Шовки ткала, кудрі пряла, до милого відсилала:
— Най милесенький приїжджає, шовки, кудрі забирає.
Миленький пише й відписує: — Ой я піду ще й поїду,
В мене коні поковані, в мене брички зрихтовані.
Мій миленький приїжджає, як сивий орел прилітає,
Як сивий орел прилітає, шовки, кудрі забирає:
— Ти, миленька, кохаймося, прийде неділя, звінчаймося.
Хоч не в цюю, то в другую. Ходи, серце, най поцілую.

ТАМ ЗА ГОРОЮ, ЗА ВИСОКОЮ

Там за горою, за високою,
Там дзвін дзвони(ть), місяць сходи(ть).
Там Марисенька біль білила,
Біль білила, говорила:
— Нема кому дати до батенька знати,
Щоби приїхав біль забрати.
Батенько каже: — Я не поїду,
В мене возонько не ладуваний,
Возонько в мене не ладуваний,
Вороні коні не ковані **.
Там за горою, за високою,

---

* Далі так само співають про «матінку», «братика», «сестроньку».
** Далі замість «батенька» співають «матінка», «братенько», «сестронька».

Там дзвін дзвони(ть), місяць сходи(ть).
Там Марусенька біль білила,
Біль білила, говорила:
— Нема кому дати миленькому знати,
Щоби приїхав біль забрати.
Миленький каже: — Я поїду,
В мене возонько наладований,
Возонько в мене наладований,
Вороні коні підковані.

ОЙ НА ДУНАЮ БЕРЕЖИНА

Ой на Дунаю бережина,
Дівка Маруся біль білила.
Ой біль білила, листи писала
Та й до батенька одсилала:
— Ой приїдь, приїдь, мій батеньку,
Забери собі біль біленьку.
— А в мене коні потомлені,
В мене фурмани незгодені *.
Ой на Дунаю бережина,
Дівка Маруся біль білила.
Ой біль білила, листи писала
Та й до милого одсилала:
Ой приїдь, приїдь, мій миленький,
Забери мою біль біленьку
І візьми мене молоденьку.
А в мене коні не томлені,
В мене фурмани погодені.
Заберу твою біль біленьку
І візьму тебе, молоденьку.

ТАМ НА ВОДІ, НА ГОРДАНІ

Там на воді, на Гордані,

Приспів:

Гордан — вода студеная.

Там Параня біль білила,
Біль білила, загубила:
— Піди, батеньку, більцю знайди!

* Далі листи одсилає «до матінки», «до сестроньки».

Пішов батенько, більцю не знайшов *.
Там на воді, на Гордані,
Там Параня біль білила.
Біль білила, загубила:
— Піди, миленький, більцю знайди!
Пішов миленький, більцю знайшов.

ПРАЛА ДІВЧИНА ШОВКОВІ ХУСТИ

Прала дівчина, шовкові хусти,

Приспів:

На леду!
На леду, леду, в студниці, кирниці!

Перучи хусти, перстінь згубила.
Взяла батенька та покликати:
— Піди, батеньку, перстінь ми знайди!
Батенько пішов, перстінь не знайшов **.
Прала дівчина шовкові хусти,
Перучи хусти, перстінь згубила.
Взяла милого та покликати:
— Піди, миленький, перстінь ми знайди!
Миленький пішов та й перстінь знайшов.

ЖАЛА ГАННУСЯ ШОВКОВУ ТРАВУ

Жала Ганнуся шовкову траву,

Приспів:

Гей, по зорі, по місяцеві ясному!

Та й загубила золотий перстень.
Кликала вона свого батенька.
Батенько прийшов, перстня не знайшов.
Жала Ганнуся шовкову траву
Та й загубила золотий перстень.
Кликала вона свою матінку.
Матінка прийшла, перстня не знайшла.

---

* Далі — «матінка», «сестричка», «братечко».
** Далі — «матінка», «братенько», «сестронька».

Жала Ганнуся шовкову траву
Та й загубила золотий перстень.
Кликала вона свого милого:
— Шукай, миленький, шукай перстеня.
Миленький прийшов, перстеня знайшов.

ЖАЛА ПАРАНЯ ЗЕЛЕНУ ТРАВУ

Жала Параня зелену траву.

Приспів:

На межі,
Гей, же на межі перепелонька не каже.

Ой жала, жала та й серп згубила.
Прибігла вона та й додомоньку:
— Іди, батеньку, серпа шукати.
Батенько пішов, серпа не знайшов.
Жала Параня зелену траву.
Ой жала, жала та й серп згубила.
Прибігла вона та й додомоньку:
— Іди, матінко, серпа шукати.
Матенька пішла, серпа не знайшла.
Жала Параня зелену траву.
Ой жала, жала та й серп згубила.
Прибігла вона та й додомоньку:
— Іди, миленький, серпа шукати.
Миленький пішов та й серпик знайшов.

ІШЛА КАСЮНЕЙКА В ДУНАЙ ПО ВОДУ

Ішла Касюнейка в Дунай по воду

Приспів:

Дунаю-море, Касюню-зоре!

Зі срібнейкими коновочками,
Зі злоцістими накривочками.
На ній вінойко із різочками.
Де ж їй сі взєли буйні вітрове,
Звінули вінойко в тихий Дунаєц.

В тім ми Дунаю три риболовці,
Три риболовці, всі три молодці,
Вскочили скоком аж до батейка:
— Іди, батейку, найди вінойко!
Дав їм батейко по золотому.
Батейко пішов, вінця не найшов *.
Ішла Касюнейка в Дунай по воду

Приспів:

Дунаю-море, Касюню-зоре!

Зі срібнейкими коновочками,
Зі злоцістими накривочками.
На ній вінойко із різочками.
Де ж їй сі взєли буйні вітрове,
Звінули вінойко в тихий Дунаєц.
В тім ми Дунаю три риболовці,
Три риболовці, всі три молодці,
Вскочили скоком аж до милого:
— Іди, миленький, найди вінойко.
Дав їм миленький по золотому.
Миленький пішов, вінойка знайшов.
Дав їм батейко по золотому,
А матінойка — по рушничкові,
По рушничкові, по ллянейкому,
Дав їм миленький по перстінцеві.

ПАСЛА ГАНУСЯ СИВІЇ ВІВЦІ

Пасла Гануся сивії вівці
Й а в гаю, гаю, близько Дунаю.
Пасла вона, пасла, шитенько шила,
Твердо заснула, (в)овечки згубила.
Нема кому дати до батенька знати,
Щоб батенько прийшов овечок шукати.
Батенько прийшов, овечок не знайшов **.
Пасла Гануся сивії вівці,
Пасла вона, пасла, шитенько шила,
Твердо заснула, овечки згубила.

* Далі так само співають про «матінку», «братика», «сестричку».
** Далі повторюється строфа із заміною «батенька» на «матінку», «братенька», «сестричку».

Нема кому дати до милого знати,
Щоб миленький прийшов овечок шукати.
Миленький прийшов, овечки знайшов
Й а в гаю, гаю, близько Дунаю.

ОЙ ПОПІД САДОМ, ПІД ВИНОГРАДОМ

Ой попід садом, під виноградом,

Приспів:

В ялині!
В ялині, зелененькій дубині!

Там паняночка красна Гандзуня,
Волики пасла, шитянько шила.
Шитянько шила, твердо заснула.
Твердо заснула, воли згубила,
Воли згубила, батька просила:
— Іди, батеньку, волики знайди!
Волики знайди, мені прижени!
Батенько не йде, батенько не хоче *.
Ой попід садом, під виноградом,
Там паняночка красна Гандзуня,
Волики пасла, шитянько шила.
Шитянько шила, твердо заснула.
Твердо заснула, воли згубила.
Волики згубила, милого просила:
— Іди, миленький, волики знайди,
Волики знайди, мені прижени!
Миленький іде, волики жене!

ПАСЛА ЗОСЮНЯ ЧОТИРИ ВОЛИ

Пасла Зосюня чотири воли.

Приспів:

Й а в гаю
Я свою Зосюню по голосочку пізнаю.

Волонька пасла, віноньки плела,
Віноньки плела, воли загубила.

* Далі строфа повторюється із заміною «батенька» на «матінку», «сестричку», «братика».

Скочила вона до батенька:
— Батеньку, іди, волоньки знайди.

Приспів:

Ой там в ялині, при зелененькій дубині!

Батенько пішов, волів не знайшов.
Пішла вона до миленького:
— Миленький, іди, волоньки знайди.
Миленький пішов, волоньки знайшов.

В ЧИСТЕЙКІМ ПОЛЮ ПРИ БОЛОНЮ

В чистейкім полю при болоню
Взяли татари Касюню мою.
Взяли, взяли за ручейку,
Піднесли ю височейко.
— Татунь, татунь, татуненьку,
Викуп мене з неволеньки.
— Не доїду, не доступлю
З неволеньки не викуплю *.
В чистейкім полю, при болоню
Взяли татари Касюню мою.
Взяли, взяли за ручейку,
Піднесли ю височейко.
— Милий, милий, милинейкий,
Викуп мене з неволейки.
— Юж доїду, юж доступлю,
З неволейки тя викуплю.

НА РІЦІ, НА БИСТРЕНЬКІЙ

На ріці, на бистренькій
Пливе човен золотенький,
В тім човнику красна Євуненька
Плине, пише листи до батенька:
«Ой батеньку-порадонько,
Порадь мені головоньку.

* Далі замість «татунь, татунь, татуненьку» співають «брате, брате, братуненько», «сестро, сестро, сестриченько», «Ой родино, родинонько».

Ой подай мені коня,
Вибав мене з того човна».
— Ой не подам ні одного,
Не вибавлю з човна того *.
На ріці, на бистренькій
Пливе човен золотенький.
В тім човнику красна Євуненька
Плине, пише листи до милого:
«Ой миленький-порадонько,
Порадь мені головоньку,
Ой подай мені коня,
Вибав мене з того човна»
— Ой подам ти сто коней
І вибавлю з того човна.

ПЛИЛА ДІВЧИНА МОРЕМ, ДУНАЄМ

Плила дівчина морем, Дунаєм,

Приспів:

Дунаю-море, Рузуню-зоре!

Вийшов до неї батенько єї:
— Подай, донечко, білу ручечку.
— Я вам не подам, бо вам ся не здам **.
Плила дівчина морем, Дунаєм,
Вийшов до неї миленький єї:
— Подай, миленька, білу рученьку.
— Ой я ти подам, бо я ти ся здам.

ПЛИЛА ЄВУНЯ БИСТРОВ РІЧЕНЬКОВ

Плила Євуня бистров річеньков.

Приспів:

Дунаю,
Дунаю-море, Євуньо-зоре ясная.

Прийшов до неї батенько її:
— Євуню, дочко, дай ми рученьку.

* Далі замість «батенька» співають «матінки», «сестроньки», «братика».
** Далі замість «батенько» співають «матінка», «братенько», «сестронька».

— Рученьки не даю і не випливаю *.
Плила Євуня бистров річеньков,
Прийшов до неї миленький її:
— Євуню, миленька, дай ми рученьку.
— Даю, даю і випливаю.

ОЙ ПЛИНЕ, ПЛИНЕ СОСНОВИЙ ЧОВЕН

Ой плине, плине сосновий човен,

Приспів:

Калина, калина мала,
Вода луженьки забрала!

А на тім човні Мартуня стоїть.
Прийшов до неї батенько єї:
— Мартуню, доню, подай-но ручку!
— Волю втонути, ніж ручку дати.
Дальше відплила, ручки не дала **.
Ой плине, плине сосновий човен,
А на тім човні Мартуня стоїть.
Прийшов до неї миленький єї:
— Мартуню, серце, подай ми ручку!
Близше приплила, ручку подала.

ПРИЙШЛА ГАНУСЕЙКА НА ДУНАЙ ПО ВОДУ

Прийшла Ганусейка на Дунай по воду.

Приспів:

Дунаю-море, Гануню-зоре!
Воду брала, в Дунай впала
І крикнула: — Рятунойку!
Рятуй же мі, мій батейку!
— Я тя, дитя, не врятую,
Я ті море не згрунтую,
Теє море широкоє,
А до того глубокеє ***.

---

* Далі замість «батенько» співають «матінка», «братенько», «сестронька».
** Далі — «матінка», «сестронька», «братенько».
*** Далі — «матінойко», «мій братейку».

Пішла Ганусейка на Дунай по воду,
Воду брала, в Дунай впала,
І крикнула: — Рятунойку!
Рятуй же мі, мій милейкий!
— Я тя, мила, вирятую,
Теє море я згрунтую,
Теє море вузейкеє,
Теє море плитейкеє.

ПЛИЛА ОЛЕСЯ ДУНАЄМ-РІКОВ

Плила Олеся Дунаєм-ріков.

Приспів:

Дунаю, Дунаю,
Дунаю-ріко, Олесю, зоре ясная.

Прийшов до неї батенько єї:
— Подай рученьку, моя Олесю.
Ручки не дала, сама поплила.
Прийшла до неї матінка єї:
— Подай рученьку, моя Олесю.
Ручки не дала, сама поплила.
Прийшов до неї миленький єї:
— Подай рученьку, моя миленька.
Ручку подала, сама виплила.

ДІВЧИНА В РОЗЛУЦІ ТУЖИТЬ ЗА МИЛИМ

ОЙ ПОНАД МОРЕМ, ПОНАД ДУНАЄМ

Ой понад морем, понад Дунаєм,
Там козак ходить, з орлом говорить:
— Ой орле, орле, сивий соколе,
Ци не бував ти в чужій стороні,
В чужій стороні, в дівчини мої?
— Ой бував, бував, дівчину видав.
— Ой ци не тужить дівчина за мнов?
— Ой тужить, тужить, на мішку лежить,
Правов ся руков до бога молить,
Лівов си ручков за серце держить.
Надходить ід ній братінко її:
— Вставай, сестрице, приношу ті вість.
А сестриця встала, ся зрадувала,
Свої слугоньки позбуджувала:
— Вставайте, слуги, паліте свічі,
Най вни сі палять як вдень, так вночі,
Най си подивлю милому в очі,
Ой ци не змарнів, світом ходячи.
— Ой змарнів, змарнів, на личку зблiднів,
За тобов, мила, що-м ти не видів.

ДІВЧИНА БЕРЕ В РОДУ ДОЗВІЛ НА ЗАМІЖЖЯ

ВИЛА ГАНУСЯ В ГОРОДІ ВІНОНЬКО

Вила Гануся в городі вінонько,

Приспів:

Проквітай, рожо,
В неділю рано саджена!

Пішла в нім до церковоньки межи дівоньки.
Під віноньком а проквітала
І миленькому ся сподобала.
Прийщов миленький в її домонько:
— Дай мні, Ганусю, з еден вінонько!
— Я би тобі, милому, вінонько дала,
Бо ся батенька не дозволяла.
Треба ся батенька дозволяти,
Чи позволить мні вінонько дати.
— Я позволяю і волю даю *.
Милому вінонько дала
І сама з ним поїхала.

---

* Далі все повторюється ще двічі із заміною «батенька» на «матінки» і «роду».

ДІВЧИНА ЗБИРАЄ ЗОЛОТУ РОСУ (КОРУ) І ЗАМОВЛЯЄ РЕМІСНИКАМ ШЛЮБНІ ПРЕДМЕТИ

ПЕРЕД ОКОНЦЕМ САДОЧОК СТОЇТЬ

Перед оконцем садочок стоїть,

Приспів:

Моя панно! Моя молоденька,
Промов словенько, стиха,
Словенько а з нами!

А в тім садочку золота ряса.
Ой сходилися буйні вітрове,
Обтрясли ж они золоту рясу.
Стежков надійшла красна панночка,
Красна панночка чом Ганусенька.
Ой спустила вна шитий рукавець
А зібрала вна золоту рясу.
Понесла вна до ковальчиків,
До ковальчиків, до ремісників:
— Ой ковальчики, ой ремісники,
Ой скуйте ж мені золотий вінок,
А з останочків золотий пояс,
А з обрізочків злотий перстенець.
Золотий вінок голову склонить,
Золотий пояс лідвоньки зломить,
Злотий перстенець пальчики світлить.

ЩО В САДУ, САДУ СТОЯЛА ДУЛЬКА

Що в саду, саду стояла дулька,

Приспів:

Винная, винная ти ягодочко, ой Галю.

А на тій дульці золота роса.
Ой там Ганночка росу трусила,

Труснула росу у полу свою.
Понесла вона до золотаря:
— Золотарику, рідний братіку,
Іскуй, ізмалюй золотий перстень,
А обрізочки — на лельоточки.
Черевиченьки слідочки пишуть,
Золотий перстень на руці зяє,
А лельоточки головку клонять.

ЩО В ПОЛІ, В ПОЛІ СТОЯЛА СОСНА

Що в полі, в полі стояла сосна.

Приспів:

Ягодо, ягодо гожа,
Що повна рожа Оленка.

А на тій сосні золота кора,
Золота кора, жемчужна роса.
Полізла вона й околотила,
Ізлізла вона да й позбирала.
Понесла вона до золотаря:
— Золотарику, мій рідний братику!
Іскуй каблучку на праву ручку,
На праву ручку, середню пучку.

У ПОЛІ ЛИПА ЗЛОТОМ ОБЛИТА

У полі липа злотом облита.
Попід ту липу стежечка вбита.
Туди Маруся по воду біжить.
Ой біжить, біжить, аж земля движить.
Вирвала квітку золоту, рясну.
Понесла її до золотарів.
— Ви, золотарі, золотарчики!
Вишийте мені соловейочка.
Він мені буде рано співати,
Мене молоду та й пробуджати,
Бо в мене ненька жалісливенька,
Самі рано встають, мене не будять.

ЩО У ПОЛІ, ПОЛІ СТОЯЛА БЕРЕЗА

Що у полі, полі стояла береза.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір
Добрим людям на здоров'я.

А на тій березі золота корка,
А із тії корки — золотая чаша,
А із останків — золотая чарка.
А із обрізків — золотий перстеник.

А В НАШОГО ДЯДЬКА У ДВОРІ БЕРЕЗА

А в нашого дядька у дворі береза,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Тонка та висока, на листу широка.
А на тій березі золотая кора.
Десь узялися райськії птиці
Та й пооббивали золотую кору.
Десь узялася дівка Марія
Та й позбирала золотую кору,
Понесла до коваля та й стала просити:
— Ковалю, ковалю, іскуй мені чару,
Іскуй мені чару, перстеників пару.
Я тою чарою буду вино пити,
А перснями — хлопців чарувати.

ЩО У ПОЛІ СТОЯЛА БЕРЕЗА

Що у полі стояла береза,

Приспів:

Щедрий вечор, добрий вечор!

А на тій березі золотая кора.
Де узялися райськії пташки,
Золотую кору обколупали.
Де узялася дівка Галька,

Золотую кору пособирала
І понесла до золотарика:
— Золотарику, мій братику,
Іскуй мені три кубочки.
Первий кубочок отцю да маткі,
Другий кубочок брату да сестрі,
Третій кубочок милому да мені.
Отцю да маткі солодок медок,
Брату да сестрі шумнеє пиво,
Милому да мені дивнеє диво.

ТАМ ЗА САДАМИ ТРАВА-МУРАВА

Там за садами трава-мурава,
На тій мураві біла береза,
На тій березі золоті роси.
Як узялися буйнії вітри,
Обтрусилися золоті роси.
Іди, Марисю, позбирай роси
І купи собі троє надоб'є.
Перше надоб'є — мідяний кубок,
Друге надоб'є — срібна тарілка,
Третє надоб'є — золотий перстень.
Мідяний кубок — к запиваннячку,
Срібна тарілка — к дарованнячку,
Золотий перстень — і к вінчаннячку.

Й А В ПОЛІ, В ПОЛІ КОЛО ДОРОГИ

Й а в полі, в полі коло дороги,
Ой посажена там березочка.
На тій березі золота річка,
Золота річка та й срібна краса.
Ой ішла ж туда пишна дівочка,
Пишна дівочка ба й Єленочка.
Вна тої краси поназбирала
Й а в подолочок та в придолочок.
Понесла тото та й до мамочки:
— Ой мамко моя, мамко рідненька,
Мамко рідненька, порадь же ж мене,
Що би я з цего та й ізробила?

— Ой Єленочко, моя донечко,
Понеси, синку, до золотаря.
Нехай він зробить срібний перстенець,
Срібний перстенець та й злотний вінчик,
А з обтинчиків ба й срібний кубчик.
Перстенець буде та й до ймення,
А вінчик буде та й до вінчання,
А кубчик буде — питтячко пити,
Все за здоров'я токмо за твоє!

У ПЕРЕВОЗА СТОЇТЬ БЕРЬОЗА

У перевоза стоїть берьоза,
А на той брозі злотая кора,
Злотая кора, шовкове віття.
Да налинули райськії пташки,
Шовкове віття пообламали.
Вийшла, вибігла красная панна
Да і сплеснула да й рученьками:
— Шуги в луги, райськії пташки.
Да тую кору да і позбирала,
Шовкове віття в пучки зв'язала,
В пучки пов'язала, в хустку поскладала
Да й понесла до злотничка,
До злотничка-ремісничка:
— Ти, злотничку-ремісничку,
Іскуй мені злотий пояс.
Із окраєчок — перстеньочок,
А із вітейка — то віночок.
В поясі красоваться,
В перстеньку залицяться,
А в віночку ізвінчаться.

КОЛО ДВОРА ТА СТОЯЛА ВЕРБА

Коло двора та стояла верба,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

А на тій вербі золотая кора,
Золотая кора, срібне гілля.

Ой хто ж тую вербу ізрубає?
Молодий Бориско ту вербу зрубає.
Ой хто ж тую кору позбирає?
Молода Оксанка кору позбирає.
Позбирала кору собі у заполу,
Понесла кору до золотарика:
— Золотарику, мій братику,
Скуй мені вінчик, золотий обідчик,
А з остатку золотую чарку.
Вінчиком буду я вінчатися,
Золотим обідчиком буду красуваться,
Золотою чаркою буду частуваться.

КРАСНАЯ ПАННА САД САДИЛА

Красная панна сад садила,

Приспів:

Щедрий вечір, святий вечір!

Сад садила, бога просила:
— Зароди, боже, вишню й черешню,
Вишню й черешню, білую березу.
В тої берези золотая кора.
Де взялися разния птахи,
Тую кору общекотали,
Общекотали й общебетали.
Де взялася красная панна,
Тую кору позбирала,
До золотника одослала:
— Ой золотнику, золотниченьку,
Іскуй мені обручечку,
Бо мні треба рано встати,
Рано встати, косу розчесати,
Косу розчесати, на шлюб стати,
На шлюб стати, перстня поміняти.

ДА СТОЯЛА ВИШНЯ-ЧЕРЕШНЯ

Да стояла вишня-черешня,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

На тій вишні кора золотая.
Кому ж іти кору колупати?
Дівки Настіньки кору колупати.
Наколупала вона да три блюдечка,
Три блюдечка, три полумиска.
Понесла вона до золотарика:
— Золотарику, рідний братику,
Іскуй мені да три перстенька:
Первому перстеньку — женихатися,
Другому перстеньку — повінчатися,
Третьому перстеньку — на посаді сидіть,
На посаді сидіть — на милого глядіть.

ДІВЧИНА СТЕРЕЖЕ ВИНО НА ВЕСІЛЛЯ

ОЙ ГУЛА, ГУЛА КРУТАЯ ГОРА

Ой гула, гула крутая гора,
Що не вродила шовкова трава,
Тільки вродило зелене вино.
Красная панна вина стерегла,
Вина стерегла, кріпко заснула.
Як налетіли райські пташечки,
Обдзьобали зелене вино
Да пробудили красную панну.
Ой скоро ж вона теє учула,
Своїм рукавцем на їх махнула:
— Ой шуги в луги, райськії пташки,
А мені вина самій надобно:
Брата женити, сестру давати,
Сама, молода, зарученая!

ЗАЖУРИЛИСЯ ГОРИ Й ДОЛИНИ

Зажурилися гори й долини,
Що не вродило жито, пшениця,
Лиш уродило зелене вино!
Зелене вино вгору ся вило,
Вгору ся вило, голубо цвіло,
Голубо цвіло, сильно вродило.
Сокотила ж го гречна дівчина,
Як сокотила, кужільку пряла,
Кужільку пряла, твердо заснула.
Ой прилетіла райськая пташка,
Крильцями збила, її збудила.
— Стій-ко ти, пташко, крильцями не бий,
Крильцями не бий, винце не рушай,

Бо мені вина багато треба.
В мене є братчик на оженінню,
Так же й я сама заручена
За парубчика, за одинчика,
За молодого, за багацького.

ЗАЖУРИЛАСЯ КРУТАЯ ГОРА

Зажурилася крутая гора,
Що не зродила шовкова трава,
Але зродило зелене вино.
Зелене вино вгору си вило,
Вгору си вило, рясно зацвіло.
Єго стерегла гречная панна,
Гречная панна на йм'я Марійка.
Ой стережучи, она заснула,
За своє винце она забула.
Прилетіли ж бо три райські пташки,
Вни о тім часі прибути ласі.
— Ой шуги-луги, райськії пташки,
Ой не спивайте зелене вино,
Ой не з'їдайте зелене вино!
Бо мені вина дуже потрібно:
Маю сестричку на відданічку,
Маю братчика на оженічку,
Я сама також ой заручена.
Ой заручена й аж до Галича,
Й аж до Галича та й за панича!

ЗАЖУРИЛИСЯ ЧОРНІ ГОРОНЬКИ

Зажурилися чорні гороньки,

Приспів:

В неділю, в неділю рано
Зелене вино саджено!

Що не зродили та пшениченьки,
Ой но зродили виноградeнько.
Стерегла єго гречная панна,
Гречная панна а й Євуненька.
Поприлітали ранні пташечки,

Стали дзюбати виноградeнько.
— Ой летіть, летіть, ранні пташечки,
Не видзьобуйте виноградоньку,
На него є потребонька!
Маю братійка на оженейко,
Маю сестроньку на виданейко,
А сама я зарученая
За тихий Дунай, за ремісничка,
За ремісничка, за золотничка.
О ремісничку та й золотничку,
Позолоти ми срібну голочку,
Срібну голочку, червоний пояс,
Червоний пояс, злотий перстенець!
Срібна голочка оченька колить,
Червоний пояс боченьки вгинав,
Злотий перстенець пальчики зломав,

ОЙ ГУЛА, ГУЛА КРУТАЯ ГОРА

Ой гула, гула крутая гора,

Приспів:

Святий вечір!

Та й не вродила шовкова трава,
Та й уродило зелене вино.
Дівка Надія вино стерегла,
Вино стерегла, на час прилягла,
На час прилягла, міцно заснула.
Як налинули райськії пташки
Та й поклювали зелене вино.
Як проснулася дівка Надія:
Ой шуги-луги, райськії пташки,
Не клюйте вина, бо мені треба:
Братиків женити, сестриці 'ддавати.
Сама молода зарученая,
Зарученая, не вінчаная.

ОЙ В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ

Ой в полі, в полі, близько дороги,
Поблизь дороги стоїть ми садок.
Стоїть ми садок новосаджений,
Новосаджений та й обстрожений.

А в тім садочку, виноградочку,
Вино саджено та й обстрожено.
Стерегла ж єго гречна паннонька,
Гречна паннонька чом Аннуненька.
А й стережучи дуже заснула.
Ой злетілися райські пташеньки
Та й з'їли, спили зелене вино.
Аж ся Аннуня зо сну схопила:
— А в шуги в луги, райські пташата,
Не їжте, не пийте зелене вино.
Я вино сію лиш про неділю,
Я ся в неділю гостей сподію.
Прийдуть до мене трої гостеньки,
Трої гостеньки, все женишеньки.
Єдні ж ми стали за воротами,
Другі ж ми стали кіньми під сіньми,
Треті ж ми сіли в світлій світлоньці,
В світлій світлонці при матіноньці.
А що ми стали за воротами,
Тим би прибрати, хусточку дати.
А що ми стали кіньми під сіньми,
Тим би прибрати, перстенець дати.
А що ж ми сіли в світлій світлоньці,
В світлій світлоньці при матіноньці,
Тим би прибрати гречную панну,
Гречную панну чом Аннусеньку.

ЗАЖУРИЛАСЯ ВИСОКА Й ГОРА

Зажурилася висока й гора,
Що не зродила жита, пшениці,
Але зродила (д)зелене й вино.
А того вина стерегла панна,
Гречная панна на ім'я Анна.
А стережучи шиттячко шила,
Шиттячко шила, барзо заснула.
Як надлетіли райські пташеньки
Та подзюбали (д)зелене й вино.
А вна на той час пробудилася,
Шитим рукавцем замахнулася:
— Ой шуги-луги, райські пташеньки,
Та не дзюбайте (д)зелене й вино,

Бо мені вина багато треба,
Багато треба на неділеньку.
Я сі в неділю гостей сподію,
Гостей сподію, свого милого,
Свого милого, боярів його.
Ой одні стали за воротами,
А другі стали кіньми під стіньми,
А треті стали в ясній світлоньці.
— Щоби тим дати за воротами?
— Ой тим би дати шовкову хустку.
— Що ж би тим дати кіньми під стіньми?
— Ой тим би дати срібний перстінець.
— Що ж би тим дати в ясній світлоньці?
— Я тим би дала гречную панну.
Шовкова хустка лиш до полудня,
Срібний перстінець лиш до обідець,
Гречная панна до конця віка.

ВОЙ БІГ, ПОМАГАЙ БІГ, ДІВЧИНО ПИШНА

Вой біг, помагай біг, дівчино пишна,

Приспів:

В неділю рано
Зелено вино зібрано.

Гречна дівочка, файна Анночко,
Просимо ж тебе на бесідочку,
На вислухання, на колядочку,
Єк ми будемо колядувати,
Красно співати і вінчовати.
А в саду, саду, вой у садочку
Там загорода сам винограда.
Пишна дівочка, файна Анночка
В неділю рано вина садила,
А в понеділок ба й поливала,
А у вівторок винце полола,
А у середу вистерігала,
А у четверочок кошульку шила.
— Кому вна шила? — Свому милому.
А у п'ятницю тканочку плела,
Тканочку плела, шовком увила.

Єк доплітала, та й си здрімала.
Вой проспалася, пробудилася:
В суботу рано з красного саду
Прилетів пташок до винограду.
Пишна дівчина то й ізбачила,
Што її винце пташок дзьобає.
А й бо вна його барз ізловила,
Єк ізловила, барз поганьбила:
— Про що ти, пташку, винце дзьобаєш,
Вой ци ти пташку ото не знаєш,
Що є у мене ще сім сестричок.
А я у мамки маймаленькая,
Прото я уже зарученая,
Вой за панича-королевича.
Є в мене братчик на вженінічку
Треба нам винце на весілєчко.
Хоче мня мамка повіновати,
Дає ми віна сім коровочок
Із телятками, із маленькими,
Усі дійненькі, усі сивенькі.
Чотири воли бо єк соколи,
Два коні сиві, золотогриві,
З возом кованим ще й утерханим,
Із тенгерицев та й із пшеницев.

МУДРА ДІВЧИНА ПРИЙМАЄ СВАТАННЯ МОЛОДЦІВ

КОЛО ГОРОДЕЙКА УБИТА СТЕЖЕЙКА

Коло городейка убита стежейка,
Коло стежейки яра пшеничейка,
Полола єї красна Марійка.
Надійшли туди три молодчики.
Єдин ся їй питає: — Чи любиш ти мене,
Чи любиш ти мене, чи підеш за мене?
Дам же я тобі жовті черевички.
— Я черевичок не хочу, за тебе не піду.
Другий ся їй питає: — Чи любиш ти мене,
Чи любиш ти мене, чи підеш за мене?
Дам же я тобі лисю щубойку.
— Я шубойки не хочу, за тебе не піду.
Третій ся їй питає: — Чи любиш ти мене,
Чи любиш ти мене, чи підеш за мене?
Дам же я тобі золотий ридван,
А в тім ридвані чотири коні.
Як поїдемо через селейко,
Скажуть селяне: — Їдуть міщане!
Як поїдемо через містейко,
Скажуть міщане: — Їдуть паняне!
— А я тебе люблю і за тебе піду.

ОЙ В ЛІСКУ, ЛІСКУ ТА Й НА МУРІЖКУ

Ой в ліску, ліску та й на муріжку

Приспів:

Рай, рожество!

Ой там Ганнуся волики пасе
Прийшло до єї три пахолики.
Одне пахоля — конем виграє,

Друге пахоля — золоті дає,
Третє пахоля — за ручку бере.
Одному коня та й завернула,
Другому дару назад вернула,
Найхорошому перстеник дала,
Перстеник дала, поцілувала.

ОЙ ПРИ ЛУЖЕЙКУ, ПРИ БЕРЕЖЕЙКУ

Ой при лужейку, при бережейку,

Приспів:

Калино, гей, калино,
Чом тебе вода підмила?

Тамтуди лежить здавна стежейка.
На калинойці сив соколойко,
А тов стежейков іде дівойка.
— Біг, помагай біг, сив соколойко!
— Бодай здорова, красна дівойко!
Красна дівойко, подь ти за мене!
Ой маю же я три гради білі.
В єднім градойку самі будеме,
В другім градойку яра пшеничка,
В третім градойку зелене вино.
— Ой жеби ти мав три гради білі,
Не сидів би ти на калинойці,
Лем би ти сидів у граду білім.
Ой жеби ти мав три гради білі,
Не дзьобав би ти на лузі пісок,
Лем би ти дзьобав яру пшеничку.
Ой жеби ти мав три гради білі,
Не пив би ти си лугову воду,
Лем би ти си пив зелене вино.

ПРАЛА ДІВОЙКА ХУСТИ НА ЛЕДУ

Прала дівойка хусти на леду,

Приспів:

На леду, гей, на леду, на поледиці,
На студенейкій водиці!

Прийшов до неї красний молодець:
— Біг, помагай біг, красна дівойко!

— Боже, дай здоров'я, красний молодче!
— Я ти, дівойко, хусти розмечу!
— Як ти розмечеш, я си позбираю.
— Я ти, дівойко, прайник завержу!
— Як ти завержеш, я си найду.
— Я ти, дівойко, воду вилію!
— Як ти вилієш, а я не змерзну.
— А я ся з тобов, дівча, оженю!
— Як ся ожениш, я за тя піду.

ДІВКО ГАННОЧКО, РОСТИ ШВИДЕНЬКО

Дівко Ганночко, рости швиденько,
Свататиме тебе сам короленко.
Привіз він тобі три подарочки,
Привіз він сукна не міряного,
Привіз він меду не важеного,
Привіз він срібла не щитаного.
А вона молоденька та розумненька:
Взяла срібло та й полічила,
Взяла те сукно переміряла,
Узяла той мед переважила.
До церковки йшла, як зоря зійшла.
Пани стрічали, шапки знімали,
Шапки знімали, людей питали:
— Чия ж це дочка, чи це царівна?
Чи це ж царівна, чи королівна?
— Я не царівна, не королівна,
Я ж так просточка, батькова дочка!

ГАННО МИЛЕНЬКА, РОСТИ ХУТЕНЬКО

Ганно миленька, рости хутенько:

Приспів:

Святий вечір!

Приїде тебе королевич сватать,
Привезе сукна не міряного,

Привезе злота не важеного,
Привезе грошей да й не лічених!
Ганна маленька да й розумненька:
Узяла сукно, переміряла,
Узяла злото, переважила,
Узяла гроші, перелічила.
Перелічила й переважила,
Королевича не зневажила.

ТРОЄ СТАРОСТІВ (ЖЕНИХІВ) ОДЕРЖУЮТЬ ВІД ДІВЧИНИ РІЗНУ ВІДПОВІДЬ

А В ЧИСТІМ ПОЛІ КОРШМОНЬКА СТОЇТЬ

А в чистім полі коршмонька стоїть,

Приспів:

Казано нам, повідано нам: доброє пиво,
Мід, горілочка, красна дівочка, підеме там!

Там заїхали трої гостеве:
Єдні ми стали кіньми під сіньми,
Другі ми стали за воротами,
Треті ми стали в вишньовім саду.
Що ми стояли кіньми під сіньми,
Тим ми винесли мису червоних.
Що ж ми стояли за воротами,
Тим ми вивели сивого коня,
Що ж ми стояли в вишньовім саду,
Тим ми вивели гречную панну,
Гречную панну чом Марисеньку.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

Ой рано, рано кури запіли,
Ой а ще ранше Олена встала.
Олена встала, три свічки всукала.
При єдній свічці двори вмітала,
При другій свічці столи встеляла,
При третій свічці сама ся вбрала.
Сподівалася трьох старостеньків:
Єдні ж ми стали та й за садами,
Другі ми стали за воротами,
Треті ми стали під сіньми кіньми.

Взяли радити, який дар дати.
Єдному дати шовкову хустку,
Другому дати золотий перстінь,
Третьому буде сама молода,
Сама молода та як ягода.

ПРИБИРАЙСЯ, ДІВКО УЛЯНОЧКО

Прибирайся, дівко Уляночко,

Приспів:

Уляночко, Уляночко пані,
Говори з нами стихенька!

Буде до тебе та троє гостей,
Троє гостей, троє старостей.
Що одні гості да поза садами,
А другії гості у присінечках,
А третії гості поза столами,
Що за садами, тим одказали.
А що в присінечках, да тим по рушничку.
Що у конець стола — сама молода.

ГРЕШНАЯ ПАННА ПШЕНИЦЮ ЖАЛА

Грешная панна пшеницю жала,
Пшеницю жала, в три ряди клала.
Вийшла до неї матінка її:
— Дожинай, доню, та йди додому,
Бо є у тебе аж троє гостей,
Аж троє гостей, всі три старости.
Ой одні стали аж за садами,
А другі стали під воротами,
А треті стали під сіньми кіньми.
Що за садами — тим відказали,
За воротами — тим слово дали,
Під сіньми кіньми — рушнички дали.
Ой дай же, боже, в городі зілля,
В городі зілля, в м'ясниць весілля,
Вам веселитись, нам подивитись.

А В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

А в ліску, в ліску, на жовтім піску
Стоїть керничка цімброваная,
Цімброваная, мурованая.
Над тов керничков стоїть паннонька,
Умиваєся, убираєся,
Троїх гостеньків сподіваєся.
Ой приїхали трої женихи:
Ой єдні стали в вишневім саду,
А другі стали за воротами,
А треті стали кіньми під сіньми.
Ой тим, що стали в вишневім саду,
Вивела она коника в сідлі.
Ой тим, що стали за воротами,
Винесла она шабельку в сріблі.
Ой тим, що стали кіньми під сіньми,
Ой вийшла сама панна молода,
Панна молода та як ягода.

У МОГО БАТЕНЬКА КРАСНА ДІВОНЬКА

У мого батенька красна дівонька,

Приспів:

Ой ягодонько,
Красна дівонько у батенька.

Ой приїхало троє женихів:
Єдні си стали за воротами,
Другі си стали та у зільничку,
Треті си стали з кіньми під сіньми.
Ой єдним дали по перстенцеві,
А другим дали по ручникові,
А третім дали гречную панну,
Гречную панну чом Розуненьку.

ЗОЗУЛЕНЬКА ПРИЛІТАЛА

Зозуленька прилітала,
Під оконцем щебетала,
Під оконцем щебетала,
Красну панну пробуджала.

— Красна панно, вставай рано,
Вставай рано, ранесенько,
Чеши кіску гладесенько.
Надійся гостей із трьох містей.
Одні гості із Вільбова,
Другі гості із Острога,
Треті гості із Курузван.
Із Вільбова одіслала,
Із Острога хустку дала,
Із Курузван приймала,
Калачами годувала,
Медом, вином напувала.

БУЛА В БАТЕЧКА ОДНА ДОНЕЧКА

Була в батечка одна донечка,
Та й прийшло на ню ба й троє старіст.
Перші старости ба й за садами,
Другі старости ба й за вороти,
Треті старости з кіньми під стіньми.
Стали гадати, що ж би сим дати,
Що ж би сим дати, що за садами?
Ой сим би дати хустку-китайку.
Стали гадати, що ж би сим дати,
Що ж би сим дати, що за вороти?
Ой сим би дати перстінь золотий.
Стали гадати, що ж би сим дати,
Що ж би сим дати, що з кіньми під стіньми?
Ой сим би дати саму молоду,
Саму молоду, от як ягоду.

ЩО СТУЧИТЬ, ГУРЧИТЬ

Що стучить, гурчить? — Карета біжить,

Приспів:

Калина, калина повна,
Роза червона на Настечку!

За каретою попович біжить.
— Постой, не біжи, сличная панночко,
Скажу я тобі три пригодоньки,

Прийдуть до Настусі три старостоньки:
Первий староста — од генерала,
Другий староста — од полковника,
Третій староста — од поповича.
За генерала платки давала,
А полковника так одсилала,
А поповича за стіл сажала.

А В ЛУЖКУ, В ЛУЖКУ А В КАЛИНОВІМ

А в лужку, в лужку а в калиновім
Не калинка ж то ба й процвітає:
Гречная панна вбори вбирає.
Одні вбороньки про суботоньки,
Другі вбороньки про неділеньки,
Треті вбороньки про старостоньки.
Ой приїхали трої старости:
Одні ми стали за воротами,
Другі ми стали в вишневім саду,
Треті ми стали кіньми під сіньми.
Порадь мі, мати, як дари дати?
— Ой тим, що стали за воротами,
Ой тим би дати по рушничкові.
Ой тим, що стали в вишневім саду,
Ой тим би дати по перстінцеві.
А тим, що стали кіньми під сіньми,
Сама молода та як ягода.

ОЙ З ДОЛУ, З ДОЛУ ВІТЕР ЛЕЛІЄ

Ой з долу, з долу вітер леліє,
Там ся паннойка гостей сподіє.
Ой гостей, гостей, триє молодций.
Як приїхали та й поставали.
Ой їдні стали та й за садами,
А другі стали за воротами,
А треті стали з кіньми під сіньми.
— Ой мати, мати, що-сь дарувати?
— Що за садами — єдвабний пояс,
Що за вороти — чинь перстінь злоти(й),
З кіньми під сіньми — гречную панну,
Гречную панну, дівчину ладну.

ПРИЙШЛИ ЗА МАРІКОВ ТРОЄ СВАТАЧІВ

Прийшли за Маріков троє сватачів.

Приспів:

А в Дунай,
А в Дунай-море, Маріка-зоре,
Ійди д' нам.

А єдні стали за воротами,
А другі стали за двероньками,
А треті стали за столиками.
— Що би тим дати за воротами?
— А тим би дати золотий перстень.
— Що би тим дати за двероньками?
— А тим би дати зелений вінок.
— Що би тим дати за столиками?
— А тим би дати Маріку в вінку,
Маріку в вінку, як той ягідку.

ОЙ Є В СІМ ДВОРІ ГРЕЧНАЯ ПАННА

Ой є в сім дворі гречная панна,
Гречная панна ба й Єленочка.
Прийшли ж до неї троє старости.
Одні старости стали садами,
Другі старости за воротами,
Треті старости з кіньми під сіньми.
— Що би тим дати, що за садами?
— Ой тим би дати шовкову хустку.
— Що ж би тим дати за воротами?
— Ой тим би дати золотий перстінь.
— Що би тим дати з кіньми під сіньми?
— Ой тим я буду сама молода,
Сама молода, от як ягода.
Узяв ї панич за білу ручку
Та й поклав її на кований віз.
Ой запряг же він коні вороні,
Ой повіз її чом долинами.
Ой привіз її вітцю й матері,
Щоби ї вчили шити-робити,
Шити-робити, господарити.

БУЛА В БАТЕЧКА ОДНА ДОНЕЧКА

Була в батечка одна донечка,
Прийшли до неї й а в рік гостоньки,
Й а в рік гостоньки, три старостоньки.

Одні бо стали в вишневім садку,
А другі стали перед вороти,
А треті стали кіньми під сіньми.

Виходить до них сама молода,
Сама молода, ой як ягода.

Взяла коники за поводики
До стайні ввела та й присилила,
Старости в хаті за стіл всадила.

Сама засіла по конець стола,
По конець стола яворового.

Староста не їсть, староста не п'є,
Лиш си питає, що татко дає.
Прийшли до хати тато та й мати,

Стали гадати, що мають дати.
Тато їй дає воли голубі.

Староста не їсть, староста не п'є,
Лиш сі питає, що братчик дає.
А братчик дає коні вороні.

Староста не їсть, староста не п'є,
Лиш ся питає, що сестра дає.

Невістка дає постіль золоту,
Рахує пчілки й а у три рядки,
Рахує пеньки й а у три рядки.

Староста не їсть, староста не п'є,
Лиш ся питає, що мамка дає.

Ой матка дає корови дійні,
Корови дійні, телятка малі.

Староста не їсть, староста не п'є,
Лиш ся питає, що мамка дає.

Ой мамка дає Параску молоду,
Параску молоду та як ягоду.

Староста напився, староста наївся,
Нашій Парасці низько вклонився.

ЕЙ, В ПОЛІ, В ПОЛІ, В ЧИСТЕНЬКІМ ПОЛІ

Ей, в полі, в полі, в чистенькім полі,

Приспів:

А в ней, а в молодейкій, а в ней!

Там же ми стоїть нова загородойка,
В тій же загородойці шовкова травка.
Жала, ей жала красна дівойка.
Коло загородойки давня стежейка,
Стежейков йшли три косчикове,
Три косчикове-молодчикове.
— З'єднайте ми ся травку скосити,
Травку скосити, на купу зносити,
Та я вам буду дорого платити.
Єдному буде пав'яний вінок,
Другому буде золотий перстеньок,
Третьому буде сама молода,
Сама молода, яко ягода.

ДІВКА МАР'ЮШКА ТРАВИЦЮ ЖАЛА

Дівка Мар'юшка травицю жала,

Приспів:

По зорі,
По зорі, ненько,
Ще й до місяця видненько.

Травицю жала, серпа поламала.
Прийшли до єї три косарики.
— Ви косарики, ви всі три братіки,
Викосіть мені шовкову траву.
Й одному буде шовкова трава,
Другому буде персник золотий,
Третьому буде сама молода.

ЖАЛА ОРИНА ШОВКОВУ ТРАВУ

Жала Орина шовкову траву,

Приспів:

Ой рано-рано зійшло сонечко кохане!

Загубила вона свій золот перстень
Та й пішла вона лужком-бережком.
— Ви косарики, ви коханії,
Викосіть ви мені шовкову траву,
Та найдіть мій золот перстень.
Першому буде шовкова трава,
Другому буде мій золот перстень,
Третьому буду я сама молода,
Сама молода, як та ягідка.

ДІВЧИНА — МАЙСТЕРНА ШВАЧКА І ВИШИВАЛЬНИЦЯ — ГОТУЄ ВЕСІЛЬНІ ПОДАРУНКИ

ОЙ НА ДУНАЮ, НА БЕРЕЖЕЧКУ

Ой на Дунаю, на бережечку
Стояла золота корабійка.
В тій корабійці красная панна
Шила брату, вишивала кошульку.
На ковнірці зоря і місяць,
На пазушках райськії пташки,
На рукавцях сивці-голубці,
А на придолі тури й олені.
— Як ти, брате, будеш женитися,
Місяць і зоря будуть світити,
Райськії пташки будуть щебетати,
Сивці-голубці будуть гукати,
Тури й олені будуть скакати.
А вже ж ти, брате, оженився,
Місяць і зоря за хмару зайшли,
Райськії пташки в рай полинули,
Сивці-голубці — на новії сінці,
Тури й олені в ліс подибали.

СТОЇТЬ БЕРЕЗА ТОНКА, ВИСОКА

Стоїть береза тонка, висока,
(Тонка, висока) листом широка.
На тій березі сив сокіл сидить.
Ой сидить же він та далеко видить.
Ой видить же він на морі корабля,
На тім кораблі панна Марія
Шила кошулю своєму крулю.
Коло коміра місяць та зоря,
Коло пазушки золоті ланцюжки,

Коло рукавців різні пташечки,
Коло пелени тури-гулани.
Місяць та зоря будуть світити,
Золоті ланцюжки будуть бряжчати,
Різні пташечки будуть співати,
Тури-гулани будуть гуляти.

ЧИ ДОМА, ДОМА БІДНАЯ ВДОВА

— Чи дома, дома бідная вдова?
— Да немає дома, у короля край стола!
— А що ж бо вона да за діло робить?
— Шила-пошила королю кошулю.
Що на комірці сизі голубці,
А на пазусі райськії пташечки,
А у подолях тури й олені.
Сизії голубці як не полинуть,
Тури й олені як не загудуть,
А райськії пташечки як не защебечуть!

ПОСЕРЕД МОРЯ СТОЇТЬ ГОГОЛЯ

Посеред моря стоїть гоголя,

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям да й на здоров'я!

А на тій гоголі й утінка сидить,
Й утінка сидить, далеко глядить.
Да й угляділа вона, що на морі човничок.
А на тім човничку дівка Кулинка,
Дівка Кулинка, премудра швачка.
Да й один каже: — То моя мати.
А другий каже: — То моя ненька.
Іспечи, ненько, пшеничний млинець
І пшеничний млинець, щедрівці кінець.

НА ГОРІ СОСНА ЗОЛОТОМ ОБРОСЛА

На горі сосна золотом обросла,
А на тій сосні сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить, далеко видить.
Ой видить він, видить, аж на синю гору.
На тих синіх горах новая світлонька,
А в тій світлоньці гречная панна.
Що ж вона діє? — Шубочку шиє.
Чорною ниттю — то тобі, батеньку,
Білою ниттю — то тобі, матінко,
Жовтою ниттю — то тобі, сестричко,
Червоною ниттю — то тобі, братеньку,
Єдвабною ниттю — то тобі, миленький.

Й А В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

Й а в ліску, в ліску, на жовтім піску
Виросла сосна широка, рясна.
Й а ввись висока й а в лист широка,
В гору багрява й а в верх кудрява.
Ой на тім кудрі та сокіл сидить,
Та сокіл сидить, далеко видить.
Ой видить же він на чистий Дунай.
На тім Дунаю корабель плавле.
Й а в тім кораблі гречная панна,
Гречная панна ширинку шиє.
Ой шила, шила, позолотила.
Та другу шила та ільчатую.
Й а третю шила усяким шовком.
Тоту шовкову — свому свекрові,
Тоту ільчату — своїй матінці,
Позолочену — свому милому.

А В ТІМ ДОМІ ГРЕЧНАЯ ПАННА

А в тім домі гречная панна.

Приспів:

Повідано нам,
Гануньо панно, слічная Діянно,
Покажися нам.

На ній сорочка за сто червоних.
Сукню шила — сріблом вишивала,
Другую шила — злотом вишивала,
Третюю шила — діаментом била.
Сріблом вишивала — то батеньку дала,
Золотом вишивала — то матінці дала,
Діаментом била — миленькому дала.

ОЙ ШУМЛЯТЬ ЛУГИ ДОЛОМ ДОЛИНОЮ

Ой шумлять луги долом долиною,

Приспів:

Калина! Ей, калинонько,
Розвивай же ся раненько!

Ой там ві Львові в Яновім городці
Видів я, браття, тут паняночку,
Тут паняночку в краснім віночку.
Ой там Маруся по саду ходила,
По саду ходила, виноград садила,
Виноград садила, купи нагортала.
Купи нагортала, світлу замітала.
Світлу замітала, столи застеляла,
Столи застеляла, двері відчиняла,
Двері відчиняла, гостей сподівала,
Гостей сподівала, шиття вишивала,
Шила вона шитє трояк-троякоє:
А першоє шитє, то білоє нитє,
А другоє шитє, то червоне нитє,
А третьоє шитє, то шовкове нитє.
А першоє шитє батеньку післала,
А другоє шитє матінці післала,
А третьоє шитє милому післала.
Милому післала, при нім ся зістала:
— Не хочу я в тебе великого дару,
Великого дару, но шустаків пару.
Не хочу я в тебе великого скорбу,
Великого скорбу, но (в)оріхів торбу.
(В)орішки дзьобати — тебе сподівати.

ОЙ БІЖИТЬ РИДВАН ЗОЛОТОКОВАН

Ой біжить ридван золотокован,
На тім ридвані золотий стільчик,
На тім стільчику гречная панна,
Гречная панна на ім'я Доня.
Ой сидить собі, шитєчко шиє,
Шитєчко шиє в три шереночки:
Першу, що шила, з квітками садила,
Тоту би дати своєму тату.
Другу, що шила червоним шовком,
Тоту би дати меншому брату.
Третю, що шила, злотом злотила,
Тоту би дати свому милому.
Коня сивого в царя би взяти,
Та я ним єму шитєчко пішлю,
Шитєчко пішлю свому милому.
Накажу коня та й з оболоня,
Щоби не зблудив, щоб милий приймив.
— Прийми, миленький, від ня дарунок,
А мені пришли золотий вінок.
Пришли ми вінок з щирого серця,
Щоб тобі була велика цнота.
—Ще пришлю тобі злотий тарелець,
А в тім тарельці всяка всячина,
А на вершку в нім злотий перстенець.

ШУМИ, НЕ ШУМИ, ЗЕЛЕНИЙ ГАЮ

Шуми, не шуми, зелений гаю.
Ой як же мені та й не шуміти?
Чую ж я в собі лютого звіря,
Лютого звіря, тура-оленя,
Тура-оленя, на дев'ять ріжків.
Ой на десятім там дерен росте.
На тім дерені тисові столи,
Поза столове сидять панове.
Ой межи ними гречная панна,
Гречная панна чом Настуненька.
Шитєчко шила аж троякоє:
Єдно ж ми шила білою нитьов,
Другоє шила зеленим шовком,
Третьоє шитє злотом гафтила.

Єдно ж ми буде мому свекрові,
Друге ж ми буде моїй свекрусі,
Третє ж ми буде мому милому.
Віночки-м вила, ще-м золотила,
Ще-м золотила, в Дунай пустила:
— Котрий молодець, поплинь по вінець!

ГЕЙ, ГОРОМ, ГОРОМ, ГОРОМ, ДОЛИНАМИ

Гей, гором, гором, гором, долинами.

Приспів:

Калина! Гей, же калинонько,
Розвива же сі раненько!

Гей, там Мариня по саду ходила.
По саду ходила, виноград садила.
Виноград садила і шитячко шила.
А тоє шитячко — єдвабне нитячко,
А єдно шитячко батеньку післала,
А друге шитячко матінці післала,
А третє шитячко милому тримала.
Купи розгортала, стежки замітала,
Брами витворяла, столи застеляла,
Столи застеляла, старіст виглядала.

ПІДПЛИВ ДУНАЙ ПІД ВИШНІЙ САД

Підплив Дунай під вишній сад,

Приспів:

Зіллє моє зелене!

Там Касуня біль білила,
Біль білила, говорила:
— Жебі бог дав, жеб сі біл вдав
Батенькові на кошуленьку,
Матіноньці на рантушочок,
А сестроньці на фартушочок,
Миленькому на хусточку.

СМІЛИВА ДІВЧИНА САМА НЕСЕ МИЛОМУ І СВЕКРАМ СВІЙ ПОДАРУНОК — ВИШИВАННЯ

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску

Приспів:

То ми вино! Ой то ми вино,
Що в три рядочки саджено!

Стоїть деревце тонке, високе,
Тонке, високе, в листу широке,
В листу широке, в верху кудряве.
А в тих кудерцях сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить, далеко видить,
Далеко видить на тихий Дунай.
На тім Дунаю корабель пливе,
А в тім кораблі золотий стільчик,
На тім стільчику гречная панна,
Гречная панна чом Ганусенька.
Ой сидить, сидить, хусточки шиє.
Ой єдну шиє білою ниттю,
А другу шиє сріблом та злотом,
А третю шиє, злотом гаптує.
Ой що ж ми шила білою ниттю,
Тоту ж би дати чом діверцеві.
Ой що ж ми шила сріблом та злотом,
Тоту ж би дати свому свекрові.
Ой що ж ми шила, злотом гаптовала,
Тоту ж би дати свому милому.
Дати би, дати, ніким післати.
Післала би-м з своєв сусідков,
В мене сусідка клеветниченька,
Она ся на мене тамка набреше,
Так ся набреше, як сама схоче!

Ще ж би-м післала своєв матінков.
В мене матінка краща від мене,
Мамку похвалять, мене поганять!
Ци сром, ци два, понесу сама.

ОЙ З ДОЛУ, З ДОЛУ ВІТЕР ПОВІВАТ

Ой з долу, з долу вітер повіват,
Вітер повіват, Дунай висихат,
Дунай висихат, тризіль поростат.
Й одно ж ми зілля зелен барвінчик,
Друге ж ми зілля запах-васильчик,
Третє ж ми зілля написен дерен.
Й а в тім дерені гречная панна
Шила, вишивала три шеріноньці.
Першу, що шила, все золотила,
Другу, що шила, дуже китила,
Третю, що шила, всякими шовки!
Першу ж би дати своїй свекрусі,
Другу ж би дати своїй сестричці,
Третю би дати мому милому.
Ой дати, дати, ніким післати,
Післала бих ї меншев сестрицев,
Сестру сполюб'є, мене спогуб'є!
Хоть сором, хоть раз, понесу зараз,
Хоть сором, хоть два, понесу сама.

Й А З ГОРИ, З ДОЛУ ВІТЕР ЛЕЛІЄ

Й а з гори, з долу вітер леліє,
Вітер леліє, Дунай висуше,
Дунай висуше і заростає,
І заростає зілльом-рокитьом.
Там оленятко а й забігає,
Зілля рокитя а й іспасає.
На тім олені сімдесят рогів,
А в сімдесятім ясна свічойка.
А там дівчина, гречная панна,
Гречная панна на йм'я Гануся,
Шитійко шила і вишивала,
І вишивала три кошулейки.

Єдну би дати свому татові,
Другу би дати свої матінці,
Третю би дати свому милому.
Дати би, дати, ніким післати.
Післала би я близьков сусідов,
Близька сусіда клеветішейка,
Себе вщебече, мене вклевече.
Ци сором, ци два, понесу сама.

СИВА ЗОЗУЛЬКА ВСІ ЛУГИ ЗЛІТАЛА

Сива зозулька всі луги злітала
А в калиновім ба й закувала.
Й а в тім лужечку світлонька стоїть
Мармуровая, мальованая.
Й а в тій світлоньці гречная панна.
Ой сидить собі ба й на кріселці,
Ой сидить, сидить, хусточки шиє,
Хусточки шиє, злотом гаптує,
Злотом гаптує, парубкам дарує.
Ушила одну саму золоту,
Саму золоту свому милому,
Свому милому на подарунок.
Стала й гадати, ким би післати:
— Післала ж би я своїм батеньком,
Неслава ж мені батеньком слати.
Післала ж би я своєв матінков,
Неслава ж мені матінков слати.
Післала ж би я своїм братчиком,
Неслава ж мені братчиком слати.
Післала ж би я своєв сусідков,
В мене сусідка клеветниченька:
Як заклевече, милий ся змече,
Милий ся змече, мене не схоче.
Післала ж би я своєв сестричков,
В мене сестричка старша за мене,
Старша за мене, краща від мене;
Її полюбить, мене погудить.
Хоть сором, хоть два, понесу сама.
Вийшла під гору чорнойов хмаров,
А зійшла в село дробен дощиком.
Ввійшла до сіней ясним сонічком,

Прийшла до хати, сіла за столом,
Сіла за столом сивим соколом.
— Прошу тя, милий, на подарунок,
На подарунок та й на хусточку,
Та й на хусточку та й на золоту.
Та й бувай здоров, бо я вже іду!

А В ЧИСТІМ ПОЛІ ТАМ ГУСТИЙ ТЕРНИК

А в чистім полі там густий терник,
А в тім тернику нова світлонька,
А в тій світлоньці красная панна.
Красная панна хусточки шила,
Що взорцем шила, сама зносила,
Що чорним шовком, то братікові,
Що сріблом-злотом, то миленькому.
Стала думати, ким би послати:
— Послала б батька, батько старенький,
Послала б брата, братік маленький,
Послала б сестру, сестру полюбить,
Сестру полюбить, мене огудить.
Чи сором, чи два, понесу сама.

БУЙНАЯ ПТАШКА ВСЕ ЗОЗУЛЕЧКА

Буйная пташка все зозулечка
Всі шуги-луги перелітала,
Перелітала, перекувала.
В однім лужечку, ба й не бувала,
Та й не бувала, та й не кувала.
Й а в тім лужечку дерен високий,
Дерен високий й а в лист широкий.
Під тим дереном постілька нова,
А на постільці гречная панна,
Гречная панна та й панна Анна.
Та сидить, сидить, роботу робить,
Роботу робить, три шиття шиє,
Три шиття шиє, хусти тачає.
Та одно шила та й і білила,
Та друге шила саме шовкове,

Ой третє шила та й золотила,
Ой золотила ба й мережала.
Тото білене своїй свекрусі,
Своїй свекрусі подаруночок,
Подаруночок на зарукав'я.
Тото шовкове свому свекрові,
Свому свекрові подаруночок,
Подаруночок на обшивочку.
Тоте золоте свому милому,
Свому милому подаруночок,
Подаруночок на сорочечку.
Ой дати, дати — ніким післати.
— Післала ж би я ближню сусідку,
Ближня сусідка та й клеветничка,
Як заклевече, милий си змече.
Післала ж би я молодшу сестру,
Молодша сестра краща від мене,
Сестру полюб'ять, мене погуб'ять.
Хоть сором та й два, понесу сама!
Ой піду ж бо я доріжечкою
Та полем, полем ластівочкою.
Та в двір я ввійду ба й дівочкою,
За стіл я сяду княгинечкою,
З-за стола встану молодичкою!

КРАСНАЯ ПАННА ПО СВІТЛОНЬЦІ ХОДИТЬ

Красная панна по світлоньці ходить,
По світлоньці ходить, хусточку шиє.
Єдную шила, біллю білила,
Другую шила все чорним шовком,
Третюю шила сріблом да злотом.
Що біллю білила — для свекра свого,
Що чорним шовком, то для братіка,
Сріблом да злотом, то для милого.
Стала гадати, кого б то послати.
— Послала б сестру, краща од мене,
То сестру полюблять, а мене осудять.
Чи сором, чи два — понесу сама.
Через поле йшла ясною зорею,
Через село йшла красною панною.
На подвір'я зійшла хмаронькою,
У світлоньку ввійшла невісточкою.

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску
Росте деревце тонке, високе,
Тонке, високе, листом широке,
Листом широке, верхом кудряве,
Верхом кудряве, ще й кучеряве.
На тім деревці сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить, далеко видить.
Ой видить, видить на чисте поле,
На чисте поле, на синє море.
На синім морі корабель пливе,
Корабель пливе аж море гуде.
А в тім кораблі світлонька горить,
А в тій світлоньці гречна панна сидить,
Гречная панна, панна Ганнуся.
Ой сидить, сидить три хустки рубить.
Першую рубить свому свекрові,
Другую рубить своїй свекрусі,
Третюю рубить свому милому.
— Ой дати б, дати, ким передати?
Ні сором, ні два, понесу сама.
Як у двір ввійшла, як зоря зійшла.
В сіни влетіла ластівочкою,
До хати увійшла невісточкою.

ПО ГОРІ, ГОРІ ДВІ ПАВИ ХОДИЛО

По горі, горі дві пави ходило,

Приспів:

Рано, раненько, лиш зазоріло!

Дві пави ходило, пір'ячко ронило.
За ними ходила гречная панна,
Пір'ячко збирала, в хусточку складала,
В хусточку складала, вінок увивала,
Вінок увивала, на голову клала.
Зажурилася гречная панна,
Що не має ким вінка заслати:
— Післала би я свою сусідку,
Моя сусідонька клеветусенька,
Нім го донесе, то розклевече.

Післала би ж я свою сестроньку,
Моя сестронька краща від мене,
Її полюбить, мене погубить.
Ой піду ж бо я в Дунай по воду,
Возьму я вінок у коновоньку,
Пущу я вінок долі з водою.
Там мій миленький коня напуває,
Коня напуває, той вінок спіймає,
Той вінок спіймає, зараз го пізнає:
То моя мила той вінок вила!

ДІВЧИНА ГОТУЄТЬСЯ ДО ЗУСТРІЧІ З НАРЕЧЕНИМ

ОЙ З ПІДГОРІНЬКА А З-ПІД СОНІНЬКА

Ой з Підгорінька а з-під сонінька
Надіялася свого милого
Красна дівонька чом Ганусенька.
Гатила гати дрогими шати,
Мостила мости жуковинами,
Садила сади, все виногради,
Вбирала ліси паволоками,
Сіяла поле дрібнов жемчугов.
— Та як мій милий на гать поїде,
Гатіться гати дрогими шати.
А як мій милий мостом поїде,
Дудніть ми мости жуковинами.
А як мій милий садом поїде,
Садіться сади, все виногради.
А як мій милий лісом поїде,
Шуми ж ми, лісе, паволоками.
А як мій милий полем поїде,
Ряхти ж ми, поле, дрібнов жемчугов,
Дрібнов жемчугов, яров пшеницев.

ДІВКА ПАРАСКА НАДІЯЛАСЯ

Дівка Параска надіялася,
Надіялася свого милого,
Свого милого, чорнобривого.
Що на Дунаю гаті гатила,
А за гатями мости робила,
А за мостами ліси садила,
А за лісами садила сади,
А за садами поля міряла.

Гатила гаті ружними сукни,
Мости робила срібними грішми,
Ліси садила самов кедринов,
Садила сади, все виногради,
Міряла поля все жердочками.
Як її милий з-за гіря ме йти,
З-за гіря ме йти, зійде на гаті:
— Зашуміть, гаті, ружними сукни.
Гаті перейшов, на мости зійшов:
— Задзвеніть, мости, сріблом, золотом.
Мости перейшов а в ліси ввійшов:
— Зашуміть, ліси, самов кедринов.
Ліси перейшов й а в сади ввійшов:
— Родіте, сади, все виногради.
Сади перейшов, на поля зійшов:
— Зародіть, поля, жито, пшеницю,
Жито, пшеницю, всяку пашницю.

ВІНЧАННЯ ДІВЧИНИ

Й А В ЛІСІ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

Й а в лісі, в ліску, на жовтім піску
Виросла сосна тонка, висока,
Тонка, висока, в корінь глибока,
В корінь глибока, в листок широка,
В листок широка, в цьвіток багрова,
В цьвіток багрова, в верху кудрява.
Ой на тім кудрі сив сокіл сидить,
Сив сокіл сидить та й тонко піє,
Ой тонко піє, далеко видить.
Що за далеко? — На вкрай Дуная.
На вкрай Дуная качатко плавле,
На тім качатку золота павка.
Ой я ж бо маю рідного дєдю.
— Підіть, дєдичку, кача застріліть,
Золоту павку та й бо іздойміть!
Ой дєдик ходив та й не заходив,
Ой тото кача та й не застрілив,
Золоту павку та й бо не здоймив,
Лиш надо мною зрадочку зробив.
Ой я ж бо маю рідного брата:
— Піди, братчику, кача застріли,
Золоту павку та й бо іздойми!
Ой братчик ходив та й не заходив,
Ой тото кача та й не застрілив,
Золоту павку та й бо не здоймив,
Лиш надо мною зрадочку зробив.
Ой я ж бо маю славного ксьондза,
Славного ксьондза, гречного пана:
— Ой піди, ксьондзе, кача застріли,
Золоту павку та й бо іздойми.
Ой бо ксьондз ходив та й бо заходив,

Ой тото кача та й бо застрілив,
Золоту павку та й бо іздоймив.
Ой він Марії на голов врядив,
На голов врядив, на хліб посадив,
На хліб посадив з єї дружинов.

ТАМ НА ДУНАЮ КОРАБЕЛЬ ПЛИНЕ

Там на Дунаю корабель плине,
А в тім кораблі милий з войська йде.
Милий з войська йде, три дари несе:
Перший дарунок — шовкова хустка,
Другий дарунчик — срібний перстінчик,
Третій дарунчик — золот віночок.
Шовкова хустка в неділю вечір,
Срібний перстінчик й а в понедівчик,
Золот віночок й а в вівторочок.
Ой мама з дєдем єї убере,
Ой вбере, вбере, до церкви введе,
До церкви введе перед престолом,
Перед престолом, перед господом.
А батьки будуть свічки держати,
А матки будуть крижми стелити,
А дружки будуть красно співати.

ВЕСІЛЛЯ В ДОМІ ДІВЧИНИ

Й А В ВИНОГРАДІ ВИНО СЯ ВИЛО

Й а в винограді вино ся вило,
Вино ся вило, голубо цвіло,
Голубо цвіло, сильно зродило.
Стерегла ж єго пишна дівочка,
Стерегла винце, твердо заснула!
А й прилетіла із ліса пташка,
Сіла на винце, яла співати.
Пишна дівочка пробудилася,
Пробудилася, яла вставати,
Яла вставати, пташку глядати,
Пташку глядати та й прогоняти:
— А йди ж ти, пташко, ти тут не співай,
Бо в мене в дому в городі зілля,
В городі зілля, в дому весілля.
Дєдик за столом частує вином,
Мамка на дверях — солодким мідком,
Братчик на дворі — багровим пивом!

ЗА ВОРОТЄЧКИ НИВКА ПШЕНИЧКИ

За воротечки нивка пшенички,
Ой жала ж єї пишна дівочка,
Пишна дівочка, Василиночка.
Ой їхав туди чом цар Завидар,
Позавидів він на ту пшеничку,
Не так пшеничку, як на дівочку:
— Дівочко пишна, ходи до мене,
Ходи до мене пшеничку жати!
— Ой гречний царю ба й Завидарю,
Не піду ж до вас, не маю часу.

Не піду до вас пшеничку жати,
Бо в мене вросло в городі зілля,
Бо в мене тепер грає весілля,
Бо дєдик сидить ба й і за столом,
Сидить за столом, частує вином,
Мамка на дверях — солодким медом,
Братчик на дворі — багровим пивом!

РІДНІ ОБДАРОВУЮТЬ ДІВЧИНУ ВІНОМ

ГЕЙ, В ЛІСІ, В ЛІСІ, В НЕДОБОРІ

Гей, в лісі, в лісі, в Недоборі
Ци вогонь горить, ци місяць світе?
Ні вогонь горить, ні місяць світе,
Грешная панна вінком сіяє!
Вінком сіяє, бояр честує:
— Станьте, бояри, в одну сторону,
Бо мене батько даром дарує.
Даром, дарує, три села дає:
Одно село з старими людьми,
А друге село із парубками,
А третє село із дівочками.
З старими людьми село порядне,
А з парубками село буйноє,
А з дівочками село славноє.

В МІСТІ, МІСТОЧКУ, НА БАРВІНОЧКУ

В місті, місточку, на барвіночку
Ци місяць світить, ци вогонь горить?
Ні вогонь горить, ні місяць світить,
Гречная панна вінком сіяє.
Гречная панна, панна Марія
Вінком сіяє, бояр частує:
— Станьте, бояре, усі в рядочок,
Бо мене дєдя даром дарує.
Даром дарує, пару волів дає,
Пару волів дає та й благословить:
— Дай тобі, боже, щастя, здоровля,

По божій волі хліба і солі,
Щоби-сь, синку, жила, волами робила!
Ще на віно дає — коні запрягає:
— Маєш коні, синку, їхати в гостинку!
Та й ще дарую сто пнів пасіки,
Сто пнів пасіки для свої доньки,
Щоби-сь свій віск мала, до церкви давала,
Мід для пожитку та й продавала!
Та й ще дарую, сто овець даю,
Щоби-сь мала, синку, свою одежинку!
А мамка плаче, за доньков жалує
Та й червону скриню на віз ладує:
— Отут, синку, маєш, чо загадаєш.
Ще постіль дає, перини складає:
— А тепер їдь, синку, в щасливу годинку,
Їдь до миленького, до мужа свого.

А В ВИНЦІ, В ВИНЦІ, В ВИННІМ ГОРОДЦІ

А в винці, в винці, в виннім городці
Стоїть дівочка на переходці.
Ой стоїть, стоїть, бояри поїть:
— Гречні бояри, розступітеся,
Хочет мі отець даром дарити,
Даром дарити, сто волів дати,
Сто волів дати, можно впрягати,
Можно впрягати, на хліб орати.

А в винці, в винці, в виннім городці
Стоїть дівочка на переходці.
Ой стоїть, стоїть, бояри поїть:
— Гречні бояри, розступітеся.
Хочет мі мати даром дарити,
Даром дарити, сто коров дати,
Сто коров дати, а всі з теляти.

А в винці, в винці, в виннім городці
Стоїть дівочка на переходці.
Ой стоїть, стоїть, бояри поїть:
— Гречні бояри, розступітеся,
Хочет мі сестра даром дарити,
Даром дарити, сто й овець дати,
Сто й овець дати, а всі з ягняти.

А в винці, в винці, в виннім городці,
Стоїть дівочка на переходці.
Ой стоїть, стоїть, бояри поїть:
— Гречні бояри, розступітеся,
Хочет мі братчик даром дарити,
Даром дарити, сто роїв дати,
Сто роїв дати, всі з пароями.

КОЛЯДКА ЗВЕДЕНІЙ ДІВЧИНІ

ВОЙ БІГ, ПОМАГАЙ БІГ, ГРЕЧНА НЕВІСТО

Вой біг, помагай біг, гречна невісто,

Приспів:

В неділю рано зелене вино сажене.

Вой невісточко чом Оленочко,
Просимо ж тебе на бесідочку,
На вислуханє, на колядочку.
Вой із-за гори, з-за високої
Сходить нам сонце світло-яснеє.
А й засіяло на полонини,
На полонини, на буковини.
На полонині, на зеленині
Гречна дівочка чом Оленочка
Коровки пасла, вой повертала
Та й она собі пригадувала,
Пригадувала, приспівувала:
— Вой коби я си уже віддала,
Ліпше би мені, коби-м удала,
Свого милого коби я мала.
А як думала та й придивила
Під явориком калинка цвіла,
Калинка цвіла, ружі розвила.
Гречна дівочка ружі зірвала,
У запасочку собі складала,
Із запасочки вой вибирала
Ще й у віночок красно сплітала.
Як го доплітала та й си вдивила:
— А зашо вона недобре вдала,
Недобре вдала, попиловала,
Що недоцвілі ружі змикала.

Коби я була ще й потерпіла,
Ліпше би була ружа зацвіла.
Она би була порум'яніла,
Квіточок красно позолотіла.
То так гадала, вінчик сплітала.
Як доплітала, на голов клала,
На голов клала та й приміряла:
— Дивіться, мамко, ци хорошенько,
Дивіться, люди, ци яло буде.
Всі си дивили, не похвалили,
Бо тоті ружі ще й не доцвіли.
Коби були вни ліпше доцвіли,
Вони би були порум'яніли,
Почервоніли, позолотіли.
Не похвалили, вінчик возьмили.
Як го возьмили, не возвратили —
Ані ружовий, ні барвінковий.
Місто віночка рантушок дали,
Шовков хустков голов завили.
Як завивали, повінчовали:
Вінчуємо тя, гречна невісто,
Вой невісточко та Оленочко.

ЗАГИБЕЛЬ ДІВЧИНИ (КОЛЯДКИ-БАЛАДИ)

ПОСІЯЛА ЛЕНКУ НА ЗАГУМЕНКУ

Посіяла ленку на загуменку,

Приспів:

А в неї, а в неї,
А в молодейкій, а в неї!

Леник ся не вродив, лем конопевка.
На тих конопевках золота ряса,
Обдзьобвють мі ї дрібні пташкове,
Обганяли ї три сиротойки.
— Іше-ге, ге-ге, дрібні пташкове,
Не обдзьобуйте золоту рясу!
Ей бо ми м'єме люту мачоху,
Та вна нас спалить на дрібний попелець,
Она нас посіче на загородойці,
Та з нас ся вродить трояке зілля.
Перше зіллячко — біж-деревочок,
Друге зіллячко — крутая м'ята,
Третє зіллячко — зелен барвінок.
Біж-деревочок дівкам до кісочок,
Крутая м'ята хлопцям за шап'ята,
Зелен барвінок дівчатам на вінок.

ПІШЛО ТРИ БРАТИ В ПОЛЕ ОРАТИ

Пішло три брати в поле орати,
Палазя-сестра обідець несла. (2)
Здибало її три нежонатих,
Дають їй коня держати. (2)
Дають Палазі держати,

А самі сіли, снідання з'їли. (2)
Вона ся дивить, що то не жарти,
Пустила коня, давай тікати. (2)
Пустила коня в чистеє поле,
Сама скочила в синеє море. (2)
А як скакала, то вимовляла,
Щоб з цього моря води не брати, (2)
Білу березу щоб не рубати, (2)
Червону калину щоб не ламати. (2)
Чорного терня щоб не щипати, (2)
Шовкову траву щоб не косити. (2)
Бо з моря вода, то моя врода,
Біла береза, то моє тіло. (2)
Червона калина, то моє личко,
Чорнеє терня, то мої очі, (2)
Шовкова трава, то мої коси. (2)

В ПОЛІ, ПОЛІ СТОЇТЬ ГРУШЕЧКА

В полі, полі стоїть грушечка,
Була в матінки одна донечка.
Вна одну мала та й тоту дала
За сині гори, за темненький ліс.
Та як давала — розказувала:
— Аби-с, донечко, не забувала.
Не забувала, в гості їхала.
Жде матінка рік — донечки нема,
Жде матінка два — донечки нема,
Жде матінка три — взялася іти.
Йде через лісок пташки співають,
Йде через поле — косарці косять,
Косарці косять, відпочивають,
Старої неньки вни ся питають:
— Ой де ж ти ідеш, старая мати?
— Ой іду, іду до доньки в гості.
— Ой не йди, не йди, вернися домів,
Нема донечки, ні сивих волів.
Твоя донечка в гості їхала,
В темненькім лісу вона блудила,
Вона блудила, воли згубила.
Ой ішли стрільці, воли побили,
Воли побили, до ятки взяли,

Твоїй донечці косоньки втяли,
Косоньки втяли в Дунай пустили:
Плиніть, косоньки, аж до матінки.
Коло матінки вни спинилися,
Щоби матінка подивилася,
Надивилася, наплакалася.
Йшла матінка водиці брати,
Взяли косоньки водов питати:
— Чиї косоньки? — Меї донечки,
Меї донечки жовті косочки,
Жовті косочки, личко рум'яне,
Личко рум'яне, очка соловії,
Очка соловії, губки медянії.

А В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ

А в полі, в полі, близько дороги,
Близько дороги стоїть коршмонька,
А в тій коршмоньці дівча-шинкарча,
Шинкує она мід-горілочку.
Ой десь ся взяли два волошини,
А й взяли собі підпиваючи,
Дівча-шинкарча підмовляючи.
Єдин волошин барзо хороший,
Другий волошин ще ліпше кращий:
— Дівча-шинкарча, ходи ти з нами,
Ходи ти з нами, з волошинами.
Бо й у нас гори а й не такії,
А й не такії, а й високії.
Бо й у нас трави а й не такії,
А й не такії, а й шовковії.
А й у нас ліси а й не такії,
А й не такії, а й тернові.
Бо й у нас води а й не такії,
А й не такії, а й бистренькії.
Ой виїхали в чистеє поле,
В чистеє поле коня попасти,
Дівча-шинкарча в повоз покласти.
— Ой ти, кременю, викреши огню,
Запали сосну зсподу і зверху!
А й гори, сосно, топися, смоло,
Топися, смоло, на біле тіло,
Щоби шинкарча преч не кортіло!

РОЗМОВА ДІВЧИНИ З КОЛЯДНИКАМИ

ОЙ ВИЙДИ, ВИЙДИ, ГРЕЧНАЯ ПАННО

— Ой вийди, вийди, гречная панно,
Говори з нами, з колядниками, стихонька.

— Почекайте ж ми хвильку, годину малую,
Най я засвічу воскову свічку новую.

— Ой добре ж тобі в новій світлоньці світити,
А мені нудно на морозоньку дрижіти.

Ой вийди, вийди, гречная панно,
Говори з нами, з колядниками, стихонька.

— Почекайте ж ми хвильку, годину малую,
Най я сі вберу в нову сорочку тонкую.

— Добре тобі сі в новій світлоньці вбирати,
А мені нудно на морозоньку дрижати.

Ой вийди, вийди, гречная панно,
Говори з нами, з колядниками, стихонька.

— Почекайте ж ми хвильку, годину малую,
Най я постелю нову постельку білую.

— Ой добре тобі в новій світлоньці стелити,
А мені нудно на морозоньку дрижіти.

Ой вийди, вийди, гречная панно,
Говори з нами, з колядниками, стихонька.

— Почекайте ж ми хвильку, годину малую,
Най я замету світлоньку білую.

— Ой добре ж тобі в новій світлоньці мітати,
А мені нудно на морозоньку дрижати.

А за сим словом будь ми здорова,
Говори з нами, з колядниками, стихонька.

ПРИЇХАВ З-ЗА ГІР ТА Й СТУКНУВ В ОДВІР

Приїхав з-за гір та й стукнув в одвір:
— Ой вийди, ой вийди, вийди, гречная панно, до мене.
— Ой почекай же ми хоть годиноньку одную,
Нехай же я ся та в кошуленьку вбриндую.
— Та тобі добре по тій світлиці ходяще,
А мені гіренько на тім морозі стояще.
Тобі губоньки солоденькії від меду,
А мені ноженьки поприлипали до леду *.

---

* Далі співають той же діалог, тільки замість: «в кошуленьку» по черзі вставляють: «в спідниченьку», «в запасочку», «в поясочок», «в черевички», «в ту хусточку», «в коралики», «в бекешоньку», «в рутяний вінок».

Поколяді та поздоровлення (віншівки)

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ ГОСПОДАРЕВІ

1

Господареньку, господиноньку,
Вияви личко та в оконечко,
А з оконечка на подвір'ячко,
Та подаруй нам за колядочку,
Ой що ж ми тобі колядували,
Колядували, дім звеселили.
Як соловейчик при тузі в лузі,
При тузі в лузі, при зелененькім.
Як зозулечка, при буковинці,
При буковинці, при верховинці.
Як ластівка при подвір'ячку,
На подвір'ячку при нових сінях,
Так ти, газдинька, в своїй світлоньці.
Як вудвудята в вишневім саду,
Так та худобка при обороньці.
Як ярі пчілки при пасіченьці,
Так ті овечки при кошароньці.

2

Уже ж ми ти ся відщебетали,
Як соловії при тузі в лузі,
Як зозуленька при буковині,
Як ластівонька при нових сінех,
Як перепілка при новій нивці.

3

А за сим словом будьте здорові,
Ой господаречку, ой наш паночку.

Не самі собов, з господинечков
Та й з діточками, як зоречками.
Бо у вас жіночка, як ясна зорочка,
Ой ваші діточки, як ясні зорочки.
За сим словом будьте здорові!

4

А за сим словом будь же нам здоров,
Можний паноньку, господареньку,
Не сам собою, з своєв женою.
Та й з діточками, з послужечками.
Дай же ти, боже, в дім здоровленько,
В дім здоровленько на челядоньку,
На вбору щасти на худобоньку.
У полі врожай жито, пшеницю,
Жито, пшеницю, всяку пашницю.
Ой сесі свята святкуй нам здоров
Ой у радості, у веселості,
Ой рік від року дожидаючи,
Других святеньків дочекаючи.
Рач, господарю, не здивувати,
Що-сьмо не вміли колядувати,
Бо ми дружина рік збираная,
Рік збираная, не 'свіченая.

5

От за сим словом будь ти нам здоров,
Гречний паночку, гречний паночку.
Нам би не треба ся дивувати,
Що ми не вміли колядувати:
Наша дружина все збираная,
На колядоньку неученая.
Ой як ми ся, ой виучимо,
Не так ми собі защебечемо:
Як соловієць при лузі-тузі,
Як ластівонька при нових сінех,
Як дрібен дощик по цариноньці,
Як наш господар й а в обороньці,
Й а в обороньці, світлій світлоньці,
В світлій світлоньці — срібні оконці.

6

Дай же ти, боже, а в хаті ситно,
А в хаті ситно, в дворі прибитно.
В городі зілє, в хаті весілє!
Даруєм пчоли з пароєчками,
З пароєчками, з улієчками!
Гой устань ід нам і подякуй нам,
Ой що ми тобі колядували,
Колядували, дім звеселили,
Як вивожечка при тузі в лузі,
Як перепелиця в ярой пшениці,
Як ластівочка в новім побої.
Кілько тут кришечок,
Тілько в загороді коровочок,
А в кошарі овечок,
А в кіннику коней.
Потому щастя і здоров'я,
Аби сей рік в мирності й радості проводити,
Другого дочекати.

7

Ой устань ід нам та й подякуй нам,
Та й що ми тобі сколядували.
Сколядували з колядниками,
Як крижулечка при тузі в лузі,
Перепеличка в ярій пшеничці,
Як ластівочка в новім побою.
Дай же ти, боже, у полі буйно,
У полі буйно а в саду сильно.
А в саду сильно а в дому ситно,
Віншуємо вас щастям, здоров'ям.

8

Ой ми вже ся вам відщебетали,
Як соловейко у лузі, в тузі,
Як зозулечка в вишневих садах,
Як ластівонька в побитих домах,
Як перепелка при буковинці,
При буковинці, при густій нивці,
При густій нивці, в ярій пшеничці.

9

А за сим словом будь же нам здоров,
Можний паноньку, господареньку,
Не сам з собою, з господинею,
З господинею та й з діточками.
Вінчуємо ж тя щастям, здоров'ям,
Щастям, здоров'ям та й новим роком
А й новим роком та й довгим віком.

10

Бувай же здоров, господареньку,
Господареньку чом Олексоньку,
Не сам із собов, з своєв миленьков,
З своєв миленьков та й з діточками,
А з діточками а з цалим домом,
І з цалим домом, хорошим родом.
Рідному тату вічная память,
А вам, живущим, щастя, здоров'я,
Жеби-сте жили, здорові били.
Віншую вам щастям, здоров'ям,
Щастям, здоров'ям та й новим роком:
Жеби-сте жили, здорові били!
Вроди ж вам, боже, ще в полю множе,
Ще в полю полон і зо всіх сторон!

11

А за сим словом в звоночки звоним,
В звоночки звоним, тобі ся клоним,
Тобі ся клоним, славний господар,
Славний господар, наш пан Іванко.
Тобі ся клоним, тебе шануєм,
Тебе шануєм, тебе вінчуєм,
Житієм добрим і віком довгим,
І сам собою і з дружиною.
І з дружиною і з челядкою,
І з челядкою і з худібкою,
І з худібкою із рогатою,
І з цілим домом і святим ладом.
На степу поле, на полі лани,
А на тих ланах пшениця в кланях.
Пшениця в кланях та й в оборогах,

Золото, срібло у твоїх скринях.
Золотом їх укрий, вином ся упий,
За столом сяди, як вишневі сади.

12

Дай же вам, боже, у полю роду,
У полю роду, у хаті згоду.
Дай же вам, боже, широкі ниви
А на тих нивах рясні ячмена,
В перо пернисті, в зерно зернисті,
В зерно зернисті, в колоси колосисті.
Вінчуємо вам щастям, здоровлям,
Щасливі свята, многії літа!

13

Щедрий вечер, пане господару,
Щасти, боже, твоєму товару,
Твоєму товару, твоєму достатку,
Щоб ти не мав ніколи припадку
Ні в коморі, ні на оборі!

14

А за сим словом — бувай здоров,
Бувай же здоров, пан господарю,
Не сам з собою, із газдинею.
Із газдинею, зо всею челядкою,
Із синоньками, із доненьками,
А з усім родом, з гречним обходом.
Дай же ти, боже, в полі урожай,
В полі урожай а в гумно звожай,
А в гумні хлібно, в оборі вбійно,
В дому весільно, на славу втішно.

15

Вінчуєм вам щастям, здоров'ям,
Щастям, здоров'ям, святим рождеством!
Гей, дай же, боже, два стоги гречки,
Два стоги гречки — на пирожечки!
Гей, дай же, боже, один стіг пшениці,
Один стіг пшениці — на варяниці!

Гей, дай же, боже, в городі зела,
В городі зела, в домі весело!
Гей, дай же, боже, і в домі щастя,
І в домі щастя для челядочки,
Для челядочки, для домової!
Гей, дай же, боже, і на двір щастя,
І на двір щастя для худобочки,
Для худобочки, для рогової!
Гей, дай же, боже, один стіг вівса,
Один стіг вівса — вже коляда вся!

16

За колядочку горілки бочку,
А як не бочку, то хоть кварточку.
Маєте сина — дайте ж нам сира,
А сли є дочка — й масла грудочка.
Сли ваша ласка — буде й ковбаска.
Повіяв востік — до хати пустіть.
Короткі свитки — студень у литки.
Ой не дивуйся, що-м ти помилився,
Я помилився, бо-м ознобився.
Не ознобився, а трохи впився.
Добре нам було у тамтого пана,
Ще ліпше буде в пана Степана.

17

А за тим словом будь ти ми здоров,
За колядочку горівки бочку,
Бочку — не бочку, хоч коновочку.
А з того жарту горівки кварту.
Ой ти, господар, чи маєш дівку,
Дай її баньку і барилку,
Най іде по горівку.

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ ГОСПОДИНІ

1

А за сим словом будь нам здорова,
Сама з собою та й із газдою,
Та й з усім домом та й усім родом.
Вінчуємо ж тя щастям, здоров'ям.

2

А за сим словом будь же здорова,
Статечна жона а й газдинонька!
Не сама собою, із господарем,
Та й з діточками, з послужечками,
Та й з усім домом, та й з милим богом.
Ой сесі свята святкуй здорова,
Ой у радості, у веселості.
Ой рік від року дожидаючи,
Других святеньків дочекаючи.

3

А за сим словом будьте здорові,
Господиненько з сего домоньку.
Не сама з собов, із господарьом.
Ой дай вам, боже, у полі врожай,
У полі врожай на пшениченьку,
На рясні снопи, на густі копи.
Би-сте ходили межи копами,
Як ясний місяць межи звіздами.
Як ясна зоря межи зорями,
Так господиня межи копами.
Ой дай, боже, в дім здоровлінько,
В дім здоровлінько на челядоньку,

У дворі партінько на худобоньку.
Вінчуємо вас із сими святи,
Поможи, боже, других діждати.
Могли би ви нам догану дати,
Що ми не вміли колядувати,
Бо ми дружина рік збираная,
До колядочки не ученая.
Та й за сим словом бувайте здорові,
Господиненько сего домоньку.

4

За сим словом будь здорова,
Сії святки святкуй здорово.
Нашій березі гвірка заплата,
Гвірка заплата — горілки кварта.
Кварта не кварта — хоч бочка меду,
Бочка — не бочка, хоч коновочка.

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ ПАРУБКОВІ

1

За сим же словом будь же нам здоров,
Ладний молодче а й наш паночку,
Ой наш паночку, ой Іваночку.

2

Бувай ми здоров, гречний молодче,
Гречний молодче чом Івасеньку.
Не сам собою, з вітцьом, з маткою,
З вітцьом, з маткою, з всьов челядкою.

3

Бувай здоровий, прекрасний молодче,
Прекрасний молодче, чом Іванонько.
Рости тонко, високо,
Свому отцеві на послужейку,
Свому братові на утішейку,
Людським діткам на завидойку.

4

А за сим словом бувай же здоров,
Бувай же здоров, білий молодче,
Білий молодче на ім'я Йванку.
Не сам собою, з отцем, з маткою,
З отцем, з маткою, з всев челядкою.
Ой з братчиками та й з сестричками,
Та й з усім родом, з красним обходом.
Дай же ти, боже, в городі зілє,
В городі зілє, в дому весілє,

В дому весілє барзо весільне,
Барзо весільне, на славу втішне.
Рости ж великий, будь довговічний
Будь довговічний, людям величний.
Отцю та й матці на утіхочку
А людям добрим на порадочку.
Віншуємо тя щастям, здоровлям,
Щастям, здоровлям, зеленим вінком,
Зеленим вінком, краснов панінков,
Краснов панінков, добров долечков.

5

Будь же нам здоров, гречний молодче,
Гречний молодче з Настунейкою.
Дай же ті, боже, щастя, здоровля,
Щастя, здоровля, добрую долю,
Добрую долю, добрую жену,
А тих м'ясниць оженитися,
Оженитися, не журитися,
Не журитися, не сваритися
А за тим словом ночуйте з богом!

6

За сим словом бувай же здоров,
Красний синочку чом Михайлічку.
Вінчуємо тя щастям, здоровлям,
Віноньком ясним з дівчатьом красним,
Щоби ти ся в м'ясниці вженив,
В м'ясниці вженив і нас запросив,
На весілінько, на гулянінько.
Бувай здоровий, красний синочку,
Красний синочку чом Михайлочку.
Ой мог би ти нам догану дати,
Що ми не вміли колядувати,
Бо ми дружина рік збираная,
До колядочки не ученая.

7

А за сим словом святкуй нам здоров,
Можний паночку, чемний Йваночку.

Вінчуємо тя щастям, здоровлям,
Не сам із собов — із своїм неньком,
Із своїм неньком, із своєв мамков,
Із братчиками, із сестричками,
Щоби-с нам ріс, як у лісі ліс,
Свому неньковi на послужечку,
А своїй мамці на потішечку.
Вінчуємо тя щастям, здоровлям,
Зросточком годним, розумом добрим,
Зоречков яснов, дівчинов краснов.
В городці зілля, в м'ясниць весілля,
Можний паночку чом Іваночку.

8

А за сим словом в звоночки звоним,
В звоночки звоним, тобі ся клоним,
Пишний молодець на ім'я Йванко.
Тобі ся клоним, тебе шануєм,
Тебе шануєм, тебе вінчуєм
І долев добров, і віком довгим,
З отцем і з матков, з усев челядков,
Та й із своєю нареченою,
Нареченою, зарученою,
В городі зілля, в дому весілля.
І сам устань к нам та подякуй нам,
Що ми так красно защебетали,
Як соловійко в лузі в галузі,
Як зозулечка в вишневім садку,
Як ластівочка в побитих дворах,
Стрільці-молодці в мисливськім домі.

9

А за сим словом будь же нам здоров,
Красний молодче чом Василеньку.
Вінчуємо ж тя щастям, здоровлям,
Щастям, здоровлям, віноньком ясним,
Віночком ясним, дівчатем красним.
Роди ж ти, боже, в городі зілля,
В городі зілля, в дому весілля.

10

А за сим словом будь нам здоровий,
Будь нам здоровий, гречний паноньку,
Гречний паноньку чом Івановьку.
Вінчуємо тя яров пшеницев,
Яров пшеницев, краснов панницев
Та й сими святами, що-сьмо діждали,
Що-сьмо діждали, защедровали.
Поможи, боже, защедровати,
В щастю, здоровлю других діждати.

11

Ой вінчую тя, гречний молодче,
Гречний молодче, чом Івановьку.
Чом Івановьку з сивими волами,
З сивими волами, половими коровами.
Великий рости та на потіху
Вітцю й матері та й добрим людям,
На весілля проси, а за коляду плати.

12

За тим словеньком будь же ми здоров,
Будь же ми здоров, гречний паноньку,
Гречний паноньку чом Івановьку.
Дай же ти, боже, а в полі полон,
А в полі полон із усіх сторон.
Дрібні снопоньки, густі копоньки,
В оборі плідно, дома західно,
Дома західно та і радісно!

13

А за сим словом будь же нам здоров,
Будь же нам здоров, гречний Іванку.
Даруй тя, боже, щастям, здоровлям,
Щастям, здоровлям, зеленим вінцем,
Зеленим вінцем, гречною паннов,
Гречною паннов з матков і з отцем,
З матков і з отцем та й зо всім домом,
Перебувай же си з святим богом.
Дай же ти, боже, в городці зіле,

В городці зілє, в дому весілє,
В дому весілє веселитися.
Ми тобі, душко, всі щебетали.
Всі щебетали, колядували,
Як соловієць при лузі-тузі,
Як ластовонька при нових сінех,
Як зозуленька при буковинці,
При буковинці, при полонинці.
Як ясний місяць межи звіздами,
Як дрібний дожджик по цариноньці,
Кавалеренько по обороньці,
По обороньці ой в комороньці.
А в комороньці, а в каміноньці,
А в каміноньці, в світлій світлоньці.
Нам, кавалереньку, би не дивувати,
Що ми не вміли колядувати,
Бо ми дружина все збираная,
На колядочку не ученая,
Не ученая, не свіченая.
Мені, березі, така заплата,
Така заплата, горілки кварта,
Ой ще дроб'язку — ковбасів в'язку,
А ще до того півзолотого.
Як ніц не стане, вибач, мосьпане!

14

Вой на многа літ, гречні парубки,
З вітцем, із мамков, з вашов колядков.
Дай же вам, боже, в городі зілля,
Не забариться вже вам весілля.
Вам колядочка, нам пиття бочка.
Бочка не бочка, хоть коновочка,
Бочка не бочка, фляша горілки,
Три сороківці старими грішми.
Вой на многа літ, гречні парубки,
З вашов колядков, з вітцем, із мамков.

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ ДІВЧИНІ

1

А за сим словом будь нам здорова,
Гречная панно чом Аннусенько.
А вже ж ми тобі вищебетали,
Як соловії при лузі-тузі,
Як зозуленька при темнім лісі,
Як ластівонька при новій стрісі.
Дай же ти, боже, щастя, здоров'я,
Щастя, здоров'я, в городі зілля,
В городі зілля, в дому весілля.

2

А за сим словом рости нам здоров,
Аби-с нам росла, як у лісі сосна,
Свому ненькові й на потішечку,
А своїй мамці на послужечку.
Вінчуємо тя щастям, здоровлям,
Розумом добрим, зросточком годним,
Вінчиком ясним, легінем красним,
В городі зілля, в м'ясниць весілля.

3

Бувай здорова, гречная панно,
Сама із собов, з своїм миленьким,
З своїм миленьким та й з рідним татом,
А з рідним татом і з ріднов матков,
І з ріднов матков, з цалов челядков,
З цалов челядков а з цалим домом,
А з цалим домом, з хорошим родом.
Роди ж вам, боже, ше в полю множи,

Ще в полю множи й а з усіх сторон,
Світлоє стебло й золоте зерно.
Що колодонька, то копонька.
Густії копи, рясніі снопи.
Віншуєме тя щастям, здоров'ям,
Щастям, здоров'ям та й новим роком,
Та й довговічним промешканнячком,
Жеби-сте жили, здорові били,
А й рік від року та й сього року.

4

Бувай здорова, рости велика,
Рости велика до черевика,
Від черевика до чоловіка.
Бувай здорова не сама з собою,
Не сама з собою, з вітцем, з маткою,
З вітцем, з маткою і зо всім домом.

5

А за сим словом бувай здорова,
Бувай здорова, гречная панна,
Гречная панна на 'мня ї Анна.
Вінчуєм же тя щастям, здоров'ям,
Щастям, здоров'ям, зеленим вінцем,
Зеленим вінцем, красним молодцем.
Дай же ти, боже, на хаті віху,
Татові мамі з тебе потіху,
Щоби-с діждала посагу свого,
Посагу свого та й щасливого.
Ой прийди ж ти д'нам, заплати ж ти нам,
Заплати ж ти нам, нам, колядникам.
Ой нам не много — півчервоного,
Півчервоного, півзолотого.

6

А за сим словом бувай здорова,
Бувай здорова, гречная панно,
Гречная панно чом Ганусенько,
Віншуєм же ти щастям, здоровлям,
Щастям, здоровлям та й віком довгим,
Та й віком довгим, розумом добрим.

Не сама з собою, з вітцем, з маткою,
З вітцем, з маткою, з всев челядкою,
З всев челядкою та й з усім домом.
Рости велика — до черевика,
Від черевика — до чоловіка,
Від чоловіка — до старого віка.

7

Бувай здоровейка, богу милейка,
Велика рости, на весілля проси,
Рік від року милейкий до боку.
Не лінуйся встати, нам щедру подати!
Давай щедру, бо я далі йду!

8

Вінчуємо ти,
Гречная панно Теклюню,
Щастям, здоров'ям,
Ружовим вінцем,
Білим молодцем.
Велика рости,
Коляду неси,
На весілля проси!
Рости велика,
Не будь дика.
Під самі гряди,
На штири п'яди!

9

В городі зіле, в хаті весіле,
В городі рутка, за столом дутка,
В городі дошка, нам пива бочка.
Бочка не бочка, хоть барилочка.
А з того жарту нам горівки кварту,
Гречна, велична, як паляниця пшенична!

ЖАРТІВЛИВІ ПОКОЛЯДІ ТА ВІНШІВКИ

1

Дай, боже, вечір добрий!
Дайте пиріг довгий.
А хоч коротенький,
Так мачку повненький,
Без ручок, без ніжок,
Щоб не побіг у сніжок!

2

Добрий вечір вам,
Дайте дохід нам.
Як не дасте доходу,
Перевернем хату на воду.
Та не ламайте,
Та по цілому давайте.

3

Віншую вас сим новим роком,
Щоб вам вилізла кутя боком!

4

Віншую вас з тими святами,
Щоби-сьте ходили назад п'ятами.

5

Вам колядочка, нам пива бочка!
Бочка не бочка, хоть коновочка,
А з того жарту горівки кварту,
А з того смішку хоть по келішку.
А ви не жартуйте, нас почастуйте!

Пародії на церковні коляди. Гумористичні колядки та щедрівки

32—143

НА КОЛЯДУ «ПРЕДВІЧНИЙ ПРЕД ЛІТИ РОДИВСЯ»

ПРЕДВІЧНІ НА ПЕЧІ СИДІЛИ

Предвічні на печі сиділи,
А у печі пироги кипіли.
Зачали ся присувати,
По єдному витягати,
    Усі з'їли.
Ідному пирогів не стало,
Він поліз на банти по сало.
А ще сала не дістав,
Лишень дурно з бантів впав,
    Розбився.
Предвічні взяли ся радити,
Що з тим побитим зробити?
Возьмім єго на санки,
Завезім го в будяки,
  Най гине.

ІВАН НА ПЕЧІ РОДИВСЯ

Іван на печі родився,
Зробив сані самотужки
І з печі спустився.
Пішов на лід, і лід обломився,
І сокирку затопив, і табаку замочив
    До кришки!
Кажуть йому у печі палити —
Табаку сушити.
Він у печі запалив
І чупринку осмалив —
    До кришки!
Аж то там пироги сажають,

Івана очі з сіней поглядають,
Помаленьку досягав
І все з печі повиймав —
І все з'їв!
Аж то там пирогів не стало,
Поліз він на гору по сало.
Аж там сала не достав,
З гори з драбиною упав —
Забився!
Кличуть його до хати,
Він не може устати —
Забився!

ПІД ВІКНОМ КОЛЯДНИК ТРЯСЕТЬСЯ

Під вікном колядник трясеться,
А в коцюбнику дві баби скубеться.
Дивися-но, коцюбе,
Котра котру поскубе
За квашу!
А в печі пироги кипіли,
Там мої оченьки сиділи.
По одному витягав,
По два, по три полигав
До кришки.
Послали мене на гору по сало,
Що від банта високо звисало.
А я сала не дістав,
З драбинкою з гори впав
На сіни.
Слухають мої, щось у сінях трісь-трісь!
А я кажу: — То я з гори зліз-зліз.
Кличуть мене до хати,
Я не можу устати —
Забився.
Вже колядники із святом віншують,
Бо пироги носом вони чують.
А пирогів тих нема,
Болить мене голова
Від скоку.
Виходять мої у сіни із хати,
Бо колядників треба відправляти.
Помаленьку я устав,

Кусок сала все ж дістав,
    Виніс їм.
А колядники тому були раді:
Не ждали такої награди,
Взяли сало у мішок,
Де повно було пляшок,
    Й подались.
В сусіда коляда вже грає.
Її «береза» міцно затягає.
Пирогів же повен міх,
Колядників чути сміх
    Веселий.

ПРЕДВІЧНИЙ З ДУБА ПОКОТИВСЯ

Предвічний з дуба покотився,
Впав на лід, на леду розбився
І сокирку загубив,
І ходачки замочив
Предвічний!
Ой пішов він до хати сі гріти,
Женуть єго найменшії діти.
— Не бийте мя, вороги, бо є в пєцу пироги
Із маком та й з маком!
А в комині ковбаси висіли,
А за столом пияки сиділи,
Самі їли, попивали, а за мене й не згадали,—
А як же? Отак же!

ОЙ САВКА З САВКОЮ БИВСЯ

Ой Савка з Савкою бився
На леду, під лід проломився
І сокиру загубив,
І кожуха замочив
    До кришки.
Пішов Савка на піч кожуха сушити,
Загадали Савці в грубі запалити.
Савка в грубі запалив
І чуприну осмалив
    До кришки.

У печі пироги кипіли,
На печі дівчата сиділи.
А він на їх поглядав,
По єдному витягав
Із горшка.
У печі пироги кипіли,
На печі хлопчики сиділи:
А він на їх поглядав,
По єдному витягав
Із горшка.
Як в печі пирогів не стало,
Поліз Савка на гору по сало.
Савка сала не достав,
З драбиною з гори впав
І забився.

ПІДУ Я ДО ВУЙКА НА ПРАЗНИК

Піду я до вуйка на празник,
А в вуйка на столі горівка,
А за столом дівка,
А на пєцу стара баба,
Там була велика зрада,
Боявся!
А в пєцу пироги кипіли,
Зачав я сі присувати,
По єдному витягати,
Витяг я!
Але то було ще замало,
Поліз я на гору по сало.
Заки сало я дістав,
Злазив з пєца та й упав,
Забився!
Зачали з кацюбами гнати,
Зачав я через рів тікати.
Через рови утікав,
Раз у голов єм дістав —
Боліло!
Пішов я до стрика до шопи,
Заліз я межи околоти,
Пирогів ся обложив,
А салом ся помастив —
Здоров я!

НАШ БЕРДАР З ДУБА ІЗВАЛИВСЯ

Наш бердар з дуба ізвалився,
Йшов ледом, а лід заломився.
І бочкори замочив і тайстрину загубив,
Ой так же, най буде.
На столі великі калачі,
За столом великі багачі,
Паленочку запивають, калачами закусують,
Ой так же, най буде.
На печі два горшки кипіли,
З тих горшків шовдирі стриміли.
Я ся д'тому притягав, та все один утягав,
Спік-єм ся, спік-єм ся.

ПІШОВ Я ТА Й КОЛЯДУВАТИ

Пішов я та й колядувати,
Вступив до дядька до хати.
Там горівку попивають,
А о мені не гадають,
Та най там.
В пєцу пироги кипіли,
В комині ковбаси висіли.
Я по одній потягав,
До торбинки попихав,
Та най там.
Поліз я на гору по сало.
Я сала не здійняв,
Каракуцьки з гори впав,
Та най там.
Як стали коляду платити,
Як стали по плечах мастити,
Та най там.

НА КОЛЯДУ «БОГ ПРЕДВІЧНИЙ»

БОГ ПРЕДВІЧНИЙ

1

Бог предвічний,
Хліб пшеничний,
Ковбаса свиняча,
Печінка теляча —
Подайте сюда!

2

Бог предвічний
Гречки зародив,
То на крупи, то на кашу,
Бо я люблю Гандзю вашу,
Буду ся женив!

3

Перед віку
Та вбив Дацько шуліку,
І шуліку, і сову,
І пугача на тину —
Перед віку.
А Доциха на гуне,
В черепочку сім'я мне
На гарбуз.

НА КОЛЯДУ «НА РІЦІ, НА ІОРДАНІ»

ТАМ НА РІЦІ, НА ЙОРДАНЦІ

1

Там на ріці, на Йорданці,
Там полощить баба яйці.
Що сполощить, кине в збанок.
То Микольці на сніданок!
Там на ріці, на Йордані,
Дайте пиріг, підем далі!
Маю торбу з торочками,
Дайте пиріг зо сливками!

2

Ой на річці, на Ордані,
Нема хліба, ходім далі.
Нема хліба ні кавалка,
Ходім, ходім до Михалка.
Нема хліба ні скоринки,
Ходім, ходім до Маринки.

3

Ой на ріці, на Гордані,
Сидить баба на ковбані.
Сидить, сидить та й заснула.
Прийшла свиня, бабу впхнула.
Беруть свиню та й до пана,
Вона каже: — Я не пхала!
Беруть свиню та й на вила,
Вона каже: — Я не винна!
Беруть свиню аж на ганок,
Дають свині триста палок.

4

Як на ріці, на Вйордані
Зробив тато мамі сані.
Як начали спускатися,
Стали сані ломатися.
Мама таточка ругає,
Що аж луна й а мигає.
Тато маму гочкуром,
Та й регочуться вдвойом.
Тато чорний, мама чорна,
Та зробили собі жорна.
Як начали крупи дерти,
Можна було б з сміху вмерти.
Тато кадриль, мама польку,
Та й завели в хаті спорку.
Тато хутше за лопату,
Мама кадриль поза хату.
Тато каже: — Наше жито,
Якби справді, що побрито.
Мама каже розпалено:
— Чи не бачиш, що стрижено?
Ой гук пішов на весь куток,
Тато маму та за платок,
А вона за рогачі
Та й сховалась на печі.

НА КОЛЯДУ «НОВА РАДОСТЬ СТАЛА»

НОВА РАДА СТАЛА

1

Нова рада стала,
Що хліба не стало.
А ви теє, люде, знайте,
Пиріжечків нам давайте.
Як буде ще й книшик
І повная чара,
То скажемо: — Спаси, боже,
Сього дому господаря!

2

Новая радість, новая радість,
Взулася в шкрабість,
Пішла на задні ниви,
Погубила халяви.
Пішла на винниці,
Погубила спідниці.
Пішла на гнилячки,
Погубила (в)онучки.
Пішла до ворожки,
Загубила сорочку.
Прийшла на містки,
Погубила кістки.

НА КОЛЯДУ «ВИДИТЬ БОГ, ВИДИТЬ ТВОРЕЦЬ»

Ой видить бог, видить творець,
Украв мужик жита корець,
На пшеничку поглядає
Та мішечка ще не має.

НА КОЛЯДУ «ЦВІТ МИСЛЕНИЙ»

КІТ ЗМИСЛЕННИЙ

Кіт змисленний десь ся з'явив,
На полиці горщик розбив.
Треба його уловити,
Треба добре набити,
Нехай знає, пам'ятає,
Миші най ловить, миші най гонить,
Не в пустині, не в яскині,
А в нас в коморі.

НА КОЛЯДУ ПІД СВЯТО САВИ

САВКА УМЕР, НОЖКУ ЗАДЕР

Савка умер, ножку задер.
Положим Савку на дубову лавку.
Савка лежить, жінка біжить,
Просить полотенця Савку накрить.
— Бабочки, голубочки, собирайтесь до купочки,
Поминайте його,
Савку мого.

ГУМОРИСТИЧНІ КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

ДОБРИЙ ВЕЧЕР, ГОСПОДАРЮ

Добрий вечер, господарю!
Винесь же нам ковбас пару.
Ой походи коло пічки,
Пошукай нам перепічки.
Ой походи коло кваски,
Пошукай же нам ковбаски.
Винесь сала, не скупися,
Щоб твій ячмінь уродився.
Щоб нажали сто кіп жита,
Щоб сім'я була вся сита,
Щоб скотина водилася,
Щоб пшениця родилася,
Щоб горілку випивали,
Колядників частували.

ІЗ-ЗА ГОРОЧКИ, З-ЗА КАЛИНОЧКИ

Із-за горочки, з-за калиночки,
Ми колядничкн з Україночки.
То в білім, в чорнім, то в коротенькім,
Я колядничок та молоденький.
Ноженьки мої побігайтеся,
Сім сороківців сподівайтеся;
А з межи того хоч ще немного,
Хоч ще немного, хоч червоного.
Портоньки мої киньтеся д'горі,
А я за вами д'горі ногами.
Ой тузом, тузом, тут грошей вузол,
Ой скачу, скачу, бо гроші бачу.

ОЙ НЕ ХОДІТЬ, ДІТИ, КОЛЯДУВАТИ

Ой не ходіть, діти, колядувати!
Наколядували мішок кишок,
Почали ділиться, почали биться.

Приспів:

Не хитю-хититься,
Бутиці, ратиці,
Напали ранджії,
Джинь дживиря. (2) *

Ой не ходіть, діти, колядувати!
На току стіг жита — колядка бита.
Ой не ходіть, діти, колядувати!
На току стіг проса — колядка боса.
Ой не ходіть, діти, колядувати!
На току стіг пшениці на паляниці.
Ой не ходіть, діти, колядувати!
На току стіг гречки на пиріжечки.
Ой не ходіть, діти, колядувати!
На току стіг вівса — колядка уся!

КОЛЯДУЙ, БАРАНЕ

— Колядуй, баране!
— Не вмію, пане.
— Буду бить, баране!
— Нема за що, пане!
— Утікай, баране!
— Кудою, пане?
— Проз окно, баране!
— Коли роги, пане.

ЩО В ДЯДЬКА, ДЯДЬКА

Що в дядька, дядька
Три стоги стоять.
Один стог пшениці
На паляниці,

* Далі приспів після кожних двох рядків.

Другий стог гречки
На варенички,
А третій овса —
Та й колядка вся.

ЦИ ДОМА, ДОМА, ПАНЕ ГОСПОДАР

Ци дома, дома, пане господар? Ой дома!

Приспів:

Зелене вино, красна дівчино, ти моя!

Кедь маєш дівку, шли на горівку, горівку.
Горівки пити, ковбаси їсти, ой їсти, дай, боже.
Горі дошками за ковбасками, дай, боже.
Попід небеса ішла ковбаса, ковбаса,
А трохи знижка летіла кишка, ой кишка.
Та як летіли, дуже упріли, упріли,
Дуже упріли, на банту сіли, ой сіли.
Ой кишка каже: — Я май ситнійша, ситнійша,
Ковбаса каже: — Я май славнійша, славнійша.
А трохи знижка сиділа мачка, ой мачка,
Присіла ближче, із'їла їх швидше, ой швидше.

А В ПАНА, В ПАНА НЕМА ЖУПАНА

А в пана, в пана нема жупана.
Спитай у пана, де дів жупана.
Ізтягли з пана із плеч жупана.
А в пана пані жена кохана.
Ой ходе боса й простоволоса,
Погляда скоса, не втира носа.

НАШІ ДЯДЬКО Й ВАШІ БАТЬКО

Наші дядько й ваші батько
Косять гречку із вершечку.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я.
Ані гречки, ні полови
А в дядини чорні брови.

ЩО В ПАНА, В ПАНА СОБАКА П'ЯНА

1

Що в пана, в пана собака п'яна
Сидить на грубі, вискалив" зуби,
Сидить на лужку, задрала нужку.
А в дядька, в дядька під вікном ямка.
Дядько скрутився, в ямку скотився.
А дядина тягла да й собі лягла.
Поздоровляєм з щедрою кутею!

2

Що в дядька, дядька собака п'яний
Лежить на санях в червоних штанях.
Треба штани знять, господарю 'ддать,
А нам пиріг дать на всю лопату,
Щоб не вліз ні в сіни, ні в хату.
За ці приспівки — сім кварт горілки,
Решето овса, зверху ковбаса.

3

У пана, пана собака п'яна
Лежить на санях в червоних штанях.
Собака бреше — панові легше,
А пан бреше — собаці легше.

4

У пана, у пана собака п'яна.
Собака спився, а пан сказився.

КОЛЯДА, ЛЯДА

Коляда, ляда, дід бабу гляда.
Найшов ї в печі, хотів ї спечи.

ЩО В ДІДА, ДІДА БОРОДА СІДА

Що в діда, діда борода сіда
І віл рогатий, і дід горбатий,
Семеро овець і бик-половець,
Бабка старенька, сучка рябенька.
Лежить на печі, ніжки задрала,
Ніжки задрала, на грубу склала.
Дай, діду, коляду, а то бабу поведу
Та посажу на льоду,
Щоб співала коляду.

ОЙ В ЛІСКУ, ЛІСКУ ЛИСТЯ НА ГРАБІ

Ой в ліску, в ліску листя на грабі,
Заколядуймо ми своїй бабі.
В нашої баби добрая душа,
Винесе вона цілого книша,
До того книша ціла ковбаса.
Жартуй, не жартуй півлітра готуй!
Добривечір!

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДЯДЬКУ, ВАМ

Щедрий вечір, дядьку, вам!
Хорошую дядину бог вам дав.
Діжку місить, сампель висить,
Млинці пече, з носа тече,
В печі топила, очіпок згубила,
По воду ішла, відра побила.
Воду несла, спотикалася,
Бо на хлопців заглядалася!

ІШЛИ ДВІ БАБИ КОЛЯДУВАТИ

Ішли дві баби колядувати:
(Ой) одна гола, а друга боса.

А боса каже: — Кричімо гірше,
Кричімо гірше, винесуть більше.

А гола каже: — Годі кричати,
Годі кричати — нема в що брати.

БУЛИ В МАМОЙКИ ПО ТРИ ДОНЕЙКИ

Були в мамойки по три донейки.

Приспів:

Тер-море,
Тер-море, рахлі,
То в сурбен, то в бубен,
То в пищалочки,
То в кайло.

Єдну дала за колесаря,
А другу дала за ковача,
А третю дала за ізливаря.
Колесар теше — на жону бреше,
А ковач кує — на жону плює,
А зливар зливат — жону проклинат.

ЗА ГОРОЮ, ДЕ ДЗВІН ДЗВОНИТЬ

За горою, де дзвін дзвонить,
За дівками медвідь гонить.
— Ой медведю, медведоньку,
Не їдж мене, молоденьку.
Волиш тую бабу з'їсти,
Же не хоче з пєца злізти.

ЙШЛА ДІВКА, ВПАЛА, НАСИЛУ ВСТАЛА

Йшла дівка, впала, насилу встала.
Люди помогли й ту дівку звели:
— Уставай, іди, та ще не впади.
Устань, обтрусись, кругом обдивись.
Як обдивилась, так аж скривилась:
— І ненько моя, та й упала же я!
Ще й як упала, що ледве встала!
Що добрі були і мене підвели.
Якби не впала, то б я знала,
Які мандрівки на ті щедрівки.
Сім літ ішла, ледве дійшла.
І на ту біду додому піду.

БУЛА У ГРИЦЯ СЛІПА КУРИЦЯ

Була у Гриця сліпа куриця,

Приспів:

Речкенде,
Ой й а речкенде, речке-кременде
Тютюріч — ношку — ренде.

Нанесла вона шкоробець яєць,
Вивела вона десяток курят.
Прийшла ворона, троє імила,
Прийшов Гарасим, стару стормосив,
Прийшов Гавраам та всі загарпав.

СЛАВНІ ЛЮДЕ ДА ТІ ЗАПОРОЖЦІ

Славні люде да ті запорожці!
Побачили ж вони скирту сіна в полі,
Отаман (і) каже: — Оце ж то да й церква!
А кошовий каже: — Я в неї молився.
А осаул каже: — А я знаменався!

Приспів:

Рано, рано!

Славні люде да ті запорожці!
Побачили ж вони цапа при дорозі.
Отаман і каже: — Оце ж той і піп!
А кошовий каже: — Я в його хрестився.
(А) осаул каже: — А я сповідався!
Славні люде да ті запорожці!
Побачили ж вони чаплю на болоті.
Отаман (і) каже: — Оце ж то та й дівка!
А кошовий каже: — Я з ней женихався!
(А) осаул каже: — А я повінчався.

ІШОВ ЛЯШОК ПОПРИ ЛУГ

Ішов ляшок попри луг,
Там, де орав хлопський плуг.
Ляшок шапки не знімав,

«Поможи бог» не сказав.
— Дай мні, сину, батога
Да научу ляшуга
Та як шапку знімати,
«Поможи бог» сказати.

У ЛІСІ, В ЛІСІ МОСКАЛІ НА СТРІСІ

У лісі, в лісі москалі на стрісі,
І стріху деруть, і сало беруть.
Вже сало впало — та вже й пропало.
Хазяїн пішов — сала не знайшов.
Пішов-бим за ним — не знаю за ким,
Пішов-бим туда — не знаю куда.

ІШОВ ЧЕНЧИК ЛЬОДКОМ, ЛЬОДКОМ

Ішов ченчик льодком, льодком,
А за ним дівки слідком, слідком.
На ченчику клобук новий,
Бо сам ченчик чорнобровий.
На ченчику підв'язочка,
Бо сам ченчик, як ясочка.

Приспів:

Ой чимрик, з рогом бик,
А Хома — із двома,
А Ярема — з чотирма.

Упав ченчик в ополонку,
Дівки тягнуть за головку.

КОЛЯДУЮ КОЛЯДКИ

Колядую колядки,
Зліз наш піп на грядки.
А попадя за віжки —
Тягне попа за ніжки.

Я ПРИЙШОВ ДО ВАС
(Колядка по-єврейськи)

Я прийшов до вас,
Бо весело в вас.
Я віншую, яко жид,
Най вам гроші ся держить,
Най вам ся діти ведуть,
Най вам знесе яйце когут.
Аби-сте доїли молоко,
Від корови й від бико.
Аби-сте мали сто кіп,
А від сто кірців один сніп.
Аби-сте мали овес,
Для ваш кінь і пес.

ОЙ УПАЛА КРИВАЯ ВЕРБА

Ой упала кривая верба,

Приспів:

Рачкинда-киндиця, соловейок-бойниця,
Бойкове бойчиня ще й коляда-рачкинда.

На тії вербі сіре козеня,
Прийшов до нього сірий вовчище.
— Ой ізлізь, ізлізь, сіре козеня!
— Ой не злізу я, сіре козеня.
В тебе головище, як макітрище,
В тебе очище, як горнятище,
В тебе животище, як боднятище,
В тебе хвостище кабачиняще,
Сам ти, вовчище, як копичище.

БУЛА В ПОПОНЬКА КРИВА ВЕРБОНЬКА

Була в попонька крива вербонька,
Вилізла на ню премудра коза.
Прийшов до неї сірий вовчище:
— Ой злізь-но сюда, премудра коза!
Ой ніт, не злізу, бо ті ся бою.
В тебе головисько, як макітрисько,
В тебе вочище, як каганчище,
В тебе хвостисько, як куделисько.

Дитячі щедрики, колядки та засівалки

ЩЕДРИКИ ТА КОЛЯДКИ

ЩЕДРИК, ВЕДРИК

1

Щедрик, ведрик, дайте вареник,
А ще мало — дайте сала,
Кільце ковбаски, грудочку кашки.
Умочить у масло, щоб було смашно.
Дайте кишку — з'їм в затишку.
Мати казала, щоб дали сала.
Батько сварився, щоб не барився.
Коротка свитка, ізмерзла литка.
Давайте хутко — побіжу прудко.
Боже, дай вечір добрий!
Давайте дохід довгий!

2

Щедрик, ведрик, дай, дядько, вареник
Грудочку кашки, кольце ковбаски.
Мати казала, щоб кусок сала.
Батько сварився, щоб не барився.
Хутко даріте, нас не баріте.
Короткі свитки — померзли литки.
Як не даси пирога, возьму вола за рога
Да виведу на муріг, да викручу волу ріг,
Рогом буду трубити, волом діло робити.
Як не даси полушки, возьму свиню за ушки,
Як не даси копійки, возьму вола за війки.

3

Щедрик, ведрик, дайте вареник,
Грудочку кашки, кільце ковбаски.

Горобчик летів, хвостиком вертів.
А ти, дядьку, знай, копієчку дай!

4

Щедрий вечір, щедрівниця,
Добра з маслом паляниця.
А без масла не така,
Винесіть, дядьку, п'ятака.

5

Щедрик, бедрик, винесіть вареник,
Грудочку кашки, кілечко ковбаски.
Винесіть книш, бо впустю в хату миш.
Винесіть ковбасу, бо всю хату рознесу!

6

Щедрик, ведрик, бив мене Петрик.
З-під хати вигнав, чуприну вирвав.
Добрі люди оборонили,
Ковбасу в зуби втеребили.
Добрий вечір!

ЩЕДРІВОЧКА ЩЕДРУВАЛА

1

Щедрівочка щедрувала,
Під оконце підбігала:
— Що ти, тітко, пекла,
Неси мені до окна,
Щоб я ручки попекла!

2

Щедрівочка щедрувала,
Ворітечка поламала.
Не журися, хазяїну,
Ворітечка полагожу!

ОЙ КОЛЯДА, КОЛЯДИЦЯ

1

Ой коляда, колядиця!
Дайте маку і кутиці.
Як не дасте, откажіте,
Моїх ніжок не знобіте.
Мої ніжки невеличкі,
Покупіте черевички,
Черевички самішнії,
А пальчики білянії.
Ой коляда, колядень!
Як уночі, так і вдень!
Я уночі не піду,
Бо собачки нападуть,
Колядички одберуть.

2

Ой коляда, колядиця,
Дайте мачку до кутиці.
Як не дасте, одкажіте,
Моїх ніжок не знобіте.
Я дитинка маленькая,
В мене ніжка босенькая.
Вечір добрий, дайте пиріг довгий!
А швидче там виносьте
Та людей не морозьте!

3

Коляд, коляд, колядниця,
Добра з медом паляниця,
Й а без меду не така,
Дайте, дядьку, п'ятака.
Одчиняйте скриньку
Та давайте сливку,
Одчиняйте сундучок
Та давайте п'ятачок.

4

Коляд, коляд, колядниця,
Добра з маком паляниця,

А без маку — не така,
Дай, хазяїн, п'ятака!
Як не даси п'ятака,
Я вола — за рога,
А кобилу — за чуприну
Та й поведу на тічок.
А з тічка — в кабачок
Да проп'ю за п'ятачок!

5

Коляд, коляд, колядниця,
Добра з медом паляниця.
А без меду не така,
Дай, дядько, п'ятака!
Як не даси п'ятака,
Возьму вола за рога,
А кобилку за чубринку
Та й поведу на могилку,
А з могилки — на тічок.
Дай, дядько, п'ятачок!
А ти, тітко, гривню,
А то вікно виб'ю!
Щедрий вечір, добрий вечір!

6

Коляда, коляда,
Дай, дядьку, пирога!
Як не даси пирога,
Візьму вола за рога
Та виведу на моріг,
Та виломлю правий ріг.
У ріг буду трубити,
Волом буду робити.
Хвостом буду поганять
Та на гречку орать.
Добрий вечір!

7

Коляд, коляд, коляда,
Дід на бабу погляда.
А баба не дивиться
І на діда кривиться.

КОЛЯДИН, КОЛЯДИН

1

Колядин, колядин, я у батька один.
Мені не дивуйте, ковбасу лаштуйте.

2

Колядин-дин, я бабусю, один.
Винеси мені пиріжечок та положи у мішечок
З руками, з ногами, щоб бігав за нами.

3

Колядин, колядин, я у батька один.
По коліна кожушок, дайте, дядьку, пирожок.

4

Колядин, колядин, а я в батька один,
В порватім кожушку, винесіть пампушку.

5

Колядин, колядин, а я в батька один,
Коротенька юпочка, виносъ, бабка, бубличка!
Коротенький кожушок, виносъ, бабка, пирожок.

ЧИ ВИ ТУРКОВЕ

Чи ви туркове, чи ви жидове,
Чи в вас печене ще не готове?
Даріть, не даріть, та нас не баріть.
Холодні святки, короткі свитки —
Померзли литки.

РОДИСЯ, ЛОПУХ

Родися, лопух, жеби ти живіт опух.
Родися, кукілиця, за пєцом дітей копиця!

ДАЙТЕ НАМ КОЛЯДУ

Дайте нам коляду, бо далі іду.
Дайте нам курку, бо в вікно штуркну.
Дайте нам когута, бо рознесу ворота.
Дайте нам пироги, бо ми змерзли ноги,
Малу перину і красну дівчину
І велику коляду, бо від вас іду.

МИ КОЛЯДУВАЛИ

Ми колядували, ми вас віншували,
Нам ні періжечка, нам ні шеляжечка.
Нічого не дали — посунемо далі.
Де періг почуєм, там заколядуєм.

Я МАЛЕНЬКИЙ ПАХОЛОК

1

Я маленький пахолок, родився у вівторок,
У середу рано до школи віддано.
Послав мене дяк по цибульку,
Я не купив, а так ухопив.
Іду я, плачу, стежки не бачу,
Зустрілась мені смерть з косою.
Вона мене косою, а я її в зуби ногою.
Прибіг я до дяка, всі посідали їсти,
А мені нема де сісти.
Стою я за плечима, моргаю очима.
Аз да буки, пожалуйте карбованця в руки!

2

Я малий пахолок, родився в вівторок,
А в середу рано мене в школу дано.
Послав мене дяк цибуль купувати.
А я не купив, а так ухватив.
Чоловік мене догнав, цибульку одняв.
І чуприну нам'яв.
Пішов я до неба, чого мені треба,

А там смерть страшна і коса замашна.
Смерть до мене з косою,
А я їй в зуби ковбасою.
Будьте здорові з празником!

3

Я маленький пахольчик,
Родився в вівторчик,
А в середу рано
Мене в школу оддано.
Послав мене дячок
Та цибульки купувать.
А я не купив та так ухватив.
Нагнав мене чоловічок,
Вушка намняв і цибульку одняв.
А я йду, плачу, стежечки не бачу,
Дверці відчиняю, вас з празником поздоровляю.

4

Я маленький хлопчик, зліз на стовпчик.
З мішком походжаю коляду збираю.
Вечір добрий, дайте пиріг довгий!
Як не дасте пирога, то возьму вола за рога
Та поведу до торга, та продам за шага.
Тпру, цабе!

5

Я маленький Прохорок, родився у вівторок,
А в середу рано мене в школу оддано.
Я йду в школу — плачу, дороги не бачу.
На поріг ступаю,
Вас з празничком поздоровляю!

6

Я маленький хлопчик, ізліз на стовпчик,
У дудочку граю, Христа забавляю.
Христос засміявся, за грубу сховався.
А ви, люди, знайте, копієчку дайте.

7

Я маленький канчик, зліз на стаканчик
Та ще й на бочок. Дайте мені п'ятачок!

8

Я маленький мальчик, ізліз на стаканчик,
Надів красний ковпачок. Пожалуйте п'ятачок!

9

Я маленький єршок, поїв каші горшок,
А на другий поглядаю
І вас з празником поздравляю!

Я МАЛЕНЬКА ДІВОЧКА

1

Я маленька дівочка,
Як у полі квіточка,
Сапожки корковенькі,
Будьте з празничком здоровенькі!

2

Я дівчина маленька,
В мене платтячко рябеньке.
Я ще не знаю, ні аз, ні буки,
Дайте мені червінчика в руки.
Будьте з празником здорові!

3

Я дівчинка маленька,
У мене спідничка рябенька,
Чобітки корковенькі.
Будьте з празничком здоровенькі

4

Я панночка маненька,
У мене шуба новенька,
Чоботки коркові.
Пожалуйте червонця на підкови.

ХТОСЬ МЕНЕ, ДЯДЬКУ

— Хтось мене, дядьку,
Кизяком учкварив.

Приспів:

Святий вечір!

— Да може не влучив?
— Да де ж тобі не влучив,
Що й гудзь налучив!
— Да може ненароком?
— Да де ж тобі ненароком,
Що й гудзь під оком!
— Да може на сміх?
— Да де ж тобі на сміх,
Що й гудзь набіг!
— Да може не дуже?
— Да де ж тобі не дуже,
Що аж у мозгу струже!

ДОБРИЙ ВЕЧОР, ГОСПОДАРУ

Добрий вечор, господару,
Винесь же нам ковбас пару.
Ой походи коло пічки,
Пошукай нам перепічки.
Ой походи коло кваски,
Пошукай же нам ковбаски.
Винесь сала, не скупися,
Щоб твій ячмінь уродився,
Щоб нажали сто кіп жита,
Щоб сім'я була вся сита.
Щоб скотина водилася,
Щоб пшениця родилася.
Щоб горілку випивали,
Колядничків частували.

ЛЕТІЛИ ІНДИКИ ДА В ТРИ СМИКИ

Летіли індики да в три смики
Да к дядьку в двір.

Приспів:

Ой, дядьку, дядьку,
Спію колядку,
А мені пиріг.

Летіли кури з панської клуні
Да к дядьку в двір.
Летіли гуси від панської Марусі
Да к дядьку в двір.
Йшли корови да з панської дуброви
Да к дядьку в двір.

СИДИТЬ ДЯДЬКО НА СТІЛЬЦІ

1

Сидить дядько на стільці,
Вбувається в постільці,
А дядина мордується,
Що дядько не убується!
Здоров, дядьку, ізноси,
А мені ковбаси даси!

2

Сидить дід на стільці,
Убирається в постільці.
А баба на припічку
В червоному очіпочку.
На здоров'я, бабо, ізноси,
А мені дай кавбаси!

А В ДЯДЬКА, В ДЯДЬКА

3

А в дядька, в дядька воли рогаті
Пішли орати на чужу нивку,
На половинку.

І сюди огріх, і туди огріх...
Дай, дядьку, пиріг!

2

Ой у дядька, в дядька
Під вікном ямка.
Дядько скрутився,
В ямку скотився.

3

А в дядька, в дядька бобу грядка.
А в дядини пика гладка.

4

Що у дядька, у дядька
Дядина гладка.
Не хоче устати
Ковбаси подати.
Ми свої поїли,
А дядькові попріли.

ОЙ ДЯДЬКУ, ДЯДЬКУ

Ой дядьку, дядьку, не впади в ямку.
Ямка глибока, будеш без бока.

ВІДЦІЛЬ МОГИЛКА, ВІДТІЛЬ ДОЛИНКА

Відціль могилка, відтіль долинка,
А відтіль обліг.
Я тобі, дядьку, заколядую,
Дай пиріг!
А ти, дядино, хоть паляницю,
Я твій рід.
Коли не ймеш віри, одчини сіни,
Далебі змерз.
Коротка свитка та змерзла литка,
Далебі змерз!

БІГЛА КОЛЯДКА ДО ХОМИ-ДЯДЬКА

Бігла колядка до Хоми-дядька
Та й стала: дай, дядьку, сала!

ЛЕТІЛА ВІВЦЯ

Летіла вівця з тамтого кінця
Аж в той кінець.
А я вам, вую, заколядую.
Дай грейцар!
А і вам, вуйно, не буду дурно.
Дай другий!
А я вам, стрию, хату підрию.
Дай третій!

ВОЛИ РОГАТІ ПІШЛИ ОРАТИ

Воли рогаті пішли орати
На тую нивку, на половинку,
На той обложок.
А ти, дядино, готуй пирожок!

ІШОВ ДЯДЬКО ПО ЛЬОДУ

Ішов дядько по льоду
Да найшов він коляду.
А ти, тітко, не гуляй,
Ковбасу з печі виймай.

КОЛО КРИНИЧКИ

Коло кринички правлю чирички.
А ти, дядино, печи палянички!
З печі виймай та нам давай.
Хутко даріте, нас не баріте.
Короткі свитки — померзли литки.
Батько сварився, щоб не барився.
Мати казала, щоб кусок сала.

ЩО В ДІДА, ДІДА

1

Що в діда, діда борода гніда,
Семеро овець, бик половець,
Сучка рябенька, бабуся старенька.
Дай, діду, коляду, бо потягну за бороду.

2

Що в мого діда корова гніда,
Бички рогаті — наш дід багатий.
Поїхав орати на тую нивку,
На тую нивку, на половинку,
На той обложок, дайте пирожок.
Добрий вечір, добрим людям
На здоров'я.

ІШЛО ТРИ БАБИ КОЛЯДУВАТИ

Ішло три баби колядувати
Під липку.
За ними зайчик хороше грає
На скрипку.

БІГЛА ТЕЛИЧКА ДА З БЕРЕЗНИЧКА

1

Бігла теличка да з березничка, да й стала.
Я тобі, дядьку, заколядую, дай кусок сала!
Бігла теличка да з березничка, я й попасу.
Я тобі, дядьку, заколядую, дай ковбасу!
Бігла теличка да з березничка, забігла до дядька в двір.
Я тобі, дядьку, заколядую, дай, дядьку, пиріг.
Як не даси пирога,
Візьму вола за рога
Да й поведу на моріг,
Да і зоб'ю правий ріг,
У ріг буду трубити,
А воликом робити.

2

Бігла теличка та з березничка,
Та в дядьків двір.
Я тобі, дядьку, заколядую,
Тільки дай пиріг.
Як не даси пирога,
Візьму вола за рога
Та поведу на моріг,
Зіб'ю йому правий ріг.
В ріжок буду трубити,
А воликом робити.
Хвостом буду поганяти,
Хліб, сіль заробляти,
Батька й матір годувати.

3

Бігла теличка із березничка та у дядин двір.
Дядю, я тобі заколядую, дай пиріг.
Бігла теличка із березничка та й сіла,
Дядю, я тобі заколядую, дай сира.
Бігла теличка із березничка та й стала,
Дядю, я тобі заколядую, дай сала.

4

Бігла теличка із березничка да в дядин двір.
Я тобі, дядю, заколядую, дай пиріг.
А ти, дядино, хоть паляничку,
Зажену тобі бичка й теличку.
А й ще пожену да й напасу,
А ви мені дайте за те ковбасу.

ВИБІГ КОЗЕЛЕЦЬ

1

Вибіг козелець із нових сінець.
Наставив пушку: — Дайте пампушку!
Наставив рожок: — Дайте пирожок!
Наставив жміньку: — Дайте копійку!

2

Біг козелище на новоселище.
Задрав рожок. Дайте пирожок!
Добрий вечір!
Давайте дохід да великий хліб!

БІГЛА СВИНКА БЕЗ ЛИЧКА

Бігла свинка без личка
Да прокусила мішка.
Дайте латки залатати,
Зав'язки зав'язати,
А житньою олією
Горло промочить.

БІГЛА СВИНЯ ЛЬОДОМ

Бігла свиня льодом,
А вовк огородом.
Свиня пала в полонку,
А вовк її за головку:
— Свиня моя бура!
Не топися здура,
А стань, розпитаймось,
Ой відкіль ти родом,
Ой відкіль ти плодом?

СИДИТЬ ПІВЕНЬ НА КРИНИЦІ

Сидить півень на криниці,
Спустив крильця ще й косиці.
Сюди — мах, туди — мах,
А у вас тут млинець пах.

ДИТЯЧІ ЗАСІВАЛКИ (ПОСИПАЛКИ) НА НОВИЙ РІК

Співають діти речитативом, ходячи на Новий рік по хатах і розсіваючи в кожній хаті по жмені зерна.

1

Ходить Ілля на Василя.
Носить пугу житяную.
Де замахне — жито росте.
Роди, боже, жито, пшеницю,
Всяку пашницю.
У полі ядро,
А в домі добро!

2

Сійте, сійте на нове літо!
Зароди, боже, жито, пшеницю
І всяку пашницю!
В полі ядром,
А в дворі добром.
В полі копами,
На гумні стогами,
В кліті коробами,
В печі пирогами,
А на столі хлібами.
А ви, пане, знайте,
По п'ятачку дайте.

3

Ходе Ілля на Василя,
Несе пугу житяную.
Куди махне — жито росте.
Вроди, боже, жито, пшеницю,
І всяку пашницю.

У полі — ядро,
У домі — добро.
У полі — колосок,
А у домі — пирожок.
Здрастуйте, з Новим годом, з Василем.

4

Ходить Ілля на Василя,
Носить пугу житяную,
А другую просяную.
Він сюди махне і туди махне —
Усе житом заросте.
Уроди, боже, жито, пшеницю
І всяку пашницю.
У полі зерно,
А в домі добро.
На току ворошок,
А в печі пирожок.
А мені пирогів у мішок!

5

Ходить Ілля на Василя.
Куди махне, жито пахне.
З того колосочка жита бочка!
Добривечір!

6

На щастя, на здоров'я,
На Новий рік,
Аби вам си родило
Краще, як торік,
Жито, пшениця,
Всяка пашниця.
Колопні по стелю,
Сорочка по землю,
А лен по коліна,
Аби вас, хрещених,
Голова не боліла.
Будьте здорові,
З Новим роком!
З Василем!

7

Василева мати
Пошла гоготати.
Що ж їй дати?
Кишки, ковбаски,
На кийочку кашки.
На новоє літо
Роди, боже, жито,
Стебльом колосисто,
Корчом корчисто.
А з одного вічка
Буде хліба пічка.
А з одного колосочка
Буде жита бочка.

8

Василева мати
Пішла готовати
Пирог на лопаті.
Роди, боже, жито
На новоє літо.
З одного колосочка
Жита повна бочка,
У клуньці положно.
У діжці всходно,
На припічку красно,
А у пічці ясно.

9

Василева мати
Пішла когутати, *
Старих літ споминати.
Зароди, боже,
Жито, пшеницю,
Горох, сочевицю,
Зерно зернисте,
В колос колосисте,
Стебло стеблисте.

10

Сійся, родися,
Жито, пшениця,

* В давнину жінки на Новий рік наслідуванням курячого крику прагнули заворожити майбутніх курчат від шулік і взагалі від згибелі.

Всяка пашниця,
Зверху колосиста,
Зісподу кореристa.
Будьте з святом здорові,
З Новим роком!

11

Місяченьку, мій братіку,
Зійди рано, постій мало,
Поки я бички запрягаю,
Жито-пшеницю розсіваю.
Сійся, родися, жито й пшениця
Без кукілю, без метелиці,
А нам, діткам, по варяниці.

12

Помагай біг!
На щастя, на здоров'я,
На той Новий рік!
Ледви-м ся до вас приволік.
Сійся, родися
Жито, пшениця,
Часник, як бик,
Цибуля, як дуля,
Буряки, як Мацькові ходаки,
А овес, яко пес.

13

Сію, сію, посіваю
З Новим годом поздоровляю.
Одкривайте сундучок
Та давайте п'ятачок!

14

Віншую вам тим Новим роком,
Аже би вам лізли калачі боком,
Галушки очима
І калачі плечима.

15

Сію, сію посіваю,
З Новим роком вас вітаю!

Коза та Маланка

КОЗА

Звичай водити Козу є складовою частиною новорічних народних свят. На протязі довговікового існування він змінювався в деталях, набував своєрідних рис на різних територіях України. Соціально-економічні умови життя народу також накладали свій відбиток на зміст і характер персонажів народної вистави. Цим пояснюється наявність численних варіантів «Кози». В більшості місцевостей України, де широко побутував цей звичай (головно в лісовій та лісостеповій її частині), Козу водили, починаючи від різдвяного вечора аж до «щедрої куті», тобто до вечора напередодні Нового року.

Подекуди з Козою ходили тільки ввечері під Новий рік. Оскільки «Коза» — це своєрідне театральне видовище, нижче подаємо спочатку кілька повних записів усієї вистави з описом костюмів, гриму й техніки бутафорії, а потім — варіанти пісень про Козу.

А

Дійові особи: Коза, Призводитель, Міхоноша і хор парубків.

Козу роблять так: беруть дубовий лучок — половину великого обруча, до одного кінця якого прикріплена дерев'яна козяча голова, а до другого — солом'яний хвіст. Від голови до хвоста протягнена міцна мотузка — поводок або супоня. На голові в Кози позолочені роги, прикрашені стрічками. Нижня щелепа з хутряною бородою рухається за допомогою мотузки й цокає. Весь лучок вигином вниз проходить з-поміж ніг парубка, що зображає Козу. Він нахиляється так, щоб голова лежала нижче козячої. Зверху по супоні парубка накривають вивернутим кожухом, в один із рукавів якого пройнята голова Кози, а другий підвертають їй під живіт. Кінець мотузки від щелепи козячої голови в руках парубка, який зображає Козу. На шию Козі прив'язують дзвоник, чіпляють червоний пасок, за який і водить її Призводитель. Міхоноша бере санчата й торбу для подарунків, і парубки гуртом ідуть по селу, від хати до хати.

Спочатку, до хати заходить один із колядників і звертається до господарів: «Дозвольте Козі зайти до вас у хату поскакать». З дозволу господаря всі, за винятком Міхоноші, який з санками залишається коло воріт, заходять до хати, і починається вистава. Коза та Призводитель стають попереду, за ними розміщується хор парубків. Коза тупає, переступає з ноги на ногу Хор співає.

Станьте у ряду, я козу веду!
На горі коза з козенятами.

Під горою вовк з вовченятами.
Ухопив вовчок козу за бочок,
А вовченята — за козенята.
Де не взявся заяць, почав козу лаять:
— Дурная коза, нерозумная!
Пішла б у лісок,
Нарвала б травиці гарненький снопок
І сама б їла, і діток кормила.
У Михайлівці всі хлопці стрільці.
Хвалились, хвалились козу устрелить.
Не попали в бок, да попали в рог.
Упала коза да й закричала.

При цих словах Коза падає, дригає ногою і кричить: «Ме-е-е!» Присутні кидаються до неї і ставлять на ноги.

Хор продовжує.

А ну, міхоноша, напни козі жили,
Щоб наша коза живая була
Да й поскакала.

Призводитель тягне Козу за пояс, вона скаче.

Як пойшов наш козел да на ножечках,
Да на ножечках, на коротеньких,
Да шукаючи, да питаючи
Короля в полі, хазяїна в домі.
Де коза туп-туп, там жита сім куп.
Де коза ногою, там жито копою.
Де коза рогом, там жито стогом.
Де коза хвостом, там жито кустом.
Підойди поближче, поклонись понижче
Своєму хазяїну і хазяєчці.

Коза кланяється господарю, його жінці й усім домашнім. Тим часом хор співає далі.

Чим вони тебе пожаловають?
Чи міркою жита, щоб коза була сита.
Чи мірку й овса, зверху ковбаса.
Коли того мало, то ще й кусок сала,
Щоб наша коза веселая стала
Да і поскакала!

Господарі дають Козі, що можуть — грошей, сала, ковбаси, вівса, млинців, пирогів, паляницю. Козу і Производителя частують чаркою горілки. Одержаний дар передається Міхоноші. Парубки дякують і йдуть з Козою далі.

Б

Дійові особи: Коза, Дід, Торговець-єврей, Лікар, Городовик, хор молоді, що оточує Козу.

Ввійшовши до хати, хор співає.

Ми ж не самі йдем, ми козу ведем,
Ми козу ведем з козенятами.
На горі вовчок з вовченятами.
Де взявся вовчок, за козу чок-чок,
А вовченята — за козенята.
— Ой ти козо, ти дурная.
Ти пішла б в лісок
Та нажала б там сінця снопок.
Погодувала б маленьких діток.
Ой не йди, не йди,
Бо в тому лісі всі люде — стрільці
Поховалися, розховалися.
Хочуть козу вбить, шкуру облупить,
М'ясо порубать, собакам віддать.
— А я тих стрільців та й не боюся.
Тілько боюся старого діда,
Що в того діда сива борода.
Над головою дід з булавою.

Усі (*кричать*). Як ударив дід козу по правому боку (*Дід б'є Козу булавою*), з лівого уха потекла плюха!

Коза падає. Переляканий Дід припадає головою до Кози, плаче, термосить її.

Дід. Ой, кізонько, що ж це з тобою сталося? Яка пригода зчинилася?

Торговець (*вискакує з натовпу, придивляється, помічає Козу*). Діду, діду, що це з козою?

Дід (*підіймається*). Та оце нещастя трапилось: ударив чуть-чуть козу, а вона і дух випустила!

Торговець. Ну, то цто ж? Я куплю її на шкуру, щоб тілько з нещастя вас виручити.

Дід. То купи... Нічого вже не зроблю.

Торговець. А сколько хочете?

Дід. Почекай, понюхаю табаки. На й тобі. (*Дає Торговцю понюхати табаки.*)

Торговець. Не хочу!

Дід (*нюхає табаку*). Чхи-чхи!

Торговець (*на бік*). На болячку!

Д і д. Що ти кажеш?

Т о р г о в е ц ь. Це я кажу: «На здоров'ячко Вам!»

Д і д. Апчхи!

Т о р г о в е ц ь. На хворобу!

Д і д. Що ти верзеш?

Т о р г о в е ц ь. Я говорю, что ви — добрий чоловєк!

Д і д. Апчхи! Що ти кажеш?

Т о р г і в е ц ь. Я гаварю, что шкурка хороша́! Ну, що за шкурку?

Д і д. Та аби з очей досада, давай трояка!

Т о р г о в е ц ь. Хай тобі вона ще раз здохне, щоб я дал трояк! Злот — красная цена єй!

Д і д. Здохни ж сам ти, паршивий жиде!

Т о р г о в е ц ь. Ну, а дєлом же як?

Д і д. Полтиник.

Т о р г о в е ц ь. Я ж казав, хай вона ще раз здохне, як таку ціну просиш! Гдє ж відєлі, чтоби коза дохлая — полтінік, фу!

Д і д. А що ж ти думав, за злотий таку шкуру купить? Іди к чорту, пархатий. Хай лучче пропаде!

Т о р г о в е ц ь. Фу! Дурак, кундель!.. З тобою нельзя по-человечески гаваріть!

Д і д. А ти хто?

Т о р г о в е ц ь. А ти — мужик!

Зводять лемент, гвалт. Підступають один до одного з кулаками.

Г о р о д о в и к *(з'являється з натовпу)*. Ето что за шум такой, нарушеніє спокойствія, порядка і зведеніє несчінних обстоятельств?

Д і д *(перебиваючи Торговця)*. Да оце, паночку, хоче відняти козу задаром.

Т о р г о в е ц ь *(перебиваючи Діда)*. Ваше превосходітельство! Я покупаю, а он дорого крєпко хочет!

Г о р о д о в и к *(тупає ногою)*. Ти, с тебя самого кожу содрать, собакам вибросіть! *(Хапає Торговця за шиворот і випихає.)*

Д і д. Щирісенько дякую Вам! *(Уклоняється.)*

Г о р о д о в и к *(підходить до Кози)*. Может бить, она тово, диханіє в жилах і кров в суставах імєєт? Ми ето узнаєм!

Л і к а р *(вискакує)*. Я доктор — лєкар, бомбардірській аптекарь, больних вилєчую, здоров'я залєчую, язикатим язикі вирєзую, німим вставляю. Вот до мене прівезлі нинче одного в повозке, а я єго отправіл на кладбіще в рогожкє, за ето вот і медалі імєю, всьо могу сдєлать! Чєм тебє помочь, старина?

Д і д. Да оце до вашої ласки. Козу трохи ударив, а вона і

дух випустила... Може, чим можете допомогти? Чим хочете віддячу!

Л і к а р. Вот ізделаєм слєдствіє усєх органов. (*Оглядає Козу. А далі говорить.*) Вставай, коза, проснісь от побоєв дідових і направ сустави! (*Підводить Козу. Дід вештається біля Кози, нюхає її, гладить, радів. Загальна радість. Усі співають.*)

Уставай, козо, уставай, сіра,
Та послужи ти старому діду,
Та уклонись ти пану хазяїну.
Дасть тобі за те мірочку вівса,
На верх — ковбаса, три куски сала,
Четвертий пиріг, ступай за поріг!
Ой спасибі вам за вашу дару,
Щоб ваша дара пред богом була!
З празником будьте здорові!

Під час цього співу Міхоноша з Козою обходять усіх присутніх і збирають гостинці.

В

Дійові особи: К о з а, Д і д з сивою бородою, горбатий, перевеслом підперезаний, Б а б а стара, горбата, з корзиною, два Ж о в н і р и.

Дід вводить Козу, за ним ідуть Жовніри і спиняються при дверях у хату. Баба залишається в сінях.

Д і д (*співає, Коза в такт рухає щелепою, цокаючи*).

Гоц, добрий вечір, ми в вашій хаті,
Чи позволите козі гуляти?

Приспів:

Гоц, цуса, верблюса,
Гоп, козуненько, мой коханенько.

Ой бігла коза помежи дуби,
Не знайшли з неї, но тілько зуби.

Приспів.

Ой бігла коза помежи стіжки,
Не знайшли з кози, но тільки ріжки.

Приспів.

Ой бігла коза помежи граби,
Не знайшли з кози, но тілько лаби.

На інший голос.

Гуляй козуню, гуляй, небого,
Дасть тобі наш пан півчервоного.
Півчервоного ще й копійочку,
Ще й копійочку на горівочку.
Гоц, коза, тпри, коза, мала козенята,
Як і в мене, так і в тебе, чорні оченята.
Гоц, козуню, до полички,
Чи нема там палянички.
Гоц, козуню, до пєцка,
Чи нема там пиріжочка.
Гоц, козуню, до столика,
Чи нема там медівника.
Гоц, козуню, на пєцок,
Чи нема там дівочок.

Коза скаче по хаті і страшить дітей.

Д і д. Вступися, козуню, най панове вояки собі потанцюють.

Жовніри крутяться один навколо другого і ударяють мечами, одним об другий, співаючи.

З Тернополя вандрували,
В бараболях ночували.
— А де ж тії бараболі?
— Де помацай, там мні болі.
В Тернополі на риночку
П'ють жовніри горівочку.
Ой п'ють вони, попивають,
Шинкарочку підмовляють:
— Шинкарочко молоденька,
Покинь жида-халамейка, (2)
Вандруй з нами молоденька.
Будеш з нами їсти, пити,
Довбеньками воші бити.

Д і д. А в неділю скоро день,
А бабіца з конопель.

Входить Баба.

Б а б а.
Ти горбатий, я без клуба.

Д і д.
Гуляй, гуляй, моя люба!

Баба доїть Козу, яка дуже неспокійно стоїть і вивертає скопець з молоком. Баба плаче, бо нічим буде дітей погодувати.

Дід *(кладе Козі на голову вінок з соломи і співає).*

Та на ставу, на ставочку
Качата в рядочку.
Чи то файно і подібно
Козуні в віночку?
На городі фасоленька,
Коза єї їла.
Як надбігло два медведі,
То коза й зомліла.

На цих словах Коза падає нежива на землю. Дід і Баба кричать «Солі, солі!» І як знайдеться в хаті сіль, починають Козу відтирати. Потім Дід просить для Кози горілки, щоб їй стало легше, випиває чарку хлопець, який грає Козу.

Г

Дійові особи:

Дід — у драній свиті, з горбом (або в кожусі, вивернутому догори вовною), довгими вусами та бородою з клоччя (або з вовни) аж до пояса. В руках ціпок.

Циган — у чорному драному капелюсі з вузькими крисами, довгій червоній сорочці, широких чорних штанях, жилетці, чоботях. У руках батіг.

Лікар — у чорному костюмі, в черевиках, в окулярах з дроту, в білому фартусі. Інколи Лікаря одягали у військовий костюм, у білий фартух. При боці у нього шабля. Шаблею або дерев'яним ножем лікар ріже Козу. В руках він тримає товсту книгу.

Солдат — у військовій формі.

Парубки *(тупають ногами або палицями).*

Ми не самі ідем, ми козу ведем.
Го-го, коза, го-го, сіра!
Недавно з Москви, з довгими косьми.
На горі коза з козенятами.
Де взявся вовчок та й на козу скок.
А вовченята — на козенята.
Тут коза упала, тут коза й пропала.
А ти, міхоніш, подми козі в ніс.
Надмися жила, встань, коза, жива.
Гоп-гоп-гоп, коза, гоп-гоп-гоп, сіра!
Коза піднялась, в ноги вклонилась.
Хазяїнові аж до пояса.
Дай, хазяїн, нам коробку проса.
А господині аж додолочку.

Дай нам, ясочко, каші грудочку.
Хазяїн іде, коробку несе,
Повная вівса, зверху ковбаса.
А в долині вовчок з вовченятами.
Як прибіг вовчок, за козу чок-чок,
А вовченята — за козенята.
Де взявся заєць, став козу лаять:
— Ти, коза, дурна, нерозумная,
Ти візьми серпок та піди в лісок.
Травички нажни, діток накорми.
А в тому сільці, у Борисівці,
Всі люди стрільці.
Поховалися, розховалися,
Хочуть козу вбить, кожу облупить,
М'ясо обрубать, собакам віддать.
— А я тих стрільців та й не боюся,
Тільки боюся сивого діда,
Що в того діда сива борода.

Дід ходить по хаті, розправляє бороду, махнув булавою.

Дід.

Над головою з булавою.

Б'є Козу.

Як ударив дід козу та по правому боку.
З лівого боку юшка потекла.
Тут коза впала, нежива стала.

Пада навколішки, обніма Козу, гірко тужить.

Коза моя, козонько,
Червоная розонько!
Лежиш ти не дишеш,
Тільки хвостиком колишеш.
З горки на горку скакала,
Копиточки позбивала,
Неживою стала.
Чи немає у вас доктора-лекаря
Чи якогось коновала аптекаря,
Щоб моя мила коза
На копиточки стала?

Чути гомін у сінях. Вбігає Циган.

Циган.

І шумить, і гуде,
Циган в хату іде.

Мимо церкви ішов,
Огулець знайшов.
Люби мене, ковалець,
Подарую огулець.

До Діда простягає руку.

Здоров, діду Семене!

Дід.

Здоров, здоров!
А... я тебе не впізнав.

Циган.

А пам'ятаєш, діду Семене,
Як ми на горбушці
Випивали по восьмушці?

Дід.

А... так це ти той циган,
Що кіньми торгуєш?

Циган.

А... так це ти той дід,
Що коней купуєш?

Після паузи.

А де ж ти, діду, був?

Дід.

Я був у Басані *
Та купив собі нові сани
Да оце козу рогату,
Що зайшла в хату.
Вона з гори на горку скакала,
Копиточки позбивала,
Й нежива стала.

Циган.

А де ж твоя коза-дереза?

Дід *(показує)*.

Оце ж і коза.

Циган.

Хіба це коза, це чиста манія!

Дід *(б'є Цигана булавою)*.

Як тобі, цигане, не гріх!
Краще візьми козу за правий ріг
Та поведем на торжок,
Може, вторгуєм на пиріжок.

---

* Містечко біля Ніжина.

Ц и г а н.

Ні, діду Семене,
Краще іди ти без мене.

Д і д.

Коли ні,
Давай гроші мені,
Козу купи,
Кожу облупи.

Торгуються, б'ють по руках один одного, накриваючи долоні полою свити чи краєм сорочки Цигана.

А ти ж де був?

Ц и г а н.

Я був у Вересочі *.

Д і д.

Того ж то ти й витріщив на мене очі.

Ц и г а н.

Хотів купити щось підходяще,
Та на базарі все непутяще,
Та купив оце потрабинчик
На п'яти пружинчик.

Д і д.

Ану ж покажи!

Ц и г а н.

Не покажу.

Д і д.

Та не дражни,
Бо кози не продам.

Ц и г а н.

На дивись, та щоб ніхто не бачив.
Ось дивись! Срібне, мідне, позолочене, ось яке!

Пружинка б'є Діда під ніс, Дід зачепився за Козу, падає.

Д і д.

Хороша, хороша вещ, да не роздивився.

Пауза.

Ц и г а н.

Годі. Давай, діду, будем богу молитись
Та й підем до корчми похмелитись,

---

* Містечко біля Ніжина.

Щоб тобі бог поміг козу продати,
А мені дешево вторгувати.

Пауза.

Давай закурим.

Дід.

Я табаки не курю і не нюхаю.

Циган.

Хто не нюхає табаки,
В того коза не стоїть паршивої собаки.

Дід.

Давай лучше богу молитись.

Дід стає навколішки, б'є поклони, хреститься.

Святий Миколай, Миколай,
Дай...

Циган *(за плечима діда)*.

Не побий і не полай.

Дід *(б'є Цигана булавою)*.

Як тобі, цигане, не гріх,
Я з тебе зроблю бараній ріг.
Хіба так богу моляться?

Циган.

А ти думав так, як у вас,
Так і в нас.
Святий попугай, попугай,
Помагай.
У нас з батогом тричі обкрутивсь,
І вже богу помоливсь.

Пауза.

Давай табачку понюхаєм,
Щоб дома не журились.

Дід.

Кажу, що не нюхаю твоєї табаки.

Циган.

Хто не нюхає табаки,
В того коза не стоїть дохлої собаки.

Дід.

Була не була, давай,
А ти за мене чхай.

Циган.

Як так, то не дам.

Дід.

Кози не продам.

Ц и г а н *(лічить по пальцях)*.

Один, два, три...

Напхав Діду повний ніс тютюну, Дід чхає.

На печінки!

Д і д.

Як ти кажеш?

Ц и г а н.

Щоб повискакували в тебе і в кози печінки.

Д і д *(чхає вдруге, гнівно кричить)*.

Як ти кажеш?

Ц и г а н *(ласкаво)*. На здоров'я!

Д і д.

Ось як я тобі дам своєї натерухи, наменухи, що батько з-за границі привіз.

Дістає з халяви.

Ц и г а н.

Не хочу,
Краще я тобі ще дам.

Д і д.

Тоді кози не продам.

Ц и г а н.

Ну, давай нюхнути,
За твоє здоров'я чхнути.

Дід виймає кисет з тютюном і дає Цигану понюхати. Циган понюхав, що аж у носі закрутило, часто чхає.

Ц и г а н.

Апчхи, кіз-кіз, апчхи, кіз-кіз!
Апчхи, кіз-кіз, апчхи, кіз-кіз!

Трясе Козу і довго чхає.

Д і д.

Хіба ж так чхають?
Так тільки кіз лякають.

Підводить Цигана, бере його за руку.

А знаєш, ти, цигане, що
Ти мені не сват,
Я тобі не брат.
Ти не купець,
А я тобі не продавець.

Ц и г а н *(до Діда)*.

А завдаток, діду Семене?

Дід.

Я ж не брав,
Іди геть від мене.

Б'ються, вбігає солдат.

Солдат. Дід з циганом богу моляться. *(Розбороняє, Циган виходить; до Діда, показує на Козу.)* Забери, діду, цей труп.

Дід мовчить.

Солдат *(ще голосніше)*. Забери, діду, цей труп.

Дід.

Іди ти до лихого батька,
Я не розсипав тут круп.

Солдат.

Забери, діду, тєло.

Дід.

Яке дєло?

Солдат махнув рукою, вийшов. Довга пауза. Дід нудьгує.

Охо-хо-хо-хо, треба письмо писати,
В Москву посилати,
Доктора-лікаря визивати,
Козу мою лікувати.

Входить Лікар.

Лікар.

Не треба мені писем писать,
Доктора-лікаря визивать.
Я є сам доктор, лєкар,
Київський аптекар
З города Москви,
З-під кам'яної стіни.
Кров вливаю, кров виливаю,
Нові й старі болячки вставляю.
Позапрошлий рік, у вівторок
Заболів полковник.
Я його злічив,
Шаблю, медаль получив.
Привели й його сина з гарячки,
Я відправив його на той світ рачки.
Другого привели на костилях,
Я відправив на той світ його на дровнях.
Давай, старий хрін, козу вилічу,
Що в награду получу?

Дід.

Спершу, ніж козу лічить,
Покажи свій атестат.
А може ти адвокат,
Прийшов нам туману пускать.
Скажіть, де й коли ви вчились?

Лікар.

В Пітері.

Дід *(тихо)*.

Каже, що застудився на холодному вітері?

Лікар *(голосно)*.

В Пітері.
Видно, що дід оглух,
Бо ніс його опух.

Дід.

Ага... в петрівку.
Тепер свої ліки оцініть,
Багато з мене не візьміть.

Лікар.

Три рубля і три злоти.

Дід.

Та годі язиком молоти,
Давай за півтора,
Ще й з мене півкварту.

Лікар.

За таку плату іди, діду, в іншу хату,
За півтора будеш котитись з хати до двора.

Дід.

А я підопрусь і з хати не покочусь.

Лікар *(пхає Діда)*.

Бачиш, упав... Ще й ноги задрав...

Дід.

Так, ще тільки раз.

Лікар.

На тобі і два,
Аж поки не буде побита голова.

Б'ються. Після паузи.

Я руб візьму за те, що козу огляну,
А два, що в рот загляну.
Спершу, старий хрін,
Хай тебе і козу уб'є грім.
Тоді буду разом лічить
І бога молить.

Дід.

Куди підем рибу ловить?

Лікар.

Не рибу ловить, а бога молить.

Дід.

Ага... бога молить, щоб допоміг обдурить.

Лікар.

Приступим козу лікувать,
Козі жили надувать.

Оглядає Козу.

Дед, дед! У козы семь лет как черепа нет.

Дід.

Хай бог милує,
Тільки що богу молились,
А тут уже й чорти завелись.

Хоче тікати.

Лікар.

Череп розбитий, між рогами битий.

Оглядає Козу.

Дед, дед! У козы семь лет как рог нет.

Дід.

На капусті ходила, роги погубила.

Лікар.

Треба козу різать, кожу зідрать,
М'ясо порубать, собакам віддать.

Дід.

Я боюсь.

Лікар.

Так голову одверни, очі зажмури.

Лікар сіпає Козу за шкуру, пробує дерев'яним ножем різати. Музика грає гопак. В ритмі гопака Коза встає на ноги, танцює.

Всі.

Вставай, коза, вставай, сіра.
Хазяїн іде, ковбасу несе,
Пшеничний млинець.
На цьому кінець.

Хазяїн хати частує Козу, Діда, Цигана, Лікаря й усіх учасників вистави.

Д

Дійові особи: Коза, Дід, цигани, Міхоноша.

Діда вбирають у парик, виготовлений з білої кожушини з червоною лисиною через усю голову. Для Кози роблять дерев'яну голову, в якій нижня щелепа ходить на завісах, прибивають до голови овечу шкуру га задовбують в нижню частину голови підставку з метр завдовжки, буцімто нога козина, а задні ноги Кози заміняє парубок, що накинувши «козу» собі на спину та обіпершись одною рукою на «козину ногу», другою береться за мотузку, прив'язану до нижньої щелепи козиної голови і шарпає, а щелепа вицокує в такт дідовому співу.

В руках у Діда — батіг, «хвайда». Дід співає і коли-не-коли декого хвайдою стукне, щоб не «нахлявали». Чоловік 8 або 10 вбираються так, як Дід, в машкари та в дрантя, і в циганів. Хто вбереться якнайстрашніше, то вважається в селі найкращим. З-поміж «циганів» призначається один Циган за старшого Дідового сина, який від Діда та Кози не відходить і на крок, так само, як Коза не відходить від Діда в час відвідування дворів.

Перед початком щедрування Дід виводить усіх «циганів» куди-небудь на попільнище або смітник, велить їм лягати і починає «хрестити хвайдою» з приказками, бо коли Дід в цей час не «охрестить цигана» і як той «циган», що боїться хресгин, пристане до гурту вже опісля, то він вважається «незаконнорождений» і тоді його, як помітять, то не тільки Дід, а й цигани «хрестять», наскільки витримає, батіг.

Все це — частина вистави, на якій багато молоді. Діставши дозвіл ввести Козу в хату, входить Дід з Козою і циганами, де учасники вистави співають (головно Дід) і танцюють. Співають для кожного члена сім'ї.

Усі:

Ой ходив старий вчора по степу
Та водив козу на срібнім цепу.
Повів він її у Галочий ліс,
Щоб моя коза моху не наїлась,
Наїлась моху, напилась води.
Вже ж бо я, старий, набрався біди.
Набрався біди ще й трохи горя:
Вже ж моя коза весь ліс спорола,
Як напилася з тої криниці...
Може, нам дасте мірку пшениці.

Далі Дід примовляє до Кози.

Чинно, козонько, приступись близенько,
Уклонись господареві низенько.

Коза кланяється. Далі співається господарю.

Ой ходив старий по крутих горах,
А тепер ходить по божих домах.
Де коза ходить, там жито родить.
Де не буває, там вилягає (2).
На моїй козі вже шефат линяє,

Ой вилиняла та ще ж уся,
Може, нам дасте мірочку вівса,
Дасте, не дасте, буде нам і того,
Якщо нам дасте, хоч золотого.
За золотого купимо бика,
Може, нам дасте житнього молока.

Дід *(Козі)*. Чинно, козонько, уклонися.

Далі співають дівчині, парубкові, господині і т. п. Коза після кожної пісні «чинно уклоняється» і одержує плату.

Типові зразки цих пісень такі:

Дівчині.

Ой ходив старий та й до Тульчину
Та й здибав же він гарну дівчину.
Питає її: — Куди ходила?
А вража дівчина діда любила.
А я до неї скоса моргаю,
Постоли подер, чобіт не маю.

Парубкові.

Ой ішов старий аж із Галичі,
Здибають мене аж три паничі.
Питають мене: — Ти, діду, давній,
Чи не бачив ти гарної панни?
— В нашого попа є панна гарна.
На ній сукні дорогії,
На ній перстні всі золотії.

Господарю, що має зятя.

Ой ходив Антін в Богопіль на хміль.
Не купив хмелю, купив ячменю,
Наробив пива повную бочку,
Запросив тещу у гостиночку.
Посадив її в стіну очима,
Щоб моя теща мухи лічила.
Як налічила сорок і двісті,
Вже ж бо я, зятеньку, захтіла їсти.
Ой дав він її перву потравку
Головою в стіл, носом об лавку.

Попові.

Служив я в попа півтора року
Та заслужив гарнець гороху.
Заслужив я на насіння
Мені, старому, на посивіння.
Посадив його в попа на печі,
Повитовкали вражі паничі.

Посіяв його в попа на полі,
Повитовкали попові коні.
Посіяв його в кози на спині,
Та викачали попові свині.
Пішов до попа, став говорити,
А попадя мене хтіла вже бити.
Обернувся я в двері плечами,
А попадя зверху б'є рогачами.

Неохайній жінці.

Ой пішов старий до ковалихи,
А в ковалихи собаки лихі.
Вийшла Тетяна та й зацькувала,
Вийшла Марина обороняла:
— А йдіть, собаки, в солому спати,
Просю старого трохи до хати,
А сама стала солому січе,
А із соломи пироги пече,
Із носа каптить — пироги мастить.
— Ой іди, старий, пироги їсти,
Вибачай, старий, нема де сісти,
Бо ми самі хочемо їсти.

Е

Дійові особи: Коза, Дід, Міхоноша, два солдати, гурт парубків.

Для того, щоб була гарна вистава, відшукують спеціальний одяг, як-то солдатський костюм, погони, кашкет з червоною обичайкою, та виробляють спеціальні ноги — залізні або дерев'яні, тільки зафарбовані червоною фарбою.

Шаблі прикрашують стрічками, стьожками. Дві особи (солдати) надягають костюми, шаблі, кашкети.

Для виготовлення Кози відшукують дерев'яні зігнуті грабки, що вживають під час косіння пшениці, вівса, гречки.

Грабки прикрашують стрічками, стьожками, прикріплюють голосні дзвінки, бо це є не що інше, як роги в Кози. Між ці ріжки встромляють козячу голівку простої виробки з кожуха хутром усередину. До нижньої частини грабків прикріплюють довгу зігнуту лозину й обмотують її міцно соломою. Це — хвіст Кози.

Беруть гарного кожуха, вивертають його хутром наверх, рукавом надягають на грабки, прикріпляють його так, щоб кінець рукава доставав до нижньої частини ніжок (позкарачки) та напихають в рукав чого-небудь. Рукав — це шия в Кози. До цього рукава прив'язують мотузок, за який весь час тримається Міхоноша з віником. Це образ звичайного селянського Діда у свитині, з бородою та вусами. Один з парубків підлазить під кожуха (під Козу), тримається міцно за грабки і весь час при співанці тупає ногами й виконує певні рухи за змістом пісні. Надвечір, підходячи до двору, один з гур-

ту біжить під вікно і кричить: «Благословіть Козу в хату ввести!», а ті кажуть, можна чи не можна. Коли можна, то всі прямують до хати, вітаються, стають навколо Кози й починають співати:

У с і.

Добрий вечір вам, ведем козу вам.
Ви люди добрі,
Спросіть господа, звідки ця коза.
Ця коза з Москви, з довгими косьми,
З довгими ногами, з крутими рогами.
Де коза ходить, там жито уродить.
Де коза туп-туп, там жито луп-луп.
Де коза рогами, там жито стогами.
Де коза хвостом, там жито кустом.
Дурная коза, нерозумная,
Своїх діток не сподівала.
Вхопила серпок, побігла в степок,
Нагодувала своїх діточок.
А в тому степу всі хлопці-стрільці.
Встрелили козу під праве вухо,
А в ліве вухо потекла юха.
Пуць коза впала, здохла, пропала.
А ти, міхоніш, дуй козі під хвіст.
Встань, коза, жива, встань, розвеселись
Та цьому панові в ноги вклонись.
Оце ж тобі, пане, три мірки овса,
Наверх ковбаса.
Ще того мало — три куски сала.

А потім приспів і танці.

Ой був же козел та й побіг же козел,
І на пучечках, і на ручечках,
І на чоботочках, і на молоточках.
І скакаючи, і плигаючи,
Короля в полі дожидаючи.
Що й у того короля та скотинка була.
І толошненька, і молошненька,
По толоці ходила, по дійниці носила.
Проч, коза, до порога черевички попорола.
Черевички до шевця, а сама без кінця.

Є

Дійові особи: Коза, Пастух, Єврей, Жовнір, Дівчина з куделею, Сажотрус.

Так перевдягнені, співають.

Їхали пани межи горами,
Стрілили в лозу, забили козу.
А де той козар, що козу ріже,
Наївся м'яса, ще ліпше ріже.
Ходила коза межи горами,
Перевернулася догори ногами.
Ходила коза по лісах, горах,
А тепер ходить по панських дворах.
Дайте козі сира, щоби була сива,
Дайте козі масла, щоб ся коза спасла.
Дайте козі сала, щоби коза встала.
Заглянь, козуню, за пєц, там стара баба,
Старая баба — старая зрада.
Солому січе, пироги пече,
А сіно смаже, пироги маже.
Де коза ходить, там ся хліб родить,
Де не буває, там випріває,
Скачи, козуню, скачи небого,
Заробим собі півзолотого.
Мірку пшениці на варяниці,
А ще до того кота сліпого,
Ще до причинку —
Грошей торбинку.

ПІСНІ ПРИ ВОДІННІ КОЗИ

1

Ходила козонька
По великих горах, по долинах,
Носила пісочок на вилах.
Як на вилах пісочок не тримається,
Так на моїй козоньці всілякі змови,
Помисли не втримаються.
А де ж ти була, мудрая козо?
— Ох їла ж бо я шовкову траву.
Ох не наражайся, не надорожайся.
Пан тебе кличе, дар тобі дає.
Дар тобі дає — чотири золотих,
Чотири золотих козі на чоботи.
На чоботи, ще і на підкови,
Щоб тобі було тепло в ноги.
Ой скачи, скачи, поскакуючи,
На свої бризки поглядуючи.
Ой скачи, скачи, як-єсть скакала,
По таляру бери, як-єсть брала.
Гоц, коза, лузьми, не бійся Кузьми.
Кузьмова мати переведе Кузьму,
Переведе Кузьму веслом по удзьму.
Стань на порозі на одній нозі,
Споглянь на гради, чи нема зради?
— Ой є там зрада: старая баба
Солому січе, пироги пече.
А сіно смажить, пироги мажеть,
А з носа каптить, пироги мастить.

2

Го-го-го, коза, го-го, сірая!
Го-го, ходила та й заблудила

Та в Нехайлівку.
А в Нехайлівці там стрільці-бойці,
Вдарили козу під праву ногу,
Коза упала, ноги задрала.
Ой устань, коза, устань, проходись,
Старшому пану в ноги поклонись.
Попроси, коза, мірочку вівса,
Щоб наша коза ситая була.
Мірку пшениці на паляниці,
Мірку гречечки на варенички.
І пошов наш козел
І на ріжечках, і на ніжечках,
Питається королів в полі,
Хазяїна в домі.
Щоб тому хазяїну і коровки були,
І овечки були, і горох самосій,
Добрий вечір усім!

3

Ой ти, пан старий,
Застилай столи, клади пироги.
Ми не самі ідем, ще й козу ведем.
Ого-го, коза, ого-го, сіра.
Не ходи туда, під теє сельцо,
Під Нехаївку,
Що в Нехаївці чотири стрільці
Да всі молодці.
Убираються. наряжаються
Козу убити.
Козу убили, славу зробили.
Убили козу під праве ухо,
З лівого уха витікла юха.
Устань, козочко, устань, розходись,
Старому пану в ноги поклонись.
Дасть тобі пан мірочку овса,
Наверх ковбаса.
Ще й того мало, три куски сала
Да ще й пиріг, щоб сало стеріг.

4

Ти, козо, розходися, розвеселися
При сьому дому, при хазяїну.
На горі коза з козенятами,

У долині вовчок з вовченятами.
Де взявся вовчок, за козу чок-чок!
А вовченята — за козенята.
Де взявся заяць, став козу лаять:
— Ти, дурна коза, нерозумная,
Своїм діточкам не господиня.
Узяла б серпок, пойшла й у степок,
Пойшла й у степок, нажала снопок,
Своїх діточок погодувала,
В чистім озері понапувала.
В чистім озерці все люде стрільці,
Раду радили — кізочку вбити,
Кози не вбили, слави зажили.
Тут коза впала, нежива стала.
Ти, міхоношо, дми козі під хвост.
Як устав же козел, да пошов же козел
На рожечках і на ножечках,
Шукаючи і питаючи корову в полі,
Хазяїна в домі.
Щоб тому хазяїну
Корови були й овечечки.
Молошнії, неврошливії,
Й овес колосій, і горох самосій.
Приступи ближче, поклонись нижче,
При сьому дому, при хазяїну.

5

Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька.
Ой розходилася, розвеселилася,
По сьому дому, по веселому.
Ой поклонися свому господару,
І жінці його, і дітям його!
Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька.
Де коза стопою, там жито копою,
Де коза рогом, там жито стогом.
Де коза ходить, там жито родить.
Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька.
Послухай, козуню, де в дзвони звонять,
Де в бубни бубнять, де в скрипки грають.
Гоп-гоп, козуню,

Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька!
Погляди на гради, чи нема зради?
Старая баба, то тая зрада,
Солому січе, пироги пече,
А сіно смажить, пироги мастить.
Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька!
Вискочив вовчок, за козу чок-чок,
А вовченята — за козенята.
Мудрая козуня догадалася,
В темнії лози сховалася.
Уже не бійся ні в полі ловця,
Ні в лісі стрільця.
Одно боюся старого діда,
Сивобородого.
Той мене заб'є з тупого лучка,
З правого плечка.
Гоп-гоп, козуню,
Гоп-гоп, сіренька, гоп-гоп, біленька!
У нашої козоньки чотири ноженьки.
Гоп-гоп, козуню...

6

Го-го-го, коза сірая,
Го-го, сірая, го-го, білая.
Ой розходися, розвеселися,
По сьому дому, по веселому!
Де коза ходить, там жито родить.
Де не буває, там вилягає.
Де коза ногою, там жито копою,
Де коза рогом, там жито стогом.
А в Михайлівці всі хлопці стрільці.
Встрелили козу в правеє ушко,
В правеє ушко, в саме сердечко.
Пуць! Коза впала, нежива стала,
А міхоноша бере дудочку,
Надима козі та й у жилочку.
Надулась жила, коза ожила,
Та й пішла коза та стрибаючи,
Та гасаючи,
Своїх діточок та шукаючи.

7

Добрий вечер вам, чесним господам!
Ми не самі ідем, ми козу ведем.
Ой ти, козонько, ти розходися,
Ти розходися, розвеселися
При сьому дому, при господарю,
При його барині — господарині,
При сих діточках, дрібних звіздочках.
Ходила коза, блудила коза
На щирих борах, на крутих горах.
На горі вовчок з вовченятами,
В долині коза з козенятами.
Ой вовчок, вовчок да козу чок-чок,
А вовченята — за козенята.
Де взявся заяць став козу лаять:
— Дурная коза, нерозумная,
Своїх діточок не накормила,
Схватила б серпок, побігла б в лісок,
Нажала б травиці із овсяний снопок,
Своїх діточок нагодувала,
Нагнала в озьора да й напувала,
В чистиє озьора, загорожені.
Побігла коза у Махеївку,
А в Махеївці все люди-стрільці.
Стрілили козу в лівеє ухо.
Пуць, коза впала, нежива стала,
Жили нап'яла, козла нажила.
Ой побіг козьол на ніженьках,
Да на ріженьках,
Все питаючи, все шукаючи
Короля у домі, господаря в полі.
Ти, пан господар, дай нашій козі мірку гороху,
Щоб нашій козі не було вроку.
Ти, пан господар, дай нашій козі коробку жита,
Щоб наша коза на літа сита.
А в господаря єсть коровочки
Не врочливії, молочливії,
Єсть овечечки все вовнистії, волокнистії.
Ой ти, козонько, да й не пишися,
Старшому пану в ноги вклонися,
Приходь, ближе, поклонись ниже.
Дай, боже, добрий вечір!

8

Добрий вечір вам, добрим господам,
Ми не самі йдем, ми козу ведем.
Недавно з Москви з довгими косьми.
На горі коза з козенятами,
А в долині вовк з вовченятами.
Вискочив заяць став козу лаять:
— Ти, коза, дурна, нерозумная,
Своїх діточок — неприятелька,
Неприятелька, ти не матінка.
Побігла б в степок нажала б снопок
Та й покормила б своїх діточок.
Вискочив вовчок за козу чок-чок,
А вовченята за козенята.
Що в Михайлівці всі люде стрільці
Хочуть козу вбить, з світоньку згубить.
Встрелили козу в правоє ушко.
Пуць, коза впала, нежива стала,
Дише не дише, хвостом колише.
Ой устала ж коза та на ніженьки,
Та на ріженьки, та на копиточки,
Та на золоточки.
І шукаючи, і питаючи
Короля в полі, господаря в домі.
Щоб сьому господарю
І горох родив, і товар плодив.
І сирочноє, і молочноє.
Де коза туп-туп, там жита сім куп.
Де коза рогом, там жита стогом.
Де коза хвостом, там сіна пластом.
Де пробігає, там вилягає.
— Ой ти, козонько, та й не панися,
Старшому в дому та й поклонися.
Дасть тобі панок шажок на медок.
А копійочку на горілочку.
Ти ж таки, коза, та й не гордися,
Ще й господині та й уклонися.
Дасть тобі вона мірочку вівса.
Мірочку вівса, наверх ковбаса.

9

Го-го-го, коза, го-го, сіра.
Недавно з Москви з довгими косьми.

Буц, коза упала, буц, коза пропала.
Устань, козухно, устань, мотухно.
Устань, подимись, устань, поклонись,
Дасть тобі пан мірочку овса,
Мірочку овса, поверх ковбаса
А ще до того трошки хлібочка дві крошки.

10

Бе-е-е-е, козуню! Бе-е-е, сіренька!
Бе-е-е, біленька!
Гоп, коза, до воза,
Гоп-гоп-гоп!
Ой розходися, розвеселися
По всьому дому, по веселому.
Ой поклонися пану господарю
І жінці його, і діткам його.
Вискочив вовчок, за козу чок-чок!
А вовченята за козенята.
Мудра козуня догадалася,
За густі лози заховалася.
В нашої козоньки чотири ноженьки,
В нашої кізки золоті ріжки.
Гоп-гоп-гоп, козуню!
Гоп-гоп-гоп, сіренька!
Гоп-гоп-гоп, біленька!
Бе-е-е! Ме-ке-ке!

11

Ой козо, козо небого,
Поскачи панові трохи-немного!
Поскачи панові трохи-немного!
Ой скачи-скачи, не оглядайся,
На мене, діда, не сподівайся!
На мене, діда, не сподівайся!
Бо в мене, діда, борода сіда,
Борода сіда, а спина гніда,
Ще й по коліна поволоки,
Щоб розпиралися дівчатам боки,
Щоб розпиралися дівчатам боки,
Ой козо, козо, козо небого!
Обіцяв пан півзолотого,
Як подобріє, то дасть цілого,
А як чорт нападе, то видере й того.

Гоц, коза, гоц-гоц, немножко підскоч!
Поскачи отут, щось пан дадуть,
Поскачи в затінку, то дасть пан копійку.
Ой годі-годі, козо, скакати,
Не підем у поле пшениці жати,
Бо там од межі виїли вужі,
Посередині виїли свині,
А з того краю нема врожаю,
А од толоки виїли сороки,
А од бережки виїли бички...
Стой, коза, запчихався,
Треба табаки понюхати
Та ради послухати!

12

Ого-го-го-го! Козо небого!
Дасть тобі наш пан півзолотого.
Півзолотого — нічого знати,
А тра козоньці добре скакати.
Ого-го-го-го! Козо небого!
Дасть тобі наш пан півзолотого.
Півзолотого — нічого знати,
А тра козоньці талярка дати!
Іще в придатку — бобу лопатку,
Іще в причинку — рябую свинку.
А ще до того — півзолотого.
Ого-го-го-го! Козо небого!
На (г)озрі човен вихитуєся,
Мати дочкою вихвалюєся:
— Ой зятю, зятю, возьми мою дочку,
Дам тобі й іще сіна візочку,
І коровицю половенькую,
Ще дочку й і молоденькую,
Ще і в придатку — бобу лопатку,
Ще і в причинку — рябую свинку.
Ого-го-го-го! Козо небого!
Насіяв наш пан пшениці много.
Ой коло лози виїли кози,
Коло долини виїли свині.

13

Ой ходить, ходить дід із козою
Та й розмовляють межи собою.

Дід каже козі: ходім в коляду,
Погостимося, вип'ємо меду
Та й потанцюєм та в оба боки,
Коби нам заграв музика трохи.
Ой скачи, скачи, козо небого,
Дасть тобі сей пан півчервоного,
Півчервоного — тото не много.
Посіяв сей пан пшениці много.
Ой від потока спасла сорока,
А від могили спасли кобили,
А від калюжі спасли два вужі,
Від сіножати нема що жати,
Нема чим козу дозимувати.
Ой плачи, плачи, козо небого,
Дасть тобі сей пан півчервоного.
Першу дудечку та на булочку,
Другу дудечку на сопівочку,
Третя дудечка піде в скарбоньку,
Щоби служила на хвалу божу.
Четвертим грошем поділимося,
А за п'ятий гріш погостимося.
На дворі мороз, плясати не мож,
Пустіть до хати, будем плясати,
Та й попляшем за колядочку,
На славу божу вас повіншуєм.

14

Ого-го-го, козо небого!
Насіяв наш пан пшениці много.
Пшениці много, нічого брати,
Треба козуні добре скакати.
Скачи, козуню, по яворові,
Дай бог здоров'я господарові!
Скачи, козуню, по явориньці,
Дай бог здоров'я та й господариньці!
Скачи, козуню, по яворинятам,
Дай бог здоров'я тим дитинятам!
Ого-го-го, козо небого!
Скачи, козуню, скачи, небого!
Там на долині вирили свині,
Там коло груші виїли гуси.
Ой там на полю ходили воли,
Там коло лози виїли кози.

Ого-го-го, козо небого!
Ой зятю, зятю, возьми мою дочку,
Дам ти за дочку сіна в'язочку!
Сіна в'язочку та й полевую,
І ще дівчину та й молодую!
Ого-го-го, козо небого!
Скачи, козуню, скачи небого.
Ого-го-го, козо небого!
Дав тобі наш пан півзолотого.
Півзолотого нічого брати,
Треба козуні добре скакати!
Ого-го-го, козо небого!
Скачи, козуню, скачи, небого!

15

Ой го-го-го-го! Козо небого!
Дасть тобі наш пан півзолотого,
Півзолотого й два талярички,
Нашій козуньці на черевички.
Наша козонька ходила по долах,
А тепер ходить по нових дворах.
Поглянь на гради, чи нема зради.
Ой єсть там зрада — старая баба.
А з носа тече — пироги пече.
А з носа плющить — пироги мастить.
А сіно смаже — пироги маже,
В органи грає, пироги крає.
А там на горі горщик з водою,
Не люблю того, що з бородою!
Ой там на горі горщик із просом,
Не люблю того, що з довгим носом.
Ой там на горі горщик з крупами,
Не люблю того з товстими губами.
А в полі яма — наша коза п'яна,
А в полі кладка — наша коза гладка.
А в полі вишня — наша коза пишна.

16

Пустіть до хати, будем плясати.
На дворі мороз, плясати не мож.
Гоц, коза, гоц, гоц!
Гоц, небога, гоц!

Й а з гори та в яр, там кума моя,
Й а в куми дівчина, то душа моя.
Гоц, коза, гоц, гоц!
Гоц, небога, гоц!
Сім міхів горіхів, гилетка квасниць,
Почекай, дівчино, до зимніх м'ясниць.
Гоц, коза, гоц, гоц!
Гоц, небога, гоц!
Нажну я попу пшениці копу,
Щоб мене звінчав з куминим дівчам.
Гоц, коза, гоц, гоц!
Гоц, небога, гоц!

МАЛАНКА

А

Проти Нового року, ввечері, після щедрівок, парубки ходять по хатах з Маланкою. Один парубок вдягається молодицею — це Маланка, інший Циганом, третій Дідом. Останній водить Козу — теж переодягненого парубка. Циган іноді ходить з Ведмедем (переодягненим парубком), а іноді бува й з Конем. Вся ця група заходить до хати. Тим часом перед вікном співають хлопці:

Ой учора ізвечора
Пасла Маланка два качурі.
Пасла, пасла, загубила,
Шукаючи, заблудила,
Приблудила в чисте поле —
В чистім полі Василь оре.
— Васильчику-чичерчику,
Посію тебе в городчику.
Буду тебе доглядати,
По тричі на день поливати,
Щосуботи проривати,
За русу косу затикати,
До церковці виряжати.
Наша Маланка ложки мила,
Ложку, тарілку упустила.
Ложку, тарілку доставала,
Тонкий хвартух замочала.
Повій, вітре буйнесенький,
Висуши хвартух тонесенький.
Повій, вітре, крізь ворота,
Висуши хвартух краще злота.
Повій, вітре, сяк-так, сяк-так,
Висуши хвартух, як мак, як мак.
Пустіть Маланку, пустіть до хати,
Наша Маланка змерзла в п'яти.

Ой у Маланки коротка свитка,
Наша Маланка змерзла в литки.

Коли впустять до хати, тоді по черзі починають кожний свою роль, а інші випрошують, що можуть: «прядива Маланці на намітку», «святому Миколі на очкур», сала і т. п. Коза танцює, а Дід приспівує:

Ой козо, козо! Козо небого!
Поскачи ж мені трохи, немного,
Дасть пан господар півзолотого,
А подобріє, дасть і другого.
А хазяєчка — мірочку гречки,
Наші(й) козуні на варенички.
Ой козо, козо! Поглянь на граба!
Поглянь на граба, там сидить зрада.
Яка то зрада? Старая баба.
Старая баба на печі сидить.
На печі сидить, пироги пече,
А з носа каптить,
Пироги мастить.
Ой на горі монастир,
До него доріжка.
Вмерла моя бабусенька,
Зосталася кізка.
А я дід, а я дід,
А я невеличкий.
А я своїй дзюбі-любі
Куплю черевички.
Черевички невеличкі,
Передочки з китаєчки,
Передочки з китаєчки,
Закаблуки з кабака,
А як підем до оренди,
То вдаримо тропака.
А дід бабці купив капці,
Та короткі були, то втяв пальці.

Коза танцює.

Б

Вечір перед Новим роком на Гуцульщині називають, звичайно, чоловіки «на Мелані у вечір», а жіноцтво «свят вечір Василів». В цей вечір ворожать, спостерігають різні прикмети і щедрують. Молоді жонаті й старші парубки збираються в групу, один з них прибирається за князя — Василя, другий за княгиню — Меланку, інші — за Цигана, Циганку (цим двом мастять лице сажею), за Єврея-орендаря (йому роблять маску з клоччя), за Орендарку, за Жандарма (його убирають в жовнірську шапку і

якийсь кабат та дають йому кіл у руки — зброю), за Діда і Бабу, які носять на плечах міх з соломою. Одного — Козу — вбирають у вивернутий кожух. Так вдягнувшись, ходять від хати до хати, під вікнами щедруючи:

Господарю, господаречку,
Пусти в хату Меланочку.
Господарю, господаречку,
Дай Меланці горілочку.
Меланочка чисто ходить,
Ніщо в хаті не пошкодить.
Меланочка чисто хаїть,
Припіч миє, лави маїть.
Нам за щедрівочку
Дайте пива бочку.
Всім по скляночці,
Бо ми всі молодці.
Ми щедрували,
Красно співали
І на Меланку
Вам вінчували!

В хаті щедрують.

Щедрий вечір, добрий вечір!
Добрим людям на цес вечір!
Пишна файна Меланочка,
А ще кращий Васильчичок.
А чинчику Васильчику,
Посію ж ті в городчику.
Буду тебе шанувати,
Тричі на день поливати.
Тричі на день поливати,
Сухоточку підскубати.
Сухоточку підскубати,
Легіникам роздавати.
Буду тебе ізривати,
До головки прикладати.
До головки прикладати,
Русу косу затикати!
А чинчику Васильчику,
Не сідай же на припічку,
Або ж мене горшка збавиш,
Або собі жупан спалиш.
Мені то вже не дивниця.
Горі вікном утікати.

Горі вікном утікати,
Під острішком ночувати.
Ой з острішка вода тече
Та й на моє біле плече!
Ой з острішка почуріло
Та й на моє біле тіло!

(с. Жаб'є).

Ой учора ізвечора
Пасла Меланка два качурі,
А пасучи загубила,
Шукаючи, заблудила.
Приблудила в чисте поле,
А там Василь сіє, оре!
Помагай біг, милий друже!
Чи в полудне сонце дуже?

(с. Криворівня).

Меланочка в Ністрі брела,
Тонкий хвартух замочила.
Повій, вітре буйнесенький,
Суши хвартух тонесенький.
Повій, вітре, як болото,
Суши хвартух, як золото.
Повій, вітре, як так, як так,
Суши хвартух, як мак, як мак!

(с. Космач).

Під час цих співів щедрівники жартують. Меланка замітає віником від дверей під стіл, або вмочує в глину віник і миє ним лавки, двері чи припічок. Дід то свариться з Бабою, то знов обнімаються. Циган нашпорить всюди і просить солонини, бо дитина опарилася, треба її мастити. Циганка кладе дитину (бордюг, напханий клоччям) на лавку, сама починає ворожити. Дід, що веде Козу, витягає із постелі сіна та дає Козі їсти, чхає та питає, чи нема щось купити. Інший старається ухопити хліб, солонину чи що йому попаде. А Жандарм стереже порядку, аби щедрівники в хаті не зробили якогось збитку.

В кінці виходить один із щедрівників з Козою на середину і приспівує:

Ой добрий вечір до цеї хати,
Чи позволите козі скакати?
Ой скачи, скачи, козо небого,
Насіяв наш пан пшениці много.
З одного кінця припасли вівці,
А із другого спасла корова,
А від залуча убила туча,

Від дороженьки нема і жменьки,
А в середині розрили свині.
Прийшов пан жати, нема що взяти.
Гадай не гадай, а гроші давай,
Сам си обміркуй, мене не мордуй,
Сягай в кишеню, дай грошей жменю!
Спадьте на тіму, дайте, бо гину!

(с. Жаб'є).

ПІСНІ ПРО МАЛАНКУ

1

Ой учора ізвечора
Пасла Маланка два качура. (2)
Ой пасучи, загубила,
Шукаючи, заблудила. (2)
Приблудилася в чистеє поле,
Ой там Василько плужком оре. (2)
Оре, оре, жито сіє,
За ним жито зеленіє. (2)
Оре, оре, поганяє,
Догори личком спочиває. (2)
Оре, оре, сам плуг заносить,
Йому Маланка їсти виносить. (2)
— Ой черчику Васильчику,
Посію тебе в городчику. (2)
Буду ж тебе шанувати,
По тричі на день поливати. (2)
Щосуботоньки проривати,
За русу косу затикати. (2)
До церковоньки виряжати,
Василечком величати. (2)
Ой черчику Васильчику,
Не гони кури по хлівчику, (2)
Бо мої кури дорогії —
По чотири золотії. (2)
Ой черчику Васильчику,
Не сідай скраю на припічку, (2)
Або ж мені горшка збавиш,
Або ж собі жупан спалиш. (2)
А сядь собі на лавочці
Коло своєй Маланочки. (2)
Наша Маланка в Дністрі була,

Дністрову воду, воду пила, (2)
На камені ноги мила,
Срібний перстень упустила, (2)
Срібний перстень достягала,
Тонкий хвартух замочала. (2)
Повій, вітре буйнесенький,
Та висуши хвартух тонесенький. (2)
Повій, вітре, сюди-туди,
Висуши хвартух межи люди. (2)
Повій, вітре, сяк-так, сяк-так,
Висуши хвартух, як мак, як мак. (2)
Повій, вітре, зо всіх сторон,
Щоби Маланці не був сором. (2)
Щоби матінка не пізнала,
Щоби від хати не прогнала. (2)
Наша Маланка малесенька,
Як конопелька тонесенька.
Наша Маланка неробоча,
На ній сорочка парубоча. (2)
Наша Маланка не сама ходить,
Нашу Маланку парубки водять. (2)
Наша Маланка током, током,
За нею хлопці скоком, скоком. (2)
Наша Маланка украдена,
В далекі краї заведена. (2)
Ні стежечки, ні доріжечки,
Пішов би я до воріжечки. (2)
Най ворожка відгадає,
Де Маланка пропадає. (2)
А вороженька захорувала,
Мені правди не сказала. (2)
Ой господарю, господаречку,
Пусти в хату Маланочку. (2)
Нехай вона погуляє,
Як рибочка по Дунаю. (2)
Як щука-риба з окуньцями,
Наша Маланка з молодцями. (2)

2

Чесна, красна Маланка,
А ще кращий Василько.
— Ой Васильку, Васильку,
Чи любиш ти Маланку?

— Як Маланку любити,
Коль не хоче робити.
У Василька сто кіп,
У Маланки один сніп.
Василь робить у жнива,
А Маланка запила.
Василь робить і вночі,
А Маланка на печі.
— Ой Васильку, гордий пан,
Прийми Маланку під жупан!
— Я жупана не маю,
Маланки ся приймаю.
Нова гребля, новий став,
Василь Маланку дістав.
Йдуть жовняри та й бубнять,
Чей Маланку розбудять.
— Встань, Маланко, та вмийся,
На кілку рушник, утрися!
В печі качур печений,
На столі калач плетений!
А на ставу ноги мила,
Рясний хвартух замочила.
— Повій, вітре буйнесенький,
Висуши хвартух тонесенький!

Люди ідуть на жниво,
А Маланка — на пиво.
Люди ідуть з серпами,
А Маланка — з склянками.
Люди нажали по сім кіп,
А Маланка — один сніп.
Пішла Маланка на містечко,
Купила си повісмечко.
Пряла она од кур до кур,
Напряла починків, як гур.
Дала кіткам помотати,
Кітки взяли втікати.
Взяли люди дзвонити,
Кітку з починком ловити.
А ловили, не вловили,
Кітку з починком впустили.
А Маланка — подністрянка
На камені ноги мила,
Тонкий хвартух замочила,

Замочила, не сушила.
Повій, вітре, од болота,
Суши хвартух до золота!
Повій, вітре, як так, як сяк,
Висуши хвартух, як дрібний мак!

3

Васильчику-чечерчику,
Посію тебе в городчику. (2)
Буду я тебе шанувати,
На день три рази поливати. (2)
На день три рази підливати,
Щосуботоньки проривати. (2)
Щосуботоньки проривати,
Русу косу затикати. (2)
Наша Меланка в Дніпру пливла,
Тоненький хвартух замочила. (2)
Повій, вітре буйнесенький,
Висуши хвартух тонесенький. (2)
Повій, вітре, крізь ворота,
Висуши хвартух краще злота. (2)
Щоби матінка не пізнала,
Щоб ледащею не назвала. (2)
Ой що вам, хлопці, треба дати,
Щоб не ходили щедрувати? (2)
Пару калачів, літра горілки
Оце вам, хлопці, ваші щедрівки. (2)

4

Нині Мелані, завтра Василя.
Ой ченчику Васильчику,
Та ченчику Васильчику!
Посію тя в городчику
Та буду тя шанувати,
Тричі на день поливати,
З росов косов підтинати,
За головку закладати.
Наша Меланка хороша панка,
Скоро до хати, ласа гуляти.
Пливе качур долів водою,
Має косицю за головою.
Наша Меланка в Дністрі брела,

Тонкий хвартух замочила.
Повій, вітре буйнесенький,
Суши хвартух тонесенький.
Повій, вітре, хоч сяк, хоч так,
Суши хвартух дрібний, як мак.
Повій, вітре, по дубині,
Суши хвартух сесь на мині.
Наша Меланка неробоча,
На ній сорочка парубоча.
Наша Меланка угідная,
Стоїть робота ще тогідная.
Наша Меланка хороша панка,
Скоро до хати, ласа гуляти.
Наша Меланка ніц не робити,
Припічки мити, лави мастити.

5

Ой учора ізвечора
Пасла Меланка два качура. (2)
Ой пасла, пасла, загубила,
А шукаючи — заблудила. (2)
Приблудилася в чистеє поле,
А там Василько плужком оре. (2)
Ой оре, оре, поганяє,
На суголовки поглядає. (2)
На суголовки поглядає,
До Меланочки промовляє. (2)
— Ой ти, ченчику Васильчику,
Виведи мене на стежечку. (2)
Виведи мене на стежечку,
Посадю тебе в городчику (2)
Та буду тебе шанувати,
По тричі на день поливати. (2)
По тричі на день поливати,
Щосуботоньки проривати. (2)
Щосуботоньки проривати,
За русу косу затикати. (2)
За русу косу затикати
Та й до церковці походжати. (2)
— Ой ти, ченчику Васильчику,
Та сядь же собі на стільчику. (2)
Та вклади руку у кишеню,

Вийми Меланці грошей жменю. (2)
Та клади гроші на тарілку,
Пошли Меланку по горілку. (2)
Ой наші гроші — не полова,
Наша Меланка чорноброва. (2)
Ой наші гроші — не смітниця,
Наша Меланка робітниця. (2)
Наша Меланка в Дністру була,
Дністрову воду вона пила. (2)
Дністрову воду вона пила,
А на камені ложки мила. (2).
А на камені ложки мила,
Ложку, тарілку упустила. (2)
Ложку, тарілку доставала,
Тоненький хвартух замарала. (2)
Ой повій, вітре буйнесенький,
Висуши хвартух тонесенький. (2)
Ой повій, вітре яром, яром,
Висуши хвартух крайом, крайом. (2)
Ой повій, вітре, з очерету,
Висуши хвартух посереду. (2)
Ой повій, вітре, через ворота
Висущи хвартух краще золота. (2)
Ой щоб же ненька та й не дознала,
Та ще й шельмою не назвала. (2)

6

Щедрий вечір, щедрівочка,
Вже заходить Маланочка.
Вийди, вийди, газдо, з хати,
Маєш радість коло хати.
А ти, газдо, ти, газдочко,
Прийми нашу Маланочку.
Маланочка з Коломиї,
Лаву мастить, припіч миє. (2)
Їсти зварить та й накриє. (2)
Ой наїсться та й нап'ється
Та й до коршми потелеться.
Маланочка в Ністрі брела
Ністерської води пила. (2)
На камені ноги мила. (2)
Тонкий хвартух замочила.
Повій, вітре, тихесенький,

Суши хвартух тонесенький.
Повій, вітре, на залучу,
Суши хвартух, як онучу.
Повій, вітре, на болото,
Суши хвартух, як золото.
Маланочка наша, наша,
Як спіймала в полі пташа,
Із радощів загубила,
Шукаючи, заблудила.
Заблудила в чисте поле,
А там її милий оре.
Ой не оре, ой не плуже,
За дівчинов усе туже.

7

Ой учора ізвечора
Пасла Меланка два качура *.
Ой пасла, пасла, загубила,
А шукаючи заблудила.
Приблудилася в чистеє поле,
А там Василь плужком оре.
Ой оре, оре, жито сіє,
За ним те жито зеленіє.
Ой оре, оре, поганяє,
Догори личком спочиває.
Ой оре, оре, сам плуг заносить,
Йому Меланка їсти носить.
— Ой черчику Васильчику,
Не гони кури по хлівчику,
Бо мої кури дорогії,
Аж по чотири золотії.
Ой черчику Васильчику,
Не сідай скраю на припічку,
Або ж мені горох збавиш,
Або ж собі жупан спалиш.
А сядь собі на лавочки
Коло свої Меланочки.
Ой черчику Василечку,

* Або:

Ой за горою, за кам'яною
Зійшов місяць із зорьою.
Зійшов місяць ще й зоря ясна,
Наша Меланка качура пасла.

Посію ж тебе в городечку,
Буду ж тебе шанувати,
Тричі на день поливати, (2)
Щосуботоньки проривати, (2)
За русу косу закладати.
Руса коса до пояса,
Розчесана до волоса.
А в русій косі червона квітка,
Наша Меланка — гарна дівка.
Наша Меланка малесенька,
Як конопелька тонесенька,
Наша Меланка та робоча,
На ній сорочка парубоча.
Наша Меланка не лінива,
Ввійде до хати, наробить дива.
Нашій Меланці чотири рочки,
Пустіть до хати, бо змерзла в ножки.
Наша Меланка в Дністрі була,
Дністрову воду, воду пила.
На камені ноги мила
Та срібний перстень упустила.
Як срібний перстень доставала,
То тонкий хвартух замочила.
Повій, вітре буйнесенький,
Висуши хвартух тонесенький.
Повій, вітре, хоч сяк, хоч так,
Висуши хвартух, як мак, як мак.
Повій, вітре, сюди-туди,
Висуши хвартух межи люди.
Повій, вітре, з усіх сторон,
Щоби Меланці не був сором.
Щоби матуся не впізнала,
Щоби від хати не прогнала.
Ой господарю, господарьочку,
Пусти до хати Меланочку,
Нехай вона погуляє,
Як щука-риба по Дунаю,
Як щука-риба з окуньцями,
Наша Меланка з молодцями.

8

Наша Маланка зночі, звечора,
Зночі, звечора пасла качура.

Заким єго вна напасла,
Сім пар чобіт вна рознесла.
Заким єго напоїла,
Сім пар чобіт зопроїла.
Заким єго вна загнала,
Сім пар чобіт розідрала.
А качур поплив долів водою,
Затичка єму за головою.
Затичка моя, затиканая,
Дівчино моя, зарученая!
Заручив єм тя в півтора року,
Щоби не знали вороги з боку.
А як узнали, защебетали,
Щоби з Маланочки втіхи не мали.
А втіха, втіха, сорочка з міха,
Припинки з липинки, дівка з горіха.
Наша Маланка й а задністерська:
Понад Дністер походила,
На камені ноги мила,
Тамка хвартух замочила.
Повій, вітрочку, по долиночці,
Висуши хвартух на Маланочці.
Наша Маланка ладна дівчина,
Ладна дівчина на мня Софія,
Щоби ся віддала швидко з' Андрія.
Нашій Маланці на мня Параска,
Винесіть на двір, що ваша ласка.
Нашій Маланці на мня Анця,
Винесіть на двір — вна бере яйця.
На дворі мороз, стояти не мож,
Пустіть до хати, ми мем скакати.

9

Ой пане господарю!
Впусти до хати Меланку нашу.
Наша Меланка — господиня:
На синьому морі ложки мила, (2)
Ложку, тарілку упустила,
Тоненький хвартух замочила
Та й на воротях почепила. (2)
Повій, вітре буйнесенький,
Висуши хвартух тонесенький. (2)
Повій, вітре, хоть сяк, хоть так,

Висуши хвартух, як мак, як мак.
Повій, вітре, долиною,
Висуши хвартух серединою. (2)
Повій, вітре, через ворота,
Висуши хвартух краще злота, (2)
Щоб матінка не пізнала
Та шельмою не назвала. (2)
Наші гроші — не мітлиця,
Наша Меланка — молодиця. (2)
Наші гроші — не полова,
Наша Меланка чорноброва
Поїхала в ліс по дрова. (2)
Нашу Меланку козаки знають,
Нашій Меланці дрова рубають. (2)
Нашу Меланку козаки люблять,
Нашій Меланці горілки куплять. (2)

10

За лісами, за садами
Гуляла Маланка з козаками.
Вийшов отець, вийшла мати,
Кличуть Маланку до хати спати.
— Ой не піду, бо си бою,
Згубила-м ключі від покою.
За воротами скрипники грають,
Нашу Маланку в хаті приймають,
То з скрипками, то з трубками,
З молодими парубками.
Ой з-за ліса, гей, з залуча
Вибила туча, вибила туча
І цибулечку, і петрушечку,
Не закришити хлопцям юшечку.
За воротами вогонь горить,
Наша Маланка рибку варить.
Не для тебе рибку варю,
Варю рибку для Івана.
В него личко, як у пана.
Ой чинчику Васильчику,
Посію тя в городчику,
Буду тебе шанувати
Сім раз на день поливати.
Ой в недільку вершик рвати,
За русу косу затикати.

Ой лежить Василь ані рушиться,
Бідна головко, ще задушиться.
Ой лежить Василь ані кинеся,
Бідна головко, ще захлинеся.

11

Ой у лісі на кленочку,
Там висіла колисочка.
Там висіла колисочка,
Там гойдалась Маланочка.
Прийшов Василь: — Ой ти, Молю.
Ой ти, Молю, мале дитя,
Коли з тобою буде життя?
—Я в колисці колишуся,
Тебе, Василю, не лишуся.
Ой дати, дати ніким же знати,
Нехай Маланка зайде до хати.
Нехай вона погуляє,
Як риба-щука по Дунаю.
Як риба-щука з окуньцями,
Наша Маланка з молодцями.

12

Весна-красна Маланочка,
А ще кращий Василюньо.
Ой черчику Васильчику,
Посію я ті в городчику,
Буду я ті шанувати,
Три рази на день підливати
І вершечки зщипувати,
Маланочку затикати.
Наша Маланя красна, красна,
Варила пиріжки з сира, масла.
Масельцем їх примастила,
Василюня припросила.
Наша Маланя тужить, тужить,
Василюня любить дуже.
Якби-м єго не любила,
То би-м за ним не ходила.
Наша Маланя дністровая
А в Дністрі воду брала, брала,
Тонкий хвартушок замочала.
Повій, вітре буйнесенький,

Висуши хвартух тонесенький.
Повій, вітроньку, як сяк, як так
Висуши хвартушок дрібний, як мак.
Ой із поля вітер віє,
Там Василюньо жито сіє.
А Маланочка волочила,
Слізоньками промочила.
Під зелененьким дубом, дубом
Били жовнярі в бубон, в бубон.
Там жовнярі в бубон били.
Маланочку забавляли,
Маланочку забавляли,
З неї сукню заставляли.
Буде ж мене Василь бити,
А нікому боронити.
Ой щіткою, гребінкою,
Веретеном, кужілкою.

13

А учора ізвечора
Маланка ходила, Василя просила:
Приспів:
Ой го-го, добре й вино! *

— Василю, Василеньку,
Возьми мя на шиєньку.
Я тобі не заваджу,
Коника не надсаджу.
Залубень не поломлю,
Коника не утомлю.
Василь сіно косить,
Маланка їсти носить:
То борщ, то натину,
То з перцьом курятину.
Дай, боже, докосити,
Щоб їсти не носити.
Маланка не господиня
Не помиє начиня.
А горшки під лавою
Заросли муравою.
Тарелі на полиці
Припали муравицев.

* Приспів після кожних наступних двох рядків.

А ложки під другою
Припали осугою.
Маланка хусти прала,
Хвартушок замочала.
Повій, вітре буйнесенький,
Висуши хвартух тонесенький.
Повій вітре, як так, як так,
Висуши хвартух, як мак, як мак.
Ми люди з дороженьки,
Померзли-сьмо в ноженьки.
Короткі нам кожушки,
Померзли-сьмо в п'ятушки.
Не лінуйтеся бо встати,
Маланці на чіпець дати.
Береза нетесана.
Маланка нечесана.
Березу обтешемо,
Маланку разчешемо.
Щіткою, гребінкою,
Веретеном, кужілкою.
Давно такі літа били,
Як ся старі баби гзили.
То в гору, то в долину
То в лепех, то в кропиву.
То по три, то по штири
На кутю ся злазили.
Маланка господиня:
Два городи, одна диня.
Штири воли запрягали,
Один гарбуз витягали.

14

Господарю, господарочку,
Пусти до хати нашу Маланочку.
Наша Маланка вміє робити:
Всіляким шовком забирати,
Як пошити, так помити.
Вдарила туча й а з залуча
Вибила сади та й виногради,
Та й цибульку, та й петрушку —
Нічо Маланці кришити в юшку.
Ой Маланко, Маланечко,
Підеш собі на містечко,

Купиш собі повісмечко —
Ци лляне, ци дрібнеє,
Яке Маланці потрібнеє.
Наша Маланка качура пасла,
Аж заки ясна зоря не згасла.
Нім вона го ба й загнала,
Сім пар чобіт витоптала.
Нім вона го напоїла,
Сім пар чобіт зогноїла.

15

Зійшов місяць ще й зоря ясна —
Наша Маланка качура пасла.
Заким його та й напасла,
Вечірняя зоря згасла.
Заким його напоїла,
Сім пар чобіт зогноїла.
Заким його та й загнала,
Сім пар чобіт витоптала.
Заким його зарубала,
Сімсот сокир виломала.
Заким його ізварила,
Сім фур дровець іспалила.
Заким його замішала,
Сімсот ложок виломала.
Заким його поживила,
Сімсот виделок зломила.
Ой тягну я в кишеню
Та й витягну грошей жменю,
Та й посиплю на тарілку
Нашим парубкам на горілку.
Наші гроші — не полова,
Наша Маланка чорноброва.
Нашій Маланці пошану дати:
Пару калачів, горілки кварту.
Наша Маланка — задніпрянка.
Задніпрянську воду пила,
На каменю ноги мила,
Тонкий хвартух замочила,
На ворота вистелила.
Повій, вітре буйнесенький,
Висуши хвартух тонесенький.
Повій, вітре, крізь ворота,

Висуши хвартух краще злота.
Повій, вітре, хоч так, хоч так,
Висуши хвартух, як мак, як мак,
Щоб ся ненька не дізнала,
Щоб шельмою не назвала.

16

Наша Маланка ласиться,
Ой вже до хати проситься:
— Ой люди добрі, пустіть до хати,
Пустіть до хати, будем плясати.
Наша Маланка ой в кутку хати,
Ой буде свої кросенці ткати,
Муж умирає, штанів немає,
Всьо припинає та й припинає.
Припинки з липинки, штани з оріха,
Штани з оріха, сорочка з міха.

17

Наша Маланка під штири дошки,
Пустіть Маланку до хати трошки.
Маланка буде миски мити,
А дід буде юшку пити.
Маланка буде хату мести,
А дід буде сміття нести.
Маланка буде припіч мастити,
А дід буде глину місити.

18

Де ти, Маланко, бувала,
Як дуброва палала?
— Решетом воду носила,
Нім дуброву вгасила.
В городечку сиділа,
Два віночки увила.
Василькові — з васильку,
А Маланці — з барвінку.
Господарю, господаречку,
Прийми нашу Маланочку.
Наша Маланка господиня,
Як помастить, так помиє.

Наша Маланка — задністрянка.
Задністрянську воду брала,
На камені ноги мила,
Тонкий хвартух замочила.
Повій, вітре буйнесенький,
Висуши хвартух тонесенький.
Повій, вітре, дорогою,
За нашою Маланкою.

19

Ой на річці, на Йордані,
Ще й на траві на мураві, (2)
Там Маланка біль білила.
Біль білила, личко мила,
Ще й до білі говорила:
— Більо ж моя білесенька,
Приїдь, батечку ріднесенький!
Батько пише, відписує:
— Я й не піду, не приїду,
В мене коні не ковані,
В мене брички поломані.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на весь вечір.

Ой на річці, на Йордані
Ще й на траві, на мураві, (2)
Там Маланка біль білила,
Біль білила, личко мила,
Ще й до білі говорила:
— Більо ж моя білесенька,
Приїдь, матінко ріднесенька!
Матінка пише й відписує:
— Я й не піду, не приїду,
Бо в мене коні не ковані,
В мене брички поломані.

Приспів.

Ой на річці, на Йордані,
Ще й на траві, на мураві, (2)
Там Маланка біль білила.
Біль білила, личко мила,

Ще й до білі говорила:
— Більо ж моя білесенька,
Приїдь, миленький ріднесенький!
Миленький пише й приписує:
— Ой я піду ще й поїду,
В мене коні поковані,
В мене брички зрихтовані.
Гречная панно, кохаймося,
Прийде неділя, звінчаймося.
Як не в цюю, то в другую,
Люблю Маланку молодую.
— Чечир, чечир Васильочку,
Посію тебе в недільочку.
Буду тебе поливати,
Щонеділі квітку рвати.

20

Сусідочки, голубочки, (2)
Зберемося до купочки
Та й нап'ємося горілочки.
Ой п'ю та й хилюся,
Чоловіка боюся,
Та й боюся чоловіка,
Щоб не вмалив мені віка.
На камені ноги мила,
З рибаками говорила:
— Ой ви, щуки, їжте руки,
А личенько не займайте,
Для чоловіка оставляйте.
Я семеро дітей маю,
А й восьмого в повиточку, (2)
Закрутила головочку.

ОРАНКА ЗВІРАМИ

В ряді місцевостей України в час, коли водили Меланку, парубки вносили до хати і чепіги, показуючи, ніби орють ниву і сіють зерно. Звичайно при цьому хлопчаки співали:

1

Твої воли, мої воли, гей, гей!
А в переді два ведмеді, гей, гей!
А в пригоні дві вороні, гей, гей!
В колісниці дві синиці, гей, гей!

2

Гей! Гей! Ци спиш, ци чуєш, пане господарю!
Прийшли коло твої хати орати.
Гей! Гей! Дві синиці в колісниці,
Два ведмеді у переді,
Дві курці в ярмурці.
Гей! Гей! Кілько в пана господаря
На підпіччю вугликів,
Тілько в пана господаря
На столі рубликів.
Гей! Гей! Кілько в пана господаря
В лавиці дірочок,
Тілько в пана господаря
На печі дівочок.
Гей! Гей! Кілько в пана господаря
Під лавицею стовпчиків,
Тілько в пана господаря
На печі хлопчиків.
Гей! Гей! Кілько в пана господаря
В решеті дірочок,
Тілько в пана господаря
На кошарі овечок.

Гей! Гей! Кілько в пана господаря
В плоті коликів,
Тілько в пана господаря
В загороді воликів.
Гей! Гей! Кілько в пана господаря
В стрісі соломок,
Тілько в пана господаря
В загороді коровок!
Гей! Гей!

3

Ой не знала бідна вдова, як на світі жить,
Да й наняла ведмедика за плугом ходить,
А вовчика сіренького волів погонить,
А зайчика куценького передні водить.
А лисицю Парасицю обідать носить.
Опізнилась бідна вдова обідать варить.
Розсердився ведмедичок і плуг поламав,
А вовчичок сіресенький воли розігнав.
А зайчичок куцесенький у ліс пострибав.
А лисиця Парасиця горшки побила.
Іде вдова дорогою, спотикається.
Лежить ведмідь під горою, осміхається.
— Бідна ж моя головонька, що я удова!
Лежить моя нивочка неораная,
Стоїть моя пшениченька несіяная.
Добрий вечір!
Пане господарю, гей, гей!
Чи позволиш коло хати сіяти, орати? Гей, гей!
Ваші воли, наші воли, гей, гей!
Ваші коні, наші коні, гей! гей!
Ваш віз, наш віз, гей, гей!
Ваш плуг, наш плуг, гей, гей!
Ваш батіг, наш батіг, гей, гей!
Ваша упряж, наша упряж, гей, гей!
Ваші сани, наші сани, гей, гей!
Ваш бук, наш бук, гей, гей!
А в переді два ведмеді, гей, гей!
А в бороні дві вороні, гей, гей!
В колісниці дві синиці, гей, гей!
Виходить конець, виносіть боханець!

Приспівки до танцю при колядуванні (плясанки)

В деяких місцевостях України, а найбільше — на Гуцульщині колядники під час колядування танцюють і приспівують. Починають колядування вони «плясом» перед хатою господаря. Після поколядування в хаті й пригощання, танцюють перед господарем, господинею, сином, особливо перед дівчиною — дочкою, щоб одержати за «пляс» ще й гроші. Танцюють по черзі по одному-два з дзвіночками в руках. В дзвіночки їм кидають монети. Іноді на відході з двора, де є бджоли, колядники вже у дворі виконують гуртовий танець (гайдук і подібні), скидаючи шапки докупи (символ роїння). Танці влаштовують (не скрізь) разом з «Козою», співаючи жартівливих пісень.

МИ ПУСТИЛИСЯ В ВИСОКІ ГОРИ

Ми пустилися в високі гори,
Ідім за грішми та й до комори.
Ключики бери, скриньки розмикай,
Скриньки розмикай, нам гроші давай.
Ой давай, давай, не затинайся,
Шість сороківців та й сподівайся.
Стій коло полиць, тягни з рукавиць,
Стій коло порога, бій ко ся бога.
Ой давай, давай, не затинайся,
Не маєш дати, не йдімо з хати.
Різдвяні святки — колють си литки,
На дворі темно — співати дармо.
Небого кучмо, ми тут си мучмо,
За тоті гроші, що вни хороші.
Ой гроші білі та й до неділі,
Але черлені дайте до жмені.
Ой цупа, цупа, тут грошей купа,
Май би си брати, хотівши взяти.

ОЙ ІЗ-ЗА ГІРКИ, З-ЗА ПОЛОНИНКИ

Ой із-за гірки, з-за полонинки
Їхали люди з-за Коломийки.
Господар з хати, ми там до хати,
Яли газдиньку ревідувати.
— Чого й у тебе вуста солодкі?
— То від медику, мій коляднику.
— Чо в тебе, газдинько, чорні оченька?
— То від ноченьки, колядниченьку.
А газда сиди(ть) під чілиною,
Бук в руці (держи(ть) над газдиною.
— Ой ти, мій мужу, невірниченьку,
Як ти не віриш мому серденьку!
Ой ци не можна пожартувати,
Личка чужого поцілувати?
Купи ми, мужу, злотний дзвіночок,
Ой пришпили ми під подолочок.
Купи ми, мужу, ключ, колодочку,
Замкни ти мене у коморочку.
Як я ісхочу хлопці любити,
Будуть си твої замки ломити.
Як си наважу, двері відважу,
А як ісхочу, вікном вискочу.
Намащу я си солониною,
Випхаю я си і стелиною.

ІЗ-ЗА ГОРОЧКИ, З-ЗА КАЛИНОЧКИ

Із-за горочки, з-за калиночки,
Ми колядничкі з Україночки.
То в білім, то в чорнім, то в коротенькім,
Я колядничок чом молоденький.
Ноженьки мої, побігайтеся,
Сім сороківців сподівайтеся.
А з межи того, хоч ще немного,
Хоч ще немного, хоч червоного.
Портоньки мої, киньтеся д'горі,
А я за вами горі ногами.
Ой тузом, тузом, тут грошей вузол.
Ой скачу, скачу, бо гроші бачу.

ОЙ ДЯДИНО, ДЯДИНО

Ой дядино, дядино,
Що тобі завадило?
Чи ти в грубу лазила,
Да черево вмазала?

ОЙ КОЛО МЛИНА РОСТЕ КАРУЖА

Ой коло млина росте каружа,
Нагнівалася жінка на мужа.
Нагнівалася, надусалилася,
Вилізла на піч, розболілася.
Він ї приносить фляшу горівки:
— Бій же ся бога, гину на віки!
Він ї приносить півока пива:
— Бій же ся бога, не твоя-м мила!
Як витягає сирого дуба,
Вна скаче з печі: — Я твоя люба!
Я твоя люба, сива голуба,
Бо єс ми приніс сирого дуба.
Наша газдиня стоїть, як паня,
Я приглядаю — грошей кишеня.
Стій коло полиць, тягни з рукавиць,
Коло порога — да й бійся бога.
Вой давай, давай, не затинайся,
Не маєш дати, не піду з хати.

ГОЙ ПЛИВЕ КАЧУР ДОЛІ ВОДОЮ

Гой пливе качур долі водою,
Єму затички за головою.
Гоп, гоп!
Затичко моя затиченая,
Дівчино моя зарученая!
Заручив-єм тя півтора року,
Щоби не знали вороги з боку.
Гой як узнали, розщебетали,
Щоби з головки парти не мали.
Казала мама, що грошей яма,
А грошей нема, лиш яма сама.

На землі яма, а грошей нема,
На печі дівчина, то буде моя.
Гей, в куті дівчина з чорними очима,
А ззаду клевець, спереду кушка —
То моя душка!

І ВІДСІВ ГОРА І ВІДТІВ ГОРА

І відсів гора і відтів гора,
Межи горами зіронька зійшла.
Зіронька зійшла, я сів на коня,
Я сів на коня та й конем поплив,
Чим конем поплив, тим подгонив:
— Хто ж тебе, мила, так рано збудив?
— Ніхто не збудив, я сама встала,
Як зоря зійшла, я си вмивала,
Я си вмивала, за тя згадала.
Ти вчора не був, сегодня не був,
Відай ти, мій милий, за мене забув.
— Я вчора не був, я вчора косив.
— Хто ж тобі, мій милий, їсти приносив?
— Сам собі косив, сам їсти носив,
А на полудне воробця здобив.
Ти мила моя, сідай на коня,
Їхаю в поле до мого двора.
А в моїм дворі два-три покої,
Чверта світлонька для нас обоїх.

А З ГОРИ ТА В ЯР, ТАМ КУМА МОЯ

А з гори та в яр, там кума моя,
А в куми дівчина, то душа моя!
Дам тобі, попе, пшениці копу,
Лиш мене звінчай з куминим дівчам.
Копа пропала, я не звінчана,
Бодай тя, попоньку, трасця напала.

ДІВЧИНА КРАСНА ВОЛИКИ ПАСЛА

Дівчина красна волики пасла,
Доків напасла, зоря погасла,

Вінчуєм тебе зеленим вінцем,
Зеленим вінцем, хлопцем молодцем.
Дай тобі, боже, в городі зілє,
В городі зілє, в дому весілє.
Вой в нас дівчата не по такому,
Такі нам дають по червоному.
Вой давай, давай, хоть червоного,
Що твоя ласка, хоть шо немного.

ГОЙ ЙШОВ ДОРОГОВ, ЗАГУБИВ ЛЮЛЬКУ

Гой йшов дорогов, загубив люльку,
Пляшіть до неї, дасть за ню вуйко.
А вуйко сидить, на дівку глядить,
Що дівці не стає, то вуйко дає.

ОЙ ПЛЯШИ, ПЛЯШИ ТИ, КАЛІЦУНЕ

Ой пляши, пляши ти, каліцуне,
Тобі дівчина три гроші всуне.
Гоп, гоп!
На печі гусак убуває си,
До него гусачка присуває си.
— Небож гусак, ходімо й ми так,
Ходім до річки помити ніжки.
Гиля й, гиля й, гусоньки, на став,
День добрий, дівчино, бо я ще не спав.
Гой не спав, не спав, не буду спати,
Бо за годинку буде світати.
Гой засвітало над билинкою,
А моя хатка над долинкою.
Сніпками шита, гонтами бита,
Прийди, гонтарю, хоть буду бита.
Хоть буду бита, знаю за кого,
За гонтарика молоденького.

ОЙ ГОП, ШЕКГЕРА

Ой гоп, шекгера,
Була в пана вечеря:
І капуста, і буряк —
Удавився козак.

А дівочка сиділа,
Кужілку вертіла.
Кужілочка впала,
Пойду я до пана
Просити жупана.
А жупана не дали
І сорочку зняли.
І сорочку зняли,
Прочуханки дали.
У Києві заказали,
Щоб шекгери не скакали.
П'ять кіп заплачу,
А шекгери поскачу.

НАШІ КОНИКИ ДА Й ПОТРУДЖЕНІ

Наші коники да й потруджені,
Й підківки під ними да й поломлені.
Ой треба би нам сто грошей дати,
Щоби коники да й підковати:
А крейцарище — на тютюнище,
А шестачище — на горівчище!
Гоп, гоп!
Гоп, гоп!

ЕЙ, ГЕЛА, ГЕЛА, ГУСИ НА СТАВ

Ей, гела, гела, гуси, на став.
День добрий, дівчино, бо я ще не спав!
Не спав, не спав й не буду спати,
За годиночку буде світати.
Гоп, гоп!
Гоп, гоп!
Ей, гела, гела, білії гуси,
Не колотіте воду Марусі.
Маруся прала та й лебедила,
Своїй свекрусі не догодила!
Маруся прала да й лебедила,
Сивими кіньми води водила.
Гоп, гоп!
Гоп, гоп!

ГОЙ ПЛЯШІТЬ, ХЛОПЦІ, БИЙТЕ В ПІДКОВИ

Гой пляшіть, хлопці, бийте в підкови,
В сеї дівчини чорнії брови.
Чорнії брови, грошей багато,
Пляшіть до неї, дасть за нів тато.
А тато сидить, на дочку глядить,
Що ї не стає, то тато дає.

ГОЙ ГИЛА, ГИЛА ДО КОВАЛИХИ

Гой гила, гила до ковалихи,
А в ковалихи собаки лихі.
Нікому вийти, розборонити,
Моє сердечко розвеселити.
Вийшла дівчина, розборонила,
Моє сердечко розвеселила.
Гой ви, собаки, в солому спати,
А ви, хлопчики, в хату плясати!

ВОЙ ВОЛОШИН ТРАВУ КОСИТЬ

Вой волошин траву косить,
Й а волошка їсти носить.
Коби траву й докосити,
Чей би їсти не носити.
Ми тут пили, ми тут їли,
Щоби бжоли си роїли.

ШАНДАР БАБІ КОЖУХ КУПИВ

Шандар бабі кожух купив,
За тот кожух сім раз лупив.
Заким кожух подереться,
Баба страху набереться.
Ой сарака кожушина,
Що она ся обносила!
Я з запаски зроблю двері,
Сама й ляжу на постелі.
Фартушинов застелюся,
Д' тобі личком обернуся.

ПАРУБЧЕ СЛАВНИЙ, ДАЙ МИ ЧЕРВОНИЙ

Парубче славний, дай ми червоний,
Й а з межи того хоть шо немного.
Бо в нас парубки не по такому,
Такі нам дають по червоному.
Вінчую тебе зеленим вінцем,
Краснов дівчинов із твоїм вітцем.
Дай тобі, боже, в городі зілє,
В городі зілє, в дому весілє.
Ноженьки мої, побігайтеся,
Шість сороківців сподівайтеся,
Шість сороківців, півзолотого,
Мої постоли за червоного.
Вой давай, давай, не затинайся.
Не маєш дати, не підем з хати.

ГОЙ ПЛЯШУ, ПЛЯШУ ТА Й САМ ХОРОШИЙ

Гой пляшу, пляшу та й сам хороший,
Заглянув в шапку, там й нема грошей.
— Гой маю, маю, не хочу дати,
Треба до мене файно плясати.

НЕ ПЛЯШИ, НЕ ПЛЯШИ, БО ТИ НЕ ВМІЄШ

Не пляши, не пляши, бо ти не вмієш,
Не дам ти два гроші, доків не впрієш.

КАЗАЛА МАМА, ЩО ГРОШЕЙ НЕМА

Казала мама, що грошей нема,
А гроші в мами під головами.

НА ПЕЧІ ІНДИК УЗУВАЄТЬСЯ

На печі індик узувається,
К нему індичка присувається:
— Небоже інде,
Ходім де-інде.

ОЙ ДАЙ ЖЕ, БОЖЕ, ДВА ЛАНИ ГРЕЧКИ

Ой дай же, боже, два лани гречки,
Третій пшениці — на паляниці,
Четвертий проса — не ходи боса,
А п'ятий вівса — коляда і вся.
За колядочку — нам пива бочку,
Бочку, не бочку — хоть коновочку,
А з коновочки — хоть кватиречку,
А з кватиречки — хоть порцієчку.

Пожовтневі колядки та щедрівки

КОЛЯДКИ 1920—1930-х РОКІВ

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

Нова радість стала,
Яка не бувала:
Зоря ясна п'ятикутня
На весь світ засяла.
Упали вівтарі,
Покотились царі.
Слава люду робочому,
Чабанам, шахтарям!
Слава й цьому господарю,
Його господині.
Хай щасливо проживають
У новій родині!
Не так господарю,
А як його дітям.
Хай щасливо виростають,
Щоб дуків побити.

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА, ЯКА НЕ БУВАЛА

Нова радість стала, яка не бувала:
Довгожданна зірка волі в Жовтні засіяла.
Де цар був зажився, з панством вкорінився,
Там з голотою простою Ленін появився.

В КРАЇНІ НАШІЙ

В країні нашій, в країні нашій
Нова рада стала.
Вкупі робочі, вкупі селяни

Керують, дбають. Слава!
Світ новий родився,
В крові оновився,
Царі геть тікають,
Глитаї здихають,
Бідняки співають,
Комуну вітають,
Славу провіщають,
Славу, славу провіщають.

ДА ЗВІЗДА ЯСНА ВОЗСІЯЛА

Да звізда ясна возсіяла, (2)
Всему світу путь показала.
А труба звучна затрубила, (2)
Всіх трудящих розбудила.
Да звізда ясна возсіяла, (2)
Всіх трудящих докупи зібрала.
Да звізда ясна возсіяла, (2)
Путь трудящим показала.
Да звізда ясна возсіяла, (2)
Всему миру трудящому
Царство жизні вказала.

НОВА РАДА СТАЛА

Нова рада стала іще небувала:
Над землею звізда ясна ввесь світ осіяла.
Зоре ж наша, зоре, червоная зоре,
Словом серце зогріваєш, ти темряву скрізь долаєш.
Піднімайся ж вище, блискучая зоре,
Та спускайся усе глибше в душ темнеє море.
Ой у наших селах темно, темно, млисто
Сяй над ними променисто, наша зоре червоная.
Ой та й над містами з червен-прапорами,
Засяй же їм, прекрасная, наша зоре червоная.
Над усіма нами, над всіма світами,
Засіяй же, золотая наша зоре червоная.

ОЙ НАД ДНІПРОМ, НАД ЛИМАНОМ

Ой над Дніпром, над лиманом

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на весь вечір.

Революція вставала,
На бідноту покликала:
— Ой вставай, вставай, голота,
Та рушай-но за ворота,
Будем ворога рубати,
Люд робочий визволяти!
Розчинило двері сонце,
А вже радість у віконце —
А вже радість нечувана,
Що у нас немає пана.
Вийшло сонце, подивилось
Та й на небі звеселилось.
А ми й самі дуже раді,
Що у нас панують Ради.

РОЗПУСТИЛАСЬ ВЕРБОНЬКА КРАЙ СЕЛА УНОЧІ

Розпустилась вербонька край села уночі,
Виряжала мати сина до походу, плачучи.

Приспів:

Пролетарю, слався!
Славою поквітчайся,
Слава на весь світ!

Цвіти, цвіти, вербонько, на ввесь край,
Не плач, не плач, матінко, додому чекай!
Не хилися, вербонько, низенько додолу,
Іде синок битися з ворогом за волю!
Як верба осипеться, без листя буде,
Тоді к тобі, матінко, синок прибуде.
Прибуде додому з червоних він лав,
Де орден червоний за храбрість придбав!
Так цвіти ж, вербонько, цвіти, процвітай,
Радій, стара матінко, — День Волі настав.

ГЕЙ, ПРИ ДОРОЗІ ЩЕ Й НАД ДЕСНОЮ

Гей, при дорозі ще й над Десною
Ріс білий камінь попід горою.
Ой під каменем лютий змій лежить,
Лютий змій лежить, аж земля дрижить.
Дорогою йшов молодий юнак,
Молодий юнак, червоний козак.
Глянув-поглянув — то ж не змій лежав,
А сам пан-буржуй у трясці дрижав.

— Ой віддам тобі аж три городи,
Постелю шляхи срібним килимом,
Поставлю стовпи позолочені,
Повісю мости ще й оточені,
Будеш їхати з королівною!

Молодий юнак почав гукати,
Змія-велетня на щент рубати:
— Не треба мені тії городи,
Для мене лежить весь великий світ,
Де панує сум, де панує гніт!
Хай сяє по всій робочій землі
Не королівна — червона зоря,
Ковалі, женці, червоні стрільці.
— Ми ж тебе, юнак, не зневажаєм,
З перемогою поздоровляєм,
Червоним стрільцем ще й величаєм!

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

Ой рано рано кури запіли.

Приспів:
Добрий вечір.

А іще раніш коваль устав.

Приспів:
Щедрий вечір.

Наш коваль устав, начиння зібрав
Та й почав для нас коні кувати,
Бо прийшла пора, гей, вирушати,
Бідним повстання розпочинати.

Що ковалик наш на поміч став,
До повстанського загону пристав
На Денікіна із Петлюрою.
Гей, вирушали в нічку бурую.
Як червоні вже наближали,
То ми з радості аж палали.
Куркулям, попам — згинути хутчій,
Запанує скрізь люд працюючий.

ПО УСЬОМУ СВІТУ СТАЛА НОВИНА

По усьому світу стала новина,
Що ярма позбулась злидарів сім'я!
Скинула п'янюгу-катюгу царя,
На ввесь світ засяла червона зоря!
Волею-багаттям панство рознесла,
Стали до роботи, щоб творить життя.
Лани-перелоги тепер мають люди,
Дихають привільно роботящі груди!
Ясно сяє зірка: всіх веде до волі.
Дніє вже навколо! Домоглися долі!
Уставайте, люди, Зіронька засяла!
Ланцюги порвались! Слава! Слава! Слава!

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОЧКА

Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка
Та й стала нам щебетати,
Вість радісну повідати.
Що вість тая — радісная:
Жити нам всім без нагая.
З роком новим, вістка нова:
Робітникам рівні права,
Що наробив — вільно збирай.
Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка.

ВСІ УСТАВАЙТЕ, В ЛАВИ СТАВАЙТЕ

Всі уставайте, в лави ставайте!
Волю бідняцьку міцно тримайте.
Пан на нас військо шле-насилає,
Бідних, голоту б'є-розбиває!
Ми не лякаймось пана товстого!
Що звоювали, не дамо того.
Будем боротись — право це наше,
Гей, стережися, панство вороже!
Страшно не буде — злота немає,
Ката поборем! Кат наш сконає!
Пута порвали — ярма бряжчали,
Зараз ми вільні! Вільними стали.

НА СВІТАНКУ РАНО, РАНО, РАНЕСЕНЬКО

На світанку рано, рано, ранесенько

Приспів:

Радуйся, радуйся, земле,
Праця волю здобула!

Побороли панство, куркульство, глитаїв,
Розламали ярма спільно ми бруднії.
Встановили бідним право — вільні Ради.
Нам не треба панства — катівства лихого.
Нам не треба бога й попівства не треба.
Ми чекаєм щастя від праці, не з неба.

ПАВОЧКА ХОДИТЬ, ПІР'ЯЧКО РОНИТЬ

Павочка ходить, пір'ячко ронить.

Приспів:

Мир і праця усім людям.

То же не павочка — воля всесвітня,
То ж не пір'ячко — волі прапори,
Волі прапори — червоний цвіт
Випромінюють аж на цілий світ.
Їх тримає скрізь в руках робітник.
Звиває з квіток всесвітній вінок.

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ВІЛЬНИЙ ГОСПОДАРЮ

Добрий вечір тобі, вільний господарю.

Приспів:

Радуйся, ой радуйся, земле,
Світ новий народився.

Застилайте ж столи та все килимами,
Оселі вбирайте та все прапорами.
Гей, пісні складайте, волю величайте,
Бо прийдуть до тебе твої свята в гості.
Що першеє свято — першого повстання,
Першого повстання ще й свято Тараса.
А другеє свято — то Першого Травня,
Свято робітниче, всесвітнє, весняне.
А що третє свято — Червоного Жовтня,
Червоного Жовтня, коли пута впали,
Коли пута впали, Ради понастали.

ДОБРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ

Добрий вечір, добрий, пане господарю.

Приспів:

Радуйся,
Ой радуйся, земле, світ новий
Народився.

Застеляйте столи та ще й килимами.
А до цього буде три празники в році.
А що перший празник — Сьоме листопада.
Ой а друге свято — Першеє Травня.
А третеє свято — то п'ятеє грудня.
Що п'ятеє грудня — то День Конституції.

ХОДИВ, ПОХОДИВ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ

Ходив, походив місяць по небу,

Приспів:

Славна єси, праце людська,
На всій землі.

Кликав, покликав зорю з собою:
— Ходімо, зоре, де воля живе,
Що воля живе, де сяє зоря,
Де сяє зоря п'ятикутняя.
Ой там обнялись три постаті враз:
Що в першої серп хліб-золото жне,
Друга у руках молот тримає,
Молот тримає, всім долю кує.
У третьої ж ще й рушниця в руках,
Рушниця в руках, ворогам на жах!
Над ними вгорі — червоний прапор,
Червоний прапор — за волю та кров.

ХОДИВ, ПОХОДИВ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ

Ходив, походив, місяць по небу,

Приспів:

Славна єси, праця людська, по всій землі!

Глянув, поглянув місяць на землю,
Що там обнялись дві постаті вряд.
Ой першая з них хліб-золото жне,
А друга в руках молот тримає,
Молот тримає, всім долю кує.

ОЙ ЗБИРАЛАСЬ П'ЯТА РАДА

Ой збиралась П'ята Рада

Приспів:

Радуйся!

Всіх працівників Вкраїни,
Усіх ворогів прощала,
Усім волю дарувала.

Що найбільших катів наших
П'ята Рада не прощала.
Вони жерли людську працю,
Зараз вигнані з Вкраїни!
Спільно станем до роботи,
Про бідноту в нас турботи.

ЗАГУЛИ ДЗВОНИ ПЕРЕМОГИ

Загули дзвони перемоги,

Приспів:

Бо вже ранок вбогим людям,
На світанок,
На здоров'я!

Привітай волю, люде вбогий,
Ой зраділи там перелоги,
Заорють гони плуги нові
Та й засіють зерном трудовим,
Гей, радійте, гнані і голодні,
Гучно сурми наші заграли.

ПО СЕЛАХ, МІСТАХ

По селах, містах
Дід Грицько * ходив,
Дід Грицько ходив,
Бідняків збирав,
Волю добував.
На панів-катів
Усіх піднімав!
Усіх піднімав,
Панів розганяв!
З волею братів
Щиро привітав:
— Гей, вставайте всі —
Усіх гукаю!
З шостим роком свят
Волі вітаю!

* Григорій Іванович Петровський — голова Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету.

В ПОЛІ, ПОЛІ ПЛУЖОК ОРЕ

В полі, полі плужок оре,
Приспів:
Щедрий вечір!

За тим плужком злидар ходе,
Своїх коней поганяє.
Другий йому їсти носить,
Треті сіють пшениченьку,
Жінки варять вечеряти,
Колектив це тут працює,
Живе й горенька не знає,
Урожаї добрі має.
Всі лаштуйтеся до гурту —
В колективі порятунок.

ЯСНАЯ ЗІРКА

Ясная зірка, ясная зірка
Весь світ освітила,
Бідній голоті, бідній голоті
Диво сповістила.

Світ новий родився,
В крові оповився,
Царі геть тікають,
Глитаї здихають,
Бідняки співають,
Комуну вітають,
Диво повідають,
Диво дивнеє сповіщають.

В країні нашій, в країні нашій
Стала нова рада.
Вкупі робочі, вкупі селяни
Керують, дбають. Слава!

Щодень ясніє, щодень ясніє
Зірка малинова.
Грає сопілка, грає-співає
Гей-гей, калинова!

Слава комуні, слава комуні,
Слава комунарам!
Слава голоті, слава Радвладі
Й її проводирям!
Ми ж діти волі, ми ж діти сонця,
Всі ми вас вітаєм.
З святом комуни, з святом голоти
Всіх поздоровляєм!

Свято старее, святую казку
Всі ви забудьте,
Свято Жовтневе, свято комуни
Гуртом святкуйте!

ЧИ ДОЗВОЛИТЕ ЗАКОЛЯДУВАТИ

— Чи дозволите
Заколядувати — цей дім звеселити,
А буржуїв та куркулів засмутити?
— Просимо: колядуйте!

— Коляда, коляда, дай, бабо, пирога,
Як не даси пирога, візьму вола за рога
Та приведу на поріг та викручу правий ріг,
Буду в ріг трубити:
— Буржуям не жити!

Колядин, колядин,
Незаможний я син.
Куркулі, тікайте
Та книші ховайте!

Коляд, коляд, колядниця,
У вас сало й паляниця.
А у нас сухарі —
Стережіться, куркулі!

ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ НА ОБОЛОНІ

Ой в чистім полі на оболоні

Приспів:

Гей, грай, море,
Радуйся, земле.
Вік од віку радуйся земле!

Військо стояло, ладу не знало.
Ой Приймак прийшов лад війську знайшов,
Загадав Приймак плужком орати.
Плужком орати, жито сіяти.
Уродило жито буйне, високе,
Буйне, високе, листом широке,
Та наставляв женців, хлопців-молодців.
Ох жнуть же вони снопи густенькі
Та ставлять же вони кіпки частенькі.
Їздить Приймачок поміж копами,
Як ясен місяць поміж зорями.
На воронім коні, на золотім сідлі,
На золотім сідлі, в червонім жупані.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

Ой рано, рано кури запіли,

Приспів:

Добрий вечір!

А іще раніш наш коваль устав.

Приспів:

Щедрий вечір!

Ковалик устав, начиння зібрав
Та й почав тоді плуга кувати,
Бо прийде пора в поле рушати,
В поле рушати, землю орати,
А щоб не зоставсь на лану обліг
Та щоб господар другим допоміг.
Гей, розпочали землю орати
Та важким зерном її засівати.

Що перше зерно — малим діточкам,
А друге зерно — на податочок,
А третє зерно — хто голодує,
То ж їх земля добре годує.
А ми будемо всі працювати,
Та не на богів уже заглядати,
Бо не зробимо, не зораємо,
То й біди вдома не здолаємо!

У ПОЛІ, В ПОЛІ ТАМ ТРАКТОР ОРЕ

У полі, в полі там трактор оре,

Приспів:

Добрий вечір!

За собою вряд сім плугів веде.
Ой оре він там колективний лан!
Межі розоре — бідноту збере.
Гей, вставай, дядьку, і ти, дядино!
Підемо у світ на оглядини.
Вже нема панів, нема дукачів, —
До колгоспу йдіть, вільні орачі!

ОЙ У ПОЛІ НЕ ПЛУГ, А ТРАКТОР ІДЕ

Ой у полі не плуг, а трактор іде,
За собою вряд сім плугів веде.
Хлопці-молодці думу думали:
— Заживем, братця, ми комуною.
Помер старий світ, помер старий біг,
Новий рік іде через наш поріг.
Ой вставай, дядьку, і ти, дядино,
Підемо у світ на оглядини.
Вже нема панів, нема дукачів, —
У комуну йдуть вільні орачі.
Що ж то за зоря, чи сонце сія?
То комуна вже у полі оре.

ЩО В БІДАКА ЙВАНА ТА ОДИН СИНОК Є

Що в бідака Йвана та один синок є.

Приспів:

Слава волі!

Один синок є, у червонці йде.
А у його ненька, не дуже старенька,
Випроводжає та й научає:
— Ой їдь же, мій сину, у червоне військо,
А поперед війська не вихвачуйся.
А позад війська не зоставайся,
Посеред війська коника держи,
Кріпко, мій синочку, за бідноту бийсь.

ОЙ РОСЛИ, РОСЛИ ЮНАКИ СТРУНКІ

Ой росли, росли юнаки стрункі.

Приспів:

З зорею,
З зорею, під прапором червоним!

Юнаки стрункі, вбогі бідняки
По шляхах пішли, воленьку знайшли.
Воленька прийшла, знання принесла:
Молодим очам — таємниць нема,
Молодим рукам — будувать життя,
А старим думкам — нема вороття.
Молодим ногам — все вперед іти,
Уперед іти, досягать мети.

ОЙ З ПРЕЖДА ВІКА

Ой з прежда віка була криниця,

Приспів:

Слава сонцю, слава зорям,
Була криниця.

А в тій криниці місяць купався.
Та з криницею засперечався.

Криниця каже, що земля більша,
А місяць каже, що сонце більше.
Наука прийшла — всю правду знайшла.
По правді земля від сонця менша,
А вдає більша, до нас ближніша.
Сонце далеке — вдає маленьке.

БІГЛА СТОРОЖА З ПОЛЯ ЧИСТОГО

Бігла сторожа з поля чистого.
Добрий вечір!
Та й ударила з коп'я в вороти.
Щедрий вечір!
— Чи дома, дома тітка удова?
— Тітка удова у себе дома.
— Що ж вона робить: чи спить, чи лежить?
— Не спить, не лежить, за столом сидить,
Сидить за столом та й пише пером,
Та й пише пером три листи разом.
Першого листа — до усіх жінок,
До усіх жінок, до неграмотних.
Другого — до тих чоловіків всіх,
Що своїм жінкам вчитись не дають.
Третього листа — до трудящих всіх,
До трудящих всіх, до пролетарів.
В першому листі — вогняні слова:
«Жінки-селянки, всі громадянки,
Годі уже нам грамоти не знать!
Букварі беріть та до школи йдіть,
У школу ідіть вчиться грамоти.
Вона просвітлить ваші віченьки,
Вона розв'яже ваші рученьки,
Розвіє туман темний в голові,
Покаже шляхи до життя нові».
В другому листі — громові слова:
«Гей, товариші, чоловіки всі!
Я звертаюся з цим листом до вас,
Ой прошу ж я вас, ви не бороніть
Вашим жіночкам до школи ходить».
В третьому листі слова золоті:
«Гей, трудящі всі, гей, пролетарі!
Я звертаюся з цим листом до вас,

Щоб пляму оцю зла минулого —
Неписьменність всю зразу знищити,
Треба нам усім допомагати
З нею боротьбі, боротьбі тяжкій.
Коли ж звалимо й цього ворога,
Тоді нам усім жить полегшає».
Ой щедрий вечір та й добрий вечір,
Трудящим усім на здоров'ячко!

РЕВОЛЮЦІЙНІ КОЛЯДКИ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ І ЗАКАРПАТТЯ 1920-1930-х РОКІВ

НЕБО І ЗЕМЛЯ

Небо і земля, небо і земля
Нині торжествують —
Трудящі люди по всьому світу
Воленьку святкують.

Приспів:

Праця звільнилась,
Воля родилась.
Сурми заграли,
Долю провіщали.
Ковалі кують
Плуги замість пут —
Воля й доля всім трудящим!

Там на Вкраїні, в червоній країні
Новина весела:
Здобули волю трудящі люди
У містах і в селах.
Розпались пута, вже не закуті
Душі й руки трудящі.
Гине темнота, вільна робота
Будує долю найкращу.
В спілку всесвітню, братню, привітну
Усіх об'єднаймо,
Пісню могутню «гнаних, голодних»
Гуртом заспіваймо!

ОЙ ЗІЙШЛА ЗІ СХОДУ ЧЕРВОНА ЗІРНИЧКА

Ой зійшла зі Сходу червона зірничка,

Приспів:

Радуйся, радуйся, земле,
Славний день наблизився!

Червона зірничка та п'ятирогова.
Засіяла вна в душі працюючі.
Приносить нам волю, лиш треба боротись.
Треба нам ставати під прапор червоний.
Під прапор червоний Третього Комінтерну.
Він є працюючих провідником бою,
Провідником бою за пролетарську волю.
Вставайте гори, більше не дрімайте,
Всяких дармоїдів з села геть киряйте:
Череватих попів, голених *, кудлатих **,
Бо вони є слуги буржуїв проклятих.

У ТРИДЦЯТІМ РОЦІ НОВА «РАДІСТЬ» СТАЛА

(Пісня про шляхетську «пацифікацію»
на Західній Україні)

У тридцятім році нова «радість» стала,
Нова «радість» стала, яка не бувала:
Орда дика на вкраїнські села нападала.
Війська наїжджали, села грабували,
Збіжжя — жито та пшеницю й овес — забирали.
У неділю рано до церкви дзвонили,
Наші хлопці по стодолах овес молотили.
Одні молотили, другі млинували,
Треті щітками вуланські коні пуцували.
У читальню врвались, все товкли й ламали,
Всі образи та портрети із стін поскидали.
Скинули Шевченка, скинули і Франка,
А з вікон тут не лишилась ані одна рамка.
Стіни полупали, шафи поламали,
А книжки всі читальняні з болотом змішали.

---

* Маються на увазі католицькі попи.
** Маються на увазі православні попи.

Мов те гайвороння на хати спадають,
Друть подушки, друть перини, одяг розривають.
Одяг розривають, на землю скидають,
Огірками й капустою усе присипають.
В однім куті жито, у другім пшеницю,
А на це все виливають нафту та черницю.
Цю пісню новітню ми на те складали,
Щоб її дівчата й хлопці і старі співали.
Щоби люде знали, щоби пам'ятали,
Як ми у трийцятім році буки фасували,
Як нас буками в трийцятім році частували.
Ой будем співати, будем пам'ятати,
Будемо проклятій шляхті буки віддавати.

НОВА «РАДІСТЬ» СТАЛА, ЯКА НЕ БУВАЛА

Нова «радість» стала, яка не бувала:
Польська влада по виборах бранку виписала. (2)
Ревними сльозами плаче стара ненька:
Кличе ворог до мельдунку сина-козаченька. (2)
— Не плач, стара мати, не дамося взяти:
В чистім полю ген далеко синіють Карпати. (2)
Чи чули, ви, браття, ту страшну новину?
Зруйнували вороженьки славну Україну. (2)
Землю зруйнували, людей побивали,
Ми холодною водою збитих відливали. (2)

НОВА ХМАРА СТАЛА, НА ВКРАЇНУ ВПАЛА

Нова хмара стала, на Вкраїну впала —
Польська влада по виборах бранку розписала.
Плаче стара ненька, давить близь серденька,
Кличе ворог до мельдунку сина-козаченька.
— Не журися мати, не дамося взяти
Ой підемо з карабіном у сині Карпати.

ПО ВСІМ СВІТІ ТАКА НОВИНА СТАЛА

По всім світі така новина стала,
Що в світі буржуазнім криза постала.
Готуйтеся, люди, бо вже кінець буде

Ладу буржуазному.
Як ті морські хвилі, як ті урагани,
Робітники встануть, а з ними селяни,
Порвуть всі кайдани трудового люду
І воля настане.

СИДЯТЬ ПАНОВЕ ПОЗА СТОЛОВЕ

Сидять панове поза столове,
Сидять лиш сидять, не п'ють, не їдять,
Не п'ють, не їдять а й судя судять...
Но ви, панове, за людей дбайте,
Бідним русинам заробків дайте,
Щоб бідний народ мог заробити,
Жону і діти і себе вдіти.
Так дітей своїх міг би школити,
Бо без науки не можна жити.
Як на се будуть панове дбати,
Та сесе буде і бог любити.
Желаєме вам, славні панове,
Штоб єсте жили і віковали,
Нас податками не обтягали.
Якби наш русин мог заробити,
Тогда би годен і дань платити.
Бо што на землі мало ся зродить,
З того і на хліб нам не доходить,
З того дітей не можемо вдіти.
Много народа обдерто ходить,
Одіж купити сим не доходить.
Народ бідує і голодує,
Бо заробку му ніхто не дає.
І вже ся многи так задовжили,
Што свої землі довгом вбтяжили.
І так, панове, на се ви дбайте
І нам, русинам, впасти не дайте.
Сесю колядку возьміть за раду
І сяк ділайте, нам помагайте.

НАШІ ПАНОВЕ, НАШІ ПАНОВЕ

Наші панове, наші панове
Нині торжествують.

Нас безробітних, нас безробітних
Нищать і рабують.
Єдних в Закарпатській
Нашій Україні,
Других — в Буковині,
Третіх — в Галичині,
В Холмщині й Волині.
Зате нам нині, зате нам нині
Сумная година.
Купаєсь у крові, купаєсь у крові
Бідная людина.
Тут людей вбивають,
Вішають, стріляють,
Але забувають,
Що кінець зближають,
Що кінець зближають.
Вже люд робочий, вже люд робочий
Став зі сну будиться,
Не буде більше, не буде більше
Терпіти й кориться.
Візьме буки в руки,
Вижене звірюки
І віддасть заплату,
Неситому кату,
Все віддасть на рату.
Буде заплата, буде заплата
За наше терпіння.
Ми викорчуєм, ми викорчуєм
Все панське коріння.
І тоді не буде,
Гнобителя пана
І всьом нам останесь
Однака пошана,
І згоїться наша рана.

НАШ СПАСИТЕЛЬ НАРОДИВСЯ

Наш спаситель народився,
Люди прості його славлять.
А спаситель-откупитель
Їх здоров'я ізнебавля.
Ми Радвладу прославляйме,
Що на світі вже існує.
І нове життя вітайме —

Слава тому, хто працює.
Не страшні нам злиє кати
Й топори звірів фашизму.
Перемога буде з нами —
З нами сила комунізму.

СПАСИТЕЛЬ РОДИВСЯ, ЛЮДИ ЙОГО СЛАВЛЯТЬ

Спаситель родився, люди його славлять,
А спаситель-откупитель здоров'я знебавля.

Щодня безперервно у нас колядають:
Від бідняків за податки коров одбирають.

Пора, господарю, уже зрозуміти,
Що спаситель єсть для панів, щоби нас дурити.

П'ятикутня звізда путь нам осіяла,
Піднімає міліони проти капітала,

Проти капітала і його природи,
Одним словом, гасло наше: здобудем свободи!

Не страшні ж бо вже нам топори фашизму,
Перемога є за нами — сила комунізму.

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА, ВКРАЇНА ПОВСТАЛА

(Про «пацифікацію» в селі Попелі)

Нова радість стала, Вкраїна повстала,
Польська шляхта на Вкраїні панувати перестала.

Взяли нас, узяли, в Карпати загнали,
Руки, ноги відтинали, очі, мізки вибирали.

Плаче стара ненька, болить їй серденько:
Буржуї прийшли й забрали молодого козаченька.

А в суботу рано, ще сонце не сходить,
Польська банда на Попелі палити приходить.

Ой село спалили, людей повбивали,
Наших хлопців молоденьких мордувати стали.

Наші хлопці молодії в Самбір утікали
Й червоних бійців благали, щоби братів визволяли.

В понеділок рано сталася новина:
Прийшла Армія Червона й від ляхів нас визволила.

ЗВІСТКА ПРОЛУНАЛА, ТАКА НЕБУВАЛА

Звістка пролунала, така небувала:
На Західній Україні вся шляхта пропала.

З шляхтою навіки і злидні пропали.
Отакої колядоньки шляхтичі не мали.

Плачуть пани, плачуть, мов скажені скачуть,
Плачуть вони за ланами, яких їм не бачить.

Плачуть за ланами гіркими сльозами,
Ой панове, що то сталось, що діється з вами?

Ми лани забрали і вас не питали,
А тепер ви за кордоном лакеями стали.

Радісно нам жити, — так ще не бувало,
На Західній Україні свобода настала.

КОЛЯДКИ І ЩЕДРІВКИ 1940—1960-х РОКІВ

СУМНИЙ СВЯТИЙ ВЕЧІР В СОРОК ПЕРВІМ РОЦІ

Сумний святий вечір в сорок первім році:
По всій Україні плач на кожнім кроці
Плаче стара мати, болить ї серденько,
Кличе ворог на війноньку сина-козаченька.
Не плач, стара мати, нема чо плакати —
В чистім полю широкому синіють Карпати.
Ой зійшла на небі зірка по всій Україні,
Посідали до вечері самі сумні невеселі.
Батько й мати на чужині й сестра у Берліні,
А брат пішов в партизани, служить вірно Україні.
Ті бійці завзяті б'ють тут німця-ката,
Не жаліють кров пролити, щоб країну визволити.
Під нашов стріхов та під селянською
Хапають людей та й усе до бою.
Бодай ті гори вода ізмулила,
Матінка плаче, що забрали сина.
Не одна ненька та й не одна жінка,
А за рекрутом — молоденька дівка.
Ой росте вгорі явір зелененький,
Лежить в чистім полю козак молоденький.
Ой лежить, лежить, хоче умирати
Просить свою сестру дать до неньки знати.
Пише сестриця та й до краю того:
— Прийдь, моя ненько, до синочка свого,
Приїздить ненька та до шпиталику:
— Чи-сь дуже хорий, мій любий синку?
— Ай хорий, хорий, ненько кохана,
В моїм серденьку велика рана.
Вдарила куля у саме серденько,
Я умираю, моя рідна ненько.
Поховай мене у своїм селеньку,

Буде ми легше на моїм серденьку.
Посади мені на гробі калину,
Аб було ї видно на всю Україну.
А пташки будуть цвіт калини їсти,
Принесуть мені всі з Вкраїни вісті.

НАСТАВ СУМНИЙ СВЯТИЙ ВЕЧІР

Настав сумний святий вечір в сорок третім році,
Що на нашій Україні плач на кожнім кроці.
Сіла, сіла до вечері мати з діточками,
Замість мали вечеряти, облились сльозами.
— Мамо, мамо, де наш тато? — діти ся питають, —
Чому з нами не сідають, чом не вечеряють?
— Тата, діти, німці вбили, села попалили,
Ті прокляті яничари руїни лишили.
Там далеко в Німеччині, в далекій чужині
Споминають святий вечір в славній Україні.

ЩЕДРИК, ВЕДРИК

Щедрик, ведрик, Гітлер — мошенник.
За яку ласку забрав ковбаску.
Ще тобі мало — забрав і сало.
Поперек горла щоб тобі стало!

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОНЬКИ

Щедрик, щедрик, щедрівоньки,
Потелились корівоньки,
Та й на фермі потелились,
Теляточка породились.
Будем ростить цих теляток —
То колгоспників достаток.
То колгоспна росте каса,
А народу — масло й м'ясо.

А Я ЗНАЮ, ХТО Є ВДОМА

А я знаю, хто є вдома —
Сам господар біля столу.
Поруч нього — господиня,

Пишуть листа та до сина.
Син в Армії командиром,
Батько в селі бригадиром.
Ланковою мати в полі,
Ой щаслива наша доля.
З новим роком, друзі щирі!
Щастя жити в дружбі, в мирі!
Щедрий вечір!

ХТО В ЦЬОМУ ДОМІ ЖИВЕ-ПОЖИВАЄ

Хто в цьому домі живе-поживає,
Того з Новим роком поздоровляєм!
Бажаєм щастя всім в цьому домі,
Радості, успіхів в році Новому!
Щоб господарям цієї хати
Трудоднів тисячу у році мати!
Дітонькам добре щоденно вчитись,
Щоб з похвалою школу скінчити.
Щастя дорослим, втіхи малечі
Всім добрий вечір, всім щедрий вечір.

НА ЩАСТЯ, НА ЗДОРОВ'Я

На щастя, на здоров'я,
На Новий рік, на нове літо,
Роди, земле, жито, пшеницю,
Всяку пашницю,
Бувайте здорові,
З празником і з Новим роком!

Мелодії

41—143

ХАРАКТЕРИСТИКА МЕЛОДІЙ

Текст першої колядки був записаний 1693 р., мелодії ж колядок і щедрівок, як і інших пісень, на Україні почали записувати досить пізно — аж під кінець 18 і в 19 ст.

Серед багатьох збирачів народних пісень взагалі і колядок та щедрівок зокрема слід відзначити насамперед П. Чубинського, М. Лисенка, О. Кольберга, Ів. Колессу, В. Шухевича, О. Роздольського та С. Людкевича, К. Стеценка, К. Квітку, В. Гнатюка.

Чимало записів колядок і щедрівок зберігається у фондах Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського АН УРСР [1]. Тут є записи М. Лисенка, О. Рубця, В. Щепотьєва, М. Янчука. Записувались колядки та щедрівки також радянськими фольклористами: М. Мишастим, Г. Танцюрою, П. Батюком, З. Калиною, Л. Ященком, О. Правдюком, З. Василенко (див. вказівки у примітках).

Серед народних пісенних мелодій найменшу увагу збирачі звертали саме на колядки та щедрівки. Головною причиною цього була плутанина між колядами (штучними творами релігійної тематики) й народними колядками та щедрівками, окремі з яких під впливом церкви також мали релігійні мотиви. Відомо багато колядок і щедрівок на релігійні теми, в яких релігійні мотиви поєднувалися з побутовими і соціальними. Вони виконувались на мелодії цілком народного походження. Така невідповідність між мелодією і текстом дезорієнтувала деяких записувачів і дослідників. Через те багато мелодій колядок і щедрівок не записувалось зовсім.

Після Великого Жовтня мелодії колядок і щедрівок записували тільки подекуди. Збирачі, як правило, залишали їх без уваги, оскільки виконувалися вони тільки під час різдвяних та новорічних свят. Таке становище призвело до того, що в нашому розпорядженні виявилося дуже мало мелодій, і вибір серед них найбільше художньо довершених зразків досить незначний.

Взагалі ж вивчення музичних особливостей мелодій колядок та щедрівок по суті почалося тільки в нашому столітті. Першою серйозною працею в цій галузі була «Ритміка українських народних пісень» Ф. Колесси [2]. Значне місце в ній відведено обрядовим пісням, зокрема колядкам та щедрівкам. Виходячи з основ складочислової версифікації, Ф. Колесса робить висновок, що для цієї форми народної творчості характерне співвідношення складів 5+5. Це ритмічне явище він вважає архаїчним і відносить його до передхристиянської доби. Отже, Ф. Колесса приходить до висновку, що

---

[1] Далі буде ІМФЕ АН УРСР.

[2] Записки наукового товариства ім. Шевченка, Львів, 1906, т. LXIX, т. LXXI, кн 3, т. LXXII. Частково розглядались мелодії колядок і щедрівок також у працях О. Правдюка «Ладові основи української народної музики», К., 1961; Л. Архимович, А. Шреєр-Ткаченко, Т. Шеффер, Т. Карышева «Музыкальная культура Украины», М., 1961, та інших авторів.

колядки та щедрівки є витвором наших далеких предків. Поширені вони в усіх слов'янських народів [3]. Вивчаючи ритмічну структуру текстів і мелодій колядок та щедрівок, Ф. Колесса вважає, що стародавній формі їх не властива рима. Коли ж вона трапляється, то це явище, за міркуванням дослідника, є спорадичним [4]. Таким чином, колядки та щедрівки є однією з древніх форм народної пісенної творчості, і як такій їй був характерний речитатив [5].

Чимало мелодій колядок та щедрівок досі відзначається речитативним викладом, як «Щедрик-ведрик», «Коляда», новорічна гра. Їх мелодії органічно пов'язані з ритмом тексту й іноді йому навіть підпорядковані. Серед цих пісень трапляється речитатив говірковий, як-от у піснях «Коляда», «Сидить дядько на стільці» і рідше мелодичний — «Волики пасла», «Ардан вода студененька».

Розспівуються вони на ритмічній зміні одного й того ж мотиву. Це мелодичне явище наводить на думку, що найстаріші за походженням колядки та щедрівки мали короткі, нерозвинені мелодії, які часто складалися з одного мотиву («Щедрик, щедрик»), або ж музичної фрази («Коляд, коляд, колядниця»).

Хоча в наш час важко провести межу між колядками й щедрівками як текстову, так і мелодійну, проте деякі особливості ладово-інтонаційної структури їх дають підстави гадати, що в сиву давнину це були два окремі потоки обрядової пісні. Дуже багато мелодій щедрівок відзначається речитативним викладом, короткими, але художньо яскравими мелодіями. Такі варіанти «Щедрика», «Щедрика, ведрика», а також «Щедрий вечір, добрий вечір» та інші. Переважна більшість мелодій щедрівок має діатонічний склад, чим визначається їх епічний характер. Цими рисами наділений мелос найдревніших жанрів народної пісенної творчості східних слов'ян взагалі. В мелодіях деяких колядок спостерігається ладово-інтонаційне явище, що за звучанням споріднює їх як з церковними хорами, так і з паломницькими кантами, псалмами та піснями.

Ось взірець такої колядки («Добрий вечір, тобі»):

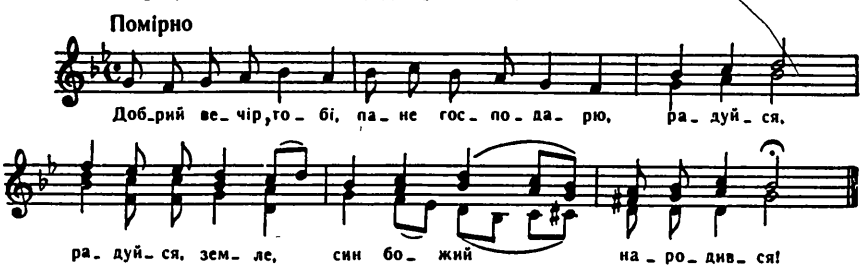

Цікаво, що щедрівки збереглися тільки на території сучасної України. Правда, подекуди в Білорусії, особливо в суміжних з Україною районах, вони побутують також. І тематично й мелодично щедрівки між собою споріднені [6].

---

[3] Ф. Колесса, Ритміка українських народних пісень, Львів, 1906, стор. 67—68.

[4] Там же, стор. 70.

[5] Там же, стор. 47.

[6] Білоруські колядки і щедрівки свого часу записував О. Рубець (див. фонди ІМФЕ АН УРСР, ф $\frac{6-4}{174}$)

Щедрівка «На нова лета», вміщена в збірнику білоруських народних пісень[7], схожа на українські зразки («Волики пасла», «Ой у городі»). Мелодична спорідненість їх особливо виявляється в метроритмі.

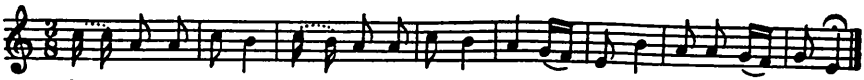

В Росії величальні пісні, що, як і щедрівки на Україні, виконувалися під Новий рік, звали «виноградье» (в північних місцевостях, на Новгородській території), а також «Овсень», або «Авсень» і «Таусень» (Московська, Рязанська та інші середньоросійські області, середнє і нижнє Поволжя, Донщина)[8]. Приспів «виноградье краснозеленое» перегукується з подібним приспівом в українських щедрівках та колядках. Як в Росії, так і на Україні, цей приспів за уявою наших далеких предків означав побажання господарю достатку, щастя.

Величальні пісні російського народу й щедрівки — українського відзначаються простим ритмічним малюнком, але ладово-інтонаційний склад їх різний. Для російських величальних пісень, як вірно зауважує музикознавець Т. В. Попова, властивий підкреслено декламаційний характер мелодії, що наближає їх до північних билинних оповідей[9]. Українські ж щедрівки мають яскраво виражений розспівний мажорний характер.

Колядкам же, які набули поширення в зимових обрядах російського, українського та білоруського народів, характерна спільність як щодо тематики, так і в мелодіях.

Теми колядок і щедрівок мають різноманітні варіанти музичного висловлення їх ідейно-емоційного змісту. Основною темою цих пісень є прославлення господаря та його родини, побажання багатого врожаю і хорошого приплоду від тварин. Вони відзначаються бадьорим настроєм, урочистістю, мажорними мелодіями, що передають світлі побажання й сподівання.

Своєрідне музичне звучання серед цієї групи колядок властиве пісням, зверненим до вдови. Так мелодія пісні «Була вдовонька» дещо наближена до ладово-інтонаційного складу весільних пісень, виконуваних під час обряду розплітання коси молодої. В ній переважають мінорні інтонації, інтонації смутку й глибокого тужливого роздуму, властивого весільним пісням.

В деяких колядках і щедрівках згадується бідна вдова («Чи дома, дома бідна вдова»), в інших — ім'я господаря (Іван, Микола, Петро, Василь), або ж сина чи дочки, якщо одинаки, або ж синів і дочок; часто оспівуються особливості господарювання селянина. В таких колядках та щедрівках, як правило, є короткі рефрени (приспіви) «добрий вечір», «щедрий вечір», «святий вечір». Рідше трапляються розгорнуті рефрени. Серед них найбільш поширений: «Щедрий вечір, добрий вечір, добрим людям на здоров'я». Власне, ці рефрени часто допомагають досліднику відрізнити колядки та щедрівки від інших (весільних, побутових тощо), споріднених за текстами й мелодіями пісень.

Ідейно-емоційним змістом і характером мелодичного розвитку величальним колядкам та щедрівкам відповідають також жартівливі пісні, в яких щедрівники нагадують господарю, що саме він має дати за колядки: вареники, кашу, кільце ковбаски, сала, горілки, пирогів, меду, грошей. Ці

---

[7] Песні беларускага народу, Мінск, 1959, стор. 11.

[8] Див. Т. В. Попова, «Русское народное музыкальное творчество», М., 1955, стор. 44.

[9] Див. Там же, стор. 45.

невеличкі життєрадісні колядки й щедрівки часто мають речитативний виклад.

Чимало різноманітних ідейно-емоційним змістом мелодій оспівують весняні польові роботи хлібороба. Найбільше величальних пісень присвячено оранці: «Чий же то плужок», «В полі, полі», «Ой в чистім полі», «Пішло трьох браття в поле орати» і т. д. Мелодії їх в основному епічні. В інтонаційно-ладовому розвитку вони мають дещо спільне з побутовими піснями пізніших часів.

Такі ж за змістом і характером мелодії щедрівок і колядок, в яких оспівується природа і пов'язане з нею життя трудового народу. До них належить багато варіантів «Ой в ліску, ліску», «Ой там у лісі», «Ой у садочку, виноградочку», «Ой за садом трава-мурава», «Ой виросла тополя край поля», «Із-за гаю зеленого».

Мелодії пісень «Ой під вербою, під зеленою», «Ой в Львові, Львові», «Ой славен явен красний Андрійко», «Я в неділеньку та й пораненьку», де оспівуються походи на турків і татарів та інші воєнні події, переважно мажорні, типові для героїчної тематики.

Багато зібрано варіантів мелодій пісень, в яких оспівуються гори, долини, вітер, а також сніг та інші явища природи, що унаочнюють художні образи, роблять їх дохідливими й зрозумілими слухачам. Це «По горі, горі», «Ой на гороньці», «Ой зашуміла крутая гора», «Ой там за горою», «Ой зажурилась кругая гора», «З-під гір, з-під долини» та багато інших. В цих колядках і щедрівках спостерігаємо різноманітні тематичні відтінки, які відповідно позначились на характері мелодії та ідейно-емоційному її змісті. Наприклад, у багатьох варіантах мелодій щедрівки «Ой там за горою» звучать оптимістичні, світлі інтонації, властиві мелодіям щедрівок, якими уславлюють господаря. Таких мелодій переважна більшість. Серед них трапляються мінорні, що за ладово-інтонаційною природою нагадують пісні з циклу весільного обряду. Цими властивостями відзначаються мелодії до пісень «Ой зашуміла крутая гора», «Як зажуриться крутая гора», «Ой на гороньці» та ін. Світлі, оптимістичні інтонації мелодій обумовлені їх змістом. В тексті щедрівки «Як зажуриться крутая гора» розповідається, наприклад, про те, що в одній сім'ї мають відбутися три весілля: жениться брат і виходять заміж дві сестри. Ця подія є причиною того, що мелодія набула стилістичних рис, притаманних весільним пісням.

Багато варіантів мелодій створено на текст пісні «Ой учора ізвечора». В ній розповідається про «Маланку», іменем якої названо народне видовище, аналогічне «Козі». Це переважно щедрівки, які в давнину були пов'язані з весняним обрядовим циклом. Очевидно, саме тому серед мелодій щедрівок зустрічаються дуже схожі на мелодії петрівчаних пісень. До таких належать пісні «Ой учора ізвечора» в обробці К. Стеценка, «Що учора ізвечора», «Павочка ходить», «Воли пасла», «Жала Ганнуся», «Жала Улянка». Дві останні свідчать також про те, що серед щедрівок і колядок зустрічаються й подібні тематично до пісень обжинкових. Мелодична спорідненість щедрівок і колядок з веснянками, петрівчаними, весільними та жниварськими піснями свідчить про органічні зв'язки цих, різних за характером і часом виконання, обрядів.

Подекуди під впливом церкви народні мелодії використовувались для текстів, що відбивали легенди про народження Христа, матір божу діву Марію й ін. Такі мелодії не мають нічого спільного з церковною музикою. В зв'язку з цим значну частину кращих мелодій народного походження до колядок і щедрівок вміщуємо в збірнику без підтекстовки. Вони матимуть не тільки історико-пізнавальне, але й практичне значення.

Колядки та щедрівки, як уже зазначалося, величають господаря, зичать

йому добробуту, здоров'я, щастя. Саме тому переважна більшість мелодій до них відзначається урочистістю, відображає веселий, піднесений настрій людини. Їм властивий мажорний лад (переважно *соль* мажор, *ля* мажор, *ре* мажор і *до* мажор).

Часто мелодія закінчується п'ятим ступенем мажорної гами з слідами міксолідійського ладу (без характерної септими). Ці ладові властивості спостерігаються в мелодії пісні «Іване-пане». Зустрічаються й мелодії з ладовою багатоплановістю в межах вокального періоду. В щедрівці «Пане господарю» спостерігається таке ладове співвідношення: *сі-бемоль* мажор (перший такт), *фа* мажор з устоєм *до* (другий та третій такти), решта тактів мелодії — це міксолідійський лад. Загалом же мелодія має сліди епічності, справляючи на слухача хороше художнє враження. Мелодії колядок і щедрівок відзначаються епічним характером, що споріднює їх із мелосом пісень російського та білоруського народів.

В деяких мелодіях зустрічаються поспівки, характерні для дум. Цими ладово-інтонаційними особливостями відзначається мелодія колядок «В нашого пана нові двори», «А в полі, полі», «По горі, горі».

Мелодії колядок і щедрівок характерні й застосуванням знаків альтерації, коли той чи інший ступінь ладу підвищується або знижується. Це явище спостерігаємо в мелодіях «Що в полі, полі», «Ой у Львові», «В полі, полі», «Ой в чистім полі», «З-під гір, з-під долини». Така ладова особливість надає мелодії відповідного ідейно-емоційного змісту, що відзначається підкресленою загостреністю її ладово-інтонаційного розвитку. Ця стилістична ознака свідчить про те, що на мелодії колядок та щедрівок пізнішого походження впливав уже суто український народний мелос, характерний для пісень інших жанрів.

В метро-ритмічному відношенні мелодії колядок і щедрівок різноманітні. Серед них зустрічаються розміри $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{6}{8}$ (переважно в західних областях України), а також мішані — $\frac{2}{4}$ і $\frac{2}{3}$; $\frac{5}{4}$ і $\frac{3}{2}$; $\frac{6}{8}$ і $\frac{3}{4}$.

Ця метроритмічна особливість колядок і щедрівок також споріднює їх мелодії з піснями інших жанрів, особливо з протяжними, яких в народі співають з підголосками.

Серед характерних ритмічних особливостей мелодій колядок і щедрівок слід вважати внутрітактові формули амфібрахія, які трапляються в мелодіях пісень «Ой в городочку», «Там на гороньці», «Ой там у лісі». В розмірі $^3/_4$ це ритмічне явище фіксується: ♪ ♪ ♪ ♩ ♪ Зустрічається таке угрупування часто в кінці речень або вокальних періодів, створюючи характерний метроритмічний каданс, що має місце тільки в мелодіях колядок і щедрівок.

Подібні ритмічні угрупування є також у мелодіях колядок і щедрівок $^6/_8$ розміру, як спостерігаємо в мелодії «Пішло трьох браття». В такому мелодичному контексті це угрупування втрачає властиву йому специфіку.

Ритмічна структура деяких мелодій нагадує структуру вальсів. Це, наприклад, пісня «Ой за горою, за зеленою».

Метроритм мелодій колядок і щедрівок — різноманітний, з оригінальними, властивими тільки колядкам і щедрівкам ознаками.

Форма мелодій колядок і щедрівок викладається вокальним періодом, який залежно від характеру мелодичного розвитку набуває різних варіантів. Декотрі мелодії. як «Коляда», «Щедрик-ведрик», «Щедрівка», що складаються

з одного мотиву або музичної фрази в ритмічно-варіаційному викладі, утворюють досить широкі вокальні періоди, які часто відповідають розмірам тексту. Це, наприклад, мелодія «Коляди». Чимало мелодій мають багато спільного щодо форми з танцювальними піснями. Вони зберігають квадратне співвідношення тактів як мотивів, фраз, речень, так і цілих періодів. Проте переважна більшість мелодій колядок і щедрівок мають розспівний характер, складаються з різних за розміром тактів, і тому їх кількість може бути найрізноманітнішою. Незважаючи на варіаційну основу їх форми, вона завжди вкладається в строфу тексту.

Народні вистави «Меланка» і «Коза» від самого початку до кінця супроводжувались піснями, танцями, інструментальною музикою головно жартівливого змісту. Цікаво, наприклад, що жартівлива пісня «Ой під вишнею, під черешнею» використана у другій, побутовій частині вертепу, а також у деяких варіантах «Меланки» та «Кози». Пізніше вона потрапляє в п'єсу І. Котляревського «Наталка Полтавка» та в однойменну оперу М. Лисенка.

Інструментальна музика в основному супроводжує танці й відзначається простотою викладу. На жаль, зразки інструментальних п'єс фольклористи не записували. А от деякі нам відомі пісні, що їх співали під час вистави: «Берегом, берегом, бережиною», «Ой на горі монастир», «По дорозі, жучку», «Го-го-го, коза», а в західних областях «От-там, от-там», «В неділю рано», «Ой добрий вечір до сеї хати», «Ой пляшу, пляшу».

Ці та інші пісні, виконувані учасниками вистави по ходу дії «Меланки», не стосувалися змісту, а мали розважальне значення. Деякі з них, як пісня «Ой на горі монастир», мелодично й ритмічно споріднені з популярною на Україні російською жартівливою піснею «Во саду ли, в огороде». Частина таких пісень надрукована під окремою рубрикою.

Багато колядок і щедрівок художньо обробили для хору М. Лисенко, М. Леонтович й особливо К. Стеценко. Простеньку народну мелодію пісні під назвою «Щедрик», яка складається з однієї поспівки, М. Леонтович, наприклад, перетворив на виняткову хорову мініатюру, що прикрасила репертуар багатьох професійних і самодіяльних співацьких колективів Радянського Союзу. Оброблені для хору М. Лисенком народні обрядові пісні, вміщені під загальною назвою «Колядки і щедрівки» в зібранні його творів [10]. Дуже характерні за звучанням і колоритом обробки колядок і щедрівок К. Стеценка [11], які він брав не тільки з фольклорних збірників, а й записував сам з народних уст. Важливо, що композитор, зберігши національний народний колорит українських колядок і щедрівок, збагатив їх звучання, застосовуючи принципи імітаційної поліфонії, ладові відхилення, модуляції. В окремих обробках композитор створює колоритну, багату за звучанням гармонічну тканину. Деякі з них є цікавими й глибокозмістовними варіантами народного багатоголосого співу. Частину таких колядок і щедрівок вміщено в збірнику.

В останні роки дедалі популярнішим стає обряд щедрування. Зважаючи на цю обставину, упорядники намагалися дати максимум високопоетичних текстів і художньо завершених мелодій, якими могли б скористатися в своїй творчій роботі як митці, так і учасники самодіяльності. Окремими найкращими зразками колядок і щедрівок можна користуватися без художньої обробки.

Готуючи пісенні мелодії для даної збірки, упорядник, крім друкованих джерел, широко використав записи колядок і щедрівок, які зберігаються в рукописних фондах ІМФЕ АН УРСР, ДПБ АН УРСР та інших установ.

А. Гуменюк

---

[10] М. В. Лисенко, Зібрання творів, т. XX, К., 1956, стор. 69.
[11] К. Стеценко, Колядки й щедрівки, К. (4 десяток).

МЕЛОДІЇ З ТЕКСТАМИ

А В ЛІСКУ, ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

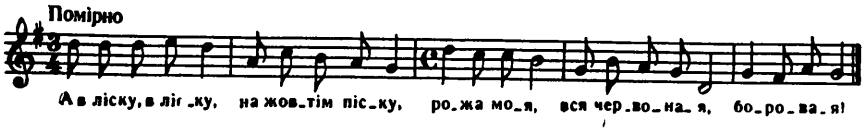

А В НАШОГО ДЯДЬКА У ДВОРІ БЕРЕЗА

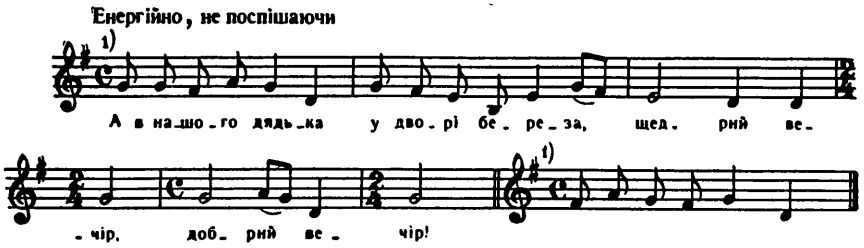

А В ОКОНЕНЬКУ СТОЇТЬ ЯБЛОНЬКА

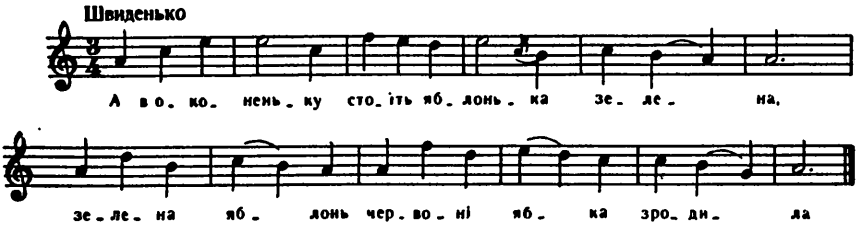

А В ПОЛІ, ПОЛІ РУБЛЯТЬСЯ ДВОРИ

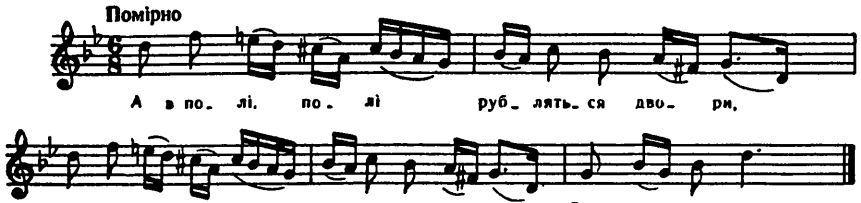

А В ПОЛІ, ПОЛІ САМ ПЛУЖОК ОРЕ

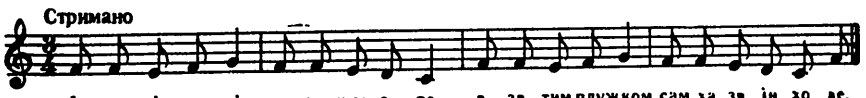

А В ЧИСТІМ ПОЛІ КОРШОМКА СТОЇТЬ

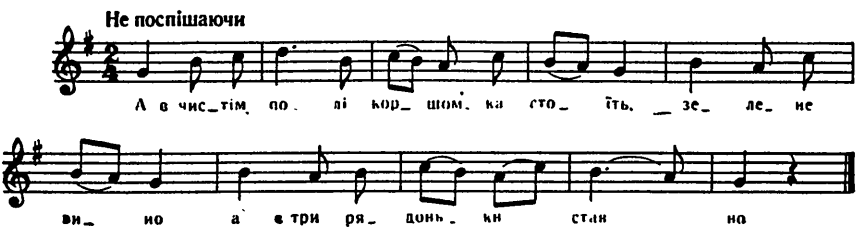

А В ЩИРІМ БОРУ ПІД КАЛИНОЮ

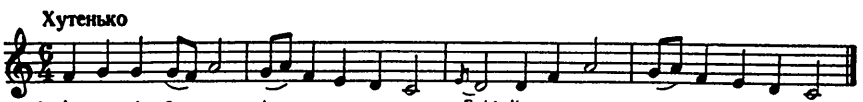

А ВО ЛЬВОВІ В ПЕРШІМ ДОМІ

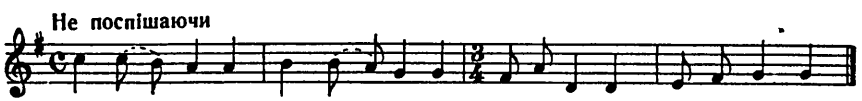

А ДЕ ТИ ЇДЕШ, КРАСНИЙ ВАСИЛЬКУ

Швиденько

А де ти ї_деш, крас_ний Ва_силь_ку, на ко_ню.

на ко_ню, ко_ню, зла_те й пі_реч_ко на ньо_му

А У ЦЬОГО ХАЗЯЇНА ВИСОКІЇ ВОРОТА

Поважно

ви_со_кі_ї

А у цьо_го ха_зя_ї_на

во_ро_та, ра_дуй_ся! Ой ра_дуй_ся,

зем_ле, спа_си_те_лю бо_же нам на_ро_дивсь!

А ХТО БАГАТИЙ, ДАЙТЕ КОЛЯДИ

Рухливо

А хто ба_га_тий, дай_те ко_ли_ди! Ой ми не мно_го, дай_те ми_ро_га

А ЦИ ДОМА ВАМ ТИХ ДЕВ'ЯТЬ СИНІВ

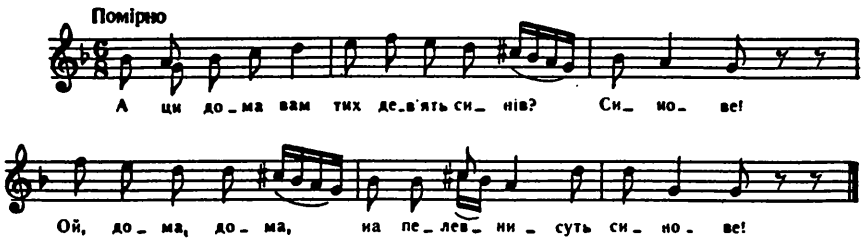

А ЧИ ВДОМА, ВДОМА, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ

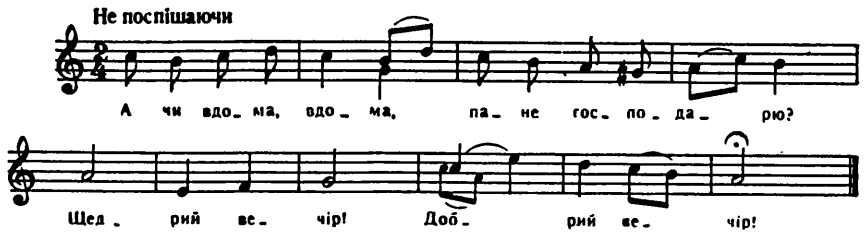

А ЧИ ЦЕ ТОЙ ДВІР, ЩО ЗАЛІЗНИЙ БІР

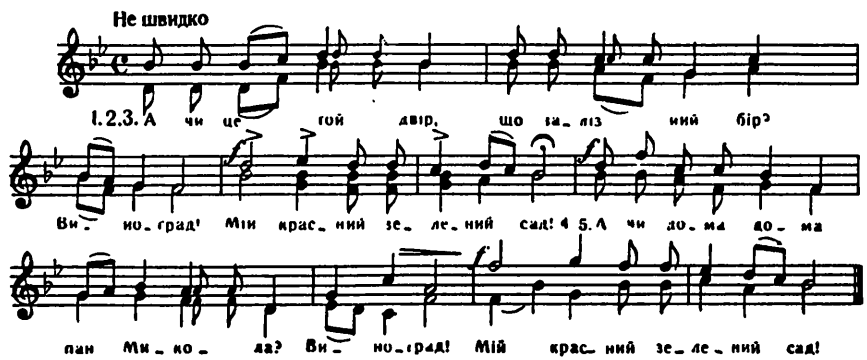

АЛЕ ДВОРУ, ДВОРУ

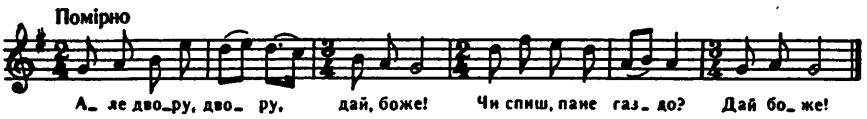

БУЛА ВДОВОНЬКА В КІНЕЦЬ СЕЛА

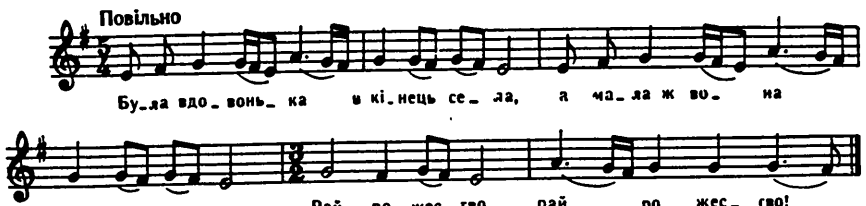

БУЛИ В ДЯДЬКА БДЖОЛИ

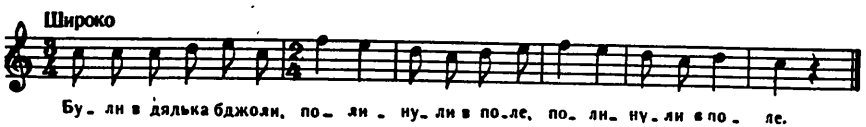

В МОГО БАТЕНЬКА КРАСНА ДІВОНЬКА

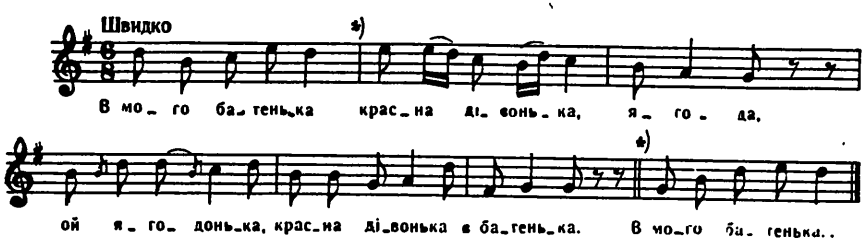

В НАШІМ ФАСТОВІ, В СЛАВНІМ ГОРОДОЧКУ

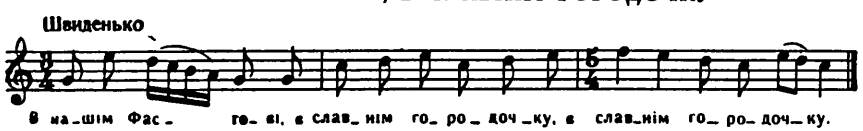

В НАШОГО БРАТА, БРАТА ВАСИЛЯ

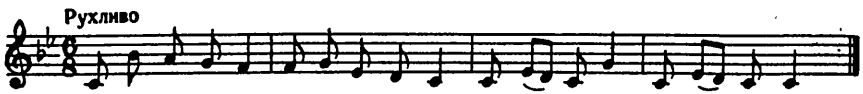

В на_шо_го бра_та, бра_та Ва_си_ля, гой дай, бо_же, ми_лий бо_же.

В НАШОГО ПАНА НОВІЇ ДВОРИ

В на_шо_го па_на . но_ві_ї дво_рн. Ой, дай, бо_же!

В НЕДІЛЮ РАНО ЙИЛО СВІТАТИ

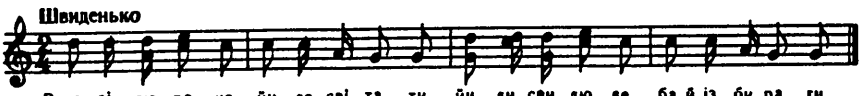

В не_ді_лю ра_но йи_ло сві_та_ти, йи_ли сви лю_де ба й із_би_ра_ти.

В ПОЛІ, ПОЛІ ПЛУЖОК ХОДИТЬ

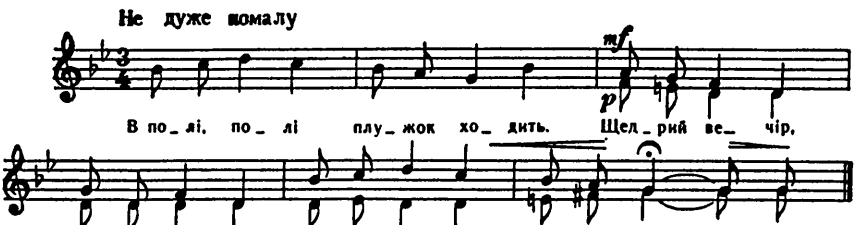

В по_лі, по_лі плу_жок хо_дить. Щед_рий ве_чір,

доб_рий ве_чір, доб_рим лю_дям на весь ве_чір!

В ЦЬОМУ ДОМІ, ЯК У РАЮ

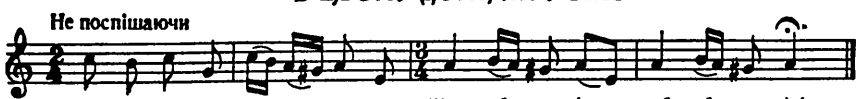

В цьо_му до_мі, як у ра_ю. Щед_рий ве_чір, доб_рий ве_чір!

ВАСИЛЕВА МАТИ ПІШЛА ЩЕДРУВАТИ

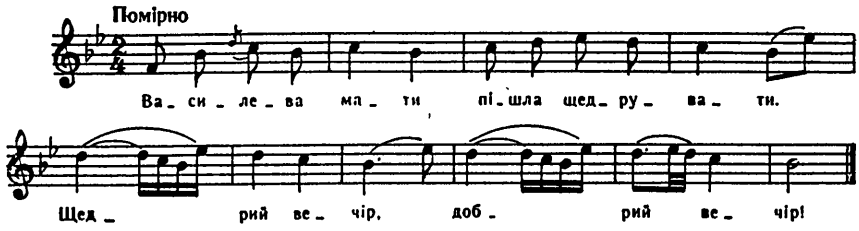

ВАСИЛЬКО КОНИКА СІДЛАЄ

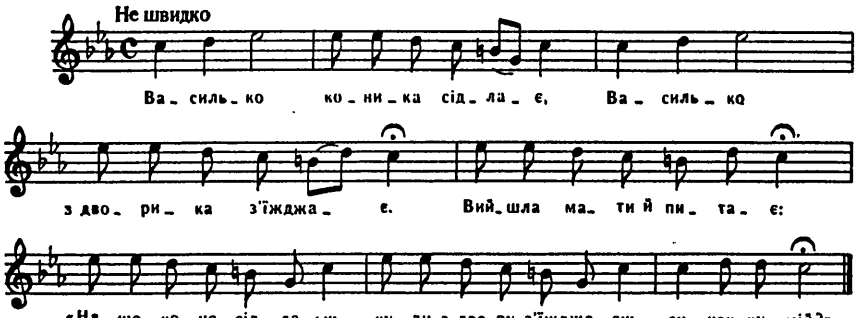

ВИСОКО СИДЖУ, ДАЛЕКО ВИДЖУ

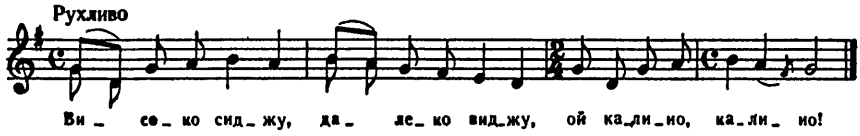

ВОЙ МА РАНО ЗОРЯ ЗОРЯЛА

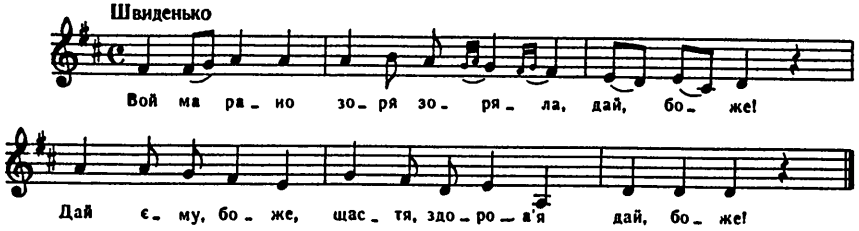

ВОЛИКИ ПАСЛА, ХУСТОЧКУ ШИЛА

Помірно

Во_ли_ки пасла, хусточ_ку ши_ла, гей, гей, в я_ли_ні, при зе_ле_ненькім ду_боч_ку.

ВСЕ ПОПІД ЛУГИ, ВСЕ КАЛИНОВІ

Помірно

Все по- під лу_ги, все ка_ли_но_ві, ка_ли_но!

Ка_ли_но ж мо_я, во_да лу_жень_ки за_бра_ла

ГЕЙ, Д'ЦЕМУ ДВОРУ БА Й Д'ВЕСЕЛОМУ

Повільно

Гей, д'це_му, дво_ру ба й д'ве_се_ло_му гой дай, бо_

_же! Те_со_ві сто_ли, бі_лі ска_тер_ти

гей, ра_ду ра_дят ста_ро_світ_ску_ю. Ци ку_ря го_

_рів_ку д'сві_то_му різд_ву. Не_ма так те_пер,

як ста_ро_дав_но. Гий на цім сві_ті тяж_ко пов_

_ста_ло! Донь_ка на ма_му сло_вом фу_ка_є.

ГЕЙ, ЧИ ТИ ТАМ ДОМА, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ

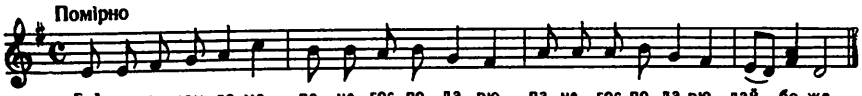

ГОЙ ТИ НАШ ПАНЕ, ПАНЕ ІВАНЕ

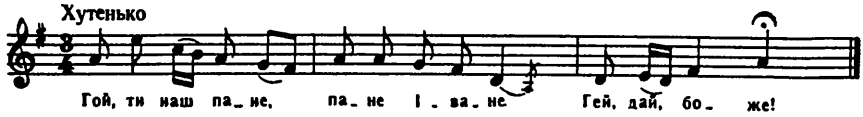

ГОСПОДАРЕ, ГОСПОДИНЮ, КОЛЯДА

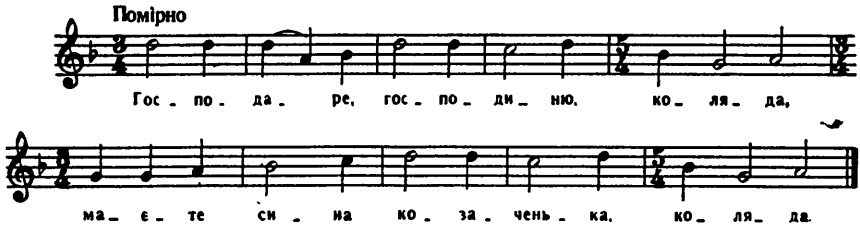

ГОСПОДАРСЬКИЙ ДВІР НА СЕМИ СТОВПАХ

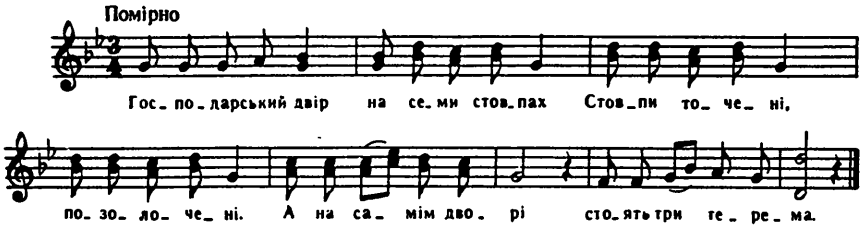

ДІВКА ГАННОЧКА ПО ГОРОДУ ХОДИЛА

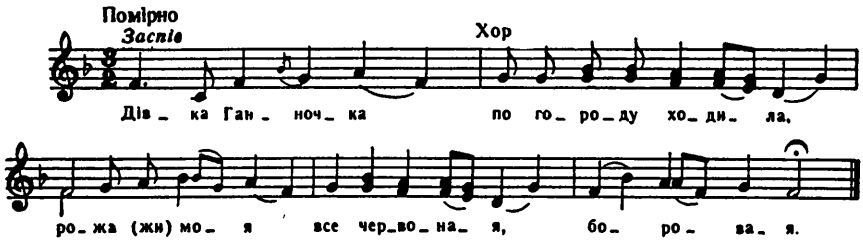

ДОБРИЙ ВЕЧІР, ПАНЕ ХАЗЯЇНЕ

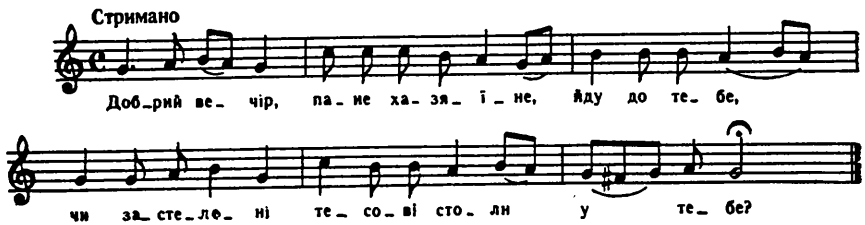

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ГОСПОДАРЮ

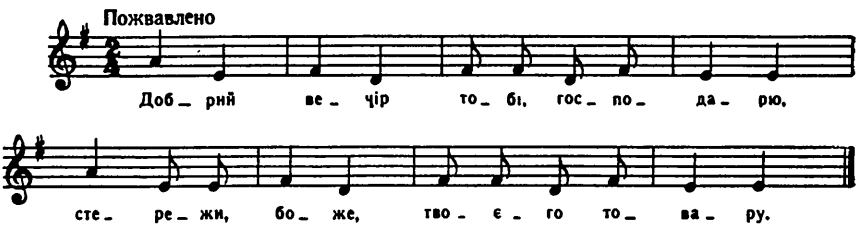

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ПАНЕ ХАЗЯЇНУ

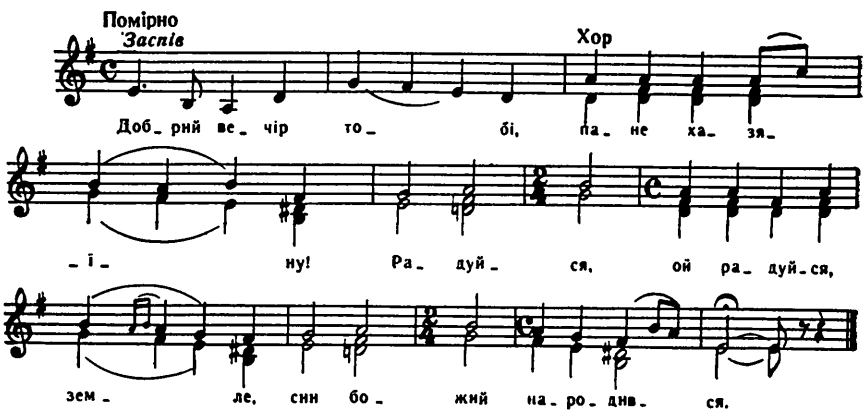

ДОБРИЙ ВЕЧІР, ЩЕДРИЙ ВЕЧІР

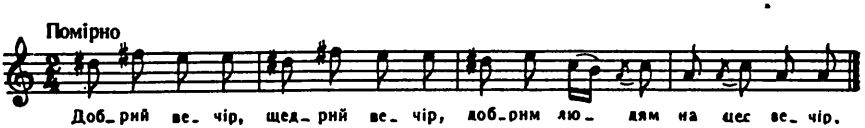

ДОБРИЙ ВЕЧІР, ЩЕДРИЙ ВЕЧІР

Урочисто не поспішаючи

Доб_рий ве_чір. щед_рий ве_чір цьо_му газ_ді на весь ве_чір.

ЖАЛА ГАННУСЯ ШОВКОВУ ТРАВУ

Рухливо

Жа_ла Ган_ну_ся шов_ко_ву тра_ву по зо_рі,

гей, по зо_рі, по мі_ся_це_ві яс_но_му.

ЖАЛА УЛЯНКА

Помірно

1. Жа_ла У_лян_ка шов_ко_ву тра_ву, та й у_те_ря_ла

Прискір

зо_ло_тий перстень. Під бо_ром, під бо_ром, бо_ром, під зе_ле_неньким я_во_ром,

під бо_ром, бо_ром, під зе_ле_нень_ким я_во_ром,

під зе_ле_неньким я_во_ром. 2. Та й пі_шла ж во_на луж_ком, бе_реж_ком

та повстрі_ча_ла три ко_са_ри_ки. 3. Ви ко_са_ри_ки

мо_ло_день_кі_ї, ви ко_сіть ме_ні шов_ко_ву тра_ву.

ЗАВИЛИСЯ КУЧЕРІ В НАШОГО ОЛЕКСИ

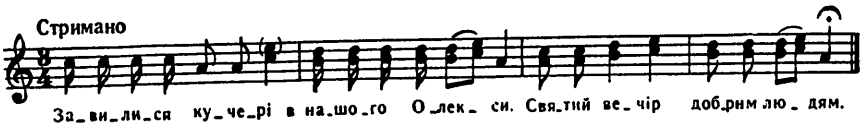

ЗАЖУРИЛАСЯ КРУТАЯ ГОРА

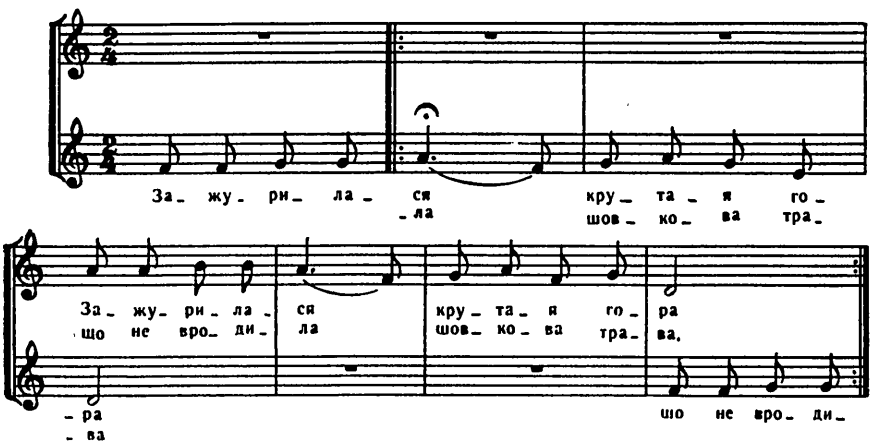

ЗАЩЕБЕТАЛА СИВА ЛАСТІВКА

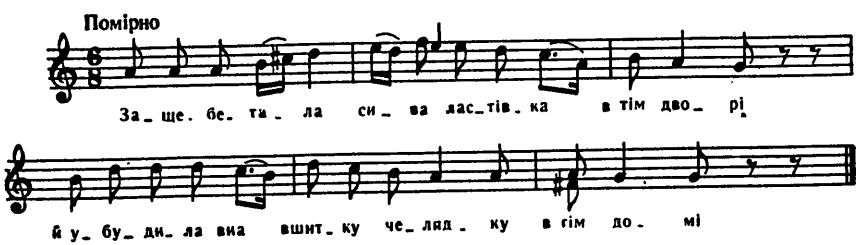

ЗДИБАВ СІ МІСЯЦЬ

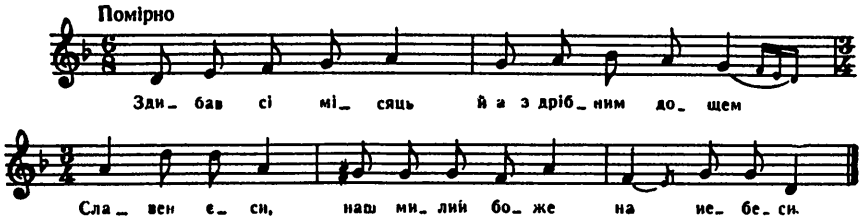

З-ПІД ГІР, З-ПІД ДОЛИН ТУМАН УСТАЄ

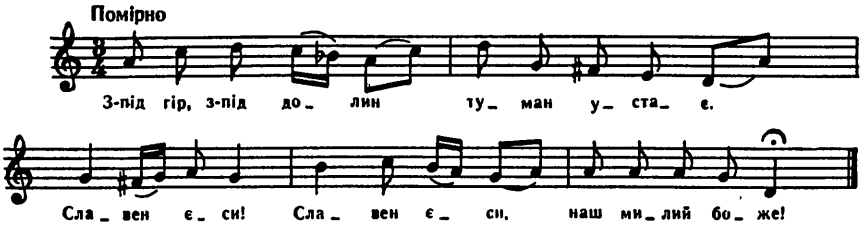

ІВАНЕ-ПАНЕ, ВСТАВАЙ, НЕ ЛЕЖИ

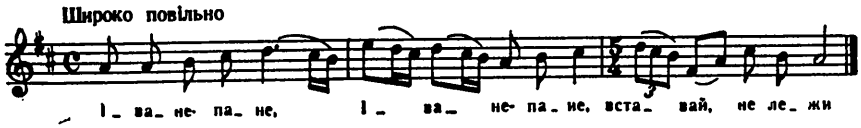

ІЗ-ЗА ГАЮ ЗЕЛЕНОГО

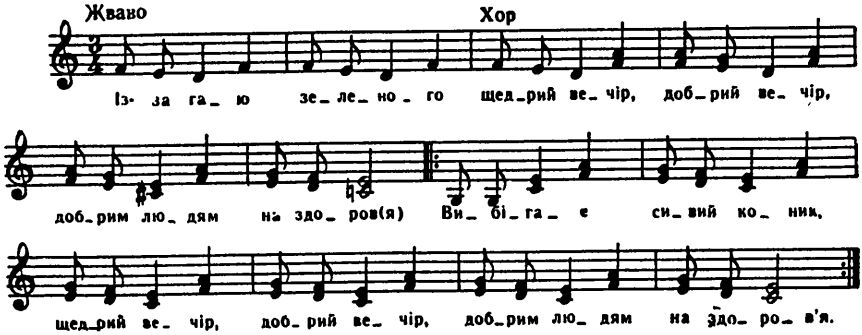

ІЗЛЕТІВ СОКІЛ ТА НА ВІКОНЕЧКО

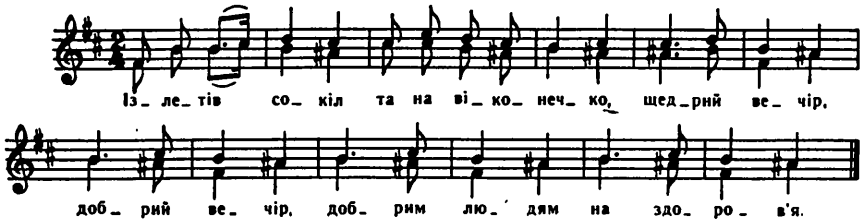

ІШЛИ МОЛОДЦІ РАНО З ЦЕРКОВЦІ

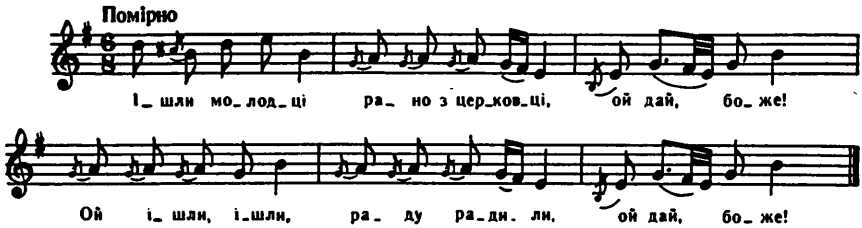

Й А В НЕДІЛЕНЬКУ ТА Й ПОРАНЕНЬКУ

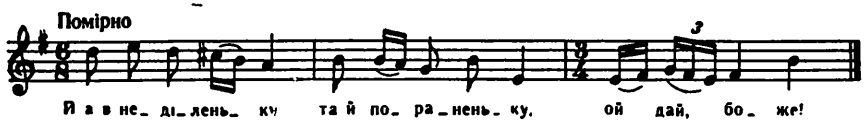

Й А В ПОЛІ, ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ

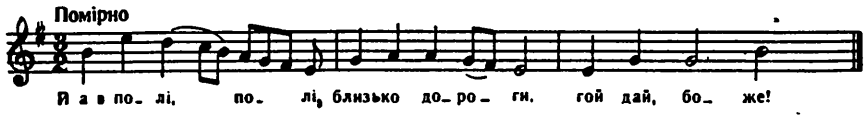

ЇЗДИВ, БЛУКАВ БІЛ МОЛОДЕЦЬ ДУНАЮ

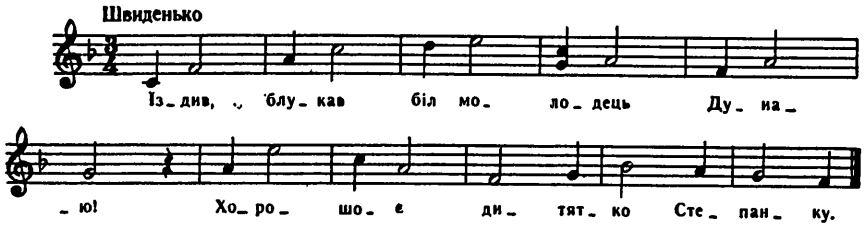

КОЛО ДВОРУ

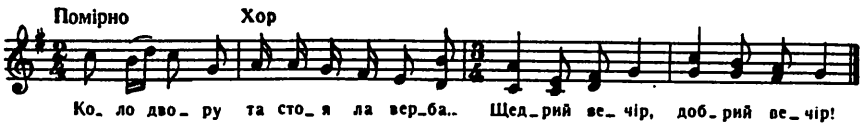

КОЛЯД, КОЛЯД, КОЛЯДНИЦЯ

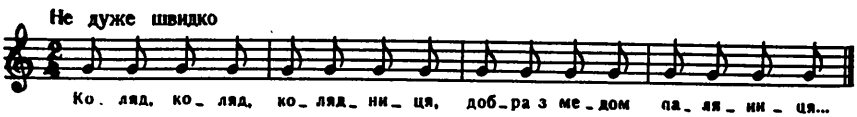

КОЛЯД, КОЛЯД, КОЛЯДНИЦЯ

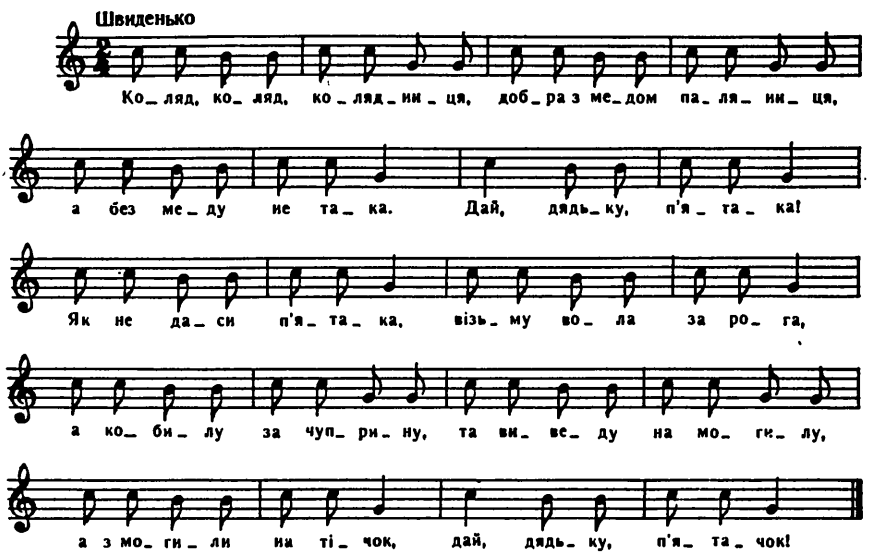

КРАСНАЯ ПАННА САД САДИЛА

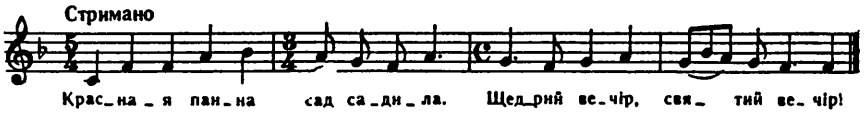

ЛЕТІВ СОКІЛ ІЗ КИЄВА НА ДІН

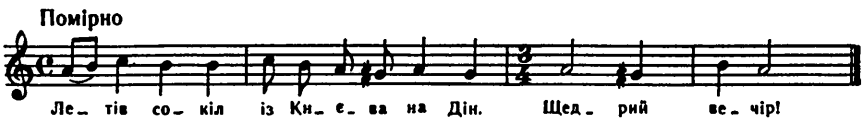

ЛЕТІВ, ЛЕТІВ ТА СОКОЛОНЬКО

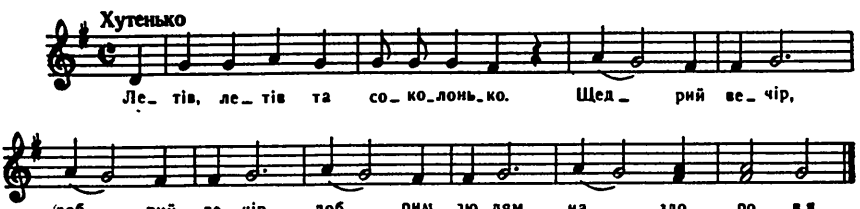

МОЛОДАЯ МАРУСЕНЬКА ДА САДОК САДИЛА

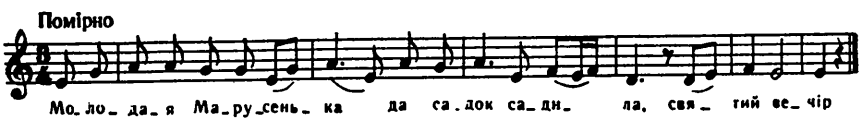

МОЛОДИЙ ІВАНКО РАНЕНЬКО УСТАВ

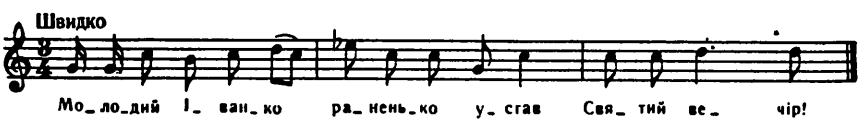

ОЙ В ГОРОДОЧКУ ПРИ БАРВІНОЧКУ

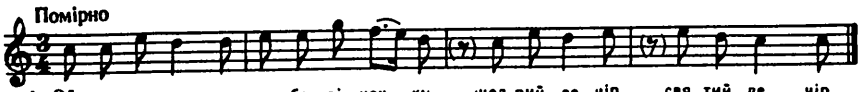

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ

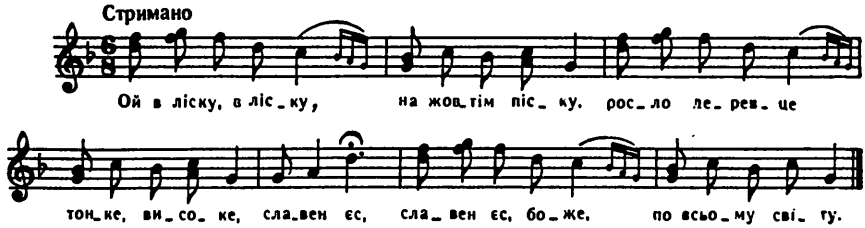

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ ТА НА ЖОВТІМ ПІСКУ

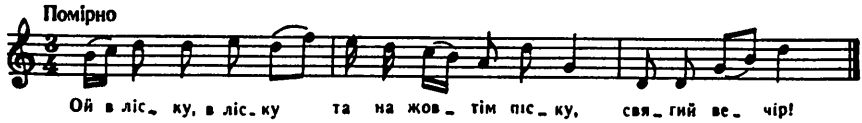

ОЙ В ЛЬВОВІ, ЛЬВОВІ ТА Й НА ТОРГОВІ

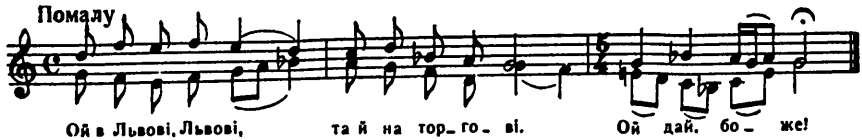

ОЙ В РОЗІ, В РОЗІ НА ПЕРЕВОЗІ

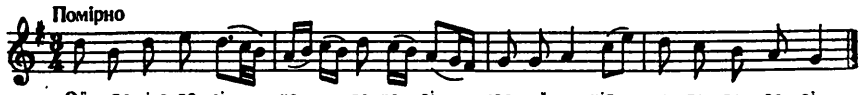

ОЙ В ТЕП'ЯТИНІ НА ОБОЛОНЮ

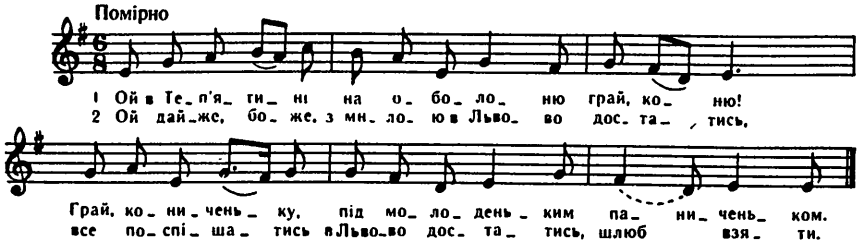

ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ НА ОБОЛОНІ

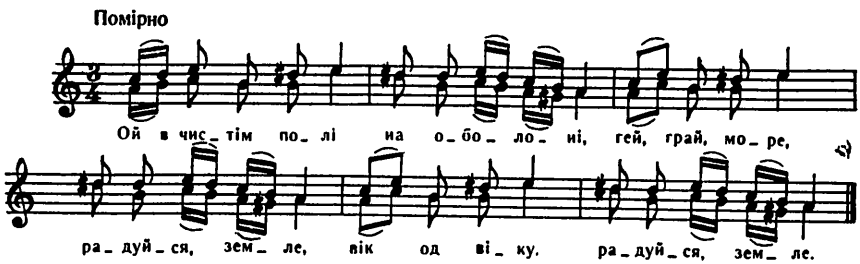

ОЙ ВИДИТ БОГ, ВИДИТ ТВОРЕЦЬ
(колядка-жарт)

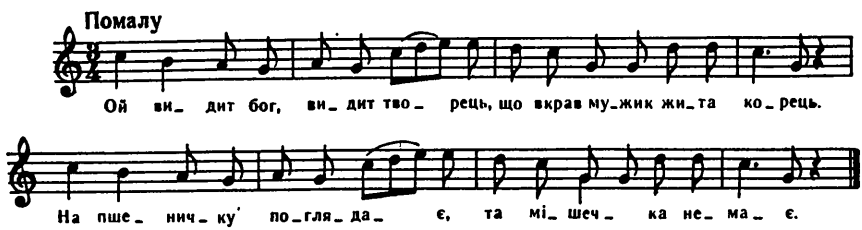

ОЙ ГОРДИЙ, ПИШНИЙ, ГРЕЧНИЙ МОЛОДЧЕ

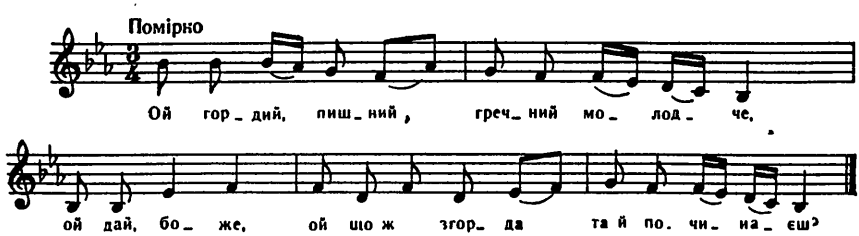

ОЙ ГОРДОПИШНИЙ ПАН ГОСПОДАРЮ

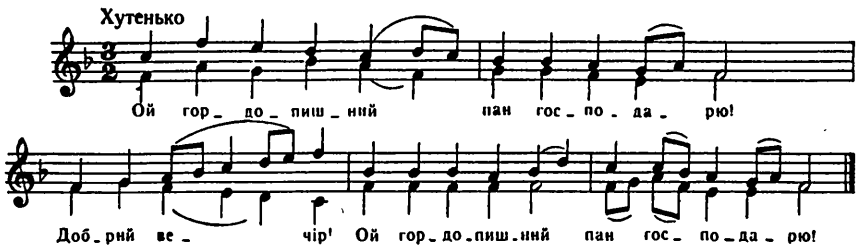

ОЙ ГУЛА, ГУЛА КРУТАЯ ГОРА

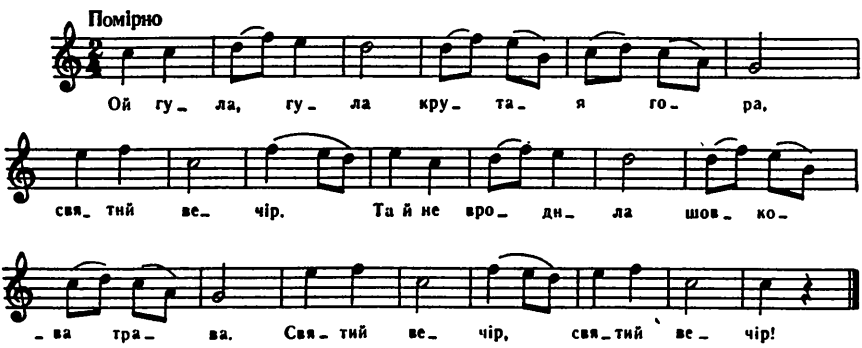

ОЙ ДОБРИЙ ВЕЧІР, ГРЕЧНАЯ ПАННО

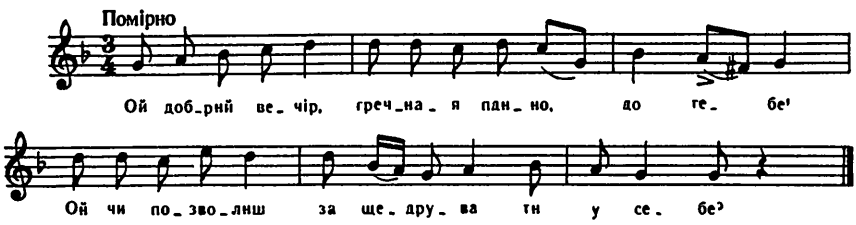

ОЙ ДОБРИЙ ВЕЧІР, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ

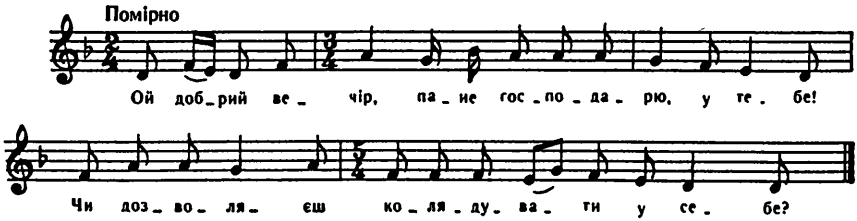

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ

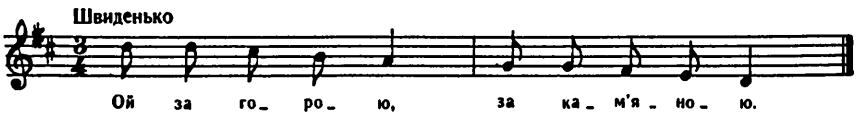

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ

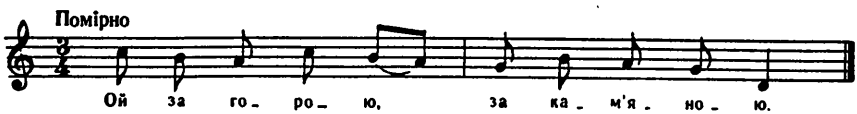

ОЙ ЗА ДУНАЄМ, ЗА РІЧЕЧКОЮ

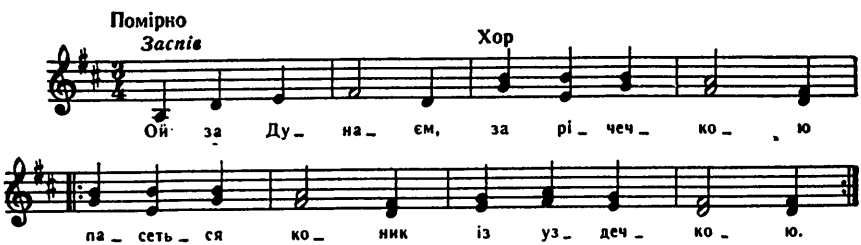

ОЙ ЗА САДАМИ ТРАВКА МУРАВКА

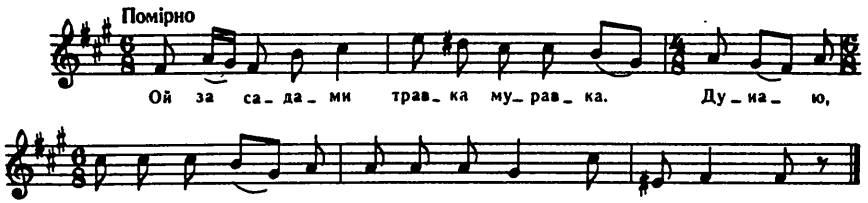

ОЙ ЗАШУМІЛА КРУТАЯ ГОРА

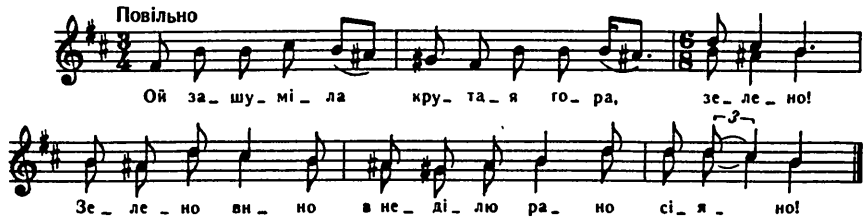

ОЙ КОЛЯДА, КОЛЯДИЦЯ

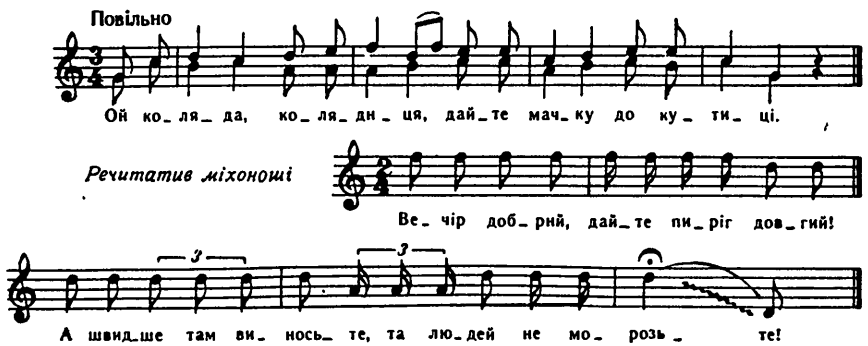

ОЙ КРАСНА, РЯСНА В ЛУЗІ КАЛИНА

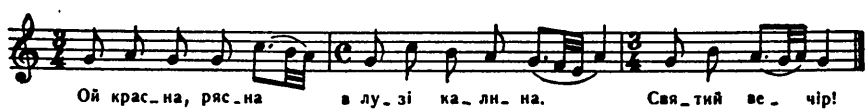

ОЙ НА ГОРІ МОНАСТИР

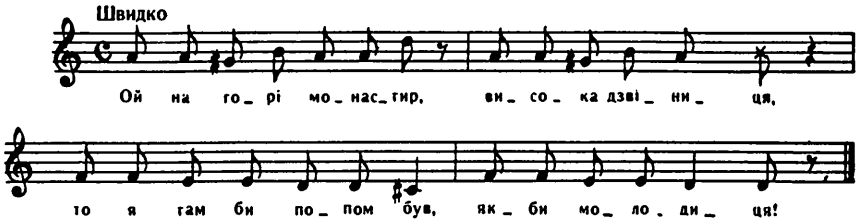

ОЙ НА ГОРОНЬЦІ

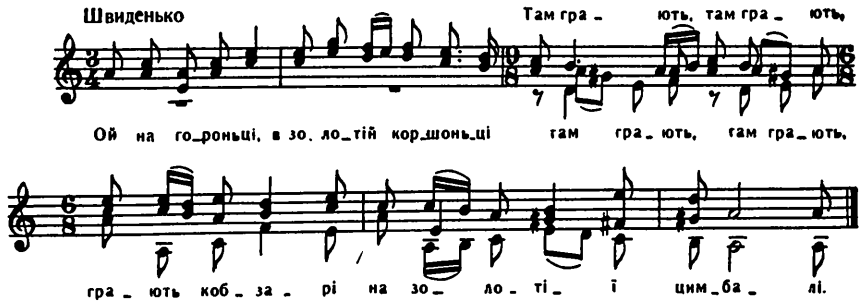

ОЙ НА РІЧЦІ, НА ЙОРДАНІ

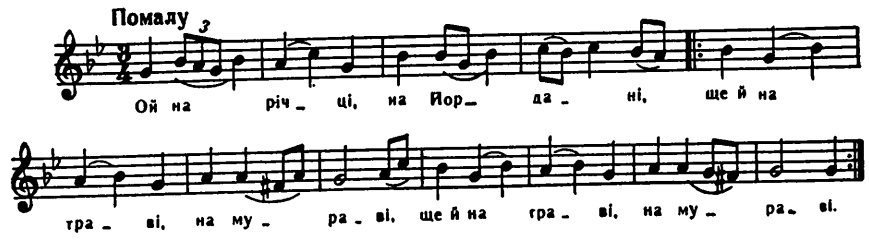

ОЙ ПІД ВЕРБОЮ, ПІД ЗЕЛЕНОЮ

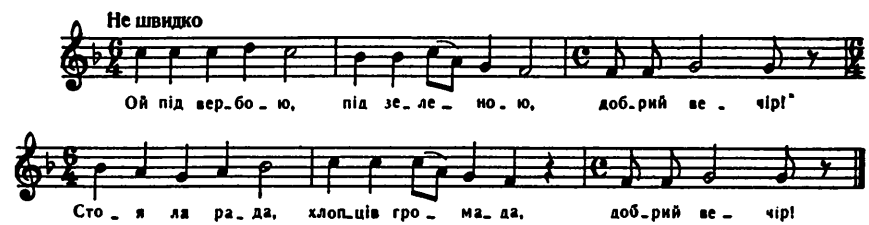

ОЙ ПЛЯШУ, ПЛЯШУ, ЗНАЮ ДО КОГО

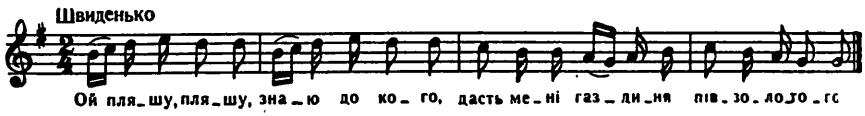

ОЙ ПО ГОРОДУ ВСЕ МАКИ ЦВІТУТЬ

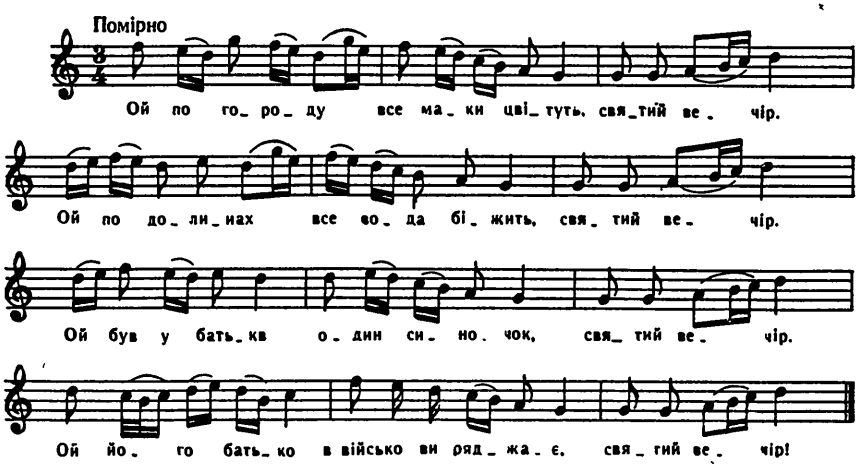

ОЙ ПОЗА ГУМЕНЮ БИТАЯ СТЕЖЕНЬКА

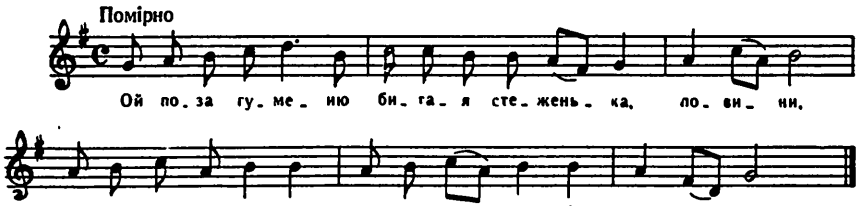

ОЙ ПОЗВОЛЬ, ПАН ХАЗЯЇН

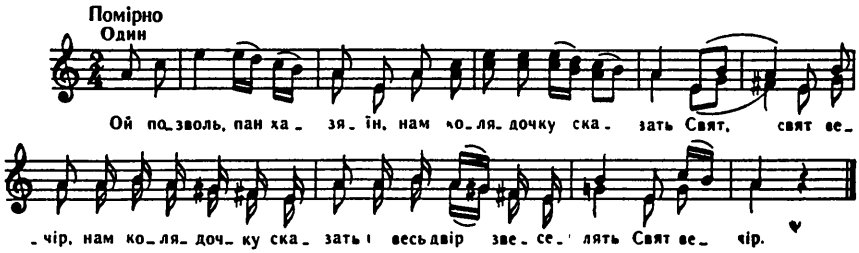

ОЙ ПОПІД ГОРУ ДВІ ЗОЗУЛЕНЬКИ ЯЧМІНЬ ЖНУТЬ

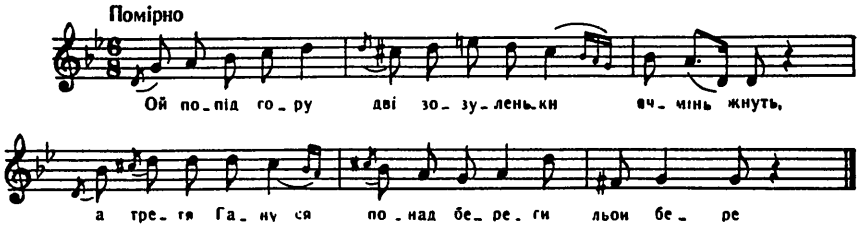

ОЙ ПОПІД ЛУЖОК ТАМ ОРЕ ПЛУЖОК

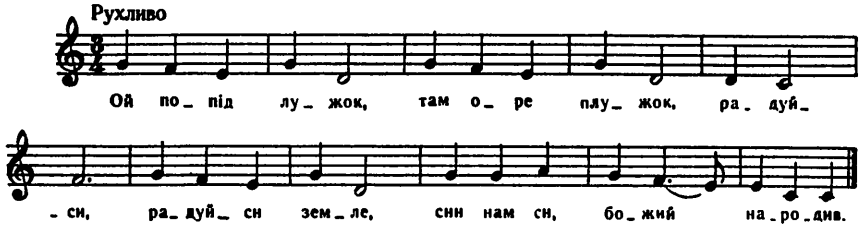

ОЙ ПОСЕРЕД ДВОРУ БЕРЕЗА СТОЯЛА

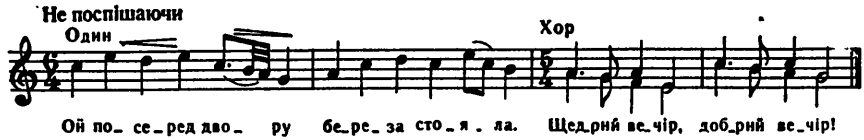

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

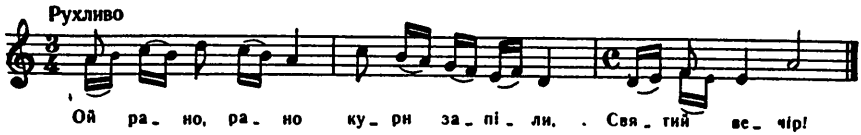

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

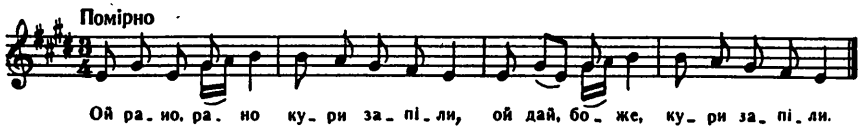

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ

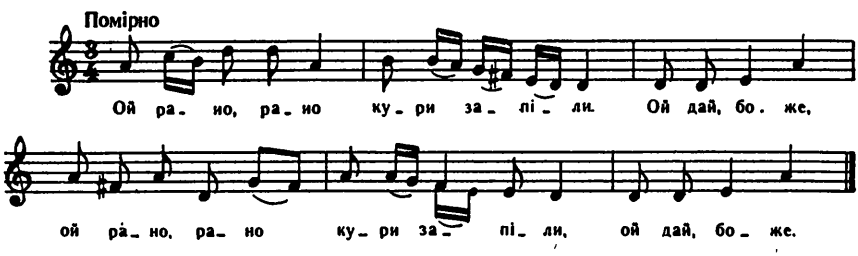

ОЙ РАНО, РАНО КУРОНЬКИ ПІЛИ

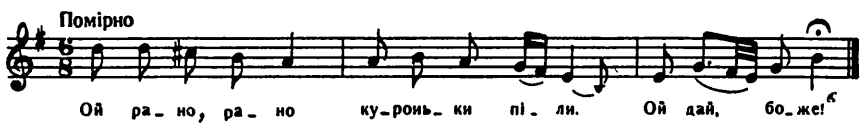

ОЙ СИВАЯ ТА І ЗОЗУЛЕНЬКА

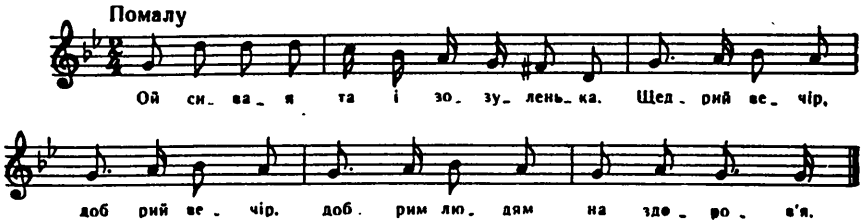

ОЙ СЛАВЕН ЯВЕН КРАСНИЙ АНДРІЙКО

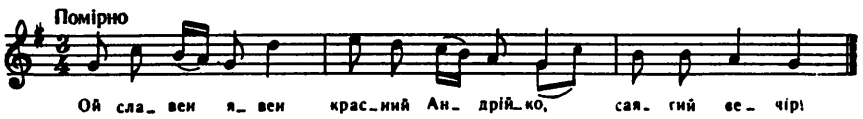

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ

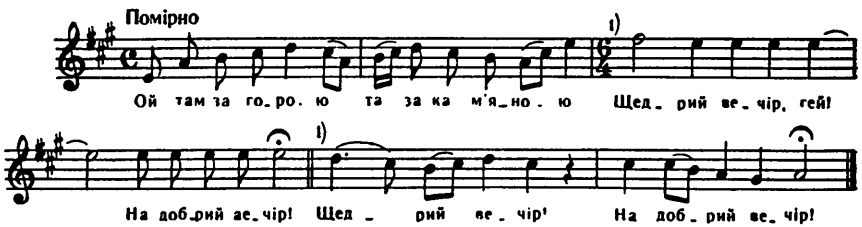

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ

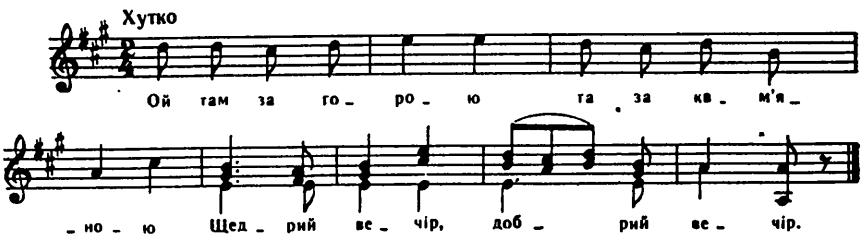

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ ТА ЗА КАМ'ЯНОЮ

ОЙ ТАМ У ЛІСІ ПРИ ОСИЧИНІ

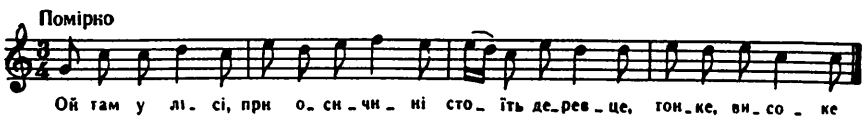

ОЙ ТАМ У ПОЛІ ГОСПОДАР ОРЕ

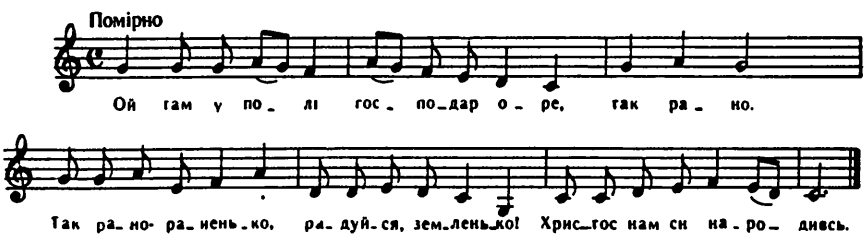

ОЙ ТИ, ПАНЕ ІВАНЕ, ТА ЗАГОРОДИ ДВІР

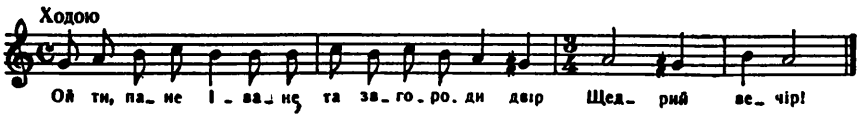

ОЙ У ГОРОДІ Й А В ЧАСТОКОЛІ

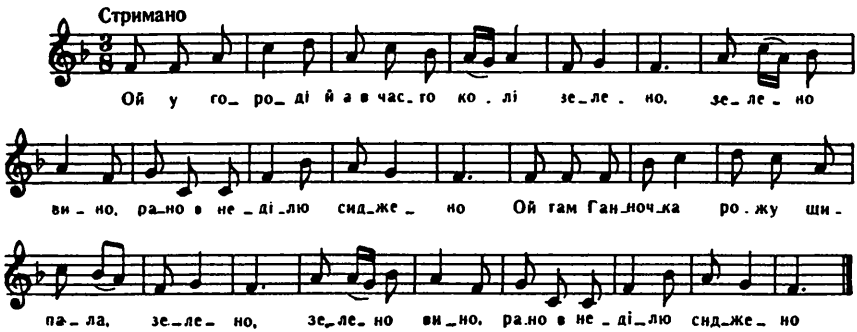

ОЙ У ГОРОДІ ЯРУСАЛИМІ

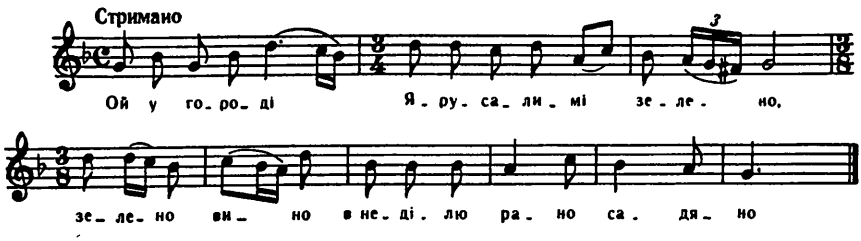

ОЙ У ПОЛІ

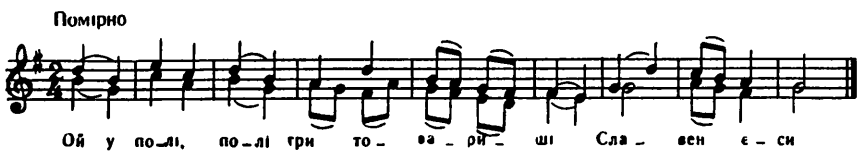

ОЙ У ПОЛІ НА СТОДОЛІ

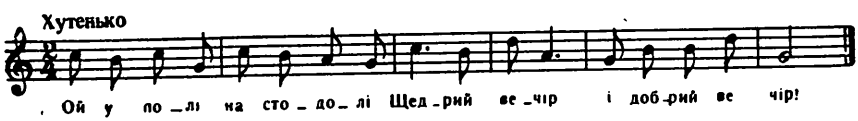

ОЙ У ПОЛІ ПРИ ДОРОЗІ

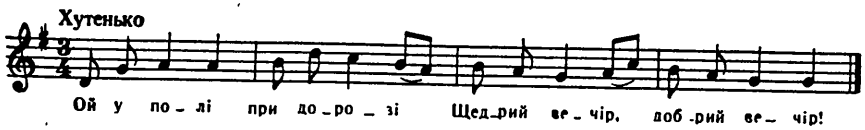

ОЙ У САДОЧКУ, В ВИНОГРАДОЧКУ

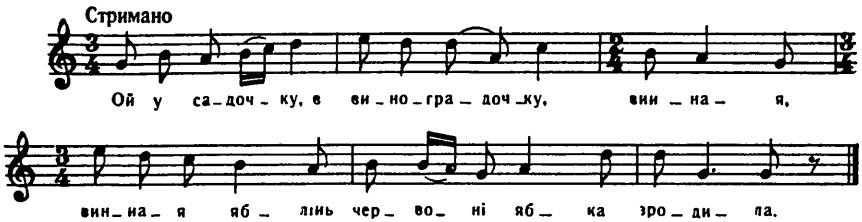

ОЙ У САДУ, САДУ, САДУ-ВИНОГРАДУ

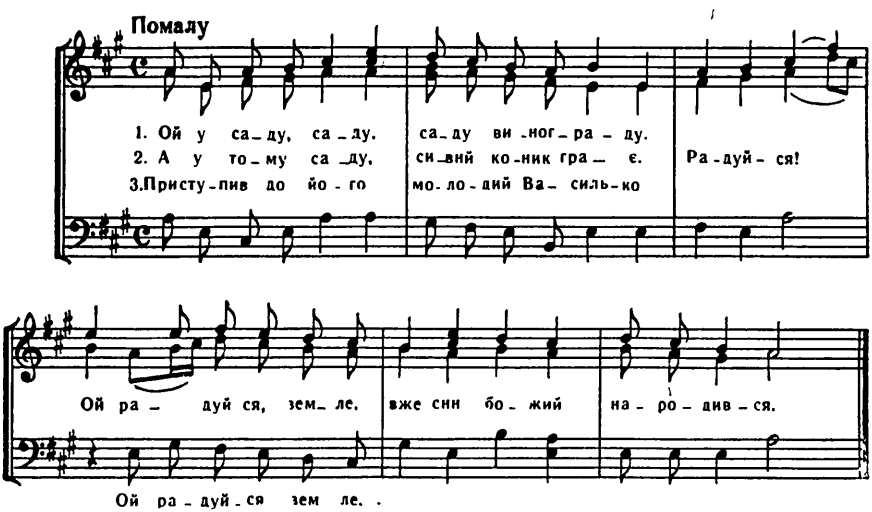

ОЙ ХОДИТЬ, ПОХОДИТЬ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ

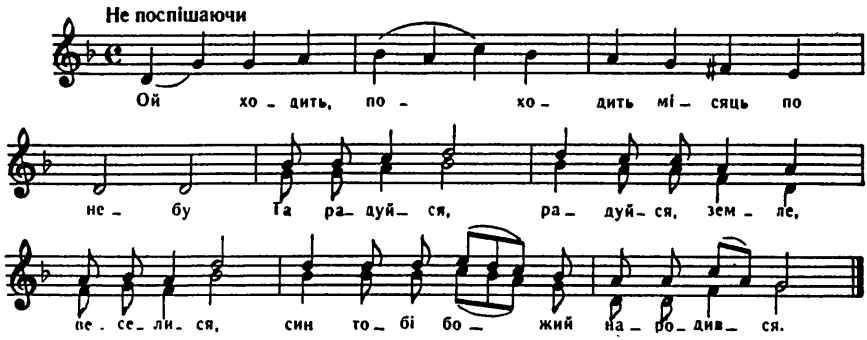

ОЙ ЧИ Є, ЧИ НЕМА ПАН ГОСПОДАР ДОМА

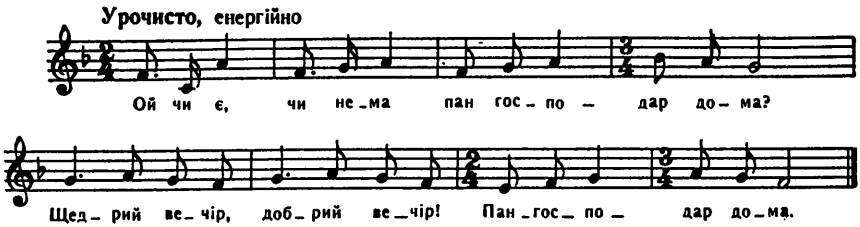

ОЙ ЧИ Є, ЧИ НЕМА ПАН ГОСПОДАР ДОМА

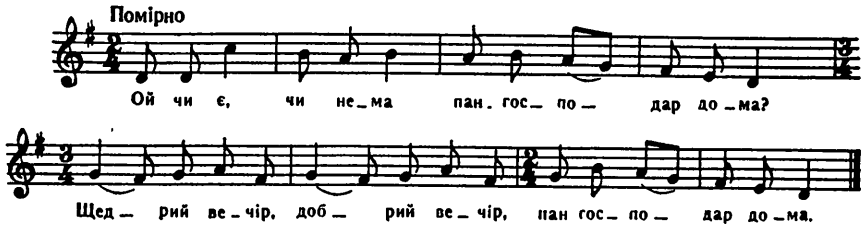

ОЙ ЯСНА, КРАСНА В ЛУЗІ КАЛИНА

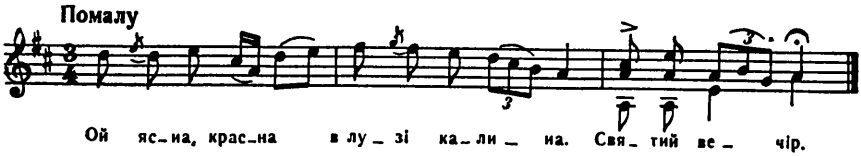

ПАВОЧКА ХОДИТЬ, ПІР'ЯЧКО ГУБИТЬ

Швиденько

Па-воч-ка хо-дить, пі-р'яч-ко гу-бить. Свя-тий ве-чір доб-рим лю-дям!

ПАВОЧКА ХОДИТЬ, ПІР'ЯЧКО РОНИТЬ

Хутенько

Па-воч-ка хо-дить, пір'яч-ко ро-нить. Свя-тий ве-чір доб-рим лю-дям.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ВСТАВАЙ З ПОСТЕЛІ

Весело

Па-не гос-по-да-рю, вста-вай з пос-те-лі,

ой дай, бо-же, вста-вай з пос-те-лі,

од-чи-няй две-рі, ой дай, бо-же.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, НА ТВОЙОМУ ДВОРІ

Помірно

Па-не гос-по-да-рю, на твойому дво-рі, ра-дуй-ся!

Ра-дуй-ся, бо-же, свя-ти-ся, зем-ле, на-ро-див-ся.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, НА ТВОМУ ДВОРІ

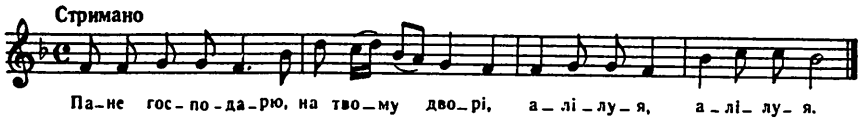

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, НА ТВОМУ ДВОРІ

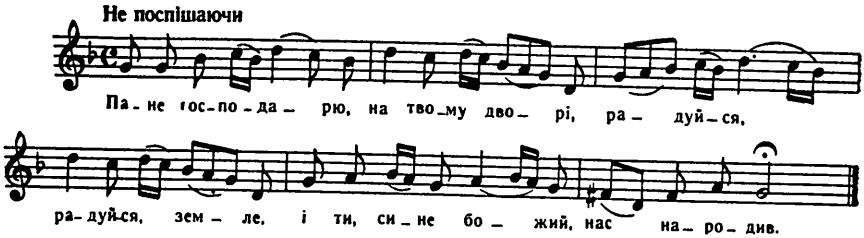

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ТИ ПРОСЛАВИВСЯ

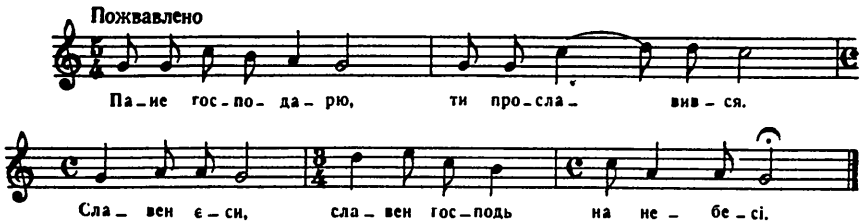

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, УСТАВАЙ, НЕ СПИ

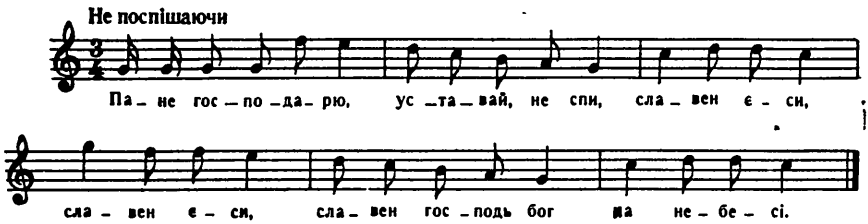

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ЧИ Є ТИ ДОМА

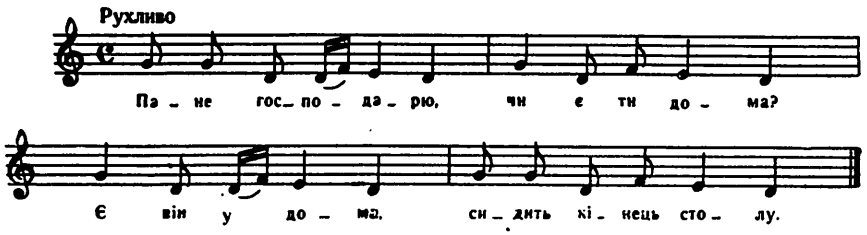

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ЦИ СПИШ, ЦИ ЧУЄШ

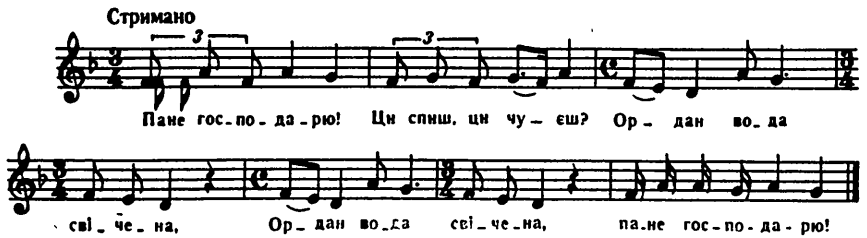

ПАСЛА ГАНДЗУНЯ ЧОТИРИ ВОЛИ

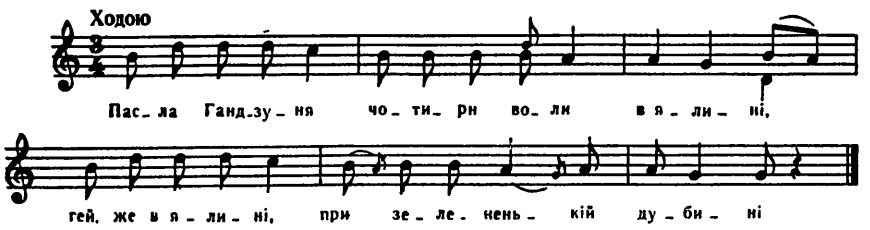

ПІД ВІКНОМ КОЛЯДНИК ТРЯСЕТЬСЯ

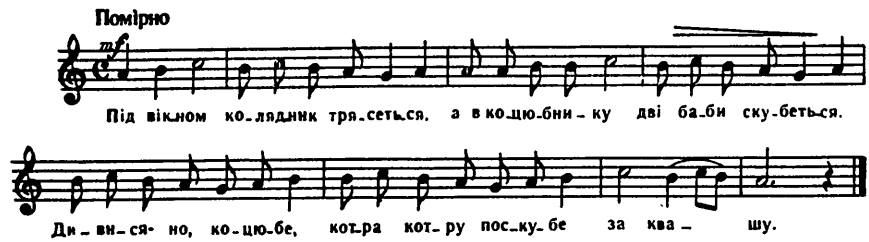

ПІШЛА АННОЧКА РАНО ПО ВОДУ

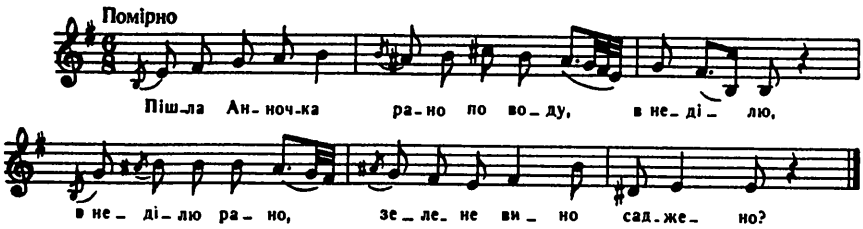

ПІШЛА ГАНУНЕНЬКА ПО ВОДОНЬКУ

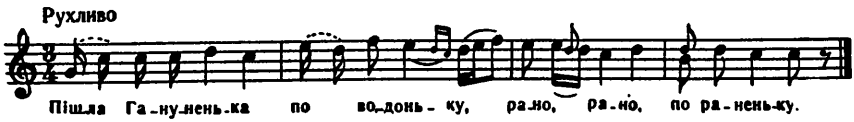

ПІШЛА ДІВЧИНА РАНО ПО ВОДУ

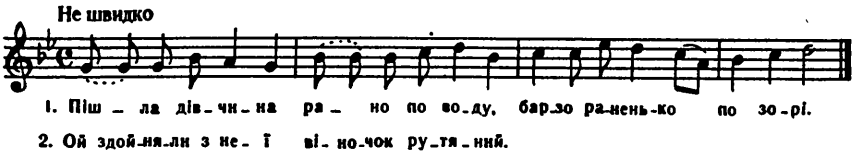

ПІШЛО ТРЬОХ БРАТТЯ

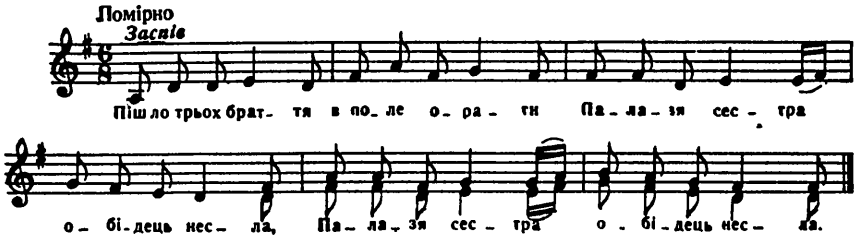

ПО ГОРАХ, ГОРАХ СНІЖЕНЬКИ ЛЕТЯТЬ

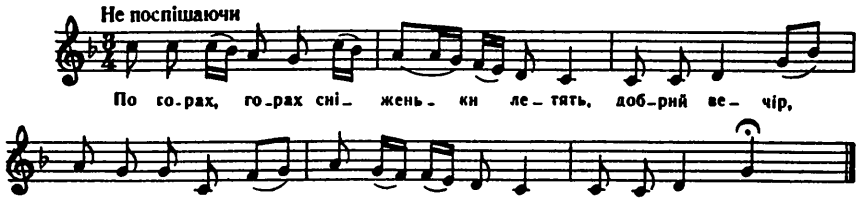

ПО ГОРАХ, ГОРАХ СНІЖЕНЬКИ ЛЕЖАТЬ

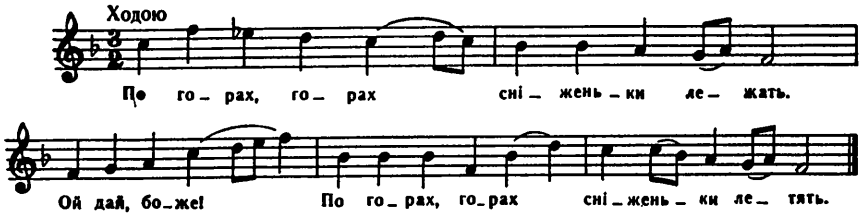

ПО ГОРІ, ГОРІ

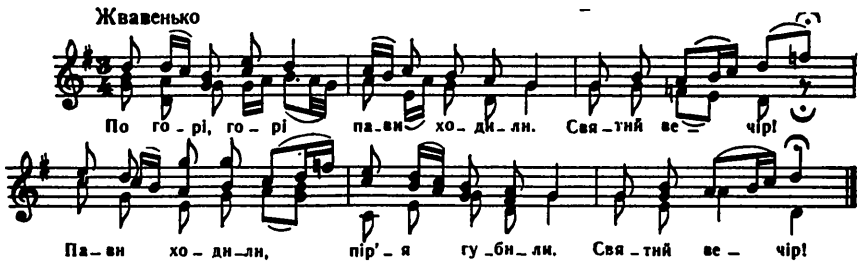

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ЛІТАЛИ

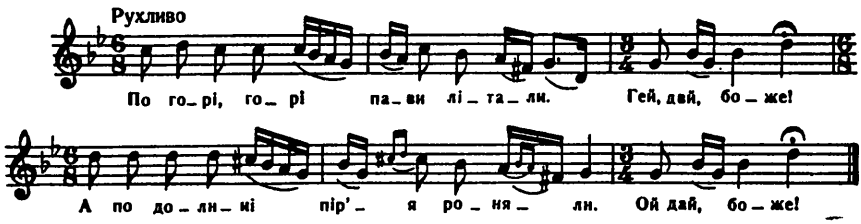

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ

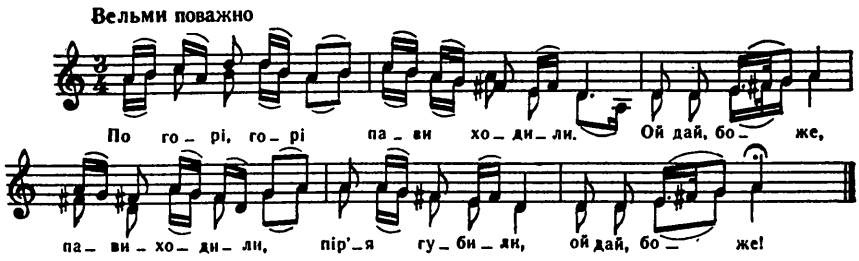

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ

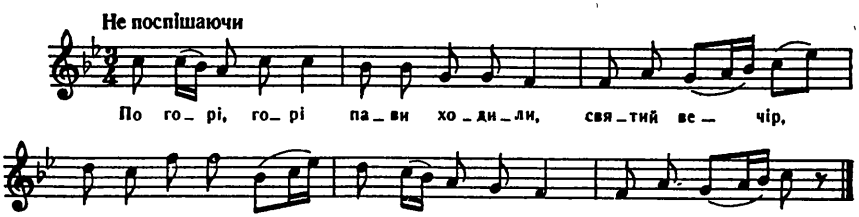

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВОНЬКИ ХОДИЛИ

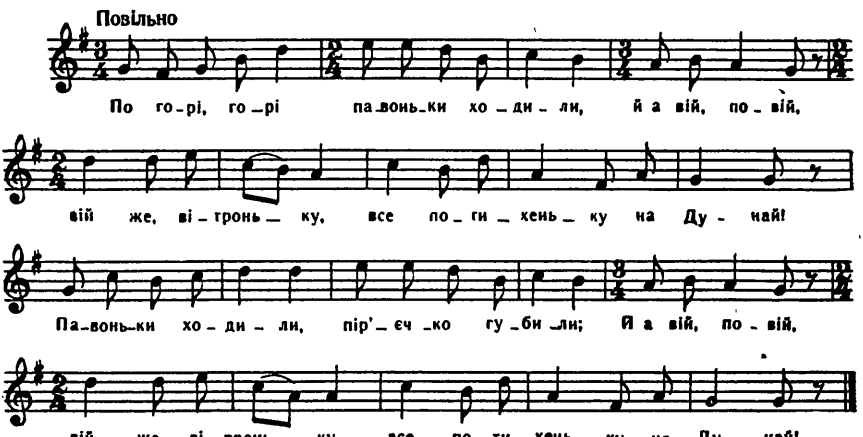

ПО ДОРОЗІ, ЖУЧКУ
(пляс)

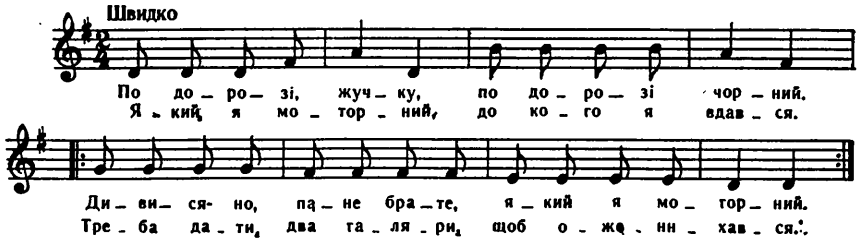

ПО КОНЕЦЬ МОСТУ КАЛИНОВОГО

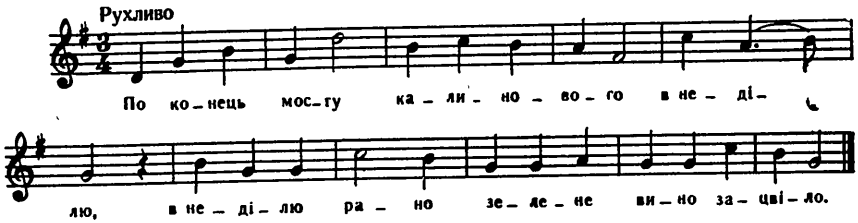

ПО МОСТУ, МОСТУ, ПО ЗАЛІЗНОМУ

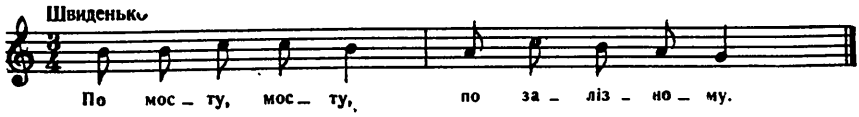

ПОНАД РІЧКОЮ, ПОНАД БИСТРОЮ

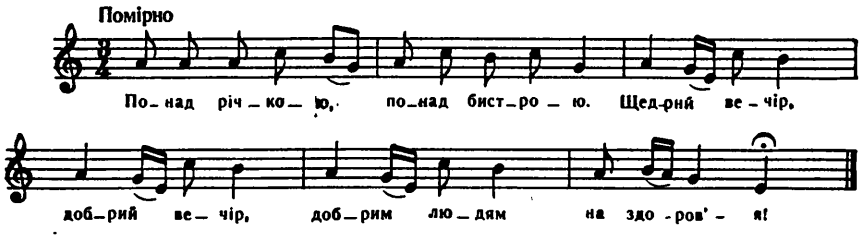

ПРИЛЕТІВ СОКІЛ ДО ВІКОНЦЯ

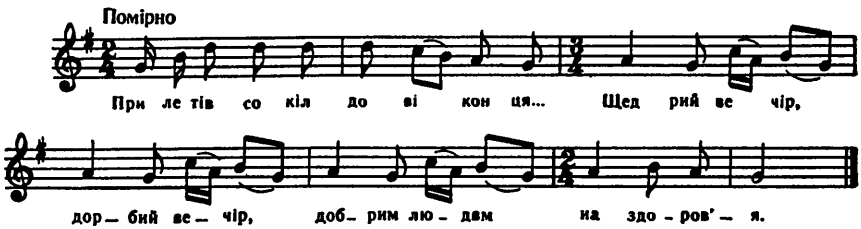

ПРИЛІТАЛА ЛАСТІВОНЬКА

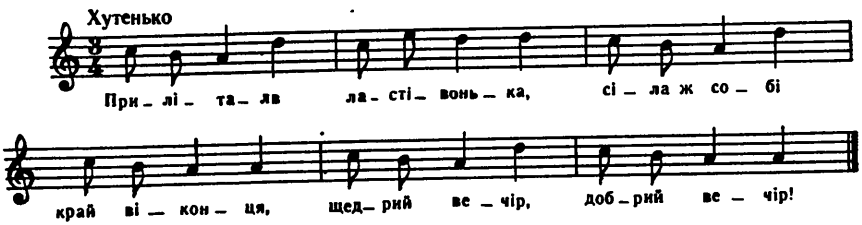

ПРИЛЕТІЛА ЛАСТІВОЧКА

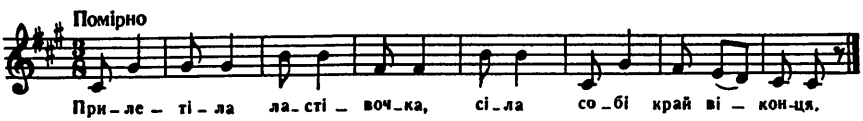

РОСЛО ДЕРЕВЦЕ ТОНКО, ВИСОКО

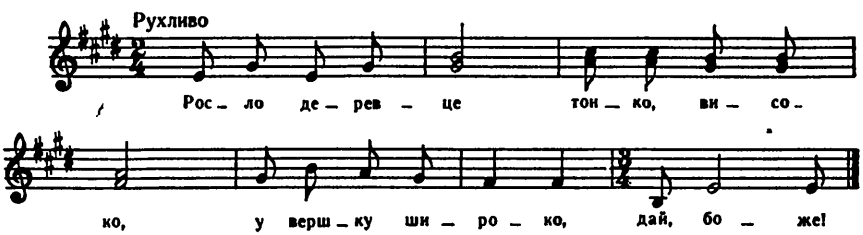

СВІТИ, СВІТИ, МІСЯЧЕНЬКУ

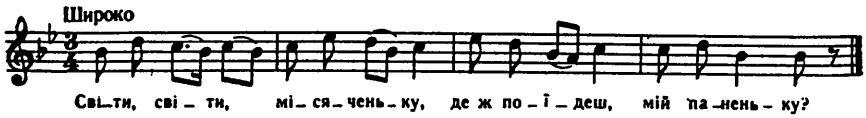

СИДИТЬ ДЯДЬКО НА СТІЛЬЦІ

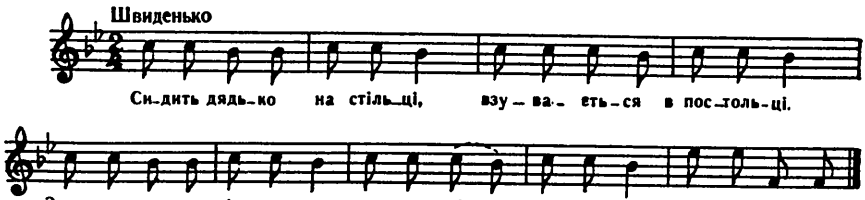

СІЯЛА ГАНДЗЯ ЯРУЮ РУТОЧКУ

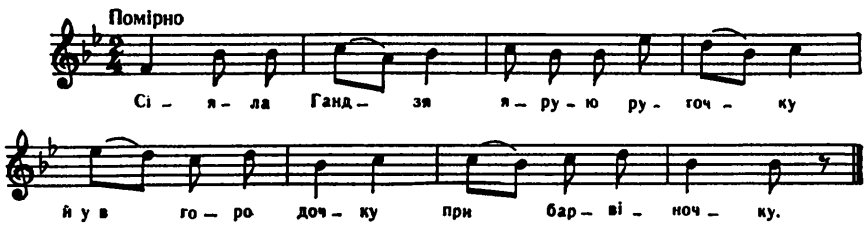

СПАВ ГАВРИЛО В ШОПІ НА ДАХУ

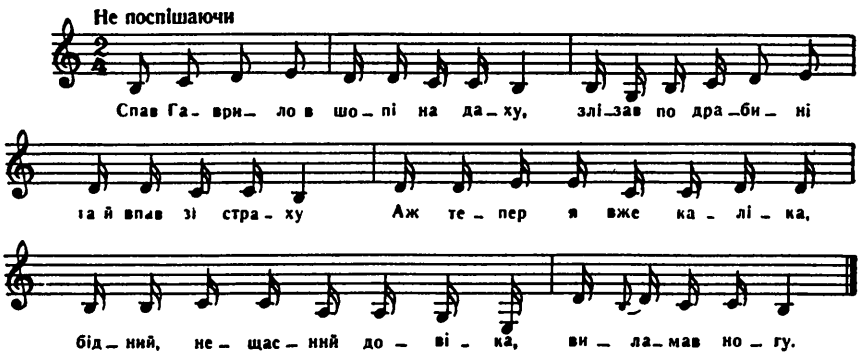

СУСІДОЧКИ, ГОЛУБОЧКИ

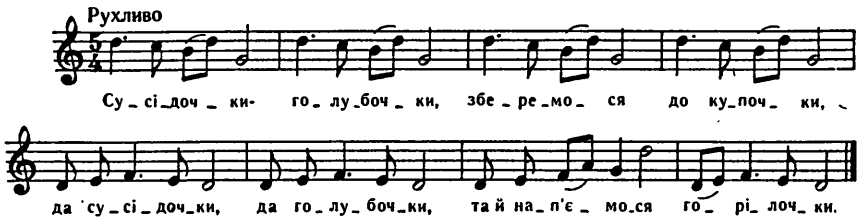

ТА ДІВКА ПРІСЕЧКА ТА Й ОДНА В БАТЕЧКА

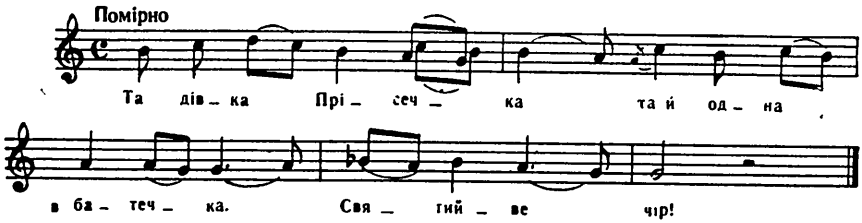

ТА ОЙ ТАМ ЗА ЛІСОМ

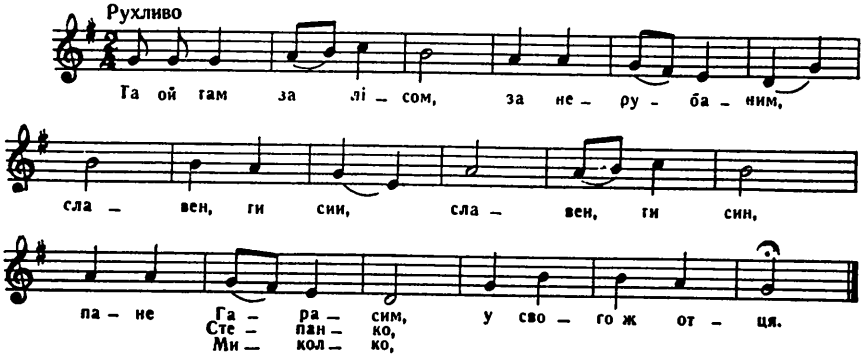

ТАМ У КАСУНЕНЬКИ ПІД ВІКОНЦЯМИ

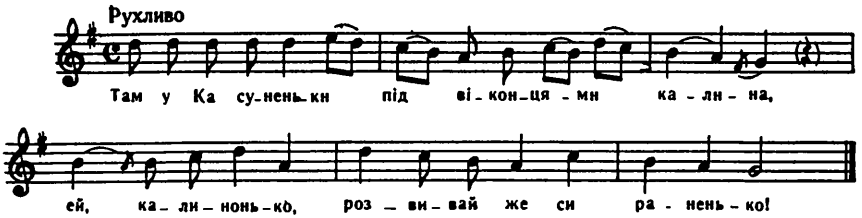

ТАМ КОЛО МЛИНА РОСТЕ КАЛИНА

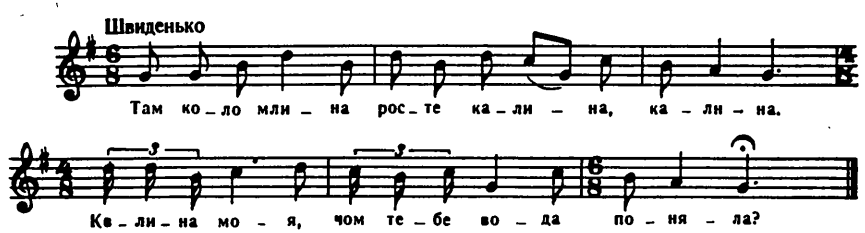

ТАМ НА ГОРОНЬЦІ ДВІ СОКОЛОНЬЦІ ЯЧМІНЬ ЖНУТЬ

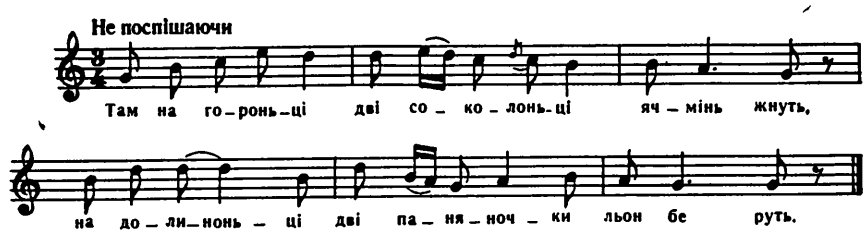

ТАМ НА РІЧЕЧЦІ, НА БИСТРІЙ

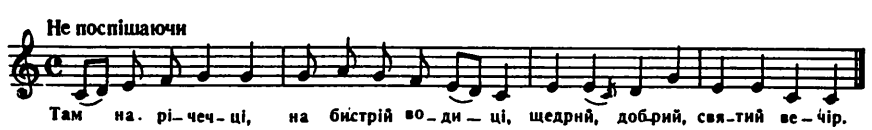

У НЕДІЛЕНЬКУ ТА РАНЕСЕНЬКО

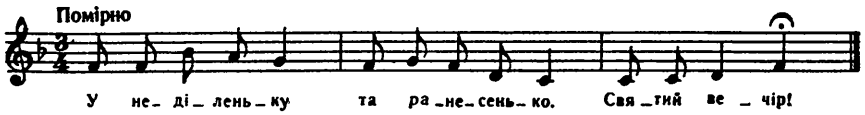

У ПАНА ЙВАНА ОБГОРОДЖЕН ДВІР

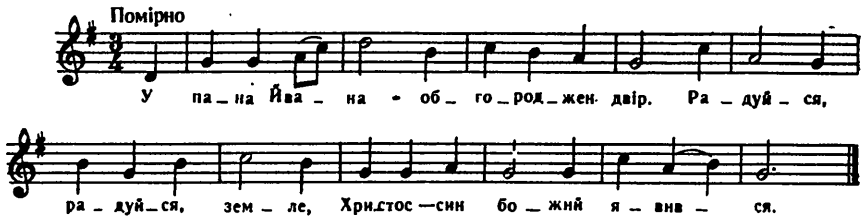

У ПАНА, ПАНА ЗАСЛАНА СКАМ'Я

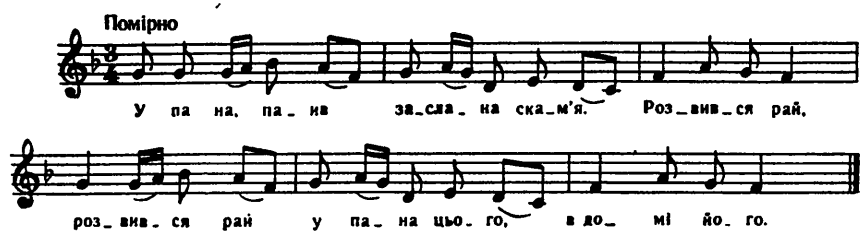

У ПОЛІ, ПОЛІ

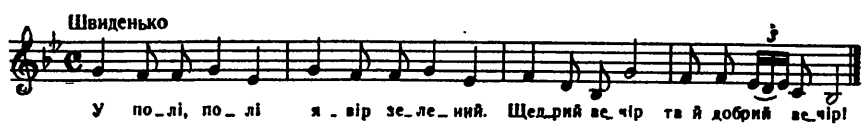

УГАДАЙ, ГАННО, ПРИЛИЧНАЯ ПАННО

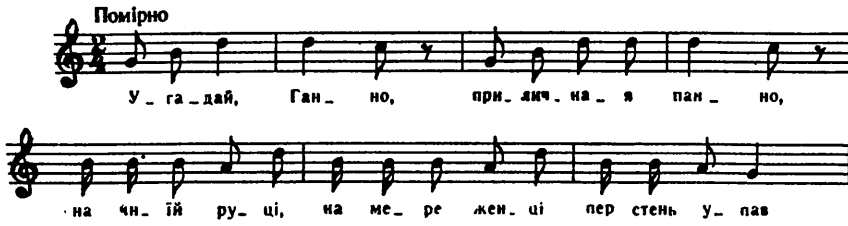

ХОДИТЬ, ПОХОДИТЬ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ

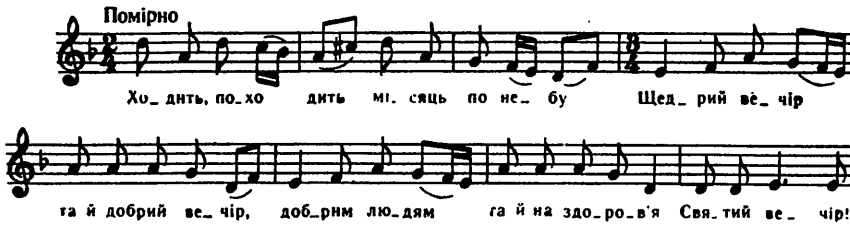

ЦИ ДОМА, ДОМА, ГОСПОДАРЕНЬКУ

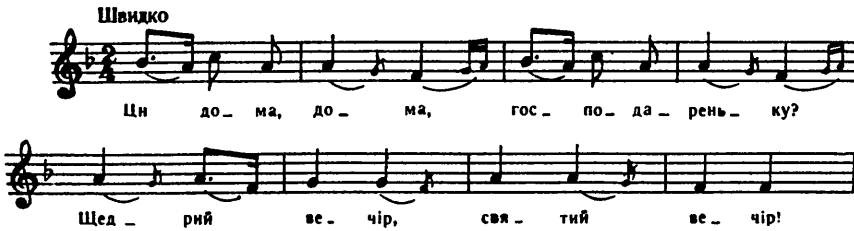

ЦИ ТИ ДОМА, ГРЕЧНИЙ ПАНЕ

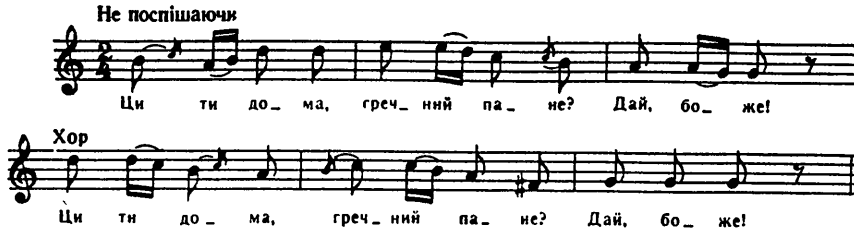

ЧИ ДОМА, ДОМА БІДНАЯ ВДОВА

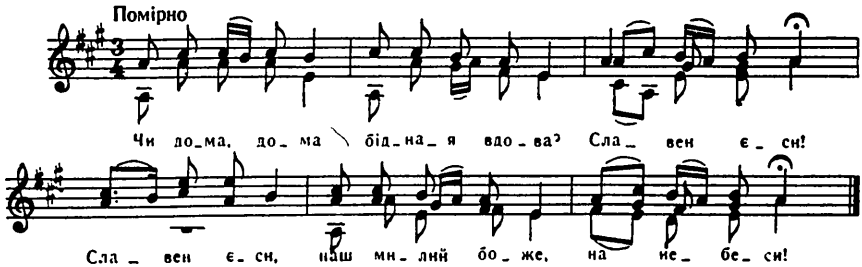

ЧИ ДОМА, ДОМА ГРЕЧНИЙ КАВАЛІР

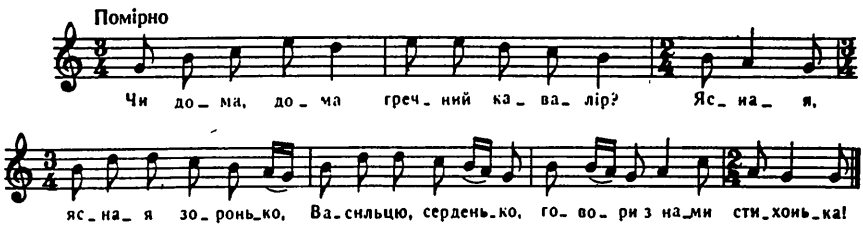

ЧИ ДОМА, ДОМА ПАН ГОСПОДАР

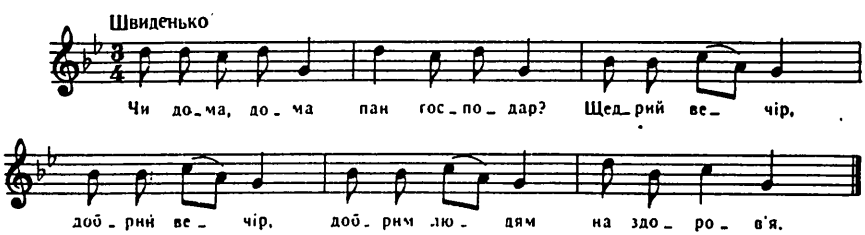

ЧИ Є, ЧИ НЕМА ГОСПОДАР ДОМА

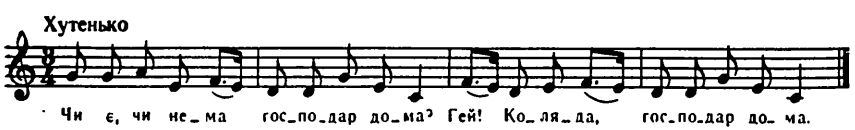

ЧИЙ ЖЕ ТО ПЛУЖОК НАЙРАНШЕ ВИЙШОВ

Помірно

Чий же то плу_ жок най_ ран_ ше вий_ шов?

Ра_ но, ра_ нень_ ко сві_ ти, зо_ рень_ ко!

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР

Швидеиько

Щед_рий ве_ чір, па_ не гос_ по_да_ рю!

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР

Швиденько

Щед_ рий ве_ чір, доб_ рий ве_ чір,

доб_ рим лю_ дям на весь ве_ чір, а я зна_ ю,

що пан до_ ма, си_ дить со_ бі кі_ нець сто_ ла.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР

Хутенько

Щед_ рий ве_ чір, доб_ рий ве_ чір! При_ ле_ ті_ ла

зо_ зу_ лень_ ка. Щед_ рий ве_ чір, доб_ рий ве_ чір!

ЩЕДРИК, ВЕДРИК

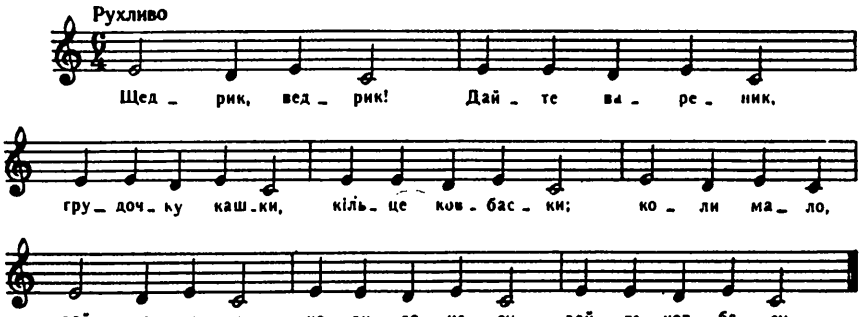

ЩЕДРИК, ВЕДРИК

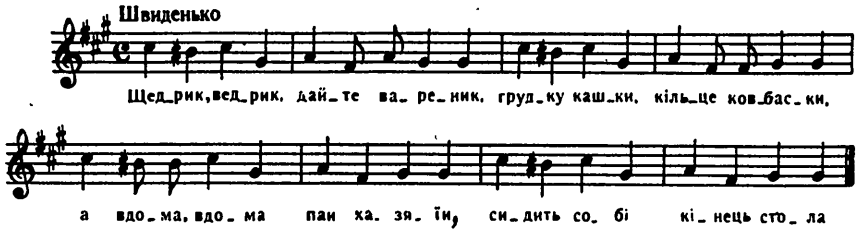

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОЧКА

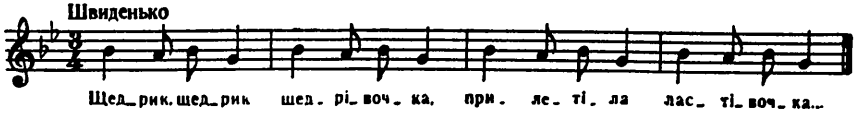

ЩО В ЄРУСАЛИМІ РАНО ЗАДЗВОНИЛИ

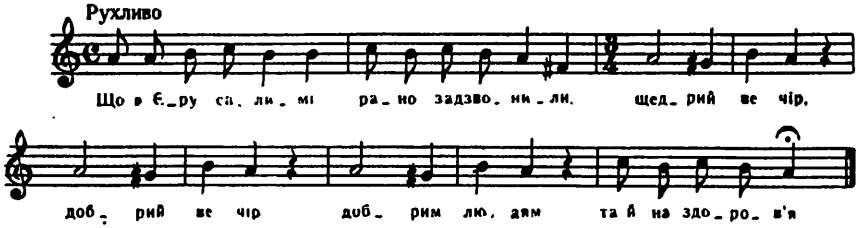

ЩО В ЛУЗІ, ЛУЗІ КРАСНА КАЛИНА

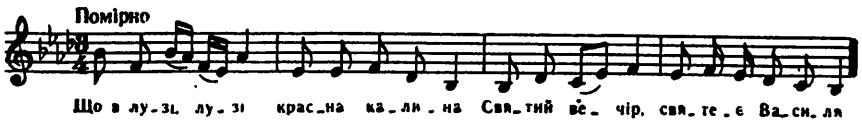

ЩО В ЛУЗІ, ЛУЗІ КРАСНА КАЛИНА

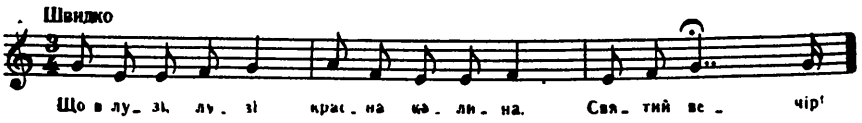

ЩО В НАШОГО ХАЗЯЇНА СТОЇТЬ ЯВІР У ДВОРІ

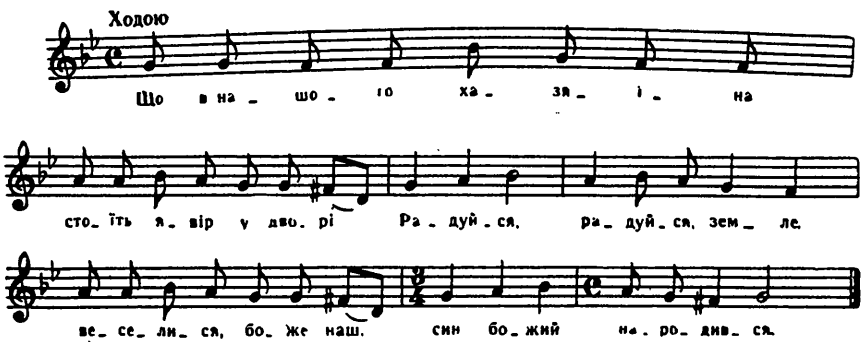

ЩО В ПАНА ВАСИЛЯ УМНАЯ ЖОНА

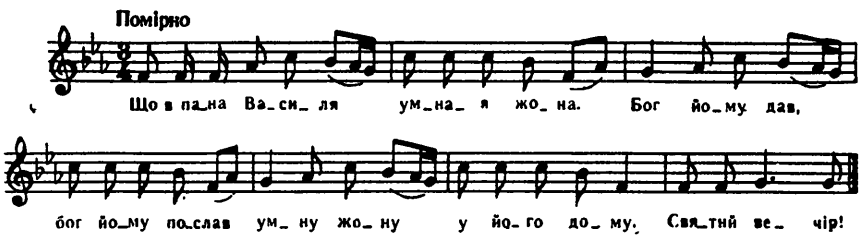

ЩО В ПАНА ФЕДОРКА ДА ОДИН СИНКО

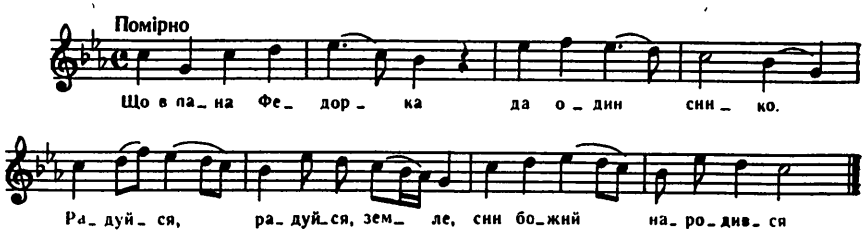

ЩО В ПОЛІ, ПОЛІ САМ ПЛУЖОК ОРЕ

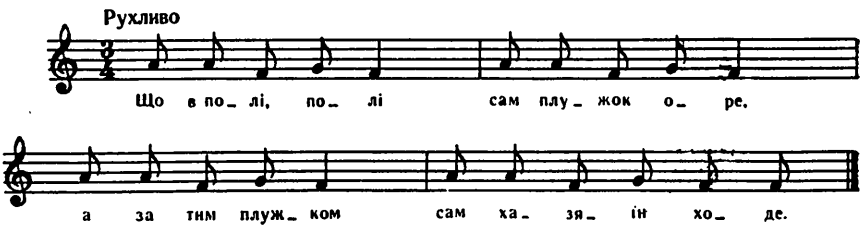

ЩО В ПОЛІ, В ПОЛІ ТА Й НА РОЗДОЛІ

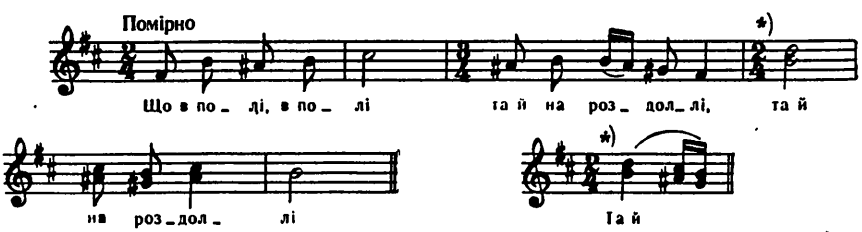

ЩО В СІЙ ХАТІ ТА Й НА ПОКУТІ

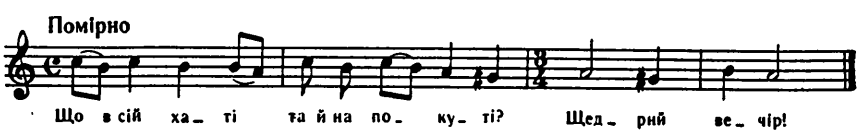

ЩО В ТЕРЕМОЧКУ ТА НА КРІСЛЕЧКУ

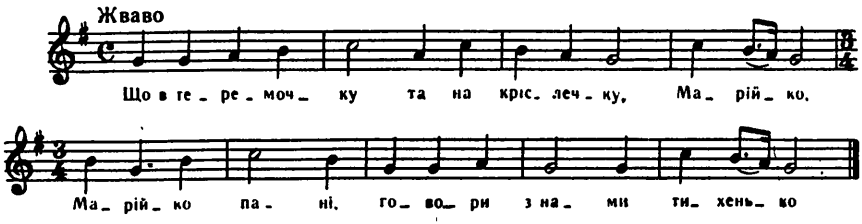

ЩО В ЦЕЙ ДОМ

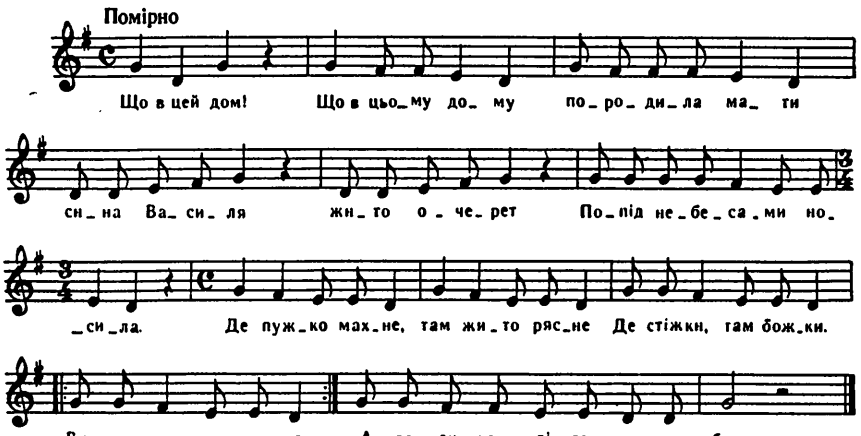

ЩО В ЦЬОМУ ДОМУ ТА ТИХА ВЕЧЕРЯ

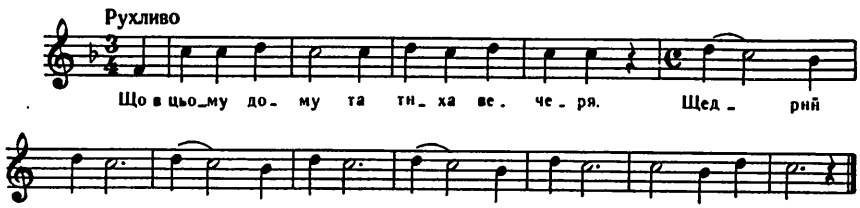

ЩО МАТИ СИНА ДА НАРОДИЛА

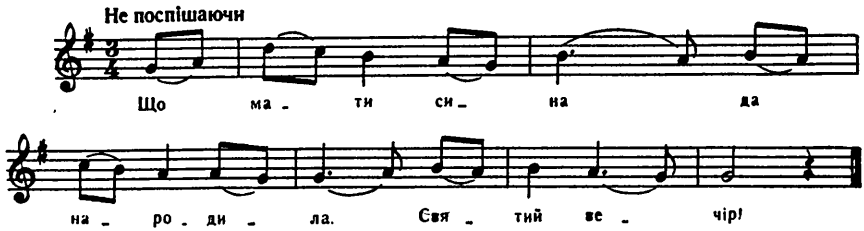

ЩО НА МОРІ, МОРІ

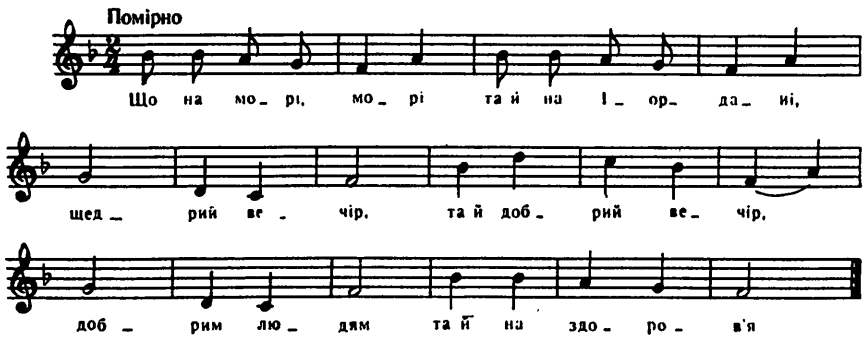

ЩО ПО ПОЛЮ, ПОЛЮ ЧИСТОМУ

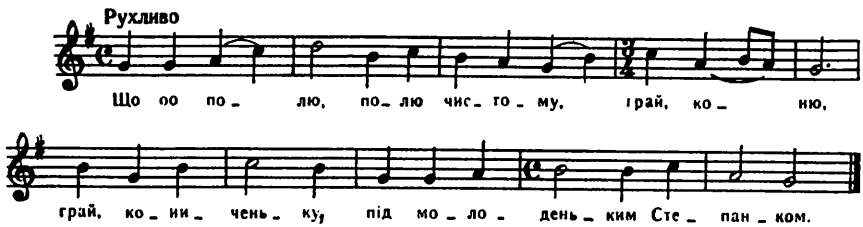

ЩО У ПАНА ЙВАНА ТА ОДИН СИНОК Є

Помірно

Що у па_на Йва_на та о_дин,

о_дин си_нок є. Свя_тий ве_чір!

ЩО У ПОЛІ, ПОЛІ СТОЯЛА БЕРЕЗА

Рухливо

Що у по_лі, по_лі сто_я_ла бе_ре_

_за Щед_рий ве_чір, доб_рий ве_

_чір, доб_рим лю_дям на здо_ро_в'я.

Я МАЛЕНЬКИЙ ХЛОПЧИК
(приспів міхоноші)

Не швидко

Я ма_лень_кий хлоп_чик зліз на стовп_чик, з мішком по_ход_жа_ю,

Жваво
recitando

ко_ля_ду зби_ра_ю. Ве_чір доб_рий, дай_те пи_ріг дов_гий!

Як не дас_те пи_ро_га, то возь_му во_ла за ро_га

га по_ве_ду до тор_га, та про_дам за ша_га. Тпру, ца_бе!

ЯК ЗАЖУРИТЬСЯ КРУТАЯ ГОРА

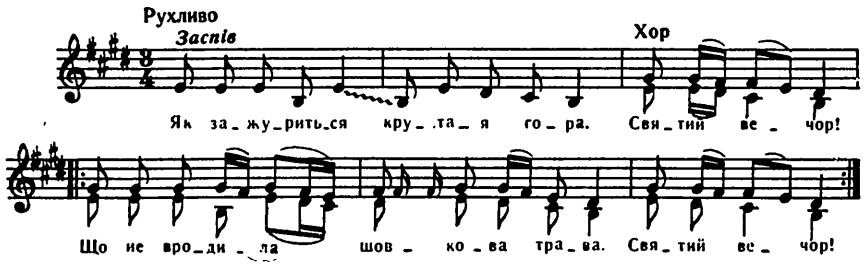

МЕЛОДІЇ БЕЗ ТЕКСТІВ

1 Помірно

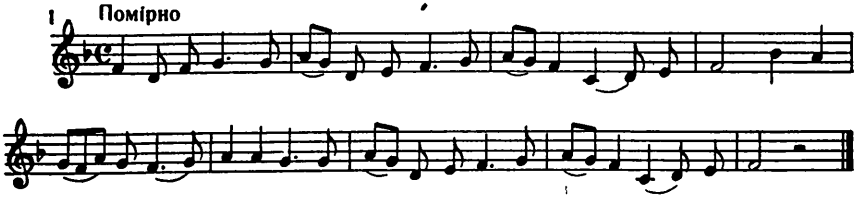

2 Помірно

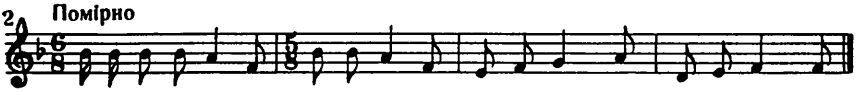

3 Рухливо

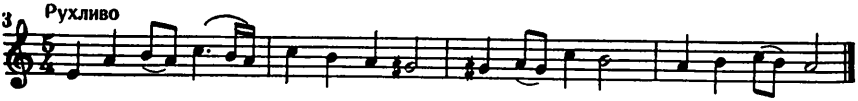

4 Стримано

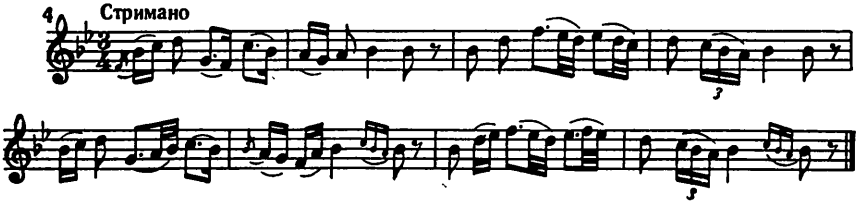

5 Помірно

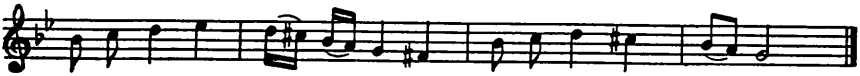

6 Стримано

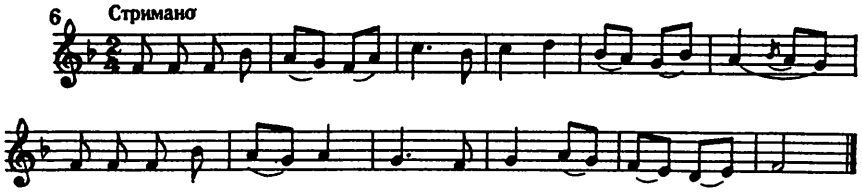

7 Помірно

8 Помірно

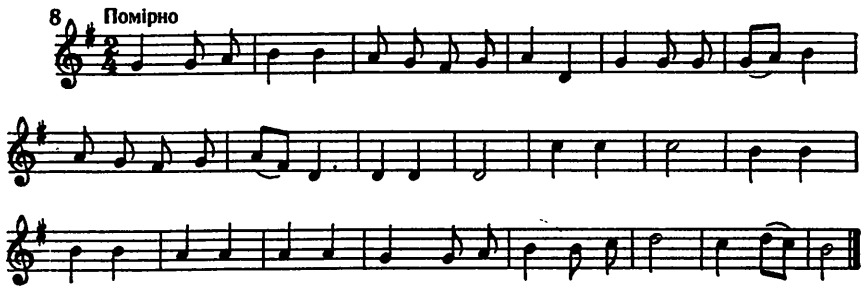

9 Помірно

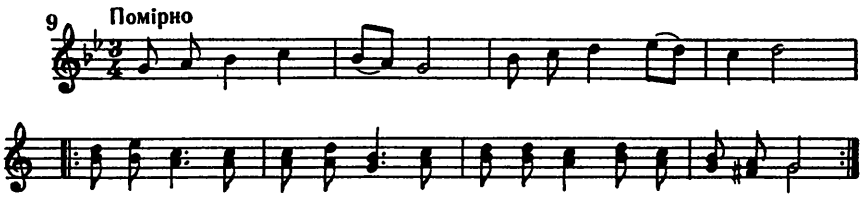

10 Помірно

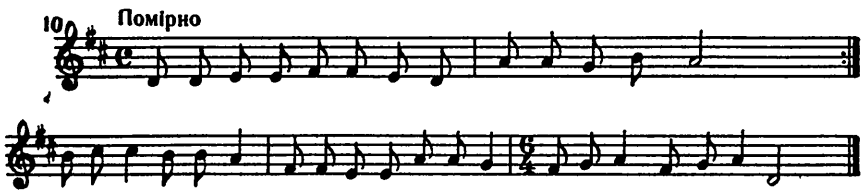

11 Велично, не поспішаючи

12 Велично

13 Помірно

14 Не швидко

15 Хутенько

16 Повільно

f *p* *rit.* *f* *f* *p* *pp*

17 Рухливо

*)

*)

18 Помірно

19 Помірно

20 Швиденько

21 Стримано

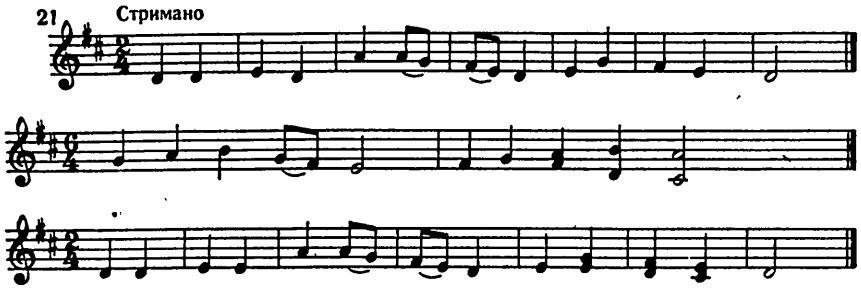

22 Хутенько

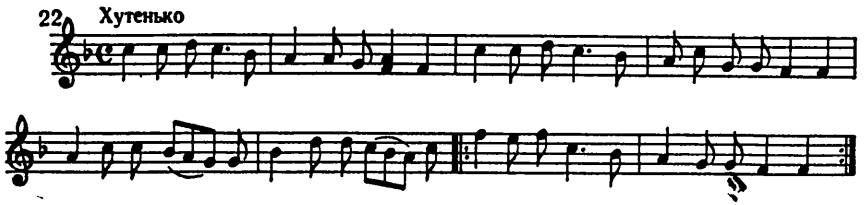

23 Не поспішаючи

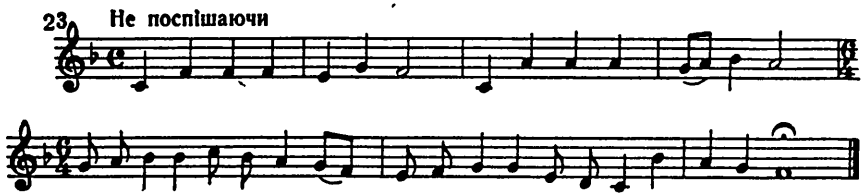

24 Помірно

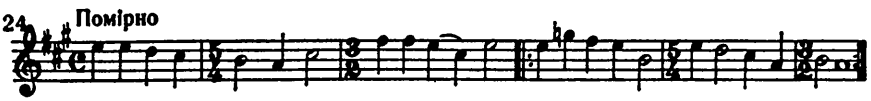

25 Не швидко

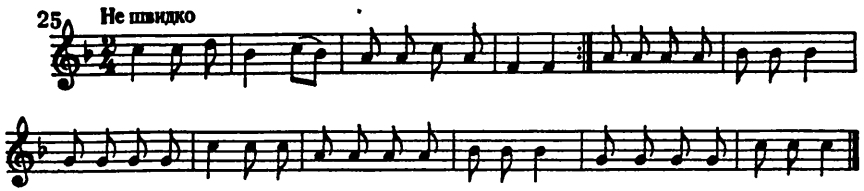

26 Стримано

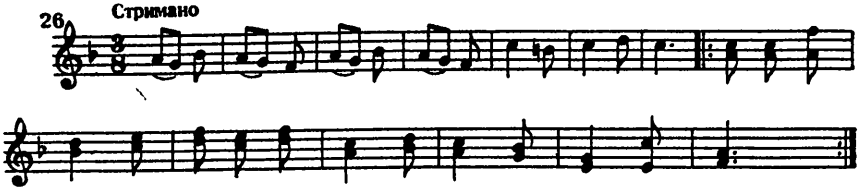

27 Помірно

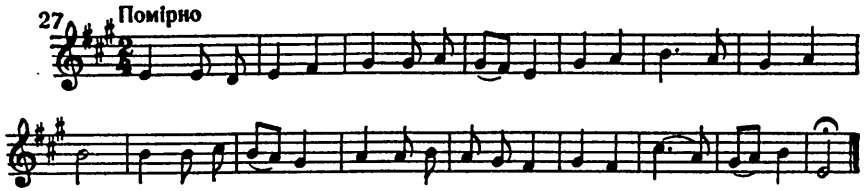

28 Помірно

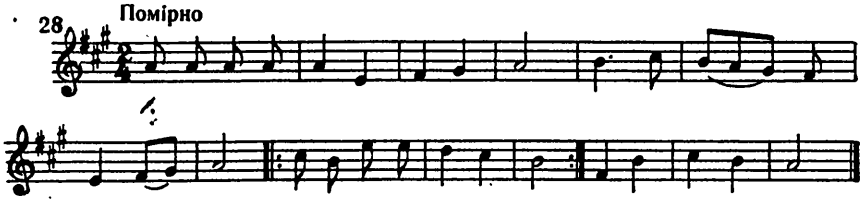

29 Не поспішаючи.

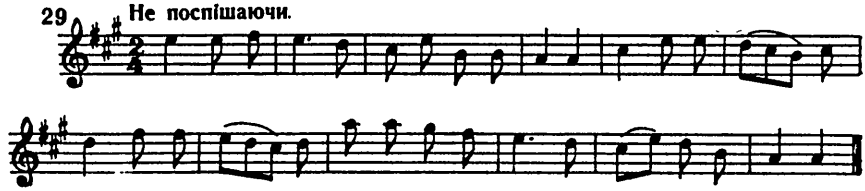

30 Помірно

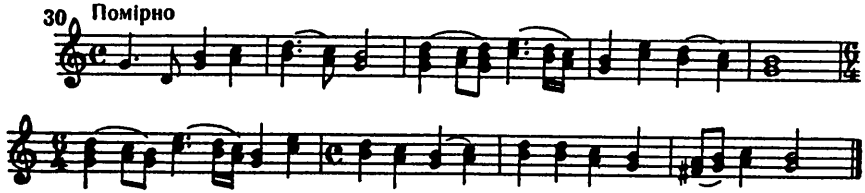

31 Помірно

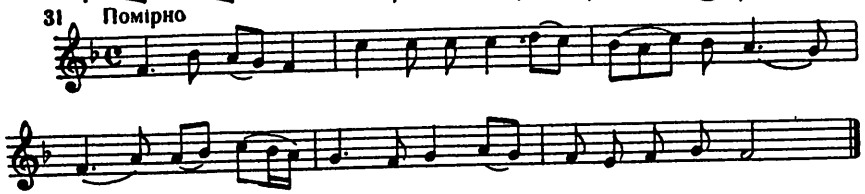

32 Не поспішаючи

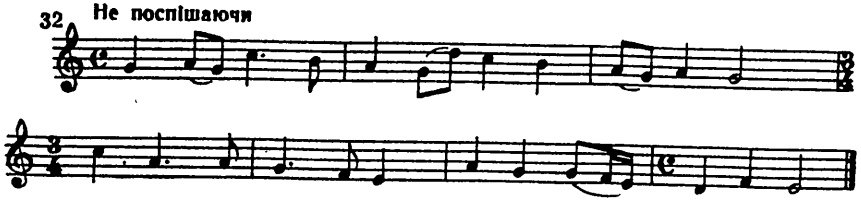

33 Помірно

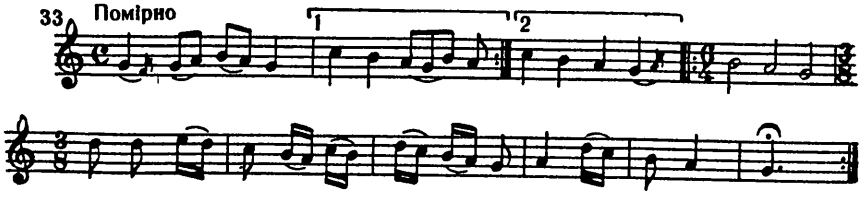

34 Повільно

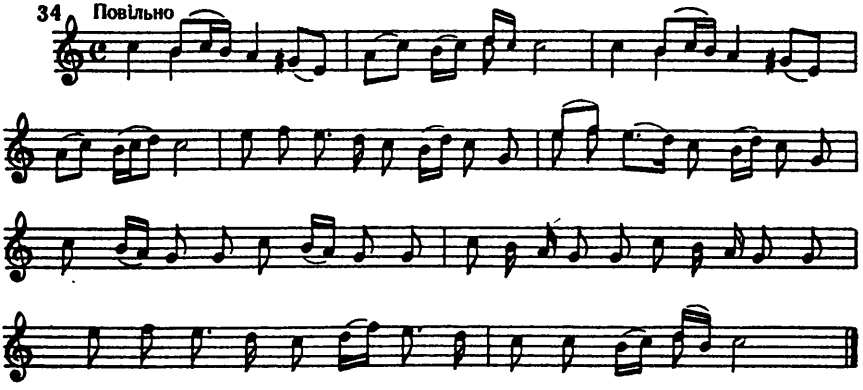

35 Помірно

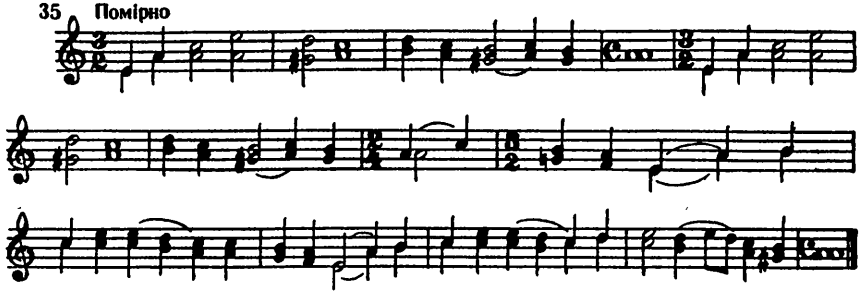

36 Помірно

37 Стримано

38 Швиденько

39 Помірно

40 Не поспішаючи

МЕЛОДІЇ ПІСЕНЬ ПРО КОЗУ

БЕ-Е-Е, КОЗУНЮ

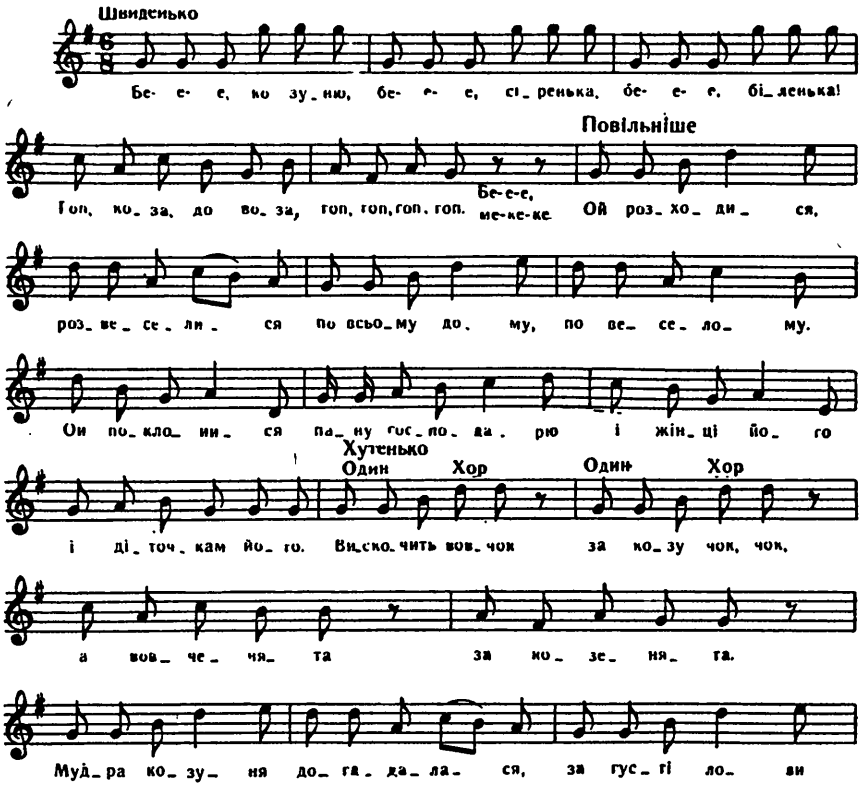

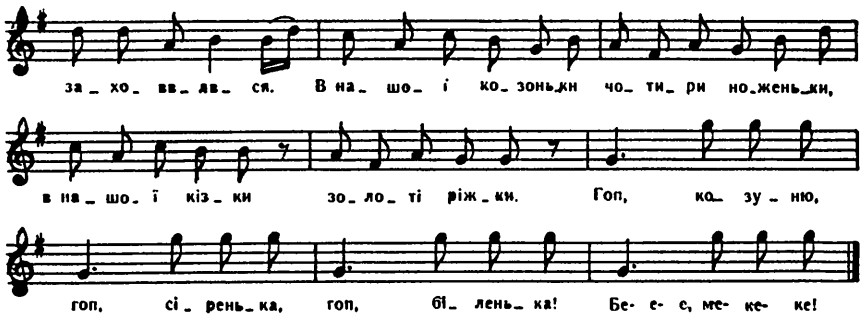

ГО-ГО-ГО, КОЗА

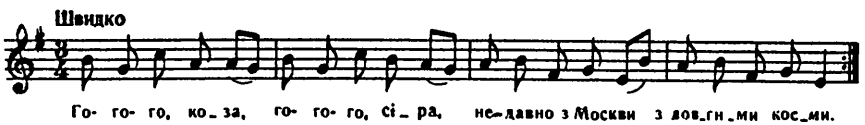

ГУЛЯЙ, КОЗУНЮ, ГУЛЯЙ

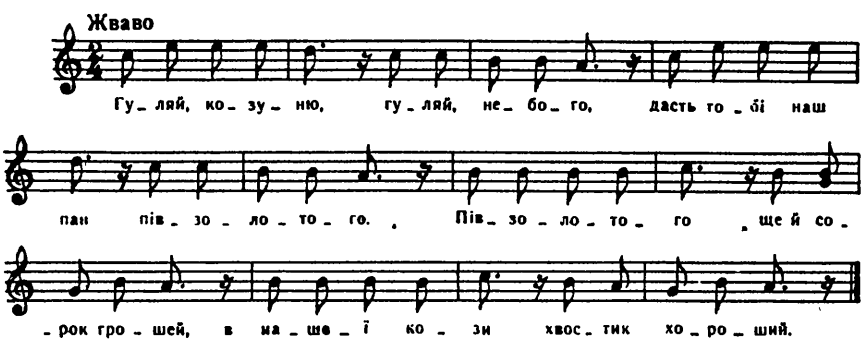

ДЕ КОЗА ХОДИТЬ

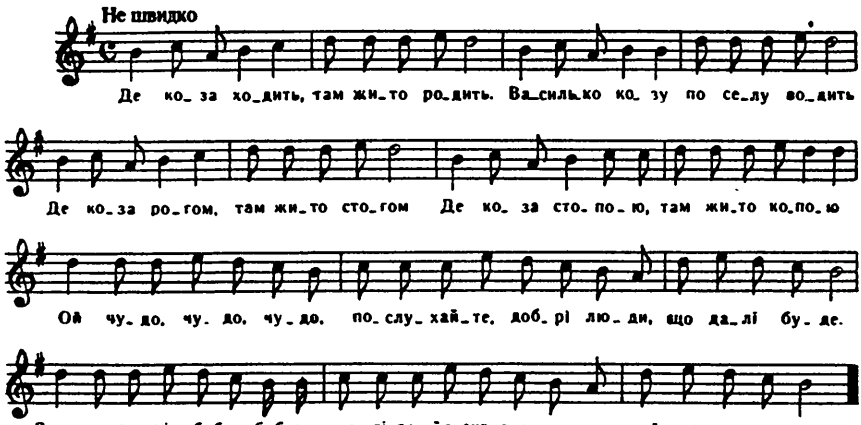

КОЗА

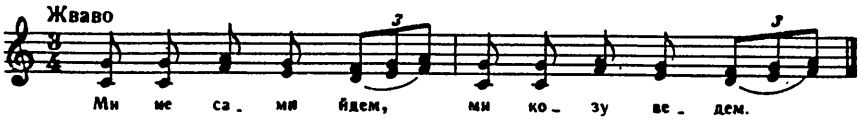

КОЗА
(новорічна гра)

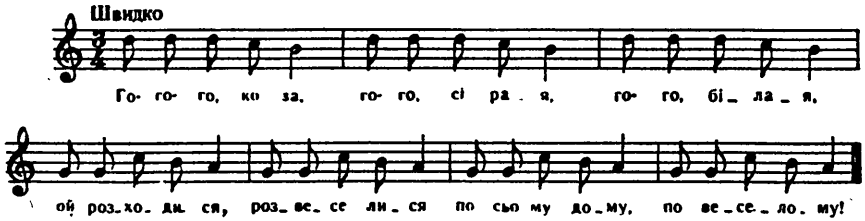

ОЙ ГО-ГО-ГО, КОЗА

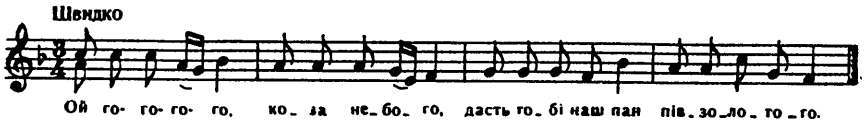

ОЙ ДОБРИЙ ВЕЧІР ДО СЕЇ ХАТИ

Помірно

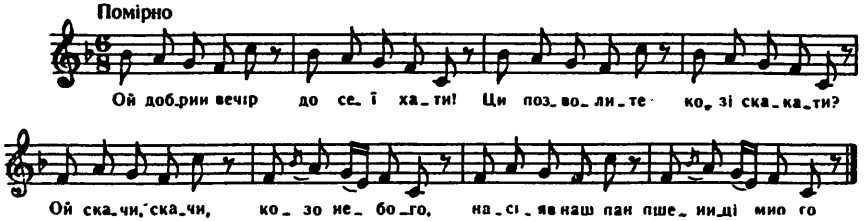

СКАЖИ, КОЗУНЮ, СКАЖИ, НЕБОГО

Швиденько

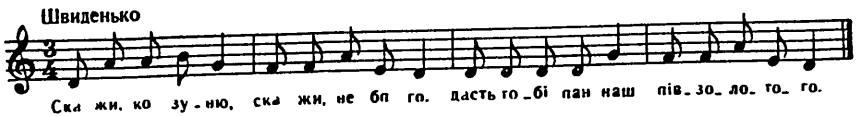

МЕЛОДІЇ ПІСЕНЬ ПРО МАЛАНКУ

ВАСИЛЬЧИКУ-ЧЕЧЕРЧИКУ

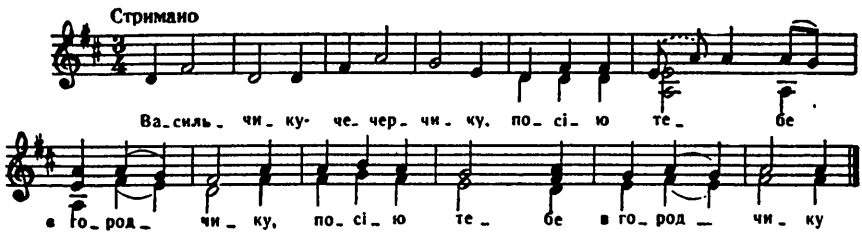

НАША МАЛАНОЧКА

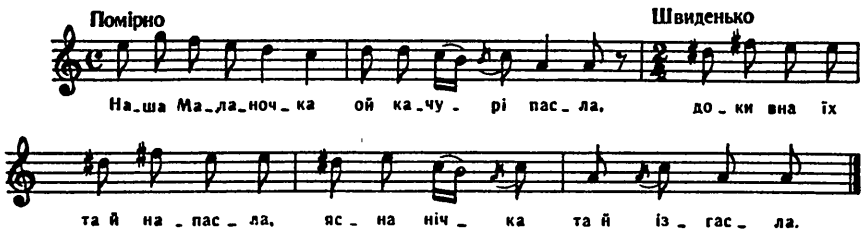

ОЙ В ПЕТРІВОЧКУ НІЧКА МАЛЕНЬКА

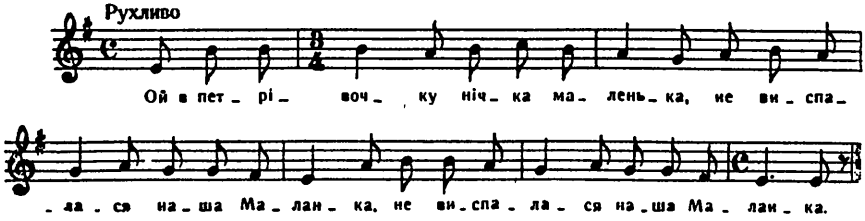

ОЙ УЧОРА А ЗВЕЧОРА

Помірно

Ой у - чо - ра а зве - чо - ра, пас - ла Ма - лан - ка

ба й ка - чу - ра, пас - ла Ма - лан - ка ба й ка - чу - ра

ОЙ УЧОРА ІЗВЕЧОРА

Швиденько

Ой, у - чо - ра із - ве - чо - ра пас - ла Ма - лан - ка два ка - чу - ра.

ОЙ УЧОРА ІЗВЕЧОРА

Ой у - чо - ра із - ве - чо - ра пас - ла Ма - лан -

- ка два ка - чу - ра, пас - ла Ма - лан - ка два ка - чу - ра.

ОЙ УЧОРА ІЗВЕЧОРА

Жваво

Ой у - чо - ра із - ве - чо - ра пас - ла Ма - лан - ка

два ка - чу - ра, пас - ла Ма - лан - ка два ка - чу - ра.

ЩО Й УЧОРА ІЗВЕЧОРА

Дуже повільно

Заспів

Що й у - чо - ра із - ве - чо - ра

пас - ла Ма - лан - ка два ка - чу - ра.

Примітки

Додатки

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

(друкованих і рукописних)

Умовні скорочення	Повна назва
Антонович і Драгоманов	«Исторические песни малорусского народа с объяснениями Вл. Антоновича и М. Драгоманова», К., т. I, 1874.
Від. рук. ДПБ	Відділ рукописів Державної публічної бібліотеки УРСР.
Від. рук. Ін-ту л-ри	Відділ рукописів Інституту літератури ім. Т. Шевченка Академії наук УРСР.
Від. ф. ІМФЕ	Відділ фондів Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії Академії наук УРСР.
Гнатюк	Колядки і щедрівки, зібрав Володимир Гнатюк, т. I (Колядки господарю і господині) — «Етнографічний збірник», т. XXXV, Львів, 1914; т. II (Колядки парубкові, дівчині, жартівливі, пародії та ін.) — «Етнографічний збірник», т. XXXVI, Львів, 1914.
Головацький II, III	«Народные песни галицкой и угорской Руси, собранные Я. Ф. Головацким», ч. II, III, М., 1878.
Грінченко	Б. Д. Гринченко, Песни, «Этнографические материалы, собранные в Черниговской и соседних с ней губерниях», т. III, Чернигов, 1899.
Е З	«Етнографічний збірник», Львів, 1901, 1906.
Э О	Журн. «Этнографическое обозрение», М.
Ż. Pauli, Pieśni	«Pieśni ludu ruskiego w Galicyi, zebral Pauli Żegota, г. I, Львів, 1839.
Ж С	Журн. «Живая старина», СПб.
ЗНТШ	Журн. «Записки Наукового товариства імені Шевченка», Львів.
И О Р Я С	Журн. «Известия отделения русского языка и словесности», М.
Квітка, 1917	К. Квітка, Народні мелодії. З голосу Лесі Українки записав і упорядив Климентій Квітка, ч. I і II, К., 1917.
Квітка, 1922	К. Квітка, Українські народні мелодії. Зібрав Климент Квітка, К., «Слово», 1922.
К С	Журн. «Киевская старина», К., 1882—1906.
Kolberg, Pokucie	O. Kolberg, Pokucie, т. I, Краків, 1882.
Kolberg, Wołyń,	O. Kolberg, Wołyń, Краків, 1907.
Колесса I.	I. Колесса, Галицько-руські народні пісні з мелодіями, зібрав у с. Ходовичах Іван Колесса, «Етнографічний збірник», т. XI, Львів, 1901.
Колесса Ф., 1923	«Народні пісні з Південного Підкарпаття», «Просвіта», Ужгород, 1923.

Колесса Ф.	«Народні пісні з Підкарпатської Русі», Ужгород, 1938. «Науковий збірник» т-ва «Просвіта».
Колесса Ф., 1938	«Українська усна словесність», вид-во «Просвіта», Львів, 1938.
Кравченко	«Етнографічні матеріали, зібрані Васильом Кравченком на Україні, а більшістю в межах Волині», Житомир, б. р. (1911).
Купчанко, Песни	«Песни буковинского народа, записи Гр. Ив. Купчанко, Записки Юго-Западного отдела императорского русского географического общества», т. II, К., 1875.
Леонтович	М. Леонтович, Музичні твори, IV, Книгоспілка, Х.—К., 1930.
Л Н В	Журн. «Літературно-науковий вісник», Львів, 1898—1918.
Лисенко	М. Лисенко, Зібрання творів, т. XX, К., 1956.
Лукашевич	«Малороссийские и червонорусские народные думы и песни», СПб., 1836.
«ЛУНА»	«Збірник пісень для сім'ї і школи. Упорядкував К. Стеценко», К., 1907.
Малинка	А. Малинка, Сборник материалов по малорусскому фольклору, Чернигов, 1902.
Маркевич	«Обычаи и поверья, кухня и напитки малороссиян. Извлечено из нынешнего народного быта и составлено Николаем Маркевичем», К., 1860.
Метлинський	А. Метлинский, Народные южнорусские песни, 1854.
М У Е	«Матеріали до української етнології», т. XVI, Львів, 1916.
Плосайкевич, Сенчик	«Мелодії українських народних пісень з Поділля і Холмщини, зібрані Л. Плосайкевичем і Я. Сенчиком. Матеріали до української етнології», т. XVI, Львів, 1916.
Рубець	А. Рубец, Сборник 100 украинских народных песен, М., 1889.
«Русалка Днестровая»	Альм. «Русалка Днестровая», Будима, 1837.
Соболевський	М. Соболевський, Лемківські співаночки (б. р.).
Стеценко	К. Стеценко, Колядки й щедрівки, К., (б. р.).
Стеценко, зб. 2, 4	«Українські колядки і щедрівки», зб. 2, К., зб. 4, К.
Стеценко, 1918	К. Стеценко, Шкільний співаник, К., 1918.
Ступницький	В. Ступницкий, Сборник народных песен. М., Издание Волчанского земства, 1916.
С Х И Ф О, XVII	«Сборник Харьковского историко-филологического общества», т. XVII, Х., 1907.
Чубинський	«Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западно-русский край, снаряженной императорским Географическим Обществом. Юго-западный отдел. Материалы и исследования, собранные д. чл. П. Чубинским», т. III, СПб., 1872.
Шухевич IV	«Гуцульщина». Написав проф. Володимир Шухевич. Накладом Наукового товариства імені Шевченка, Львів, ч. IV, 1908.
Щепотьев	В. Щепотьев, Народные песни, записанные в Полтавской губернии (с нотами). Издание Полтавской губ. архивной комиссии, Полтава, 1915.
Ященко	«Буковинські народні пісні». Упорядкування, вступна стаття та примітки Л. Ященка, К., 1963.

ПРИМІТКИ ДО ТЕКСТІВ

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ГОСПОДАРЮ І ЙОГО РОДИНІ

ПОЧАТОК СВІТА

КОЛИ НЕ БУЛО З НАЩАДА СВІТА. Зап. І. Вагилевич в 1830-х роках у с. Кальниця, Галичина, від В. Поля. Виконувалася з приспівом «Подуй же, подуй, господи, із святим духом по землі». Збірка І. Вагилевича № 1. Гнатюк, стор. 112.

ОЙ ЯК ТО БУЛО З ПОЧАТКУ СВІТА. «Правда», 1868, № 7, стор. 82.

ОЙ ЯК СЕ БУЛО НА ПОЧАТКУ СВІТА. Зап. Б. Лаврівський в с. Любачів, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34-2, од. зб. 10, арк. 332.

Варіанти: Головацький, II, стор. 5, ч. 7; Костомаров, Об историч. значении рус. нар. поэзии, стор. 66; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 738—740, ч. 75; A. Nowosielski, Lud ukraiński, I, стор. 102—104; Шухевич, стор. 132—136, ч. 1—2; Гнатюк, стор. 112—115; від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 33, арк. 49.

СОНЦЕ, МІСЯЦЬ І ДОЩ — ТРИ СИЛИ СВІТУ

Є СВІТ ВЕЛИКИЙ, Є ЩЕ Й СИНЄ МОРЕ. Зап. Б. Заклинський 1904 р. в с. Угринів Горішній, Галичина. Гнатюк, стор. 177.

ОЙ У ПОЛІ, ПОЛІ ТРИ ТОВАРИШІ. (З мелодією). Ступницький, стор. 35—36.

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ. Зап. А. Малинка в м. Зіньків, Полтавщина. Малинка, стор. 66—67.

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ ТА ЗА КАМ'ЯНОЮ. (З мелодією). Зап. М. Лисенко на Полтавщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 31, арк. 30.

СТОЇТЬ ЖЕ, СТОЇТЬ НОВА СВІТЛОНЬКА. (З мелодією до варіанту). Зап. в м. Поморяни, Галичина. Гнатюк, стор. 172.

ОЙ ЧИ ВИ СПИТЕ, ГОСПОДАРЕНЬКУ. Зап. М. Пазяк в Станіславській області 1958 р. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 263, арк. 21.

ОЙ ТРЕБА, ТРЕБА. Зап. Ярмолаївна-Поладник в 1914—1915 роках. Від. ф. ІМФЕ, ф. 11—4, од. зб. 815, арк. 8.

Варіанти: «Русалка Днестровая», стор. 38—39; Головацький, II, стор. 4, ч. 5; стор. 8—9, ч. 12; стор. 10—11, ч. 14; стор. 19—20, ч. 26—27; стор. 40, ч. 60; III, стор. 3—4, ч. 1—2, стор. 105, 136—137; «Свет» (Ужгород), 1868, ч. 31; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 181—210, ч. 14; Малинка, стор. 68—69, ч. 90—92; Чубинський, стор. 409—414, ч. 138, стор. 452—453, ч. 17; КС, 1890, кн. 12, стор. 519, IV; 1903, кн. 4, стор. 133—136; Колесса І., стор. 2, ч. 2; Шухевич, стор. 36—37, ч. 2; стор. 62—63, ч. 16; стор. 82,

ч. 15; стор. 85—86, ч. 3; стор. 154, ч. 20; Гнатюк, стор. 171—181, ч. 102, А, Б, В, Д, Ж, З, І, К, Л, М; від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 110, арк. 104 (з мелодією).

РОЗМОВА МІСЯЦЯ З ЗОРЕЮ

ІШОВ, ПЕРЕЙШОВ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ. «Малороссийские песни, изданные М. Максимовичем», М., 1827, стор. 174—175.

ХОДИТЬ, ПОХОДИТЬ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ. Зап. М. Гаценко 1925 р. в с. Гоголеві, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, матер. Етногр. комісії, № 176.

Варіанти: А. Терещенко. Быт русского народа, СПб., 1848, стор. 78—79; «Biblioteka warszawska», 1858, т. III, стор. 304; Маркевич, стор. 23; Головацький, II, стор. 165, № 17; Чубинський, стор. 415, ч. 140; від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 316.

СІМ'Я В ОБРАЗАХ СОНЦЯ, МІСЯЦЯ І ЗІРОК

ОЙ СИВАЯ ТА ЗОЗУЛЕНЬКА. Зап. В. Заводовський в с. Беньківці, Рогатинського пов. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 10, арк. 27.

ОСТРОЖЕ, ОСТРОНОШ ДВІР. Зап. З. Ходаковський в 1820-х роках в с. Мишові, Володимирського пов. Гнатюк, стор. 165.

ЩО Й У НАШОГО ПАНОТЦЯ. Зап. В. Горленко. Грінченко, стор. 3, ч. 1.

ТЕЧЕ РІЧКА НЕВЕЛИЧКА. (З мелодією). Зап. Г. Танцюра в 1918—1922 рр. в с. Зятківці, Вінниччина, від Я. Зуїхи. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 49, арк. 7—8; од. зб. 35, № 119.

ОЙ НА РІЧЦІ, НА СИТНИЦІ. Зап. В. Кравченко в кінці XIX ст. на Волині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 186, арк. 137—138.

Варіанти: А. Терещенко, Быт рус. народа, VII, стор. 54, 111 і 113; Метлинський, стор. 342—343; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 619; Чубинський, стор. 433, ч. 170; O. Kolberg, Wołyń, стор. 81—82, ч. 147; КС, 1889, кн. 2, стор. 482; Грінченко, стор. 37, ч. 52; Малинка, стор. 75—76, ч. III; «Народные песни Холмской Руси», стор. 12—13; від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 133, арк. 13.

РОДИНА, ЯК ПИШНЕ ДЕРЕВО

ОЙ ДОЛІВ, ДОЛІВ, ДОЛІВ ЛУЖЕНЬКИ. Зап. 1867 р. в с. Дуб, Галичина. Гнатюк, стор. 115—116.

А В ПАНА, В ПАНА, В ПАНА ІВАНА. Зап. А. Малинка в Гаврилів-хуторі, Чернігівщина. Малинка, стор. 76.

А В ПАНА ЙВАНА ЗОЛОТА ВЕРБА. Зап. В. Степаненко 1895 р. на Київщині. Гнатюк, стор. 166.

В ЦЬОМУ ДВОРКУ, ЯК У ВІНКУ. «Український пісенник», «Сяйво», 1929, стор. 16—17.

Варіанти: Головацький, II, стор. 30—31, ч. 42; Чубинський, стор. 280, ч. 12; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 211—245, ч. 15; Грінченко, стор. 3, ч. 2; Гнатюк, стор. 115, А.

ПОСТАТЬ ГОСПОДАРЯ, БАГАТОГО І ЩЕДРОГО

ПРИЛІТАЛА ЛАСТІВОНЬКА. Зап. З. Ходаковський у 1820-х роках. Гнатюк, стор. 216—217.

ЦИ ДОМА, ДОМА ГОСПОДАРЕНЬКО. Зап. 1867 р. в с. Дуб, Галичина, Гнатюк, стор. 118.

ЧИ ДОМА, ДОМА ПАН ГОСПОДАР. Зап. П. Іванов на Харківщині. СХИФО, XVII, 1907, стор. 59.

ЧИ Є ДОМА ПАН ГОСПОДАР. Зап. А. Малинка в с. Кучмановка, Волинь. Малинка, стор. 79.

А Я ЗНАЮ, ЩО ПАН ДОМА. Квітка, 1917, стор. 55.

ЧИ ДОМА, ДОМА ПАН ГОСПОДАР. Зап. Я. Яблонський 1904 р. від М. Лискуна з с. Отак, Бесарабія. Гнатюк. стор. 7—8.

ОЙ ЧИ ДОМА ПАН ГОСПОДАР. Зап. на Буковині П. А. Нестеровский. Бессарабские русины, Варшава, 1905, стор. 122.

Варіанти: А. Терещенко, Быт русского народа, стор. 76—77; Малинка, стор. 80; Шухевич, стор. 62, ч. 15; Щепотьев, стор. 28, № 54 (з мелодією).

В ГОСПОДАРЯ — ХОРОША ДРУЖИНА

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ҐОСПОДАРЮ. (З мелодією). Зап. Г. Танцюра 1918—22 рр. в с. Зятківцях, Вінниччина, від Я. Зуїхи. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 49, арк. 9; од. зб. 35, № 124.

ГОСПОДАР ЧЕКАЄ ПОТОМКА

ЧИ ДОМА, ДОМА СЕЙ ЖЕ ПАН ХАЗЯЇН. Грінченко, стор. 3, ч. 3.

ДВІР І МАЙНО ГОСПОДАРЯ

В СЕГО НАШОГО ПАН ГОСПОДАРЯ. Зап. І. Вагилевич у 1830-х роках в с. Хутьків, Галичина, від Д. Поповича. Збірка І. Вагилевича, ч. II. Гнатюк, стор. 166.

В НАШОГО ПАНА ГОСПОДАРЕНЬКА. Зап. в 1830-х роках в с. Кальниці, Галичина. Збірка І. Вагилевича. В. Гнатюк, стор. 120.

ГОЙ ТИ, НАШ ПАНЕ, ПАНЕ ІВАНЕ. Зап. О. Савчук в першій половині XIX ст. в с. Ясенів Горішній, Галичина. Гнатюк, стор. 157—158.

ГОРДИЙ, ПИШНИЙ ТА НАШ ПАНОНЬКО. Зап. К. Заклинський в 1877 р. у с. Княгинин, Галичина. Гнатюк, стор. 160.

ІД ЦЕМУ ДВОРУ ІД ВЕСЕЛОМУ. Зап. В. Шухевич в кінці XIX ст. в с. Ясенів Горішній, Галичина, від Ю. Кутащука. Шухевич, стор. 40.

ЛАСТІВОЧКА-ЩЕБЕТУШКА. Зап. в 1880-х роках в Маріупольському пов. Від. рук. ДПБ, 1—5022, 3815.

ОЙ ПОЗВОЛЬ, ПАН ХАЗЯЇН. (З мелодією). Ступницький, стор. 39, № 176.

У НАШОГО Ж ХАЗЯЇНА. Зап. Л. І. Шляхова в с. Левківка, Харківщина. (З нових надходжень).

Варіанти: Головацький, III, стор. 6—8, ч. 5, 8; стор. 551—553, ч. 3; Гнатюк, стор. 120, ч. 74, Б; Малинка, стор. 81.

ПОЛЕ ГОСПОДАРЯ — НЕЗМІРЯНЕ

В НАШОГО ХАЗЯЇНА ЗОЛОТІЇ ГОРИ. Зап. Білогуб 1925 р. в с. Бобрик, Київщина, від М. Балагури. Від ф. ІМФЕ, фонд Етногр. комісії.

ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ ТА НА ДУНАЮ. Зап. в 1830-х роках в с. Хмелівка, Галичина, від С. Смеречика. Збірка І. Вагилевича, ч. 15. Гнатюк, стор. 159—160.

ТАМ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ. Зап. в с. Голішів, біля Журавна над Дністром. Від. рук. Львівської публічної бібліотеки, АСП — 920, арк. 2—3.

ЧИ Є ВИ ДОМА, ГОСПОДАРЕНЬКУ. Зап. М. Пазяк у 1950-х роках в Станіславській обл. Від ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 263, арк. 27.

Варіанти: Головацький, II, стор. 28—29, ч. 39; III, стор. 10, ч. 12; стор. 14, ч. 18; Малинка, стор. 153—154, ч. 224, 225; Гнатюк, стор. 134, В, стор. 160, Г.

ХУДОБА ГОСПОДАРЯ — НЕЗЛІЧЕНА

ОЙ З-ЗА ГОРИ МІСЯЦЬ СХОДИТЬ. Зап. в 1860-х роках в с. Гринівцях, Станіславщина. «Правда», Львів, 1868, № 12 і 13, стор. 154.

НАДЛЕТІЛА ЛАСТІВОЧКА. Зап. С. Томенчук в с. Сапогів, Галичина. Гнатюк, стор. 151.

ЦИ СПИШ, ЦИ ЧУЄШ, ГОСПОДАРЕЧКУ. Зап. В. Шухевич в с. Брумтури, Гуцульщина. Шухевич, стор. 41—43.

ОЙ УСТАНЬ, НЕ СПИ, ГОСПОДАРЕЧКУ. Зап. В. Шухевич в с. Яворів, Гуцульщина. Шухевич, стор. 45.

ОЙ ГОСПОДАРЮ, ГОСПОДАРЕЧКУ. Зап. К. Ганущак 1912 р. у с. Корничі, Галичина. Гнатюк, стор. 157.

ПРИЛЕТІЛА ЛАСТІВОНЬКА. Зап. Х. Ящуржинський в с. Молодецьке, Уманського пов. «Сяйво», К., 1913, № 10—12, стор. 238.

ПРИЛЕТІЛА ЛАСТІВОНЬКА. Зап. в 1950-х роках М. Мицик в с. Вишнополі, Черкащина, від Г. З. Мицик. (З нових надходжень).

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОЧКА. (З мелодією.) М. Леонтович, Українські народні пісні, К., 1952, стор. 72—74.

Варіанти: Метлинський, стор. 341—342; Головацький, II, стор. 15—16, ч. 22; стор. 32, ч. 45; стор. 77—79, ч. 11—12; III, стор. 9—10, ч. 11; стор. 11, ч. 14; стор. 14, ч. 17; O. Kolberg, Pokucie, стор. 135, ч. 39; стор. 138, ч. 45; Чубинський, стор. 454—455, ч. 20; стор. 459—460, ч. 23; Купчанко, Песни, стор. 382, ч. 13; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 70—82; Колесса І., стор. 11—12, ч. 15; Гнатюк, стор. 151—157, ч. 87, А. Б, Г—Ж; ч. 88, А—Е.

ПЧОЛИНІ РОЇ — ГОСПОДАРЕВІ

ПОНАД БУКОВИМ ЛІСОМ. Зап. З. Ходаковський в 1820-х роках. Гнатюк, стор. 122.

ОЙ ШУМИТЬ, ГУДЕ, ДІБРОВОЮ ЙДЕ. Зап. у с. Димер на Київщині. Чубинський, стор. 392.

ОЙ ШУМИТЬ, ГУДЕ, ДУБРОВОЮ ЙДЕ. Зап. О. Берман 1926 р. в м. Острі, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 672, арк. 54—55.

Варіанти: Чубинський, стор. 473—474, ч. 46; Головацький, II, стор. 3, ч. 4; стор. 51—52, ч. 20; III, стор. 12, ч. 15; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 211—245, ч. 15; Грінченко, стор. 7—8, 38.

В САДУ-ВИНОГРАДУ — НЕПРОХАНІ ГОСТІ

ЩО В ПАНА ДЯДЬКА ДА НА ЙОГО ДВОРІ. Зап. А. Малинка в м. Мрин, Чернігівщина. Малинка, стор. 78—79.

В НАШОГО ГАЗДИ НОВА СВІТЛОНЬКА. Зап. В. Басараб 1900 р. у с. Ляхівці, Галичина. Гнатюк, стор. 119.

Варіанти: Чубинський, стор. 280—281, ч. 13; Кравченко, стор. 20—21, ч. 54, 2.

ГОСПОДАР І РОДИНА ПРИ ДОМАШНІЙ РОБОТІ

ЦИ ДОМА, ДОМА, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ. Зап. в 1830-х роках в с. Зарваниці, Галичина, від Л. Микитчука. Збірка І. Вагилевича, ч. 12. Гнатюк, стор. 13.

ЧИ ДОМА, ДОМА СЕЙ ПАН ГОСПОДАР. Зап. В. Басараб 1900 р. в с. Ляхівці, Галичина. Гнатюк, Колядки, стор. 150.

ЧИ Є, ЧИ НЕМА ГОСПОДАР ДОМА. Зап. І. Левицький у 1830-х роках в с. Шкло, Львівщина, від Улазова. Ю. А. Яворский, Из этнографической тетради 1830-х годов, Львів, 1902, стор. 9—10.

ЧИ ДОМА, ДОМА ХАЗЯЇН ДОМА. (З мелодією). «Колядки», Петроград, 1914, стор. 22—23; К. Стеценко, зб. 2, стор. 3, № 2.

А ЦИ ДОМА-СТЕ, ЗЯТЬОВЕ МОЇ. Головацький, II, стор. 70, ч. І.

НА ТИХІМ ДУНАЮ СТОЇТЬ ДВОРОЙКО. Зап. І. Свенціцький в с. Бітля, Бойківщина. ЗНТШ, т. 114, 1913, стор. 143.

ОЙ ЧИ Є, ЧИ НЕМА ПАН ГОСПОДАР ВДОМА. (З мелодією.) Зап. Л. Ященко та Д. Янчук 1959 р. в с. Лошнів, Тернопільщина, від Р. Козач.

Варіанти: Головацький, III, стор. 8—9, ч. 10; Чубинський, стор. 421, ч. 148; Гнатюк, стор. 13—15, Б, Г, а також стор. 149—150, А, Б, В.

КАРТИНИ ХЛІБОРОБСЬКОЇ ПРАЦІ В ПОЛІ

ПОЗА СТОЛОВЕ СИДЯТЬ ПАНОВЕ. Зап. О. Рак в с. Раранча, Буковина, від Долініки Тулик. Гнатюк, стор. 122.

В ЧИСТІМ ПОЛЮ. КРИЖ МАЛЬОВАНИЙ. K. Zienkiewicz, Pieśni gminne ludu Pińskiego, Ковно, 1851, стор. 10, 12, ч. 4.

А В ЧИСТІМ ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ. Зап. в 1830-х роках в с. Глибокому, Галичина. Збірка Ів. Вагилевича, ч. 26. Гнатюк, стор. 129.

ЩО В ПОЛІ, ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОЗІ. Зап. Б. Чернявський 1911 р. в с. Козел, Чернігівщина. Гнатюк, стор. 138.

ЧИЙ ТО Ж МИ ПЛУЖОК ПО ГОРІ ОРЕ. Зап. З. Грушкевич 1884 р. з с. Новиці, Галичина, Гнатюк, стор. 135.

Варіанти: Метлинський, стор. 330; Головацький, II, стор. 8, ч. 11; стор. 16—18, ч. 23, 24; стор. 57—58, ч. 8; стор. 39, ч. 58; стор. 608, ч. 46; III, стор. 16—17, ч. 19—21; стор. 117, ч. 4; Чубинський, стор. 390, ч. 116, В; стор. 399, ч. 125; стор. 424, ч. 153; стор. 428—429, ч. 161; стор. 441, ч. 5; стор. 450, ч. 13; стор. 451—452, ч. 15; стор. 465—466, ч. 29; Антонович і Драгоманов, стор. 52—53, ч. 17; O. Kolberg, Pokucie, стор. 98—99, ч. 6; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 105—115, ч. 8; стор. 246—252; Грінченко, стор. 18—20, ч. 20; Малинка, стор. 55—57, ч. 77—80; «Мета», 1863, Львів, стор. 167, ч. 4; ЭО, 1890, кн. IV, стор. 72; КС, 1894, кн. II, стаття В. Ястребова; Fr. Rawita-Gawroński, Szczedrówki z powiatu Dobromylskiego, Львів, 1897; Шухевич, стор. 37, ч. 9; стор. 41, ч. 9; стор. 52—53, ч. 4; стор. 58, ч. 10; стор. 59—60, ч. 12; стор. 68, ч. 23; стор. 82, ч. 15; стор. 97—98, ч. 13; Гнатюк, стор. 122—129, ч. 78, А—М; ч. 79, Б—Е; ч. 80, В, Д, Ж, З; ч. 81, А, Б; ч. 82, А, Б, В.

ГОСПОДАР СУДИ СУДИТЬ

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ЧИ Є ВИ ДОМА. Зап. на початку 1900-х років В. Яблоновський на Одещині. Гнатюк, стор. 163.

ОЙ ХОДИЛИ ТА БЛУДИЛИ ТА КОЛЯДНИЧКИ. Зап. І. Манжура в с. Мурафа, Харківщина. Гнатюк, стор. 164—165.

А В ПАНА ІВАНА ВЕСЬ ДВІР НА ПОМОСТІ. Зап. І. Манжура в с. Вільшана, Харківщина. Гнатюк, стор. 164.

Варіанти: А. Терещенко, Быт русского народа, VII, стор. 58; Антонович і Драгоманов, стор. 49—50; Головацький, II, стор. 11, ч. 15; стор. 33—34, ч. 47; стор. 607, ч. 45; Чубинський, стор. 369, ч. 93.

ПАН КРАЙНИК ПОВЕРНУВСЯ З ВІЙНИ

В НАШОГО ПАНА, ПАНА КРАЙНИКА. Головацький, III; стор. 1—2, ч. 1.

ДО ПОСЛУГ ГОСПОДАРЯ — ПТАХИ, РИБА

В НАШОГО ПАНА ТРИ СОКОЛОНЬКИ. Зап. в 1830-х роках у с. Кальниці, Галичина. Збірка І. Вагилевича, ч. 8. Гнатюк, стор. 120.

НАД МОРЕМ ГЛИБОКИМ. Зап. в м. Острі, Чернігівщина, на початку 1850-х років. Метлинський, стор. 330.

Варіанти: Головацький, II, стор. 2, ч. 2; III, стор. 6, ч. 6; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 253—260, ч. 17.

СВЯТКОВІ НАПОЇ В ГОСПОДАРЯ

А В СЬОГО ПАНА СКАМ'Я ЗАСЛАНА. М. Максимович, Малорусийские песни, стор. 177.

ЦИ ДОМА, ДОМА ГОСПОДАРЕНЬКО. Зап. в 1830-х роках в с. Ляховець, Галичина, від М. Бесагій. Збірка І. Вагилевича, ч. 19. Гнатюк, стор. 182.

А В СЬОГО ПАНА СКАМ'Я ЗАСЛАНА. Зап. Марко Вовчок на Лубенщині. Гнатюк, стор. 183.

ПОПІД ХОТИНЕЦЬ БИТИЙ ГОСТИНЕЦЬ. Зап. 1910 р. Б. Заклинський в Старих Кутах, Галичина, від Д. Бойчука. Гнатюк, стор. 183.

У ПАНА, ПАНА ЗАСЛАНА СКАМ'Я. (З мелодією.) Зап. в 1916—1925 роках В. Щепотьєв у с. Попівка, Миргородщина, від А. Філянської. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 115 б, арк. 35.

ОЙ ЧИ Є, ЧИ НЕМА ПАН ГОСПОДАР ВДОМА. (З мелодією.) Зап. 1959 р. Л. Ященко та Д. Янчук в с. Лошнів, Тернопільщина, від Р. Козак.

ЩО В САДУ, САДУ ДА Й ВИНОГРАДУ. Грінченко, стор. 6—7, ч. 7.

Варіанти: Ż. Pauli, Pieśni, стор. 12, ч. 13; А. Терещенко, Быт русского народа, VII, стор. 80—81; Маркевич, стор. 24; «Мета», Львів, 1863, стор. 68, ч. 8; Головацький, III, стор. 7, ч. 7; стор. 11, ч. 13; стор. 109, ч. I; стор. 111—112, ч. 4; стор. 544—545, ч. 3; Чубинський, стор. 416—417, ч. 142—143; стор. 472, ч. 42; Шухевич, стор. 35—36, ч. I; стор. 47, ч. 17; Гнатюк, стор. 182—187, ч. 104, Б, В, Е—М.

ГОСПОДАР ВІТАЄ РОКОВИХ ГОСТЕЙ

ОЙ УСТАНЬ, УСТАНЬ, ГОСПОДАРЕНЬКУ. Зап. 1867 р. в Дубі, Галичина. Гнатюк, стор. 6.

ВОЙ ЗАБАРИВ СИ МІСЯЦЬ У КРУЗІ. Записав Б. Заклинський 1911 р. в с. Жаб'є, Галичина. Гнатюк, стор. 3.

ОЙ ВЕЧЕР ДОБРИЙ, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ. Зап. А. Малинка в с. Михлі, Волинь. Малинка, стор. 77.

МИ ВСЮ НІЧКУ ТА Й НЕ СПАЛИ. Зап. М. Кузьмак 1911 р. в с. Жаб'є-Магура, Галичина. Гнатюк, стор. 4—5.

ОЙ У ПАНА, В ПАНОВЦЯ ЗОЛОТІЇ ВОРІТЦЯ. Зап. Л. Секретна 1928 р. в м. Козельці, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, матер. Етногр. комісії.

Варіанти: Максимович, Малороссийские песни, стор. 173; Головацький, II, стор. 31, ч. 43; стор. 165—166, ч. 17; стор. 606, ч. 43; III, стор. 4 і 2; стор. 5, ч. 3. O. Kolberg, Wołyń. стор. 80, ч. 144; Чубинський, стор. 335—336, ч. 63; стор. 337, ч. 66; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 143—163, ч. 12; Грінченко, стор. 4—6, ч. 4; Малинка, стор. 45—48, ч. 58—61; Кравченко, стор. 22—23, ч. 56, 57; стор. 27, ч. 68; Шухевич, стор. 37, ч. 3; стор. 68, ч. 22; Гнатюк, стор. 4, ч. 2, В; ч. 3 (з мелодією), ч. 6, Б; стор. 7, ч. 8; стор. 166, ч. 100, А—Г; ч. 101, А—Е.

РОЗДУМИ ПРО НЕПРАВДУ В СВІТІ ТА ЗЛІ ВЧИНКИ

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ. Зап. 1849 р. в Галичині. Від. рукоп. Ін-ту л-ри, фонд І. Франка, № 3, од. зб. 4056, арк. 33.

Кум до кума звечора не йде — за старовинним звичаєм, на свят вечір кум кумові й сусід сусідові посилали вечерю. В деяких місцевостях цей звичай зберігся до наших днів.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, СПИШ, НЕ ЧУЄШ. Записав А. Короткий 1912 р. у с. Ракалії, Бессарабія. Від. ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 292, арк. II.

І ТИ, ПЕТРЕ, І ТИ, ПАВЛЕ. Зап. І. Лисак в с. Колодисте, Звенигородщина. В. Доманицкий, Современные колядки и щедривки, стор. 23—24.

Варіант — із запису О. Савчука в с. Ясенів Горішній, Галичина. Гнатюк, стор. 58.

Петро і Павло — християнські святі, апостоли, за народними легендами апокрифічного походження, мали ключі від раю і пекла.

ЛИШ ОДНУ ДУШУ НЕ ВИПУСКАТИ (варіант попередньої колядки). Зап. в с. Ясенів Горішній, Галичина. Гнатюк, стор. 58.

Варіанти: Лукашевич, стор. 91, ч. 5; Куліш, Записки о Южной Руси, II, стор. 242—243, ч. 8; «Семейная библиотека», 1855, стор. 31; Головацький, II, стор. 21—22, ч. 29—31; стор. 156—158, ч. 13; III, стор. 21—22, ч. 27; стор. 59—60, ч. 34; стор. 103—104, ч. 3; стор. 126, ч. 2; стор. 543, ч. 1; Чубинський, стор. 414—415, ч. 139; стор. 417—418, ч. 144; стор. 444—445, ч. 8; стор. 465—466, ч. 29; стор. 481, ч. 63; O. Kolberg, Pokucie, стор. 135, ч. 40, 70; 1891, кн. I—II, стор. 194, стор. 779—782, ч. 86; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 741—746, ч. 76; КС, 1903, кн. IV, стор. 155—156; Малинка, стор. 51—55, ч. 69—76; Шухевич, стор. 32, ч. 4; стор. 50—51, ч. 2; стор. 53—54, ч. 5; стор. 98—99, ч. 15; стор. 140—141, стор. 152—154, ч. 18—19; Гнатюк, стор. 58—60, ч. 44, А, Б, В; стор. 202—208, ч. 113, А—Г, Е, З; стор. 208, ч. 114.

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ГОСПОДИНІ

КРАСА ГОСПОДИНІ ТА ЇЇ ВБРАННЯ

ОЙ НАД ДУНАЄМ, НАД БЕРЕЖЕНЬКОМ. Зап. в 1830-х роках у Глибокому, Галичина. Збірка І. Вагилевича, ч. 60. Гнатюк, стор. 220.

А В ТІМ ДВОРІ КРАСНА ПАНЯ. Зап. в 1830—1840-х роках. Від. рук. ін-ту л-ри, фонд О. Бодянського, № 99, од. зб. 195, арк. 296.

ОЙ ДЕ Ж ТИ БУВАВ, СИВ СОКОЛОНЬКУ. Зап. 1863 р. в с. Креховичі, Галичина. Гнатюк, стор. 252—253.

ОЙ СЕРЕД СЕЛА НОВА СВІТЛОНЬКА. Зап. 1867 р. в с. Дуб, Галичина. Гнатюк, стор. 221.

А ДЕ Ж ТИ БУВАВ, МИЛИЙ, МИЛЕНЬКИЙ. Зап. В. Посацький в 1860-х роках в с. Хотин, Галичина. Гнатюк, стор. 253.

А В ЛУЗІ, В ЛУЗІ Й А В КАЛИНОВІМ. Зап. В. Левинський 1901 р. в с. Кропивник Новий, Галичина, від М. Шкляра. Гнатюк, стор. 221—222.

Й А В ЦЕГО ГАЗДИ ГРЕЧНА ГАЗДИНЯ. Зап. Б. Заклинський 1911 р. в с. Зелена Ріка, Галичина, від Д. Мартищука. Гнатюк, стор. 224.

У НАШОГО ХАЗЯЇНА ХОРОША ЖОНА. Зап. П. Малицька 1928 р. в м. Козелець, Чернігівщина. Там же, ч. 176.

ЩО В ПАНА ДЯДЬКА СЛАВНАЯ ЖЕНА. Зап. Т. Вдовиченко 1928 р. на Ніжинщині. Там же.

А В ДЯДЬКА ТИМКА ГАРНАЯ ЖОНА. Зап. Н. Присяжнюк 1962 р. в с. Спиченці, Вінниччина (з нових надходжень).

Варіанти: А. Терещенко, Быт русского народа, VII, стор. 29; Головацький, II, стор. 47, ч. 13; стор. 144, ч. 3; III, стор. 33—34, ч. 6; Чубинський, стор. 406, ч. 133; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 707—709, ч. 69; Гнатюк, стор. 220—224. ч. 125, Б; ч. 126, Б.

ГОСПОДИНЯ — БАГАТА І ЩЕДРА

ОЙ ЗНАТИ, ЗНАТИ, ЩО ЗА ГОСПОДИНЯ. Зап. в кінці XIX ст. в с. Таргаків, Львівщина. B. Sokalski, Powiat Sokalski, Львів, 1899, стор. 191, V.

ЧИ ВДОМА, ВДОМА ЯКОВОВА ЖОНА. Зап. Н. Присяжнюк 1962 р. на Вінниччині, від В. Плюшко (з нових надходжень).

НА ДУНАЄЧКУ КРАЙ БЕРІЖЕЧКУ. Зап. С. Томенчук в Сапогові, Галичина. Гнатюк, стор. 236.

МАЛА ГАЗДИНЯ ТРОЄ НАСІННЯ. Зап. Ф. Равіта-Гавронський 1896 р. в с. Міхова, Галичина. Fr. Rawita, Szczedrówki z powiatu Dobromylskiego, Львів, 1897, стор. 21—22.

А ЦИ ДОМА-СТЕ, НЕВІСТИ МОЇ. Головацький, II, стор. 71, ч. 3.

ДІМ І ДВІР ГОСПОДИНІ, ЯК ПОВНА ЧАША

А В НАШОЇ ПАНІ ШИРОКЕ ПОДВІР'Я. Зап. М. Стронціцький в с. Желдець, Галичина, Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 69, арк. 72.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ. (З мелодією.) Зап. А. Кудрицька в 1918—25 роках в с. Овечаче, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 110, арк. 107.

ГОСПОДИНЯ ЧЕКАЄ ГОСПОДАРЯ ДОДОМУ

ГЕЙ, В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ. Зап. І. Свенціцький в с. Бітля, Бойківщина. ЗНТШ, т. 114, 1913, стор. 134.

СПОДІВАЛАСЯ ГОСПОДИНЕНЬКА. Зап. В. Булка 1864 р. в с. Струтин, Галичина. Гнатюк, стор. 227—228.

Варіанти: Головацький, II, стор. 87, ч. 24; III, стор. 73, ч. 16; «Правда», 1877, стор. 301, ч. 5; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 445, ч. 33.

ГОСПОДАР ПРИВОЗИТЬ ПОДАРУНКИ ДРУЖИНІ

НАША ПАНЕЧКА ГОСПОДИНЕЧКА. Зап. в 1830-х роках в с. Пилипче, Галичина, від Ф. Шмігельського. Збірка І. Вагилевича, ч. 56. Гнатюк, стор. 233.

А В НОВИХ СІНЯХ, А В БУДОВАНИХ. Зап. І. Луців 1964 р. в с. Струтин Нижній, Галичина. Гнатюк, стор. 230—231.

Й А В ГАЗДИНЕНЬКИ, КРАСНЕНЬКО В НЕЇ. Записав Б. Заклинський 1904 р. в с. Угрин Долішній, Станіславщина, від Д. Павлівського. Гнатюк, стор. 233—234.

ОЙ ЯСНА, КРАСНА НА НЕБІ ЗОРЯ. Зап. Н. Присяжнюк 1962 р. в с. Черемошному, Вінничина, від К. Сидоренко (з нових надходжень).

Варіанти: «Правда», 1868, стор. 105—106, ч. I; Головацький, II, стор. 48, ч. 14; стор. 50, ч. 17; стор. 89—90, ч. 28; III, стор. 30—32, ч. 1, 3; стор. 84—85, ч. 31; стор. 131—132; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 494—495; Чубинський, стор. 320—321, ч. 49; стор. 403—404, ч. 128; Гнатюк, ч. 134, Б, Г.

ГОСПОДИНЯ СТЕРЕЖЕ СОН ЧОЛОВІКА

ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ КАМІНЕЦЬ СТОЇТЬ. Зап. в 1830-х роках в с. Синєвідську, Галичина, від Г. Турчина. Збірка І. Вагилевича, ч. 54. Гнатюк, стор. 232—233.

ОЙ СІНИ МОЇ, МУРОВАНІЇ. Зап. в 1863 р. в с. Петранці. Галичина. Гнатюк, стор. 234—235.

ПОКОТИЛАСЯ СНІЖНАЯ ГРУДКА. Зап. В. Шухевич в с. Тюдів, Галичина. Шухевич, стор. 74—75.

Варіанти див. до попереднього мотиву.

В СЛАВНОЇ ГОСПОДИНІ — ХОРОШІ ДІТИ

ПРИЙШЛИ МИ, КУМО, КОЛЯДУВАТИ ДО ТЕБЕ. Зап. 1885 р. в с. Нижня Сироватка, Полтавщина. Грінченко, стор. 9.

ЩО В ПАНА ДЯДЬКА ХОРОША ЖЕНА. Зап. Кощеєва в 1920-х роках в Козельці, Чернігівщина, від С. Шилової. Від. ф. ІМФЕ, матер. Етногр. комісії, № 176.

ЩО У ПАНА ВАСИЛЯ ХОРОША ЖЕНА. Зап. Ігнатова 1926 р. в Острі, Чернігівщина, від Є. Складан. Там же, № 176.

Варіанти: Чубинський, стор. 404, ч. 129. Від. ф. ІМФЕ, фонд Етногр. комісії (записи 1920-х років на Чернігівщині).

ГОСПОДИНЯ БУДИТЬ РОДИЧІВ

ТУДИ НАМ БУЛА ДАВНО СТЕЖЕНЬКА. (З мелодією.) Зап. Ів. Колесса в 1890-х роках в Ходовичах, Галичина. Колесса І., стор. 22.

ГОСПОДИНЯ ВИРЯДЖАЄ НА ПОЛЮВАННЯ

ОЙ РАНО, РАНО ЗОРІ ЗОРЯЮТЬ. Зап. В. Шухевич в с. Жаб'є, Галичина, від Ю. Соломійчука. Шухевич, стор. 75—76.

СТОЇТЬ МИ, СТОЇТЬ СВІТЛОНЬКА НОВА. Зап. в 1830-х роках у с. Глибокому, Галичина, від П. Остапкова. Збірка І. Вагилевича, ч. 58. Гнатюк, стор. 239.

Варіанти: Головацький, II, стор. 48—49, ч. 15; Шухевич, стор. 116, ч. 19; Гнатюк, ч. 141, Б, В.

ГОСПОДИНЯ — МАЙСТЕРНА ШВАЧКА

ОЙ РАНО, РАНО КУРОНЬКИ ПІЛИ. Зап. 1867 р. в с. Дуб, Галичина. Гнатюк, стор. 224—225.

ОЙ ЯСНА, ЯСНА НА НЕБІ ЗОРЯ. Зап. В. Кравченко в 1900-х роках на Волині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 187, арк. 53.

ПРОТИ ВІКОНЦЯ НАПРОТИ СОНЦЯ. Зап. В. Шухевич в с. Ростоки, Галичина, від Л. Поляк. Шухевич, стор. 75.

Варіанти: Шухевич, стор. 76—77, ч. 10; Гнатюк, стор. 225—226, ч. 130; стор. 226—227, ч. 131.

ГОСПОДИНЯ ШИНКУЄ І ЗБИРАЄ МИТО

ЩО КОЛО МОСТА КАЛИНОВОГО. Зап. А. Онищук 1910 р. в с. Зелениця, Галичина. Гнатюк, стор. 263—264.

ОЙ СЕРЕД СЕЛА СВІТЛОНЬКА НОВА. Зап. В. Посацький в 1860-х роках у с. Лолин, Галичина. Гнатюк, стор. 236—237.

ГОСПОДИНЯ ПРИДБАЛА ТРОЄ МІСТ (СІЛ)

Й А В ІВАНОНЬКА КРАСНА ЖОНОЧКА. Зап. в 1830-х роках в с. Ожидів, Галичина, від О. Данилихи. Збірка І. Вагилевича, ч. 110. Гнатюк, стор. 242.

А В ПАНА ЙВАНА СЛАВНАЯ ЖОНА. Зап. П. Єфименко на Чернігівщині. Грінченко, стор. 9.

У ПАНА ІВАНА УМНАЯ ЖЕНА. Зап. в 1920-х роках на х. Якимівка, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, матер. Етногр. комісії, № 176.

Варіанти: «Черниг. губ. ведомости», 1859, № 16; Головацький, стор. 60, ч. 35; Чубинський, стор. 386—387, ч. 112; Грінченко, стор. 8; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 707—708, ч. 69; Малинка, стор. 83—85, ч. 125—127; Радченко, Гомельские нар. песни, стор. 119; «Україна», 1907, кн. 7—8, стор. 233.

ГОСПОДИНЯ ЇДЕ РИДВАНОМ

ЧЕРЕЗ НАШЕ СЕЛО, ЧЕРЕЗ КУРОЗВАНИ. Зап. В. Кравченко в 1900-х роках на Волині. Гнатюк, стор. 256—257.

ГОСПОДИНЯ ЗУСТРІЧАЄ ГОСТЕЙ

ОЙ ПОМАГАЙ БІГ, НАША КУМОНЬКО, В ТЕБЕ. Зап. в Галичині в кінці XIX ст. Від. рук. Ін-ту л-ри, ф. 3 (І. Франка), од. зб. 824, арк. 363.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ. Зап. в с. Незвір, Волинь. КС, 1903, квітень, стор. 143.

Варіанти: Гнатюк, стор. 237—238, ч. 140, А—Д.

КОЛЯДКИ ВДОВІ

ЦИ ДОМА, ДОМА ХОРОША ВДОВА. Зап. в 1830-х роках в с. Хмелька, Галичина, від В. Смеречина. Збірка І. Вагилевича, ч. 62. Гнатюк, стор. 260.

НА ГОРІ, ГОРІ, ПРИ МОНАСТИРІ. Зап. 1863 р. в с. Петранець, Галичина. Гнатюк, стор. 260.

ЧИ ВДОМА, ВДОМА БІДНАЯ ВДОВА. Зап. І. Лисак у с. Колодисте, Звенигородщина. В. Доманицкий, Современные колядки и щедривки, К., 1905, стор. 17—18.

В САДУ, САДОЧКУ, ПІД КЕДРИНОЧКОВ. Зап. В. Шухевич в с. Голови, Галичина, від Ю. Пуршега. Шухевич, стор. 86—87.

В ЛІСІ, В ЛІСІ, ПІД ДУБИНОЮ. Зап. М. Пазяк в 1950-х роках на Станіславщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 263, арк. 16.

А В ЛУЗІ, В ЛУЗІ, А В КАЛИНОВІМ. Зап. В. Посацький в с. Лолин, Галичина. Гнатюк, стор. 258

А ЧИ ВДОМА, ВДОМА БІДНАЯ ВДОВА. Зап. Г. Судьїн 1930 р. в с. Котюжани, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—7, од. зб. 702, арк. 204.

Варіанти: Головацький, стор. 175, ч. 4; Малинка, стор. 85—86, ч. 128; Шухевич, стор. 175, ч. 4; Гнатюк, стор. 257—264, ч. 149, 150, 151 Б, В, Г; 153 Б, В; 154, 156.

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ПАРУБКОВІ

ВЕЛИЧАННЯ ПАРУБОЧОЇ КРАСИ

ОЙ ПАСЕСЬ СТАДЦЕ ВОРОНЕНЬКОЄ. Зап. в 1830-х роках в с. Різава, Галичина, від Гната Луціва. Збірка І. Вагилевича, ч. 88. Гнатюк, стор. 89.

ОЙ ПАНИЧ ГОРДИЙ, МОЛОДЕЦЬ ПАВЛУСЬ. Зап. Марко Вовчок на Чернігівщині. Гнатюк, стор. 21.

Й А В ПОЛІ ТА НА СУХОДОЛІ. Зап. М. Рклицький на Чернігівщині. Грінченко, стор. 45.

ОЙ ТИ, ПАНЕ ІВАНЕ, ГОРДЕЄ ДИТЯ. Зап. А. Малинка в с. Припутні, Чернігівщина. Малинка, стор. 117.

ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ НА ОБОЛОНІ. (З мелодією.) Зап. М. Лисенко. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 31, арк. 29, № 5.

ПРИЛЕТІЛО ТРИ СОКОЛОЙКИ. Зап. З. Тимкевичівна в с. Желдець, Галичина. Гнатюк, стор. 128.

СТОЇТЬ СВІТЛОНЬКА ГОРІХОВАЯ. Зап. Н. Левицька 1904 р. в с. Іванівцях, Галичина. Гнатюк, стор. 5.

ЦИ ДОМА, ДОМА, БІЛИЙ МОЛОДЧЕ. (З мелодією.) Зап. І. Колесса в Ходовичах, Галичина. ЕЗ, т. XI, 1902, стор. 4.

ГОРДИЙ ТА ПИШНИЙ, ПАНЕ ІВАНЕ. Зап. В. Шухевич в с. Яворів, Галичина. Шухевич, стор. 102—103.

Варіанти: Метлинський, стор. 334; Zienkiewicz, Piosenki gminne ludu Pińskiego, стор. 22; Антонович і Драгоманов, стор. 6—7, ч. 2; Головацький, II, стор. 18, ч. 25; стор. 606—607, ч. 44; III, стор. 46, ч. 19; стор. 58—59, ч. 33; стор. 116, ч. 3; стор. 533—534, ч. I; Чубинський, стор. 294, ч. 29; стор. 274—275, ч. 3; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 691—696, ч. 63, 64; КС, 1887, I, стор. 186—187, ч. 4; Колесса І., стор. 4—5, ч. 6; ЖС, 1901, кн. II, стор. 294, ч. 94; Шухевич, стор. 102—103, ч. 20; «Колядки», стор. 20—21; Гнатюк, стор. 5—8, ч. 160, А, Б, В, Д; стор. 90—91, В, Г.

ПАРУБОК УМИВАЄТЬСЯ

ПОВІВ ІВАНЬО КОНЯ НА ЯРДАНЯ. Зап. І. Стефановський 1881 р. від селян з-над р. Смотрич. Від. ф. ІМФЕ, арх. рос. геогр. т-ва, арк. 3.

СЕРЕД СЕЛА КЕРНИЧЕЙКА. Зап. М. Яворський в с. Милятин, Галичина. Гнатюк, стор. 9.

ПАРУБОК ГАРНО ГРАЄ І СПІВАЄ

А В ЛІСКУ, ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ. Зап. в Галичині. «Мета», Львів, 1863, № 2, стор. 167—168.

СТУКОТИТЬ, ГУРКОТИТЬ. Зап. В. Данилов у с. Андріївка, Чернігівщина. «Песни с. Андреевки, Нежинского уезда, собр. В. Данилов», К., 1904, № 268.

ЩО В ПАНА ХАЗЯЇНА ДА НА ЙОГО ДВОРІ. Зап. Ю. Виноградський 1889 р. в м. Сосниця, Чернігівщина, від Х. Лав'юк. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—5, од. зб. 359, арк. 3—4.

ОЙ З ГОРИ, З ГОРИ ВІТРЕЦЬ ПОВІВАВ. Зап. Л. Киселиця 1904 р. в с. Бергометі над Серетом. Гнатюк, стор. 75.

А В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ. Зап. І. Михайлів 1903 р. в с. Ріпне, Галичина. Гнатюк, стор. 86.

Варіанти: Kolberg, Pokucie, стор. 113—114, ч. 18; КС, 1887, I, стор. 185—186, ч. 2; Антонович і Драгоманов, стор. 8, ч. 4; Головацький, II, стор. 65, ч. 18; стор. 610, ч. 40; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 666—669, ч. 58; Чубинський, стор. 318—319, ч. 46; Грінченко, стор. 20—21, ч. 22, А, Б; ЖС, 1901, кн. II, стор. 289, ч. 80; Гнатюк, стор. 73, ч. 199, стор. 74—75, ч. 201, А; стор. 76, ч. 202, Б; стор. 76—77, А, Б, В, Г, Д.

РОЗМОВА ЩЕДРОГО МОЛОДЦЯ З СЛУГАМИ (КОЛЯДНИКАМИ)

ОЙ НА МОРІ ДА НА СИНЬОМУ. Зап. А. Малинка в с. Плоске, Чернігівщина. Малинка, стор. 153.

КРАСНИЙ МОЛОДЧЕ, В КРЕСЛИЧКУ СИДИШ. Зап. В. Кравченко на Волині. Кравченко, стор. 22, ч. 54.

ОЙ В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ. Зап. К. Ганущак у с. Корничі, Галичина. Гнатюк, стор. 161.

Варіанти: Метлинський, стор. 338; Антонович і Драгоманов, стор. 8—9, ч. 5; Чубинський, стор. 277, ч. 7; Головацький, II, стор. 20—21, ч. 28; Kolberg, Pokucie, стор. 109—110, ч. 14; «Черниговские губ. ведомости», 1889, ч. 6; Грінченко, стор. 40—41, ч. 57; Гнатюк, стор. 159—161, ч. 94, В, Г. Див. також тему «Двір і майно господаря».

ПАРУБОК ПЕРЕБИРАЄ ДОБРО

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ. Зап. Я. Головацький в 1820-х роках у с. Чепелів, Галичина. Зб. І. Вагилевича, ч. 104. Гнатюк, стор. 11—12.

ОЙ НАШ ПАНОНЬКУ-ПЕРЕБІРНИЧКУ. (З мелодією.) Зап. Т. Тисовський 1929 р. від Ф. Угринева. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 219.

Варіанти: Антонович і Драгоманов, стор. 9—14, ч. 3; Головацький, II, стор. 143—144, ч. 2; стор. 170—173, ч. 20; III, стор. 19—20, ч. 24; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 715—719, ч. 71.

ПАРУБОК-ВІВЧАР ТРЕМБІТАЄ

ЗАЧОРНІЛАСЯ ЧОРНАЯ ГОРА. Зап. в 1830-х роках в Ясені, Галичина, від Г. Фльока. Зб. І. Вагилевича, ч. 98. Гнатюк, стор. 81.

ОЙ ІЗ ГІР, ІЗ ГІР А З ПОЛОНИНИ. Зап. в 1830-х роках в с. Ляхівці, Галичина, від М. Бесагія. Зб. І. Вагилевича, ч. 99. Гнатюк, стор. 81.

ОЙ ІЗ-ЗА ГОРИ, З-ЗА ВИСОКОЇ. Зап. Л. Дем'ян в 1930-х роках на Закарпатті. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 6, арк. 106.

ПОЛОНИНКАМИ, СТРОМИНКАМИ. Зап. Б. Заклинський 1911 р. у Жаб'ю-Ільці, Галичина. Гнатюк, стор. 85.

ІЗ-ЗА ГОРИ, З-ЗА ВИСОКОЇ. Зап. М. Пазяк в 1950-х роках у Івано-Франківській обл. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 263, арк. 13.

З-ЗА ОНТОЇ ГОРИ БІЛА ХМАРКА. Зап. В. Гнатюк в с. Волосянка, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 40, арк. 35—36.

Варіанти: «Русалка Днестровая», стор. 41, ч. 6; Z. Pauli, Pieśni, стор. 7,

ч. 4; Чубинський, стор. 291—292, ч. 25, стор. 405, ч. 132, стор. 464—465, ч. 28; Головацький, II, стор. 59, ч. 10; стор. 60—61, ч. 12; стор. 610—611, ч. 50; III, стор. 52—53, ч. 27—28; стор. 61, ч. 36; Шухевич, стор. 87—89, ч. 1—4; Гнатюк, стор. 81—86, ч. 204, В, Г, Д, Е; С. Витязевский, Рождество в Южной Руси, Львів, 1930, стор. 23.

ПАРУБОК-ПЛУГАТАР

А У ПОЛІ, В ПОЛІ ДА Й КРАЙ ДОРОГИ. Зап. П. Теремець на Чернігівщині. Грінченко, стор. 18—19.

ОЙ ТАМ ЗА ЛІСОМ, ЗА ДУБИНОЮ. (З мелодією.) Зап. І. Колесса в с. Ходовичі, Галичина. Е 3, I, 1902, стор. 23.

В ПОЛІ, ПОЛІ ПЛУЖОК ХОДИТЬ. (З мелодією.) М. Леонтович, Українські народні пісні, стор. 84.

А В МЕНЕ ПОЛЕ БЛИЗЬКО ДОРОГИ. «Мета», Львів, 1863, ч. 2, стор. 167.

ЧИЙ ТО МИ ПЛУЖОК НАЙРАНШЕ ВИЙШОВ. Зап. в с. Поручин, Галичина. Зб. Мих. Мосори. Гнатюк, стор. 70—71.

Варіанти: див. примітки до теми «Картини хліборобської праці в полі» (Колядки господареві), а також: ЖС, 1901, кн. II, стор. 274, ч. 34—35.

ПАРУБОК-МИСЛИВЕЦЬ

Й А В ЧИСТІМ ПОЛЮ БІЛ ТЕРЕМ СТОЇТЬ. Зап. в 1830-х роках в Ожидові, Галичина, від О. Данилихи. Збірка І. Вагилевича, ч. 76. Гнатюк, стор. 22.

СТОЯЛА ТОПОЛЯ КРАЙ ЧУЖОГО ПОЛЯ. Зап. З. Ходаковський в 1820-х роках. Гнатюк, стор. 124.

ОЙ ПІД ЛІСОМ, ПІД ВИСОКИМ. Zienkiewicz, Piosenki gminne ludu Pińskiego, № 8, стор. 22, 24.

ОЙ ШУМИТЬ, ШУМИТЬ, ГЕЙ, ДУБРОВОНЬКА. Зап. в 1830-х роках в Ясені, Галичина, від А. Пліша. Збірка І. Вагилевича, ч. 32. Гнатюк, стор. 29—30.

ЗАЧОРНІЛАСЯ ЧОРНА ГОРА. Зап. в 1830-х роках у с. Розгірче, Галичина, від Я. Дідуха. Збірка І. Вагилевича, ч. 78. Гнатюк, стор. 31.

ОЙ ШУМИТЬ, ГУДИТЬ ЗЕЛЕН ДУБИНА. Зап. М. Федюшка 1905 р. в с. Угринів, Галичина. Гнатюк, стор. 29.

Варіанти: Антонович і Драгоманов, стор. 7, ч. 3; Головацький, II, стор. 62—63, ч. 14; стор. 68—69, ч. 23; стор. 603—605, ч. 40—41; III, стор. 18—19, ч. 23; стор. 40, ч. 9; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 261—265, ч. 18; стор. 319—320, ч. 20; Гнатюк, стор. 22, ч. 174, Б; стор. 31, ч. 179, В.

ПТАХИ (ЗМІЯ) ПРОСЯТЬ ПОЩАДИ В СТРІЛЬЦЯ-МОЛОДЦЯ І ОБІЦЯЮТЬ СТАТИ ЙОМУ В ПРИГОДІ

СТОЇТЬ МИ, СТОЇТЬ ЗЕЛЕНИЙ ЯВІР. Зап. в 1830-х роках в с. Дуліби, Галичина, від В. Бучака. Збірка І. Вагилевича, ч. 75. Гнатюк, стор. 23.

ПОПІД САДОЧОК ХОДИВ ПАНОЧОК. Зап. Л. Шпитківна в с. Волцнев, Галичина. Гнатюк, стор. 25.

ОЙ ЩО В БОРИСА ТА НА ЙОГО ДВОРІ. Зап. Д. Яворницький в м. Батурин, Чернігівщина, від Кривоший-Шевченко. Від. ф. ІМФЕ, ф. 8—к2, од. зб. 37, арк. 66.

СТОЇТЬ ЯВОРЕЦЬ ТОНКИЙ, ВИСОКИЙ. Зап. І. Франко в с. Нагуєвичах, Галичина. Гнатюк, стор. 24—25.

ЩО НА ДУНАЄЧКУ ДА НА БЕРЕЖЕЧКУ. Зап. А. Малинка в с. Землянка, Чернігівщина. Малинка, стор. 105—106.

НА ЗАВОРОТТЮ ТРАВА-МУРАВА. Зап. І. Чупрей 1901 р. в с. Печеніжин, Галичина, від О. Чупрей. Гнатюк, стор. 24.

ОЙ У ПОЛІ ТАМ ЯВОР СТОЯВ. Зап. Є. Лясківська 1927 р. в с. Іванкове, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. Етногр. комісії.

В ЧИСТІМ ПОЛІ ДА СТОЯВ ЯВОР. Зап. І. Танський в 1860-х роках в с. Локотки, Чернігівщина. «Записки Чернигов. губернско-статистической комиссии», кн. І, Чернігів, 1866, стор. 170—171.

ТАМ ПО СНІЖКОВІ, ПО ПОРУШКОВІ. Зап. в с. Потилич, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 450.

А В РОМАНІВЦІ, В СЛАВНОМУ ГОРОДІ. Зап. В. Доманицький в с. Романівка, Київщина. Гнатюк, стор. 26.

ТАМ НА РІЧЦІ ТА НА СИНІМ МОРІ. Зап. Ф. Іваницький 1897 р. на Полтавщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 71, арк. 7.

РАННЯ ПТАШЕЧКА ЖАЙВОРОНОЧКА. Зап. І. Стельмашук 1885 р. в с. Яструбичі, Галичина. Гнатюк, стор. 121.

БЛАГОСЛОВИ НАМ, ХАЗЯЇН. Зап. Синельник в 1920-х роках в Острі, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. Етногр. комісії.

ОЙ ТАМ В ПОЛІ СМЕРЕКА СТОЇТЬ. Зап. М. Цар 1871 р. в с. Підберізці, Галичина. Гнатюк, стор. 27.

Варіанти: Головацький, II, стор. 60, ч. 11; стор. 68, ч. 22; III, стор. 39—40, ч. 8; Чубинський, стор. 416, ч. 141; стор. 464, ч. 26—27; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 266—318, ч. 19; Грінченко, стор. 18—19, ч. 20; Малинка, стор. 100—101, ч. 144—146; стор. 103, ч. 149; стор. 104—105, ч. 152; стор. 105—106, ч. 154; КС, 1903, І, стор. 164, ч. 2; 1904, І, стор. 11, ч. 3; 1906, І, стор. 6—7; Гнатюк, стор. 23, ч. 175, А, В; стор. 176, В.

ПТАХИ І РИБА — ДО ПОСЛУГ ПАРУБКОВІ

ОЙ У ТУРОВІ, ОЙ У МУРОВІ. Зап. в околицях Пінська. ИОРЯС, 1910, т. XV, кн. І, стор. 146.

ЩО В НАШОГО ІВАНА ДА Й ДВІР НА ГОРІ. Зап. Є. Лясківська 1927 р. в с. Іванкове, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. Етногр. комісії.

Варіанти: див. тему «До послуг господаря — птахи і риба».

ГРОМАДА МОЛОДЦІВ ІДЕ НА СЛУЖБУ ДО ЩЕДРОГО ПАРУБКА

ІШЛИ МОЛОДЦІ РАНО З ЦЕРКОВЦІ. Зап. в 1830-х роках в с. Тишевниця, Галичина. Зб І. Вагилевича, ч. 92. Гнатюк, стор. 125.

ОЙ ПІД ВЕРБОЮ, ПІД ЗЕЛЕНОЮ. Записав Стефанович у Галичині. Демуцький, Золоті ключі, в III.

А В ЧИСТІМ ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ. Зап. в 1830-х роках в с. Глибоке, Галичина. Зб. І. Вагилевича, ч. 36. Гнатюк, стор. 127.

ВИЙШЛИ МОЛОДЦІ РАНО З ЦЕРКОВЦІ. Зап. на Буковині. О. Лоначевський, Сборник песен буковинского народа, К., 1875, стор. 94—95.

ІШЛИ МОЛОДЦІ РАНО З ЦЕРКОВЦІ. Зап. В. Посацький в с. Лодин, Галичина. Гнатюк, стор. 127.

Варіанти: Малорусский сборник Д. Мордовцева, Саратов, стор. 192; Антонович і Драгоманов, стор. 1—5, ч. I; Кунчанко, Песни, стор. 380—381, ч. 10; Чубинський, стор. 297, ч. 33; стор. 388, ч. 115; стор. 440, ч. 3; Головацький, II, стор. 33, ч. 46; стор. 67, ч. 21; III, стор. 8, ч. 9; стор. 49—50, ч. 22; стор. 51—52, ч. 25; стор. 534, ч. 2; Kolberg, Pokucie, стор. 107, ч. 12; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 630—646, ч. 54; Шухевич, стор. 17—18, ч. 1—2; Гнатюк, стор. 125, ч. 229, А.

МАНДРІВКА ПАРУБКА В СВІТ

ПАВЛЕЧКО КОНИКА СІДЛАЄ. Зап. І. Манжура в с. Люботин, Харківщина. Гнатюк, стор. 32.

МИХАЙЛО КОНИКА СІДЛАЄ. Зап. в с. Нижня Сироватка, Сумщина. Грінченко, стор. 17.

Варіант: «Черниговские губернские ведомости», 1859, ч. 16.

ПІШОВ ЖЕ ІВАСЬО В ЧУЖУЮ СТОРОНУ. Зап. З. Ходаковський в 1820-х роках. Зб. З. Ходаковського, ч. 858. Гнатюк, стор. 11.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ. Зап. Г. Фльока в 1830-х роках в с. Ясінь, Галичина. Зб. І. Вагилевича, ч. 103. Гнатюк, стор. 106—107.

ЦИ ДОМА НАШ ІВАНОНЬКО. Зап. Я. Головацький в 1820-х роках в с. Чепель, Галичина. Зб. І. Вагилевича, ч. 104. Гнатюк, стор. 107.

Варіанти: «Русалка Днестровая», стор. 40, ч. 5; Антонович і Драгоманов, стор. 5—6, ч. 1; Шухевич, стор. 101—102, ч. 18—19; Головацький, II, стор. 61, ч. 13; III, стор. 55—56, ч. 30; Кравченко, стор. 26, ч. 63; Гнатюк, стор. 108, ч. 216, В.

ПАРУБОК-ПРОВІДНИК ОДЕРЖУЄ В ДАРУНОК ТРОЄ СІЛ

БЛУДИЛО БЛУДЦІВ СІМСОТ МОЛОДЦІВ. Зап. В. Шухевич в с. Тюдів, Галичина. Шухевич, стор. 98.

Й А В ЛІСІ, В ЛІСІ ТА Й В НЕДОБОРІ. Зап. Б. Заклинський 1910 р. в с. Старі Кути, Галичина, від Й. Сельчука. Гнатюк, стор. 15—16.

Варіанти: Чубинський, стор. 419—421, ч. 147; Головацький, III, стор. 39, ч. 7; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 382—385, ч. 24; Малинка, стор. 107—108, ч. 155—156; Кравченко, стор. 27, ч. 67; Гнатюк, стор. 16, ч. 169, Г.

ПАРУБОК ОПИСУЄ (ВИСУДЖУЄ) ТРОЄ МІСТ

ДОБРИВЕЧІР, ПАНЕ ДЯДЕЧКУ, ДО ТЕБЕ. Зап. П. Милорадович 1888 р. в м. Снітин, Полтавщина, від С. Шудринової. П. Милорадович, Рождественские святки. Полтава, 1896, стор. 4—5.

ЧИ ДОМА, ДОМА НАШ ПАН ГОСПОДАР. Зап. В. Яблоновський 1906 р. у м. Ніжин, Чернігівщина. Гнатюк, стор. 57—58.

ЧИ ДОМА, ДОМА ПАНИЧ АНДРІЙКО. Зап. Т. Вдовиченко 1928 р. на Чернігівщині. Від. ф. ІМФЕ, матер. Етногр. комісії.

Варіанти: див. примітки до теми «Господар судить, судить».

ПАРУБОК-ВИТЯЗЬ ХВАЛИТЬСЯ КОНЕМ І ЗБРОЄЮ

ПОЗА ЛІСОМ, ЛІСОМ ТЕМНЕНЬКИМ. Зап. М. Вовчок на Чернігівщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 395, арк. 6.

ОЙ СЛАВЕН КОЗАК ДА СТАРШИЙ ПАВЛО. В. Пассек, Очерки России, кн. III, М., 1840, стор. 89.

ЧИ ТИ СПИШ, ЧИ ЛЕЖИШ. Д. Эварницкий, Малороссийские народные песни, собранные в 1878—1905 гг., Екатеринослав, 1906, стор. 31—32.

У ПОЛІ, ПОЛІ, БЛИЗЬКО ПРИ ДОРОЗІ. Зап. П. Маковій 1927 р. на Чернігівщині. Від. ф. ІМФЕ, матер. Етногр. комісії.

Варіанти: Лукашевич, стор. 39; А. Терещенко, Быт русского народа, СПб., 1848, VII, стор. 34—35; Маркевич, стор. 25; Чубинський, стор. 287—288, ч. 20; Головацький, III, стор. 52, ч. 26; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 673—674, ч. 60; від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 395, арк. 6.

РІДНЯ МОЛОДЦЯ-ВОЇНА — ЗБРОЯ, СОНЦЕ І МІСЯЦЬ

ЇХАВ ПАВЛЕЧКО ЧЕРЕЗ ГУСТИЙ ЛІСОК. Зап. І. Манжура в с. Люботин, Харківщина. Гнатюк, стор. 17—18.

ЇХАВ ІВАСЕЙКО ТА ЧЕРЕЗ ЛІСОНЬКО. Зап. М. Криса на Тернопільщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 444.

Варіанти: Метлинський, стор. 337, ч. 6; «Правда», 1868, ч. 70; Чубинський, стор. 277, ч. 6; Грінченко, III, стор. 16, ч. 18; Головацький, II, стор. 53, ч. 2; стор. 48—49, ч. 21; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 418—424; Гнатюк, ч. 170.

ВІЙСЬКОВА ДРУЖИНА МОЛОДЦЯ-ВИТЯЗЯ ПРАГНЕ В ПОХІД

А В ПОЛІ, В ПОЛІ Й У ВИДНОКОЛІ. Зап. в м. Остер, Чернігівщина. Метлинський, стор. 338.

В ЧИСТІМ ПОЛІ ТА НА МЕСТОЛІ. Зап. Д. Яворницький в с. Батурин на Чернігівщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 8—к2, од. зб. 37, арк. 93.

ЩО В МУТИНІ НА РИНОЧКУ. Зап. Я. П. Новицький в 1900-х роках. Від. ф. ІМФЕ, ф. 4, од. зб. 145, арк. 45.

ВІД КИЄВА ТА ДО МИРГОРОДА. Зап. І. Зозуля в с. Таранівка, Зміївського пов. Грінченко, стор. 40—41.

ОЙ РАНО, РАНО ЗОРІ ЗОРІЛИ. Зап. А. Онищук 1910 р. в с. Зелениці, Галичина, від І. Мельника. Гнатюк, стор. 34—35.

Варіанти: Гнатюк, стор. 32—34, ч. 183, А.

МОЛОДЕЦЬ-ВОЇН НЕ СЛУХАЄ ПОРАД БАТЬКІВ І ВИКЛИКАЄ ЗАХОПЛЕННЯ В САМОГО КОРОЛЯ

ЕЙ, ЗАКАЗАНО І ЗАРАДАНО. А. Терещенко, Быт русского народа, стор. 35.

ДА ПАНЕ ІВАНЕ ОБМУРУВАВ ДВІР. Зап. в м. Острі, Чернігівщина. Метлинський, стор. 338—339.

ЩО В ПАНА ФЕДОРКА ДА ОДИН СИНКО. Зап. Рубець. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од зб. 174, № 61.

ГОЙ В НЕДІЛЕЧКУ ТА Й ПОРАНОЧКУ. Зап. А. Короткий 1911 р. в Бессарабській губ. Від. ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 292, арк. 9.

ОЙ РАНО, РАНО ВСІМ ЗАГАДАНО. Зап. А. Малинка в с. Плоске, Чернігівщина. Малинка, стор. 91—92.

ТО НЕ ЛАСТОЧКА ЩЕБЕТАЛА. Зап. А. Малинка в с. Алтинівка, Чернігівщина. Малинка, стор. 88—89.

ОЙ ЯК ЗАГАДАНО, ЗАПОВІДАНО. Зап. Д. Яворницький 1907 р. в с. Батурин, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 8—к2, од. зб. 37, арк. 37.

ОЙ ПО ГОРОДУ ВСЕ МАКИ ЦВІТУТЬ. (З мелодією.) Зап. В. Верховинець в с. Шпигенці, Київщина. «Сяйво», ч. І, стор. 24.

ЩО В ПАНА ХАЗЯЇНА ДА ОДИН СИНОК Є. Зап. Ю. Виноградський 1889 р. в Сосниці, Чернігівщина, від Х. Лав'юк (Харченко). Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—5, од. зб. 359, арк. 1—2.

Варіанти: Лукашевич, стор. 88, ч. 2; «Семейная библиотека», 1855, стор. 24; Маркевич, стор. 24; Чубинський, стор. 270—273, ч. І; стор. 278—279, ч. 9; стор. 439—440, ч. 2; Головацький, II, стор. 609—610, ч. 48; III, стор. 45—46, ч. 17—18; Памятная книга Саратовской губ. на 1879 г., ч. 2; Малинка, стор. 86, ч. 129; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 697—698, ч. 65; Гнатюк, стор. 36—39, ч. 185, А, Б, В, Д, Е.

МОЛОДЕЦЬ ЗНІМАЄ ОБЛОГУ МІСТА, ТІЛЬКИ ОДЕРЖАВШИ ДІВЧИНУ В ДАНИНУ

ОЙ ВОДА, ВОДА ЧОВНОМ ХИТАЄ. Зап. в 1830-х роках в Славську, Галичина, Михайло Медвецький. Збірка І. Вагилевича, ч. 105. Гнатюк, стор. 45—46.

ОЙ СИВИЙ ОРЛЕ, ВИСОКО ЛІТАШ. Зап. в 1830-х роках в с. Ляхівці, Галичина, М. Бесагій. Збірка І. Вагилевича, ч. 43. Гнатюк, стор. 41.

ТАМ ВІЙСЬКО ЙШЛО І ЛАДУ НЕ НАЙШЛО. Зап. в Овручі. Метлинський, стор. 335—336.

У НЕДІЛЮ РАНО ПІВЕНЬ ЗАСПІВАВ. Зап. П. Мартинович 1876 р. на Полтавщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 11—4, од. зб. 568, арк. 5.

ЩО НА БУЛОНІ ПУТАНІ КОНІ. Зап. А. Малинка в с. Монастирище, Чернігівщина. Малинка, стор. 95.

ОЙ СЛАВЕН ВОЇН НАШ ПАН ІВАНКО. Зап. А. Малинка в м. Верхіївка, Чернігівщина. Малинка, стор. 93—94.

ЩОСЬ ТАМ СЯ СВІТИТЬ У НОВИХ СІНЯХ. Зап. М. Криса в с. Піддубець на Львівщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 439.

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ ТА Й ЗА КАМ'ЯНОЮ. (З мелодією.) Зап. Г. Танцюра в с. Зятківці, Вінниччина, від Я. Зуїхи. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 49, арк. 1—4; од. зб. 35, № 117.

ЩО У ВЕЛЬБОВІ НА ОБОЛОНІ. Зап. Нагорська 1925 р. в Острі, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, фонд Етногр. комісії, № 176.

ЩО КНЯЗЬ ВОЛОДИМИР КОНИКА СІДЛАЄ. Зап. Ліщинська в 1920-х роках на Чернігівщині. Від. ф. ІМФЕ, фонд Етногр. комісії.

ЦИ ДОМА, ДОМА, МОЖНИЙ ПАНОЧКУ. Зап. Грицай в с. Росішка, Закарпаття (з нових надходжень).

СЕРЕД СЕЛА СВІТЛА СВІТЛОНЬКА. Зап. М. Пазяк 1962 р. в с. Ілемня, Станіславщина, від Марії Пазяк, 62 років (з нових надходжень).

Й А В ТІМ ДВОРКУ, НОВІМ ЗАМКУ. Зап. І. Стефановський 1881 р. від селян, що живуть над р. Смотрич. Від. ф. ІМФЕ, фонд Етногр. географічного т-ва, арк. 3.

ВАСИЛЬ ГРЕЧНИЙ, ПИШНИЙ, ГОРДИЙ. Зап. В. Шухевич в с. Криворівня, Галичина, від М. Гутинюка. Шухевич, стор. 93—94.

Варіанти: Ż. Paul i, Pieśni, I, стор. 139—140, ч. 4; Pieśni ludu krakowskiego, zebrał J. K., 1840, стор. 90: «Семейная библиотека», 1855, стор. 18—19; Метлинський, стор. 334—335; «Мета», 1863, стор. 165—166; «Правда»,

1868, стор. 563, ч. 2; Антонович і Драгоманов, стор. 14—22, ч. 4 і стор. 69—70; Головацький, II, стор. 54—55, ч. 4; стор. 62—65, ч. 14—17; стор. 162—164, ч. 16; III, стор. 22—23, ч. 29; стор. 46—48, ч. 20; стор. 50—51, ч. 24; стор. 53—55, ч. 29; стор. 56—58, ч. 31—32; стор. 114—115, ч. 1—2; стор. 126, ч. I; стор. 129—130, ч. 3; Чубинський, стор. 276—277, ч. 5; стор. 281, ч. 14, стор. 282, ч. 16; стор. 295—297, ч. 32; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 647—661, ч. 55, 56; Kolberg, Pokucie, I, стор. 104—105, ч. 10; стор. 114—115, ч. 19; I. Колесса, стор. 3, ч. 4; Шухевич, стор. 92—93; Кравченко, стор. 25—26, ч. 62; Гнатюк, стор. 41—58, ч. 185 від Б до Т (крім Д, П, С); М. Леонтович, Укр. нар. пісні, стор. 87—88 (з мелодією); Муз. твори, IV, Книгоспілка, 1930.

ПАРУБОК-ВОЇН ПЕРЕМАГАЄ ОРДУ І ПОЛОНИТЬ ТУРЕЦЬКОГО ЦАРЯ

ЦИ СПИШ, ЦИ ЧУЄШ, ПАН ГОСПОДАРЮ. І. Зап. в 1830-х роках П. Останків у с Глибоке, Галичина. Зб. І. Вагилевича, ч. 40. Гнатюк, стор. 62—63.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ТИ СПИШ, БУЯЄШ. Зап. Д. Єндик 1890 р. в с. Зозулинці, Галичина. Гнатюк, стор. 64—65.

ОЙ ПОЗА ГОРОВ, БА ТАМ ЗА ДРУГОВ. Зап. В. Шухевич в с. Ясенів Горішній, Гуцульщина, від Ю. Кутащука. Шухевич, стор. 99—100.

ГРЕЧНИЙ МОЛОДЧЕ, СЕРГІЙКУ-ХЛОПЧЕ. Зап. Н. Присяжнюк 1960 р. на Вінниччині (з нових надходжень).

ОЙ ГОРДИЙ, ПИШНИЙ, ГРЕЧНИЙ МОЛОДЧЕ. Зап. Х. Ящуржинський в с. Молодецьке, Уманського пов. «Сяйво», 1913, ч. 11—12, стор. 238—239.

ОЙ НА ТОЛОЦІ ТА НА МУРАВЦІ. Зап. в 1830-х роках Д. Попович в с. Хутьків, Галичина. Зб. І. Вагилевича, ч. 37. Гнатюк, стор. 59.

ОЙ ЩО Ж ТО В ПОЛІ ЗАБОВВАНІЛО. Зап. І. Манжура в с. Мурафа, Харківщина. Гнатюк, стор. 61—62.

ЩО ІЗ-ЗА ГОРИ, ІЗ-ЗА КАМЕННОЇ. Зап. Ю. Виноградський 1890 р. в м. Сосниці, Чернігівщина, від Х. Лав'юк (Харченко). Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—5, од. зб. 359, арк. 8.

ОЙ КРАЄМ, КРАЄМ, КРАЄМ ДУНАЄМ. (З мелодією.) Зап. Т. Бобринський в с. Красноставці, Галичина, від О. Турека. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 41, арк. 343.

А З ПОЛЯ, ПОЛЯ ДА ТУМАН УСТАЄ. Зап. в Острі, Чернігівщина. Метлинський, стор. 339—340.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ. З матеріалів П. Лукашевича. Грінченко, стор. 14.

ОЙ У ЛУЗІ ДОРОГОЮ. Зап. П. Єфименко в Харкові. «Черниговские ведомости», 1859, № 15, стор. 110.

Варіанти: Ż. Pauli, Pieśni, I, стор. 165—166, ч. 1; «Русалка Днестровая», стор. 37—38, ч. 2; Метлинський, стор. 338—339; Антонович і Драгоманов, стор. 23—31, стор. 31—36, ч. 7—10; «Киев. губ. ведомости», 1870, ч. II; Головацький, II, стор. 29—30, ч. 40—41; стор. 34—35, ч. 48; III, стор. 101—102, ч. 1; стор. 128, ч. 1; стор. 130—131, ч. 4; Чубинський, стор. 179, ч. 10; стор. 273—275, ч. 4; стор. 282—283, ч. 17; стор. 291, ч. 24; стор. 422—423, 431—432; Грінченко, стор. 43—44, ч. 62; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 700—706, ч. 67, 68; Шухевич, стор. 95—96, ч. 11; стор. 99—100, ч. 16; Kolberg, Pokucie, I, стор. 101—102, ч. 8; Кравченко, стор. 25, ч. 61; Гнатюк, стор. 59—65, ч. 187, Б, В, Г; ч. 188, В. Г.

ПАРУБКА ВИКРАДАЮТЬ, ЩОБ ЗРОБИТИ КОРОЛЕМ

ЧИ ТИ В ДОМОЧКУ, ГОСПОДАРОЧКО. Зап. Л. Тимчук 1913 р. в с. Дора, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 191.

ВИЙШЛИ МОЛОДЦІ РАНО З ЦЕРКОВЦІ. Зап. В. Гнатюк в с. Волосянка, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 40, арк. 34—35.

ПАРУБОК ЇДЕ В УГОРЩИНУ

ОЙ У САДОЧКУ А В ЧЕРЕШНЕВІМ. Від. ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 180, арк. 173—174.

ЕЙ, В ПОЛІ, В ПОЛІ, В ЧИСТЕНЬКІМ ПОЛІ. Головацький. II, стор. 71—72, ч. 1.

МОЛОДЕЦЬ ПРОДАЄ КОНЯ

ОЙ ТОРГОМ, ТОРГОМ, ТОРГОВИЦЕЮ. Зап. в 1830-х роках П. Пліш в с. Ясінь, Галичина. Зб. І. Вагилевича, ч. 83. Гнатюк, стор. 108

КОНЮ МІЙ, КОНЮ, КОНЮ ВОРОНЕНЬКИЙ. Зап. А. Малинка в с. Хорово, Волинь. Малинка, стор. 103—104.

ОЙ ПО ТОРГУ, ТОРГУ ІВАНОЧКО ХОДИВ. Зап. 1943 р. О. Довженко від своєї матері з с. Сосниці, Чернігівщина. «Народна творчість», 1964, № 5.

У ПАНА ЙВАНА ДВОР ОГОРОЖЕН. Зап. І. Танський в 1860-х роках у с. Локотки, Чернігівщина. «Записки Черниговского губ. статист. комиссии», кн. І, Чернігів, 1866, стор. 166.

ОЙ В ЛЬВОВІ, ЛЬВОВІ ТА Й НА ТОРГОВІ. (З мелодією.) М. Леонтович, Українські народні пісні, стор. 85—86.

ОЙ У ВІЛЬГОВІ ТА Й НА ТОРГОВІ. Зап. Н. Присяжнюк 1960 р. на Вінниччині, від Я. Ситнюк (з нових надходжень).

ОЙ ОРЛЕ, ОРЛЕ, ЯСНИЙ СОКОЛЕ. Зап. А. Малинка в с. Селище, Чернігівщина. Малинка, стор. 101—102.

В ЗЕЛЕНІМ САДУ НА ВИНОГРАДУ. Зап. О. Пчілка 1902 р. в с. Запруддя, Волинь. КС, 1903, січень, стор. 165.

ЦИ РАНО, РАНО КУРОНЬКИ ПІЛИ. (З мелодією.) Зап. І. Колесса в с. Ходовичах, Галичина. Колесса I, стор. 7.

МАВ ІВАСЬО КОНЯ ВОРОНОГО. Зап. Н. Левицька 1903 р. в с. Іванівці, Галичина. Гнатюк, стор. 114.

ОЙ МАВ МИРОНЕНЬКО КОНЯ ВОРОНОГО. Зап. М. Мосора в с. Поручин, Галичина. Гнатюк, II, стор. 113—114.

Варіанти: Метлинський, стор. 336; «Семейная библиотека», 1855, стор. 22; Zienkiewicz, Pieśni ludu pińskiego, стор. 354—356; Головацький, III, стор. 43—45, ч. 14—16, стор. 127, ч. 1; Чубинський, стор. 285—287, ч. 19, стор. 307—310, ч. 39; КС, 1883, кн. XII, стор. 713, 1890, кн. XII, стор 520, VI; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 679—691, ч. 62; ЖС, 1901, кн. II, стор. 290—291, ч. 85; Гнатюк, стор. 108—112, ч. 217, Б, В, Д, Е, З (з мелодією).

ЖУРБА ПАРУБКА ЗА НЕЗВИЧАЙНИМ КОНЕМ, ЩО ВТОПИВСЯ

БУВ У БАТЕНЬКА ГОРДИЙ ПАНОНЬКО. Зап. в 1830-х роках П. Саблаташ із с. Тишевниця, Галичина, Зб. І. Вагилевича, ч. 80. Гнатюк, стор. 102.

УГНАВ ІВАНКО ВОРОНЕ СТАДО. Зап. в 1830-х роках О. Данилиха в с. Ожидів. Галичина. Зб. І. Вагилевича, ч. 82. Гнатюк, стор. 102.

МОЛОДЕЦЬ ІВАНКО ДА ПОСТАВИВ СТАНЮ. Зап. А. Малинка в м. Глухові, Чернігівщина. Малинка, стор. 97—98.

ПАС ІВАСУНЬ СТАДО КОНЕЙ. Зап. В. Герчановський на Львівщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 343, арк. 26—28.

Варіанти: «Правда», 1868, стор. 106, ч. 2; Головацький, II, стор. 66—67, ч. 20, стор. 608—609, ч. 47, III, стор. 35, ч. 1, стор. 42, ч. 12—13; Чубинський, стор. 289, ч. 22, стор. 294—295, ч. 31; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 675—678, ч. 61; Kolberg, Wolyń. стор. 82—83, ч. 148; Колесса І., стор. 8—9, ч. 11; Шухевич, стор. 94—95, ч. 10; Гнатюк, стор. 102—106, ч. 215; Б, Г, Д, Е, Ж, З, І.

МАТИ РАДИТЬ СИНУ ЇХАТИ СЛУЖИТИ НЕ В ОРДУ, А В МОСКВУ

ОЙ НЕ ВОЛГА-РІКА РОЗЛИВАЄТЬСЯ. Зап. В. Буряк 1927 р. в х. Овдіївка, Донеччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 657, арк. 56.

МАТИ РОЗПИТУЄ У ПТАХІВ ПРО СИНА

ОЙ У ПОЛІ, ПОЛІ ДВІР ПРИ ДОРОЗІ. Зап. В. Кравченко на Волині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 187, арк. 54.

ПРИЛЕТІЛО ТРИ СОКОЛОЙКИ. Зап. З. Тимкевичівна в с. Желдець, Галичина. Гнатюк, стор. 128.

СЛУЖБА В ЦІСАРСЬКІЙ АРМІЇ

Й А В НЕДІЛЕНЬКУ ТА Й ПОРАНЕНЬКУ. Зап. О. Савчук в с. Ясенів Горішній, Галичина. Гнатюк, стор. 37.

А В ЧИСТІМ ПОЛІ ДВА ЯВОРОЧКИ. Зап. З. Грушкевич у с. Новиця, Галичина. Гнатюк, стор. 134.

Варіанти: Гнатюк, стор. 134, ч. 237, Б.

КОЛЯДКА ЖОВНІРУ-СИРОТІ

БУЛИ В МАМОЧКИ ШТИРИ СИНОЧКИ. Зап. М. Пазяк 1962 р. в с. Уленя, Станіславщина, від Я. Луцик (нові надходження).

РОЗБІЙНИКИ РОЗПИТУЮТЬ ПАРУБКА ПРО РІДНИХ І МИЛУ

ІШОВ ІВАН ЧЕРЕЗ УГРОНЬКИ. Зап. в 1830-х роках П. Пліш в с. Ясені, Галичина. Зб. І. Вагилевича, ч. 90. Гнатюк, стор. 17.

ЇХАВ МАРОЧКО ОД ПОЛКУ ДО ПОЛКУ. Зап. в с. Нижня Сироватка, Сумщина. Грінченко, стор. 16.

МОЛОДИЙ ІВАСЕНЬКО, ЧИ Є В ТЕБЕ БАТЕНЬКО. Зап. в с. Грайворон, Харківщина. Метлинський, стор. 337.

ІШОВ ВАСИЛЕНЬКО ЧЕРЕЗ СМЕРЕЧИНОНЬКУ. Зап. І. Ковалів у с. Галичанів, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 162—163.

СТРІЛЯЙ, АНДРУНЮ, З ВЕНГЕР НА ПОЛЬЩУ. Зап. Ф. Равіта-Гавронський 1897 р. в с. Тарнові, Галичина від Рузі Галайко. Fr. Rawita-Gawroński, Szczedrówki z powiatu Dobromylskiego, Львів, 1899, стор. 7.

ЇХАВ МИХАСЬО Й А З ГІР ДО НІМЕЦЬ. Зап. І. Базюк 1913 р. в с. Трибухівці, Тернопільщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 219, арк. 20—21.

Варіанти: Головацький, II, стор. 53, ч. 2, III, стор. 48—49, ч. 21; Чубинський, стор. 277, ч. 6; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 418—424; Гнатюк, стор. 18—19, ч. 170, В.

БАТЬКО, МАТИ І МИЛА — НАЙДОРОЖЧІ

ПАС ІВАНЕЙКО ВОРОН КОНЯ. Зап. в с. Потилич, Львівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 463.

ЧИ Є, ЧИ Є ВАШ СИНОК ВДОМА. Зап. Ст. Тис 1912 р. в с. Ременів на Львівщині. Гнатюк, стор. 118.

ТАМ ПІДІ ЛЬВОВОМ НА БУЛАНЕНЬКУ. Зап. О. Стефанович 1868 р. в с. Добряках, Львівщина. «Правда», Львів, 1868, № 47, стор. 563.

ПАРУБОК СПОРЯДЖАЄ КОНЯ В ТРИ ДОРОГИ — ДО БАТЬКА, МАТЕРІ І МИЛОЇ

ТАМ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ. Зап. Я. Турин на Тернопільщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 378, арк. 6.

ОЙ У ПОЛІ ПРИ ДОРОЗІ. «Український пісенник», вид. «Сяйво», 1929, стор. 16—17.

В СІНЦЯХ, СІНЦЯХ МІСЯЦЬ СХОДИТЬ. Зап. Н. Присяжнюк 1962 р. в с. Павлівка, Вінниччина, від М. Олійник (з нових надходжень).

МАВ ІВАСЕНЬКО ВОРОНА КОНЯ. Головацький, II, стор. 159—160, ч. 14.

ПОДАРУНКИ ПАРУБКА ДЛЯ РІДНИХ І МИЛОЇ

ОЙ ІЗ ГІР, ІЗ ГІР А З ПОЛОНИНИ. Зап. в 1830-х роках В. Бушта в с. Глибокому, Галичина. Гнатюк, стор. 124.

ТАМ У САДОЧКУ ПРИ КЕРНИЧЕНЬЦІ. (З мелодією.) Зап. І. Колесса в с. Ходовичах, Галичина. Колесса І., стор. 21—22.

ЇХАВ ІВАСЕНЬКО ЧЕРЕЗ ЛІСЕНЬКО. Зап. Й. Роздольський 1940 р. в Галичині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—3, од. зб. 36, зошит І, арк. 74.

ТАМ НА СТАВУ, НА СТАВОНЬКУ. (З мелодією.) Зап. В. Герчановський в с. Станімир, Галичина. Гнатюк, стор. 11.

УЧОРА ІЗВЕЧОРА З МОСКВИ ПРИЇХАВ. Зап. на Чернігівщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 395, арк. 10.

ІШОВ ЮРОЧКО ДО МАМКИ В ГОСТИНУ. Зап. в с. Невіцьке, Закарпаття. «Науковий збірник», Ужгород, 1938, стор. 105.

В НЕДІЛЮ РАНО, ДУЖЕ РАНЕЙКО. Зап. П. Конюх в с. Підберізці, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 94.

Варіанти: Головацький, II, стор. 69—70, ч. 24, III, стор. 128—129, ч. 2, стор. 142—143, ч. 2.

ДІВОЧІ ПОДАРУНКИ ЛЮБОМУ МОЛОДЦЕВІ

ОЙ ІЗ-ЗА ГОРИ, З-ЗА ПОЛОНИНИ. Зап. М. Кузьмак 1912 р. в с. Жаб'є-Магура, Галичина, від Й. Янюка. Гнатюк, стор. 115—116.

ОЙ НА ГОРІ, НА ГОРІ, В ШОВКОВІЙ ТРАВІ. Зап. Е. Гаврилей 1897 р в с. Веркіївка, Чернігівщина. Грінченко, стор. 21.

Варіанти: Головацький, Нар. песни, II, стор. 58—59, ч. 9; Шухевич, стор. 89—90, ч. 5.

ТРИ БРАТИ ЛЮБЛЯТЬ ДІВЧАТ З РІЗНИХ МІСТ

ЗІЙШЛО, ЗІЙШЛО ТРИ МІСЯЦІ. (З мелодією.) Зап. Ригор Ширма 1938 р. на х. Високий груд в Пружанському пов., від Г. Попко. Від. рук. ЛПБ, ф. О—Н 242, арк. 18.

Колядка співається вдові з синами.

ПАРУБОК ДЯКУЄ ТІЛЬКИ ЗА ДІВЧИНУ

СВІТИТЬ МІСЯЧИК ПОМЕЖИ ЗВІЗДИ. Зап. Ф. Равіта-Гавронський 1896 р. в с. Міхова, Галичина, від Д. Махника. Fr. Rawita-Gawroński, Szczedrówki z powiatu Dobromylskiego, стор. 25.

ЩО НА БУЛОНІ ПУТАНІ КОНІ. Зап. А. Малинка на Чернігівщині. Малинка, стор. 95—96.

Варіанти: див. примітки до теми «Молодець знімає облогу міста, тільки одержавши в данину дівчину».

НАЙКРАЩА ДОПОМОГА МОЛОДЦЕВІ — ВІД МИЛОЇ, НАЙВАЖЛИВІШЕ СЛОВО — МИЛОЇ

ГОНИВ ВАСИЛЬЦЬО КОНЯ ДО ВОДИ. Зап. 1928 р. на Галичині, від Теодозії Балити. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2. од. зб. 6—8, арк. 238—239.

ПО КОНЕЦЬ МОСТА КАЛИНОВОГО. Зап. О. Беген в с. Рудки, Татаринського пов. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 10, арк. 54.

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ. Зап. С. Томенчук в с. Сапогів, Галичина. Гнатюк, стор. 131.

ТАМ У ЛУЖЕНЬКУ, КРАЙ БЕРЕЖЕНЬКУ. Зап. І. Ковалів в с. Галичан, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 157—158.

ІШОВ СТЕФАНИК ГУСЛІ РУБАТИ. Зап. В. Круп'янська в с. Білки, Закарпаття. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 50, арк. 108.

СТАВИТЬ ІВАСЕЙКО НОВУ СВІТЛОЙКУ. Зап. у с. Наконечне, Львівщина. Гнатюк, стор. 2—3.

КОСИВ ІВАНЕЙКО РАННЮ ГРЕЧЕЙКУ. Зап. в с. Потилич, Рава-Руського пов. на Львівщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 448—449 (з матеріалів Й. Застирця).

ТАМ КОЛО МОСТА ОРІХОВА КОРШМА. Зап. І. Ковалів в с. Галичан, Львівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 161—162.

ОЙ РЕМЕЗЕ, РЕМЕЗОНЬКО. Від. рук. ЛПБ, фонд А. С. Петрушевича, ч. 920, арк. 16.

ТАМ НА РІЧЦІ, НА ЮРДАНІ. Зап. М. Довгань в с. Риків, Галичина. Гнатюк, стор. 87.

ОЙ НА РІЧЦІ, НА ЙОРДАНІ. Зап. І. Баб'як 1922 р. в с. Ясенів, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 138.

ТАМ ПІД САМЬОРЕМ, ВЕЛИКИМ ДВОРЕМ. Гнатюк, стор. 13.

Варіанти: Головацький, III, стор. 36—38; ч. 2, ч. 5; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 532, стор. 542, ч. 42; Гнатюк, стор. 3, ч. 158, Б, стор. 13, ч. 165, Б, стор. 88—89, Б, В.

УВ'ЯЗНЕНИЙ ПАРУБОК СУМУЄ ЗА МИЛОЮ

А ТАМ НА ЛУКАХ, НА БАРЗ ШИРОКИХ. Головацький, II, стор. 57, ч. 7.

ПАРУБОК ХОЧЕ ЖЕНИТИСЯ

В ВИШНІМ САДКУ СОКІЛ ЩЕБЕЧЕ. Зап. М. Пазяк 1952 р. в с. Ілемня, Станіславщина, від П. Гавриляк. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 263, арк. 14.

МОЛОДЕЦЬ БУДИТЬ БРАТІВ НА ПОЛЮВАННЯ-СВАТАННЯ

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ. Зап. І. Абрамов 1905 р. в с. Вороніж, Чернігівщина. КС, 1906, кн. І, стор. 10 («Документы»).

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ. Зап. О. Пчілка 1902 р. в с. Запруддя, Волинь. КС, 1903, січень, стор. 164—165.

Варіанти: див. примітки до теми «Парубок-мисливець».

БАТЬКИ ПРОВОДЖАЮТЬ СИНА ЗА НЕВІСТКОЮ

ЗА ГОРОЮ НЕ ДЗВІН ДЗВОНИТЬ. Зап. в 1820-х роках. Зб. З. Ходаківського, ч. 734. Гнатюк, стор. 121.

ОЙ ПІЙТЕ, ПІЙТЕ РАНО, КУРОЙКИ. Зап. Ст. Тис 1912 р. в с. Ременів, Галичина. Гнатюк, стор. 120.

У СТАЄНЬЦІ, У НОВЕЙКІЙ. Зап. О. Пчілка 1902 р. в с. Запруддя. Волинь. КС, 1903, січень, стор. 164.

ОЙ У ПОЛІ ОВЕС РЯСНИЙ. Зап. Є. Горб 1937 р. у м. Вінниці та в с. Мариуші, Вінниччина (з нових надходжень).

Варіанти: Чубинський, стор. 416, ч. 141, стор. 464, ч. 26—27; КС, 1906, січень, стор. 6—7; Кравченко, стор. 28, ч. 69; Гнатюк, стор. 120—122, ч. 224, Б, В, Е, Ж.

ПАРУБОК ПОСИЛАЄ МИЛІЙ ЗВІСТКУ, ЩОБ ГОТУВАЛА ВЕСІЛЬНІ ПОДАРУНКИ

ПЛАВАЄ ПО ВОДІ ЗОЛОТИЙ ЧОВНОК. Зап. в 1820-х роках. Зб. З. Ходаківського, ч. 331, Гнатюк, стор. 20.

ХЛОПЕЦЬ ЗАГАДУЄ НАРЕЧЕНІЙ ЗАГАДКИ

ОЙ ПЛАВЛЕ, ПЛАВЛЕ МАЛЬОВАН ЧОВНОК. Зап. П. Теремець в с. Рудка, Чернігівщина. Грінченко, стор. 13.

БЛУДЦІ-МОЛОДЦІ ОБІЦЯЮТЬ ПАРУБКОВІ ЗА ДОПОМОГУ СТАТИ В ПРИГОДІ ПІД ЧАС ЙОГО ВЕСІЛЛЯ

ОЙ В ЛІСІ, ЛІСІ ТАМ МЕДОБОР. Зап. А. Малинка в с. Михли, Волинь. Малинка, стор. 107.

БЛУДИЛО БЛУДЦІВ СІМСОТ МОЛОДЦІВ. Зап. В. Кравченко в 1900-х роках на Волині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 187, арк 53.

Й А В БОРУ, В БОРУ ТА МЕДОБОРУ. Зап. А. Малинка в с. Плоске, Чернігівщина. Малинка, стор. 107.

Варіанти: див. примітки до теми «Розбійники розпитують парубка про рідних і милу».

МОЛОДЕЦЬ ЇДЕ ПО НЕВІСТКУ-КОРОЛІВНУ

ПОНАД РІЧКОЮ, ПОНАД БИСТРОЮ. (З мелодією.) А. Рубець, стор. 86.

ОЙ В ПОЛІ, В ПОЛІ ДА НА РОЗДОЛІ. Зап. Г. Неводовський в с. Плехів, Чернігівщина, від І. Кондратенка. Грінченко, стор. 44—45.

ОЙ У САДУ, САДУ-ВИНОГРАДУ. «Коляди. Маланка і щедрівки». Львів, 1917, стор. 108, № 10.

ЗА ЖИТОМ, ЖИТОМ ТА Й ЗА ЧЕРЕТОМ. Зап. Б. Чернявський у с. Буда, Чернігівщина. Гнатюк, стор. 89—90.

ПОСЕРЕД ДВОРА СТОЇТЬ КОМОРА. Зап. Ф. Іваницький 1897 р. на Полтавщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 71, арк. 2.

СЛАВЕН, СЛАВЕН МОЛОДЕЦЬ ПЕТРО. КС, т. 92, стор. 6—7 («Материалы»).

У ЧИСТОМУ ПОЛІ ДА НАМЕТ СТОЇТЬ. Зап. А. Малинка в с. Веркіївка, Чернігівщина. Малинка, стор. 109.

НЕМА НІ В КОГО СИНА ТАКОГО. Зап. П. Теремець в с. Рудка, Чернігівщина. Грінченко, стор. 11—12.

Варіанти: Метлинський, стор. 334; Zienkiewicz, Piosenki gminne ludu Pińskiego, стор. 22; Головацький, II, стор. 168—170, ч. 19, стор. 46, ч. 19; Чубинський, стор. 274—275, ч. 3, стор. 289—290, ч. 23; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 385—387, ч. 25, стор. 691, ч. 63; КС, 1887, січень, стор. 186—187, ч. 4; Малинка, стор. 98—99, ч. 142—143; Грінченко, стор. 42—46, ч. 60, 63; Гнатюк, стор. 122—123, ч. 225, А (з мелодією).

●

ДІВЧИНА ОБІЦЯЄ САМА ПРИЇХАТИ ДО ПАРУБКА

ЗАХОТІВ ІВАНКО ЖЕНИТИСЯ. Зап. в 1820-х роках. Зб. З. Ходаковського, ч. 542. Гнатюк, стор. 119.

НА НЕБЕСАХ ЯСЕН МІСЯЦЬ. Зап. в 1820-х роках. Зб. З. Ходаковського, ч. 543. Гнатюк, стор. 119.

СЛАВЕН, СЛАВЕН МОЛОДЕЦЬ МИХАЙЛО. Зап. В. Кравченко в кінці XIX ст. на Волині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 186, арк. 144.

А В СІНОЧКУ НА ГАНОЧКУ. Зап. П. Брояковський 1909 р. від О. Мерзлякової з с. Трубієвки, Київщина. Гнатюк, стор. 118.

ОЙ СЕРЕД СЕЛА СВІТЛА СВІТЛОНЬКА. Зап. М. Пазяк 1952 р. в с. Ілемня, Станіславщина, від П. Гавриляк. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 263, арк. 28.

Варіанти: Головацький, III, стор. 611, ч. 51; Чубинський, стор. 281—282, ч. 15; Грінченко, стор. 43, ч. 61; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 338—398, ч. 27; Малинка, стор. 109—113, ч. 157—165; КС, 1906, січень, стор. 10; Кравченко, стор. 26, ч. 65.

НАЙКРАЩА ПАРА МОЛОДЦЕВІ — РІВНЯ

ТАМ ЗА ВОРОТИ, ЗА НОВЕЙКИМИ. Зап. в 1830-х роках І. Левицький в с. Шкло, Львівщина. Ю. Яворський, Из этнографической тетради 1830-х годов, стор. 13—14.

ОЙ РАНО, РАНО КУРОЙКИ ПІЛИ. Зап. в 1830-х роках І. Левицький в с. Шкло, Львівщина. Там же, стор. 6—7.

ПІД КАЛИНОЮ, ПІД ЧЕРВОНОЮ. Зап. Г. Неводовський в с. Плехові, Чернігівщина, від М. Опанасенка. Грінченко, стор. 43.

ОЙ ОРЛЕ, ОРЛЕ, ЧИ ВИСОКО ЛЕТИШ. Зап. П. Іванов в с. Кам'янка, Харківщина. СХИФО, XVII, стор. 40.

Й А В ЧИСТІМ ПОЛЮ, Й А В БОЛОНІЙКУ. Зап. 1906 р. в с. Бандрів, Ліського пов., від М. Струняка. Зб. Мирослав Капія. Гнатюк, стор. 116.

ПЕРЕД ДВЕРИМА СТОЇТЬ КАЛИНА. Зап. Ю. Куницина 1927 р. в Глухівському окрузі. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 664, арк. 71.

ОЙ НА РІЧЦІ, НА ОРДАНІ. Зап. Л. Ященко 1962 р. в с. Мануїльське, Хмельниччина, від Є. Собко (з нових надходжень).

ЗАЧАВ НАШ ФЕДЬКО РАНО ВСТАВАТИ. Зап. В. Шухевич в с. Криворівня, Гуцульщина. Шухевич, стор. 100—101.

ОЙ ПОХИЛИВСЯ ДУБ ДУБОЙКОВІ. Зап. Я. Пастернак 1912 р. в с. Зіболки, Галичина. Гнатюк, стор. 118.

ПАРУБОК ЛОВИТЬ КОНЯ І ЇДЕ ДО ЗАСВАТАНОЇ ДІВЧИНИ

ЩО ЗА ГАЄМ, ГАЄМ, ГАЄМ ЗЕЛЕНЕНЬКИМ. Зап. Д. Яворницький в с. Батурин, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 8—к2, од. зб. 37, арк. 55.

ЩО ІЗ-ПІД ГАЮ, ГАЮ ЗЕЛЕНОГО. Зап. на Чернігівщині. КС, 1887, січень, стор. 186—187.

ЩО З-ПІД ГАЮ, ГАЙ ЗЕЛЕНЕНЬКИЙ. Зап. Ю. С. Виноградський в 1889 р. на Чернігівщині, від Христі Лав'юк (Харченко). Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—5, од. зб. 359, арк. 21—22.

ІЗ-ЗА ГАЮ ЗЕЛЕНОГО. Зап. Е. Гаврилей на Чернігівщині. Грінченко, стор. 44.

ЩО НА ЛЕДУ ДА НА ЙОРДАНІ. Зап. А. Малинка в м. Глухові, Чернігівщина. Малинка, стор. 98.

В НОВІЙ СТАЄНЬЦІ СВІЧКА ГОРИТЬ. Зап. П. Свідерський в с. Бужок, Галичина. Гнатюк, стор. 120.

ЗА ВОРІТЬМИ НА МУРАВЦІ. Зап. В. Доманицький в с. Арестово-Богдашевське, Волинь. Гнатюк, стор. 90.

ЇХАВ ІВАНЕЙКО. Зап. в с. Потилич, Галичина. Від. рук. ЛПБ, арх. В. Гнатюка.

Варіанти: див. примітки до теми «Мати проводжає сина за невісткою».

МОЛОДЕЦЬ ВЕЗЕ СОБІ ДРУЖИНУ, МАТЕРІ — НЕВІСТКУ

ОЙ ІЗ-ЗА ГОРИ, З-ЗА ВИСОКОЇ. Зап. в 1830-х роках в с. Різава, Г. Луців. Зб. І. Вагилевича. Гнатюк, стор. 14.

МОЛОДЕЦЬ ДМИТРУСИК ДА ЗАДУМАВ ЖЕНИТЬСЯ. Зап. Ю. С. Виноградський 1892 р. в м. Сосниці, Чернігівщина, від С. Ярмоленко. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—5, од. зб. 359, арк. 13—14.

СЛАВЕН, СЛАВЕН ГОРОД ЧЕРНІГОВ. Зап. на Чернігівщині Грінченко, стор. 11, ч. 12.

ЧИ ДОМА, ДОМА МОЛОДЕЦЬ БОРИСКО. Зап. А. Малинка. Малинка, стор. 109—110.

Варіанти: Чубинський, стор. 289—290, ч. 23; Головацький, II, стор. 168—170, ч. 19, III, стор. 36—37, ч. 3; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 387, ч. 26; Грінченко, стор. 42—43, ч. 60.

СМЕРТЬ МОЛОДЦЯ (КОЛЯДКИ-БАЛАДИ)

Ці колядки співають здебільшого удові

ЗАЙМИВ МОЛОДЕЦЬ КОНЯ ДО ВОДИ. Зап. Юр. Федорчук 1888 р. у с. Джурів, Галичина. Гнатюк, стор. 133.

ЕЙ, ВЕРХ БЕСКИДА, ВЕРХ ЗЕЛЕНОГО. Зап. 1902 р. в с. Скала, Закарпаття. П. Лінтур, Угро-русские коляды, Ужгород, 1942, стор. 28—29.

У ВИШНЕВІМ САДКУ ЗОЗУЛЬКА КУЄ. Зап. М. Пазяк 1962 р. в с. Ілемня, Станіславщина, від М. І. Пазяк (з нових надходжень).

В ПОЛІ, В ПОЛІ РОСТЕ ДУБОЧОК. Зап. М. Пазяк 1962 р. в с. Ілемня, Станіславщина, від Я. Луцик (з нових надходжень).

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ДІВЧИНІ

ВЕЛИЧАННЯ ДІВОЧОЇ КРАСИ

ОЙ КРАСНА, РЯСНА В ЛУЗІ КАЛИНА. 1 — зап. в 1840-х роках, зб. О. Бодянського. Гнатюк, стор. 146, Г. 2 — Д. Эварницкий, Малорос. нар. песни, собранные в 1878—1905 гг., стор. 10—11. 3 — зап. Г. Танцюра 1920 р. в с. Зятківці, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 49, арк. 13—14 (з мелодією) 4 — зап. П. Одарченко 1922 р. на Полтавщині. Там же, ф. 1—7, од. зб. 802, арк. 141. 5 — зап. Н. Присяжнюк 1960 р. на Вінниччині (з нових надходжень).

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ. Зап. П. Мартинович в кінці XIX ст. Від. ф. ІМФЕ. ф. 11—4, од. зб. 585, арк. 47—48.

У МІСТІ, МІСТІ, У КРАЙНІЙ СВІТЛОНЬЦІ. Зап. Ф. Іваницький в 1897 р. на Полтавщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 71, арк. 3—4.

РАНО Ж ТІЇ ПІВНІ В ЯТЦІ ЗАСПІВАЛИ. Зап. М. Сергіїв від Я. Коваленко. Там же, ф. 30—3, од. зб. 69, арк. 1.

ОЙ ЗА СТІНОЮ, ЗА ЗОЛОТОЮ. Зап. 1867 р. в с. Дуб, Галичина. Гнатюк, стор. 147.

Варіанти: Лукашевич, стор. 90, ч. 45; А. Терещенко, Быт русского народа, стор. 36; «Семейная библиотека», 1855, стор. 20—21, 29; Маркевич, стор. 26, Чубинський, стор. 395—399, ч. 124; Головацький, III, стор. 69, ч. 8; «Zbior. wiadomości do antropologii krajowej», т. VIII, III, стор. 144, ч. 77; КС, 1887, січень, стор. 183, ч. 1, 1889, лютий, стор. 484, 1903, січень, стор. 166; Малинка, стор. 118—119, ч. 172—176; ЛНВ, 1905, кн. 2, стор. 79; П. А. Нестеровский, Бессарабские русины, Варшава, 1905, стор. 124; Д. Эварницкий, Малорос. нар. песни, стор. 9—10; Кравченко, стор. 30, ч. 73—74; Гнатюк, стор. 145—147, ч. 245, А—В, Д—Ж; «Українські колядки», Відень, 1916, стор. 25; від ф. ІМФЕ, ф. 1—5, од. зб. 359, арк. 15—16.

ДІВЧИНА ХВАЛИТЬСЯ СВОЇМ СЛАВНИМ РОДОМ

А У ЛЬВОВІ В ПЕРШІМ ДОМІ. Зап. в с. Нусьмичі, Сокальського пов. B. Sokalski, Powiat Sokalski, Львів, 1899, стор. 200, XXV.

ЧОГО, РОЖЕНЬКО, САМА В ГОРОДІ. Зап. А. Малинка в с. Плоске, Чернігівщина. Малинка, стор. 122—123.

ЧИ ТИ, РОЖА, САМА У ГОРОДІ. Зап. Д. Яворницький 1928 р. в с. Широкому, Дніпропетровщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 8—к2, од. зб. 37, арк. 8.

ОЙ ІЗ-ЗА ГОРИ, З-ЗА ЗЕЛЕНОЇ. Зап. В. Шухевич в с. Тюдів, Гуцульщина. Шухевич, стор. 130.

Варіанти: Чубинський, стор. 432, ч. 169; Грінченко, стор. 27, ч. 31, від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 37, арк. 57.

У СЬОМУ ДВОРУ, ЯК У ВІНКУ. Зап. в 1830-х роках, зб. О. Бодянського. Гнатюк, стор. 184, Б.

ОЙ РАНО, РАНО КУРОЙКИ ПІЛИ. Зап. в 1830-х роках в Яворові, Галичина; зб. І. Вагилевича, ч. 138. Там же, стор. 186, ч. 265, А.

СІЯЛА ГАНУСЯ ВИНО ЗЕЛЕНЕ. Зап. В. Антонюк 1912 р. в Галичині. Там же, стор. 186—187, Б.

ЧЕРЕЗ САД-ВИНОГРАД СТЕЖЕЧКА ЛЕЖИТЬ. Зап. В. Кравченко на Волині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 187, арк. 55.

Варіанти: Ż. Pauli, Pieśni, I, стор. 8, ч. 6; А. Терещенко, Быт русского народа, VII, стор. 79; Маркевич, стор. 26; Чубинський, стор. 292, ч. 26; Головацький, II, стор. 72, ч. 2, стор. 91—92, ч. 31, III, стор. 78—

79, ч. 23; КС, 1887, січень, стор. 187, ч. 5, 1906, січень, стор. 9; Грінченко, стор. 26, ч. 29—30; Малинка, стор. 134—136, ч. 196—202; Гнатюк, стор. 187—188, ч. 265, Д.

ДІВЧИНУ КЛИЧУТЬ ЗНАЙОМІ ГОЛОСИ: БАТЬКА, МАТЕРІ І МИЛОГО (АБО БРАТА)

ДА ДІВКА ПРІСЕЧКА ОДНА В БАТЕЧКА. (З мелодією). Зап. П. Коломийченко 1912 р. в с. Прохорів, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 109, арк. 35.

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ. Зап. М. Капій 1904 р. в с. Костільники, Галичина, від Н. Ружалюк. Гнатюк, стор. 234—235.

ОЙ В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ. Зап. М. Пазяк 1952 р в с. Ілемня, Станіславщина, від П. Гавриляк. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 263, арк 30.

НА ГОРІ СОСНА ЗОЛОТОРЯСНА. Зап. М. Романюк 1908 р. в с. Іванівці, Галичина, від Ф. Тодорова. Гнатюк, стор. 233.

ТАМ НА ГІРОНЬЦІ ДВІ ЗОЗУЛЕНЬЦІ В ЯЧМЕНІ. Зап. В. Герчановський на Львівщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 343, арк. 12—13.

Варіанти: Шухевич, стор. 130, ч. 1; Гнатюк, стор. 251, ч. 297, стор. 233—235, Б, В, Д; запис М. Вальо з Борислава (нові надходження), від. ф. ІМФЕ, ф. 33—3, од. зб. 17, арк. 90.

ДІВЧИНА БУДИТЬ БРАТІВ НА ПОЛЮВАННЯ

ОЙ РАНО, РАНО КУРОНЬКИ ПІЛИ. Зап. 1902 р. в с. Коропець, Галичина від Т. Мельниченко. Гнатюк, стор. 161, ч. 255, А.

ГЕЙ, БІГ ПОМАГАЙ, ГОСПОДАРЕНЬКУ. Зап. в с. Дмитрів, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 10, арк. 4—5.

Варіанти: Гнатюк, стор. 162—163, ч. 255, Б, В.

БРАТИ ПРИВЕЗЛИ СЕСТРІ ПОДАРУНКИ З ВІЙНИ

ДА ЧОМУ ТИ, ДІВЧИНО, ГУЛЯТИ НЕ ЙДЕШ. «Малороссийские песни, изд. М. Максимовичем», стор. 175.

ДІВКА ОРИНОЧКА ПЕРЕВІЗ ДЕРЖАЛА. Зап. в м. Гадячі, Чернігівщина. Метлинський, стор. 333.

А В ДНІСТРІ, В ДНІСТРІ ТА В ПЕРЕВОЗІ. Зап. 1896 р. в с. Сіньків, Галичина, від Р. Кондратюка; зб. В. Равлюка. Гнатюк, стор. 240, Б.

ЩО ДІВКА ГАЛЯ ПЕРЕВІЗ ДЕРЖАЛА. Зап. Б. Чернявський, 1911 р. в с. Буда, Чернігівщина. Гнатюк, стор. 242, Д.

ПРИЙШЛИ ДІВОЧКИ ДО МАРУСЕЧКИ. Зап. А. Малинка в м. Монастирище, Чернігівщина. Малинка, стор. 115.

ПОКОТИЛАСЯ СНІЖНАЯ ГРУДКА. Зап. В. Заклинський 1910 р. в с. Старі Кути, Галичина, від М. Лівака. Гнатюк, стор. 160, В.

ПРИЙШЛИ ДО МАРИНИ УСІ ДІВОЧКИ. Зап. М. Зінов'єва 1926 р. в с. Гламазди, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 672, арк. 47—48.

МАР'ЄЧКА-ПАНІ, ХОДІМО З НАМИ. Зап. П. Єфименко на Харківщині. «Черниговские губ. ведомости», 1859, ч. 15, стор. 110.

НА КРУТІЙ ГОРІ СИВ СОКІЛ СИДИТЬ. Зап. в с. Ясенів Горішній, Галичина. Гнатюк, стор. 160, Б.

Варіанти: Ż. Pauli, Pieśni, I, стор. 10—11, ч. 11; А. Терещенко. Быт русского народа, VII, стор. 80; Маркевич, стор. 23; Чубинський, стор. 313—314, ч. 43; Головацький, III, стор. 547—548, ч. 7; Грінченко, стор. 23, ч. 24; B. Sokalski, Powiat Sokalski, стор. 201—202, XXVIII; Малинка, стор. 117, ч. 170; КС, 1904, січень, стор. 10—11, ч. 2. Гнатюк, стор. 151, ч. 248, стор. 161, А, Г, стор. 239, ч. 290, А, стор. 241, В; від. ф. ІМФЕ, ф. 4—2, од. зб. 46, арк. 19; від. рук. Ін-ту літератури, ф. 99, од. зб. 189, арк. 81.

ДІВЧИНА КУПУЄ ПОДАРУНКИ РІДНИМ І МИЛОМУ

ВИСОКО СИДЖУ, ДАЛЕКО ВИДЖУ. Зап. С. Тис 1912 р. в с. Ременів, Львівщина. Гнатюк, стор. 161, ч. 254.

ДІВЧИНА-ШИНКАРКА ВІДБИРАЄ В МАНДРІВНИХ МОЛОДЦІВ ПРОПИТЕ МАЙНО І ДАРУЄ ЙОГО СВОЇМ РІДНИМ

А В МОСТА, В МОСТА КАЛИНОВОГО. Зап. в 1830-х роках в с. Русові, Галичина. Зб. І. Вагилевича, ч. 146. Гнатюк, стор. 236.

ПО КОНЕЦЬ МОСТА ГОРІХОВА КОРШМА. Зап. Я. Новицький. Від. ф. ІМФЕ, ф. 4, од. зб. 145, арк. 28.

ПО КОНЕЦЬ МОСТУ КАЛИНОВОГО. (З мелодією). Зап. А. Мишастий в 1913 р. в с. Блистава, Чернігівщина. Там же, ф. 14—4, од. зб. 34.

ПО ГОРАХ, ГОРАХ СНІЖОНЬКИ ЛЕТЯТЬ. (З мелодією.) Зап. Г. Танцюра 1918 р. в с. Зятківці, Вінниччина, від Я. Зуїхи. Там же, ф. 31-2, од. зб. 49, арк. 5—6., од. зб. 35, № 118.

ОЙ НЕ ШУМ, НЕ ШУМ Й А ДУБРОВИЦЕ. Зап. В. Басараб 1900 р. в с. Ляхівці, Галичина. Гнатюк, стор. 236—237.

В ПОЛІ КОРШОМКА ГОРІХОВАЯ. Зап. В. Томилін. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 175, арк. 34—35.

Варіанти: Чубинський, стор. 391—392, ч. 118; Головацький, II, стор. 84—85, ч. 21, стор. 87—88, ч. 25, III, стор. 81—82, ч. 27—28; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 496—524, ч. 37; КС, 1887, I, стор. 184, ч. 3, 1904, I, стор. 10, ч. 1; Гнатюк, стор. 235—238, ч. 289, А, Г, Д, Е, Ж.

ДІВЧИНА — ДОБРА РОБІТНИЦЯ

ОЙ ЗІРКО, ЗІРКО, ЗІЙДИ РАНЕНЬКО. Зап. Смирнова в 1920-х роках. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії.

ЧИКУ, ЧИКУ, МІСЯЧИКУ. Зап. Білогуб 1925 р. в с. Бобрик, Київщина, від М. Балагули. Там же.

ОЙ ТАМ КОЛО ДВОРА КАМ'ЯНА ГОРА. Зап. П. Ткачук 1963 р. в с. Чеснівка, Уланівського р-ну, від З. Бондар (з нових надходжень).

ЗОЗУЛЕНЬКА ЛУГОВАЯ. Зап. Ю. Войцехович в с. Жеребецькому. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії.

ДІВЧИНА ГАРНО ГРАЄ І СПІВАЄ

А В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ. Зап. в 1830-х роках в с. Різава, Галичина; зб. І. Вагилевича, ч. 132. Гнатюк, стор. 227, ч. 286.

ОЙ ОРЛЕ, ОРЛЕ, ВИСОКО ЛЕТИШ. Зап. М. Коробка в с. Кадіївці, Поділля. ЖС, 1895, I, стор. 74.

Варіанти: «Мета», стор. 167—168, ч. 5; Головацький, III, стор. 73—74, ч. 17, стор. 118, ч. 1; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 666—669, ч. 58; Шухевич, стор. 131, ч. 2.

ДІВЧИНА САДИТЬ САД, СІЄ РОЗУМ І КРАСУ

ОЙ В КИЄВІ ДА НА РИНОЧКУ. «Малороссийские песни, изд. М. Максимовичем», стор. 177—178.

ОЙ НА ДУНАЮ ТА НА БЕРЕЖКУ. Зап. в 1830-х роках, зб. І. Вагилевича, ч. 141. Гнатюк, стор. 184, ч. 263, А.

ТАМ УВІ ЛЬВОВІ, В ВИННОГОРОДЦІ. Зап. в с. Кудобинцях, Галичина, «Правда», Львів, 1868, № 12 й 13, стор. 153—154.

ОЙ ПО ГОРІ, ПО ВИСОКІЙ. Зап. Ф. Іваницький 1897 р. на Полтавщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 71, арк. 6.

ЩО В КИЄВІ ДА НА РИНОЧКУ. Зап. І. Антоненко в м. Вороніж, Чернігівщина. Гнатюк, стор. 185, ч. 263, Г.

ДІВКА ОЛЕНА САДИ САДИЛА. Зап. Є. Гаврилей під Ніжином. Грінченко, стор. 26.

В НЕДІЛЮ РАНО ЗЕЛЕНЕ ВИНО САДЖЕНО. Зап. Й. Попадюк в Ровно. Гнатюк, стор. 187, ч. 265, Г.

МОЛОДЕНЬКА ГАЛОЧКА САД ПОСАДИЛА. Зап. на Чернігівщині. Грінченко, стор. 26.

ДІВКА ГАННОЧКА ПО ГОРОДУ ХОДИЛА. (З мелодією.) Зап. Л. Ященко 1952 р. в с. Веприк, Полтавщина (з нових надходжень).

ОЙ У ГОРОДІ, У ЧАСТОКОЛІ. Зап. А. Малинка в с. Плоске, Чернігівщина. Малинка, стор. 137.

Варіанти: див. тему «Родина дівчини, як квітучий, родючий сад», а також: Метлинський, стор. 340—341; від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 673, арк. 18.

ДІВЧИНА ПИШАЄТЬСЯ СВОЄЮ КОСОЮ-КРАСОЮ

ОЙ ХВАЛИЛАСЯ БІЛА БЕРЕЗА. Зап. Д. Щербаківський в с. Косенівка, Уманщина. Гнатюк, стор. 135, А.

ОЙ ХВАЛИЛАСЯ БЕРЕЗА ПОМІЖ ДУБАМИ. Зап. Н. Присяжнюк 1961 р. в с. Свитенці. Вінниччина (з нових надходжень).

ДІВЧИНА ХОЧЕ БУТИ КРАСИВОЮ, ЯК НАВКОЛИШНЯ ПРИРОДА

ПІШЛА ПАННОЧКА, ГЕЙ, ПОПІД ЛІСОК. Зап. в 1830-х роках в с. Глубоке, Галичина; зб. І. Вагилевича. Гнатюк, стор. 140.

ОЙ В ГОРАХ, В ГОРАХ СНІГИ ЛЕЖАТЬ. Від. рук. ДПБ, І, 3816.

ОЙ УВ ГОРОДІ Й А В ЧАСТОКОЛІ. (З мелодією.) Зап. М. Неказатенко 1914 р. в с. Зубовщина, Радомиського пов. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 113, арк. 51.

ПО ГОРІ, ГОРІ ЗЕЛЕНЕ ВИНО. Зап. в 1830-х роках в с. Хутьків, Галичина; зб. І. Вагилевича. Гнатюк, стор. 141.

БІГЛА МАРУСЯ РАНО ПО ВОДУ. Зап. Ю. Войцехович в 1920-х роках в с. Жеребецькому, від П. Нагорної. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії, п. 176.

ЩО Й В ГОРОДІ, ГОРОДОЧКУ. Зап. Н. Баранова 1928 р. в м. Козельці, Чернігівщина. Там же.

ГОЙ САДОМ, САДОМ ЗА ВИНОГРАДОМ. Зап. 1890 р. в с. Орелець, Галичина. Гнатюк, стор. 142—143.

У САДУ, В САДУ РОЗОНЬКА ЦВІЛА. Зап. в Чернігівському пов. Грінченко, стор. 25.

ГЕЙ, МИ В МАРІЇ Й ПЕРЕД ВІКОНЦЕМ. Зап. І. Севицький 1904 р. в с. Ровна, Буковина. Гнатюк, стор. 143.

ПО ГОРАХ, ГОРАХ СНІГИ ПОЛЯГЛИ. Зап. А. Малинка, стор. 145—146.

ПОПІД ГОРУ ДОРІЖЕНЬКА. Зап. Н. Присяжнюк 1906 р. в с. Погребище, Вінниччина, від М. Латенко (з нових надходжень).

ТАМ В ПАНУНЕЙКИ ТРИ ГОРОДЕЙКИ. Зап. С. Татук 1896 р. в с. Морвичі, Галичина, від М. Самотій. Гнатюк, стор. 143.

ТАМ НА ГОРОЙЦІ, НА ВИСОКОЙЦІ. Зап. С. Тимкевичівна в с. Желдець, Галичина. Гнатюк, стор. 139.

ПІШЛА ГАНУСЯ ДО ГОРОДЕЙКА. Зап. Ф. Равіта-Гавронський в 1897 р. в с. Міхова, від. Д. Махника. Fr. Rawita-Gawroński, Szczedrówki z powiatu Dobromylskiego, стор. 22—23.

ПОПІД ЛУЖЕНЬКИ КАЛИНОВИЙ ЛІС. Зап. 1928 р. в с. Протіс, Жидачівського пов. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 235—236.

Варіанти: Чубинський, стор. 418, ч. 145, стор. 471—472, ч. 41; Головацький, II, стор. 83—84, ч. 20, стор. 615, ч. 57, III, стор. 76—78, ч. 20—21, стор. 132—133, ч. I; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 490—492; I. Колесса, стор. 13—14, ч. 16; Кравченко, стор. 31, ч. 77; Гнатюк, стор. 139—144, ч. 243, А, Г, Д, З, I; від ф. ІМФЕ, ф. 1—7, од. зб. 700, арк. 83, ф. 28—3, од. зб. 40, арк. 30.

ПТАХИ — ПОСЛАНЦІ ДІВЧИНИ

А В САДУ, САДУ ДА Й ВИНОГРАДУ. Зап. П. Теремець в с. Рудка, Чернігівщина. Грінченко, стор. 23—24, ч. 25.

КОЛО ДВОРА РІЧЕНЬКА БИСТРА. Зап. Б. Чернявський 1911 р. в с. Буда, Чернігівщина. Гнатюк, стор. 251—252.

ПО ДУНАЮ, ДУНАЮ ТАМ ПЛАВАЄ ГОГОЛЮ. Зап. Ізраїлевська 1925 р. в с. Виповзові від Т. Хоменко. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії, п. 176.

Варіант: Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—5, од. зб. 359, арк. 6—7.

ОЙ РАНО, РАНО КУРОНЬКИ ПІЛИ. Зап. М. Бучинський 1866 р. в с. Гринівці, Галичина. Гнатюк, стор. 250, Б.

А В ЛІСІ, ЛІСІ, В БУКОВИНОЙЦІ. Зап. в 1830—40-х роках, зб. Бодянського. Від. рук Ін-ту літ-ри, ф. 99, од. зб. 195, арк. 44.

ІШЛА ДІВОЧКА РАНО В НЕДІЛЬКУ. Зап. І. Мигалка в с. Вульховці й Терново, Закарпаття. П. Линтур, Угро-русские коляды, стор. 35—36.

ЩО В САДУ, В САДУ ДА Й ВИНОГРАДУ. Зап. Берман 1926 р. в м. Острі, Чернігівщина, від Г. Кравець. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії.

Варіанти: Грінченко, стор. 48—49, ч. 68; Гнатюк, стор. 249—251, ч. 295, А, В, від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 6, арк. 97.

ДІВЧИНА ПЛЕТЕ СОБІ ПИШНИЙ ВІНОК

ПО ГОРІ, ПО ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ (З мелодією.) Зап. М. Лисенко. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 31, арк. 30.

ОЙ В ПОЛЮ, В ПОЛЮ, ПО КРАЙ ДОРОГИ. Зап. В. Пришляк в с. Вікно, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 10, арк. 78—79.

ТАМ НА ГОРОНЬЦІ, В НОВІЙ КОРШМОНЬЦІ. Зап. 1902 р. в с. Завадів, Галичина. Там же, ф. 34—2, од. зб. 29, арк. 32.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ. (З мелодією.) Зап. А. Кудрицька в 1920-х роках в с. Овечаче, Київщина. Там же, ф. 6—4, од. зб. III, арк. 179.

Варіанти: Головацький, III, стор. 89—90, ч. 37; Колесса I, стор. 21, ч. 27; Гнатюк, стор. 175—178, ч. 261.

ДІВЧИНА-ВІДДАНИЦЯ ЩЕДРО ОБДАРОВУЄ РИБАЛОК, ЩО ПЕРЕЙНЯЛИ ЇЇ ВІНОК

ІШЛА МАРИСЯ РАНО ПО ВОДУ. Зап. в 1830-х роках в с. Ожидові, Галичина, від О. Данилихи; зб. І. Вагилевича, ч. 149. Гнатюк, стор. 169.

У ПОДВІРЕНЬКУ КРАСНО МЕТЕНО. (З мелодією.) Зап. в с. Ходовичах, Галичина. Колесса І., стор. 9.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВОНЬКИ ХОДЯТЬ. Зап. Д. Катамай, 1905 р. в с. Ямниця, Галичина, від Ф. Катамал. Гнатюк, стор. 172.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВА ЛІТАЛА. Зап. А. Ворон в Галичині в 1920-х роках. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 9, арк. 16—17.

Варіанти: «Русалка Дністровая», стор. 36—37, ч. 1; Ż. Pauli, Pieśni, I, стор. 3—6, ч. 1—2; «Семейная библиотека», 1855, стор. 21—22; Метлинський, стор. 332; Памятная книга Саратовской губ. на 1872 г., III, I; Чубинський, стор. 300—305, ч. 37, стор. 409, ч. 137; Головацький, II, стор. 85—86, ч. 22, стор. 91, ч. 30, III, стор. 82—83, ч. 29—30, стор. 94, ч. 41, стор. 106—107, ч. 2, стор. 124, ч. 1; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 550—564, ч. 44; Малинка, стор. 149—150, ч. 220; Шухевич, стор. 107—108, ч. 7, стор. 110, ч. 11, стор. 120—123, ч. 26—28, стор. 127—128, ч. 35, 36; Гнатюк, стор. 167—173, ч. 258, А, Г—З, К.

В ДІВЧИНИ ПИШНІ І БАГАТІ УБОРИ

ОЙ ЗЗАДІЛЬСЬКОЄ СОЛОВ'ЯТОЙКО. Зап. в 1830-х роках в с. Славське, Галичина, М. Медвецьким; зб. І. Вагилевича, ч. 124. Гнатюк, стор. 156—157.

ОЙ ДЕ Ж ТИ БУВАВ, СИВ СОКОЛОНЬКУ. Зап. К. Заклинський 1877 р. в с. Опришківці, Галичина. Там же, стор. 148, ч. 246, А.

ПО ГОРІ БУЙНИЙ ВІТЕР ВІЄ. Зап. І. Созанський 1888 р. в с. Журавно, Галичина. Там же, стор. 145, ч. 244.

ЗА ГОРОЮ ЗОРЯ СХОДИТЬ. Зап. З. Тимкевичівна в с. Желдець, Галичина. Там же, стор. 157.

СТИХА, БРАТТЯ, ПРИСТУПАЙТЕ. Зап. Ф. Равіта-Гавронський 1897 р. в с. Міхова, від Д. Михника. Fr. Rawita-Giwroński, Szczedrówki z powiatu Dobromylskiego, стор. 17—18.

ПІШЛА ГАНУСЯ РАНО ПО ВОДУ. Там же, стор. 26.

ПІШЛА КСЕНУСЯ Й А В ЛІС ПО ВОДУ. Зап. В. Антонюк 1912 р. в Бучацькому пов., Галичина. Гнатюк, стор. 157, («Даровані строї»).

Варіанти: В. Sokalski, Powiat Sokalski, стор. 196, XIV; Гнатюк, стор. 156.

ДІВЧИНА ПИШАЄТЬСЯ СВЯТКОВИМ ОДЯГОМ ПЕРЕД ЗАЗДРІСНИМИ ЛЮДЬМИ

КРАЙ ДУНАЄЙКУ, БЛИЗЬ БЕРЕЖЕЙКУ. Зап. в с. Бітля, Бойківщина. ЗНТШ, т. 114, 1913, стор. 141.

ПО ГОРІ, ГОРІ ЯРА ПШЕНИЦЯ. Зап. в 1830-х роках в с. Хутькові, Галичина, від Д. Поповича; зб. І. Вагилевича, ч. 59. Гнатюк, стор. 151.

НА ЗАРІЧЕНЬКУ, НА ЗАТОЧЕНЬКАХ. Зап. І. Франко, в с. Нагуєвичі, Галичина. Там же, стор. 152, В.

ОЙ БІЖУТЬ, ТЕЧУТЬ БИСТРІ РІЧЕНЬКИ. Зап. І. Кузів у с. Горуцьк, Галичина. Там же, стор. 153—154, Д.

АЛЕ ПАННОЧКО, ВСЕ ЯК КВІТОЧКО. Зап. О. Савчук в с. Ясенів Горішній, Галичина. Там же, стор. 153, Г.

НА ЗАГУМЕНЮ ДОВГА НИВОЙКА. Зап. С. Тис 1912 р. в с. Ременів, Львівщина. Там же, стор. 252, ч. 299.

ОЙ ПО ГОРОНЬЦІ ВСЕ ПШЕНИЧЕНЬКА. Зап. Б. Заклинський 1904 р. в с. Гвозда, Галичина, від Г. Кепещук. Там же, стор. 155, 3.

НА ГОРІ НИВКА, ЯРА ПШЕНИЧКА. Зап. М. Пазяк 1952 р. в с. Ілемня, Станіславщина, від П. Гавриляк. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 263, арк. 29.

Варіанти: Метлинський, стор. 331; Чубинський, стор. 475, ч. 50—51; Головацький, II, стор. 80—81, ч. 15; стор. 86, ч. 23, стор. 613, ч. 54, III, стор. 33, ч. 5, стор. 70, ч 11, стор. 107—108, ч. 3; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 440—445; КС, 1890, кн. XII, стор. 520, V; Шухевич, стор. 114—115, ч. 17; Гнатюк, стор. 148—149, 154—156; ч. 246, 249, Е, Ж.

РЕМІСНИКИ ТРЬОХ МІСТ, ЗАКУПЛЕНИХ ДІВЧИНОЮ, НЕСУТЬ ЇЙ НОВИЙ ОДЯГ

У НАШОГО ПЕТРА ОДНАЯ ДОЧКА. Зап. І. Манжура в с. Люботин, Харківщина. Гнатюк, стор. 150, ч. 247, А.

ДІВЧИНА РОЗГНІВАЛАСЯ ЗА ОДЯГ

ІЗЛЕТІВ СОКІЛ ТА НА ВІКОНЕЧКО. (З мелодією.) Зап. М. Лисенко на Харківщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 31, арк. 31, № 4.

ЛЕТІВ, ЛЕТІВ ТА СОКОЛЕНЬКО. (З мелодією.) Зап. А. Мишастий 1912 р. в с. Блистава, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—4, од. зб. 345, арк. 36, № 1.

ЩО ПОСЕРЕД МОРЯ СТОЇТЬ ГОГОЛЯ. Зап. Н. Куниця 1927 р. в Глухівській окрузі, Чернігівщина. Там же, ф. 1—6, од. зб. 664, арк. 66—67.

Варіанти: Максимович, Малорос. песни, стор. 178—179. Малинка, стор. 127; КС, 1894, т. 44, стор. 331; «Колядка. Щедривка, сост. В. Ступницький», стор. 5—7 (з мелодією); Гнатюк, стор. 158, ч. 251, А, Б, В, від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 71, арк. 7.

РЕМІСНИКИ ШИЮТЬ ДІВЧИНІ ОДЯГ НА ВЕСІЛЛЯ

А ВО ЛЬВОВІ В КАМ'ЯНИЧЕНЬЦІ. Зап. в 1820-х роках; збірка З. Ходаковського, ч. 546. Гнатюк, стор. 150—151.

ОЙ ТАМ НА ГОРІ В РОГОВІМ ДОМІ. Зап. М. Вальо 1947 р. в м. Бориславі, Дрогобиччина, від. К. Горнякевич (з нових надходжень).

ОЙ У СВІТЛИЦІ ТА В КАМ'ЯНИЦІ. Зап. Коровицька 1925 р. в с. Євминка, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії.

Варіанти: Метлинський, стор. 343—344; Чубинський, стор. 470—471; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 707—709, ч. 69; Гнатюк, стор. 150, ч. 247, А, Б.

У ДІВЧИНИ ТА ЇЇ СЛУГ — ВИШУКАНІ СТРАВИ

А ЧИ ДОМА, ДОМА ВАШАЯ ДОЧКА. Зап. Нагорна в 1920-х роках в м. Острі, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії.

ДІВЧИНА ПРИГОЩАЄ ХЛОПЦІВ

ІШЛА МАРІЙКА ОРІШКИ РВАТИ. (З мелодією.) Зап. В. Гошовський 1960 р. в с. Березники, Закарпаття, від П. І. Проця. «Жовтень», 1964, № 1, стор. 161.

ДІВЧИНА ГАДАЄ ПРО СВОГО СУДЖЕНОГО

ТАМ НА ГОРОНЬЦІ ДВІ ПАНЯНОНЬЦІ. Зап. М. Верес 1905 р. в с. Русятичі, Галичина. Гнатюк, стор. 344, ч. 23.

Варіанти: «Ігри та пісні», К., 1963, стор. 125 («Чорнушка»).

ДІВЧИНА ВОРОЖИТЬ ПРО СВОЄ ЗАМІЖЖЯ

ОЙ ЧЕРЕЗ ГОРУ БИТА СТЕЖЕЙКА. Зап. в 1830-х роках, зб. І. Вагилевича, ч. 159. Гнатюк, стор. 252.

Варіанти: Головацький, III, стор. 66, ч. 4; Гнатюк, стор. 187 ч. 265, В.

ПАРУБОК ЖАДАЄ РОЗМОВЛЯТИ З ДІВЧИНОЮ

ЗАЦВІЛИ ВИШНІ, ЧОРНІ ЧЕРЕШНІ ВІД СОНЦЯ. Зап. П. Рондяк 1897 р. в с. Розділовичі, Галичина, від Т. Рондяк. Гнатюк, стор. 117, ч. 221.

ДІВЧИНА ГОСТИННО ЗУСТРІЧАЄ МОЛОДЦЯ

ЗА ГОРОДЕЙКИ, ЗА ВОРОТЕЙКИ. Зап. в 1830-х роках; зб. І. Вагилевича, ч. 113. Гнатюк, стор. 254.

ДІВЧИНА МАНИТЬ ЖЕНИХА ВІНОМ

А В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ. Зап. в 1830-х роках в с. Глибокому, від В. Бушти; зб. І. Вагилевича, ч. 118. Гнатюк, стор. 254, ч. 305.

МАТИ СВАРИТЬ ДОЧКУ ЗА СУКНЮ — СИМВОЛ ДІВОЧОЇ ЗРІЛОСТІ

ТАМКИ ДІВОЧКА ЧОРНОБРИВАЯ. Зап. в 1830-х роках в с. Стінка, Галичина, від М. Боєчка; зб. І. Вагилевича. Гнатюк, стор. 159, ч. 252, А.

ПОЗА ВОРОТИ ТРАВА-МУРАВА. Зап. М. Бучинський 1867 р. в с. Кутище, Галичина. Там же, стор 159, ч. 252, В.

Варіанти: Головацький, стор. 69—70, ч. 9; Потебня, Колядки и щедровки, II, стор. 573—574, ч. 47, 4; Гнатюк, стор. 160—161, ч. 252, Б.

ДІВЧИНА-ПЕРЕВІЗНИЦЯ МУДРО ВІДПОВІДАЄ НА ВИГАДКУ ПРО ДИВО ДИВНЕЄ

ОЙ У ТИХОМУ ДУНАЄЧКУ, У КРУТОГО БЕРЕЖЕЧКА. Зап. на Чернігівщині. Зі збірки Марка Вовчка. Гнатюк, стор. 241.

ДІВКА МАР'ЄЧКА НАД МОРЕМ ЖИЛА. Зап. А. Малинка в с. Плоске, Чернігівщина. Малинка, стор. 129—130.

ЩО В БРОДА, В БРОДА ТА ВЕЛИКА ВОДА. Зап. Т. Вдовиченко 1928 р. на Ніжинщині. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії.

Варіанти: Метлинський, стор. 333; Головацький, III, стор. 75—76, ч. 19; Чубинський, стор. 298, ч. 34, стор. 316—318, ч. 45; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 446—454, ч. 34; Kolberg, Pokucie, I, стор. 102—103, ч. 9; Малинка, стор. 128—129; Шухевич, стор. 104, ч. 2, стор. 115—116, ч. 18, стор. 128—129, ч. 37; Гнатюк, стор. 239—242, ч. 290, А, Б, В, Д, Е; від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 37, арк. 57, ф. 8—к2, од. зб. 37, арк. 39, ф. 6—4, од. зб. 109, арк 36 (з мелодією).

ДІВЧИНА САМА ВІДГАДУЄ ЗАГАДКИ І ВИПРОБОВУЄ НИМИ МОЛОДЦЯ

ОЙ У ЛЬВОВІ НА ТОРГОВИЦІ. Зап. в 1830-х роках в с. Ожидів, Галичина, зб. І. Вагилевича, ч. 133. Гнатюк, стор. 227, ч. 287, А.

ОЙ СОСНО, СОСНО, НЕ ШУМИ ТАК ТОСКНО. Там же, стор. 231.

ПОШЛА КАСУНЯ ПО ВОДУ НА ДУНАЙ. «Зоря», Львів, 1885, ч. 20, стор. 283—284.

ОЙ СЕЛОМ, СЕЛОМ ТА КРОПИВНОЮ. Від. рук. ДПБ, І 3816 (запис XIX ст.).

ЧЕРЕЗ НАШЕ СЕЛО, ЧЕРЕЗ КУРОЗВАНИ. Зап. В. Кравченко на Волині в кінці XIX ст. Від. ф. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 1869, арк. 143—144.

ДІВКО ЄЛЕНО, ВИЙДИ Ж ТИ ІД НАМ. Зап. Б. Заклинський в 1910 р. в с. Старі Кути, Галичина, від Ф. Бойчука. Гнатюк, стор. 232, М.

Варіанти: «Правда», 1868, стор. 106, ч. 3, 1877, стор. 299, ч. 2; Чубинський, стор. 314—315, ч. 44; Головацький, II, стор. 52, ч. 1, стор. 83, ч. 19, III, стор. 71—72, ч. 13—14, стор. 74—75, ч. 18, стор. 134, ч. 3; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 575—598, ч. 48, 49; Шухевич, стор. 108—109, ч. 8; Кравченко, стор. 29, ч. 71, 72; Гнатюк, стор. 227—233, ч. 287, Б—З, Л, Н.

ПАРУБКАМ НЕ ПІДМОВИТИ ДІВЧИНИ, ВОНА БАЖАЄ ВЕСІЛЛЯ

ДІВКА НАТАЛОЧКА ПШЕНИЧЕНЬКУ ЖАЛА. Зап. А. Малинка в с. Плоске, Чернігівщина. Малинка, стор. 152.

Й А В КОСОВІ НА РИНОЧКУ. Зап. 1901 р. в с. Криворіжжя, Галичина. Гнатюк, стор. 115, ч. 219, Б.

Варіанти: Чубинський, стор. 407, ч. 135, стор. 473, ч. 44; КС, 1890, грудень, стор. 519, III; Д. Эварницкий, Малорос. нар. песни, стор. 13—14; Гнатюк, стор. 114—115, А, В.

ДІВЧИНА СЛУХАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ СВОГО МИЛОГО

ОЙ ЗАПЕРЛАСЯ МАРИСЕНЬКА. Зап. в 1830-х роках; зб. І. Вагилевича, ч. 140. Гнатюк, стор. 136—137, ч. 241, А.

ХОДИЛА АННА ЗЕЛЕНИМ ЛІСОМ. Зап. в 1830-х роках; зб. І. Вагилевича, ч. 156 Там же, стор. 137, Б.

ОЙ НА ГОРІ, НА ВИСОКІЙ. Зап. Д. Катамай 1905 р. в с. Ямниця, Галичина, від М. Бибик. Там же, стор. 138, І.

ОЙ ТАМ ПАННА В ВІКНІ СТОЯЛА. Зап. М. Мосора в с. Поручин, Галичина. Гнатюк, стор. 137, В.

ПРОЦВІТАЛИ ВИШНІ, ЧЕРЕШНІ ВІД СОНЦЯ. Зап. І. Ковалів у с. Галчанів, Галичина, від. К. Чорної. Від. ф. ІМФЕ, ф. 3422, од. зб. 6—8, арк. 150—151.

НА ЗАГУМЕНЮ, НА ЗАЗУЛЕНЮ. Зап. О. Стефанович 1868 р. в с. Добряни, Львівщина. «Правда», 1868, ч. 47, стор. 562—563.

ПАСЛА МАРИНІ ЧОТИРИ ВОЛИ В ЯЛИНІ. Зап. С. Тис 1912 р. в с. Ременів, Львівщина. Гнатюк, стор. 219, Г.

ПЛИЛА ЗОФІЙКА КРАЄМ ДУНАЄМ. Зап. Б. Заклинський 1904 р. в с. Угринів Горішній, Галичина. Там же, стор. 242, Г.

ЩО В БОРУ, БОРУ СОСЕНКА СТОЇТЬ. Зап. Б. Чернявський-Данькович 1911 р. в с. Козел, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 45, арк. 19.

ТАМ ФЕСУНЕЙКА РОЗМАРИН ПОЛЕ. Зап. К. Попович в с. Жовтанці, Галичина. Гнатюк, стор. 175, ч. 260.

ГЕЙ, ЛУГИ, ЛУГИ СНІЖЕНЬКИ ВКРИЛИ. Зап. П. Стадник 1910 р. в с. Теклівка, Галичина. Там же, стор. 174—175, ч. 259.

У САДОЧКУ ПРИ БАРВІНОЧКУ. Зап. М. Чубатий 1904 р. в с. Озеряни, Галичина. Там же, стор. 175, ч. 261.

ТАМ НА ГОРОНЬЦІ, В НОВІЙ КОРШМОНЬЦІ. Зап. в с. Зарваниця, Галичина; зб. І. Вагилевича, ч. 162. Там же, стор. 178—179, ч. 262, А.

ТАМ У ДІХТИНЦІ ТА Й ПРИ ГОСТИНЦІ. Зап. В. Шухевич в с. Ростоки, Гуцульщина, від А. Поляка. Шухевич, стор. 104—105.

ПО ГОРАХ, ГОРАХ ПАВИ ХОДИЛИ. Зап. М. Мицик 1949 р. в с. Вишньополі, Черкащина, від Г. З. Мицик (з нових надходжень).

НА МІСТОЧКУ, НА РИНОЧКУ. Зап. Ф. Равіта-Гавронський в с Тарнаві, від Р. Галайко. Fr. Rawita-Gawroński, Szczedrówki z powiatu Dobromylskiego, стор. 8—9.

Варіанти: Ż. Pauli, Pieśni, I, стор. 8, ч. 6, стор. 11, ч. 12, II, стор. 33—34, ч. 31; А. Терещенко, Быт русского народа, стор. 79; Метлинський, стор. 333; Маркевич, стор. 26; Чубинський, стор. 409, ч. 137, стор. 292, ч. 26, стор. 298, ч. 34, стор. 316—318, ч. 45; Головацький, II, стор. 72, ч. 2, стор. 91—92, стор. 94, ч. 34, стор. 144—145, ч. 4, стор. 612, ч. 52, III, стор. 75—76, ч. 19, стор. 78—79, ч. 22, 23, стор. 92—93, ч. 40, стор. 95, ч. 42, стор. 86—87, ч. 34, стор. 133, ч. 2; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 335—339, стор. 402—409, стор. 425—439, стор. 446—454, ч. 34, стор. 537—542; Kolberg, Pokucie, стор. 102—103, ч. 9; І. Колесса, стор. 19, ч. 23, стор. 20—21, ч. 26; КС, 1887, I, стор. 187, ч. 5; 1903, I, стор. 166—167, I, стор. 9; Грінченко, стор. 26, ч. 29—30; Малинка, стор. 128—132, ч. 189—193, стор. 134—136, ч. 196—202; Шухевич, стор. 104—106, ч. 2—4, стор. 115—116, ч. 18, стор. 128—129, ч. 37; Гнатюк, стор. 180—183, ч. 262, Б, В, Г, Д, Ж, З, стор. 185, ч. 263, В, Д, від. ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 180, арк. 12, від. рук. Ін-ту л-ри, ф. 3, од. зб. 824, арк. 365; від. рук. ЛПБ, ф. АСП, од. зб. 920, арк. 16.

ДІВЧИНА ТРИМАЄ І БЕРЕЖЕ ВСЕ НАЙКРАЩЕ ТІЛЬКИ ДЛЯ МИЛОГО

А В ГОРОДЕЧКУ ЧЕРВОНА РУЖА. Зап. в 1830-х роках в с. Розгірче, Галичина; зб. І. Вагилевича, ч. 157. Гнатюк, стор. 198, ч. 269, А.

А В МАРУСЕНЬКИ НА ПОДВІРОНЬКУ. Зап. М. Олеськевич в с. Сарни-Мельники, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 10, арк. 342.

В РАЙСЬКІМ САДОЧКУ РОСЛА ЛЕЛІЯ. Зап. С. Гук в с. Тартаків, Галичина. Там же, ф. 34—2, од. зб. 10, арк. 288.

ОЙ В ПОЛІ, В ПОЛІ МЕЖИ ДОРОГИ. Зап. В. Посацький в с. Лолин, Галичина. Там же, стор. 197, 198, Б.

Й А В ВИННІМ, ВИННІМ, В ВИННІМ ГОРОДІ. Зап. в 1830-х роках в с. Хутьків, Галичина; зб. І. Вагилевича, ч. 160. Там же, стор. 204, ч. 271.

ПІШЛА МАРУСЕНЬКА В ЛІС ПО ЯГОДИ. Зап. М. Лоза. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 10, арк. 374.

ПІШЛА ГАНУСЕЙКА В ЛІС НА МАЛИНИ. Зап. О. Вальчик. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 10, арк. 350—351.

ПІД ВІКОНЦЕМ ЧЕРЕШЕНЬКА. Зап. О. Бабій в с. Литвинові, Галичина, від Н. Бей. Там же, од. зб. 9, арк. 316.

ЗБИРАЛА ДІВОЙКА ЖОВТІ ЯБЛОЙКА. Зап. в 1830-х роках; зб. О. Бодянського. Від. рук. Ін-ту л-ри, ф. 99, од. зб. 195, арк. 42.

ДУНАЮ-МОРЕ, ДІВОНЬКО-ЗОРЕ. Зап. М. Мицик 1949 р. в с. Вишнополі, Черкащина, від Г. З. Мицик (з нових надходжень).

ОЙ У ЛЬВОВІ, В РАДОВІМ ДОМІ. Зап. в с. Ожидів, Галичина; зб. І. Вагилевича, ч. 159. Гнатюк, стор. 177, Д.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ. Зап. 1902 р. в с. Завадів, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 29, арк. 34.

ШИЛА МАРІКА ЗЛАТУ КОРУНУ. Зап. на Закарпатті. «Закарпатські народні пісні», К., 1962, стор. 25.

Варіанти: «Правда», 1868, стор. 46—47; Чубинський, стор. 311—312, ч. 41; Головацький, II, стор. 74—75, ч. 6, III, стор. 88—92, ч. 35, 37, 39, стор. 106, ч. 1, стор. 134—135, ч. 4; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 483—486; Колесса І., стор. 16, 21, ч. 26, Шухевич, стор. 112, ч. 14; Гнатюк, стор. 175—177, ч. 261, Б, Г, стор. 198—199, ч. 269, Б, В, стор. 199—203, ч. 270, А, В, Г, Е, З, І; від. рук. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 414, арк. 2—3, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 250.

НАЙПЕВНІША І НАЙВІРНІША ДОПОМОГА ТА ПОРЯТУНОК — ВІД МИЛОГО

ТАМ В ГОРОДІ ПРИ ЗІЛЕНЬКУ. Зап. 1910 р. в с. Самолусківцях, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 191.

ОЙ ПОЇХАВ МИХАСЕНЬКО. Зап. В. Деркач в с. Вербівка, Галичина. Гнатюк, стор. 205, ч. 272.

ТАМ ЗА ЛІСОМ, ЗА ТЕМНЕНЬКИМ. Зап. М. Підгірний 1904 р. в с. Охримівці, Галичина. Там же, стор. 205—206.

ЩЕДРІВОЧКА-ДОБРІВОЧКА, НЕ ВИСПАЛАСЯ МАРІЙОЧКА. (З мелодією.) Зап. І. Корсовецький 1927 р. в с. Клембівки, Вінниччина, від Л. Дудник. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 157, арк. 23.

ТАМ ЗА ГОРОЮ, ЗА ВИСОКОЮ. Зап. В. Герчановський на Львівщині. Там же, ф. 29—3, од. зб. 343, арк. 29—30.

ОЙ НА ДУНАЮ БЕРЕЖИНА. Зап. М. Мицик 1949 р. в с. Вишнополі, Черкащина, від Г. З. Мицик (з нових надходжень).

ТАМ НА ВОДІ, НА ГОРДАНІ. Зап. в 1830-х роках в с. Зарваниця, Галичина, від Луця Микитиного; зб. І. Вагилевича, ч. 154. Гнатюк, стор. 221—222, ч. 282.

ПРАЛА ДІВЧИНА ШОВКОВІ ХУСТИ. Зап. в 1830-х роках в с. Розгірче, Галичина; зб. І. Вагилевича, ч. 153. Там же, стор. 223, ч. 285, А.

ЖАЛА ГАННУСЯ ШОВКОВУ ТРАВУ. Зап. О. Пчілка 1902 р. в с. Незвір, Волинь. КС, 1903, І, стор. 167—168.

ЖАЛА ПАРАНЯ ЗЕЛЕНУ ТРАВУ. Зап. Я. Пастернак 1912 р. в с. Запитів, Львівського пов. Гнатюк, стор. 222, ч. 283.

ІШЛА КАСЮНЕЙКА В ДУНАЙ ПО ВОДУ. Зап. С. Сапрун в с. Наконечне, Галичина. Там же, стор. 222—223, ч. 284, А.

ПАСЛА ГАНУСЯ СИВІЇ ВІВЦІ. (З мелодією.) Зап. В. Антонюк 1912 р. в Галичині. Там же, стор. 220—221.

ОЙ ПОПІД САДОМ, ПІД ВИНОГРАДОМ. Зап. в 1830-х роках в с. Синевідськ, Галичина, від Г. Турчина; зб. І. Вагилевича, ч. 155. Там же, стор. 218, ч. 279, А.

ПАСЛА ЗОСЮНЯ ЧОТИРИ ВОЛИ. Зап. в 1910 роках в с. Ульгівок, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 475.

В ЧИСТЕЙКІМ ПОЛЮ ПРИ БОЛОНЮ. Зап. в 1890-х роках в с. Тарнаві Fr. Rawita-Gawroński, Szczedrówki z powiatu Dobromylskiego, стор. 10—11.

НА РІЦІ, НА БИСТРЕНЬКІЙ. Зап. в с. Боратин, Галичина. B. Sokalski, Powiat Sokalski, стор. 198—199, XXI.

ПЛИЛА ДІВЧИНА МОРЕМ, ДУНАЄМ. (З мелодією.) Зап. І. Колесса в с. Ходовичах, Галичина, стор. 17—18.

ПЛИЛА ЄВУНЯ БИСТРОВ РІЧЕНЬКОВ. Зап. І. Ковалів у с. Галичанів, Галичина, від К. Чорної. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 150.

ОЙ ПЛИНЕ, ПЛИНЕ СОСНОВИЙ ЧОВЕН. Зап. П. Стадник 1910 р. в с. Пізнанка, Гнила, Галичина. Гнатюк, стор. 244, Г.

ПРИЙШЛА ГАНУСЕЙКА НА ДУНАЙ ПО ВОДУ. Зап. А. Мусянович в с. Віжомля, Галичина. Там же, стор. 245, Е.

ПЛИЛА ОЛЕСЯ ДУНАЄМ-РІКОВ. Зап. В. Безхлібник 1927 р. в с. Соколів, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 440—441.

Варіанти: «Мета», 1863, стор. 167—168, ч. 5; «Правда», 1868, ч. 12, 13, стор. 154; Чубинський, стор. 320, ч. 48, стор. 468, ч. 35, стор. 470, ч. 37—38; Головацький, II, стор. 75, ч. 7, стор. 20, ч. 14, стор. 152—154, ч. 11, III, стор. 73—74, ч. 17, стор. 86, ч. 33, стор. 118, ч. 1, II, стор. 161—162, ч. 15; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 426—427, стор. 525—531; стор. 567—569, ч. 47; стор. 666—669; Kolberg, Pokucie, стор. 139, ч. 46; Малинка, стор. 150—151; Шухевич, стор. 131, ч. 2; Гнатюк, стор. 206—208, ч. 274, А, Б, Г, Д, стор. 218, Б, стор. 219, В, стор. 220, Д, стор. 223—225, ч. 284, Б, ч. 285, Б, Г, стор. 242—244, ч. 291, А—В, Д, від ф. ІМФЕ, ф. 4, од. зб. 145, арк. 20—21, ф. 15—4, од. зб. 186, арк. 160, ф. 31—2, од. зб. 49, арк. 15—16; ф. 34—2, од. зб. 10, арк. 331, 339, 348, од. зб. 9, арк. 252.

ДІВЧИНА В РОЗЛУЦІ ТУЖИТЬ ЗА МИЛИМ

ОЙ ПОНАД МОРЕМ, ПОНАД ДУНАЄМ. Зап. 1907 р. в с. Кадобна, Галичина, від І. Федука. Від. ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 252, арк. 24.

ДІВЧИНА БЕРЕ В РОДУ ДОЗВІЛ НА ЗАМІЖЖЯ

ВИЛА ГАНУСЯ В ГОРОДІ ВІНОНЬКО. Зап. З. Ходаківський в 1820-х роках в Галичині; зб. З. Ходаковського, ч. 902. Гнатюк, стор. 253—254, ч. 303.

ДІВЧИНА ЗБИРАЄ ЗОЛОТУ РОСУ (КОРУ) І ЗАМОВЛЯЄ РЕМІСНИКАМ ШЛЮБНІ ПРЕДМЕТИ

ПЕРЕД ОКОНЦЕМ САДОЧОК СТОЇТЬ. Зап. в 1830-х роках в Синевідську, Галичина, Гринь Турчин; зб. І. Вагилевича, ч. 117. Гнатюк, стор. 163.

ЩО В САДУ, САДУ СТОЯЛА ДУЛЬКА. Зап. Кировицька в с. Євминка, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії.

ЩО В ПОЛІ, В ПОЛІ СТОЯЛА СОСНА. Зап. Л. Секретна 1928 р. в м. Козельці, Чернігівщина. Там же.

У ПОЛІ ЛИПА ЗЛОТОМ ОБЛИТА. Зап. Г. Колесниченко в с. Басаличівка, Вінниччина, від. М. Руденко. Там же, ф. 14—3, од. зб. 32, арк. 74—75.

ЩО У ПОЛІ, ПОЛІ СТОЯЛА БЕРЕЗА. (З мелодією.) Зап. В. Щепотьєв в с. Попівка, Полтавщина, від А. Філянської. Там же, ф. 6—4, од. зб. 115 б, арк. 41.

А В НАШОГО ДЯДЬКА У ДВОРІ БЕРЕЗА. (З мелодією). Зап. Л. Ященко 1959 р. в с. Стара Остота, Кіровоградщина, від З. Богдан (з нових надходжень).

ЩО У ПОЛІ СТОЯЛА БЕРЕЗА. Зап. І. Антоненко в м. Вороніж, Чернігівщина. Гнатюк, стор. 166.

ТАМ ЗА САДАМИ ТРАВА-МУРАВА. (З мелодією.) Зап. Р. Ширма 1938 р. в с. Харки, Пружанського пов., від З. Карнюк. Від. рук. ЛТБ, ф. О/Н 242, арк. 9.

Й А В ПОЛІ, В ПОЛІ КОЛО ДОРОГИ. Зап. В. Шухевич в с. Ясенів Горішній, Галичина. Шухевич, стор. 113.

У ПЕРЕВОЗА СТОЇТЬ БЕРЬОЗА. Zienkiewicz, Piosenki gminne ludu Pińskiego, стор. 20, 22, ч. 7. стор. 20, 22, ч. 7.

КОЛО ДВОРА ТА СТОЯЛА ВЕРБА. (З мелодією.) «Сборник нар. песен (великорусских и малорусских) для детского или женского хора», стор. 41—42.

КРАСНАЯ ПАННА САД САДИЛА. (З мелодією.) Зап. М. Неказатенко 1914 р. на Волині. Від. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 113, арк. 15—16.

ДА СТОЯЛА ВИШНЯ-ЧЕРЕШНЯ. Зап. З. Сидоренко в Глухівській окрузі. Там же, ф. 1—6, од. зб. 664, арк. 145—146.

Варіанти: А. Терещенко, Быт русского народа, VII, стор. 27; «Чернигов. губ. ведомости», 1854, ч. 13, стор. 102; Чубинський, стор. 391, ч. 117, стор. 394—395, ч. 123, стор. 404, ч. 130, стор. 471, ч. 40, стор. 474, ч. 48; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 455—471, ч. 34; Головацький, II, стор. 88—89, ч. 26, стор. 614—615, ч. 56, III, стор. 67, ч. 6; Малинка, стор. 147—149, ч. 217—219; Шухевич, стор. 69, ч. 1, стор. 109, ч. 9; КС, 1906, т. 92, стор. 8—9; Кравченко, стор. 34, ч. 85—86; Гнатюк, стор. 163—167, ч. 257, А—Ж, І, К; від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 49, арк. 7—8 (з мелодією).

ДІВЧИНА СТЕРЕЖЕ ВИНО НА ВЕСІЛЛЯ

ОЙ ГУЛА, ГУЛА КРУТАЯ ГОРА. М. Максимович, Малороссийские песни, стор. 176.

ЗАЖУРИЛИСЯ ГОРИ Й ДОЛИНИ. Шухевич, стор. 116—117.

ЗАЖУРИЛАСЯ КРУТАЯ ГОРА. Зап. в с. Яворів, Гуцульщина. Там же, стор. 118.

ЗАЖУРИЛИСЯ ЧОРНІ ГОРОНЬКИ. Зап. Я. Пастернак 1912 р. в с. Запитів, Львівщина. Там же, стор. 191, 3.

ОЙ ГУЛА, ГУЛА КРУТАЯ ГОРА. (З мелодією.) Зап. В. Щепотьєв в с. Балясне, Полтавщина, від А. Тищенко. Там же, од. зб. 115-б, арк. 36.

ОЙ В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ. Зап. В. Посацький в с. Хотін. Гнатюк, стор. 192, І.

ЗАЖУРИЛАСЯ ВИСОКА Й ГОРА. Зап. К. Заклинський в 1877 р. в с. Опришківці, Станіславщина. Там же, стор. 192—193.

ВОЙ БІГ, ПОМАГАЙ БІГ, ДІВЧИНО ПИШНА. Зап. в 1920-х роках А. Ворон, Західна Україна, Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 9, арк. 18—19.

Варіанти: «Русалка Днестровая», стор. 41—42, ч. 7; Ż. Pauli, Pieśni, стор. 6—7, ч. 3; А. Терещенко, Быт русского народа, стор. 80, «Семейная библиотека», 1855, стор. 24—25; Метлинський, стор. 330; Маркевич, стор. 24; Купчанко, Песни, стор. 375—376, ч. 4; Головацький, II, стор. 93, ч. 33, стор. 613—614, ч. 55, III, стор. 70, ч. 10, стор. 79—81, ч. 24—26, стор 135, ч. 5, стор. 534—535, ч. І, стор. 547, ч. 6; Чубинський, стор. 399—402, ч. 126, стор. 467—468, ч. 34; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 472—495, ч. 36; Колесса І., стор. 11, ч. 14 (з мелодією); КС, 1887, І, стор. 183—184, ч. 2; Малинка, стор. 138—143, ч. 204—212; Шухевич, стор. 81, ч. 15, стор. 103—104, ч. 1, стор. 107, ч. 6; СХИФО, XVII, стор. 42; Гнатюк, стор. 188—194, ч. 266, А, Е, Ж, Л, М, Н, О; від. ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 343, арк. 6, ф. 28—3, од. зб. 58, арк. 54, ф. 6—4, од. зб. 113, арк. 14 (з мелодією); від. рук. Ін-ту л-ри, ф. 3, од. зб. 4075, арк. 590.

МУДРА ДІВЧИНА ПРИЙМАЄ СВАТАННЯ МОЛОДЦІВ

КОЛО ГОРОДЕЙКА УБИТА СТЕЖЕЙКА. Зап. в 1830-х роках в с. Яворів, Галичина; зб. І. Вагилевича, ч. 139. Гнатюк, стор. 255, ч. 306, А.

ОЙ В ЛІСКУ, ЛІСКУ ТА Й НА МУРІЖКУ. Зап. О. Пчілка 1902 р. в с. Незвір, Волинь. КС, 1903, січень, стор. 163.

ОЙ ПРИ ЛУЖЕЙКУ, ПРИ БЕРЕЖЕЙКУ. Головацький, II, стор. 73, ч. 3.

ПРАЛА ДІВОЙКА ХУСТИ НА ЛЕДУ. Там же, стор. 73—74, ч. 4.

ДІВКО ГАННОЧКО, РОСТИ ШВИДЕНЬКО. Зап. Е. Гаврилей в м. Веркієвка, Чернігівщина. Грінченко, стор. 22.

ГАННО МИЛЕНЬКА, РОСТИ ХУТЕНЬКО. Зап. Б. Чернявський 1911 р. в с. Козел, Чернігівщина. Гнатюк, стор. 256.

Варіанти: Головацький, II, стор. 76, ч. 9, стор. 92—93, ч. 32; Грінченко, стор. 21—23, ч. 23; Кравченко, стор. 35, ч. 89—90; Гнатюк, стор. 255, ч. 306, Б.

ТРОЄ СТАРОСТІВ (ЖЕНИХІВ) ОДЕРЖУЮТЬ ВІД ДІВЧИНИ РІЗНУ ВІДПОВІДЬ

А В ЧИСТІМ ПОЛІ КОРШМОНЬКА СТОЇТЬ. Зап. в 1830-х роках в с. Синєвідське, Галичина; зб. І, Вагилевича, ч. 116, Гнатюк, стор. 257, А.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ. Зап. в 1830-х роках в с. Порхова, Галичина; зб. І Вагилевича, ч. 126. Там же, стор. 258, Б

ПРИБИРАЙСЯ, ДІВКО УЛЯНОЧКО. Зап. в 1830-х роках; зб. Бодянського. Там же, стор. 261, 3.

ГРЕШНАЯ ПАННА ПШЕНИЦЮ ЖАЛА. Зап. в другій половині XIX ст. Від. рук. ДПБ, І 5022, 3815.

А В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ. Зап. 1867 р. в с. Дуб, Галичина. Гнатюк, стор. 260, Е.

У МОГО БАТЕНЬКА КРАСНА ДІВОНЬКА. (З мелодією.) Зап. в с. Ходовичах, Галичина. Колесса І., стор. 5.

ЗОЗУЛЕНЬКА ПРИЛІТАЛА. Зап. В. Кравченко в кінці XIX ст. на Волині. Від. ф. 15—3, од. зб. 186, арк. 150.

БУЛА В БАТЕЧКА ОДНА ДОНЕЧКА. Зап. В. Шухевич в с. Тюдів, Гуцульщина. Шухевич, стор. 110—111.

ЩО СТУЧИТЬ, ГУРЧИТЬ. Зап. В. Яблоновський 1906 р. у Ніжині, Чернігівщина. Гнатюк, стор. 261—262, І.

А В ЛУЖКУ, В ЛУЖКУ А В КАЛИНОВІМ. Зап. М. Романюк 1908 р. в с. Іванівка, Галичина, від І. Жупника. Там же, стор. 258.

ОЙ З ДОЛУ, З ДОЛУ ВІТЕР ЛЕЛІЄ. Зап. О. Роздольський 1940 р. в с. Ісаї, Дрогобиччина. Там же, ф. 34—3, од. зб. 36, арк. 141.

ПРИЙШЛИ ЗА МАРІКОВ ТРОЄ СВАТАЧІВ. (З мелодією.) Зап. на Закарпатті. «Закарпатські народні пісні», стор. 26.

ОЙ Є В СІМ ДВОРІ ГРЕЧНАЯ ПАННА. Зап. В. Шухевич від Я. Лукинчука на Гуцульщині. Шухевич, стор. 111—112.

БУЛА В БАТЕЧКА ОДНА ДОНЕЧКА. 1 — «Правда», 1877, ч. 2, стор. 298; 2 — Зап. В. Шухевич в с. Яворів, Гуцульщина, Шухевич, стор. 119.

ЕЙ, В ПОЛІ, В ПОЛІ, В ЧИСТЕНЬКІМ ПОЛІ. Зап. в 1830-х роках, зб. О. Бодянського. Від. Ін-ту л-ри, ф. 99, од. зб. 195, арк. 43.

ДІВКА МАР'ЮШКА ТРАВИЦЮ ЖАЛА. П. А. Гнедич, Материалы по народной словесности Полтавской губ., т. І, Полтава, 1915, стор. 134.

ЖАЛА ОРИНА ШОВКОВУ ТРАВУ. Зап. П. Шевченко 1925 р. в м. Острі, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії.

Варіанти: «Правда», 1877, стор. 298—299, ч. 1; Головацький, II, стор. 81, ч. 16, III, стор. 66—67, ч. 5, стор. 71, ч. 12, стор. 119, ч. 1; Чубинський, стор. 405, ч. 131; «Колядка. Щедривка, сост. В. Ступницкий», стор. 2—4 (з мелодією); Гнатюк, стор. 225, Б, 255, Б, стор. 259, Д; П. Линтур, Угро-русские коляды, стор. 33—34; від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 638, арк. 98, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 464—465.

ДІВЧИНА — МАЙСТЕРНА ШВАЧКА І ВИШИВАЛЬНИЦЯ — ГОТУЄ ВЕСІЛЬНІ ПОДАРУНКИ

ОЙ НА ДУНАЮ, НА БЕРЕЖЕЧКУ. Зап. З. Ходаковський в 1820-х роках. Гнатюк, стор. 216, Н.

СТОЇТЬ БЕРЕЗА ТОНКА, ВИСОКА. Зап. Хр. Ящуржинський в с. Молодецьке, Уманщина. «Сяйво», 1913, ч. 10—12, стор. 238.

ЧИ ДОМА, ДОМА БІДНАЯ ВДОВА. Зап. Ю. Виноградський 1890 р. в с. Лев, Чернігівщина, від У. Росликової. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—5, од. зб. 359, арк. 10.

ПОСЕРЕД МОРЯ СТОЇТЬ ГОГОЛЯ. Грінченко, стор. 48, ч. 66.

НА ГОРІ СОСНА ЗОЛОТОМ ОБРОСЛА. Зап. в с. Голішів над Дністром. Від. рук. ЛПБ, ф. АСП — 920, арк. 2.

Й А В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ. Зап. В. Шухевич на Гуцульщині. Шухевич, стор. 129.

А В ТІМ ДОМІ ГРЕЧНАЯ ПАННА. Зап. 1880 р. в с. Риків, Дрогобиччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 95, арк. 6—7.

ОЙ ШУМЛЯТЬ ЛУГИ ДОЛОМ ДОЛИНОЮ. Зап. М. Бунт в с. Козівці, Тернопільщина. Гнатюк, стор. 213.

ОЙ БІЖИТЬ РИДВАН ЗОЛОТОКОВАН. Зап. І. Балаш 1900 р. у с. Ляхівці, Галичина. Там же, стор. 215.

ШУМИ, НЕ ШУМИ, ЗЕЛЕНИЙ ГАЮ. Зап. В. Антонюк 1912 р. в Бучацькому пов., Галичина. Там же, стор. 212, Ж.

ГЕЙ, ГОРОМ, ГОРОМ, ГОРОМ, ДОЛИНАМИ. Зап. П. Стадник в с. Теклівка, Галичина. Там же, стор. 212, 3.

ПІДПЛИВ ДУНАЙ ПІД ВИШНІЙ САД. Зап. М. Цар в 1870-х роках в с. Вербиця, Галичина. Там же, стор. 208, Е.

Варіанти: див. тему «Смілива дівчина сама несе милому і свекрам свій подарунок — вишивання».

СМІЛИВА ДІВЧИНА САМА НЕСЕ МИЛОМУ І СВЕКРАМ СВІЙ ПОДАРУНОК — ВИШИВАННЯ

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ. Зап. в 1830-х роках в с. Синєвідськ, Галичина; зб. І. Вагилевича, ч. 119. Гнатюк, стор. 209, ч. 276, А.

ОЙ З ДОЛУ, З ДОЛУ ВІТЕР ПОВІВАТ. Зап. В. Шухевич в с. Тюдів, Гуцульщина. Шухевич, стор. 109—110.

Й А З ГОРИ, З ДОЛУ ВІТЕР ЛЕЛІЄ. (З мелодією.) Зап. М. Кузьмак в с. Звіринець, Галичина, від В. Павлика. Гнатюк, стор. 215, М.

СИВА ЗОЗУЛЬКА ВСІ ЛУГИ ЗЛІТАЛА. Зап. І. Чупрей 1901 р. в с. Печеніжин, Галичина. Там же, стор. 214, К.

А В ЧИСТІМ ПОЛІ ТАМ ГУСТИЙ ТЕРНИК. (З мелодією). Зап. В. Верховинець в с. Шпигенцях, Київщина. «Сяйво», 1914, ч. 1, стор. 24.

БУЙНАЯ ПТАШКА ВСЕ ЗОЗУЛЕЧКА. Шухевич, стор. 123—124.

КРАСНАЯ ПАННА ПО СВІТЛОНЬЦІ ХОДИТЬ. Зап. В. Кравченко в 1890-х роках на Волині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 15—3, од. зб. 186, арк. 149.

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ. Зап. М. Руденко в с. Слобода Яришівське, Вінниччина (з нових надходжень).

ПО ГОРІ, ГОРІ ДВІ ПАВИ ХОДИЛО. Зап. Н. Левицька 1904 р. в с. Іванівцях, Галичина. Гнатюк, стор. 176, В.

Варіанти: «Мета», 1863, стор. 169, ч. 7; Купчанко, Песни, стор. 375, ч. 3; Чубинський, стор. 306, ч. 386, стор. 394, ч. 122; Головацький, III, стор. 18, ч. 7, стор. 119—121, ч. 2—3, стор. 535—536, ч. 2; Kolberg, Pokucie, стор. 108—109, ч. 13, стор. 118, ч. 24; Грінченко, стор. 48, ч. 67; Шухевич, стор. 79—81, ч. 13—14, стор. 129—130, ч. 38—39; Гнатюк, стор. 210, В, Г, стор. 211, Е, стор. 217, ч. 277, 278; від. ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 342, арк. 5.

ДІВЧИНА ГОТУЄТЬСЯ ДО ЗУСТРІЧІ З НАРЕЧЕНИМ

ОЙ З ПІДГОРІНЬКА А З-ПІД СОНІНЬКА. Зап. в 1830-х роках в с. Ясінь, Галичина, від Г. Фльока; зб. І. Вагилевича. Гнатюк, стор. 245, ч. 292, А.

ДІВКА ПАРАСКА НАДІЯЛАСЯ. Зап. Б. Заклинський 1910 р. в с. Старі Кути, Галичина, від Н. Лівака. Там же.

Варіанти: Головацький, II, стор. 87, ч. 24, III, стор. 73, ч. 16; Потебня, Колядки и щедровки, стор. 445, ч. 33.

ВІНЧАННЯ ДІВЧИНИ

Й А В ЛІСІ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ. Зап. М. Кузьмак 1912 р. в с. Жаб'є-Магура, Галичина, від Ф. Мартищука. Гнатюк, стор. 173—174, ч. 258.

ТАМ НА ДУНАЮ КОРАБЕЛЬ ПЛИНЕ. Зап. Б. Заклинський 1910 р. в с. Старі Кути, Галичина. Там же, стор. 161, Г.

Варіанти: Шухевич, стор. 60—61, ч. 13, стор. 75—76, ч. 9, стор. 77—78, ч. 11.

ВЕСІЛЛЯ В ДОМІ ДІВЧИНИ

Й А В ВИНОГРАДІ ВИНО СЯ ВИЛО. Зап. В. Шухевич в с. Ясенів, Гуцульщина, від А. Боднарука. Шухевич, стор. 107.

ЗА ВОРОТЕЧКИ НИВКА ПШЕНИЧКИ. Зап. там же, від Ю. Кутащука. Там же, стор. 114—115.

РІДНІ ОБДАРОВУЮТЬ ДІВЧИНУ ВІНОМ

ГЕЙ, В ЛІСІ, В ЛІСІ, В НЕДОБОРІ. Зап. на Буковині. Купчанко, Песни, стор. 376, ч. 5.

В МІСТІ, МІСТОЧКУ, НА БАРВІНОЧКУ. Зап. Д. Єндик 1892 р. в с. Зозулинці, Галичина. Гнатюк, стор. 263—264.

А В ВИНЦІ, В ВИНЦІ, В ВИННІМ ГОРОДЦІ. Зап. від Ф. Мартищук у Зеленій Ріці, Косівського пов., Богдан Заклинський. Там же.

Варіанти: Головацький, III, стор. 124—125, ч. 2; стор. 536, ч. 3; Гнатюк, стор. 262—264, ч. 308, А.

КОЛЯДКА ЗВЕДЕНІЙ ДІВЧИНІ

ВОЙ БІГ, ПОМАГАЙ БІГ, ГРЕЧНА НЕВІСТО. Зап. А. Ворон в 1920-х роках на Західній Україні. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 9, арк. 25—26.

ЗАГИБЕЛЬ ДІВЧИНИ (КОЛЯДКИ-БАЛАДИ)

ПОСІЯЛА ЛЕНКУ НА ЗАГУМЕНКУ. Головацький, II, стор. 77, ч. 10.

ПІШЛО ТРИ БРАТИ В ПОЛЕ ОРАТИ. (З мелодією.) Зап. О. Правдюк 1962 р. в с. Вербка, Хмельниччина, від групи доярок (з нових надходжень).

В ПОЛІ, ПОЛІ СТОЇТЬ ГРУШЕЧКА. Зап. М. М. Пазяк 1952 р. в с. Ілемня, Станіславщина, від П. Гавриляк. Там же, ф. 14—3, од зб. 263, арк. 17—18.

А В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ. Гнатюк, стор. 238, 3.

Варіанти: «Ігри та пісні», К., 1963, стор. 389, 390.

РОЗМОВА ДІВЧИНИ З КОЛЯДНИКАМИ

ОЙ ВИЙДИ, ВИЙДИ, ГРЕЧНАЯ ПАННО. Зап. І. Созанський, 1888 р. в с. Журавно, Галичина, від М. Лагоцької. Гнатюк, стор. 11—12.

ПРИЇХАВ З-ЗА ГІР ТА Й СТУКНУВ В ОДВІР. Зап. М. Довгань 1880 р. в с. Риків, Галичина. Там же, стор. 10.

Варіанти: «Правда», 1868, стор. 563, 6; Головацький, II, стор. 143, ч. 1; Чубинський, стор. 319—320, ч. 47; від. рук. Ін-ту л-ри, ф. 99, од. зб. 195, арк. 295 (запис 1830—1850 років).

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ (ВІНШІВКИ)

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ ГОСПОДАРЕВІ

1 — зап. О. Бодянський в 1830—1840 роках; від рук. Ін-ту л-ри, ф. 99, од. зб. 195, арк. 14, 2 — зап. в 1830-х роках; із збірки І. Вагилевича. Гнатюк, стор. 283 3 — зап. 1863 р. в с. Петранці, Галичина. Там же, стор. 286.

4 — зап. 1867 р. в с. Дуб, Галичина. Там же. 5 — зап. І. Домбчевська в с. Струтин Нижній, Галичина. «Життя і знання», Львів, 1938, № 1, стор. 28. 6, 7 — Головацький, III, стор. 121—122, ч. 1, 2. 8 — зап. В. Басараб 1900 р. в с. Ляхівці, Галичина. Гнатюк, стор. 119, 9 — зап. В. Посацький в 1860 роках в с. Сівка, Галичина. Там же, стор. 286. 10 — зап. В. Левинський 1901 р. в с. Лікті, Галичина. Там же, стор. 286. 11 — зап. в с. Ясенів Горішній, Галичина. Там же, стор. 289. 12 — зап. В. Гнатюк в с. Волосянка, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 40, арк. 29, 13 — зап. в с. Шендерів на Вінниччині. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії. 14 — зап. О. Бодянський в 1830—1840 роках. Від. рук. Ін-ту л-ри, ф. 99, од. зб. 195, арк. 14, 15 — зап. на Буковині в другій пол. XIX ст. «Сборник песен буковинского народа», К., 1875, стор. 91. 16 — зап. О. Бодянський в 1830—1840-х роках. Від. рук ін-ту л-ри, ф. 99, од. зб. 195, арк. 14. 17 — зап. в с. Самолусківцях, Гусятинського пов. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 186.

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ ГОСПОДИНІ

1 — зап. В. Посацький в с. Хотин, Галичина. Гнатюк, стор. 292. 2 — зап. 1867 р. в с. Дуб, Галичина. Там же. 3 — зап. М. Пазяк в с. Ілемня, Станіславщина, від Марії Пазяк (з нових надходжень). 4 — зап. В. Кравченко на Волині. Гнатюк, стор. 256—257.

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ ПАРУБКОВІ

1 — зап. в с. Петранці, Галичина. Гнатюк, стор. 295. 2, 3, 4 — зап. в 1830-х роках; збірка І. Вагилевича. Там же, стор. 293, 294, 295. 5 — зап. М. Криса в с. Піддубці, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 439. 6 — зап. М. Пазяк 1962 р. в с. Ілемня, Станіславщина (з нових надходжень). 8 — зап. в с. Ясенів Горішній, Галичина. Гнатюк, стор. 297. 9 — зап. В. Посацький в с. Лолин, Галичина. Там же, стор. 295. 10 — зап. З. Грушкевич у с. Новиця, Галичина. Там же, стор. 296. 11 — зап. В. Левинський 1901 р. в с. Кропивник Новий, Галичина. Там же, стор. 311. 12 — зап. І. Франко в с. Нагуєвичі, Дрогобиччина. Там же, стор. 24—25, 13 — зап. І. Луців 1864 р. у с. Струтин Нижній, Галичина. Там же, стор. 298—299. 14 — зап. Б. Заклинський 1911 р. у с. Жаб'є-Ілець, Галичина. Там же, стор. 85.

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ ДІВЧИНІ

1 — зап. В. Посацький в с. Хотин, Галичина. Гнатюк, стор. 299. 2 — зап. 1963 р. в с. Росішна на Закарпатті (з нових надходжень). 3 — зап. В. Левинський в Галичині. Гнатюк, стор. 301, 4 — зап. 1897 р. в с. Міхова, Галичина. Fr. Rawita-Gawroński. Szczedrówki z powiatu Dobromylskiego, стор. 18. 5 — зап. М. Романюк в с. Іванівці, Галичина. Гнатюк, стор. 300. 6 — зі старого збірника. Там же. 7 — зап. С. Тис. 1912 р. в с. Ременів, Львівщина. Там же, стор. 312. 8 — зап. Л. Гарматій, Дрогобиччина. Там же, стор. 313. 9 — зап. М. Бучинський в Галичині. Там же, стор. 313.

«Рости велика, до черевика» — тобто до дівочого віку, коли стане носити взуття, бо в дитинстві колись ходили тільки босі.

«Дай же ти, боже, на хаті віху» — в час весілля за давнім звичаєм вивішувано на хаті батьків молодої віху з червоною стрічкою, як ознаку дівочої цнотливості.

ЖАРТІВЛИВІ ПОКОЛЯДІ ТА ВІНШІВКИ

1 — зап. П. Іванів на Харківщині. СХИФО, т. XVII, 1907, стор. 59. 2 — зап. А. Малинка в с. Василиця, Черкащина. Малинка, стор. 82. 3 — зап. А. Короткий в с. Дунаївці, Поділля. Гнатюк, стор. 314. 4 — зап. в с. Іванівці, Галичина. Там же, стор. 314. 5 — зап. Д. Єндик 1891 р. в с. Зозулинці, Галичина. Там же, стор. 314.

ПАРОДІЇ НА ЦЕРКОВНІ КОЛЯДИ. ГУМОРИСТИЧНІ КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

НА КОЛЯДУ «ПРЕДВІЧНИЙ ПРЕД ЛІТИ РОДИВСЯ»

ПРЕДВІЧНІ НА ПЕЧІ СИДІЛИ. Зап. в с. Старі Богородчани, Галичина. Гнатюк, стор. 336.

ІВАН НА ПЕЧІ РОДИВСЯ. Є. Романов, Материалы по этнографии Гродненской губернии, Вільно, 1912, стор. 360.

ПІД ВІКНОМ КОЛЯДНИК ТРЯСЕТЬСЯ. (З мелодією.) Зап. в 1950-х роках С. І. Турик в с. Шкроботівці, Волинь. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 342, арк. 12.

ПРЕДВІЧНИЙ З ДУБА ПОКОТИВСЯ. Зап. І. Франко в с. Нагуєвичі, Галичина. Гнатюк, стор. 337, Д.

ОЙ САВКА З САВКОЮ БИВСЯ. Зап. А. Малинка на Чернігівщині. Малинка, стор. 155.

ПІДУ Я ДО ВУЙКА НА ПРАЗНИК. Зап. 1909 р. Я. Пастернак в с. Рихтичі, Львівщина, від Ф. Яремчак. Гнатюк, стор. 336, А.

НАШ БЕРДАР З ДУБА ІЗВАЛИВСЯ. Зап. В. Билце в с. Веряця на Закарпатті. П. Линтур, Угро-русские коляды, стор. 56, ч. 2.

ПІШОВ Я ТА Й КОЛЯДУВАТИ. Зап. в с. Потилич, Рава-руського повіту, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 456.

НА КОЛЯДУ «БОГ ПРЕДВІЧНИЙ»

БОГ ПРЕДВІЧНИЙ. 1 — зап. Г. Апостол в с. Ласківці, Галичина. Гнатюк, стор. 335. 2 — Там же. 3 — із збірки І. Манжури. Там же, стор. 341.

НА КОЛЯДУ «НА РІЦІ, НА ІОРДАНІ»

ТАМ НА РІЦІ, НА ЙОРДАНЦІ. 1 — зап. М. Підгорний 1904 р. в с. Охримівцях, Збаразького пов. Гнатюк, стор. 339. 2 — зап. О. Пчілка на Волині. КС, 1903, червень, стор. 372. 3 — зап. Д. Щербаківський на Уманьщині. Гнатюк, стор. 339. 4 — Там же.

НА КОЛЯДУ «НОВА РАДОСТЬ СТАЛА»

НОВА РАДА СТАЛА. 1 — зап. О. Пчілка на Волині. КС, 1903, червень, стор. 372. 2 — зап. В. Степаненко 1895 р. на Київщині. Гнатюк, стор. 340. 3 — зап. О. Уличний 1911 р. в с. Погорільці, Галичина. Там же, стор. 341.

НА КОЛЯДУ «ВИДИТЬ БОГ, ВИДИТЬ ТВОРЕЦЬ». Зап. на Уманьщині Д. Щербаківським. Гнатюк, стор. 339.

НА КОЛЯДУ «ЦВІТ МИСЛЕНИЙ»

КІТ ЗМИСЛЕННИЙ. Зап. О. Пчілка на Волині. КС, 1903, червень, стор. 372—373.

НА КОЛЯДУ ПІД СВЯТО САВИ

САВКА УМЕР, НОЖКУ ЗАДЕР. Зап. К. Смолякова 1926 р. в м. Козельці, Чернігівщина, від Д. Рахуби. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 672, арк. 44.

Варіанти пародійних колядок: Чубинський, стор. 425—426, ч. 155, стор. 478—479, ч. 57, 60; Грінченко, стор. 52, ч. 77; Zbiór wiadomości do antropologii krajowej, т. VIII, 1883, стор. 145, ч. 79; B. Sokalski, Powiat Sokalski, стор. 199, XXIII; Малинка, стор. 155; Гнатюк, стор. 335, В, Г, стор. 337, Г, стор. 338, Ж, І, ч. 3, стор. 340, ч. 7, 8, 9, стор. 341, В, Г, 11, 12, 13; С. Гаєвський, Різдвяні та великодні вірші, К., 1913, стор. 22; від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 9, арк. 71, ф. 1—7, од. зб. 700, арк. 114.

ГУМОРИСТИЧНІ КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

ДОБРИЙ ВЕЧЕР, ГОСПОДАРЮ. «Сборник нар. песен, записанных в поселке Калюга-Комарно, Кобринского уезда, Гродненской губернии», СПб., 1911, стор. 59.

ІЗ-ЗА ГОРОЧКИ, ІЗ-ЗА КАЛИНОЧКИ. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 379, арк. 194.

ОЙ НЕ ХОДІТЬ, ДІТИ, КОЛЯДУВАТИ. Д. Эварницкий, Малорос. народные песни, стор. 20.

КОЛЯДУЙ, БАРАНЕ. Зап. В. Доманицький у с. Яполоті, Волинь, МУЕ, т. XV, Львів, 1912, стор. 88.

ЩО В ДЯДЬКА, ДЯДЬКА. Зап. М. Гаценко 1925 р. в м. Гоголеві, Київщина, від М. Бутко. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 673, арк. 9.

ЦИ ДОМА, ДОМА, ПАНЕ ГОСПОДАР. Зап. на Закарпатті. П. Линтур, Угро-русские коляды, стор. 55.

А В ПАНА, В ПАНА НЕМА ЖУПАНА. Зап. Ярмолаївна-Поладник в 1914—1915 роках. Від. ф. ІМФЕ, ф. 11—4, од. зб. 815, арк. 7.

НАШІ ДЯДЬКО Й ВАШІ БАТЬКО. Зап. Н. Присяжнюк 1962 р. в с. Погребище, Вінниччина, від Ф. Ладиженської (з нових надходжень).

ЩО В ПАНА, В ПАНА СОБАКА П'ЯНА. 1 — зап. Б. Ніговський 1926 р. в м. Остер, Чернігівщина, від О. Пузевича. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 672, арк. 91. 2 — зап. М. Цвілій 1925 р. на Полтавщині. Там же, ф. 33—3, од. зб. 14, арк. 27. 3 — зап. Д. Яворницький 1929 р. в с. Томаківка на Дніпропетровщині від Сергіїва. Там же, ф. 8—к2, од. зб. 37, арк. 97. 4 — зап. А. Гуревич 1927 р. в с. Горячинськ, Баргузинського краю, від. Д. Редька. Там же, ф. 1—5, од. зб. 442, арк. 37—38.

КОЛЯДА, ЛЯДА. Зап. І. Франко, в с. Нагуєвичі, Галичина. Гнатюк, стор. 342, ч. 15.

ЩО В ДІДА, ДІДА БОРОДА СІДА. Зап. Притиск на Чернігівщині (з матеріалів Етногр. комісії).

ОЙ В ЛІСКУ, ЛІСКУ ЛИСТЯ НА ГРАБІ. Зап. Н. Присяжнюк 1962 р. в с. Павлівка, Вінниччина, від К. Каптун (з нових надходжень).

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДЯДЬКУ, ВАМ. Зап. Н. Присяжнюк 1962 р. в с. Погребище, Вінниччина (з нових надходжень).

ІШЛИ ДВІ БАБИ КОЛЯДУВАТИ. Зап. М. Мицик 1949 р. в с. Вишнополі, Черкащина, від Г. З. Мицик (з нових надходжень).

БУЛИ В МАМОЙКИ ПО ТРИ ДОНЕЙКИ. Зап. Я. Джерелюк 1946 р. в с. Заднє, Закарпаття, від В. Д. Пупена. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 113.

ЗА ГОРОЮ, ДЕ ДЗВІН ДЗВОНИТЬ. Зап. Г. Підгайний в с. Жужіль, Галичина. Там же, од. зб. 96, арк. 97.

ЙШЛА ДІВКА, ВПАЛА, НАСИЛУ ВСТАЛА. Зап. Ярмолаївна-Поладник у 1914—1915 роках. Там же, ф. 11—4, од. зб. 815, арк. 9.

БУЛА У ГРИЦЯ СЛІПА КУРИЦЯ. П. Линтур, Угро-русские коляды, стор. 56—57.

СЛАВНІ ЛЮДЕ ДА ТІ ЗАПОРОЖЦІ. З паперів М. О. Максимовича, зап. Сомов. Гнатюк, стор. 345.

ІШОВ ЛЯШОК ПОПРИ ЛУГ. Зап. Г. Стельмах 1940 р. на Дрогобиччині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—3, од. зб. 33, арк. 32.

У ЛІСІ, В ЛІСІ МОСКАЛІ НА СТРІСІ. (З мелодією.) Зап. О. Кольберг в с. Орховек. O. Kolberg, Chelmskie, Краків, 1890, стор. 126.

ІШОВ ЧЕНЧИК ЛЬОДКОМ, ЛЬОДКОМ. Зап. Л. Котенко в с. Верблюже, Херсонщина. КС, 1894, лютий, стор. 330.

КОЛЯДУЮ КОЛЯДКИ. Зап. М. Гаценко 1926 р. в м. Гоголеві, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 673, арк. 13.

Я ПРИЙШОВ ДО ВАС. Зап. Н. Бурачинський 1928 р. в с. Болехів, Галичина. Там же, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 94.

ОЙ УПАЛА КРИВАЯ ВЕРБА. Зап. в другій пол. XIX ст. Від. рук. ДПБ, I, 3815.

БУЛА В ПОНОНЬКА КРИВА ВЕРБОНЬКА. Зап. 1882 р. Й. Танчаковський від столітньої баби Тирилимихи з Устя Зеленого над Дністром, Галичина. Гнатюк, стор. 349.

ДИТЯЧІ ЩЕДРИКИ, КОЛЯДКИ ТА ЗАСІВАЛКИ

ЩЕДРИКИ ТА КОЛЯДКИ

ЩЕДРИК, ВЕДРИК. 1 — зап. на Лубенщині. «Маяк», 1843, т. XI, стор. 37—38 (материалы). 2 — зап. Бурова на Чернігівщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 683, арк. 62. 3 — зап. А. Малинка в с. Чорнобай, Полтавщина. Малинка, стор. 158—159. 4 — зап. М. Мицик 1957 р. в с. Вишнополі, Черкащина, від Г. З. Мицик (нові надходження). 5 — зап. там же. 6 — зап. В. Яблоновський 1900 р. в Одесі від дівчини У. Шевченко з с. Жукова, Херсонщина. Гнатюк, стор. 362.

ЩЕДРІВОЧКА ЩЕДРУВАЛА. 1 — зап. М. Гаценко 1925 р. в м. Гоголеві, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 673, арк. 17. 2 — зб. Бодянського. Гнатюк, стор. 366, ч. 51.

ОЙ КОЛЯДА, КОЛЯДИЦЯ. 1 — зап. в с. Полюбичі на Холмщині. «Народные песни Холмской Руси», Холм, 1909, стор. 8. 2 — зап. М. Янчук. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 179, арк. I (з мелодією). 3 — зап. на Волині. Там же, матеріали Етногр. комісії. 4 — зап. в Маріуполі. Від. рук. ДПБ, I, 5022, 3815. 5 — зап. Г. Рожков 1946 р. в с. Олександрівка, Донеччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 661, арк. 19. 6 — зап. А. Шмиговський в с. Сидорівці, Київщина. Там же, ф. 14—3, од. зб. 2, арк. 45 (з мелодією). 7 — зап. 1926 р. учні Рибальківської школи на Кременчуччині. Там же, ф. 1—6, од. зб. 634, арк. 79.

КОЛЯДИН, КОЛЯДИН. 1 — зап. Білогуб 1925 р. в с. Бобрик, Київщина. Там же, матеріали Етногр. комісії. 2 — зап. П. Єфименко в Харкові. «Черниговские губерн. ведомости», 1859, № 15, стор. 110. 3 — зап. на Волині. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії. 4 — зап. М. Мицик 1957 р.

в с. Вишнополі, Черкащина (з нових надходжень). 5 — зап. С. Медвідь 1926 р. в с. Уздиці, Глухівський окр. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 664, арк. 27.

ЧИ ВИ ТУРКОВЕ. Зап. О. Пчілка на Волині. КС, 1903, червень, стор. 371—372.

РОДИСЯ, ЛОПУХ. Зап. І. Левицький в 1830-х роках в с. Шкло, Львівщина. Ю. Яворский, Из этнографической тетради 1830-х годов, стор. 11—12.

ДАЙТЕ НАМ КОЛЯДУ. 2. Pauli, Pieśni, стор. 13—14, ч. 17.

МИ КОЛЯДУВАЛИ. Зап. О. Пчілка на Волині. КС, 1903, червень, стор. 371, ч. І.

Я МАЛЕНЬКИЙ ПАХОЛОК. 1 — зап. Ю. Войцехович в м. Козельці, Чернігівщина, від О. Ігнатової. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії. 2 — Ф. Красильников, Малороссия и малоруссы, М., 1904, стор. 51—52. 3 — зап. П. Жовтобрюх на Полтавщині 1929 р. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—7, од. зб. 791, арк. 187. 4 — зап. М. Янчук. Там же, ф. 6—4, од. зб. 179, арк. 2 (з мелодією № 4). 5 — зап. Щуревська 1926 р. в м. Козельці, Чернігівщина. Там же, матеріали Етногр. комісії. 6 — зап. Б. Чернявський 1911 р. в с. Козел, Чернігівщина. Там же, ф. 14—3, од. зб. 45, арк. 20. 7 — зап. М. Гаценко 1925 р. в м. Гоголеві, Київщина. Там же, ф. 1—6, од. зб. 673, арк. 10. 8 — Малинка, стор. 163, ч. 255. 9 — Там же, ч. 256.

Я МАЛЕНЬКА ДІВОЧКА. 1 — зап. Д. Щербаківський на Уманщині. Гнатюк, стор. 353. 2 — зап. Щуревська 1925 р. в м. Козельці. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії. 3 — зап. у м. Острі, Чернігівщина. Там же. 4 — Малинка, стор. 161, ч. 245.

ХТОСЬ МЕНЕ, ДЯДЬКУ. А. Терещенко, Быт русского народа, стор. 77—78.

ДОБРИЙ ВЕЧОР, ГОСПОДАРУ. «Сборник нар. песен, записанных в пос. Калюга-Комерко, Кобринского уезда, Гродненской губ.», стор. 59.

ЛЕТІЛИ ІНДИКИ ДА В ТРИ СМИКИ. Зап. Г. Неводовський в с. Плехов, Чернігівщина. Грінченко, стор. 51.

СИДИТЬ ДЯДЬКО НА СТІЛЬЦІ. І — збірка Бодянського. Гнатюк, стор. 355. 2 — зап. Г. Барвінок на Чернігівщині. ЛНВ, 1905, кн. 2, стор. 84.

А В ДЯДЬКА, В ДЯДЬКА. 1 — зап. в с. Нижня Сироватка, Сумщина. Грінченко, стор. 36. 2 — Там же. 3 — Там же, стор. 52. 4 — Малинка, стор. 162, ч. 249.

ОЙ ДЯДЬКУ, ДЯДЬКУ. Грінченко, стор. 52, ч. 76.

ВІДЦІЛЬ МОГИЛКА, ВІДТІЛЬ ДОЛИНКА. Зап. в с. Нижня Сироватка, Сумщина. Грінченко, стор. 35.

БІГЛА КОЛЯДКА ДО ХОМИ-ДЯДЬКА. Зап. П. Іванов у с. Куземовка, Харківщина. СХИФО, т. XVII, стор. 46.

ЛЕТІЛА ВІВЦЯ. Зап. О. Уличний 1911 р. в с. Погорільці, Галичина. Гнатюк, стор. 354.

ВОЛИ РОГАТІ ПІШЛИ ОРАТИ. Зап. Е. Гаврилей в с. Веркіївка, Ніжинщина. Грінченко, стор. 51.

ІШОВ ДЯДЬКО ПО ЛЬОДУ. Зап. М. Гаценко 1925 р. в Гоголеві, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 673, арк. 16.

КОЛО КРИНИЧКИ. Зап. Б. Данькович-Черняківський 1911 р. в с. Буда. Чернігівщина. Там же, ф. 14—3, од. зб. 45, арк. 17.

ЩО В ДІДА, ДІДА. 1 — зап. Білогуб в с. Бобрик, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії. 2 — зап. на Чернігівщині 1927 р. Там же.

ІШЛО ТРИ БАБИ КОЛЯДУВАТИ. Зап. А. Малинка в м. Монастирище, Чернігівщина. Малинка, стор. 162—163.

БІГЛА ТЕЛИЧКА ДА З БЕРЕЗНИЧКА. 1 — збірка Бодянського. Гнатюк, стор. 366. 2 — зап. В. Степаненко 1895 р. на Канівщині. Там же.

3 — зап. І. Манжура в с. Мурафа, Харківщина. Там же. 4 — А. Богданович, Сборник сведений о Полтавской губернии, Полтава, 1877, стор. 216—217.

ВИБІГ КОЗЕЛЕЦЬ. 1 — зап. Е. Гаврилей в м. Веркіївка, Ніжинського пов. Грінченко, стор. 52. 2 — зап. А. Малинка в с. Гирява, Чернігівщина. Малинка, стор. 162.

БІГЛА СВИНКА БЕЗ ЛИЧКА. Зап. В. Степаненко 1894 р. на Канівщині. Гнатюк, стор. 367.

БІГЛА СВИНЯ ЛЬОДОМ. Зап. І. Манжура в с. Мурафа, Богодухівського пов. Там же.

СИДИТЬ ПІВЕНЬ НА КРИНИЦІ. Грінченко, стор. 53, ч. 84.

ДИТЯЧІ ЗАСІВАЛКИ (ПОСИПАЛКИ) НА НОВИЙ РІК

1 — «Малороссийские песни, изданные М. Максимовичем», М., 1827, стор. 180. 2 — зап. Н. Іванов на Харківщині. СХИФО, т. XVII, стор. 66. 3 — від. ф. ІМФЕ, ф. 1—7, од. зб. 844, арк. 12. 4 — зап. А. Д. Шмиговський 1940 р. на Сумщині (з мелодією). Там же, ф. 14—3, од. зб. 2, арк. 44. 5 — зап. на Звенигородщині. Метлинський, стор. 344. 6 — зап. 1904 р. в м. Чернівці. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 69, арк. 15. 7 — зап. в с. Рогачі, Брестського пов. Е. Романов, Материалы по этнографии Гродненской губернии, Вільно, 1911, стор. 96. 8 — зап. в с. Кленики, Більського пов. Там же, стор. 97. 9 — B. Sokalski, Powiat Sokalski, стор. 185. 10 — зап. М. Гаценко 1926 р. в Гоголеві на Київщині. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії. 11 — Щепотьєв, стор. 29, № 55 (з мелодією). 12 — зап. у с. Білобраги, Ланцуцького пов. «Lud», Львів, 1902, кн. VIII, стор. 373. 13 — зап. 1924—1929 рр. на Чернігівщині П. Науменко. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—7, од. зб. 839, арк. 39. 14 — зап. у с. Білобраги, Ланцуцького пов. «Lud», Львів, 1920, кн. VIII, стор. 374. 15 — зап. 1925 р. М. Гаценко в Гоголеві, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії.

КОЗА ТА МАЛАНКА

КОЗА

А — зап. А. Малинка в с. Землянка, Чернігівщина. Малинка, стор. 165—168. Б — зап. 1920 р. А. Кудрицький від І. Вінника, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 111, арк. 18—21—22 (з мелодією). В — зап. 1910 р. в с. Самолусківцях, Гусятинського пов. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 194—195 (матеріали Й. Застирця). Г — зап. І. Волошин 1938 р. від С. І. Пелипця з с. Фрунзівки поблизу Ніжина; доповнили колгоспники М М. Черняк, 67 років, М. Ф. Сидоренко, 66 років, Н. Г. Чуб, 89 років, Т. Н. Козир, 45 років. І. Волошин, Джерела народного театру на Україні, К., 1960, стор. 161—169. Д — зап. 1929 р. в Первомайську. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 617, арк. 16—18, 23—24. Е — зап. А. Андрущенко 1930 р. в с. Шаповалівка, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—7, од. зб. 817, арк. 30—33. Є — B. Sokalski, Powiat Sokalski, стор. 186.

ПІСНІ ПРИ ВОДІННІ КОЗИ

1 — зап. З. Ходаковський в 1820-х роках на Полтавщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 69, арк. 34. 2 — зап. П. Єфименко на Чернігівщині. Грінченко, стор. 54. 3 — зап. А. Малинка в м. Батурин, Чернігівщина. Малин-

ка, стор. 168. 4 — зап. В. Горленко. Грінченко стор. 55. 5 — зап. Стецький на Волині. Чубинський, стор. 268—269. 6 — зап. К. Квітка з голосу Лесі Українки, Волинь. «Народні мелодії з голосу Лесі Українки», стор. 56—57 (з мелодією). 7 — зап. Кондрашевська 1926 р. на Чернігівщині. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії. 8 — зап. А. Мишастий 1912 р. в с. Блистава, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—4, од. зб. 345, арк. 29—30 (з мелодією). 9 — А. Рубець, стор. 126 (з мелодією). 10 — зап. М. Янчук. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 179, арк. 9 (з мелодією). 11 — зап. Х. Ящуржинський у с. Харківці, Київщина. КС, 1898, т. 63, стор. 74—75. 12 — зап. О. Кольберг в м. Тарнові, O. Kolberg, Chelmskie, т. I, Краків, 1890, стор. 122—123 (з мелодією). 13 — зап. В. Басараб 1900 р. в с. Ляхівці, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 69, арк. 12. 14 — Чубинський, стор. 266. 15 — від ф. ІМФЕ, ф. 29—3, од. зб. 442, арк. 37. 16 — зап. В. Харків 1927 р. в Кам'янець-Подільській обл. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 159, арк. 40 (з мелодією).

Інші варіанти «Кози». «Основа», 1861, кн. XI—XII, стор. 61; Piosenki gminne ludu Pińskiego, стор. 40—50; «Черниговские губерн. ведомости». 1859, № 15, стор. 112; від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії (записи з 1920-х років з с. Гуляй-Поле, Запорізької обл., м. Остер, Чернігівської обл. та ін.); М. Леонтович, Українські нар. пісні, стор. 79—82; від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 664, арк. 148; од. зб. 673, арк. 59; од. зб. 764, арк. 73, ф. 1—7, од. зб. 844, арк. 11, ф. 6—4, од. зб. 179, арк. 10 (з мелодією), ф. 155, арк. 142 (з мелодією), ф. 28—3, од. зб. 69, арк. 47—49.

МАЛАНКА

А — А. Свидницький, Великдень у Подолян, «Основа», СПб., 1961, листопад—грудень, стор. 66—68, Б — Шухевич, стор. 193—200.

ПІСНІ ПРО МАЛАНКУ

1 — «200 найкращих українських пісень», Одесса, 1897, стор. 166—168. 2 — зап. в Коломийському пов., Галичина. Головацький, III, ч. II, стор. 148—149. 3 — зап. В. Котик 1960 р. в с. Біличин, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 330, арк. 38 (з мелодією). 4 — зап. на Гуцульщині, «Правда», Львів, 1877, ч. 8, стор. 339. 5 — зап. М. Ф. Мицик 1949 р. в с. Вишнополі, Черкащина, від Г. З. Мицик (з нових надходжень). 6 — зап. Б. Цимбалистий 1940 р. в с. Микуличин поблизу Яремчі, від І. Вередюка. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—3, од. зб. 35, арк. 18. 7 — зап. М. А. Руденко 1964 р. в с. Слобода Яришівська, Вінниччина (з нових надходжень). 8 — зап. Б. Заклинський 1910 р. в с. Старі Кути, Станіславщина, від М. Лівака. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 69, арк. 20—21. 9 — зап. в 1880—1912 рр. Д. Щербаківський. Від. ф ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 69, арк. 60. 10 — зап. Олеся Рак в Галичині. Там же, арк. 40. 11 — зап. Є. Горб 1960 р. в с. Марнуші, Вінниччина, від Н. Марем польської (з нових надходжень). 12 — зап. Антонюк 1912 р. в Бучацькому пов., Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од зб. 69, арк. 28 (з мелодією). 13 — зап. С. Небеш 1913 р. в с. Рекшин, Галичина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 17. 14 — від ф. ІМФЕ, ф. 28—3, од. зб. 69, арк 69, 70. 15 — зап М. Мазур 1928 р. в с. Воєводи, Вінниччина, від Ф. Мельник. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—7, од. зб. 696, арк. 24—25. 16 — зап. на Поділлі. «Biblioteka Warszawska», 1858, т. III, стор. 299. 17 — зап. на Буковині. П. А. Нестеровский, Бессарабские русины, стор. 129. 18 — зап. в с. Бертешів, Галичина (з матеріалів Й. Застирця). Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 6—8, арк. 28. 19 — зап.

І. О. Корсовецький в с. Гранів, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 93, арк. 121 (з мелодією). 20 — зап. В. Харків. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—3, од зб. 85 (це — т. зв. «бабська колядка»).

Варіанти. Головацький, III, ч. II, стор. 147—148 (з Коломийського пов., Галичина); Малинка, стор. 133 (з с. Василиця, Черкащина); зб. «Коляди. Маланка і щедрівки», Львів, 1917, стор. 105—113; від. ф. ІМФЕ, ф. І—к, од. зб. 2 (45) (з Поділля), ф. 6—4, од. зб. 111, арк. 180 (зап. А. Кудрицької в с. Овечаче, Київщина, з мелодією), ф. 28—3, од. зб. 69, арк. 14, 18—19 (с. Іванівці, Коломийського пов.), 30 (с. Поручин, Бережанського пов.), 32 (с. Зозулинці, Заліщицького пов.), 27 (с. Кобаки, Косівського пов.), 51 (с. Космач. Яблунівського пов.), ф. 31—2, од. зб. 49, арк. 17—19 (зап. Г. Танцюра від Я. Зуїхи в с. Зятківцях, з мелодією); зап. Є. Горб, Н. А. Присяжнюк з Вінниччини (нові надходження).

ОРАНКА ЗВІРАМИ

1 — Головацький, III, ч. II, стор. 147. 2 — зап. І. Савицький 1904 р. в с. Ревна, Чернівецького пов. Гнатюк, стор. 345—346, ч. 26. 3 — Малинка, стор. 156, ч. 227. 4 — зап. В. Яблоновський 1904 р. в с. Отаки, Бессарабія. Гнатюк, стор. 347, ч. 27, В.

Варіанти. Z. Pauli, Pieśni, I, стор. 15, ч. 21; Гнатюк, стор. 346—347, ч. 27, Б.

ПРИСПІВКИ ДО ТАНЦЮ ПРИ КОЛЯДУВАННІ (ПЛЯСАНКИ)

МИ ПУСТИЛИСЯ В ВИСОКІ ГОРИ. Зап. М. Кузьмак 1911 р. в с. Жаб'є-Ілець, Галичина. Гнатюк, стор. 2.

ОЙ ІЗ-ЗА ГІРКИ, З-ЗА ПОЛОНИНКИ. Там же.

ІЗ-ЗА ГОРОЧКИ, З-ЗА КАЛИНОЧКИ. Там же, стор. 320.

ОЙ ДЯДИНО, ДЯДИНО. Зап. в с. Іванкове, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, матеріали Етногр. комісії.

ОЙ КОЛО МЛИНА РОСТЕ КАРУЖА. Зап. Б. Заклинський 1911 р. в с. Жаб'є-Ілець, Галичина, від М. Івасюка-Шкірчука. Гнатюк, стор. 321, ч. 3.

ГОЙ ПЛИВЕ КАЧУР ДОЛІ ВОДОЮ. Зап. Д. Єндик 1892 р. в с. Зозулинці, Галичина. Там же, стор. 324, ч. 17.

І ВІДСІВ ГОРА І ВІДТІВ ГОРА. Зап. Б. Заклинський в с. Жаб'є-Кривопіль, Галичина. Там же, стор. 322, ч. 8.

А З ГОРИ ТА В ЯР, ТАМ КУМА МОЯ. Зап. в 1830-х роках; зб. І. Вагилевича. Там же, стор. 325, ч. 21.

ДІВЧИНА КРАСНА ВОЛИКИ ПАСЛА. Зап. Б. Заклинський 1911 р. в с. Жаб'є-Ілець, Галичина, від М. Івасюка-Шкірчука. Там же, стор. 321, ч. 4.

ГОЙ ЙШОВ ДОРОГОВ, ЗАГУБИВ ЛЮЛЬКУ. Зап. в с. Отаки, Бессарабія. Там же, стор. 326, ч. 29.

ОЙ ПЛЯШИ, ПЛЯШИ ТИ, КАЛІЦУНЕ. Зап. Д. Єндик 1892 р. в с. Зозулинці, Галичина. Там же, стор. 324, ч. 16.

ОЙ ГОП, ШЕКГЕРА. Зап. Г. Неводовський в с. Плехов, Чернігівщина. від П. Кондратенка. Грінченко, стор. 52—53.

НАШІ КОНИКИ ДА Й ПОТРУДЖЕНІ. «Сборник песен буковинского народа», К., 1875, стор. 92—93.

ЄЙ, ГЕЛА, ГЕЛА, ГУСИ НА СТАВ. Там же.

ГОЙ ПЛЯШІТЬ, ХЛОПЦІ, БИЙТЕ В ПІДКОВИ. Зап. А. Короткий в с. Отаки, Бессарабія. Гнатюк, стор. 327, ч. 33.

ГОЙ ГИЛА, ГИЛА ДО КОВАЛИХИ. Зап. А. Короткий в с. Отаки, Бессарабія. Там же, стор. 329, ч. 48.

ВОЙ ВОЛИШИН ТРАВУ КОСИТЬ. Зап. Б. Заклинський 1911 р. в с. Зелене-Жаб'є, Галичина, від Д. Мартищука. Там же, ч. 49.

ШАНДАР БАБІ КОЖУХ КУПИВ. Там же, стор. 333, ч. 60.

ПАРУБЧЕ СЛАВНИЙ, ДАЙ МИ ЧЕРВОНИЙ. Там же, стор. 322, ч. 5.

ГОЙ ПЛЯШУ, ПЛЯШУ ТА Й САМ ХОРОШИЙ. Зап. А. Короткий в с. Отаки, Бессарабія. Там же, стор. 327—328, ч. 38.

НЕ ПЛЯШИ, НЕ ПЛЯШИ, БО ТИ НЕ ВМІЄШ. Там же, стор. 329, ч. 47.

КАЗАЛА МАМА, ЩО ГРОШЕЙ НЕМА. Там же, ч. 45.

НА ПЕЧІ ІНДИК УЗУВАЄТЬСЯ. Зап. в 1830-х роках; зб. І. Вагилевича. Там же, стор. 325, ч. 22.

ОЙ ДАЙ ЖЕ, БОЖЕ, ДВА ЛАНИ ГРЕЧКИ. «Мета», Львів, 1863, ч. 2, стор. 171.

ПОЖОВТНЕВІ КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

КОЛЯДКИ 1920—1930-х РОКІВ

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА. Колядка була поширена в 1920-х роках, друкувалась у багатьох пісенниках («Червоний пісенник, уложив І. Шевченко», Х., 1925; «40 пісень та колядок», Х., 1925; «Великий співаник», Книгоспілка, 1929 та ін.). З українських радянських співаників колядку передруковували прогресивні видання Західної України та Закарпаття. Так, у грудні 1928 р. її надруковано в Ужгороді — «Святочний додаток» до газети «Працююча молодь» (№ 23, 15 грудня). «Великий співаник», стор. 274.

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА, ЯКА НЕ БУВАЛА. Зап. П. Дзісяк 1928 р. в с. Тарасівка, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—7, од. зб. 690, арк. 20.

Варіант. «Народна творчість та етнографія», 1957, № 2, стор. 142.

В КРАЇНІ НАШІЙ. Записав М. А. Руденко в с. Слобода Яришівська, Вінниччина (з нових надходжень).

ДА ЗВІЗДА ЯСНА ВОЗСІЯЛА. Зап. С. Стрільченко 1928 р. на Кременчуччині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—5, од. зб. 443, арк. 78.

НОВА РАДА СТАЛА. Колядка літературного походження. Авторство не встановлене. «Червона ялинка», ДВУ, 1924, стор. 6.

ОЙ НАД ДНІПРОМ, НАД ЛИМАНОМ. Колядка співалась у 1920-х роках. Автори тексту І. Сенченко, музики К. Богуславський та П. Козицький. Друкувалась у популярних пісенниках 1920-х років («Масовий спів», «Великий співаник», «Червоні колядки» та ін.). «Масовий спів», ДВУ, 1926, стор. 93.

РОЗПУСТИЛАСЬ ВЕРБОНЬКА КРАЙ СЕЛА УНОЧІ. «Червоний пісенник», стор. 155.

ГЕЙ, ПРИ ДОРОЗІ ЩЕ Й НАД ДЕСНОЮ. Там же, стор. 113.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ. Там же, стор. 123—124.

ПО УСЬОМУ СВІТУ СТАЛА НОВИНА. Автор тексту Г. Епік. «40 пісень та колядок», стор. 57 (в збірці подано вказівку на мелодію. Стеценко, ч. 13).

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОЧКА. «Червоний пісенник», стор. 126.

ВСІ УСТАВАЙТЕ, В ЛАВИ СТАВАЙТЕ. Автор тексту Г. Епік. «40 пісень та колядок», стор. 58 (в збірнику є вказівка на мелодію — Стеценко, Колядки і щедрівки, ч. 9).

НА СВІТАНКУ РАНО, РАНО, РАНЕСЕНЬКО. Автор тексту — Г. Епік. Там же, стор. 61.

ПАВОЧКА ХОДИТЬ, ПІР'ЯЧКО РОНИТЬ. «Червона ялинка», стор. 9.

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ВІЛЬНИЙ ГОСПОДАРЮ. Зап. К. Смолякова 1925 р. в м. Козелець, Чернігівщина, від П. Гриценко. Від. ф. ІМФЕ, од. зб. 672, арк. 42—43. Колядка літературного походження. Поширювалась усно і в пісенниках «Червоний пісенник», «Великий співаник» (стор. 272—273). В друкованих співаниках перший рядок відмінний: «Добрий вечір тобі, вільний пролетарю».

ДОБРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ. Зап. М. Полотай 1939 р. від. Ф. Ф. Міхеда в Воронежі. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 256, арк. 107а.

ХОДИВ, ПОХОДИВ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ. Колядка співалась в 1920-х роках. Автор слів А. Панів, музичне опрацювання К. Богуславського та П. Козицького. Друкувалась у популярних співаниках, рекомендованих для клубів, студентів і хат-читалень. «Масовий спів», «40 пісень та колядок», «Великий співаник» та ін. «40 пісень та колядок», стор. 64.

ХОДИВ, ПОХОДИВ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ. Зап. М. А. Руденко в с. Слобода Яришівська, Вінниччина (з нових надходжень).

ОЙ ЗБИРАЛАСЬ П'ЯТА РАДА. Автор слів Г. Епік. Колядка присвячена V з'їзду Рад України, який відбувся 1921 р. «40 пісень та колядок», стор. 60.

ЗАГУЛИ ДЗВОНИ ПЕРЕМОГИ. Автор слів Петро Панч. Вперше з'явилася в газ. «Молоде село» 17 грудня 1922 р. «Червоний пісенник», стор. 120.

ПО СЕЛАХ, МІСТАХ. Автор тексту Г. Епік, мелодія народна. «40 пісень та колядок», стор. 63.

Шостий рік свят — шоста річниця Жовтня.

В ПОЛІ, ПОЛІ ПЛУЖОК ОРЕ. Автор тексту Г. Епік, мелодія народна. Там же, стор. 62.

ЯСНАЯ ЗІРКА. «Червоний пісенник». Співалася на мотив старої церковної колядки «Небо і земля». Передруковувалась західноукраїнськими та закарпатськими виданнями з метою антирелігійної пропаганди й агітації (див «Святочний додаток» до «Працюючої молоді», № 23, 15 грудня 1928 р.).

ЧИ ДОЗВОЛИТЕ ЗАКОЛЯДУВАТИ. Зап. Г. Судьїн 1929 р. в с. Котюжани, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—7, од. зб. 702, арк. 181. «Червоний пісенник», стор. 107. Друкувались також у збірках «40 пісень та колядок», стор. 38—39; «Великий співаник», стор. 272, та інших виданнях.

ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ НА ОБОЛОНІ. Автор невідомий. Співалась на мотив старої народної колядки під тією ж назвою. «40 пісень та колядок», стор. 65—66.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ. «Червоний пісенник», стор. 124—125.

У ПОЛІ, В ПОЛІ ТАМ ТРАКТОР ОРЕ. Зап. М. Сергіїв, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 303, од. зб. 53, арк. 33. Друкований текст див. у зб. «Пісні боротьби», стор. 22.

ОЙ У ПОЛІ НЕ ПЛУГ, А ТРАКТОР ІДЕ. Зап. К. Смолякова 1925 р. в м. Козелець на Чернігівщині, від П. Гриценко. Від. ф. ІМФЕ, ф. 1—6, од. зб. 672, арк. 43.

ЩО В БІДАКА ЙВАНА ТА ОДИН СИНОК Є. «Червоний пісенник», стор. 104. Друкувалась також у зб. «Великий співаник», стор. 277, та інших виданнях.

Автор тексту А. Панів.

ОЙ РОСЛИ, РОСЛИ ЮНАКИ СТРУНКІ. Колядка поширювалась у 1920-х роках через пресу й співалась комсомольцями на народні мотиви. Автор слів А. Панів. А. Панів, З плугом, К., 1960, стор. 96.

ОЙ З ПРЕЖДА ВІКА. «Червона ялинка», стор. 6—7. Співалась на мотив церковної колядки «Господь купався».

БІГЛА СТОРОЖА З ПОЛЯ ЧИСТОГО. Київський обл. архів, фонд 2933, оп. 1, спр. 62 (з матеріалів і віршів М. Курача, 1925 р.).

РЕВОЛЮЦІЙНІ КОЛЯДКИ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ І ЗАКАРПАТТЯ 1920—1930-х РОКІВ

НЕБО І ЗЕМЛЯ. Колядка створена в Західній Україні. Автор невідомий. Співалась і на радянській Україні. Друкувалась у зб. «Червона ялинка», стор. 9. Передруковувалась і співалась у Закарпатті. «Святочний додаток» до газети «Працююча молодь», № 23, 15 грудня 1928 р.

ОЙ ЗІЙШЛА ЗІ СХОДУ ЧЕРВОНА ЗІРНИЧКА. Зап. Ю. Д. Туряниця 1962 р. в с. Великий Бичків, Закарпаття, від Марії Матус. Співачка повідомила записувачеві, що колядка складена хлопцями та дівчатами, виконувалася десь у 1929 р. «Зробили-сьме велику зірку червену, радянський серп і молот там був намальований, усьо то начервено світилося, а ми колядували собі з тою зіркою. Шандар сільський не робив біди, бо хлопці його напоїли, то й п'яний лежав, а все село колядувало сю нову пісню» (з нових надходжень).

У ТРИДЦЯТІМ РОЦІ НОВА «РАДІСТЬ» СТАЛА. Це пісня про т. зв. пацифікацію в Західній Україні, тобто придушення революційного руху західноукраїнських робітників і селян з допомогою каральних експедицій, які організовував буржуазно-шляхетський уряд панської Польщі. Особливо активно проводив він «пацифікацію» 1930 р. на загарбаних західноукраїнських землях.

Колядку записав М. Бабій 1940 р. в с. Горбачі, Львівщина, від М. Возного. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 29, арк. 73.

НОВА «РАДІСТЬ» СТАЛА, ЯКА НЕ БУВАЛА. Пісня про мобілізацію західних українців у 1930-х роках до війська панської Польщі. Зап. О. І. Роздольський 1940 р. в с. Дорожів, Дрогобиччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—3, од. зб. 36, арк. 89.

Україна — в цих піснях мається на увазі Західна Україна.

НОВА ХМАРА СТАЛА, НА ВКРАЇНУ ВПАЛА. Зап. О. Крохмальний 1925 р. в с. Блажів, Західна Україна. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 10, арк. 370.

ПО ВСІМ СВІТІ ТАКА НОВИНА СТАЛА. Зап. Ю. Гошко 1959 р. в с. Грушівка, Волинь. Колядку склали комсомольці с. Грушівка 1933 р. і співали її під час різдвяних свят. Зібрані гроші та хліб вони передали політв'язням Ковельської тюрми (з нових надходжень).

СИДЯТЬ ПАНОВЕ ПОЗА СТОЛОВЕ. Зап. на Закарпатті. П. Лінтур, Угро-русские коляды, стор. 58—60.

НАШІ ПАНОВЕ, НАШІ ПАНОВЕ. Зап. Ю. Д. Туряниця 1962 р. в с. Великий Бичків, Закарпаття, від Миколи Гучканюка, який повідомив, що колядка виникла й широко побутувала на Рахівщині в 1926—1928 рр. В інших варіантах замість «наші панове» співали «наші сусіди» (з нових надходжень).

НАШ СПАСИТЕЛЬ НАРОДИВСЯ. Зап. Ю. Д. Туряниця 1964 р. в м. Ужгороді від старого комуніста І. М. Ваша. Пісня виникла в 1933—1934 рр. і виконувалася під час різдва на мотив колядки в селах Лоза, Гребля та ін. колишнього Іршавського (тепер — Берегівського) району (з нових надходжень).

СПАСИТЕЛЬ РОДИВСЯ, ЛЮДИ ЙОГО СЛАВЛЯТЬ. Колядку повідомив О. І. Дею 1964 р. Й. М. Плескач з с. Лоза, Закарпаття, який пояснював, що склали її комуністи І. М. Ваш, П. І. Стільник, Ю. А. Химич та ін. й виконували під час громадянської війни в Іспанії. Всі заколядовані гроші близько 6000 чеських крон були вислані на фронт, на допомогу іспанським революціонерам. В колядці говориться про те, як чеська реакція гнобила селян, обкладаючи їх податками, такими великими, що їх несила було сплатити, й екзекутори за несплату податків забирали в селян корів, телят, свиней (з нових надходжень).

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА, ВКРАЇНА ПОВСТАЛА. Зап. Климчук 1941 р. в Західній Україні, від С. Когут. Від. ф. ІМФЕ, ф. 34—2, од. зб. 29, арк. 157.

ЗВІСТКА ПРОЛУНАЛА, ТАКА НЕБУВАЛА. Зап. співробітники Тернопільського будинку народної творчості 1940 р. від молоді с. Сущик. «Українська радянська народна пісня», Львів, 1950, стор. 45—46, мелодія — стор. 144.

КОЛЯДКИ І ЩЕДРІВКИ 1940—1960-х РОКІВ

СУМНИЙ СВЯТИЙ ВЕЧІР В СОРОК ПЕРВІМ РОЦІ. Зап. 1959 р. в с. Іванівці, Івано-Франківська обл., від Павлини Цюпи, Орисі Стасів, Ліди Пазек та ін. (з нових надходжень).

НАСТАВ СУМНИЙ СВЯТИЙ ВЕЧІР. Зап. 1964 р. в с. Гибле, Львівщина, від робітника Львівського автобусного заводу В. В. Куся (з нових надходжень).

ЩЕДРИК, ВЕДРИК. Зап. на Кіровоградщині. «Українська народна поетична творчість», т. II, К., 1958, стор. 116; «Молодь України», 1961, 31 грудня.

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОНЬКИ. «Молодь України», 1961, 31 грудня.

А Я ЗНАЮ, ХТО Є ВДОМА. Там же.

ХТО В ЦЬОМУ ДОМІ ЖИВЕ-ПОЖИВАЄ. Там же.

НА ЩАСТЯ, НА ЗДОРОВ'Я. Зап. 1963 р. в с. Слобода Яришівська на Вінниччині (з нових надходжень).

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК ТА ПРИМІТКИ ДО МЕЛОДІЙ

МЕЛОДІЇ З ТЕКСТАМИ

А В ЛІСКУ, ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ (текст). Зап. в м. Гадяч. Квітка, 1922, № 145.

А В НАШОГО ДЯДЬКА У ДВОРІ БЕРЕЗА (текст). Зап. в с. Стара Осота, Кіровоградщина. Від. ф. ІМФЕ, розшифрував Л. Ященко.

А В ОКОНЕНЬКУ СТОЇТЬ ЯБЛОНЬКА. Плосайкевич, Сенчик, стор. 88, ч. 77.

А В ПОЛІ, ПОЛІ РУБЛЯТЬСЯ ДВОРИ (ВОЙ ЗАБАРИВ СИ МІСЯЦЬ У КРУЗІ). Шухевич, стор. 24, № 3.

А В ПОЛІ, ПОЛІ САМ ПЛУЖОК ОРЕ. Зап. В. Коновал в с. Юр'ївка, Житомирщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 26.

А В ЧИСТІМ ПОЛІ КОРШОМКА СТОЇТЬ (текст). Зап. в Тенятині. Плосайкевич, Сенчик, стор. 86, ч. 71.

А В ЩИРІМ БОРУ ПІД КАЛИНОЮ (ЦИ СПИШ, ЦИ ЧУЄШ, ГОСПОДАРЕЧКУ). Плосайкевич, Сенчик, стор. 85, ч. 67.

А ВО ЛЬВОВІ В ПЕРШІМ ДОМІ (А У ЛЬВОВІ В ПЕРШІМ ДОМІ). Зап. в Тенятині. Плосайкевич, Сенчик, стор. 83, ч. 58.

А ДЕ ЇДЕШ, КРАСНИЙ ВАСИЛЬКУ. Колесса Ф., № 1а.

А У ЦЬОГО ХАЗЯЇНА ВИСОКІЇ ВОРОТА. Зап. в с. Дерев'яна. Київщина, від Криворученкової. Стеценко, зб. 4, № 9.

А ХТО БАГАТИЙ, ДАЙТЕ КОЛЯДИ (БІГЛА ТЕЛИЧКА ДА З БЕРЕЗНИЧКА). Зап. М. Янчук. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 179, № 5.

А ЦИ ДОМА ВАМ ТИХ ДЕВ'ЯТЬ СИНІВ. Колесса Ф., № 3.

А ЧИ ВДОМА, ВДОМА, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ (ЧИ ДОМА, ДОМА СЕЙ ЖЕ ПАН ХАЗЯЇН). Зап. А. Шмиговський в с. Жаботині, Київщина, від О. Горової. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 2, арк. 30.

А ЧИ ЦЕ ТОЙ ДВІР, ЩО ЗАЛІЗНИЙ БІР. «Луна», № 44.

АЛЕ ДВОРУ, ДВОРУ (ЧИ ТИ СПИШ, ЧИ ЛЕЖИШ). Зап. П. Батюк в с. Білки та Кушниці, Закарпаття. Від. ф. ІМФЕ 14—5, од. зб. 6, № 25.

БУЛА ВДОВОНЬКА В КІНЕЦЬ СЕЛА. Квітка, 1917, № 45 (с. Рокитне і Рокитниці, Волинь).

БУЛИ В ДЯДЬКА БДЖОЛИ. Зап. А. Кудрицька в с. Овечаче, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 110, № 95.

В МОГО БАТЕНЬКА КРАСНА ДІВОНЬКА. Зап. Ів. Колесса в с. Ходовичах біля Стрия, ЕЗ, т. XI, № 7а.

В НАШІМ ФАСТОВІ, В СЛАВНІМ ГОРОДОЧКУ. Зап. А. Кудрицька в м. Василькові, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 110, № 98.

В НАШОГО БРАТА, БРАТА ВАСИЛЯ. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 344а, арк. 242.

В НАШОГО ПАНА НОВІЇ ДВОРИ (В НАШОГО ПАНА, ПАНА КРАЙНИКА). Зап. Ф. Колесса в с. Ясенів Горішній, Галичина. Шухевич, стор. 24, ч. 3.

В НЕДІЛЮ РАНО ЙИЛО СВІТАТИ. Шухевич, стор. 188.

В ПОЛІ, ПОЛІ ПЛУЖОК ХОДИТЬ (В ПОЛІ, В ПОЛІ ПЛУЖОК ХОДИТЬ). Зап. в м. Почаєві, Волинь. Леонтович, № 27.

В ЦЬОМУ ДОМІ, ЯК У РАЮ (В ЦЬОМУ ДВОРКУ, ЯК У ВІНКУ). Зап. В. Коновал в с. Жадьківка, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 22.

ВАСИЛЕВА МАТИ ПІШЛА ЩЕДРУВАТИ. К. Стеценко, зб. 2, стор. 7, № 3.

ВАСИЛЬКО КОНИКА СІДЛАЄ (ПАВЛЕЧКО КОНИКА СІДЛАЄ). Зап. М. Янчук. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 179, № 14.

ВИСОКО СИДЖУ, ДАЛЕКО ВИДЖУ (текст). Зап. Й. Роздольський і С. Людкевич в Ременіві. ЕЗ, т. XXI, ч. I, № 151.

ВОЙ МА РАНО ЗОРЯ ЗОРЯЛА (ОЙ РАНО, РАНО, ЗОРІ ЗОРІЛИ). Зап. на Гуцульщині. Шухевич, стор. 24, № 5.

ВОЛИКИ ПАСЛА, ХУСТОЧКУ ШИЛА (ДІВЧИНА КРАСНА ВОЛИКИ ПАСЛА). Зап. І. Корсовецький в 1927—1928 рр. на Поділлі. Від. ф. ІМФЕ. ф. 6—4, од. зб. 157, № 44.

ВСЕ ПОПІД ЛУГИ, ВСЕ КАЛИНОВІ (ПОПІД ЛУЖЕНЬКИ КАЛИНОВИЙ ЛІС). Зап. І. Колесса в с. Ходовичі біля Стрия. ЕЗ, т. XI, 16а.

ГЕЙ Д'ЦЕМУ ДВОРУ БА Й Д'ВЕСЕЛОМУ. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 344 а, арк. 73.

ГЕЙ, ЧИ ТИ ТАМ ДОМА, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ. Соболевський, стор. 84.

ГОЙ ТИ НАШ ПАНЕ, ПАНЕ ІВАНЕ (текст). Зап. в с. Шешори, Галичина. Колесса, 1938, стор. 163, № 1.

ГОСПОДАРЕ, ГОСПОДИНЮ, КОЛЯДА. Плосайкевич, Сенчик, 1916, стор. 88, ч. 76.

ГОСПОДАРСЬКИЙ ДВІР НА СЕМИ СТОВПАХ. Зап. О. Рубець. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 174, № 53.

ДІВКА ГАННОЧКА ПО ГОРОДУ ХОДИЛА (текст). Зап. в с. Веприк, Полтавщина. Від. ф. ІМФЕ, розшифрував Л. Ященко.

ДОБРИЙ ВЕЧІР, ПАНЕ ХАЗЯЇНЕ (ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ГОСПОДАРЮ). Зап. Г. Танцюра в с. Зятківці, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 34, № 3.

ДОБРИЙ ВЕЧОР ТОБІ, ГОСПОДАРЮ (текст). Зап. Г. Танцюра в с. Зятківці, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 35, № 124.

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ПАНЕ ХАЗЯЇНУ (ДОБРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ). Зап. в с. Фидрівка, Полтавщина. Від. ф. ІМФЕ, розшифрував Л. Ященко.

ДОБРИЙ ВЕЧІР, ЩЕДРИЙ ВЕЧІР. Шухевич, стор. 197.

ДОБРИЙ ВЕЧІР, ЩЕДРИЙ ВЕЧІР. Зап. в с. Чорногузи, Чернівеччина. Ященко, стор. 43.

ЖАЛА ГАННУСЯ ШОВКОВУ ТРАВУ (текст). Зап. в с. Незвір, Волинь. Квітка, 1922, № 169.

ЖАЛА УЛЯНКА. Ступницький, стор. 2.

ЗАВИЛИСЯ КУЧЕРІ В НАШОГО ОЛЕКСИ. Зап. О. Рубець. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 174, № 56.

ЗАЖУРИЛАСЯ КРУТАЯ ГОРА (ЗАЖУРИЛАСЯ ВИСОКА Й ГОРА). Зап. М. Неказать, Волинь. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 113, № 47.

ЗАЩЕБЕТАЛА СИВА ЛАСТІВКА. Колесса Ф., 1923, № 108.

ЗДИБАВ СІ МІСЯЦЬ (ІШОВ, ПЕРЕЙШОВ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ). Зап. І. Колесса в с. Ходовичі, Галичина, ЕЗ, т. XI, № 2.

З-ПІД ГІР, З-ПІД ДОЛИН ТУМАН УСТАЄ. К. Стеценко, зб. 2, стор. 10, № 5.

ІВАНЕ-ПАНЕ, ВСТАВАЙ, НЕ ЛЕЖИ. Зап. в с. Фидрівка, Полтавщина. Від. ф. ІМФЕ, розшифрував Л. Ященко.

ІЗ-ЗА ГАЮ ЗЕЛЕНОГО (текст). Зап. О. Правдюк в с. Вороньки, Чернігівщина (з нових надходжень).

ІЗЛЕТІВ СОКІЛ ТА НА ВІКОНЕЧКО (текст). Зап. М. Лисенко. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 31, № 4.

ІШЛИ МОЛОДЦІ РАНО З ЦЕРКОВЦІ (текст). Зап. І. Колесса в с. Ходовичах, Галичина. Колесса Ф., 1938, стор. 173, № 10.

Й А В НЕДІЛЕНЬКУ ТА Й ПОРАНЕНЬКУ (текст). Зап. В. Шухевич в с. Ясенів Горішній, Галичина. Шухевич, стор. 25, ч. 7. (Колесса Ф., 1938, стор. 187, № 21).

Й А В ПОЛІ, ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ (А В ПОЛІ, В ПОЛІ, БЛИЗЬКО ДОРОГИ). Зап. О. Кольберг в Іспасі, Галичина. Kolberg, Pokucie, стор. 109, № 14, (Колесса Ф., 1938, стор. 175, № 12).

ЇЗДИВ, БЛУКАВ БІЛ МОЛОДЕЦЬ ДУНАЮ (ЇХАВ МИХАСЬО Й А З ГІР ДО НІМЕЦЬ). Плосайкевич, Сенчик, стор. 89, ч. 81.

КОЛО ДВОРУ. Ступницький, № 19.

КОЛЯД, КОЛЯД, КОЛЯДНИЦЯ (КОЛЯДИН, КОЛЯДИН). Зап. В. Коновал в с. Гор'ївка, Бердянщина, від Ак. Шила. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 27.

КОЛЯД, КОЛЯД, КОЛЯДНИЦЯ (ОЙ КОЛЯДА, КОЛЯДНИЦЯ, 3—5). Зап. К. Квітка в с. Калинова, Харківщина. Квітка, 1922, № 149.

КРАСНАЯ ПАННА САД САДИЛА (текст). Зап. М. І. Неказать 1914 р. на Волині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 113, № 56.

ЛЕТІВ СОКІЛ ІЗ КИЄВА НА ДІН. Зап. П. Коломийченко в м. Курську. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 109, № 79.

ЛЕТІВ, ЛЕТІВ ТА СОКОЛОНЬКО (текст). Зап. М. Мишастий. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—4, од. зб. 345, № 1.

МОЛОДАЯ МАРУСЕНЬКА ДА САДОК САДИЛА (Молоденька Галочка сад посадила). Зап. О. Рубець. Від ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 174, № 59.

МОЛОДИЙ ІВАНКО РАНЕНЬКО УСТАВ (ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ). Зап. В. Коновал в с. Кезі, Чернігівщина, від М. Тарнавської. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 21.

ОЙ В ГОРОДОЧКУ ПРИ БАРВІНОЧКУ. ЕЗ, т. XXI, ч. 1, № 147.

ОЙ В ЛІСКУ, В ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ (Й А В ЛІСКУ, ЛІСКУ, НА ЖОВТІМ ПІСКУ). Шухевич, стор. 26.

ОЙ В ЛІСКУ, ЛІСКУ ТА НА ЖОВТІМ ПІСКУ (текст). Зап. в с. Вовчинці, Київщина. Квітка, 1922, № 159.

ОЙ В ЛЬВОВІ, ЛЬВОВІ ТА Й НА ТОРГОВІ (текст). Стеценко, № 41.

ОЙ В РОЗІ, РОЗІ, НА ПЕРЕВОЗІ (А В ДНІСТРІ, В ДНІСТРІ ТА В ПЕРЕВОЗІ). К. Квітка, 1917, № 46.

ОЙ В ТЕП'ЯТИНІ НА ОБОЛОНЮ (ЩО НА БУЛОНІ ПУТАНІ КОНІ). Плосайкевич, Сенчик, стор. 87, ч. 74.

ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ НА ОБОЛОНІ (текст). Зап. М. Лисенко. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 31, № 5.

ОЙ ВИДИТ БОГ, ВИДИТ ТВОРЕЦЬ. Зап. в с. Овечаче, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 110, № 50.

ОЙ ГОРДИЙ, ПИШНИЙ, ГРЕЧНИЙ МОЛОДЧЕ (текст). Зап. В. Коновал в с. Басаличівка, Вінниччина, від П. Івасенка. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 32.

ОЙ ГОРДОПИШНИЙ ПАН ГОСПОДАРЮ. Леонтович.

ОЙ ГУЛА, ГУЛА КРУТАЯ ГОРА (текст). Зап. В. Щепотьєв в с. Балясне, Полтавщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 115б, № 46.

ОЙ ДОБРИЙ ВЕЧІР, ГРЕЧНАЯ ПАННО (ОЙ ВИЙДИ, ВИЙДИ, ГРЕЧНАЯ ПАННО). Зап. Й. Роздольський та С. Людкевич в с. Висоцьке, Галичина. ЕЗ, т. XXI, ч. 1, № 152.

ОЙ ДОБРИЙ ВЕЧІР, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ (ОЙ ВЕЧЕР ДОБРИЙ, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ). Зап. А. Кудрицька в с. Овечаче, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 110, № 94.

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ (текст). Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 111, № 3.

ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ (текст). Зап. А. Кудрицька в с. Овечаче, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 110, № 96.

ОЙ ЗА ДУНАЄМ, ЗА РІЧЕЧКОЮ (ОЙ НА ДУНАЮ ТА НА БЕРЕЖКУ). Зап. Л. Ященко в с. Шибено, Хмельниччина. Від. ф. ІМФЕ.

ОЙ ЗА САДАМИ ТРАВКА МУРАВКА. МУЕ, № 16.

ОЙ ЗАШУМІЛА КРУТАЯ ГОРА (ЗАЖУРИЛАСЯ ВИСОКА Й ГОРА). Зап. в с. Губське, Полтавщина. Квітка, 1922, № 127.

ОЙ КОЛЯДА, КОЛЯДИЦЯ (текст). Зап. М. Янчук. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 179, № 2.

ОЙ КРАСНА, РЯСНА В ЛУЗІ КАЛИНА (текст). Зап. В. Щепотьєв в с. Березова Лука, Миргородщина, від Зайця. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 115б, № 53.

ОЙ НА ГОРІ МОНАСТИР (пляс). Л. Архімович, Українська класична опера. К., 1957, стор. 20—21.

ОЙ НА ГОРОНЬЦІ (текст). Стеценко, № 34.

ОЙ НА РІЧЦІ, НА ЙОРДАНІ (текст). Зап. І. Корсовецький в с. Гранів, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 93, арк. 121.

ОЙ ПІД ВЕРБОЮ, ПІД ЗЕЛЕНОЮ (текст). Д. Ревуцький, Золоті ключі, в. III, № 5.

ОЙ ПЛЯШУ, ПЛЯШУ, ЗНАЮ ДО КОГО (ГОЙ ПЛЯШУ, ПЛЯШУ ТА Й САМ ХОРОШИЙ). Шухевич, стор. 181, № 3.

ОЙ ПО ГОРОДУ ВСЕ МАКИ ЦВІТУТЬ (текст). Зап. В. Верховинець, «Сяйво», № 1, 1914, стор. 23.

ОЙ ПОЗА ГУМЕНЮ БИТАЯ СТЕЖЕНЬКА. Зап. в Теп'ятині. Плосайкевич, Сенчик, стор. 89, ч. 79.

ОЙ ПОЗВОЛЬ, ПАН ХАЗЯЇН (текст). Ступницький, № 17б.

ОЙ ПОПІД ГОРУ ДВІ ЗОЗУЛЕНЬКИ ЯЧМІНЬ ЖНУТЬ (ТАМ НА ГІРОНЬЦІ ДВІ ЗОЗУЛЕНЬЦІ В ЯЧМЕНІ). Зап. в с. Ходовичах біля Стрия. Колесса І. ЕЗ, т. XI, № 18.

ОЙ ПОПІД ЛУЖОК ТАМ ОРЕ ПЛУЖОК. Зап. О. Тимінська в с. Дзвинячці, Буковина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 344а, арк. 89.

ОЙ ПОСЕРЕД ДВОРУ БЕРЕЗА СТОЯЛА (А В НАШОГО ДЯДЬКА У ДВОРІ БЕРЕЗА). Леонтович, № 30.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ (текст). Квітка, 1917, № 42. Побутувала в Звягелі, Ковельського пов.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ (текст). Зап. в с. Вовничі, Волинь. Квітка, 1922, № 167.

ОЙ РАНО, РАНО КУРИ ЗАПІЛИ (текст). Зап. Л. Плосайкевич і Я. Сенчик. МУЕ, стор. 8, № 17.

ОЙ РАНО, РАНО КУРОНЬКИ ПІЛИ (текст). Зап. в с. Струтині Нижнім, Долинського пов. Колесса Ф., 1938, стор. 170, № 7.

ОЙ СИВАЯ ТА І ЗОЗУЛЕНЬКА (текст). Зап. А. Конощенко в с. Королівка. Там же, стор. 166, № 3.

ОЙ СЛАВЕН ЯВЕН КРАСНИЙ АНДРІЙКО (ОЙ СЛАВЕН ВОЇН НАШ ПАН ІВАНКО; ОЙ СЛАВЕН КОЗАК ДА СТАРШИЙ ПАВЛО). Зап. К. Квітка на Полтавщині. Там же, стор. 174, № 11.

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ (ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ ТА ЗА КАМ'ЯНОЮ). Стеценко, зб. 4, стор. 14, № 9.

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ (ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ ТА ЗА КАМ'ЯНОЮ). Стеценко, № 37.

ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ ТА ЗА КАМ'ЯНОЮ (ОЙ ЗА ГОРОЮ, ЗА КАМ'ЯНОЮ). Зап. М. Лисенко. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 31, № 1.

ОЙ ТАМ У ЛІСІ ПРИ ОСИЧИНІ (СТОЇТЬ БЕРЕЗА ТОНКА, ВИСОКА). Зап. Й. Роздольський та С. Людкевич у Висоцькому. ЕЗ, XXI, ч. I, № 145.

ОЙ ТАМ У ПОЛІ ГОСПОДАР ОРЕ. Зап. О. Тимінська на Буковині від Г. Лупул. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 344а, арк. 25.

ОЙ ТИ, ПАНЕ ІВАНЕ, ТА ЗАГОРОДИ ДВІР. Зап. П. Коломийченко в м. Курську. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 109, № 80.

ОЙ У ГОРОДІ Й А В ЧАСТОКОЛІ (текст). Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 113, стор. 51.

ОЙ У ГОРОДІ ЯРУСАЛИМІ. Зап. Г. Танцюра в с. Затківці, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 35, № 122.

ОЙ У ПОЛІ (текст). Ступницький В., 1916, № 16.

ОЙ У ПОЛІ НА СТОДОЛІ (ЗА ЖИТОМ, ЖИТОМ ТА Й ЗА ЧЕРЕТОМ). Зап. М. Неказать на Волині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 113, № 55.

ОЙ У ПОЛІ ПРИ ДОРОЗІ (текст). Стеценко, зб. 2, стор. 15, № 10.

ОЙ У САДОЧКУ, В ВИНОГРАДОЧКУ (ОЙ У САДОЧКУ Й А В ЧЕРЕШНЕВІМ). Зап. Й. Роздольський та С. Людкевич в с. Волянівці, Галичина, ЕЗ, XXI, ч. I, № 150.

ОЙ У САДУ, САДУ, САДУ-ВИНОГРАДУ (текст). Зап. М. Янчук. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 179, № 10.

ОЙ ХОДИТЬ, ПОХОДИТЬ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ (ХОДИТЬ, ПОХОДИТЬ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ). Зап. М. Мишастий в с. Блистава, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—4, од. зб. 345, № 2.

ОЙ ЧИ Є, ЧИ НЕМА ПАН ГОСПОДАР ДОМА (текст). Зап. Л. Ященко та Д. Янчук в с. Лошнів, Тернопільщина. Від. ф. ІМФЕ.

ОЙ ЧИ Є, ЧИ НЕМА ПАН ГОСПОДАР ДОМА (текст). Соболевський, стор. 83.

ОЙ ЯСНА, КРАСНА В ЛУЗІ КАЛИНА. Стеценко, № 19.

ПАВОЧКА ХОДИТЬ, ПІР'ЯЧКО ГУБИТЬ (ПАВОЧКА ХОДИТЬ, ПІР'ЯЧКО РОНИТЬ). Стеценко, № 31.

ПАВОЧКА ХОДИТЬ, ПІР'ЯЧКО РОНИТЬ (текст). Зап. О. Рубець в с. Рюхово. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 174, № 55.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ВСТАВАЙ З ПОСТЕЛІ. Стеценко, № 39.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, НА ТВОЙОМУ ДВОРІ (ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ТИ СПИШ, БУЯЄШ). Зап. К. Квітка в с. Малин, Київщина. Квітка, 1922, № 181.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, НА ТВОМУ ДВОРІ. Зап. Г. Танцюра в с. Зятківцях, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 34, № 18 і 19.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ТИ ПРОСЛАВИВСЯ (В нашого пана господаренька). Зап. Г. Танцюра в с. Зятківцях, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 34, № 20.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, УСТАВАЙ, НЕ СПИ. Зап. А. Кудрицька у Васильківському пов., Київщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 110, № 101.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ЧИ Є ТИ ДОМА (ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ЧИ Є ВИ ДОМА). Зап. Г. Танцюра в с. Зятківцях, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 34, № 23.

ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, ЦИ СПИШ, ЦИ ЧУЄШ (ПАНЕ ГОСПОДАРЮ, СПИШ, НЕ ЧУЄШ). Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 344а, арк. 60.

ПАСЛА ГАНДЗУНЯ ЧОТИРИ ВОЛИ (ПАСЛА ЗОСЮНЯ ЧОТИРИ ВОЛИ). Зап. Й. Роздольський та С. Людкевич в с. Новий став, Галичина, ЕЗ, т. XXI, ч. 1, № 158.

ПІД ВІКНОМ КОЛЯДНИК ТРЯСЕТЬСЯ (текст). Зап. С. Турик в с. Шкроботівці, Волинь. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 342, арк. 12.

ПІШЛА АННОЧКА РАНО ПО ВОДУ (ПІШЛА ГАННУСЯ РАНО ПО ВОДУ). Зап. І. Колесса в с. Ходовичі, Галичина. Колесса Ф., 1938, стор. 197, № 28.

ПІШЛА ГАНУНЕНЬКА ПО ВОДОНЬКУ (ПІШЛА КСЕНУСЯ Й А В ЛІС ПО ВОДУ). Зап. Й. Роздольський та С. Людкевич в с. Мечищів. ЕЗ, XXI, ч. 1, № 142.

ПІШЛА ДІВЧИНА РАНО ПО ВОДУ (ПІШЛА ГАННУСЯ РАНО ПО ВОДУ). Зап. Л. Плосайкевич і Я. Сенчик в Тенятині, МУЕ, стор. 84, ч. 63.

ПІШЛО ТРЬОХ БРАТТЯ (ПІШЛО ТРИ БРАТИ В ПОЛЕ ОРАТИ). Зап. О. Правдюк від групи доярок в с. Вербне, Хмельниччина. Від. ф. ІМФЕ.

ПО ГОРАХ, ГОРАХ СНІЖЕНЬКИ ЛЕТЯТЬ (текст). Зап. Г. Танцюра в с. Зятківцях, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 35, № 118.

ПО ГОРАХ, ГОРАХ СНІЖЕНЬКИ ЛЕЖАТЬ (ПО ГОРАХ, ГОРАХ

СНІГИ ПОЛЯГЛИ). Зап. В. Харків у м. Нова Ушиця, Хмельниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—3, од. зб. 81, стор. 675.

ПО ГОРІ, ГОРІ (ПО ГОРІ, ГОРІ ЗЕЛЕНЕ ВИНО). Стеценко, № 24.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ЛІТАЛИ (ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВОНЬКИ ХОДЯТЬ). Шухевич, стор. 24.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ (текст). Зап. М. Лисенко в с. Плиснові, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 24—5, од. зб. 31, № 7.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ (текст). Зап. А. Кудрицька в с. Овечаче, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. III, № 155.

ПО ГОРІ, ГОРІ ПАВОНЬКИ ХОДИЛИ (ПО ГОРІ, ПО ГОРІ ПАВИ ХОДИЛИ). Зап. в с. Майдан Горішній, Галичина. Квітка, 1922, № 161.

ПО ДОРОЗІ, ЖУЧКУ (пляс). Л. Архімович, Українська класична опера, К., 1957, стор. 20—21.

ПО КОНЕЦЬ МОСТУ КАЛИНОВОГО (текст). Зап. М. Мишастий в с. Блистава, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—4, од. зб. 345, № 5.

ПО МОСТУ, МОСТУ, ПО ЗАЛІЗНОМУ (ОЙ ТОРГОМ, ТОРГОМ, ТОРГОВИЦЕЮ). Зап. В. Коновал в с. Серединка, Чернігівщина, від О. Заушкевич. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 117, № 42.

ПОНАД РІЧКОЮ, ПОНАД БИСТРОЮ (текст). Рубець, № 47.

ПРИЛЕТІВ СОКІЛ ДО ВІКОНЦЯ. Стеценко, стор. 5.

ПРИЛЕТІЛА ЛАСТІВОНЬКА (текст). Зап. М. Підоплічко в Звенигородському повіті. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—5, од. зб. 204, арк. 1, № 1188.

ПРИЛЕТІЛА ЛАСТІВОЧКА (текст). Зап. Ященко в с. Кислиці, Чернівеччина, стор. 45.

РОСЛО ДЕРЕВЦЕ ТОНКО, ВИСОКО (СТОЇТЬ ЯВОРЕЦЬ ТОНКИЙ, ВИСОКИЙ). Зап. З. Калина 1946 р. в с. Білка, Закарпаття. Від. ф. ІМФЕ, ф. 44—5, од. зб. 6, стор. 96.

СВІТИ, СВІТИ, МІСЯЧЕНЬКУ. Зап. Л. Плосайкевич і Я. Сенчик в с. Чортовець, Томашівського пов. МУЕ, стор. 82, ч. 53.

СИДИТЬ ДЯДЬКО НА СТІЛЬЦІ (текст). Зап. А. Шмиговський в с. Сидорівці, Київщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 2, арк. 48.

СІЯЛА ГАНДЗЯ ЯРУЮ РУТОЧКУ. Плосайкевич, Сенчик, стор. 83, ч. 39.

СПАВ ГАВРИЛО В ШОПІ НА ДАХУ (ПРЕДВІЧНІ НА ПЕЧІ СИДІЛИ). Зап. О. Правдюк від М. І. Бачинського в м. Кам'янець-Подільську, Хмельниччина. Від. ф. ІМФЕ.

СУСІДОЧКИ, ГОЛУБОЧКИ (БАБСЬКА КОЛЯДКА). Зап. В. Харків у с. Костів, від М. Половинки. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—3, од. зб. 85, стор. 327.

ТА ДІВКА ПРІСЕЧКА ТА Й ОДНА В БАТЕЧКА (ДА ДІВКА ПРІСЕЧКА ОДНА В БАТЕЧКА). Зап. П. Коломийченко 1912 р. в м. Курську. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 109, № 74, 75.

ТА ОЙ ТАМ ЗА ЛІСОМ (ТАМ ЗА ЛІСОМ, ЗА ТЕМНЕНЬКИМ). Зап. М. Новицький в с. Рудівка, Прилуччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—5, од. зб. 203, арк. 1.

ТАМ В КАСУНЕНЬКИ ПІД ВІКОНЦЯМИ (А В МАРУСЕНЬКИ НА ПОДВІРОНЬКУ). Зап. Й. Роздольський та С. Людкевич в м. Гряда. ЕЗ, т. XXI, ч. 1, № 164.

ТАМ КОЛО МЛИНА РОСТЕ КАЛИНА (ПЕРЕД ДВЕРИМА СТОЇТЬ КАЛИНА). Лисенко, стор. 71.

ТАМ НА ГОРОНЬЦІ ДВІ СОКОЛОНЬЦІ ЯЧМІНЬ ЖНУТЬ (ТАМ НА ГІРОНЬЦІ ДВІ ЗОЗУЛЕНЬЦІ В ЯЧМЕНІ). ЕЗ, т. XI, ч. 1, № 154.

ТАМ НА РІЧЕЧЦІ, НА БИСТРІЙ. Зап. І. Колесса в с. Ходовичах, Галичина. ЕЗ, т. XI, № 19.

У НЕДІЛЕНЬКУ ТА РАНЕСЕНЬКО (ЕЙ, ЗАКАЗАНО І ЗАРАДАНО). Зап. В. Коновал в с. Тинне, Ровенщина, від Б. Левитського. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 23.

У ПАНА ЙВАНА ОБГОРОДЖЕН ДВІР (У ПАНА ЙВАНА ДВОР ОГОРОЖЕН). Зап. М. Мишастий в с. Блиставі, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 345, № 3.

У ПАНА, ПАНА ЗАСЛАНА СКАМ'Я (текст). Зап. В. Щепотьєв в с. Попівка, Миргородщина, від. А. Г. Філянської. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 1156, № 45.

У ПОЛІ, ПОЛІ (текст). Зап. В. Коновал в с. Тинне, Рівненщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 25.

УГАДАЙ, ГАННО, ПРИЛИЧНАЯ ПАННО. Зап. О. Рубець. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 174, № 60.

ХОДИТЬ, ПОХОДИТЬ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ (текст). Зап. В. Коновал в с. Кезі, Чернігівщина, від М. Тарнавської. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 18.

ЦИ ДОМА, ДОМА, ГОСПОДАРЕНЬКУ (текст). Зап. в с. Ходовичах, Галичина. І. Колесса, ЕЗ, т. XI, № 15а.

ЦИ ТИ ДОМА, ГРЕЧНИЙ ПАНЕ (ЧИ Є ДОМА ПАН ГОСПОДАР). Гнатюк, ЕЗ, т. XXXV, стор. 4.

ЧИ ДОМА, ДОМА БІДНАЯ ВДОВА (текст). Стеценко, № 21.

ЧИ ДОМА, ДОМА ГРЕЧНИЙ КАВАЛІР (ЦИ ДОМА, ДОМА БІЛИЙ МОЛОДЧЕ). Зап. О. Роздольський та С. Людкевич в с. Дашава, Галичина. ЕЗ, т. XXI, ч. 1, № 163.

ЧИ ДОМА, ДОМА ПАН ГОСПОДАР (текст). Рубець, № 67.

ЧИ Є, ЧИ НЕМА ГОСПОДАР ДОМА (текст). Зап. Л. Плосайкевич і Я. Сенчик в с. Віткові, Холмщина, МУЕ, стор. 85, ч. 68.

ЧИЙ ЖЕ ТО ПЛУЖОК НАЙРАНШЕ ВИЙШОВ (ЧИЙ ТО МИ ПЛУЖОК НАЙРАНШЕ ВИЙШОВ). Зап. Й. Роздольський та С. Людкевич в с. Стротин, Галичина. ЕЗ, т. XXI, ч. 1, № 144.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 110, № 104.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР (А Я ЗНАЮ, ЩО ПАН ДОМА). Стеценко, № 35.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР (ДОБРИЙ ВЕЧЕР, ГОСПОДАРЮ). Зап. Л. Ященко в с. Бережинці, Хмельниччина. Від. ф. ІМФЕ.

ЩЕДРИК, ВЕДРИК (текст). Стеценко, 1918, стор. 5, № 18.

ЩЕДРИК, ВЕДРИК (текст). Зап. К. Квітка в с. Гнилець, Київщина, Квітка, 1922, № 157.

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОЧКА. (текст). Леонтович М., Украинские народные песни, 1956, стор. 14.

ЩО В ЄРУСАЛИМІ РАНО ЗАДЗВОНИЛИ. Зап. П. Коломийченко в м. Курську. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 109, № 77.

ЩО В ЛУЗІ, ЛУЗІ КРАСНА КАЛИНА (А В ЛУЗІ, ЛУЗІ А В КАЛИНОВІМ). Зап. В. Коновал в с. Янівці, Чернігівщина, від П. Шохи. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 44.

ЩО В ЛУЗІ, ЛУЗІ КРАСНА КАЛИНА (А В ЛУЗІ, В ЛУЗІ Й А В КАЛИНОВІМ). Зап. В. Коновал в с. Янівці, Чернігівщина, від П. Шохи. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 43.

ЩО В НАШОГО ХАЗЯЇНА СТОЇТЬ ЯВІР У ДВОРІ. Зап. В. Щепотьєв в с. Балясне, Полтавщина, від А. І. Тищенко. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 115б, № 51.

ЩО В ПАНА ВАСИЛЯ УМНАЯ ЖОНА (ЩО В ПАНА ДЯДЬКА СЛАВНАЯ ЖЕНА). Зап. В. Коновал в с. Кезі, Чернігівщина, від М. Тарнавської. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 20.

ЩО В ПАНА ФЕДОРКА ДА ОДИН СИНКО (текст). Зап. О. Рубець в с. Рюхово. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 174, № 61.

ЩО В ПОЛІ, ПОЛІ САМ ПЛУЖОК ОРЕ. Зап. В. Коновал в с. Рябухи, Конотопщина, від М. Гудзенка. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 38.

ЩО В ПОЛІ, ПОЛІ ТА Й НА РОЗДОЛІ (ОЙ В ПОЛІ, В ПОЛІ ДА НА РОЗДОЛІ). Зап. в с. Глубоке, Полтавщина. Квітка, 1922, № 126.

ЩО В СІЙ ХАТІ ТА Й НА ПОКУТІ. Зап. П. Коломийченко в м. Курську. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 109, № 78.

ЩО В ТЕРЕМОЧКУ ТА НА КРІСЛЕЧКУ (КРАСНИЙ МОЛОДЧЕ, В КРЕСЛИЧКУ СИДИШ). Зап. М. Мишастий в с. Блистові, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—4, од. зб. 345, № 6.

ЩО В ЦЕЙ ДОМ. Зап. М. Мишастий в с. Блистава, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 144, од. зб. 345, № 4.

ЩО В ЦЬОМУ ДОМУ ТА ТИХА ВЕЧЕРЯ. Зап. М. Мишастий в с. Блистава, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—4, од. зб. 345, № 2.

ЩО МАТИ СИНА ДА НАРОДИЛА (ОЙ РАНО, РАНО ВСІМ ЗАГАДАНО). Зап. П. Коломийченко 1912 р. в м. Курську. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 109, № 76.

ЩО НА МОРІ, МОРІ (ЩО ПОСЕРЕД МОРЯ СТОЇТЬ ГОГОЛЯ). Зап. В. Коновал в с. Кезі, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 19.

ЩО ПО ПОЛЮ, ПОЛЮ ЧИСТОМУ (Й А В ПОЛІ ТА НА СУХОДОЛІ). Зап. М. Мишастий в с. Блиставі, Чернігівщина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—4, од. зб. 345. № 4.

ЩО У ПАНА ЙВАНА ТА ОДИН СИНОК Є (ЩО В ПАНА ХАЗЯЇНА ДА ОДИН СИНОК Є). Стеценко, № 27.

ЩО У ПОЛІ, ПОЛІ СТОЯЛА БЕРЕЗА. Зап. В. Щепотьєв в с. Попівка, Миргородщина, від А. Г. Філянської. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 115б, № 54.

Я МАЛЕНЬКИЙ ХЛОПЧИК (Я МАЛЕНЬКИЙ ПАХОЛОК). Зап. М. Янчук. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 179, № 4.

ЯК ЗАЖУРИТЬСЯ КРУТАЯ ГОРА (ЗАЖУРИЛИСЯ ЧОРНІ ГОРОНЬКИ). Зап. О. Правдюк у с. Вороньки, Чернігівщина.

МЕЛОДІЇ БЕЗ ТЕКСТІВ

1. Зап. В. Щепотьєв в с. Попівка, Миргородщина, від А. Г. Філянської. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 115б.
2. Зап. В. Коновал в с. Тинне, Рівненський пов., від Б. Левитського. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 177, № 24.

3. Зап. В. Щепотьев. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 115б.
4. Зап. В. Верховинець, «Сяйво», № 1, 1914, стор. 23.
5. Зап. Ів. Колесса в с. Ходовичі біля Стрия. т. XI, 1901, № 9.
6. «Луна», № 20.
7. Зап. К. Квітка в с. Шпичинці, Київщина. Квітка, 1922, № 158.
8. Зап. П. Батюк в с. Білки, Іршавська округа, від Ю. Білинець. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 36.
9. Зап. П. Батюк в с. Білки, Іршавська округа, від О. Поповича та Й. Сенинець. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 21.
10. Зап. З. Калина в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 56.
11. Зап. З. Калина в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 57.
12. Зап. П. Батюк в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 4.
13. Зап. З. Калина в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 58.
14. Зап. З. Калина, в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 10.
15. Зап. К. Квітка в м. Гадяч, Полтавщина, Квітка, 1922, № 144.
16. Зап. К. Квітка в с. Довгополе, Галичина. Там же, № 165.
17. Зап. К. Квітка в с. Малин, Київщина. Там же, № 182.
18. Зап. К. Квітка в с. Війтове, Полтавщина. Там же, № 142.
19. Зап. К. Квітка в м. Гадяче, Полтавщина. Там же, № 146.
20. Зап. З. Калина в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 43.
21. Зап. З. Калина в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, стор. 96.
22. Зап. З. Калина в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, стор. 101.
23. Зап. З. Калина в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 44.
24. Зап. П. Батюк в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 20.
25. Зап. П. Батюк в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 26.
26. Зап. П. Батюк в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 22.
27. Зап. П. Батюк та Ю. Білинець в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 35.
28. Зап. П. Батюк в с. Білки, Іршавська округа, від П. Покривчака. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 34.
29. Зап. П. Батюк в с. Білки, Іршавська округа. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—5, од. зб. 6, № 33.
30. Зап. Г. Танцюра в с. Зятківцях, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 34, № 2.
31. Зап. Г. Танцюра в с. Зятківцях, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 34, № 4.
32. Зап. Г. Танцюра в с. Зятківцях Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 34, № 5.
33. Зап. Г. Танцюра в с. Зятківцях, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 34, № 15.
34. Зап. К. Квітка в с. Полонне, Звягельського пов., Волинь. Квітка, 1922, № 176.

35. Зап. К. Квітка в с. Гнилець, Київщина. Там же, № 155.
36. Ступницький, № 18.
37. Рубець, № 81.
38. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 344а, арк. 55.
39. Шухевич, стор. 23, № 1.
40. МУЕ, 1916.

МЕЛОДІЇ ПІСЕНЬ ПРО КОЗУ

БЕ-Е-Е, КОЗУНЮ! Зап. М. Янчук, від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 179, № 16.

ГО-ГО-ГО, КОЗА. Зап. О. Рубець в с. Рюхово. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 174, № 58.

ГУЛЯЙ, КОЗУНЮ, ГУЛЯЙ. Зап. В. Кравченко в 1926—28 рр. на Коростенщині. Від. ф. ІМФЕ, ф. 155, арк. 142.

ДЕ КОЗА ХОДИТЬ. Зап. М. Янчук. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 179, № 17.

КОЗА. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 111, стор. 22.

КОЗА (НОВОРІЧНА ГРА). Квітка, 1917, № 79.

ОЙ ГО-ГО-ГО, КОЗА. Зап. Л. Плосайкевич і Я. Сенчик в с. Свори. МУЕ, т. XVI, стор. 90, ч. 84.

ОЙ ДОБРИЙ ВЕЧІР ДО СЕЇ ХАТИ. Шухевич, стор. 181.

СКАЖИ, КОЗУНЮ, СКАЖИ НЕБОГО. Зап. Л. Плосайкевич і Я. Сенчик в с. Стрижів. МУЕ, т. XVI, стор. 90, ч. 83.

МЕЛОДІЇ ПІСЕНЬ ПРО МАЛАНКУ

ВАСИЛЬЧИКУ-ЧЕЧЕРЧИКУ. Зап. В. Котик 1960 р. в с. Біличин, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 14—3, од. зб. 330, арк. 38.

НАША МАЛАНОЧКА. Шухевич, стор. 198.

ОЙ В ПЕТРІВОЧКУ НІЧКА МАЛЕНЬКА. Зап. П. Мотуляк в с. Клішківці, Чернівеччина. Ященко, стор. 46.

ОЙ УЧОРА А ЗВЕЧОРА. Зап. О. Тимінська в с. Горішні Шерівці, Чернівеччина, від Г. Єремійчук. Ященко, стор. 48.

ОЙ УЧОРА ІЗВЕЧОРА. Зап. 1918 р. А. Кудрицька на Поділлі. Від. ф. ІМФЕ, ф. 6—4, од. зб. 111, № 156.

ОЙ УЧОРА ІЗВЕЧОРА. Зап. Г. Танцюра в с. Зятківцях, Вінниччина. Від. ф. ІМФЕ, ф. 31—2, од. зб. 35, № 123.

ОЙ УЧОРА ІЗВЕЧОРА. Стеценко, № 29.

ЩО Й УЧОРА ІЗВЕЧОРА. Зап. в с. Фидрівка, Полтавщина. Від. ф. ІМФЕ, розшифрував Л. Ященко.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК ТЕКСТІВ

	Стор. тексту	Стор. прим.
А в винці, в винці, в виннім городці	468	760
А в городечку червона ружа	401	753
А в Дністрі, в Дністрі та в перевозі (Ой в розі, розі на перевозі)	322	745
А в дядька, в дядька	532	765
А в дядька Тимка гарная жона	107	726
А в лісі, лісі, в буковинойці	352	748
А в ліску, в ліску, на жовтім піску (мел.)	147	729
А в ліску, в ліску, на жовтім піску (мел.)	441	757
А в ліску, в ліску, на жовтім піску (мел.)	381	751
А в лужку, в лужку й а в калиновім	443	758
А в лузі, в лузі, а в калиновім (Що в лузі, лузі красна калина)	136	729
А в лузі, в лузі, а в калиновім (Що в лузі, лузі красна калина)	104	726
А в Марусеньки на подвіроньку (Там в Касуненьки під віконцями)	961	753
А в мене поле близько дороги	160	731
А в моста, в моста калинового	328	746
А в нашого дядька у дворі береза (мел.)	424	756
А в нашої пані широке подвір'я	110	726
А в нових сінях, а в будованих	113	726
А в пана, в пана, в пана Івана	53	720
А в пана, в пана нема жупана	513	763
А в пана Івана весь двір на помості	87	723
А в пана Йвана золота верба	54	720
А в пана Йвана славная жона	128	728
А в полі, в полі, близько дороги (Й а в полі, полі, близько дороги)	149	730
А в полі, в полі, близько дороги (Й а в полі, полі, близько дороги)	334	746
А в полі, в полі, близько дороги (Й а в полі, полі, близько дороги)	474	760
А в полі, в полі й у видноколі	190	734
А в Романівці, в славному городі	171	732
А в саду, саду да й винограду	350	748
А в сіночку, на ганочку	288	742
А в сього пана скам'я заслана	90	724
А в сього пана скам'я заслана	91	724
А в тім дворі красна паня	102	725
А в тім домі гречная панна	450	758
А в чистім полі, близько дороги	83	723
А в чистім полі, близько дороги	177	732
А в чистім полі два яворочки	241	738

А в чистім полі коршмонька стоїть (мел.) 439 757
А в чистім полі там густий терник 457 759
А во Львові в кам'яниченьці 372 750
А де ж ти бував, милий, миленький 104 726
А з гори та в яр, там кума моя 606 768
А з поля, поля да туман устає 220 736
А там на луках, на барз широких 273 740
А у Львові в першім домі (А во Львові в першім домі) . . . 312 744
А у полі, в полі да й край дороги 158 731
А ци дома-сте, невісти мої 109 726
А ци дома-сте, зятьове мої 80 723
А чи вдома, вдома бідная вдова 137 729
А чи дома, дома вашая дочка 375 750
А я знаю, хто є вдома 639 772
А я знаю, що пан дома (щедрий вечір, добрий вечір) . . . 57 721
Але панночко, все як квіточко 366 750
Бігла колядка до Хоми-дядька 534 765
Бігла Маруся рано по воду 344 747
Бігла свинка без личка 537 766
Бігла свиня льодом 537 766
Бігла сторожа з поля чистого 629 770
Бігла теличка да з березничка (А хто багатий, дайте коляди) 535 765
Благослови нам, хазяїн 173 732
Блудило блудців сімсот молодців 182 733
Блудило блудців сімсот молодців 280 741
Бог предвічний 504 762
Був у батенька гордий панонько 234 737
Буйная пташка все зозулечка 457 759
Була в батечка одна донечка 442 758
Була в батечка одна донечка 445 758
Була в попонька крива вербонька 519 764
Була у Гриця сліпа куриця 517 764
Були в мамойки по три донейки 516 763
Були в мамочки штири синочки 242 738
В вишнім садку сокіл щебече 274 740
В зеленім саду на винограду 231 737
В країні нашій 615 769
В лісі, в лісі, під дубиною 135 728
В ліску, в ліску, на жовтім піску 381 751
В місті, місточку, на барвіночку 467 760
В нашого газди нова світлонька 76 722
В нашого пана господаренька. (Пане господарю, ти прославився) 62 721
В нашого пана, пана крайника. (В нашого пана нові двори) . 88 724
В нашого пана три соколоньки 89 724
В нашого хазяїна золотії гори 66 721
В неділю рано, дуже ранейко 257 739
В неділю рано зелене вино саджено 338 747
В новій стаєньці свічка горить 297 743
В полі, в полі плужок ходить. (В полі, полі плужок ходить) . 159 731
В полі, в полі росте дубочок 304 743
В полі коршомка горіховая 331 746
В полі, полі плужок оре 624 770
В полі, полі стоїть грушечка 473 760
В райськім садочку росла лелія 402 754

В саду, садочку, під кедриночков 134 728
В сего нашого пан господаря 61 721
В сінцях, сінцях місяць сходить 252 739
В цьому дворку, як у вінку. (В цьому домі, як у раю) . . . 54 720
В чистейкім полю при болоню 416 755
В чистім полі да стояв явор 171 732
В чистім полі та на местолі 190 734
В чистім полю криж мальований 82 723
Василь гречний, пишний, гордий 213 735
Вибіг козелець 536 766
Вийшли молодці рано з церковці 178 732
Вийшли молодці рано з церковці 223 737
Вила Гануся в городі віноньки 421 755
Високо сиджу, далеко виджу (мел.) 326 746
Від Києва та до Миргорода 191 734
Відціль могилка, відтіль долинка 533 765
Вой біг, помагай біг, гречна невісто 470 760
Вой біг, помагай біг, дівчино пишна 433 757
Вой волошин траву косить 609 769
Вой забарив си місяць у крузі (А в полі, полі рубляться двори) 93 724
Воли рогаті пішли орати 534 765
Всі уставайте, в лави ставайте 620 769
Ганно миленька, рости хутенько 437 757
Гей, біг помагай, господареньку 319 745
Гей, в лісі, в лісі, в Недоборі 467 760
Гей, в полі, в полі, близько дороги 111 726
Гей, гором, гором, гором, долинами 453 758
Гей, луги, луги сніженьки вкрили 397 753
Гей, ми в Марії й перед віконцем 346 748
Гей, при дорозі ще й над Десною 618 769
Гой ти, наш пане, пане Іване (мел.) 62 721
Гой в неділечку та й пораночку 196 734
Гой гила, гила до ковалихи 609 769
Гой йшов дорогов, загубив люльку 607 768
Гой пливе качур долі водою 605 768
Гой пляшіть, хлопці, бийте в підкови 609 768
Гой пляшу, пляшу та й сам хороший (Ой пляшу, пляшу, знаю до кого) 610 769
Гой садом, садом за виноградом 345 747
Гонив Васильцьо коня до води 264 740
Гордий, пишний та наш панонько 63 721
Гордий та пишний, пане Іване 144 729
Гречний молодче, Сергійку-хлопче 217 736
Грешная панна пшеницю жала 440 757
Да дівка Прісечка одна в батечка (Та дівка Прісечка та й одна в батечка) 316 745
Да звізда ясна возсіяла 616 769
Да пане Іване обмурував двір 194 734
Да стояла вишня-черешня 427 756
Да чому ти, дівчино, гуляти не йдеш 321 745
Дайте нам коляду 528 765
Дівка Ганночка по городу ходила (мел.) 339 747
Дівка Мар'єчка над морем жила 384 752
Дівка Мар'юшка травицю жала 446 758

Дівка Наталочка пшениченьку жала 390 752
Дівка Олена сади садила 338 747
Дівка Ориночка перевіз держала 321 745
Дівка Параска надіялася 461 759
Дівко Ганночко, рости швиденько 437 757
Дівко Єлено, вийди ж ти ід нам 389 752
Дівчина красна волики пасла (Волики пасла, хусточку шила) 606 768
Добривечір, пане дядечку, до тебе 183 733
Добрий вечір, господарю (Щедрий вечір, добрий вечір) . . 511 763
Добрий вечір, добрий, пане господарю (Добрий вечір тобі, пане хазяїну) 621 770
Добрий вечір тобі, вільний господарю (Добрий вечір тобі, пане хазяїну) 621 770
Добрий вечір тобі, господарю (Добрий вечір, пане хазяїне) . 59 721
Добрий вечор, господару 531 765
Дунаю-море, дівонько-зоре 405 754
Ей, верх Бескида, верх зеленого 302 743
Ей, в полі, в полі, в чистенькім полі 226 737
Ей, в полі, в полі, в чистенькім полі 446 758
Ей, гела, гела, гуси на став 608 768
Ей, заказано і зарадано (У неділеньку та ранесенько) . . . 194 734
Є світ великий, є ще й синє море 45 719
Жала Ганнуся шовкову траву (мел.) 412 754
Жала Параня зелену траву (Жала Ганнуся шовкову траву) . 413 755
Жала Орина шовкову траву (Жала Ганнуся шовкову траву) . 446 758
З-за онтої гори біла хмарка 157 730
За ворітьми на муравці 298 743
За воротечки нивка пшенички 465 760
За городейки, за воротейки 380 751
За горою, де дзвін дзвонить 516 764
За горою зоря сходить 361 749
За горою не дзвін дзвонить 276 741
За житом, житом та й за черетом (Ой у полі на стодолі) . . 284 742
Загули дзвони перемоги 623 770
Зажурилася висока й гора (Зажурилася крутая гора) . . . 432 757
Зажурилася крутая гора (мел.) 430 756
Зажурилися гори й долини 429 756
Зажурилися чорні гороньки (Як зажуриться крутая гора) . 430 756
Займив молодець коня до води 302 743
Захотів Іванко женитися 287 742
Зацвіли вишні, чорні черешні від сонця 379 751
Зачав наш Федько рано вставати 293 743
Зачорнілася Чорна гора 154 730
Зачорнілася Чорная гора 164 731
Збирала дівойка жовті яблойка 405 754
Звістка пролунала — така небувала 637 772
Зійшло, зійшло три місяці 261 739
Зозуленька прилітала 441 758
Зозуленька луговая 333 746
І відсів гора і відтів гора 606 768
І ти, Петре, і ти, Павле 97 725
Іван на печі родився 499 762
Ід цему двору ід веселому 63 721
Із-за гаю зеленого (мел.) 296 743

Із-за гори, з-за високої 156 730
Із-за горочки, з-за калиночки 511 763
Із-за горочки, із-за калиночки 604 768
Ізлетів сокіл та на віконечко (мел.) 370 750
Ішла дівочка рано в недільку 353 748
Ішла Касюнейка в Дунай по воду 413 755
Ішла Марися рано по воду 356 749
Ішла Марійка орішки рвати 376 751
Ішли дві баби колядувати 515 763
Ішли молодці рано з церковці (мел.) 176 732
Ішли молодці рано з церковці (мел.) 178 732
Ішло три баби колядувати 535 765
Ішов Василенько через смеречиноньку 246 738
Ішов дядько по льоду 534 765
Ішов Іван через Угроньки 244 738
Ішов ляшок попри луг 517 764
Ішов, перейшов місяць по небу (Здибав сі місяць) . . . 49 720
Ішов Стефаник гуслі рубати 267 740
Ішов ченчик льодком, льодком 517 764
Ішов Юрочко до мамки в гостину 257 739
Їхав Іванейко 298 743
Їхав Івасейко та через лісонько 189 734
Їхав Івасенько через лісенько 254 739
Їхав Марочко од полку до полку 245 738
Їхав Михасьо й а з гір до Німець (Їздив, блукав біл молодець Дунаю) 247 738
Їхав Павлечко через густий лісок 188 734
Й а в бору, в бору та медобору 281 741
Й а в виннім, в виннім, в виннім городі 403 754
Й а в винограді вино ся вило 465 760
Й а в газдиненьки, красненько в неї 114 726
Й а в Іванонька красна жоночка 128 728
Й а в Косові на риночку 390 752
Й а в лісі, в лісі та й в Недоборі 182 733
Й а в ліску, в ліску, на жовтім піску (А в ліску, ліску, на жовтім піску) 450 758
Й а в ліску, в ліску, на жовтім піску (А в ліску, ліску, на жовтім піску) 463 759
Й а в неділеньку та й пораненьку (мел.) 240 738
Й а в полі, в полі коло дороги 425 756
Й а в полі та на суходолі (Що по полю, полю чистому) . 142 729
Й а в тім дворку, новім замку 213 735
Й а в цего газди гречна газдиня 105 726
Й а в чистім полю біл терем стоїть 162 731
Й а в чистім полю, й а в болонійку 292 742
Й а з гори, з долу вітер леліє 455 759
Йшла дівка, впала, насилу встала 516 764
Казала мама, що грошей нема 610 769
Кіт змисленний 509 763
Коли не було з нащада світа 43 719
Коло городейка убита стежейка 435 757
Коло двора річенька бистра 350 748
Коло двора та стояла верба 426 756
Коло кринички 534 765

Коляда, ляда 514 763
Колядин, колядин (Коляд, коляд, колядниця) 527 764
Колядуй, баране 512 763
Колядуй колядки 518 764
Коню мій, коню, коню вороненький 228 737
Косив Іванейко ранню гречейку 268 740
Край Дунаєйку, близь бережейку 363 749
Красная панна по світлоньці ходить 458 759
Красная панна сад садила (мел.) 427 756
Красний молодче, в кресличку сидиш (Що в теремочку та на кріслечку) 150 730
Ластівочка-щебетушка 64 721
Летів, летів та соколенько (мел.) 370 750
Летіла вівця 534 765
Летіли індики да в три смики 532 765
Лиш одну душу не випускати 97 725
Мав Івасенько ворона коня 252 739
Мав Івасьо коня вороного 232 737
Мала газдиня троє насіння 109 726
Мар'єчко-пані, ходімо з нами 324 745
Ми всю нічку та й не спали 94 724
Ми колядували 528 765
Ми пустилися в високі гори 603 768
Михайло коника сідлає 179 733
Молоденька Галочка сад посадила (Молодая Марусенька да садок садила) 339 747
Молодий Івасенько, чи є в тебе батенько 245 738
Молодець Дмитрусик да задумав жениться 299 743
Молодець Іванко да поставив станю 235 737
На горі, горі, при монастирі 133 728
На горі нивка, яра пшеничка 368 750
На горі сосна золотом обросла 450 758
На горі сосна золоторясна 317 745
На Дунаєчку край беріжечку 108 726
На зовороттю трава-мурава 169 732
На загуменю довга нивойка 367 750
На загуменю, на зазуленю 394 753
На заріченьку, на заточеньках 364 749
На крутій горі сив сокіл сидить 325 745
На місточку, на риночку 400 753
На небесах ясен місяць 287 742
На печі індик узувається 610 769
На ріці, на бистренькій 416 755
На світанку рано, рано, ранесенько 620 769
На тихім Дунаю стоїть дворойко 81 723
На щастя, на здоров'я 640 772
Над морем глибоким 89 724
Надлетіла ластівочка 70 722
Настав сумний святий вечір 639 772
Наш бердар з дуба ізвалився 503 762
Наш спаситель народився 635 771
Наша панечка господинечка 113 726
Наші дядько й ваші батько 513 763
Наші коники да й потруджені 608 768

Наші панове, наші панове 634 771
Не пляши, не пляши, бо ти не вмієш 610 769
Небо і земля 631 771
Нема ні в кого сина такого 286 742
Нова рада стала 507 762
Нова рада стала 616 769
Нова радість стала 615 769
Нова радість стала, Вкраїна повстала 636 772
Нова радість стала, яка не бувала 615 769
Нова «радість» стала, яка не бувала 633 771
Нова хмара стала, на Вкраїну впала 633 771
Ой біжить ридван золотокован 452 758
Ой біжуть, течуть бистрі річеньки 365 749
Ой в горах, горах сніги лежать 342 747
Ой в Києві да на риночку 336 747
Ой в лісі, лісі там медобор 280 741
Ой в ліску, ліску листя на грабі 515 763
Ой в ліску, ліску, на жовтім піску (мел.) 96 725
Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску (мел.) 316 745
Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску (мел.) 454 759
Ой в ліску, в ліску, на жовтім піску (мел.) 459 759
Ой в ліску, ліску та й на муріжку 435 757
Ой в Львові, Львові та й на торгові (мел.) 230 737
Ой в полі, в полі, близько дороги 151 730
Ой в полі, в полі, близько дороги 317 745
Ой в полі, в полі, близько дороги 431 757
Ой в полі, в полі да на роздолі (Що в полі, полі та й на роздолі) 283 741
Ой в полі, в полі межи дороги 402 754
Ой в полю, в полю, по край дороги 354 748
Ой в чистім полі камінець стоїть 115 727
Ой в чистім полі, на оболоні (мел.) 142 729
Ой в чистім полі, на оболоні (мел.) 626 770
Ой в чистім полі та на Дунаю 66 721
Ой вечер добрий, пане господарю (Ой добрий вечір, пане господарю) 94 724
Ой вийди, вийди, гречная панно (Ой добрий вечір, гречная панно) 475 760
Ой вода, вода човном хитає 201 735
Ой гоп, шекгера 607 768
Ой гордий, пишний, гречний молодче (мел.) 217 736
Ой господарю, господаречку 72 722
Ой гула, гула крутая гора (мел.) 429 756
Ой гула, гула крутая гора (мел.) 431 757
Ой дай же, боже, два лани гречки 611 769
Ой де ж ти бував, сив соколоньку 102 725
Ой де ж ти бував, сив соколоньку 360 749
Ой долів, долів, долів луженьки 53 720
Ой дядино, дядино 605 768
Ой дядьку, дядьку 533 765
Ой є в сім дворі гречная панна 444 758
Ой з гори, з гори вітрець повівав 148 730
Ой з долу, з долу вітер леліє 443 758
Ой з долу, з долу вітер повіват 455 759

Ой з Підгорінька а з-під сонінька 461 759
Ой з прежда віка 628 770
Ой з-за гори місяць сходить 69 722
Ой ззадільськоє солов'ятойко 360 749
Ой за горою, за кам'яною (мел.) 46 719
Ой за горою, за кам'яною (мел.) 152 730
Ой за горою, за кам'яною (мел.) 265 740
Ой за горою, за кам'яною (мел.) 309 744
Ой за стіною, за золотою 310 744
Ой заперлася Марисенька 392 752
Ой збиралась п'ята Рада 622 770
Ой зійшла зі Сходу червона зірничка 632 771
Ой зірко, зірко, зійди раненько 332 746
Ой знати, знати, що за господиня 108 726
Ой із гір, із гір а з полонини 154 730
Ой із гір, із гір а з полонини 253 739
Ой із-за гори, з-за високої 155 730
Ой із-за гори, з-за високої 299 743
Ой із-за гори, з-за зеленої 313 744
Ой із-за гірки, з-за полонинки 604 768
Ой із-за гори, з-за полонини 259 739
Ой коло млина росте каружа 605 768
Ой коляда, колядиця (мел.) 525 764
Ой краєм, краєм, краєм Дунаєм 220 736
Ой красна, рясна в лузі калина (мел.) 307 744
Ой мав Мироненько коня вороного 233 737
Ой на горі, на високій 393 753
Ой на горі, на горі, в шовковій траві 260 739
Ой на Дунаю бережина 411 754
Ой на Дунаю, на бережечку 448 758
Ой на Дунаю та на бережку (Ой за Дунаєм, за річечкою) . 336 747
Ой на морі да на синьому 150 730
Ой на річці, на Йордані (мел.) 271 740
Ой на річці, на Ордані 293 742
Ой на річці, на Ситниці 52 720
Ой на толоці та на муравці 218 736
Ой над Дніпром, над лиманом 617 769
Ой над Дунаєм, над береженьком 101 725
Ой наш паноньку-перебірничку 153 730
Ой не Волга-ріка розливається 237 738
Ой не ходіть, діти, колядувати 512 763
Ой не шум, не шум й а дубровице 330 746
Ой орле, орле, високо летиш 334 746
Ой орле, орле, чи високо летиш 291 742
Ой орле, орле, ясний соколе 231 737
Ой панич гордий, молодець Павлусь 141 729
Ой пасесь стадце вороненькоє 141 729
Ой під вербою, під зеленою (мел.) 177 732
Ой під лісом, під високим 163 731
Ой пійте, пійте рано, куройки 276 741
Ой плавле, плавле мальован човнок 279 741
Ой плине, плине сосновий човен 418 755
Ой пляши, пляши ти, каліцуне 607 768
Ой по горі, по високій 337 747

Ой по городу все маки цвітуть (мел.) 199 735
Ой по гороньці все пшениченька 367 750
Ой по торгу, торгу Іваночко ходив 239 737
Ой поза горов, ба там за другов 216 736
Ой позволь, пан хазяїн (мел.) 64 721
Ой поїхав Михасенько 408 754
Ой помагай біг, наша кумонько, в тебе 131 728
Ой понад морем, понад Дунаєм 420 755
Ой попід садом, під виноградом 415 755
Ой похилився дуб дубойкові 294 743
Ой при лужейку, при бережейку 436 757
Ой рано, рано всім загадано (Що мати сина да народила) . 197 734
Ой рано, рано зорі зоріли (Вой ма рано зоря зоряла) . . . 192 734
Ой рано, рано зорі зоряють (Вой ма рано зоря зоряла) . . . 121 727
Ой рано, рано кури запіли (Молодий Іванко раненько встав) 131 728
Ой рано, рано кури запіли (Молодий Іванко раненько встав) 180 733
Ой рано, рано кури запіли (мел.) 221 736
Ой рано, рано кури запіли (мел.) 275 741
Ой рано, рано кури запіли (мел.) 275 741
Ой рано, рано кури запіли (мел.) 439 757
Ой рано, рано кури запіли (мел.) 618 769
Ой рано, рано кури запіли 626 770
Ой рано, рано куройки піли (мел.) 291 742
Ой рано, рано куройки піли (мел.) 314 744
Ой рано, рано куроньки піли (мел.) 123 727
Ой рано, рано куроньки піли (мел.) 319 745
Ой рано, рано куроньки піли (мел.) 351 748
Ой ремезе, ремезонько 270 740
Ой росли, росли юнаки стрункі 628 770
Ой Савка з Савкою бився 502 762
Ой селом, селом та Кропивною 388 752
Ой серед села нова світлонька 103 725
Ой серед села світла світлонька 289 242
Ой серед села світлонька нова 126 728
Ой сивий орле, високо літаш 203 735
Ой сивая та зозуленька (мел.) 50 720
Ой сіни мої, мурованії 116 727
Ой славен воїн наш пан Іванко (Ой славен явен красний Андрійко) 206 735
Ой славен козак да старший Павло (Ой славен явен красний Андрійко) 185 734
Ой сосно, сосно, не шуми так тоскно 387 752
Ой там в полі смерека стоїть 174 732
Ой там за горою та за кам'яною (Ой там за горою) . . 47 719
Ой там за горою та й за кам'яною 208 735
Ой там за лісом, за дубиною 159 731
Ой там коло двора кам'яна гора 333 746
Ой там на горі в роговім домі 372 750
Ой там панна в вікні стояла 393 753
Ой ти, пане Іване, гордеє дитя 142 729
Ой торгом, торгом, торговицею (По мосту, мосту, по залізному) 228 737
Ой треба, треба 48 719
Ой у Вільгові та й на торгові 230 737
Ой ув городі й а в частоколі (мел.) 343 747

Ой у городі, у частоколі (мел.) 339 747
Ой у лузі дорогою 222 736
Ой у Львові, в радовім домі 406 754
Ой у Львові на торговиці 386 752
Ой у пана, в пановця золотії ворітця 95 724
Ой у полі не плуг, а трактор іде 627 770
Ой у полі овес рясний 277 741
Ой у полі, полі двір при дорозі 238 738
Ой у полі, полі три товариші 46 719
Ой у полі при дорозі (мел.) 251 739
Ой у полі там явор стояв 170 732
Ой у тихому Дунаєчку, у крутого бережечка 384 752
Ой у Турові, ой у Мурові 175 732
Ой у садочку а в черешневім (мел.) 225 737
Ой у садочку й а в черешневім (Ой у садочку, в виноградочку)
Ой у саду, саду-винограду (мел.) 284 741
Ой у світлиці та в кам'яниці 373 750
Ой упала кривая верба 519 764
Ой устань, не спи, господаречку 71 722
Ой устань, устань, господареньку 93 724
Ой хвалилася береза поміж дубами 341 747
Ой хвалилася біла береза 341 747
Ой ходили та блудили та колядничкі 86 723
Ой через гору бита стежейка 378 751
Ой чи ви спите, господареньку 48 719
Ой чи дома пан господар 58 721
Ой чи є, чи нема пан господар вдома (мел.) 81 723
Ой чи є, чи нема пан господар вдома (мел.) 92 724
Ой шумить, гуде, дібровою йде 74 722
Ой шумить, гуде дубровою йде 75 722
Ой шумить, гудить зелен дубина 165 731
Ой шумить, шумить, гей, дубровонька 163 731
Ой шумлять луги долом долиною 451 758
Ой що в Бориса та на його дворі 167 732
Ой що ж то в полі забовваніло 219 736
Ой як загадано, заповідано 198 735
Ой як се було на початку світа 44 719
Ой як то було з початку світа 43 719
Ой ясна, красна на небі зоря 114 727
Ой ясна, ясна на небі зоря 123 727
Остроже, остронош двір 50 720
Павлечко коника сідлає (Василько коника сідлає) . . . 179 733
Павочка ходить, пір'ячко ронить (мел.) 620 770
Пане господарю, спиш, не чуєш (Пане господарю, ци спиш, ци чуєш) 96 725
Пане господарю, ти спиш, буяєш (Пане господарю, на твойму дворі) 216 736
Пане господарю, чи є ви дома (Пане господарю, чи є ти дома) 86 723
Парубче славний, дай ми червоний 610 769
Пас Іванейко ворон коня 249 739
Пас Івасунь стадо коней 235 738
Пасла Ганусяя сивії вівці 414 755
Пасла Зосюня чотири воли (Пасла Гандзуня чотири воли) 415 755
Пасла Марині чотири воли в ялині 395 753

Перед дверима стоїть калина (Там коло млина росте калина). 292 742
Перед оконцем садочок стоїть 422 756
Під вікном колядник трясеться (мел.) 500 762
Під віконцем черешенька 404 754
Під калиною, під червоною 291 742
Підплив Дунай під вишній сад 453 759
Піду я до вуйка на празник 502 762
Пішла Ганусейка в ліс на малини 404 754
Пішла Гануся до городейка 348 748
Пішла Гануся рано по воду (Пішла Анночка (або: дівчина) рано по воду) 362 749
Пішла Ксенуся й а в ліс по воду (Пішла Ганнусенька по водоньку) 362 749
Пішла Марусенька в ліс по ягоди 403 754
Пішла панночка, гей, попід лісом 342 747
Пішло три брати в поле орати (Пішло трьох браття) . . 472 760
Пішов же Івасьо в чужую сторону 180 733
Пішов я та й колядувати 503 762
Плаває по воді золотий човнок 278 741
Плила дівчина морем, Дунаєм 417 755
Плила Євуня бистров річеньков 417 755
Плила Зофійка краєм Дунаєм 395 753
Плила Олеся Дунаєм-ріков 419 755
По всім світі така новина стала 633 771
По горах, горах пави ходили 399 753
По горах, горах сніги полягли (По горах, горах сніженьки лежать) 346 748
По горах, горах сніжоньки летять (мел.) 329 746
По горі буйний вітер віє 361 749
По горі, горі дві пави ходило 459 759
По горі, горі зелене вино (По горі, горі) 343 747
По горі, горі пава літала 358 749
По горі, горі пави ходили (мел.) 354 748
По горі, горі пави ходили (мел.) 355 748
По горі, горі павоньки ходять (По горі, горі, пави літали) . . 357 749
По горі, горі яра пшениця 363 749
По горі, по горі пави ходили (По горі, горі павоньки ходили) 406 754
По Дунаю, Дунаю там плаває гоголю 351 748
По конець моста горіхова коршма 328 746
По конець моста калинового (мел.) 264 740
По конець мосту калинового (мел.) 329 746
По селах, містах 623 770
По усьому світу стала новина 619 769
Повів Іваньо коня на Ярданя 145 729
Поза вороти трава-мурава 382 751
Поза лісом, лісом темненьким 185 734
Поза столове сидять панове 82 723
Покотилася сніжная грудка 117 727
Покотилася сніжная грудка 324 745
Полонинками, строминками 155 730
Понад буковим лісом 74 722
Понад річкою, понад бистрою (мел.) 283 741
Попід гору доріженька 347 748
Попід луженьки калиновий ліс (Все попід луги, все калинові) 349 748

Попід садочок ходив паночок 167 731
Попід Хотинець битий гостинець 91 724
Посеред двора стоїть комора 284 742
Посеред моря стоїть гоголя 449 758
Посіяла ленку на загуменку 472 760
Пошла Касуня по воду на Дунай 387 752
Прала дівойка хусти на леду 436 757
Прала дівчина шовкові хусти 412 754
Предвічний з дуба покотився 501 762
Предвічні на печі сиділи (Спав Гаврило в шопі на даху) . 499 762
Прибирайся, дівко Уляночко 440 757
Приїхав з-за гір та й стукнув в одвір 475 760
Прийшла Ганусейка на Дунай по воду 418 755
Прийшли дівочки до Марусечки 323 745
Прийшли до Марини усі дівочки 324 745
Прийшли за Маріков троє сватачів 444 758
Прийшли ми, кумо, колядувати до тебе 118 727
Прилетіла ластівонька (мел.) 72 722
Прилетіла ластівонька (мел.) 73 722
Прилетіло три соколойки 238 738
Прилетіло три соколойки 143 729
Прилетіла ластівонька (Прилетіла ластівочка) 55 720
Проти віконця напроти сонця 124 728
Процвітали вишні, черешні від сонця 394 753
Рання пташечка жайвороночка 173 732
Рано ж тії півні в ятці заспівали 310 744
Родися, лопух 527 765
Розпустилась вербонька край села уночі 617 769
Савка умер, ножку задер 510 763
Світить місячик помежи звізди 262 740
Серед села керничейка 145 729
Серед села світла світлонька 211 735
Сива зозулька всі луги злітала 456 759
Сидить дядько на стільці (мел.) 532 765
Сидить півень на криниці 537 766
Сидять панове поза столове 634 771
Сіяла Ганусь вино зелене 315 744
Славен, славен город Чернігов 300 743
Славен, славен молодець Михайло 288 742
Славен, славен молодець Петро 285 742
Славні люде да ті запорожці 517 764
Спаситель родився, люди його славлять 636 771
Сподівалася господиненька 111 726
Ставить Івасейко нову світлойку 267 740
Стиха, браття, приступайте 362 749
Стоїть береза тонка, висока (Ой там у лісі при осичині) . 448 758
Стоїть же, стоїть нова світлонька 47 719
Стоїть ми, стоїть зелений явір 166 731
Стоїть ми, стоїть світлонька нова 122 727
Стоїть світлонька горіховая 143 729
Стоїть яворець тонкий, високий (Росло деревце тонко, високо) 168 732
Стояла тополя край чужого поля 162 731
Стріляй, Андруню, з Венгер на Польщу 247 738
Стукотить, гуркотить 147 729

Сумний святий вечір в сорок первім році 638 772
Там в городі при зіленьку 408 754
Там в панунейки три городейки 347 748
Там військо йшло і ладу не найшло 204 735
Там за вороти, за новейкими 290 742
Там за горою, за високою 410 754
Там за горою, за кам'яною 67 722
Там за горою, за кам'яною 251 739
Там за лісом, за темненьким (Та ой там за лісом) 409 754
Там за садами трава-мурава 425 756
Там коло моста оріхова коршма 269 740
Там на воді, на Гордані 411 754
Там на гіроньці дві зозуленьці в ячмені (Там на гороньці дві соколоньці ячмінь жнуть) 318 745
Там на горойці, на високойці 348 748
Там на гороньці, в новій коршмоньці (Там на гороньці) . . 355 748
Там на гороньці, в новій коршмоньці (Там на гороньці) . . 398 753
Там на гороньці дві паняноньці 377 751
Там на Дунаю корабель плине 464 759
Там на ріці, на Йорданці 505 762
Там на річці, на Юрдані 270 740
Там на річці та на синім морі 172 732
Там на ставу, на ставоньку 255 739
Там під Самборем великим дворем 272 740
Там по сніжкові, по порушкові 171 732
Там піді Львовом на буланеньку 250 739
Там у Діхтинці та й при гостинці 398 753
Там у луженьку, край береженьку 266 740
Там у садочку при керниченьці 253 739
Там уві Львові, в винногородці 337 747
Там Фесунейка розмарин поле 396 753
Тамки дівочка чорнобривая 382 751
Тече річка невеличка 51 720
То не ласточка щебетала 198 735
Туди нам була давно стеженька 120 727
У вишневім садку зозулька кує 303 743
У лісі, в лісі москалі на стрісі 518 764
У місті, місті, у крайній світлоньці 309 744
У мого батенька красна дівонька 441 757
У нашого ж хазяїна 65 721
У нашого Петра одная дочка 369 750
У нашого хазяїна хороша жона 106 726
У неділю рано півень заспівав 205 735
У пана Івана умная жена 129 728
У пана Йвана двор огорожен (У пана Йвана обгороджен двір) 230 737
У пана, пана заслана скам'я (мел.) 91 724
У перевоза стоїть берьоза 426 756
У подвіреньку красно метено 356 749
У полі, в полі там трактор оре 627 770
У полі липа злотом облита 423 756
У полі, полі, близько при дорозі (мел.) 186 734
У садочку при барвіночку 397 753
У саду, в саду розонька цвіла 345 748
У стаєньці, у новейкій 277 741

У сьому двору, як у вінку 314 744
У тридцятім році нова «радість» стала 632 771
У чистому полі да намет стоїть 285 742
Угнав Іванко вороне стадо 234 737
Учора ізвечора з Москви приїхав 257 739
Ходив, походив місяць по небу (Ходить, походить місяць по небу) 622 770
Ходив, походив місяць по небу (Ходить, походить місяць по небу) 622 770
Ходила Анна зеленим лісом 392 752
Ходить, походить місяць по небу (Ой ходить, походить місяць по небу) 49 720
Хто в цьому домі живе-поживає 640 772
Хтось мене, дядьку 531 765
Ци дома, дома, білий молодче (Чи дома, дома гречний кавалір) 144 729
Ци дома, дома господаренько (мел.) 55 720
Ци дома, дома господаренько (мел.) 90 724
Ци дома, дома, можний паночку 210 735
Ци дома, дома, пане господар 513 763
Ци дома, дома, пане господарю 78 723
Ци дома, дома, хороша вдова 133 728
Ци дома наш Іванонько 181 733
Ци рано, рано куроньки піли 232 737
Ци спиш, ци чуєш, господаречку 70 722
Ци спиш, чи чуєш, пан господарю 215 736
Через наше село, через Курозвани 130 728
Через наше село, через Курозвани 388 752
Через сад-виноград стежечка лежить 315 744
Чи вдома, вдома бідная вдова (Чи дома, дома бідная вдова) 134 728
Чи вдома, вдома Якова жона 108 726
Чи ви туркове 527 765
Чи дозволите заколядувати 625 770
Чи дома, дома бідная вдова (мел.) 449 758
Чи дома, дома молодець Бориско 301 743
Чи дома, дома наш пан господар 183 733
Чи дома, дома, пан господарю . . . . . 83 —
Чи дома, дома, пан господар (мел.) 57 721
Чи дома, дома, пан господар (мел.) 56 721
Чи дома, дома панич Андрійко 184 733
Чи дома, дома сей же пан хазяїн (А чи вдома, вдома пане господарю) 60 721
Чи дома, дома сей пан господар 78 723
Чи дома, дома хазяїн дома 80 723
Чи є ви дома, господареньку 67 722
Чи є дома пан господар (Ци ти дома, гречний пане) . . . 56 721
Чи є, чи є ваш синок вдома 249 739
Чи є, чи нема господар дома (мел.) 79 723
Чи ти в домочку, господарочко 223 737
Чи ти, рожа, сама у городі 313 744
Чи ти спиш, чи лежиш (Але двору, двору) 186 734
Чий то ж ми плужок по горі оре 85 723

Чий то ми плужок найранше вийшов (Чи й же то плужок найранше вийшов) 160 731
Чику, чику, місячику 332 746
Чого, роженько, сама в городі 312 744
Шандар бабі кожух купив 609 769
Шила Маріка злату коруну 407 754
Шуми, не шуми, зелений гаю 452 758
Щедрий вечір, дядьку, вам 515 763
Щедрий вечір, пене господарю 110 726
Щедрик, ведрик (мел.) 523 764
Щедрик, ведрик (мел.) 639 772
Щедрик, щедрик, щедрівоньки (мел.) 639 772
Щедрик, щедрик, щедрівочка (мел.) 73 722
Щедрик, щедрик, щедрівочка (мел.) 619 769
Щедрівочка-добрівочка, не виспалася Марійочка 410 754
Щедрівочка щедрувала 524 764
Що в бідака Йвана та один синок є 628 770
Що в бору, бору сосенка стоїть 396 753
Що в брода, в брода та велика вода 385 752
Що в діда, діда 535 765
Що в діда, діда борода сіда 515 763
Що в дядька, дядька 512 763
Що в Києві да на риночку 338 747
Що в Мутині на риночку 191 734
Що в нашого Івана да й двір на горі 175 732
Що в пана, в пана собака п'яна 514 763
Що в пана дядька да на його дворі 76 722
Що в пана дядька хороша жена 118 727
Що в пана дядька славная жена (Що в пана Василя умная жена) 106 726
Що в пана Федорка да один синко (мел.) 195 734
Що в пана хазяїна да на його дворі 148 730
Що в пана хазяїна да один синок є (Що у пана Йвана да один синок є) 200 735
Що в полі, в полі стояла сосна 423 756
Що в полі, полі, близько дорозі 84 723
Що в саду, саду да й винограду 92 724
Що в саду, в саду да й винограду 353 748
Що в саду, саду стояла дулька 422 756
Що дівка Галя перевіз держала 323 745
Що з-під гаю, гай залененький 296 743
Що за гаєм, гаєм, гаєм зелененьким 295 743
Що із-за гори, із-за каменної 219 736
Що із-під гаю, гаю зеленого 295 743
Що й в городі, городочку 345 747
Що й у нашого панотця 51 720
Що князь Володимир коника сідлає 209 735
Що коло моста калинового 125 728
Що на булоні путані коні (Ой в Теп'ятині на оболоню) . 205 735
Що на булоні путані коні (Ой в Теп'ятині на оболоню) . 263 740
Що на Дунаєчку да на бережечку 169 732
Що на леду да на Йордані 297 743
Що посеред моря стоїть гоголя (Що на морі, морі) 371 750

Що стучить, гурчить 442 758
Що у Вельбові на оболоні 209 735
Що у пана Василя хороша жена 118 727
Що у полі, полі стояла береза 424 756
Що у полі стояла береза 424 756
Щось там ся світить у нових сінях 207 735
Я маленька дівочка 530 765
Я маленький пахолок (Я маленький хлопчик) 528 765
Я прийшов до вас 519 764
Ясная зірка 625 770

ЗМІСТ

Стор.
Від упорядника 5
Величальні пісні українського народу. *Олексій Дей* . . 9

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ГОСПОДАРЮ І ЙОГО РОДИНІ

Початок світа 43
Сонце, місяць і дощ — три сили світу 45
Розмова місяця з зорею 49
Сім'я в образах сонця, місяця і зірок 50
Родина, як пишне дерево 53
Постать господаря, багатого і щедрого 55
В господаря — хороша дружина 59
Господар чекає потомка 60
Двір і майно господаря 61
Поле господаря — незміряне 66
Худоба господаря — незлічена 69
Пчолині рої — господареві 74
В саду-винограду непрохані гості 76
Господар і родина при домашній роботі 78
Картини хліборобської праці в полі 82
Господар суди судить 86
Пан крайник повернувся з війни 88
До послуг господаря — птахи, риба 89
Святкові напої в господаря 90
Господар вітає рокових гостей 93
Роздуми про неправду в світі та злі вчинки 96

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ГОСПОДИНІ

Краса господині та її вбрання 101
Господиня — багата і щедра 108
Дім і двір господині, як повна чаша 110
Господиня чекає господаря додому 111
Господар привозить подарунки дружині 113
Господиня стереже сон чоловіка 115
В славної господині — хороші діти 118
Господиня будить родичів 120

Господиня виряджає на полювання 121
Господиня — майстерна швачка 123
Господиня шинкує і збирає мито 125
Господиня придбала троє міст (сіл) 128
Господиня їде ридваном 130
Господиня зустрічає гостей 131
Колядки вдові 133

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ПАРУБКОВІ

Величання парубочої краси 141
Парубок умивається 145
Парубок гарно грає і співає 147
Розмова щедрого молодця з слугами (колядниками) . . 150
Парубок перебирає добро 152
Парубок-вівчар трембітає 154
Парубок-плугатар 158
Парубок-мисливець 162
Птахи (змія) просять пощади в стрільця-молодця і обіцяють стати йому в пригоді 166
Птахи і риба — до послуг парубкові 175
Громада молодців іде на службу до щедрого парубка . . 176
Мандрівка парубка в світ 179
Парубок-провідник одержує в дарунок троє сіл . . . 182
Парубок описує (висуджує) троє міст 183
Парубок-витязь хвалиться конем і зброєю 185
Рідня молодця-воїна — зброя, сонце і місяць 188
Військова дружина молодця-витязя прагне в похід . . . 190
Молодець-воїн не слухає порад батьків і викликає захоплення в самого короля 194
Молодець знімає облогу міста, тільки одержавши дівчину в данину 201
Парубок-воїн перемагає орду і полонить турецького царя 215
Парубка викрадають, щоб зробити королем 223
Парубок їде в Угорщину 225
Молодець продає коня 228
Журба парубка за незвичайним конем, що втопився . . 234
Мати радить сину їхати служити не в орду, а в Москву . 237
Мати розпитує у птахів про сина 238
Служба в цісарській армії 240
Колядка жовніру-сироті 242
Розбійники розпитують парубка про рідних і милу . . 244
Батько, мати і мила — найдорожчі 249
Парубок споряджає коня в три дороги — до батька, матері і милої 251
Подарунки парубка для рідних і милої 253
Дівочі подарунки любому молодцеві 259
Три брати люблять дівчат з різних міст 261
Парубок дякує тільки за дівчину 262
Найкраща допомога молодцеві — від милої, найважливіше слово — милої 264
Ув'язнений парубок сумує за милою 273
Парубок хоче женитися 274
Молодець будить братів на полювання-сватання 275

Батьки проводжають сина за невісткою 276
Парубок посилає милій звістку, щоб готувала весільні подарунки 278
Хлопець загадує нареченій загадки 279
Блудці-молодці обіцяють парубкові за допомогу стати в пригоді під час його весілля 280
Молодець їде по невістку-королівну 283
Дівчина обіцяє сама приїхати до парубка 287
Найкраща пара молодцеві — рівня 290
Парубок ловить коня і їде до засватаної дівчини . . . 295
Молодець везе собі дружину, матері — невістку . . . 299
Смерть молодця (колядки-балади) 302

КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ ДІВЧИНІ

Величання дівочої краси 307
Дівчина хвалиться своїм славним родом 312
Дівчину кличуть знайомі голоси: батька, матері і милого (або брата) 316
Дівчина будить братів на полювання 319
Брати привезли сестрі подарунки з війни 321
Дівчина купує подарунки рідним і милому 326
Дівчина-шинкарка відбирає в мандрівних молодців пропите майно і дарує його своїм рідним 328
Дівчина — добра робітниця 332
Дівчина гарно грає і співає 334
Дівчина садить сад, сіє розум і красу 336
Дівчина пишається своєю косою-красою 341
Дівчина хоче бути красивою, як навколишня природа . . 342
Птахи — посланці дівчини 350
Дівчина плете собі пишний вінок 354
Дівчина-відданиця щедро обдаровує рибалок, що перейняли її вінок 356
В дівчини пишні і багаті убори 360
Дівчина пишається святковим одягом перед заздрісними людьми 363
Ремісники трьох міст, закуплених дівчиною, несуть їй новий одяг 369
Дівчина розгнівалася за одяг 370
Ремісники шиють дівчині одяг на весілля 372
У дівчини та її слуг — вишукані страви 375
Дівчина пригощає хлопців 376
Дівчина гадає про свого судженого 377
Дівчина ворожить про своє заміжжя 378
Парубок жадає розмовляти з дівчиною 379
Дівчина гостинно зустрічає молодця 380
Дівчина манить жениха віном 381
Мати сварить дочку за сукню — символ дівочої зрілості . 382
Дівчина-перевізниця мудро відповідає на вигадку про диво дивнеє 384
Дівчина сама відгадує загадки і випробовує ними молодця 386
Парубкам не підмовити дівчини, вона бажає весілля . . 390
Дівчина слухається тільки свого милого 392
Дівчина тримає і береже все найкраще тільки для милого . 401

Найпевніша і найвірніша допомога та порятунок — від милого 408
Дівчина в розлуці тужить за милим 420
Дівчина бере в роду дозвіл на заміжжя 421
Дівчина збирає золоту росу (кору) і замовляє ремісникам шлюбні предмети 422
Дівчина стереже вино на весілля 429
Мудра дівчина приймає сватання молодців 435
Троє старостів (женихів) одержують від дівчини різну відповідь 439
Дівчина — майстерна швачка і вишивальниця — готує весільні подарунки 448
Смілива дівчина сама несе милому і свекрам свій подарунок — вишивання 454
Дівчина готується до зустрічі з нареченим 461
Вінчання дівчини 463
Весілля в домі дівчини 465
Рідні обдаровують дівчину віном 467
Колядка зведеній дівчині 470
Загибель дівчини (колядки-балади) 472
Розмова дівчини з колядниками 475

ПОКОЛЯДІ ТА ПОЗДОРОВЛЕННЯ (ВІНШІВКИ)

Поколяді та поздоровлення господареві 479
Поколяді та поздоровлення господині 485
Поколяді та поздоровлення парубкові 487
Поколяді та поздоровлення дівчині 492
Жартівливі поколяді та віншівки 495

ПАРОДІЇ НА ЦЕРКОВНІ КОЛЯДИ ГУМОРИСТИЧНІ КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

На коляду «Предвічний пред літи родився» 499
На коляду «Бог предвічний» 504
На коляду «На ріці, на Іордані» 505
На коляду «Нова радость стала» 507
На коляду «Видить бог, видить творець» 508
На коляду «Цвіт мислений» 509
На коляду під свято Сави 510
Гумористичні колядки та щедрівки 511

ДИТЯЧІ ЩЕДРИКИ, КОЛЯДКИ ТА ЗАСІВАЛКИ

Щедрики та колядки 523
Дитячі засівалки (посипалки) на Новий рік 538

КОЗА ТА МАЛАНКА

Коза 545
Пісні при водінні кози 565
Маланка 576
Пісні про Маланку 581
Оранка звірами 598

ПРИСПІВКИ ДО ТАНЦЮ ПРИ КОЛЯДУВАННІ (ПЛЯСАНКИ)

(стор. 601)

ПОЖОВТНЕВІ КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ

Колядки 1920—1930-х років 615
Революційні колядки Західної України і Закарпаття 1920—1930-х років 631
Колядки і щедрівки 1940—1960-х років 638

МЕЛОДІЇ

Характеристика мелодій. *А. Гуменюк* 643
Мелодії з текстами 649
Мелодії без текстів 701
Мелодії пісень про козу 709
Мелодії пісень про Маланку 713

ПРИМІТКИ. ДОДАТКИ

Список умовних скорочень використаних джерел . . . 717
Примітки до текстів 719
Алфавітний покажчик та примітки до мелодій 773
Алфавітний покажчик текстів 784

Украинское народное творчество
Колядки и щедровки

(На украинском языке)

Друкується за постановою вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського АН УРСР

Редактор *Л. В. Хорунжа*
Художній редактор *В. М. Тепляков*
Оформлення *Є. В. Чурія*
Технічний редактор *О. М. Лисовець*
Коректор *В. П. Коваль*

БФ 05313. Зам. № 143. Вид. № 238. Тираж 12 000. Формат паперу 60×90¹/₁₆. Друк. фіз. аркуша 50,25. Умовн. друк. аркушів 53,76. Обліково-видавн. аркуша 40,35. Підписано до друку 26.VI 1965 р. Ціна 2 крб. Т. п. 1965, поз. 71.

Видавництво «Наукова думка», Київ, Репіна, 3.

Київська фабрика набору Державного комітету Ради Міністрів УРСР по пресі, вул. Довженка, 5.

2 кгб.
X